ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། དཀར་ཆག པོད་གཉིས་པ།

1

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱི་དེབ་བདུན་པ།

ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ།

觉
囊
文

集Jonang publication Series
ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་གྱིས་མཛད།

2

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

དཀར་ཆགབམ་པོ་གསུམ་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྣམ་ངེས་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་འཆད་པ།.....(1) ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་དང་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གཉིས།...(1)
ངོ་བོ་ལ་བཞི།

....(2)

བདེན་པ་རྣམ་ངེས་ལ་སྤྱི་དོན་ལྔ།..(2) མཚན་ཉིད།...(2) ཐ་དད།..(3) གྲངས་ངེས།...(3) གོ་རིམ།..(4) ངེས་ཚིག..(4) གཞུང་དོན།...(5) བདེན་བཞི་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར།.....(5) ཤེས་བྱ་སྡུག་བདེན།...(5) བརྟན་གཡོའི་འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་དུ་བཞག་པ།...(6) མདོའི་དོན་བཤད་དེ་རང་མཚན་ངོས་བཟུང་བ།..(72) སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པའམ་སྤྱི་མཚན་བསྟན་པ།..(75) དེ་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།..(112) སྤང་བྱ་ཀུན་འབྱུང་།..(127)

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། དཀར་ཆག པོད་གཉིས་པ།

3

སྲེད་པ་གཙོ་བོའི་ཚུལ་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ།...(128) རང་གི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།..(129) སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ།...(226) ཐོབ་བྱ་འགོག་བདེན།...(227) གང་ལས་འགྲུབ་ཚུལ།..(227) ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་།..(227) འཁྲུལ་བ་སྤོང་བ།..(227) ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།...(310) ཆོས་རྣམ་པར་ངེས་པ་བརྒྱད།..(311) གསུང་རབ་སྡེ་སྣོད་ངོས་བཟུང་བ།..(323)
དམིགས་བྱའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ།...(324)
དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པ།...(331)
དཔྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་མངོན་རྟོགས།...(332)
སྒོམ་བྱུང་གི་ས་ལྔ་བཤད་པ།...(334) ཆོས་རྣམས་ལ་མཁས་ཤིང་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།...(336) ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་ཆེན་བཤད་པ།...(339) དེ་ཕར་ཕྱིན་སྡེ་སྣོད་དུ་འཇོག་ཚུལ།...(339) དེ་ཉིད་ཟབ་རྒྱས་སུ་བསྟན་པ།...(348)
ཁ་ཅིག་མི་མོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།..(348) མོས་ཀྱང་མ་རྟོགས་ན་ཉམས་ཚུལ།...(349) དགོངས་པ་ཟབ་མོའི་ཁྱད་པར།...(354)

4

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན།..(361) མཆོད་པར་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།...(363) ཐོབ་པ་རྣམ་ངེས་འཆད་པ།...(364) མདོར་བསྟན་པ།...(364) རྒྱས་པར་བཤད་པ།...(364) སྡེ་ཚན་བདུན་དུ་དབྱེ་བ།..(364) ནང་གསེས་དྲུག་ཅུར་དབྱེ་བ།..(365) ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན།...(369)
ཟུང་བཞིའི་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་གནས་བཤད་པ།..(386) ཟུང་གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་བཤད་པ།..(389) ཟུང་གསུམ་པ་བཤད་པ།...(390) ཟུང་བཞི་པ་བཤད་པ།..(391) ཁམས་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་དགུ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ།...(401) སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གང་ཟག......................................(402)
མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་བཤད་པ།...(403)
སྤྱད་པའི་དབྱེ་བ་ལ་སྤྱི་དོན་གཉིས།...(409) བསླབ་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བ།..(412) ཕར་ཕྱིན་ལྔའི་དབྱེ་བ།..(413) ཡོངས་སྦྱོང་།..(415) རྒྱུན་ཞུགས་གཉིས་ལ་དཔྱད་པ།..(420)
ཐོབ་བྱའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ།...(422)

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། དཀར་ཆག པོད་གཉིས་པ།

5

སྐུ་གསུམ་བཤད་པ།...(430) ཡེ་ཤེས་བཞི་བཤད་པ།...(433)
འཕྲིན་ལས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ།..(437) ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཟབ་པའི་དོན།..(439) མངོན་རྟོག་ཏུ་འདུས་པའི་ཡོན་ཏན།..(445)
ཟིལ་གནོན་བཤད་པ།..(452) ཟད་པར་བཤད་པ།..(454) ཡོངས་དག།...(461) ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ།..(469) མྱང་འདས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།..(479) མཁས་པ་དང་དབང་བོ་སྦང་ཚུལ། ྱོ..(482) སྤྲོས་མེད་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་དཔྱད་པ།...(487) འབེལ་གཏན་རྣམ་ངེས།..(488) ལྡེམ་དགོངས་བཤད་པ།..(510) པར་བྱང་སྨོན་ཚིག།..(519)

6

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

༄༅། །དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ་
ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ། །

སྨད་ཆ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བརྩམས།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

1

བམ་པོ་གསུམ་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྣམ་ངེས་

ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཡན་ལག་

རྒྱས་པར་འཆད་པ།

ད་ནི་བམ་པོ་གསུམ་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྣམ་ངེས་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཡན་ལག་
རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། སྔར་ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ་མིང་ཙམ་སྨོས་པའི་རྣམ་པར་ངེས་པ་
གང་ཞེ་ན། ལན་ལ།

ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་དང་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གཉིས།

ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ། སོ་སོའི་ངོ་བོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བརྗོད་བྱ་འཕགས་
པའི་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། ཕེབས་པ་ལྟར་ངེས་པའི་
བློ་སྐྱེ་བས་ན། བདེན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། ཆོས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་
དང་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་
ཤིང་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། འཐོབ་པ་པོའི་གང་ཟག་དང་འཐོབ་བྱའི་མངོན་རྟོགས་ལ་
སོགས་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་ལྟར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཤེས་པ་ན་ཕན་ཚུན་འབེལ་བའི་གཏམ་བྱེད་ཚུལ་ལས་བརྩམས་ཏེ་གཏན་ལ་
འབེབས་ཤིང་རྣམ་པར་ངེས་པའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

2

ངོ་བོ་ལ་བཞི།

ངོ་བོ་ལ་བཞི།

བདེན་པ་རྣམ་ངེས་ལ་སྤྱི་དོན་ལྔ།

བདེན་པ་རྣམས་ངེས་ལ་སྤྱི་དོན་ལྔ་སྟེ། མཚན་ཉིད། ཐ་དད། གྲངས་ངེས། གོ་
རིམ། ངེས་ཚིག་གོ། །
མཚན་ཉིད།

མཚན་ཉིད་ནི། བསྡུ་བར། བསྟན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅན་ཞེས་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀུན་འབྱུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་

བུ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་པོ་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་མཚན་
ཉིད་སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སྐྱེད་བྱེད་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པ་དང་། འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་པ་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པ་དང་། ལམ་
བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐར་པར་འགྲོ་བའི་འཇུག་ངོགས་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པའོ། །དེས་
ན་མ་རག་བག་ཆགས་ཀྱི་རྐི ན་དང་། ཟག་པ་མེད་པའྱེ་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས། ཡི ད་ཀྱི་རང་ ིབཞན་གྱི་ལུས་གྲུབ་ ི སྟེ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྒྱུར་བའི་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་ནི་འདིར་

བཤད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་མ་ཡིན་ནོ། །བསྡུ་བར་གསུངས་པའི་དོན་་་་་་་་ཡང་
འགོག་པ་དེ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ཞིང་། རྟག་ཏུ་ཡོད་ན་འབད་
མེད་དུ་ཐར་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ཐར་བ་ནི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

3

པ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི། སྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཐ་དད།

ཐ་དད་བསམ་པ་ལ། འགོག་པ་ནི་གཞན་གསུམ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་

དུ་མེད་པ་ཡིན་ཞིང་། ལམ་ཟག་མེད་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་ལས་ཐ་དད་
པ་ལ། གཉིས་པོའང་ཅི་རིགས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཆ་ནི་ཐ་དད་ཡིན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་
ཀུན་འབྱུང་གང་ཡིན་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ནས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡང་སྲིད་

དོ། །སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ལ་ཀུན་འབྱུང་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་པས་མི་གཅིག་པའང་ཡོད་དེ།
བསྡུ་བར་་་་་་་་བྱིས་པའི་རྣམ་སྨིན་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། ད་ལྟར་
སྐྱེས་བུའི་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་དང་།
སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་སོགས་པའོ། །

གྲངས་ངེས།

གྲངས་ངེས་ནི། བདེན་པ་བཞིར་བྱས་པ་ལ་འཁོར་བ་དང་མྱང་འདས་གཉིས་སུ་

ངེས་ཤིང་། འཁོར་བ་ལའང་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། མྱང་འདས་ལའང་འབྲས་བུ་འགོག་པ་དང་རྒྱུ་ལམ་བདེན་གཉིས་སུ་ངེས་པས་བདེན་པ་བཞི་སྟེ། རྒྱན་དུ། གང་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ལས་ནི། །འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྟག་འབྱུང་
བར་འདོད། །གཉིས་ཀྱིས་ནུབ་པར་འགྱུར་དེའི་ཕྱིར། །དེ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ཞེས་བྱ། །
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་བཞར་འདུ་བ་ནི་མ་ཡི ན་ཏེ། ནམ་མཁའ་དང་། ིསོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་དང་། མ་དག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཡོངས་སུ་དག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

4

པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བཞི་པོ་གང་དུའང་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གོ་རིམ།

གོ་རིམ་ནི། ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཡུལ་བདེན་
པ་བཞི་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་དག་ཇི་ལྟར་མངོན་རྟོགས་རིམ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་
འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་མི་ནད་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལས་

དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་ནི་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འདྲ་བར་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། སྡུག་
བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བའི་འགོག་པ་ནད་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་འདྲ་བར་ཐོབ་
པར་བྱ་བ་དང་། དེའི་ཐབས་སུ་ལམ་ཟག་མེད་སྒོམ་པ་ནི་སྨན་བཟང་པོ་དང་འདྲ་བར་
བསྟེན་པར་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མར། ནད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྤང་

བྱ་ལ། བདེར་གནས་ཐོབ་བྱ་སྨན་ན་བི སྟེན་པར་བྱ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞན་ལམ། །ཤེས་ ིབྱ་སྤང་བྱ་རེག་པར་བྱ་ཞང་བི སྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ངེས་ཚིགངེས་ཚིག་ལ། ཐུན་མོང་དུ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་བཞི་བཞིར་བདེན་ཞིང་མི་བསླུ་

བར་གནས་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་སྐྱེ་
བས་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ། མཛོད་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ།་་་་་་་་འཕགས་པས་བདེ་བར་
གང་གསུངས་པ། །དེ་ནི་གཞན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་རིག། གཞན་གྱིས་བདེ་བར་གང་སྨྲས་པ། །དེ་ན་འཕགས་པས་སྡུག་བསྔལ་རི ག། ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྱད་པར་དུ་མཛོད་འགིལ་དུ། ྲེགནོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །འདི་ལས་སྡུག་ཀུན་འབྱུང་བས་ན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

5

ཀུན་འབྱུང་ངོ་། །ཕུང་པོ་ཞིག་པས་འཇུག་པ་མེད་པས་ན་འགོག་པའོ། །བགྲོད་པའི་དོན་
གྱིས་ན་ལམ་མོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞུང་དོན།

གཞུང་དོན་ལ། བདེན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན།

བདེན་བཞི་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་
ཁྱད་པར།

བདེན་བཞི་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་
ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི་འདི་དག་གི་རང་བཞིན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྣང་བས་ན་འཕགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་བདེན་པ་
བཞི་བོ་དག་སྟེ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ཤེས་ནས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་དང་། སྤངས་བས་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་འགོག་པའི་
བདེན་པ་དང་། ཐོབ་བྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལམ་ཟབ་མོའི་
བདེན་པའོ། །

ཤེས་བྱ་སྡུག་བདེན།

གཉིས་པ་་་་་་་་རང་བཞིན་ལའང་དེ་ལྟར་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ།
སྤང་བྱ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ། ཐོབ་བྱ་འགོག་པའི་བདེན་པ། བསྟེན་བྱ་ལམ་བདེན་གྱི་
རྣམ་གཞག་གོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

6

བརྟན་གཡོའི་འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་དུ་བཞག་པ།

དང་པོ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། བརྟན་གཡོའ་འཇིག་

ི རྟེན་སྡུག་བསྔལ་
དུ་གཞག་པ། མདོའི་དོན་བཤད་དེ་རང་མཚན་ངོས་གཟུང་བ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པའམ་སྤྱི་མཚན་བསྟན་པ། དེ་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དོན་
དངོས་དང་། དམིགས་བསལ་གཉིས་ལས། དངོས་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། དོན་
བསྡུ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དེ་ནི་གཡོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་

རྟེན་གང་སྐྱེ་བ་དང་། བརྟན་པ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་
བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། གཡོ་བ་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། བརྟན་པ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
ལས། དང་པོ་ལ། གཞུང་དོན་གྱིས་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། སྤྱི་དོན་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་
པ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ། སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་་་་་་་་་དེ་ལ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་བའི་འགྲོ་བ་གང་ཞེ་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་བའི་ཕུང་བོ་ས་བོན་དང་འབྲས་བུས་བསྡུས་པ་
རྣམས་དང་། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་མྱོང་པར་འགྱུར་བའི་ལས་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་སའི་དངོས་གཞིར་རོ། །འགྲེལ་
པར་གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོ་བའི་ལས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ཡང་། སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་འགྲོ་བ་ཡིན་ན།

ཇི་ལྟར་འགྲོ་བ་འདྲེས་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན་མི་འགྲོ་བའི་འགྲོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་དང་། དེའི་ལས་ཐ་མི་དད་དོ་
ཞེས་སུ་སྨྲའི། ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་འདྲེས་པར་མི་འདོད་དེ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་
འཇུག་པ་དང་། དེའི་ས་བོན་ཡང་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།་་་་་་་་རྣམས་
སུ་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་སྦྱར་ཏེ། བསོད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

7

ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཀྱིས་དེར་ཁྲིད་པས་སམ། ན་ར་ཀ་ཞེས་པའི་ན་མེད་པ་དང་ར་ཏི་
དགའ་བ་དང་ཀ་ར་བྱེད་པ་སྟེ། དགའ་བར་བྱེད་པ་མེད་པས་སམ་་་་་་་་་འདུས་བཟང་ན་རེ་་་་་་་་སྐྱབས་མི་རྙེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་དམྱལ་བ་དང་། མི་ལྟར་འགྲེངས་ཏེ་མི་འགྲོ་བར་ཕལ་

ཆེར་དུད་དེ་འགྲོ་བས་ན་དུད་འགྲོ་རྣམས་དང་། ཡུན་རིང་བོར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འོང་བས་
སམ། སྐོམ་པ་དང་ལྡན་པས་ན་ཡི་དྭགས་་་་་་་་་ལྟོ་གུག་ཁ་ཁབ་ལྟར་ཕྲ་དང་། །བཤང་ཟ་ཀུན་སྟོན་དྲི་ཟ་

དང་། །ཆོས་ཟ་སྦྱིན་པ་ཟ་བ་དང་། །ཆུ་འཐུང་བསམ་པས་འཚོ་བ་དང་། །མཆིལ་མ་ཟ་དང་ཕྲེང་བ་ཟ། །ཁྲག་ཟ་ཤ་
ཟ་བདུག་པ་ཟ། །དྲག་ཤུལ་སྤྱོད་དང་གླགས་ལྟ་དང་། །ས་འོག་གནས་དང་མཐུ་པོ་ཆེ། །མཚན་མོ་ལུས་འབར་མིར་

གླགས་ལྟ། །འདོད་གཟུགས་གླིང་བར་གནས་པ་དང་། །གཤིན་རྗེའི་དབྱུག་པ་བྱིས་པ་ཟ། །ཚངས་སྲིན་འབྲུ་ཡི་

ཤུན་པ་ཟ། །མ་གཙང་ས་དང་ལམ་ཆེན་གནས། །སྤང་དུ་ཟ་དང་མེ་མདག་ཟ། །དུག་ཟ་དགོན་པར་གནས་པ་དང་། ། ིདུར་ཁྲོད་གནས་དང་ཤིང་ལ་གནས། །ལམ་གྱི་གཞི་མདོར་གནས་པ་དང་། །བདུད་ཀྱི་སྡེ་སྟེ་སུམ་ཅུ་དྲུག །ཅེས་
དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་རིག་རལ་གྱིས་བསྡུས་པའོ། །ཡི་དྭགས་ལྟོ་གུག་དང་། ཁ་ཁབ་ལྟར་ཕྲ་བ་དང་། བཤང་བ་
ཟ་བ་དང་། ཀུན་སྟོན་དང་། དྲི་ཟ་དང་། ཆོས་ཟ་དང་། སྦྱིན་པ་ཟ་བ་དང་། ཆུ་འཐུང་བ་དང་། བསམ་པས་འཚོ་བ་

དང་། མཆིལ་མ་ཟ་བ་དང་། ཕྲེང་བ་ཟ་བ་དང་། ཁྲག་ཟ་བ་དང་། ཤ་ཟ་བ་དང་། བདུག་པ་ཟ་བ་དང་། དྲག་ཤུལ་
སྤྱོད་པ་དང་། གླགས་ལྟ་བ་དང་། སའི་འོག་ན་གནས་པ་དང་། མཐུ་པོ་ཆེ་དང་། མཚན་མོ་ལུས་རབ་ཏུ་འབར་བ་
དང་། མི་རྣམས་ལ་གླགས་ལྟ་བ་དང་། འདོད་པའི་གཟུགས་ཅན་དང་། གླིང་གི་བར་ན་གནས་དང་། གཤིན་རྗེའི་

དབྱིག་པ་དང་། བྱིས་པ་ལ་ཟ་བ་དང་། ཚངས་བའི་སྲིན་པོ་དང་། འབྲུ་དྲུས་པའི་ཤུན་པ་ཟ་བ་དང་། མི་གཙང་བ་
ཟ་བ་དང་། ལམ་པོ་ཆེ་ན་གནས་པ་དང་། མང་དུ་ཟ་བ་དང་། མེ་མདག་ཟ་བ་དང་། དུག་ཟ་བ་དང་། དགོན་པ་ན་གནས་པ་དང་། དུར་ཁྲོད་ན་གནས་པ་དང་། ཤིང་ལ་གནས་པ་དང་། ལམ་གྱི་གཞི་མདོ་ན་གནས་པ་དང་། བདུད་
ཀྱི་སྡེ་སྟེ། དེ་ལྟར་མདོར་བསྡུས་ན་ཡི་དྭགས་ཀྱི་རིགས་སུམ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་དོ།།་་་་་་་་རྣམས་ཏེ་ངན་སོང་གསུམ་དང་། ཡིད་ཤས་ཆེ་བ་སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོའི་ཤེད་ཀྱི་བུ་ཡིན་པས་ན་མི་དང་། དེའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

8

ཁྱད་པར་གླིང་འདི་ལ་ལྟོས་ན་རི་རབ་ཀྱི་ཤར་ན་ཡོད་ཅིང་། ལུས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་བཟང་བ་ཡོད་པས་ན་ཤར་གྱི་ལུས་འཕགས་དང་། མཚོ་མ་དྲོས་པའི་འགྲམ་ན་ཤིང་

འཛམ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིང་ཐོག་ཆུ་ནང་ལྷུང་བ་རྣམས་འཛམ་བུ་ཆུ་བོའི་གསེར་དུ་འགྱུར་བ་
ཡོད་ཅིང་དེས་མཚོན་པའི་གླིང་ཡིན་པས་ན་འཛམ་བུ་གླིང་དང་། ལྷོ་མི་སྨོས་པ་ནི་གཞན་
གསུམ་འདི་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པའི་དོན་ཏོ། །འདི་ལ་ལྟོས་པའི་ནུབ་ན་ཡོད་ཅིང་སྦྱིན་
པ་དང་ཉོ་ཚོང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཙོ་ཆེར་བ་ལང་ལ་སྤྱོད་པས་ན་ནུབ་ཀྱི་བ་ལང་སྤྱོད།
འདི་ལ་ལྟོས་པའི་བྱང་ན་ཡོད་ཅིང་སྐད་ངན་པ་སྨྲ་བའམ་འཆི་ཁར་་་་་་་་་འཆི་དུས་འདེབས་པ་
སོགས་་་་་་་་སྒྲ་མི་སྙན་པ་འབྱུང་བས་ན་བྱང་གི་སྒྲ་མི་སྙན་ཏེ་མིའི་འཇིག་རྟེན་དང་། འདིར་ལྷ་
མ་སྨོས་པ་ནི་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བས་སོ། །གཙོ་བོ་རྒྱལ་པོ་བཞིའི་སྡེ་འམ་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས་ན་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དང་། ས་འགྲེལ་དུ་་་་་་་་ལོངས་
སྤྱོད་མཆོག་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་རྩེ་བར་བྱེད་པས་སམ། ཚངས་པའི་ལུས་ལས་

བྱུང་བས་ན་ལྷ་ཞེས་བྱ་སྟེ་གོང་མ་རྣམས་ལའང་སྦྱར་རོ། །ལེགས་བྱས་ལྷན་ཅིག་བྱས་པ་

རྣམས་དེར་སྐྱེས་པས་སམ། ཀཱ་མ་དྷེ་ནུར་་་་་་་་དབང་པོ་དང་འཛིན་བྱེད་དང་སྤོང་གཞན་ལ་སོགས་ཉི་མའི་མིང་ཅན་བཅུ་གཉིས་དང་། འཕྲོག་བྱེད་དང་བདེ་འབྱུང་དང་དབང་ལྡན་
ལ་སོགས་པ་དྲག་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་། ཡིད་གཅུགས་དང་ངེས་བྱེད་དང་ཟླ་བ་ཅན་ལ་
སོགས་པ་ནོར་ལྷ་བརྒྱད་དང་། ཐ་སྐར་གྱི་བུ་གཞོན་ནུ་གཉིས་ཏེ་སུམ་་་་་་་་་འཆི་མེད་མཛོད་དུ།
དབང་པོ་འཛིན་བྱེད་སྤོང་གཞན་དང་། འཇོག་པོ་རྒྱས་བྱེད་བསྟེན་བྱ་དང་། ཆ་ཅན་རྣམ་གནས་ཁྱབ་འཇུག་དང་། འོད་ཅན་བགྲོད་བྱེད་བཤེས་གཉེན་ཉིད། །ཅེས་པ་ཉི་མའི་མིང་ཅན་བཅུ་གཉིས་དང་། ཡང་། གཅིག་པུར་མ་སྐྱེས་
འཆིང་བྱེད་དང་། །འཇོག་པོ་དྲག་པོ་བརྩོན་འགྲུས་ལྡན། །འཕྲོག་བྱེད་ཉིད་དང་བདེ་འབྱུང་དང་། །མིག་གསུམ་

གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་པ། །དབང་ལྡན་དང་ནི་ས་གསུམ་པ། །དྲག་པོ་བཅུ་གཅིག་རྣམས་སུ་བཤད། །ཅེས་པ་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

9

ཡིད་གཅུགས་ངེས་བྱེད་ཟླ་བ་ཅན། །འཛིན་པ་ཉིད་དང་རླུང་དང་མེ། །ཐོ་རངས་དང་ནི་རབ་གསལ་བྱེད། །ཅེས་
པ་དེ་བརྒྱད་ནོར་ལྷར་བཤད། །ཅེས་པ་དང་། ཐ་སྐར་གྱི་བུ་གཞོན་ནུ་གཉིས་ནི། ཚོགས་བདག་དང་སྨིན་དྲུག་གི་

བུའོ།།་་་་་་་་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་པའམ།དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ཏུ་་་་་་་་ཆོས་བཟང་ན་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་སུམ་་་་་་་་་ཆོས་༡བཟང་མཐོ་༢བ་རི་༣རྩེ་ལེགས་༤མཐོང་དང་། ཕྱོགས་༥གཅིག་ཤིང་གསེབ་༦ཤིང་རྟ་སྣ་
ཚོགས་༧དང་། དགའ་བྱེད་༨རྣམ་༩མཛེས་ཡོངས་༡༠འདུ་འདྲེས་པའི་༡༡འགྲམ། །ཚང་ཚིང་འགྲམ་༡༢དང་ནོར་
བུའི་སྙིང་༡༣པོ་དང་། ཀུན་ཏུ་གསལ་༡༤སྤྱོད་གསེར་ཕུག་ཁང་༡༥བ་དང་། །ཕྲེང་བའི་གྲིབ་༡༦མ་དམའ་མཐོང་རྒྱུ་
༡༧བ་དང་། །བཀྲ་༡༨བ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱེ་སྦྱོར་བ་འཇུག༡༩། ཞི་སྤྱོད་༢༠གླུ་ཡི་སྒྲ་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ། །ཞིང་མངོན་
པར་ཆགས་པ་དང་གཟི་བརྗིད་འབར༢༡། །ཟླ་གནས་ལྟར་རྒྱུ་༢༢ས་ལ་བཟུང་༢༣དང་ནི། །མིག་ཕྱེ་༢༤འགྲོ་ཞིང་

བཙུམས་ནས་འགྲོ་༢༥བ་དང་། །ལུས་མདོག་བཟང་༢༦དང་ནོར་བུ་འཆང་༢༧བ་དང་། །རིས་མཐུན་༢༨འཁོར་ན་གནས་༢༩དང་མཐོ་བར་བྱེད༣༠། །བཟི་བརྗིད་མཆོག་༣༡དང་གཟི་ཕྲེང་༣༢མ་འདྲེས་༣༣པའོ།།་་་་་་་་ཅུ་རྩ་

གསུམ་ཡོད་པས་ན་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དང་།ལྷ་མ་ཡིན་དང་འཐབ་པའི་འཇིགས་པ་དང་

བྲལ་བས་ན་འཐབ་བྲལ་དང་། དེ་ལ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་སོང་བས་སམ། མེལ་ཚེ་ཐུན་རེ་ལ་བསོད་ནམས་ལ་བསྐུལ་བའི་སྒྲ་འབྱུང་བས་སམ། ལྷ་མཚེ་མར་བརྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བས་
ན་མཚེ་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དགའ་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ལས་ཀྱིས་སོང་བས་སམ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་དགའ་བདེ་དང་ལྷག་པར་ལྡན་པས་ན་དགའ་ལྡན་དང་། འདོད་ཡོན་རང་གིས་སྤྲུལ་པ་ལ་ཅི་དགར་སྤྱོད་པས་ན་འཕྲུལ་དགའ་དང་། གཞན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་ལོངས་
སྤྱོད་ལ་དབང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པས་ན་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་དེ་འདོད་པའི་ཁམས་དང་།
སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཚངས་པ་སྟེ་དེའི་རིགས་སམ་འཁོར་དུ་
གཏོགས་པས་ན་ཚངས་་་་་་་་་སའི་དངོས་གཞིར་དཔེར་ན་ནོར་བུ་ནི་ཕྱི་རོལ་ན་འོད་ཡོད་ལ་ནོར་བུ་ཉིད་འོད་
མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལུས་ལ་ཕྱི་རོལ་ན་འོད་ཡོད་ལ་ལུས་ཉིད་ནི་འོད་མ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

10

མར་མེ་ནི་ཕྱི་རོལ་ན་འོད་ཡོད་ལ་མར་མེ་ཉིད་ཀྱང་འོད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ལུས་ཀྱང་

འོད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།་་་་་་་་རིས་དང་། ཚངས་པའི་མདུན་ན་འདུག་སྟེ་ཚིག་འདོན་ཅིང་སྨྲ་

བས་ན། ཚངས་པའི་མདུན་ན་འདོན་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཚེ་ཚད་
ལུས་ཚད་ལ་སོགས་པ་ཚངས་པ་གཞན་ལས་ཆེ་བས་ན་ཚངས་ཆེན་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། རང་གི་ས་པ་གོང་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འོད་ཀྱི་ཁྱོན་དང་གསལ་བ་གཉིས་ཀ་ཆུང་བས་

ན་འོད་ཆུང་དང་། འོད་ཀྱི་ཁྱོན་ས་འོག་མ་བས་ཚད་བཟུང་བར་མི་ནུས་པས་ན་ཚད་མེད་འོད་དང་། འོད་ཀྱི་ཁྱོན་དང་གསལ་བ་གཉིས་ཀ་ཆེ་ཞིང་གནས་གཞན་མཐའ་དག་སྣང་
བར་བྱེད་པས་ན་འོད་གསལ་ཏེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ས་བའི་བདེ་བ་ནི་
རབ་ཏུ་ཞི་བའི་ཕྱིར་དགེ་བ་ཞེས་བཏགས་ཤིང་། དེ་རང་གི་ས་བ་གོང་མ་པས་ཆུང་བས་ན་དགེ་ཆུང་དང་། བདེ་བ་ས་འོག་མ་པས་ཚད་བཟུང་དུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པས་ན་ཚད་མེད་དགེ་དང་། བདེ་བ་ཆེར་རྒྱས་ཤིང་འཕེལ་བ་དང་ལྡན་པས་ན་དགེ་རྒྱས་ཏེ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་། དེ་ཡན་ཆད་ས་གཞི་སྤྲིན་འཁྲིགས་པ་ལྟ་བུ་འདབས་ཆགས་མེད་པས་ན་
སྤྲིན་མེད་དང་། མི་གཡོ་བའི་བསོད་ནམས་ལས་སྐྱེས་བས་སམ། བྱམས་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལས་སྐྱེས་པས་བསོད་ནམས་སྐྱེས་དང་། གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་
ཅད་ལས་འབྲས་བུ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བས་ན་འབྲས་བུ་ཆེ་སྟེ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། དེའི་
བྱེ་བྲག་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱིས་ཚོགས་དྲུག་གི་འདུ་ཤེས་འགགས་ཏེ་གནས་པས་ན་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་མ་འདྲེས་པའི་གནས་གཙང་མ་གོང་མ་
རྣམས་ལས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་མི་ཆེ་བས་ན་མི་ཆེ་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པས་འགྱོད་པའམ་ཉོན་མོངས་པའི་གདུང་བ་མེད་པས་ན་མི་གདུང་བ་དང་།
རབ་ཏུ་ཞི་ཞིང་མཆོག་ཏུ་མཛེས་པར་སྣང་བས་ན་གྱ་ནོམ་སྣང་དང་། མཐོང་བའམ་ལྟ་བ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

11

རྣམ་པར་དག་ཅིང་བཟང་བས་ན་ཤིན་ཏུ་མཐོང་དང་། གནས་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་འདི་

ལས་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་གོང་ན་མེད་པས་ན་འོག་མིན་དང་། ཡང་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་
པའི་གཟུགས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་ན་བསགས་མཐའ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་། སྙོམས་འཇུག་གི་སྤྱོར་བའི་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་པའི་

རྣམ་པར་བྱེད་ཅིང་། ལམ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་ཞིང་མཆེད་པ་བྱུང་བས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའང་དེའི་མིང་

གིས་བཏགས་ནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། རྣམ་
ཤེས་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་བྱེད་པས་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་།
ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་བྱེད་པས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། འདུ་ཤེས་
ནི་ནད་དང་འབྲས་དང་ཟུག་རྔུ་དང་འདྲ་ཞིང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའོ་སྙམ་
པའི་རྣམ་པར་བྱེད་ཅིང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཞན་པ་བྱུང་བས་ན་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་
མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཏེ་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བའང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
དེ་རྣམས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི། རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་སར། གྲངས་དང་གནས་དང་ཚད་
རྣམས་དང་། །ཚེ་ཡི་ཚད་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང། །སྐྱེ་བ་དང་ནི་ལུས་རྣམས་དང་། །རྒྱུ་དང་

རྐྱེན་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་གྲངས་ཀྱིས་གཏན་
ལ་དབབ་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁམས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན་གསུམ་ཡིན་ཞིང་། སེམས་མི་འདྲ་

བས་ཕྱེ་ན་ས་དགུར་འགྱུར་ལ། རིགས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན་འགྲོ་བ་དྲུག་སྟེ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་་་་་་་་

མདོ་ལས། སེམས་ཅན་ཚོགས་ཀྱིས་འགྲོ་དྲུག་གང་བསྟན་པ། །སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དུད་འགྲོ་ཡི་དྭགས་དང་། ལྷ་མིན་རིས་དང་མི་དང་ལྷ་རྣམས་སུ། །མི་ཡི་སེང་གེས་ཀུན་
རབ་བཏགས་པ་མཛད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱུད་དམ་ལམ་གྱི་སྫོ་ནས་ལྔར་ཡང་གསུངས་ཏེ། ྒོ

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

12

སྲེད་སྲིད་མ་རིག་དབང་གིས་སྐྱེ་བོ་རྣམས། །མི་དང་ལྷ་གནས་ངན་སོང་ལམ་གསུམ་པོ། །
འགྲོ་བ་ལྔ་པོ་དག་ཏུ་མི་མཁས་འཁོར། །དཔེར་ན་རྫ་མཁན་འཁོར་ལོ་འཁོར་བ་བཞིན། །

ཞེས་པ་དང་། འཁོར་བའི་སྐྱེ་འཆི་ཐོག་མེད་འདིརའགྲོ་བའི་ལམ་ནི་རྣམ་པ་ལྔ། །ཞེས་པ་
ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཛོད་ལས་ཀྱང་། དེར་ནི་དམྱལ་སོགས་འགྲོ་བ་ལྔ། །རང་གི་མིང་

གིས་བསྟན་དེ་དག། ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ལུང་བསྟན་མིན། །སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་
སྲིད་མིན། །ཞེས་ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་འགྲོ་བ་རྣམས་རིས་ལྔར་འདུས་ཤིང་། འགྲོ་བའི་

ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ལ་སྲིད་པ་བར་མ་ནི་སྐྱེ་གནས་བཞིས་བསྡུས་ཀྱང་
འགྲོ་བ་ལྔས་མ་བསྡུས་པར་་་་་་་་་གདགས་པ་དང་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་དུ་འང་་་་་་་་བཤད་དོ། །ལྷ་མ་ཡིན་ནི་

དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པར་དུད་འགྲོ་བསྡུས་ཀྱང་མི་བླུན་པོ་ལ་བ་ལང་ཞེས་སྨད་
པ་ཙམ་སྟེ། ས་སྡེ་ལས། ལོངས་སྤྱོད་ལྷ་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པས་ལྷའི་འགྲོ་བར་བསྡུས་

ཤང་། མདོ་ལས་ ིཀྱང་། འད་དག་ནི་ིསྔོན་ནས་ལྷ་ཉད་ལགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཀླུ་དང་ ིནམ་མཁའ་ལྡིང་དང་ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་དུད་འགྲོར་འདུས་ཤིང་། འཆི་མེད་
མཛོད་དུ་ནི། རིག་འཛིན་ལྷ་མིན་གནོད་སྦྱིན་དང་། །སྲིན་པོ་དྲི་ཟ་མིའམ་ཅི། །ཤ་ཟ་

གསང་བ་གྲུབ་པ་དང་། འབྱུང་པོ་ལྷ་ཡི་སྐྱེ་གནས་ཅན། །ཞེས་བཤད་ལ། གྲུལ་བུམ་དང་།
སྲུལ་བོ་དང་། ལུས་སྲུལ་བོ་དང་། སྨྱོ་བྱེད་དང་། རྗེད་བྱེད་དང་། གྲིབ་གནོན་དང་། ནམ་
གྲུའི་གདོན་དང་། བྱའི་གདོན་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡི་དྭགས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་འཆད་དོ། །
མདོར་བསྡུ་ན་ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོ་གཉིས་སོ། །གནས་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ།
འདོད་པའི་ཁམས་ན་གནས་གཞན་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་སྟེ། ཉེ་འཁོར་བ་ནི་འཁོར་ཡིན་ཞིང་།
ཉི་ཚེ་བ་ནི་གནས་གཞན་ནའང་ཡོད་པས་ལོགས་སུ་མི་བགྲང་། ཚ་དམྱལ་བརྒྱད། གྲང་
དམྱལ་བརྒྱད། ཡི་དྭགས་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་ཏེ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། དུད་འགྲོ་ནི་ལྷ་མི་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

13

ཡང་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བས་ལོགས་སུ་མི་བགྲང་བར། མི་ལ་གླིང་བཞི་དང་གླིང་ཕྲན་བརྒྱད་དེ་
བཅུ་གཉིས་དང་། འདོད་ལྷའི་གནས་དྲུག་པོ་རྣམས་སོ། །མཛོད་དུ་ནི། དམྱལ་བ་ཡི་

དྭགས་དུད་འགྲོ་དང་། །མི་རྣམས་དང་ནི་ལྷ་རྣམས་དྲུག །འདོད་པའི་ཁམས་ཡིན་དམྱལ་
བ་དང་། །གླིང་དབྱེ་བ་ལས་དེ་ཉི་ཤུ། ཞེས་དམྱལ་བ་བརྒྱད་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་གཉིས་ཏེ་
ངན་འགྲོའི་གནས་བཅུ་དང་། མིའི་གླིང་བཞི་དང་ལྷའི་གནས་དྲུག་སྟེ་བདེ་འགྲོའི་གནས་
བཅུ་རྣམས་བསྡོམས་པས་ཉི་ཤུར་བསྟན་ཏོ། །
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་གནས་གཞན་བཅོ་བརྒྱད་དེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་འབྲས་

བུ་ཆེ་བའི་ནང་དུ་གཏོགས་པས། བསམ་གཏན་བཞི་ལ་ས་བཞི་གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་

བཅུ་གཉིས་དང་། གནས་གཙང་མ་ལྔ་སྟེ་བཅུ་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ། གནས་གཙང་མ་ལས་ཀྱང་འདས་པ་ན་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བཅུ་བ་ཁོ་ན་བཞུགས་པའི་འོག་མིན་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པའོ། །དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་གནས་
དྲུག་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དངོས་མ་ཡིན་ཡང་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ཞར་ལས་བྱུང་བའོ། །ཁ་ཆེ་བ་ནི་ཚངས་ཆེན་པ་མདུན་ན་འདོན་གྱི་དགོན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་

འདོད་ལ། ཉི་འོད་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི་བཅུ་བདུན་དུ་འདོད་ཅིང་། མཛོད་ལས་ཀྱང་། གོང་
མའི་གནས་རྣམས་བཅུ་བདུན་ནི། གཟུགས་ཁམས་ཡིན་དེར་སོ་སོ་ཡི། །བསམ་གཏན་
ས་ནི་གསུམ་པ་ཡིན། །བཞི་པ་ས་ནི་བརྒྱད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གཟུགས་མེད་པའི་
ཁམས་ན་ནི་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་གནས་གཞན་ཐ་དད་བ་མེད་ཅིང་། སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་
གྱིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གནས་མེད་དོ། །སྐྱེ་བ་ལས་ནི་རྣམ་པ་
བཞི། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་རྣམས་ས་དགུར་འཇོག་པ་ན། འདོད་པའི་ཁམས་ས་གཅིག་
དང་། གཟུགས་ཁམས་བསམ་གཏན་བཞི་པོ་ས་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པ་བཞིའང་ས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

14

བཞིའོ། །དེ་ལ་ཁམས་ནི་སྲེད་པས་རིས་སུ་བཅད་ཅིང་ལྟ་བས་བདག་གིར་བྱས་པ་ཡིན་ལ།
ས་ནི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་བྲལ་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་པས། ས་དགུས་ཁམས་གསུམ་བསྡུས་ཀྱང་ཁམས་གསུམ་གྱིས་ནི་
ས་དགུ་མ་བསྡུས་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་བར་ལ་མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་པ་ན། ཁམས་ཟག་བཅས་ཡིན་ཡང་ས་ཟག་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་བསྡུ་བར། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཁམས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་ཤིང་སས་བསྡུས་པར་བཤད་དོ། །
ལུས་ཚད་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། དོན་དངོས་དང་། འཇལ་བྱེད་གཉིས་ལས།

དངོས་ནི། ཆོས་མངོན་པ་ནས་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ལུས་ཚད་ངེས་པ་མ་བཤད་ཅིང་། རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་དུའང་། དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བའི་ལུས་ཚད་བཤད་དུ་མི་རུང་

བར་གསུངས་མོད་ཀྱི། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ། མཚམས་མེད་གཅིག་ནས་ལྔའི་བར་དུ་
བྱས་པའི་མནར་མེད་ཀྱི་ལུས་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་ནས་ལྔའི་བར་དུ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་
གསུངས་ཤིང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མདོར། མཚམས་མེད་བརྒྱད་བྱས་པའི་ལུས་ལ་

དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་ཀྱང་གཅིག་ལ་གཅིག་ཐོགས་པ་མེད་པར་བཤད་ལ། དཀོན་
མཆོག་ཏ་ལ་ལའི་མདོར། ཐེག་ཆེན་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་དམྱལ་བའི་ལྕེ་ལ་ཡང་དཔག་
ཚད་འབུམ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །ཉི་མའི་སྙིང་བོའི་མདོར། ཡི་དྭགས་ཆུང་

བ་ལ་མཐོ་གང་དང་། ཆེ་བ་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་བར་གསུངས་ཤིང་། དུད་འགྲོ་ཆུང་བ་ལ་
སྐྲའི་རྩེ་མོའི་ལྔ་བཅུ་ཆ་ཙམ་དང་། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ཙམ་དང་། རྒྱ་ཤུག་གི་ཚི་གུའི་ཚད་ཙམ་དང་། ཆེ་བ་ལ་དཔག་ཚད་ཁྲི་ཡོད་པའི་བར་ཏུ་གསུངས་ལ། གཞན་ཡང་གླང་པོ་ཆེ་རབ་
བརྟན་དང་། ས་སྲུངས་ཀྱི་བུ་ལ་མཐའ་སྐོར་དུ་དཔག་ཚད་བདུན་ཡོད་པ་དང་། ཆུ་སྲིན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

15

ཉའི་རིགས་ལ་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ། ཉ་མིད་ཀྱིས་དེ་ཡང་མིད་པར་ནུས་པ་དང་།
དེ་མིད་ཀྱིས་ཉ་མིད་ཀྱང་མིད་པར་ནུས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །ལས་བརྒྱ་པར། ཆུ་
སྲིན་ཆེ་བ་ལ་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། ཉི་མའི་སྙིང་པོར།
ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚོ་ལས་ལུས་མ་འཕགས་པར་སྟོད་ཀྱི་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ཕྱིན་ནས་སྟོན་པ་ལ་ཆོས་ཉན་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཕོ་བའི་མདོར། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་དགའ་པོ་དང་ཉེར་དགའི་ལུས་ཀྱིས་རི་རབ་ཀྱང་གཡོ་ཞིང་། དབུགས་ཀྱི་དུག་གིས་རྒྱ་

མཚོའང་བཏུང་དུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པ་དང་། ལུང་དུ་ཀླུ་གཉིས་ཀྱིས་རི་རབ་ལ་ལན་གསུམ་

གསུམ་བཀྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །ས་སྡེ་ལས། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ལུས་ཚད་ནི།
སྡིག་པ་ཇི་ལྟར་ཆེ་བ་བཞིན་དུ་ལུས་ཆེ་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཆེ་ལ།
སྡིག་པ་ཆུང་བ་ལྟར་ལུས་ཆུང་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཆུང་བས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་
མེད་པར་གསུངས་སོ། །བདེ་འགྲོ་ལ་མི་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཚད་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་བ་རྣམས་

ཀྱི་ཚད། །ཁྲུ་བཞི་པ་དང་ཕྱེད་དང་བཞི། །ཤར་དང་བ་ལང་སྤྱོད་དང་ནི། །བྱང་ཞེས་
བྱ་བ་ཉིས་འགྱུར་བསྐྱེད། །ཅེས་འཛམ་བུ་གླིང་བའི་མི་རྣམས་བསྐལ་པ་དང་པོའི་དུས་

ན་ཆེ་ཞིང་སྙིགས་མའི་དུས་ན་ཆུང་ཡང་ཕལ་ཆེར་རང་རང་གི་ཁྲུ་བཞི་བའམ་ཕྱེད་དང་
བཞི་པར་ངེས་ལ། ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་མི་རྣམས་ལ་ཆོས་མངོན་པ་གསུངས་དུས་
ཀྱི་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ལུས་ཉིས་འགྱུར་དང་། ནུབ་བ་ལང་སྤྱོད་པ་ལ་ཤར་གྱིའང་ཉིས་

འགྱུར་དང་། བྱང་སྒྲ་མི་སྙན་པ་ལ་ནུབ་ཀྱིའང་གཉིས་ཀྱིས་ཆེ་བ་སྟེ། སར། དེ་རྣམས་ཀྱང་
རང་རང་གི་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་བཞི་པར་ངེས་ཤིང་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པར་གསུངས་སོ། །
བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་འགའ་ཞིག་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་དང་མཉམ་པ་སྟེ། ཡབ་
སྲས་མཇལ་བར། རྒྱལ་བོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས་དང་བརྒྱ་བྱིན་གཉིས་སྟན་གཅིག་ལ་འདུག་པ་ན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

16

མིག་འབྱེད་འཛུམ་ཙམ་མ་གཏོགས་པར་ཁྱད་པར་མི་སྣང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཆུང་བ་ལ།་་་་་་་་ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཚད་དང་ཚེ་ཚད་དང་ལོངས་སྤྱོད་ནི་ས་སྡེ་ལས་
སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་ལུས་ཚད་ནི།

འདོད་དང་ལྡན་པ་ལྷ་ཡི་ལུས། །བཞི་ཆ་ནས་ནི་རྒྱང་གྲགས་དག །ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་བར་
དུ་བསྐྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་ལ་རྒྱང་གྲགས་བཞི་ཆ་དང་། སུམ་ཅུ་རྩ་
གསུམ་པ་ལ་རྒྱང་གྲགས་ཕད་དང་། འཐབ་བྲལ་བ་ལ་རྒྱང་ ྱེ གྲགས་བཞ་གསུམ་དང་། དགའ་

ིལྡན་པ་ལ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་དང་། འཕྲུལ་དགའ་བ་ལ་གཅིག་དང་བཞི་ཆ་དང་། གཞན་

འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པ་ལ་རྒྱང་གྲགས་ཕྱེད་གཉིས་ཏེ། འདོམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ནས་་་་་་་་་ཆེ་བ་
ལ།་་་་་་་་བད་དང་བརྒྱད་བརྒྱའྱེ་བར་རོ། །གཟུགས་ཁམས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཚད་ནི། གཟུགས་

ིཅན་དང་པོ་དཔག་ཚད་ཕྱེད། །དེ་ཡི་གོང་མ་ཕྱེད་ཕྱེད་བསྐྱེད། །འོད་ཆུང་རྣམས་ཀྱི་ལྟག་ཡན་ཆད། །ལུས་ནི་ཉིས་འགྱུར་ཉིས་འགྱུར་ཏེ། །སྤྲིན་མེད་དཔག་ཚད་གསུམ་དོར་རོ། །
ཞེས་པ་ལྟར་ཚངས་རིས་པའི་ལུས་ལ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་་་་་་་་་འདོམ་ཉིས་སྟོང་དང་། མདུན་ན་
འདོན་པ་ལ་གཅིག་དང་།་་་་་་་་འདོམ་བཞི་སྟོང་། ཚངས་ཆེན་ལ་ཕྱེད་དང་གཉིས་དང་། འོད་
ཆུང་བ་ལ་གཉིས་དང་། ཚད་མེད་འོད་པ་ལ་བཞི་དང་། འོད་གསལ་བ་ལ་བརྒྱད་དང་།
དགེ་ཆུང་ལ་བཅུ་དྲུག་དང་། ཚད་མེད་དགེ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་དང་། དགེ་རྒྱས་པ་ལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དང་། སྤྲིན་མེད་པ་ལ་དེའི་ཉིས་འགྱུར་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་ལ་གསུམ་དོར་
བས་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་དང་། བསོད་ནམས་སྐྱེས་པ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་
ལ་ལྔ་བརྒྱ་དང་། མི་ཆེ་བ་ལ་སྟོང་དང་། མི་གདུང་བ་ལ་ཉིས་སྟོང་སྟེ། འཛམ་བུ་གླིང་

གི་དཀྱུས་དང་མཉམ་པ་དང་། གྱ་ནོམ་སྣང་བ་ལ་བཞི་སྟོང་དང་། ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ་ལ་
བརྒྱད་སྟོང་དང་། འོག་མིན་པའི་ལུས་ལ་དཔག་ཚད་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་སྟེ། འཛམ་བུ་གླིང་གི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

17

དཀྱུས་ལ་ནི་དེའི་མཐོ་གང་ངོ་། །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ལུས་ཀྱི་ཚད་ངེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ན་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་དང་། གོས་དམར་ཅན་གྱི་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཕྲ་བར་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་མཛོད་འགྲེལ་ལས་བཀག་ཅིང་།

མདོ་ལས་གཟུགས་མེད་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་མཆོད་རྫས་སྣ་ཚོགས་པ་ཐོགས་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆོས་མཉན་པའི་ཕྱིར་འོང་བ་གསུངས་པ་ནི། དེར་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པ་

ཕྱིར་མི་འོང་ལ་སོགས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ཞིང་སྤྲུལ་པའི་ལུས་ལ་ཚད་
ངེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་ནི། གཟུགས་མིང་དུས་མཐའ་
རྡུལ་ཡིག་དང་། སྐད་ཅིག་ཕྲ་རབ་རྡུལ་དང་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ། །ལྕགས་
ཆུ་རི་བོང་ལུག་དང་གླང་། །ཉི་ཟེར་རྡུལ་དང་སྲོ་མ་དང་། དེ་ལས་ཤིག་དང་དེ་བཞིན་

ནས། །སོར་ཚིགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་འགྱུར་། །ཞེས་པ་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། དུས་ཀྱི་མཐའ་སྐད་ཅིག་མ་དང་། མིང་གི་མཐའ་ཡི་གེ་ཡིན་པས་། །འདིར་ནི་

གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་ཤོས་མཐར་ཐུག་པར་གྱུར་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་གྲུབ་མཐས་བརྟགས་ནས་

བཞག་པ་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་། ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཡིན་ལ། དེ་བདུན་ལ་རྡུལ་
ཕྲན་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་་་་་་་་་དེ་བདུན་ལ།་་་་་་་་ལྕགས་རྡུལ་དང་། དེ་བདུན་ལ།་་་་་་་་ཆུ་
རྡུལ་དང་། རི་བོང་གི་རྡུལ་དང་། ལུག་གི་རྡུལ་དང་། གླང་གི་རྡུལ་དང་། དེ་བདུན་ལ་་་་་་་་ཉི་

ཟེར་གྱི་རྡུལ་དང་། དེ་བདུན་ལ་་་་་་་་སྲོ་མ་དང་། དེ་བདུན་ལ་་་་་་་་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཤིག་དང་། ནས་
རྣམས་ཀྱང་སྔ་མ་བདུན་ནི་ཕྱི་མའི་ཚད་དེ། ནས་བདུན་ལ་སོར་གང་ཞེས་བྱའོ། །་་་་་་་་ལྕགས་
བྱང་མ་ལ་ཆགས་པའི་རྡུལ་ལ་ལྕགས་རྡུལ་ཞེས་སོགས་ནི་རགས་པ་བ་སྟེ་སྔ་མ་བདུན་འགྱུར་ལས་ཕྱེ་ཞེས་

བཏགས་པ་ཙམ་མོ།། གདགས་པ་དང་། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལ་སོགས་པར་བར་པ་རྣམས་ཀྱི་མིང་

དང་གོ་རིམ་མི་འདྲ་བར་གསུངས་ཀྱང་། གྲངས་མཐུན་པས་སོར་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

18

སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ། །ཁྲུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ་། །དེ་དག་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ལ་ནི། །

རྒྱང་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད། །དེ་བརྒྱད་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར། སོར་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ་ཁྲུ་གང་དང་། ཁྲུ་བཞི་ལ་གཞུ་འདོམ་གང་དང་། གཞུ་འདོམ་ལྔ་
བརྒྱ་ལ་རྒྱང་གྲགས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། གྲོང་ལས་རྒྱང་གྲགས་ཡན་ཆད་འཕགས་པ་ནི་དགོན་
པའི་ཚད་ཡིན་ལ། རྒྱང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་ནི་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱའོ། །
ཚེ་ཚད་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལའང་གཉིས་ལས། །དོན་དངོས་ནི། མིའི་ཚེ་ཚད་
ནས་བརྩམས་ཏེ་བཤད་ན་གོ་སླ་བས། སྒྲ་མི་སྙན་ན་ཚེ་སྟོང་སྟེ། །གཉིས་ན་ཕྱེད་ཕྱེད་
སྤངས་པའོ། །འདི་ན་མ་ངེས་ཐ་མར་ནི། །ལོ་བཅུ་དང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་སྒྲ་མི་སྙན་ན་ཚེ་ལོ་སྟོང་བ་དང་། བ་ལང་སྤྱོད་ན་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དང་། ལུས་འཕགས་པོ་
ན་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པར་ངེས་ཤིང་། འཛམ་བུ་གླིང་འདི་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པར་
ཐུང་ཤོས་ལ་ཚེ་ལོ་བཅུ་བ་དང་། བསྐལ་པ་དང་པོ་ཚེ་ལོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། བར་སྐབས་བརྒྱད་ཁྲི་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ལྷ་དྲུག་གི་ཚེ་ཚད་ནི། །མི་རྣམས་ཚེ་
ལོ་ལྔ་བཅུ་ལ། །འདོད་ལྷ་འོག་མའི་ཉིན་ཞག་སྟེ། །དེ་ཡི་ཚེ་ལོ་ལྔ་བརྒྱའོ། །གོང་མ་གཉི་
ག་ཉིས་འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་པ་ལྟར་མི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ནི་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་ཉིན་ཞག་
གཅིག་ཡིན་ལ། དེས་ནི་ཞག་ཆེན་པོ་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་དང་། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་
པའི་ཚེ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཐུབ་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ། མི་ལོ་བརྒྱ་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ཞག་
གཅིག་སྟེ་དེས་དེ་བསགས་པའི་ལོ་སྟོང་དང་། མི་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ནི་འཐབ་བྲལ་པའི་ཞག་
གཅིག་སྟེ་དེས་ལོ་ཉིས་སྟོང་དང་། མི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ནི་དགའ་ལྡན་པའི་ཞག་གཅིག་སྟེ་དེས་
ལོ་བཞི་སྟོང་དང་། མི་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ནི་འཕྲུལ་དགའི་ཞག་གཅིག་སྟེ་དེས་ལོ་བརྒྱད་སྟོང་
དང་། མི་ལོ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ནི་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པའི་ཞག་གཅིག་སྟེ་དེས་ལོ་ཁྲི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

19

དྲུག་སྟོང་ཐུབ་པའོ། །མཛོད་འགྲེལ་དུ། རི་གཉའ་ཤིང་འཛིན་ཡན་ཆད་ན་ཉི་ཟླ་མེད་ཀྱང་།
པད་མ་དང་ཀུ་མུ་ཏ་བཞིན་དུ་མེ་ཏོག་གི་ཁ་བྱེ་ཟུམ་དང་། བྱ་རྣམས་སྐད་འབྱིན་མི་འབྱིན་
དང་། གཉིད་སངས་པ་དང་བྲོ་བ་ལ་སོགས་ཉིན་མཚན་དུ་འཇོག་ཅིང་། སྣང་བའི་བྱ་བ་
ནི་རང་ལུས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་བྱེད་པར་བཤད་དོ། །ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ཚེའི་ཚད་ལ། །ཡང་སོས་ལ་སོགས་དྲུག་རིམ་བཞིན། །འདོད་ལྷའི་ཚེ་དང་ཉིན་ཞག་མཉམ། །དེ་ཡིས་དེ་དག་
རྣམས་ཀྱི་ཚེ། །འདོད་པའི་ལྷ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་དམྱལ་བ་ཡང་སོས་པས་
རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་ཚེ་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་། ཐིག་ནག་

པས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའ་ཚེ་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་

ིབྱས་པའ་ལོ་ ི སྟོང་དང་། བསྡུས་འཇོམས་
པས་འཐབ་བྲལ་བའི་ཚེ་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཉིས་སྟོང་དང་། ངུ་འབོད་པས་
དགའ་ལྡན་པའི་ཚེ་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་བཞི་སྟོང་དང་། ངུ་འབོད་ཆེན་པོ་
པས་འཕྲུལ་དགའ་བའི་ཚེ་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་བརྒྱད་སྟོང་དང་། ཚ་བ་
བས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པའི་ཚེ་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་ཆེན་པོ་ཁྲི་དྲུག་

སྟོང་ཐུབ་པོ། །རབ་ཏུ་ཚ་ཕྱེད་མནར་མེད་ནི། །བར་གྱི་བསྐལ་པའོ་དུད་འགྲོ་རྣམས། །

མཆོག་རིང་བསྐལ་པའོ་ཡི་དྭགས་རྣམས། །ཟླ་བ་ཉིན་ཞག་གི་ལྔ་བརྒྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རབ་
ཏུ་ཚ་བའི་ཚེ་ཚད་བར་བསྐལ་ཕྱེད་དང་། མནར་མེད་པའི་ཚེ་ཚད་བར་བསྐལ་གཅིག་སྟེ།
གདགས་པར་དམྱལ་བ་འདི་དག་དང་རིམ་པ་ལྟར་ཚངས་རིས་པ་དང་། འདུན་ན་འདོན་
པ་ཚེ་ཚད་མཉམ་པར་བཤད་དོ། །དུད་འགྲོ་རྣམས་ནི་ཚེ་ངེས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་མཆོག་
ཏུ་རིང་ན་བསྐལ་པར་གནས་པ་སྟེ། དགེ་སློང་དག་ཀླུ་བརྒྱད་པོ་ནི་ཀླུ་ཆེན་པོ་སྟེ་བསྐལ་པར་གནས་པས་འཛིན་པའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡི་དྭགས་རྣམས་ནི་མིའི་ཟླ་བ་ལ་ཞག་
གཅིག་བྱས་པའི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་བ་སྟེ། བཤེས་སྤྲིང་དུ།་་་་་་་་ལྔ་སྟོང་དག་དང་ཁྲིར་ཡང་འཆིར་མི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

20

འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཉི་མའི་སྙིང་པོའི་མདོར། །དུད་འགྲོ་ཚེ་ཐུང་བས་ཡུད་ཙམ་དང་། རིང་བ་བསྐལ་པ་ཐུབ་པ་དང་། ཡི་དྭགས་ཚེ་ཐུང་བས་ལོ་སྟོང་དང་། རིང་བས་སྟོང་
ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་ཐུབ་པར་གསུངས་སོ། །གྲང་དམྱལ་རྣམས་ཀྱི་ནི། ཏིལ་སྦྱང་ནང་ནས་ལོ་
བརྒྱ་ཞིག །ཏིལ་གཅིག་ཕྱུང་བས་ཟད་གྱུར་པ། །ཆུ་བུར་ཅན་གྱི་ཚེ་ཡིན་ཏེ། །གཞན་གྱི་
ཚེ་ནི་ཉི་ཤུར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་མ་གདྷཱའི་ཏིལ་ཁལ་བརྒྱད་ཅུས་གང་བའི་བང་བ་ནས་

ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ནས་ཏིལ་རེ་རེ་ཕྱུང་བས་ཟད་པར་གྱུར་པ་ནི་ཆུ་བུར་ཅན་གྱི་ཚེ་ཚད་ཡིན་ལ།
ཆུ་བུར་རྡོལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ལས་ཉི་ཤུར་འགྱུར་
གྱིས་རིང་བ་་་་་་་་་ས་ལས། གྲང་བའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཚེའི་ཚད་ནི། སེམས་
ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཞུགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་
ལ། བློ་བརྟན་ཚ་དམྱལ་ཀྱི་ཕྱེད་ཕྱེད་གྲང་དམྱལ་ཞེས་དང་། རིག་རལ་སུམ་གཉིས་ཞེས་འཆད་མོད་བསྟུན་ན་ཕྱེད་
ཕྱེད་པས་གྲང་དམྱལ་རིང་བར་གསལ་ལོ།།་་་་་་་་སྟེ། ཉེ་འཁོར་བ་དང་ཉི་ཚེ་བའི་ཚེ་ཚད་ནི་མ་ངེས་
པར་གསུངས་སོ། །ཁམས་གོང་མ་དག་གི་ནི། གཟུགས་ཅན་ཉིན་མཚན་མེད་ཚེ་ནི། །
རང་ལུས་གཞལ་བའི་བསྐལ་པ་ཡིན། །འོད་ཆུང་ནས་བཟུང་བསྐལ་ཆེན་ཏེ། །དེ་ཡི་འོག་
མ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་གཟུགས་ཁམས་ན་ཉིན་མཚན་མེད་པས་ལོའི་སྒོ་ནས་
མི་འཇོག་པར་རང་གི་ལུས་ལ་དཔག་ཚད་གང་ཡོད་དེའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་

པར་གནས་པར་འཇོག་གོ །དེའི་འོག་མ་གསུམ་ལ་ནི་བསྐལ་ཆེན་ཕྱེད་ལ་བསྐལ་བར་
བྱས་པའི་ཕྱེད་ཕྱེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཚངས་རིས་པས་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་དང་། མདུན་ན་འདོན་
པས་བཞི་བཅུ་དང་། ཚངས་ཆེན་པས་དྲུག་ཅུ་ཐུབ་ཅིང་། འོད་ཆུང་བས་བསྐལ་ཆེན་གཉིས་དང་། དགེ་ཆུང་བས་བཅུ་དྲུག་དང་། སྤྲིན་མེད་པས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་དང་། མི་ཆེ་

བས་སྟོང་དང་། འོག་མིན་པས་བསྐལ་ཆེན་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཐུབ་ཅེས་བྱ་བའི་བར་ནི་སྔར་གྱི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

21

རིགས་པས་ཤེས་སོ། །གཟུགས་མེད་བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་ནི། ཉི་ཤུ་ལྷག་པས་ལྷག་པ་
ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པས་བསྐལ་ཆེན་ཉི་ཁྲི་དང་། རྣམ་ཤེས་
མཐའ་ཡས་པས་བཞི་ཁྲི་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པས་དྲུག་ཁྲི་དང་། སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་བས་
བསྐལ་ཆེན་བརྒྱད་ཁྲི་ཐུབ་པོ། །དེ་དག་ལ་ཡང་། སྒྲ་མི་སྙན་མ་གཏོགས་པ་འཆི། །ཞེས་པས་སྒྲ་མི་སྙན་པའི་ཚེ་ཚད་ནི་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ལ་ནི་ཚེ་ཚད་མ་རྫོགས་
པར་འཆི་བ་ཡོད་དོ། །འོན་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་
དགའ་ལྡན་ན་བཞུགས་པ་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མ་བ་དང་། རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པ་དང་།
རྒྱལ་བའི་དྲུང་དུ་མངགས་པའི་ཕོ་ཉ་བ་དང་། དད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་མངལ་ན་ཡོད་པའི་ཡུམ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལའང་བར་སྐབས་སུ་འཆི་བ་མེད་པའོ། །འཇལ་བྱེད་ནི། སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱད་ཉི་

ཤུ་ལ། །དེ་ཡི་སྐད་ཅིག་དེ་རྣམས་ཀྱང་། །དྲུག་ཅུ་ལ་ནི་ཐང་གཅིག་གོ། ཡུད་ཙམ་ཉིན་

ཞག་ཟླ་བ་གསུམ། །གོང་ནས་གོང་དུ་སུམ་ཅུར་འགྱུར། །ཞག་མི་ཐུབ་དང་བཅས་པ་ཡི། །
ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག །ཅེས་པ་ལ། རྣམ་འགྲེལ་དུ། རྡུལ་་་་་་་་་ཕྲ་རབ་་་་་་་་གཅིག་་་

་་་་་་བླ་འོག་་་་་་་་བསྒྲེས་་་་་་་་་པའི་་་་་་་་དུས་་་་་་་་་ལྟ་བུ་་་་་་་་ཆུང་བ་ཡི། །མཐར་ཐུག་དུས་ནི་སྐད་ཅིག་

འདོད། །ཅེས་པའམ། མཛོད་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་ནི་སྐྱེས་བུ་སྟོབས་ལྡན་
གྱིས་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ཙམ་སྐད་ཅིག་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་་་་་་་་་སྔ་ལུང་བཞིན་་་་་་་་འདའོ་ཞེས་
པའི་ཚད་དང་ལྡན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། དེའང་དྲུག་ཅུ་
ལ་ཐང་ཅིག་དང་། ཐང་ཅིག་སུམ་ཅུ་ལ་ཡུད་ཙམ་དང་། ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་
དང་། ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་དང་། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་ཅེས་བྱའོ། །ལོ་
གཅིག་དུས་གཞིར་འཇོག་པ་ན། དབྱར་དགུན་སྟོན་དཔྱིད་རེ་རེ་ཡང་། །ཟླ་བ་གསུམ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

22

གསུམ་བདག་ཉིད་དེ། །གསུམ་པའི་མིང་ནི།་་་་་་་་རབ་འབྲིང་དང་ཐ་ཆུང་ངོ་། །ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་སྡོམ་
དུ་བྱས་པ་ལྟར།་་་་་་་་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞག་མི་ཐུབ་དོར་བའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་དུ། དགུན་
དང་དཔྱིད་དང་དབྱར་རྣམས་ཀྱི། །ཟླ་བ་ཕྱེད་དང་གཉིས་འདས་ནས། །ཟླ་བ་ཕྱེད་ནི་ལུས་
པ་ན། །མཁས་པས་ཞག་མི་ཐུབ་པར་དོར། །ཞེས་པ་ལྟར། སྟོན་ཟླ་ཐ་ཆུངས་་་་་་་་་སྨིན་དྲུག་ཅན་་་་་་་་ཀྱི་ཚེས་བཅུ་དྲུག་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཟླ་བ་བཞི་བཞི་ནི་དགུན་དང་དཔྱིད་དང་དབྱར་
གྱི་དུས་གསུམ་ཡིན་ལ། ཟླ་བ་་་་་་་་་བཞི་གསུམ་་་་་་་་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གི་་་་་་་་་སྨིན་དྲུག་ལྟ་
བུའི་་་་་་་་མར་ངོ་རེ་དང་སླར་ཡར་ངོ་རེ་དང་མར་ངོ་རེ་སྟེ། ཟླ་བ་ཕྱེད་དང་གཉིས་གཉིས་

འདས་ནས་ཟླ་བ་ཕྱེད་ཡར་ངོ་རེ་ལུས་པ་ན། མར་ངོ་ཕྱི་མ་་་་་་་་་མགོ་་་་་་་་དེའི་གནམ་སྟོང་ཆད་
པས།་་་་་་་་པ་ལ་གསོ་སྦྱོང་བཅུ་བཞི་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ།། ཟླ་བ་གཉིས་གཉིས་ན་ཞག་མི་ཐུབ་རེ་རེ་
འདོར་བའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། རྒྱལ་བོའི་སྲས་ཀྱིས་་་་་་་་ཟླ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མར་གྱི་ངོ་སྔ་མ་སྟེ་ཞེས་པ་ལྟར་དཀྱིལ་འཁོར་འགྲིབ་པའི་ཆ་་་་་་་་་ཚེས་བཅུ་དྲུག་པ་་་་་་་་ནས་མགོ་བཟུང་
སྟེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གང་་་་་་་་་བཅོ་ལྔ་་་་་་་་བའི་བར་ནི་ཟླ་བ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནམ་
ལངས་ནས་ནམ་ལངས་ཀྱི་བར་གྱི་ཞག་ཕྱེད་དང་སུམ་ཅུ་ལས་མེད་པས། ཞག་དེ་ལྔ་བཅུ་ང་དགུས་ཟླ་བ་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐུབ་པ་དང་མི་ཐུབ་པའང་ཟླ་བ་

རེ་རེ་ཞིང་སྤེལ་མར་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་ནི། དབྱར་་་་་་་་་དང་དགུན་་་་་་་་་གྱི་འབྲིང་་་་་་་་་པོ་ལ་ཐུབ་་་་་་་་་པ་རེ་དང་སྟོན་་་་་་་་་དང་དཔྱིད་་་་་་་་་ཀྱི་འབྲིང་་་་་་་་་པོ་ལ་མི་ཐུབ།་་་་་་་་པ་རེའང་འོང་ངོ་།། ཅེས་ཀྱང་
བརྗོད་དེ། རབ་ཐ་ཆུངས་ཀྱིས་ཐུབ་མི་ཐུབ་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཤུགས་ལས་་་་་་་་་དབྱར་ཟླ་འབྲིང་
པོ་ཐུབ་པ་ན་ཐ་ཆུངས་མི་ཐུབ་པ་དང་སྟོན་ཟླ་ར་བ་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་་་་་་་་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་
མི་ཐུབ་པའི་ཞག་དྲུག་པོ་དེ་དག་བསགས་པ་རྣམས་བསྣན་པ་དང་བཅས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་
གཉིས་ནི་ལོ་གཅིག་གོ །དེ་ལྟར་ན་ལོ་ལྔ་ལྔ་ལ་ཟླ་ཤོལ་རེ་རེ་འབྱུང་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

23

ལུང་དུ་་་་་་་་་རགས་པའི་རྣམ་བཞག་་་་་་་་དེ་ལྟར་ཡང་གསུངས་ཤིང་། འོན་་་་་་་་་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་རིགས་
པ་རྣམས་ནི་ནང་རིག་པའི་དབྱེ་བ་ཡིན་པས་་་་་་་་ཀྱང་ཤོལ་འདོར་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱལ་པོའི་རྗེས་
སུ་འབྲང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ལ། འདུལ་ཚིག་མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད་དུ།་་་་་་་་ལོ་དང་ཟླ་བ་ཟླ་ཤོལ་དག །རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཡིས་ཀྱང་ནི་བསྔགས། །བཀའ་བཙན་གྲགས་ལྡན་ཤེས་རབ་
ལྡན། །དཔུང་ལྡན་དེ་ཡི་རྗེས་འབྲང་བྱ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་མོད། དེའང་ཞག་མི་ཐུབ་

ཀྱང་བསགས་པ་ལས་ཟླ་ཤོལ་འབྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། དགུན་ཉི་ལོག་ནས་ལོག་གི་བར་

ལ་ལོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་རྫོགས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་མ་ཆོག་པར་
ཞག་མ་ཐུབ་དྲུག་དང་། དེ་ནས་ ིཀྱང་ཞག་ལྔ་ཙམ་བསྣན་དགོས་པར་བྱུང་བས། ལོ་གསུམ་
གསུམ་ན་ཟླ་ཤོལ་རེ་རེ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟ་བྱ་བྱི་བ་ཡོས་ལ་ཤོལ་་་་་་་་ཟླ་རེ་འབྱུང་བས་རིམ་པ་

ལྟར། །རྟ་ལོ་ལ་་་་་་་་སྟོན་་་་་་་་་ཟླ་འབྲིང་བ་གཉིས་དགུན་་་་་་་་་བྱི་བ་ལོ་ལ་དཔྱིད་་་་་་་་་དང་དབྱར་འབྲིང་
པོ་གཉིས། །ཞེས་ཟེར་རོ། །བསྐལ་པའི་ཚད་ནི་གཞུང་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། སྡུག་བསྔལ་དང་། བདེ་བ་དང་། ཁ་
ཟས་དང་། འཁྲིག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་བཞི་ལས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ནི། ཚ་དམྱལ་
བརྒྱད་ན་འོག་ཐམས་ཅད་ལྕགས་བསྲེགས་ཀྱི་ས་གཞི་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་བས་ཁྱབ་ཅིང་།
ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལྕགས་ཀྱི་ར་བས་ཀུན་ནས་བསྐོར་ཏེ། མེ་ལྕེ་དཔག་ཚད་དུ་མར་འཕྲོ་
བའི་ནང་དུ། བསྐལ་པ་འཇིག་དུས་ཀྱི་མེ་བས་ཀྱང་ཡང་སོས་ཀྱི་མེས་ཚ་ཞིང་། དེ་བས་
ཀྱང་འོག་མ་འོག་མ་བཞི་འགྱུར་གྱིས་ཚ་བའི་མེས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བསྲེག་པའི་སྡུག་

བསྔལ་དང་ལྡན་ལ། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་སོས་པ་རྣམས་ལ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རལ་གྲི་ལ་

སོགས་པའི་མཚོན་ཆ་རྣོན་པོ་སྣ་ཚོགས་པ་ལག་ཏུ་བྱུང་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་དགྲའི་

འདུ་ཤེས་སུ་གྱུར་ནས་བསྣུན་རེས་བྱས་པས་ཤིན་ཏུ་སྡིག་བསྔལ་ནས་བརྒྱལ་ཞིང་ས་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

24

འགྱེལ་བ་ན། ནམ་མཁའ་ལས་ཁྱེད་རྣམས་ཡང་སོས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་

བའམ། རླུང་གྲང་མོ་ལངས་པས་སླར་ཡང་སོས་ཏེ་སྔ་མ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་ལས་མ་ཟད་ཀྱི་རབ་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ཐིག་ནག་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་
ཐིག་ཆ་བཞིའམ་བརྒྱད་དམ་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་དུ་མར་བཏབ་ནས་ལྕགས་ཀྱི་སོག་ལེ་མེ་འབར་བས་གཤོག་པ་དང་། སྟེའུ་དང་སྟ་རེ་ལ་སོགས་པས་འཇོག་པའི་སྡུག་བསྔལ་

དང་། བསྡུས་འཇོམས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ན་དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ལྕགས་ཀྱི་རི་རའི་གདོང་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལུག་དང་རྟ་དང་གླང་པོ་ཆེ་དང་སེང་གེ་དང་སྟག་གི་གདོང་པ་ལྟ་བུའི་བར་དུ་འཇུག་ཅིང་། དེ་མ་ཐག་རི་དེ་དག་གིས་བཙིར་བས་བུ་ག་ཐམས་
ཅད་ནས་ཁྲག་གི་རྒྱུན་འབབས་པ་དང་། ཡང་འདུས་པ་ན་ལྕགས་ཀྱི་འཁྲུལ་འཁོར་ཆེན་
པོས་བུར་ཤིང་ལྟར་འཚིར་བ་དང་། ཡང་འདུས་པ་ན་ལྕགས་བསྲེགས་ཀྱི་གཞི་ལ་ལྕགས་

ཀྱི་ཕ་བོང་གི་ཆར་འབབ་པས་བརྟུལ་ཞིང་འཇོམས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ངུ་འབོད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་གནས་ཚོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ན་ལྕགས་ཀྱི་ཁང་པ་རྙེད་དེ་དེར་ཞུགས་མ་ཐག་སྒོ་འགགས་ཤིང་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་མེ་འབར་བས་བསྲེགས་པས་ངུ་ཞིང་ཉམ་ཐག་པས་

འབོད་ཀྱང་སྐྱབས་མི་རྙེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ངུ་འབོད་ཆེན་པོ་པས་གཞན་སྔར་དང་
འདྲ་བ་ལ་ལྕགས་ཀྱི་ཁང་པ་ཉིས་རིམ་ལ་སོགས་པར་ཆུད་པས་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་དྲག་

པོར་མྱོང་བ་དང་། ཚ་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལྕགས་ཀྱི་ཕྲུ་བ་དཔག་ཚད་དུ་མ་ཡོད་པ་མེ་
འབར་བའི་ནང་དུ་བཅུག་ནས་ཉ་བཞིན་དུ་འཚེད་པ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་འབར་

བས་གཤམ་ནས་སྤྱི་བོར་ཕུག་སྟེ་བུ་ག་དང་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་ཐམས་ཅད་ནས་མེ་འབར་བ་
དང་། ལྕགས་བསྲེགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་བསྒྱེལ་ནས་ལྕགས་ཀྱི་ཐོ་བ་ཆེན་པོ་མེ་འབར་བས་
བརྡུངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། རབ་ཏུ་ཚ་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

25

རྩེ་གསུམ་པ་མེ་འབར་བས་གཤམ་ནས་སྤྱི་བོ་དང་ཕྲག་པ་གཉིས་སུ་ཕུག་སྟེ་དབང་པོའི་
སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་ལེབ་མ་མེ་ཆེན་པོ་འབར་བས་ལུས་ལ་ཀུན་ནས་འཁྲི་བ་དང་། ལྕགས་ཟངས་འགྱུར་བྱེད་ཁོལ་བས་གང་བར་སྤྱི་ཚུགས་
སུ་བཅུག་ནས་འཚེད་པ་དང་། ཤ་ཁྲག་ཟད་ནས་ཀེང་རུས་ཙམ་ལུས་པ་ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་བཀྲམ་པས་ཤ་ཁྲག་འཕྲལ་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་སླར་ཡང་འཚེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་

བསྔལ་དང་། མནར་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལས་ཕྱོགས་ཐམས་

ཅད་ནས་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་འོངས་ཏེ་དེས་ལྤགས་པ་དང་ཤ་དང་རྒྱུས་པ་དང་རུས་པ་དང་རྐང་གི་བར་བསྲེགས་ཏེ་མེའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ལ་ཉམ་ཐག་པའི་

སྐད་འབྱིན་པ་ལས་སེམས་ཅན་དུ་མངོན་ཙམ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་ཞིབ་མ་ཆེན་པོར་ལྕགས་ཀྱི་མདག་མ་མེ་འབར་བ་དང་བསྲེས་ནས་རྔོད་པ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་རི་མེ་ཆེན་པོ་འབར་
བ་ལ་འབབ་འཛེག་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། ལྕེ་ཕྱུངས་ཏེ་ལྕགས་བསྲེགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་

བརྒྱངས་ནས་ལྕགས་ཀྱི་ཕུར་བ་མང་པོས་འདེབས་པ་དང་། ལྤགས་པ་བཤུས་ཏེ་ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་མེ་འབར་བ་ལ་གན་རྐྱལ་དུ་བསྒྱེལ་ནས། ཁ་ལྕགས་ཀྱི་འབྱེད་སྤྱད་ཀྱིས་ཕྱེ་བར་ལྕགས་ཀྱི་ཐོ་ལུམ་འབར་བ་དང་། ཟངས་ཞུན་བསྐོལ་བ་བླུགས་པས་ཁ་དང་ལྐོག་
མ་དང་ནང་ཁྲོལ་རྣམས་སྲེག་ཅིང་སྨད་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་
དྲག་ཅིང་རྩུབ་ལ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་མྱོང་བ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས།་་་་་་་་གཤིན་རྗེའི་སྐྱེས་བུས་
ལྤགས་པ་མ་ལུས་བཤུས་པས་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཐག་ཅིང་། །རབ་ཏུ་ཚ་བའི་མེ་ཡིས་བཞུས་
པའི་ཟངས་ཞུན་ལུས་ལ་བླུགས་གྱུར་ལ། །འབར་བའི་རལ་གྲི་མདུང་ཐུང་གིས་བསྣུན་ཤ་
ཡི་དུམ་བུ་བརྒྱར་བླགས་པ། །ཤིན་ཏུ་འབར་བའི་ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞིར་ལྷུང་བ་མང་པོར་
མ་དགེས་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་འགའ་ཞིག་ཡན་མན་དུའང་

ི

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

26

ཡོད་ལ་གོང་མ་གོང་མའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ནི་འོག་མ་འོག་མ་ལ་ཚང་བར་ཡོད་
ཅིང་། ནད་བཞི་བརྒྱ་རྩ་བཞི་བོ་ཐམས་ཅད་ཚང་བས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་བར་གནས་པའོ། །
ཉེ་འཁོར་བ་ནི། བརྒྱད་པོ་ཀུན་ལ་ལྷག་བཅུ་དྲུག །དེ་དག་གི་ནི་ངོས་བཞི་ན། །མེ་
མ་མུར་དང་རོ་མྱག་འདམ། །སྤུ་གྲི་ལམ་སོགས་ཆུ་བོ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་དམྱལ་བ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་རེ་རེ་ནའང་མེ་མ་མུར་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་པས་
ན་བཅུ་དྲུག་སྟེ། དེའང་མེ་མ་མུར་གྱི་ཐང་ཆེན་པོ་པུས་མོ་ནུབ་ཙམ་ལ་ཕྱིན་པ་ན་རྐང་པ་བཞག་མ་ཐག་ལྤགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་རྣམས་སྲེག་ཅིང་བཏེག་མ་ཐག་འཚོ་བ་དང་། རོ་
མྱག་ཕྱི་སའི་འདམ་རྫབ་ཤིན་ཏུ་དྲི་ང་བར་ལུས་བྱིང་བ་སྲིན་བུ་མཆུ་རྣོན་པོ་ཅན་རྣམས་
ཀྱིས་ལྤགས་པ་ནས་རྐང་གི་བར་དུ་ཕུག་སྟེ་ཟ་བ་དང་། སྤུ་གྲིའི་སོ་གྱེན་དུ་བསྟན་ནས་
བསླངས་ཏེ་གཏམས་པའི་ལམ་ལ་ཕྱིན་པ་ན་རྐང་པ་བཞག་མ་ཐག་གཅོད་ཅིང་བཏེག་མ་ཐག་འཚོ་བ་དང་། རལ་གྲིའི་ལོ་མའི་ནགས་ཚལ་དུ་གྲིབ་མ་ལ་འཁོད་པ་ནས་རལ་
གྲི་རྣམས་ལྷུང་བས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་གཅོད་ཅིང་། དེར་བརྒྱལ་ཏེ་
འགྱེལ་བ་ན་ཁྱི་སྲེ་བོ་དག་ལྷགས་ནས་བཤུལ་ཤ་འཐོག་ཅིང་ཟ་བ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་ཤིང་

ཤལ་མ་ལའི་ནགས་ཚལ་དུ་ཕྱིན་པ་ན་ཚེར་མ་རྣོན་པོ་སོར་བཅུ་དྲུག་པ་ཡན་མན་དུ་ལྟ་
བ་ལ་འབབས་འཛེག་བྱས་པས་ལུས་ཀུན་ནས་འབིགས་ཤིང་། དེར་ཁྭ་ལྕགས་ཀྱི་མཆུ་
ཅན་འོངས་ཏེ་ཕྲག་པ་ལ་འཁོད་ནས་མིག་འབྲས་འཐོག་ཅིང་ཟ་བ་རྣམས་ནི་མཚོན་ཆར་
འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། ཆུ་བོ་རབ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཐལ་ཚན་ནམ་འགྱུར་བྱེད་
ཀྱི་ཆུ་ཁོལ་པས་གང་བར་ལུས་ལྷུང་སྟེ་ངོས་གཉིས་ན་སྐྱེས་བུ་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་ཐོགས་
པས་སྲུང་ཞིང་ཤ་ཁྲག་ཐམས་ཅད་ཟད་ནས་ཁོང་རུས་རྣམས་མེ་ཏོག་ཀུན་ད་ལྟར་གྱུར་གྱི་
བར་དུ་འཚེད་ལ། བར་བར་ཏུ་ལྕགས་ཀྱུས་ཕྱུང་ནས་གན་རྐྱལ་དུ་བཞག་ནས་ཅི་འདོད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

27

ཅེས་དྲིས་པ་ན། བདག་ཅག་གིས་ནི་ཅིའང་མི་ཤེས་མི་མཐོང་མོད། འོན་ཀྱང་བཀྲེས་སོ་
སྐོམ་མོ་ཞེས་པ་ལ་ཐུ་ལུམ་འབར་བ་དང་ཟངས་ཞུན་ཁོལ་བ་ཁར་ལྡུག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ངོ་། །དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་འགའ་ཞིག་སེམས་ཅན་དུ་
འདོད་ལ།་་་་་་་་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས། གང་དག་ཁྲོ་ཞིང་གཏུམ་པ་དང་། །སྡིག་ལས་མངོན་པར་དགའ་བ་
དང་། དུཿཁ་བ་ལ་དགའ་དེ་དག། གཤིན་རྗེའི་སྲིན་པོར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནི་གཤིན་རྗེའི་སྒོ་ནས་དམྱལ་
བར་འཁྲིད་མཁན་ལ་དགོངས་ཀྱི། དེར་ལས་བྱེད་མཁན་ནི་མིན་ཟེར་རོ།། མདོ་སྡེ་པ་ནི་ལས་ཀྱི་མཐུས་
འབྱུང་བས་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དེ་ལྟར་སྣང་བར་འདོད་ཅིང་། ས་སྡེ་ལས་ཀྱང་། ལས་ཀྱི་
དབང་གིས་གྲུབ་པ་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བར་གསུངས་ལ། ཉི་ཤུ་བར། སེམས་ཀྱི་དེ་དག་
ཏུ་སྣང་བར་གསུངས་སོ། །
གྲང་དམྱལ་བརྒྱད་ན། ཉི་ཟླ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་མེད་པའི་གནས་མུན་པའི་

ཁྲོད་འཁྱག་པའི་སྦུབས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ། ལུས་དང་སྒྲའི་རྣམ་འགྱུར་དངན་པར་ཤིན་ཏུ་
གྲང་བའི་སྡུག་བསྔལ་འོག་མ་འོག་མ་རྣམས་ཆེས་དྲག་པར་མྱོང་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ས་སྡེ་ཉིད་

ན་ཡོད་པའི་རླུང་ཆེན་པོས་བཏབ་ནས་གྲང་བས་ཉེན་པས་ལུས་ཐམས་ཅད་ཆུ་བུར་དུ་གྱུར་པ་ཅན་དང་། དེ་བས་ཀྱང་གྲང་བར་གྱུར་བས་ཆུ་བུར་དེ་ཡང་རྡོལ་བ་ཅན་དང་།
ཤིན་ཏུ་གྲང་ཆེས་པས་སོ་ཐམ་ཐམ་པ་དང་། ཨ་ཆུ་ཟེར་བ་དང་། ཀྱི་ཧུད་ཟེར་དང་། ལྤགས་པ་སྔོན་པོར་གྱུར་ནས་ཁ་ལྔའམ་དྲུག་ཏུ་གྱེས་པ་ཨུཏྤལ་ལྟར་གས་པ་དང་། སྔོ་བ་ལས་ཀྱང་ཐལ་ནས་དམར་པོར་གྱུར་ཅིང་ཁ་བཅུའམ་དེ་བས་ཀྱང་ལྷག་པར་གྱེས་པ་པདྨ་ལྟར་གས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་དམར་བར་གྱུར་ནས་བརྒྱའམ་སྟོང་ལ་སོགས་པར་གྱེས་པ་
པད་མ་ལྟར་ཆེར་གས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་པ་དང་ལྡན་པའོ། །
ཉི་ཚེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། གཤེན་མ་འགའ་ཞིག་ཐལ་གོང་དང་ཁ་སྣ་ལ་བྱ་གཅན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

28

གྱིས་འཐོག་པར་སྐྱེས་པ་དང་། ཤན་པའི་སློབ་མ་རུས་གོང་དྲི་ང་བ་ལ་བྱ་རོག་ལ་སོགས་
པས་འཐོག་པར་སྐྱེས་པ་དང་། ཉ་བ་འགའ་ཞིག་ལུས་ལྕགས་ཀྱིས་དཀྲིས་པར་སྐྱེས་པ་
ལ་སོགས་པ་མདོ་སྡེར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་དགེ་འདུན་སྲུངས་དང་གྲོ་ཞུན་སྐྱེས་
ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་ལས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །བཤེས་སྤྲིང་དུ། འདི་ན་ཉིན་གཅིག་མདུང་ཐུང་
སུམ་བརྒྱ་ཡིས། །རབ་ཏུ་དྲག་བཏབ་སྡུག་བསྔལ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དམྱལ་བའི་སྡུག་
བསྔལ་ཆུང་ངུའི་ཡང་། །འོལ་ཡང་མི་བགྱི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དམྱལ་བའི་
སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ང་བ་སྟེ། རྒྱས་པར་ནི་དམ་པའི་ཆོས་དྲན་པ་
ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཡི་དྭགས་ལ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར།་་་་་་་་ལྟོ་གུག་ཁ་ཁབ་ལྟར་ཕྲ་དང་། །བཤང་ཟ་ཀུན་སྟོན་དྲི་ཟ་དང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རིགས་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་ཀྱང་
བསྡུ་ན་གསུམ་ལས། ཟས་སྐོམ་ལ་ཕྱིའི་སྒྲིབ་པ་ཅན་ནི་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པས་ཉམ་
ཐག་པས་ལྤགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་རྣམས་སྐམས་ནས་ལུས་སྡོང་དུམ་མེས་ཚིག་པ་ལྟར་
གྱུར་ཏེ་ཁ་སྐམས་པ་ལ་ལྕེས་ལྡག་ཅིང་རྫིང་བུ་ལ་སོགས་པར་བརྒྱུགས་པ་ན། མཚོན་ཆ་
སྣ་ཚོགས་ཐོགས་པས་བསྲུངས་ནས་འཐུང་དུ་མི་འཇུག་ལ། གལ་ཏེ་མ་བསྲུངས་ཀྱང་ཆུ་རྣམས་རྣག་ཁྲག་ལ་སོགས་པར་མཐོང་ནས་བཏུང་དུ་མི་རུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་།
ནང་གི་སྒྲིབ་པ་ཅན་ནི། ཁ་ཅིག་ཁ་ནི་ཁབ་ཀྱི་མིག་ཙམ་ལ། ལྟོ་བ་རི་ཡི་ལྟོས་ཙམ་
བཀྲེས་པས་ཉེན། མི་གཙང་གྱི་ནར་བོར་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་། །འཚལ་བའི་མཐུ་དང་ལྡན་

པ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གལ་ཏེ་ཟས་སྐོམ་རྙེད་ཀྱང་ཁར་མི་ཤོང་བ་ལ་སོགས་པའི་
སྒོ་ནས་བཟའ་བཏུང་མི་ནུས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཟས་སྐོམ་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་པ་ཅན་ནི།

གལ་ཏེ་བཟའ་བཏུང་ནུས་ཀྱང་དེ་དག་མེ་ལྕེའི་ཕྲེང་བ་ལ་སོགས་པར་གྱུར་ནས་སྲེག་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

29

དང་། བཤང་གཅི་དང་དྲི་ང་བ་དང་དུག་དང་མཆིལ་མ་དང་ངར་སྣབས་ལ་སོགས་པ་ལྗན་ལྗིན་ཟ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པའོ། །
དུད་འགྲོ་རྣམས་ནི་་་་་་་་་ཆུ་སྲིན་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་ཆེ་བས་ཆུང་བ་མིད་དེ་ཟ་བ་དང་། སྲིན་

བུ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་ཆུང་བས་ཆེ་བའི་ལུས་ཕུག་སྟེ་ཟ་བ་ལ་སོགས་པ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་

གཅིག་གསོད་ཅིང་ཟ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་ཞིང་། ཁྱད་པར་ཀླུ་རྣམས་ནི་ཉིན་རེ་
བཞིན་བྱེ་ཚན་གྱི་ཆར་པས་ཐམས་ཅད་རུས་པར་ཐུག་པར་སྲེག་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ལྡིང་གིས་ཟ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་ལ། ཁ་འཐོར་བ་རྣམས་ཀྱང་རང་
དབང་མེད་པར་གསོད་པ་དང་རྡེག་འཚོག་དང་བཀོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་
ཚོགས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཁ་ཅིག་མུ་ཏིག་བལ་དང་རུས་པ་ཁྲག། ཤ་དང་ལྤགས་པའི་ཆེད་
དུ་འཆི་བར་འགྱུར། །དབང་མེད་གཞན་ནི་རྡོག་པ་ལག་པ་དང་། །ལྕག་དང་ལྕགས་ཀྱུ་

རྣམས་ཀྱིས་བཏབ་སྟེ་བཀོལ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
མི་རྣམས་ཀྱང་བཀྲེས་སྐོམ་དང་། ཚ་གྲང་དང་། འགྲོ་འོང་དང་། ངལ་དུབ་དང་།
འཐབ་རྩོད་དང་། གནོད་འཚེ་དང་། སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་དང་
ཡང་ལྡན་ཞིང་། མདོར་ན་འབྱོར་ལྡན་རྣམས་ནི་འཁོར་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཇི་ཙམ་ཆེ་བ་ལྟར་
དེ་དག་བསྲུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཆེ་ལ། དབུལ་པོ་རྣམས་ནི་འདོད་པའི་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕོངས་ནས་ཉམ་ཐག་པས་ཙམ་ཡང་མ་རྙེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པ་སྟེ།
སྐྱེ་རབས་སུ་་་་་་་་གཅིག་ནི་བསྲུང་བས་ཉོན་མོངས་ལ། །གཉིས་པ་ཚོལ་བས་ཤ་ཐང་ངོ་། །ཕྱུག་
གམ་ཡང་ན་དབུལ་ཡང་རུང་། །གང་ནའང་དགའ་བ་མེད་འགྱུར་བ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འདོད་ལྷ་རྣམས་ལ། བཤེས་སྤྲིང་དུ།་་་་་་་་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་མི་སྡུག་འགྱུར་བ་དང་། སྟན་
ལ་་་་་་་་་ལྷ་གཞན་མི་དགའ་་་་་་་་་བ་དང་མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྙིངས་དང་། །གོས་ལ་དྲི་མ་ཆགས་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

30

ལུས་ལ་ནི། །མཆན་ཁུང་གཉིས་ནས་་་་་་་་སྔོན་ཆད་མེད་པའི་རྡུལ་འབྱུང་ཞེས་བགྱི་བ། །མཐོ་
རིས་འཆི་འཕོ་སྦྲོན་བྱེད་འཆི་ལྟས་ལྔ། །ཞེས་ཐབས་ཀྱིས་མི་ཟློག་པ་རྩ་བའི་འཆི་ལྟས་ལྔ་

དང་གོས་དང་རྒྱན་ལས་སྒྲ་མི་སྙན་པ་འབྱུང་བ་དང་། འོད་ཆུང་བ་དང་། ཁྲུས་ཀྱི་ཆུ་ཐིགས་

ལུས་ལ་འཆགས་པ་དང་། གཡོ་བའ་བདག་ཉིད་ཅན་ཡང་བི་ཡུལ་གཅློག་ལ་གནས་པ་དང་།

ིམིག་འབྱེད་འཛུམ་སྟེ་ཐབས་ཀྱིས་ཟློག་རུང་ཉེ་བའི་འཆི་ལྟས་ལྔ་་་་་་་་་གང་བ་སྤེལ་་་་་་་་ལྷའི་

ཞག་ལྔའི་གོང་དུ་འབྱུང་བ་དང་། རང་གི་ལྷ་མོ་རྣམས་ལྷ་གཞན་དང་དགའ་མགུར་སྤྱོད་
པ་ན་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞིང་། ཁྱད་པར་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་ན་
སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ནས་སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་དམྱལ་བ་བས་ཀྱང་ཆེར་དྲག་པ་འབྱུང་བ་སྟེ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ་་་་་་་་ལྷ་ཡི་གནས་ནས་ལྟུང་བ་དང་། །སྡུག་

བསྔལ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་གང་། །དེ་ལ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཡི། །བཅུ་དྲུག་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་
དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་ལྷ་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་མཐོང་ན་ཆུང་བ་རྣམས་དཔའ་བཀོང་བ་དང་མཐུ་ཆེ་བས་ཆུང་བ་སྐྲོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་ཅིང་། འོག་མ་གཉིས་ལ།
ལྷ་མ་ཡིན་དང་འཐབ་པ་ན་གཅོད་འདྲལ་དང་གསོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་ལྷ་རྣམས་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་བུ་མོ་མཛེས་མ་འདོད་པ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་
ལྷའི་བདུད་རྩི་བཟང་བོ་འདོད་པས་ཞེ་འགྲས་ནས། རི་རབ་ཀྱི་འོག་གི་ཁོང་གསེང་ནས་
ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དཔུང་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་གསེར་དང་དངུལ་དང་བཻ་ཌཱུརྱ་དང་མན་ཤེལ་གྱི་གོ་ཆ་གྱོན་ཏེ། རལ་གྲི་དང་མདུང་དང་འཕོང་མདུང་དང་མདའ་གཞུ་ལ་སོགས་པའི་མཚོན་ཆ་ཐོགས་ནས་ཆས་པ་དང་། དམག་གི་ཤུགས་ཀྱིས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གདན་འགུལ་བ་ལས་དམག་འོང་བར་ཤེས་སོ། །དེ་ནས་ཀླུ་དང་བང་རིམ་བཞིའི་ལྷ་སྟེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་
པའི་སྲུང་མ་ལྔ་གོ་མཚོན་སྔར་དང་འདྲ་བ་བཟུང་བ་རྣམས་དང་རིམ་གྱིས་འཐབ་ཅིང་། དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

31

པོ་ཀླུ་དང་འཐབ་པས་ལྷ་མིན་ཕམ་ན་རང་གི་གནས་སུ་ལྡོག་ལ། གལ་ཏེ་རྒྱལ་ན་ཆུ་
མཚམས་ནས་འཐོན་ཏེ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ནས་བང་རིམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་དང་འཐབ་པོ། །དེའི་ཚེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ། ལྷའི་གནས་གསལ་བར་བྱ་བའི་

ཆེད་དུ་སྒྲ་གཅན་འཛིན་གྱིས་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལག་པས་སྒྲིབ་ཅིང་། དེ་དག་གི་རྒྱལ་འཕམ་

དང་སྐྱེ་དགུའི་བདེ་སྡུག་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་དགེ་སྡིག་ལ་རག་ལས་པར་ཡང་གསུངས་ལ།

དེས་ན་ཟླ་བའི་མདོར། ཟླ་བ་གཟས་ཟིན་པ་ན་དགེ་བ་འབུམ་འགྱུར་དང་། ཉི་མ་ཟིན་པ་

ན་བྱེ་བ་འགྱུར་དུ་གསུངས་སོ་ཞེས་ཀྱང་འཆད་དོ། །དེ་དག་གིས་མ་ཐུབ་པ་ན་རྒྱལ་ཆེན་བཞིས་བརྒྱ་བྱིན་ལ། ལྷའི་དབང་པོ་མཁྱེན་པར་མཛོད་ཅིག། བདག་ཅག་སྲུང་མ་རྣམས་
ནི་ལྷ་མིན་གྱིས་ཕམ་པར་བྱས་ནས་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་འོངས་སོ། །
ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། དབང་པོས་གཞན་རྣམས་ལ་བཀའ་བསྒོ་ཞིང་།

གླང་བོ་ཆེ་རབ་བརྟན་ཡང་དབང་པོའི་བསམ་པ་ཤེས་ནས་འཁོར་དང་བཅས་པ་འཕྲལ་ལ་འོངས་ཏེ། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་དཔུང་གི་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཆས་ནས་ཐོག་
མར་རྩུབ་འགྱུར་གྱི་ཚལ་དུ་ཕྱིན་པ་ན་འཐབ་པར་འདོད་བློ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ནས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་
ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཐོན་ནས་རི་རབ་ཀྱི་ལྷོ་འམ་ནུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་འཐབ་པོ། །དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ། ལྷ་མ་ཡིན་རི་འཕེན་ཞིང་། དེ་རྣམས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་རྡོ་རྗེས་བཅོམ་པའི་དུམ་བུ་རོལ་མཚོ་
རྣམས་སུ་ལྷུང་བས་སྲོག་ཆགས་མང་པོ་ཤི་ནས་མཚོ་རྣམས་དམར་པོར་འགྱུར་བར་
གསུངས་སོ། །ལྷ་རྣམས་ནི་མགོ་དང་རྐེད་པ་ཆད་ན་འཆིའི། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་
བཅད་པ་ལས་ནི་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་འབྱུང་ཡང་སླར་སྐྱེ་ཞིང་འཚོལ། ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་
ནི་མི་ལྟར་གནད་དུ་ཕོག་པ་ལས་འཆི་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་གསེར་གྱི་ས་
གཞིའི་སྟེང་དུ་མཚོ་གུན་སྣང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཤར་བ་མཐོང་ནས། དམག་མ་ལོག་པའི་གོང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

32

དུ་ཉེ་དུ་རྣམས་མྱ་ངན་གྱིས་གདུང་བར་གསུངས་སོ། །ཕལ་ཆེར་ནི་ལྷ་རྒྱལ་ཞིང་། གང་

ཕམ་པ་དེ་དག་རང་གི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཞུགས་པ་ལས་ཕན་ཚུན་གནོད་པས་མི་ཚུགས་སོ། །
ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་ནི་ལྷའི་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་མཐོང་ནས་ཕྲག་དོག་གིས་ཡིད་མི་བདེ་
བས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པའོ། །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་དག་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་སྒྲིབ་པ་དང་བཅས་
པས་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་ལ་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདུ་བྱེད་གནས་ངན་ལེན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པས་འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྤྱོད་པ་སྟེ། མི་གཙང་བ་ལ་དྲི་
ཞིམ་མེད་བཞིན་འགྲོ་ལྔ་དག་ན་བདེ་བ་མེད། །དེ་ཡི་སྡུག་བསྔལ་རྟག་ཏུ་མེ་མཚོན་རྒྱ་ཚྭ་
ལ་སོགས་རེག་སྐྱེས་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བདེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ། ས་སྡེར།
དམྱལ་བ་བཞིན་བདེ་བ་མྱོང་བ་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་སྨིན་ལས་སྐྱེས་པ་མེད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་མཐུན་ལས་སྐྱེས་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་དེ་ཤཱ་རིའི་བུའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་མཐུས་བདེ་བ་མྱོང་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ལས་ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་བདེ་བ་མྱོང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཛོད་འགྲེལ་དུ། མནར་མེད་ན་བདེ་བ་
གཏན་མེད་ལ། གཞན་ཡང་སོས་པ་རྣམས་ལ་རླུང་བསིལ་བས་རེག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདེ་བ་རྒྱུ་མཐུན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ཡི་དྭགས་རྫུ་འཕྲུལ་ཆེ་བ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཤིན་རྗེ་དང་། དུད་འགྲོ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་འགའ་ཞིག་ལ་ནི་ལྷའི་དཔལ་ལ་སྤྱོད་
པའི་བདེ་བ་ཡོད་ཅིང་། གླང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་དང་ས་སྲུང་གི་བུ་དང་། རྟ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
སོགས་པ་ལ་ཡང་བདེ་བ་ཇི་རིགས་པ་ཡོད་དོ། །མི་རྣམས་ནི། གདགས་པར་། འཛམ་
བུ་གླིང་ན་གཙོ་ཆེར་གསེར་དང་དངུལ་ལ་ཉོ་ཚོང་དང་ལོངས་སྤྱོད་དུ་བྱེད་ཅིང་། ཤར་ན་

རས་དང་བེའུ་རས་དང་། ནུབ་ན་བ་ལང་སྤྱོད་ན་ནོར་བུ་ལ་སྤྱོད་དེ། བྱང་ན་ལོངས་སྤྱོད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

33

ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་དོ། །འདི་ན་ཁ་ཟས་འབྲས་ཆན་དང་། ཁུར་བ་དང་ཟན་དང་ཕྱེ་
དང་ཤ་ཆང་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ལྟར་ཤར་དང་ནུབ་ནའང་ཡོད་ལ། བྱང་ན་ནི་མ་རྨོས་མ་

བཏབ་པའི་འབྲས་ས་ལུ་འབའ་ཞིག་སྤྱོད་དོ། །འདི་ན་ཆར་འབབ་མཁས་་་་་་་་་གླིང་རྣམས་སུ་

ཆར་འབབ་པའི་རྒྱུ་བརྒྱད་དེ། ཀླུ་གནོད་སྦྱིན་གྲུལ་བུམ་ལྷ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནུས་མཐུ་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་དང་། ཆོས་ཉིད་

དང་། བདེན་པ་བསྐུལ་བས་འབབ་པ་རྣམས་སོ། །རྒྱུ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཆར་མི་འབབ་སྟེ། མེའི་ཁམས་འཕགས་ནས་

སྐོམས་པ་དང་། རླུང་དྲག་པོས་དགོན་པ་སྟོང་བར་འདོར་བ་དང་། སྒྲ་གཅན་གྱིས་ལག་པས་བླངས་ནས་རྒྱ་མཚོར་འདོར་བ་དང་། ཆར་འབེབས་པའི་ལྷའི་བུ་བག་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། མིས་ཆོས་མིན་སྤྱོད་པ་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་
གྱིས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དང་། བདེན་བས་བསྐུལ་བས་མི་འབབ་པ་རྣམས་སོ། །བསྐལ་པ་དང་བོའི་མི་བསོད་
ནམས་ཆེ་བས་སྤྲིན་རྣམས་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཉིས་ནས་ཆར་འབེབས། དེ་ནས་དཔག་ཚད་གཅིག་དང་། བཞི་

ཆ་དང་། དཔག་ཚད་གཅིག་དང་དཔག་ཚད་བཞི་ཆ་གསུམ། དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་། རྒྱང་གྲགས་གཅིག་དང་རྒྱང་
གྲགས་བཞི་ཆ་ནས་སོ། །ས་གཡོ་བའི་རྒྱུ་བརྒྱད་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་རླུང་ལངས་པས་ཆུ་འཁྲུགས་ནས་དང་། རྫུ་

འཕྲུལ་ཅན་གྱིས་ས་ཆུང་ལ་ཆུ་ཆེ་བར་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པས་དང་། བྱང་སེམས་ལྷུམས་སུ་འཇུག་པ། བལྟམས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་དང་། སྐུ་ཚེ་བཏང་བ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ན། ཀླུ་དབང་ཆེ་བ་རྣམས་མཆོད་པའི་ཕྱིར་སྟེང་དུ་འོངས་པས་ཆུ་འཁྲུགས་ནས་གཡོ་བའོ།།་་་་་་་་མི་མཁས་ལས་ལོ་ཉེས་
དང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་འཕེལ་འགྲིབ་དང་། ཉོ་ཚོང་དང་། ཁ་དོག་དུ་
མ་དང་། ཁང་པ་ཆེད་དུ་བྱས་པ་དང་། གོས་སྟན་ལྕི་བ་དང་། བག་མ་གཏོང་ལེན་དང་། རྗེ་ཁོལ་དང་། དེ་དག་ལ་ཞེན་པ་ཡོད་པ་ལྟར་ཤར་དང་ནུབ་ནའང་ཡོད་ཅིང་། བྱང་ན་ནི་

མེད་དེ། དེ་ན་ཁ་དོག་ཀྱང་དཀར་པོ་ཁོ་ན་དང་། ཁང་པའང་ཆེད་དུ་མ་བྱས་པའི་ས་ཁང་
འབའ་ཞིག་དང་། གོས་ཀྱང་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་སྲང་གཅིག་པ་ཁོ་ན་
ཡོད་ལ། གང་ལ་ཡང་ཡོངས་འཛིན་མེད་པར་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེས་མ་ཐག་འདོར་ཞིང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

34

རང་གི་མཐེ་བོ་ལས་ནུ་ཞོ་འབྱུང་བས་འཚོ་བར་བཤད་དོ། །མིའི་ནང་ནས་འཁོར་ལོས་
སྒྱུར་བའི་བདེ་བ་ནི་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། དེ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བ་ན་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་
འབྱུང་སྟེ། ས་འགྲེལ་དུ། དེ་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་ཁྲུས་བྱས་ནས་གསོ་སྤྱོང་ལ་གནས་ཤིང་བློན་

པོའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐོར་ཏེ་འདུག་པ་ན། ལྷའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་རྩིབས་སྟོང་དང་ལྡན་
པ་ལྟེ་བ་མྱུ་ཁྱུད་དང་བཅས་པ་དག་ཅིང་གཙང་བ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཀས་ལས་ཐམས་ཅད་པས་སྤྲུལ་ཏེ་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་ལ་བརྒྱུད་ནས་ལྷའི་ཕོ་ཉ་བས་ཤར་ཕྱོགས་ནས་འབུལ་བར་
གསུངས་ཤིང་། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ། གསེར་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ། རྩིབས་སྟོང་དང་ལྡན་ཞིང་མཛེས་པ། ཉི་མ་གཅིག་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་དཔག་ཚད་འབུམ་
དུ་འགྲོ་བར་ནུས་པ། དེའི་མཐུས་གླིང་བཞི་དང་ལྷའི་རིས་སུ་ཡང་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་
དེ་ཐམས་ཅད་འགྲོ་བ། རྒྱལ་པོས་མ་ཐོས་པ་ཐོས་པར་བྱེད་ཅིང་འགྲན་ཟླ་སུ་ཡང་མེད་
པར་བྱེད་པའོ། །ནོར་བུ་ནི་ཟུར་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་འོད་སྣ་ཚོགས་འཕྲོ་ཞིང་མཚན་མོ་
དཔག་ཚད་བརྒྱར་འོད་འབྱུང་བ་དང་། ཉིན་པར་ཚ་བ་ན་བསིལ་བར་བྱེད་ཅིང་སྐོམ་པ་ན་

ཆུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བ། རྒྱལ་པོས་ཇི་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཞིང་

ལས་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་འགྲུབ་པ་དཔག་ཚད་བརྒྱར་ནད་མེད་པར་བྱེད་
ཅིང་མྱ་ངན་དང་གཡང་སའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྗོན་ཤིང་མཚེའུ་ལ་སོགས་པའི་ཕུན་

སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ། མི་རྣམས་ལ་དུས་མ་ཡིན་པའི་འཆི་བ་མེད་པར་
བྱེད་ཅིང་སྲོག་ཆགས་གདུག་པ་ཅན་དག་གིས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པ་ཞིག་དབང་པོས་
གནང་བར་འགྱུར་རོ། །བཙུན་མོ་ནི་ལུས་ལ་ཙནྡན་དང་ཁ་ལ་ཨུད་པ་ལའི་དྲི་འབྱུང་ཞིང་

རེག་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ། གླིང་དེའི་བཀྲེས་སྐོམ་དང་མྱ་ངན་སེལ་
བར་བྱེད་ཅིང་རྒྱལ་པོས་མཐོང་བ་ན་གྲང་དུས་དྲོ་བ་དང་དྲོ་དུས་བསིལ་བར་བྱེད་པ་མ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

35

དང་སང་མོ་ལྟར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསམ་པ་དང་མཐུན་ཞྲི ང་བུ་མང་པོ་བཙའ་བ། ིཁྱིམ་ཐབ་
བུད་མེད་གཞན་དང་འགྲོགས་ཀྱང་ཕྲག་དོག་མི་འབྱུང་ཞིང་འདོད་ཡོན་གྱི་དབང་དུ་མི་
འགྱུར་བ་ཞིག་བློན་པོས་འབུལ་ཏེ་ཤི་འཕོས་ནས་ལྷར་སྐྱེ་བའོ། །བློན་པོ་ནི་མཁས་ཤིང་

གསལ་ལ་ཡིད་གཞུངས་པས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་མ་བསླབས་པར་ཤེས་ནས་རྒྱལ་པོའི་
བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྐྱོ་བ་མེད་པ། མི་དགེ་བ་སྤངས་ཤིང་སྐྱེ་རྒུ་ཐམས་
ཅད་ལ་ཕ་མ་ལྟར་ཕན་འདོགས་པའོ། །གླང་པོ་ནི་ཅང་ཤེས་ཤིང་བཀའ་ཉན་པ་གླང་པོ་ཆེ་
སྟོང་གི་སྟོབས་ཡོད་པ་ཆུ་དང་སྐམ་དང་བར་སྣང་ལ་གཡུལ་འགྱེད་ཅིང་ཕ་རོལ་ལས་རྒྱལ་
བར་བྱེད་པ། ཉིན་གཅིག་ལ་འཛམ་བུ་གླིང་ལན་དུ་མར་བསྐོར་བར་ནུས་པ། སྐུད་པས་

ཀྱང་བཀྲིར་རུང་ཞིང་རྒྱལ་པོས་ཞོན་པ་ན་གང་འདོད་པར་བསྐུལ་མི་དགོས་པར་དལ་
གྱིས་འགྲོ་བ་ཞིག་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཀས་གནང་བར་འགྱུར་ཏེ། ས་འགྲེལ་དུ། གླང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་གྱི་བུ་ཐུ་བོའོ་ཞེས་སོ། །རྟ་མཆོག་ཀྱང་ཀུ་མུད་དང་དུང་ལྟར་དཀར་བ་གླང་པོ་ཆེ་དང་ཡོན་ཏན་མཚུངས་པ་ཞིག་དབང་པོས་གནང་སྟེ། ས་འགྲེལ་དུ། རྟའི་རྒྱལ་པོ་སྤྲིན་

གྱི་ཤུགས་ཅན་གྱི་བུ་ཐུ་བོར་གསུངས་སོ། །ཁྱིམ་བདག་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་ཞིང་ལྷའི་མིག་
གིས་གཏེར་མཐོང་བ། བང་མཛོད་ཐམས་ཅད་རིན་པོ་ཆེས་འགེངས་ཤིང་ནོར་གྱི་སྒོ་ནས་

རྒྱལ་པོའི་དོན་སྒྲུབ་པ། གཡོ་སྒྱུ་མེད་ཅིང་གཞན་ལ་མི་གནོན་པ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དགའ་
བར་བྱེད་པའོ། །རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཀྱིས། ཁྱིམ་བདག་ནི་མཛོད་ཀྱི་སྤྱན་ལྟ་བུ་དང་བློན་པོ་ནི་
དམག་གི་སྤྱན་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ། རལ་གྲི་ལྤགས་པ་ཁང་པ་ཚལ། །
མལ་ཆ་གོས་དང་ལྷམ་གྱི་མཆོག །ཅེས་པ་སྡོམ་དུ་བྱས་པའི་ཉེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་བདུན་ཡང་
འབྱུང་སྟེ། རྒྱལ་པོ་དང་འགལ་བ་བྱེད་འདོད་པ་དེར་སོང་ནས་མ་བཏབ་ཀྱང་ཀུན་གྱིས་འདུད་པར་བྱེད་པའི་རལ་གྲི་དང་། ཀླུའི་ལྤགས་པ་ཆུར་དཔག་ཚད་འབུམ་དང་ཞེང་དུ་ལྔ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

36

ཡོད་པ། ཆར་གྱིས་མི་བརླན་ཞིང་། རླུང་གིས་མི་བསྐྱོད་པ། གྲང་དུས་ན་དྲོ་ཞིང་དྲོ་དུས་ན་
བསིལ་བར་བྱེད་པ། བུད་མེད་མི་སྡུག་པ་མི་མཐོང་ཞིང་ཉི་ཟླའི་འོད་སྣང་བའི་ལྤགས་པ་

ཉེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཆུར་དཔག་ཚད་བཅུ་གཉིས་དང་ཞེང་དུ་དཔག་ཚད་བདུན་ཡོད་པ།
རིན་པོ་ཆེ་དང་ཟླ་བ་དང་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་ཀྱང་ལྟ་བར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་དུ་འོང་བ། བདེ་བར་གཉིད་དུ་འགྲོ་ཞིང་རྨི་ལམ་དགེ་བ་མཐོང་བ། གྲང་དུས་སུ་དྲོ་ཞིང་དྲོ་དུས་སུ་བསིལ་བའི་

ཁང་པ་དང་། ལྷ་རྫས་ཀྱི་མེ་ཏོག་དང་ལྗོན་ཤིང་ལ་སོགས་པས་བརྒྱན་ཞིང་། ལྷའི་བུ་མོ་

རྣམས་འོངས་ནས་རོལ་མོ་སྣ་ཚོགས་པ་བྱེད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འདོད་ཡོན་ལ་རྩེ་བའི་ཚལ་

དང་། ཡང་ཞིང་འཇམ་ལ་བསམ་གཏན་དང་མཐུན་པ། དེར་འདུག་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་ཞིང་

བློ་གསལ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་འབྱུང་བའི་མལ་ཆ་དང་། ཐགས་བཟང་ཞིང་

འཇམ་ལ་དྲི་མ་མེད་པ། གྱོན་པ་ན་ཚ་གྲང་དང་བཀྲེས་སྐོམ་དང་ངལ་དུབ་ཀྱིས་མི་གནོད་
ལ། མེས་མི་འཚིག་ཅིང་མཚོན་གྱིས་མི་ཆོད་པའི་གོས་དང་། གོན་པ་ན་ཚུལ་མི་འབྱིང་ཞིང་། ཡུད་ཙམ་གྱིས་དཔག་ཚད་བརྒྱར་འགྲོ་བ་ལ་ཡང་ངལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འབྱུང་
བའི་ལྷམ་རྣམས་སོ། །གཞན་ཡང་བཙུན་མོའི་འཁོར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། མི་སྟོང་ཕྲག་རེ་ཐུབ་པའི་བུ་སྟོང་དང་། དཔུང་གི་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་པ་དང་། དགྲ་སྡེ་ཟིལ་གྱིས་

གནོན་པའི་མདའ་གཞུ་དང་། རྡོ་འཕངས་པའི་མདོ་ལས།་་་་་་་་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱད་པར་ཨིན་དྲ་ནཱི་

ལ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་དང་ལོངས་སྤྱོད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་ལྡན་པའོ། །འབྱུང་
བའི་དུས་ནི། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་འབྱུང་བ་ནི། །སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་ལས་མི་འཕྱི། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །དེ་མན་ཆད་དུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་མི་རྫོགས་པས་ཚེ་ལོ་
དཔག་མེད་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་ལ་འབྱུང་ངོ་། །ཁྱད་པར་ནི། གསེར་་་་་་་་་རྒྱང་གྲགས་བཞི་

དངུལ་་་་་་་་་གསུམ་ཟངས་་་་་་་་་གཉིས་ལྕགས་་་་་་་་་གཅིག་འཁོར་ལོ་ཅན། །དེ་དག་གླིང་གཅིག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

37

གླིང་གཉིས་དང་། །གསུམ་དང་བཞི་ལ་མས་རིམ་བཞིན། །ལྷན་ཅིག་གཉིས་མིན་སངས་
རྒྱས་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་གླིང་བཞི་ག་ལ་དབང་བྱེད་པ་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་དང་།
བྱང་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དངུལ་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་དང་། འདི་དང་

ཤར་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཟངས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་དང་། འདི་ཁོ་ན་ལ་དབང་བྱེད་པ་ལྕགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་དང་བཞིའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་ཞིང་ཁམས་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་གཉིས་

གཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་་་་་་་་་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ལོ་ཀ་བའི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་དུས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་
གཅིག་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ་ཕྲིན་ལས་ཐོགས་མེད་ཡིན་པས་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཁོ་ནས་འདུལ་ནུས་པའི་
ཕྱིར་དེ་དང་མཉམ་པ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཕལ་ཆེན་པ་ལོ་ཀའི་ཁམས་གཅིག་ལ་དགོངས་
ཀྱི་གཞན་ན་ནི་ཡོད་ཟེར་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་སུ་གླིང་བཞི་བ་གཅིག་ལ་དགོངས།་་་་་་་་བ་ལྟར། མངའ་རིས་

གཅིག་ལ་རྒྱལ་པོ་གཉིས་གཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བར་རིམ་གྱིས་འབྱུང་སྟེ། འགྲན་ཟླ་མེད་
པའི་ལས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་རྒྱལ་བར་བྱེད་ཚུལ་ཡང་། ཕས་བསུ་རང་
འགྲོ་གཡུལ་བཤམས་དང་། །མཚོན་བརྩམས་པས་རྒྱལ་གནོད་པ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་གང་བགྲོད་པའི་ཕྱོགས་དེར་ཁམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱིས་
བསུས་ནས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། འབྱོར་པ་རྒྱས་པ་དང་བདེ་བ་དང་ལོ་ལེགས་པ་དང་སྐྱེ་བོ་མང་པོས་གང་པའི་ལྗོངས་འདི་དག་ནི་ལྷའི་ལགས་ཀྱིས། ལྷས་འདི་དག་ལ་ལེགས་པར་
རྗེས་སུ་བསྟན་དུ་གསོལ། བདག་ཅག་ནི་ལྷའི་རྗེས་སུ་མཆི་བ་ལགས་སོ་ཞེས་གསོལ་
བ་དང་། དེས་གཙོ་བོ་དག་དེའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཅག་རང་རང་གི་རིས་སུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྟོན་ཅིང་། ཆོས་མ་ཡིན་པ་མ་བྱེད་ཅིག། ཁྱེད་ཀྱིས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་སྤྱོད་

པ་དང་ལོག་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་འདུག་ཏུ་མ་གཞུག་ཅིག་ཅེས་བཀའ་བསྒོ་ཞིང་།

དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པར་ཡང་བྱེད་དོ། །དངུལ་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་དེ་དག་གི་ཐད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

38

དུ་རང་ཉིད་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་འདུལ་ཞིང་། ཟངས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་སོང་སྟེ་གཡུལ་བཤམས་པ་ཙམ་གྱིས་འདུལ་ལ། ལྕགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅན་གྱིས་གཡུལ་བཤམས་ནས་རྡེག་མི་དགོས་པར་མཚོན་ཆ་བརྩམས་པ་ཙམ་གྱིས་འདུལ་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་

ལས་རྒྱལ་ཡང་གནོད་པ་མེད་པར་ཁྲིམས་དགེ་བ་བཅུ་ལ་བཀོད་ནས་རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་དང་མཐུན་པར་སྐྱོང་བས་ཕྱི་མ་ལ་ལྷར་སྐྱེ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་
མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྟེ། རིན་ཆེན་
ཕྲེང་བར། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ལ། །འདི་དག་ཡོད་པར་འདོད་མོད་ཀྱི། །དག་དང་མཛེས་དང་གསལ་བ་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆར་མི་ཕོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
འདིའི་རྒྱུ་ནི་མཆོད་རྟེན་དང་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་དང་། བྱམས་པ་བསྒོམས་པ་ལ་

སོགས་པ་སྟེ། མཛངས་བླུན་དང་སེང་གེ་ཡིད་མ་བརྟན་པས་རང་ཉིད་གསོད་པའི་རྔོན་པ་
ལ་བྱམས་པ་བསྒོམས་པ་བས་བསྐལ་པ་མང་དུ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བར་སྐྱེས་པར་བཤད་
པ་ལྟར་རོ། །འདོད་ལྷའི་བདེ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ན་ས་གཞི་ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མ་ལྟར་རེག་
ན་འཇམ་པ། ཚོན་སྣ་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གིས་མིག་མངས་རིས་སུ་བྲིས་པ་དང་། ཡན་ལག་
བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཆུས་ཡོངས་སུ་གང་བའི་རྫིང་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། མཚོ་མེ་ཏོག་
སྣ་ཚོགས་དང་བྱ་སྐད་སྙན་པ་འབྱིན་པས་བརྒྱན་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་རྩེ་བའི་སྐྱེད་
མོས་ཚལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོད་ཅིང་། གནས་གསེར་དངུལ་དང་བཻ་ཌཱུཪྻ་དང་། མན་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པའི་གཞན་མེད་ཁང་བ་གམ་དང་བསིལ་ཁང་དང་

སྟེགས་བུ་དང་སྐར་ཁུང་དྲ་བ་ཅན་ནོར་བུའི་ཚོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པ། འོད་ཟེར་སྣ་ཚོགས་པའི་སྣང་བ་འགྱེད་པས་མཆོག་ཏུ་མཛེས་ཤིང་ཉམས་དགའ་བར། ལུས་ཕྱི་ནང་ཐམས་ཅད་གཙང་ཞིང་རྡུལ་དང་དྲི་མ་དང་རུས་པ་དང་རྩ་རྒྱུས་དང་ནང་ཁྲོལ་དང་བཤང་གཅི་མེད་པ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

39

འོད་དང་ལྡན་ཞིང་རབ་ཏུ་མཛེས་པ། གོས་སྲབ་ཅིང་འཇམ་ལ་་་་་་་་་སྲང་ཕྱེད་ནས་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་

ཆའི་བར།་་་་་་་་ཤིན་ཏུ་ཡང་བ་རེག་ན་བདེ་བ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་གསེར་གྱིས་སྤྲས་པ་
རྣམས་གྱོན་ཞིང་། རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་ལས་གྲུབ་པའི་ནོར་བུ་དང་རྣ་རྒྱན་དང་གདུ་
བུ་དང་མགུལ་རྒྱན་དང་སྐ་རགས་དང་དོ་ཤལ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ། འཁོར་ལྷའི་བུ་དང་བུ་མོ་གཞོན་ནུས་སིལ་སྙན་དང་རོལ་མོ་སྣ་ཚོགས་པ་འཛིན་པས་ཡོངས་སུ་
བསྐོར་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་བཟའ་བ་བདུད་རྩི་སྔོན་པོ་དང་སེར་བོ་དང་དཀར་བོ་དང་དམར་
བོ་རྣམས་འབྱུང་བའི་ལྗོན་ཤིང་དང་། བཏུང་བ་སྤྲང་རྩི་དང་སྦྲང་ཆང་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་
བའི་ལྗོན་ཤིང་དང་། བཞོན་པ་ཤིང་རྟ་དང་ཁྱོགས་དང་ཁྱོགས་གཡོག་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་
པའི་ལྗོན་ཤིང་དང་། གོས་དང་རྒྱན་གྱི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བའི་ལྗོན་ཤིང་དང་།

སྤོས་དང་བདུག་པ་དང་མེ་ཏོག་དང་ཕྲེང་བ་རྣམས་འབྱུང་བའི་ལྗོན་ཤིང་དང་། བཞད་

གད་དང་གླུ་གར་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའི་ལྗོན་ཤིང་དང་། སྣོད་སྤྱད་དང་

ཡོ་བྱད་སྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བའི་ལྗོན་ཤིང་རྣམས་ལས་གང་འདོད་པ་མདུན་དུ་འབྱུང་བ་ལ་སྤྱོད་ཅིང་། དུས་དུས་སུ་བག་མེད་པ་ལས་སྐུལ་བར་བྱེད་པའི་རྔ་བོ་ཆེའི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་
ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདེན་པ་ལའང་སྤྱོད་དོ། །ཐམས་ཅད་ན་བ་དང་རྒ་བ་དང་བཀྲེས་
པ་དང་སྐོམ་པ་དང་ཕོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི་མེད་ལ། ས་གཞི་ཐམས་ཅད་མེ་ཏོག་མན་
དཱ་ར་བ་པུས་མོ་ནུབ་ཙམ་མཛེས་པར་ཁེབས་པའི་རྙིང་བ་རྣམས་རླུང་གིས་འདོར་ཞིང་

གསར་རྣམས་བ་ལེགས་པར་འགྲེམས་པའི་བདེ་བ་ཡང་ལྡན། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ། ལྷ་རྣམས་བསོད་ནམས་དབང་རྐྱེན་ཀྱིས། །ལྷ་ཡི་གྲོང་དུ་རླུང་ཆེན་ལྡང་། །མེ་ཏོག་རྙིང་པ་

འདོར་བྱེད་ཅིང་། །མེ་ཏོག་གསར་བ་ལེགས་པར་འགྲེམས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྱད་པར་
སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་རྩེ་ཚུལ་ནི། གདགས་པ་དང་དཀོན་མཆོག་ཏ་ལ་ལའི་གཟུངས་སུ།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

40

ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཚལ་ན་གླང་པོ་ཆེ་ས་སྲུངས་ཀྱི་བུ་གཟུགས་བཟང་མཛེས་པ་དཀར་བ། ཡན་ལག་་་་་་་་་རྐང་ལག་མཇུག་མ་ཟེགས་པ་རླིག་པ་འདོམས་ཀྱི་གནས་ན་འདུག་པ་དང་། སྣ་ལག་པར་གནས་པ་སྟེའོ།།་་་་་་་་བདུན་ལེགས་པར་གནས་པ། མགོ་དམར་བ་མཆེ་བ་དྲུག་དང་ལྡན་པ། སྲིད་

དུ་དཔག་ཚད་གཅིག་དང་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བདུན་ཡོད་པ། འཁོར་གླང་པོ་བརྒྱ་སྟོང་དང་ལྡན་པ་གནས་ཏེ། སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་འགྲོ་བ་ན། དེའི་མགོ་བོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་སྤྲུལ་ཞིང་།

མགོ་བོ་རེ་རེ་ལ་མཆེ་བ་དྲུག་དྲུག་དང་། མཆེ་བ་རེ་རེར་རྫིང་བུ་བདུན་བདུན་དང་། རྫིང་

བུ་རེ་རེ་ལ་པདྨའི་སྡོང་བོ་བདུན་བདུན་དང་། པདྨ་རེ་རེ་ལ་ལྷ་མོ་བདུན་བདུན་དང་། ལྷ་
མོ་རེ་རེ་ལ་གཡོག་མོ་བདུན་བདུན་དང་། གཡོག་མོ་རེ་རེ་ལ་འཁོར་སིལ་སྙན་འཁྲོལ་བ་

བདུན་བདུན་ཡོད་པར་སྤྲུལ་ནས། མགོ་དབུས་མ་ལ་དབང་པོ་དང་། གཞན་རྣམས་ལ་ཉེ་དབང་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། གླང་པོ་ཆེ་གཞན་རྣམས་ལ་འཁོར་རྣམས་ཞོན་ཏེ། འགྲོ་བ་
མི་མངོན་པ་ལྟ་བུའི་མགྱོགས་པས་ཡུད་ཀྱིས་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ཡིད་དུ་འོང་བར་ཕྱིན་ནས།
གླང་པོའང་ལྷའི་ལུས་སུ་སྤྲུལ་ཞིང་། ཐམས་ཅད་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་

གསུངས་སོ། །དེ་བས་ཀྱང་གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་འདོད་ཡོན་གྱི་བདེ་བ་ལྷག་པར་ཡོད་ལ། དགའ་ལྡན་ནི་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་གི་དྲུང་ན་རྟག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྤྱོད་པས་
ཀྱང་ལྷག་ཅིང་། དེར་འགྲོ་བར་འདོད་པས་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ།
དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ། ཐོས་པ་མང་དང་ཆོས་འཛིན་དང་། །ཤེས་རབ་ལྡན་ཞིང་ཐར་བ་

འདོད། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་དགའ་བའི་མི། །དེ་རྣམས་དགའ་ལྡན་ཉེ་བར་འགྲོ། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །ཁམས་གོང་མ་དག་ནི་འདོད་ཡོན་གྱི་བདེ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ནས་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་བདེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་། ས་སྡེར། གཟུགས་ཁམས་བསམ་གཏན་བཞི་པོ་རྣམས་སུ་བཏང་སྙོམས་དང་དྲན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

41

པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ཞི་བའི་བདེ་བ་མི་གཡོ་བ་ཅན་མྱོང་བ་དང་། གཟུགས་མེད་པ་
རྣམས་སུ་ཞི་བ་དང་རྣམས་པར་ཐར་པའི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་མྱོང་བར་གསུངས་སོ། །
ཁ་ཟས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ། ས་སྡེར། དམྱལ་བ་ནི། རླུང་རྒྱུ་བའི་ཁ་ཟས་ཕྲ་བས་གནས་
པར་གསུངས་ཤིང་། མཛོད་འགྲེལ་དུ་ནི། ཐུ་ལུམ་དང་ཟངས་ཞུན་དག་ཀྱང་བཀྲེས་པ་
དང་སྐོམ་པ་སེལ་བས་ཁ་ཟས་ཡིན་ལ། ཉི་ཚེ་བ་རྣམས་ལ་ཁ་ཟས་མི་དང་འདྲ་བ་ཡོད་
པར་ཡང་བཤད་དོ། །ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་དང་མི་རྣམས་ནི་ཁ་ཟས་རགས་པས་འཚོ་
ཞིང་། བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི་དང་། མེར་མེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་དང་། བར་དོ་དང་། ལྷ་རྣམས་ནི་ཁ་ཟས་ཕྲ་བས་འཚོལ། ཁམས་གོང་མ་དག་ནི་ཁམས་ཟས་ལ་

འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའོ། །འཁྲིག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ནི། དམྱལ་བ་ན་སྡུག་བསྔལ་དྲག་

པོ་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བས་མེད་ལ། ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་དང་མི་རྣམས་ལ་ཡོད་ཅིང་ཁུ་བ་

ཕོ་བའང་ཡོད་དོ། །འདོད་ལྷ་རྣམས་ལ། གཉིས་གཉིས་འཁྱུད་དང་ལག་བཅངས་དང་། །

དགོད་དང་བལྟས་པས་འཁྲིག་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་བོ་་་་་་་་་རིས་བཞི་རྩ་གསུམ་་་་་་་་གཉིས་

ན་གཉིས་གཉིས་སྤྲོད་པ་དང་། གོང་མ་བཞིན་རིམ་བ་ལྟར་་་་་་་་་འཐབ་བྲལ་ན་་་་་་་་འཁྱུད་པ་

དང་། དགའ་ལྡན་ན་་་་་་་་ལག་པ་ནས་འཛིན་པ་དང་། འཕྲུལ་དགའ་ན་་་་་་་་དགོད་པ་དང་། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ན་་་་་་་་མིག་ཚུགས་སུ་ལྟ་བའི་འཁྲིག་པ་ཡོད་དེ། ཁུ་བ་འབྱུང་བ་ནི་མེད་ཅིང་

མཚན་གྱི་སྒོ་ནས་རླུང་ཉི་ཚེ་འབྱུང་བས་གདུང་བ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་དོ། །གླིང་གསུམ་དང་
ཡི་དྭགས་རྫུ་འཕྲུལ་ཆེ་བ་འདོད་ལྷ་འོག་མ་བཞི་ལ་བག་མ་གཏོང་ལེན་དང་། ཆུང་མ་འཆང་བ་ཡོད་ཀྱི། སྒྲ་མི་སྙན་པ་དང་གོང་མ་གཉིས་ན་མེད་ཅིང་། ལྷ་མོ་རྣམས་ལ་མངལ་
གྱི་གནས་མེད་པས་ཕྲག་པའམ་པང་པར་བརྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ལ་ཕ་མའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །
དེ་ཡང་འདོད་ལྷ་དྲུག་ཏུ་རིམ་པ་ལྟར་བྱིས་པ་ལོ་ལྔ་ནས་་་་་་་་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ན་་་་་་་་ལོ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

42

བཅུའི་བར་གྱི་བོངས་ཚོད་དུ་སྐྱེ་ལ། གཟུགས་ཁམས་ཡན་ཆད་འཁྲིག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་ཞིང་། ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གོས་དང་བཅས་པ་སྐྱེ་སྟེ། ལྷ་ཐམས་ཅད་ལ་
འཕགས་པའི་སྐད་དུ་སྨྲ་་་་་་་་བྱིས་པ་ལོ་ལྔ་ལོན་པ་ནས། །ལོ་བཅུ་ལོན་བ་ལྟ་བུའི་བར། །དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་གཟུགས་་་་་་་་་རིས་བཞི་བ་ན་་་་་་་་ཅན་རྣམས། ཀུན་རྫོགས་གོས་དང་བཅས་པ་ཉིད། །

ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །འདོད་ཁམས་ནི་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཤས་ཆུང་བས་ཕལ་ཆེར་གཅེར་བུར་སྐྱེ་ཞིང་། རྒྱལ་བུ་དོན་གྲུབ་དང་ཁྱེའུ་གསེར་མདོག་ལ་སོགས་པ་གོས་དང་བཅས་པ་སྐྱེ་བའང་ཡོད་ལ། བརྒྱ་བྱིན་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྐྱེ་བས་སྔ་ཕྱི་བརྗེ་བའང་མི་ཤེས་ཏེ།
འདོད་ལྷ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ལུས་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །སྐྱེ་ཚུལ་གྱིས་གཏན་ལ་
དབབ་པ་ནི། འདོད་པ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པོ་ནི། འདོད་པའི་ལྷ་དང་མིར་བཅས་རྣམས། །བདེ་
བ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པོ་ནི། །བསམ་གཏན་གསུམ་ལ་ས་དགུ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་མི་དང་

འདོད་ལྷ་དང་པོ་བཞི་འདོད་པ་་་་་་་་་གྲུབ་ཟིན་ཉེ་བར་གནས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་
དང་། འཕྲུལ་དགའ་འདོད་པ་རང་གིས་སྤྲུལ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། གཞན་
འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པ་འདོད་པ་གཞན་གྱིས་སྤྲུལ་བ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་སྟེ་་་་་་་་འདོད་
པའི་སྐྱེ་བ་་་་་་་་གསུམ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཅན་
དང་། གཉིས་པ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཅན་དང་། གསུམ་པ་ན་དགའ་
བ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་དེ་གསུམ་ལ་གནས་གཞན་གསུམ་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བས་དགུའོ། །གཞན་ཡང་། དེར་ནི་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་སོགས། །སེམས་ཅན་སྐྱེ་གནས་བཞི་དག་
ཏུ། །མི་དང་དུད་འགྲོ་རྣམ་པ་བཞི། །དམྱལ་བ་རྣམས་དང་ལྷ་རྣམས་དང་། །སྲིད་པ་བར་

མ་བརྫུས་ཏེ་སྐྱེ། །ཡི་དྭགས་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའང་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་སྐྱེ་གནས་བཞིས་བསྡུས་ཤིང་། མི་དང་དུད་འགྲོ་གཉིས་ལ་བཞི་ག་ཚང་བར་ཡོད་དེ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

43

མི་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་ཁྲུང་ཁྲུང་མོ་ལ་སྐྱེས་པ་གནས་བརྟན་བྲག་དང་ཉེ་བའི་བྲག་དང་།
རི་དྭགས་འཛིན་མའི་བུ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། རྒྱལ་པོ་ལྔ་ལེན་གྱི་བུ་ལྔ་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་
ཞིང་། དྲོད་གཤེར་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་གསོ་སྦྱོང་འཕགས་ཀྱི་སྤྱི་བོ་གནས་ང་ལས་ནུ་
དང་། དེའི་བརླ་གཡས་པ་ལས་མཛེས་པ་དང་། གཡོན་པ་ལས་ཉེར་མཛེས་དང་། ཆུ་ཤིང་

གི་སྡོང་པོ་ལས་ཨ་མྲ་སྐྱོང་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བརྫུས་སྐྱེས་ནི་བསྐལ་བ་དང་པོའི་
མི་དང་། ཕྱིས་ཀྱང་འཕགས་པ་ལྷ་སིང་ག་གླིང་བའི་རྒྱལ་པོའི་ལྡུམ་རར་པདྨ་ལས་སྐྱེས་པ་
ལྟ་བུའོ། །དུད་འགྲོ་སྤྱི་རིགས་ལའང་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཀ་ཡོད་ཅིང་། ཁྱད་པར་ཀླུ་དང་ནམ་
མཁའ་ལྡིང་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ལའང་ཚང་བར་ཡོད་དེ། གདགས་པར། ནམ་མཁའ་ལྡིང་བརྫུས་

སྐྱེས་ཀྱིས་ཀླུ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཀ་དང་། དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་ཀྱིས་བརྫུས་སྐྱེས་མ་གཏོགས་པ་
གསུམ་དང་། མངལ་སྐྱེས་ཀྱིས་མངལ་སྐྱེས་སྒོང་སྐྱེས་གཉིས་དང་། སྒོང་སྐྱེས་ཀྱིས་སྒོང་

སྐྱེས་ཁོ་ན་ཟ་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །བརྫུས་སྐྱེས་ལ་རོ་མེད་ཀྱང་མ་ཤི་བའི་བར་བཟའ་
བའི་ཆེད་དུ་འདྲེན་པའམ་མ་ཤི་བར་དུ་ཟ་བའོ། །དམྱལ་བ་དང་ལྷ་དང་བར་དོ་ཐམས་
ཅད་བརྫུས་སྐྱེས་ཡིན་ལ། ཡི་དྭགས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་བརྫུས་སྐྱེས་ཡིན་ཞིང་། མངལ་སྐྱེས་
ཀྱང་ཡོད་དེ། མཽའུ་འགལ་གྱི་བུ་ལ། ཡི་དྭགས་མོས་སྨྲས་པ། བདག་གིས་མཚན་མོ་བུ་ལྔ་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་མོ་བུ་ལྔ་དག། བསྐྱེད་ནས་དེ་དག་ཟ་མོད་ཀྱི། །འོན་ཀྱང་བདག་
ནི་ཚིམ་པ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །སྒོང་སྐྱེས་དང་མངལ་སྐྱེས་དང་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་དང་
བརྫུས་སྐྱེས་རྣམས་ནི་རིམ་པ་ལྟར་ཕྱི་མ་བཟང་ཞིང་། ཁྱད་པར་བརྫུས་སྐྱེས་ལ་བརྟེན་
པ་ནི་མང་བར་ཡང་གནས་སོ། །དེ་ལྟར་བརྫུས་སྐྱེས་མང་ཞིང་བཟང་ཡང་། གཞོན་ནུ་
དོན་གྲུབ་མངལ་སྐྱེས་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཉེ་དུའི་འབྲེལ་བས་ཤཱཀྱའི་རིགས་ཆེན་པོ་ཆོས་ལ་
གཟུང་བའི་ཕྱིར་དང་། འདི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རིགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་རིམ་གྲོ་སྐྱེད་དུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

44

གཞུག་པའི་ཕྱིར་དང་། མིར་གྱུར་པས་ཀྱང་གྲུབ་པ་འདི་ཐོབ་བོ་ཞེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྤྲོ་

བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་ལས་བསྐལ་པ་བརྒྱ་འདས་ནས་སྒྱུ་མ་

མཁན་གྱི་སྒྱུ་མས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་བསླུ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་དེ་ལྟ་
བུར་དོགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐུ་གདུང་རིང་བསྲེལ་གྱིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་མཐོ་རིས་དང་ཐར་བ་ལ་འགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ལུས་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི། ལུས་ཐོབ་པ་འཆི་འཕོ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་མུ་
བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་ལུས་ཐོབ་པ་གང་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་འཆི་འཕོའི་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་
མ་ཡིན་པ་འདོད་པའི་ལྷ་རྩེད་མོས་མྱོས་པ་དང་། ཡིད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་དང་།
གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་འཆི་འཕོའི་རང་གིས་མ་ཡིན་པ་མངལ་ན་གནས་པ་དང་། སྒོ་ང་

ན་གནས་པ་རྣམས་དང་། རང་གི་སེམས་དང་གཞན་གྱི་སེམས་གཉི་གའི་རྐྱེན་གྱིས་འཆི་
འཕོ་བ་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་དབང་པོ་རྫོགས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་དང་། རང་
གཞན་གཉི་གའི་སེམས་ཀྱིས་མ་ཡིན་པར་འཆི་འཕོ་བ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་
པའི་ལྷ་རྣམས་དང་། དམྱལ་བ་དང་ཡི་དྭགས་དང་། རྒྱལ་བས་བཏང་བའི་ཕོ་ཉ་བ་དང་།
མཐོང་ལམ་པ་དང་། འགོག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་དང་། བར་དོ་དང་། སྔར་དུས་མིན་དང་། འཆི་བར་བཤད་པ་

རྣམས་སོ། །
རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་རྣམས་ནི། མདོར་བསྡུ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་དེ་ག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ཡིན་
ཡང་། གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་

རྟོག་པའི་དབང་གིས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལས་ཟག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

45

པ་དང་བཅས་པ་སྤྱད་པ་ལས། འཁོར་བ་བའི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་གྲུབ་པ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མར་་་་་་་་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ནི། །སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་

གནས་ཏེ། །ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་རབ་ཏུ་ཕྱེ། ། ལས་
དང་ཉོན་མོངས་ཆུ་ལས་ནི། །ཕུང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་འབྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ལས་མི་དགེ་བ་སྤྱད་པ་ལས་ངན་འགྲོའི་ཕུང་པོ་སོགས་འགྲུབ་ཅིང་། དགེ་བ་སྤྱད་
པ་ལས་བདེ་འགྲོའི་ཕུང་པོ་སོགས་འགྲུབ་སྟེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་་་་་་་་མི་དགེ་བ་ལས་སྡུག་
བསྔལ་ཀུན། །དེ་བཞིན་ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ། །དགེ་ལས་བདེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དང་། །

རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདེ་བ་དག །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བས་ན་སྡུག་བསྔལ་སྤང་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྡིག་པ་མི་དགེ་བར་འགྱུར་བ་མཐའ་དག་སྤང་བར་བྱའོ། །སྤྱོད་འཇུག་ཏུ།་་་་་་་་
སྡིག་པ་བྱེད་པ་བདེ་འདོད་ཀྱང་། །གང་དང་གང་དུ་འགྲོ་འགྱུར་བ། །དེ་དང་དེར་ནི་སྡིག་

པ་དེས། །སྡུག་བསྔལ་མཚོན་གྱིས་རྣམ་འཇོམས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེ་བ་ལ་སྤྱད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་ཅི་ནུས་ཀྱིས་འབད་པར་
བྱ་སྟེ། ཡིད་ལ་བསམ་པའི་དགེ་བྱས་པས། །གང་དང་གང་དུ་འགྲོ་འགྱུར་བ། །དེ་དང་
དེར་ནི་དགེ་བ་དེས། །འབྲས་བུ་ཡིན་གྱིས་མངོན་མཆོད་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་ཆེར་ནི་བཤད་ཟིན་ཞིང་འཆད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །
བརྟན་པའི་འཇིག་རྟེན་ལ། སྐྱེ་བའི་གནས་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སམ་
སྣོད་དུ་གྱུར་ཅིང་རབ་ཏུ་འཇིག་པ་དང་ལྡན་པས་ན་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཏེ་ཞེས་སྤྱིར་བསྟན་
ནས་སོ་སོར་འཆད་པ་ལ། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་བསྟན་པ་དང་། །ཕྱོགས་བཅུའི་

འཇིག་རྟེན་བཤད་པའོ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་གང་ཆེན་མཚོའི་ཕྱག་གི་མཐིལ་ན་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་མང་པོ་བརྩེགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

46

པའི་སྟེང་ན་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་གནས་ཤིང་། དེའི་སྟེང་ན་སྤོས་ཆུའི་རྒྱ་མཚོ་དཔག་
ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པའི་རེ་རེའི་སྟེང་ནའང་སྟོང་གསུམ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཉི་ཤུ་བརྩེགས་
མ་རེ་རེ་གནས་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཚེ་ནང་གི་དབུས་མ་ཟེ་བ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་འོད་ཟེར་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་པདྨ་ལ། ཕྱོགས་ཀུན་ནས་རིན་པོ་ཆེ་འབར་བའི་འོད་
རྣམ་པར་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཞིང་། འཁོར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྡུལ་

ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་ཡོད་ལ། དེའི་སྟེང་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མིང་ཅན་ཉི་

ཤུ་རེ་རེ་ལའང་ཞིང་གཅིག་ནས་ཉི་ཤུའི་བར་རང་རང་གི་གྲངས་ཀྱི་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་
འཇིག་རྟེན་གྱིས་བསྐོར་བ་ཡོད་ཅིང་། དེ་རྣམས་སྟེང་འོག་གི་བར་ན་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་རེ་རེ་ཡོད་པ་ལས། མི་མཇེད་འདི་ནི་ཞིང་མིང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
འོག་མ་ནས་བགྲང་བའི་བཅུ་གསུམ་པ་ཡིན་པར་་་་་་་་་ཕལ་པོ་ཆེར་་་་་་་་གསུངས་ཤིང་། འདི་

མ་དག་པའི་ཞིང་ཡིན་ཡང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་འགྱུར་ཁྱད་གཞན་པས་ཆེ་སྟེ། ཚངས་པ་ཁྱད་
པར་སེམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་་་་་་་་མདོ་ལས། གང་གིས་བསྐལ་པ་བྱེ་བར་ཞིང་གཞན་དུ། །སེམས་
ལྡན་དམ་ཆོས་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་བས། །སུ་དག་སྔ་དྲོ་ཙམ་ཞིག་མི་མཇེད་དུ། །འདི་ནི་

དེ་བས་མཆོག་ཏུ་མཁས་པ་དགོངས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྱད་པར་གླིང་བཞི་པོ་རེ་རེའི་

གནས་ཚུལ་ནི་རི་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབུས་ན་གྲོང་གི་གཙོ་བོ་ལྟར་གནས་ཤིང་། དེའི་ཕྱི་
རོལ་ནས་གསེར་གྱི་རི་བདུན་ནི་ལྕགས་ཆུང་བདུན་རིམ་པ་ལྟར་གནས་ལ། དེ་ནས་གླིང་

བཞི་གླིང་ཕྲན་རྣམས་ནི་ཕྱོགས་སོ་སོ་ན་གྲོང་གི་འཁོར་ལྟ་བུར་གནས་ཏེ། ཕྱི་མ་ཁོར་ཡུག་
ཆེན་པོ་ནི་གྲོང་གི་ལྕགས་རི་ལྟ་བུར་གནས་སོ་ཞེས་བཀོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་ནས།
དེ་དག་ཁྱད་པར་དུ་འཆད་པ་ལ། རྟེན་གཞི་འབྱུང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྟན་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

47

དང་། བརྟེན་པ་སྣོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བཤད་པའོ། །རྟེན་ནི་མདོ་ལས། མཁའ་ལ་རླུང་
བརྟེན་དེ་ལ་ཆུ་ཡི་ཕུང་པོ་བརྟེན། །དེ་ལ་ས་ཆེན་འདི་བརྟེན་དེ་ལ་འགྲོ་བ་བརྟེན། །ཞེས་
པ་ལྟར། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་པའི་ཐོག་མར་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་རླུང་གི་
དཀྱིལ་འཁོར་ཚན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་རྡོ་རྗེས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་ནུས་ཤིང་སྲ་བ། རྔམས་སུ་

དཔག་ཚད་ས་ཡ་དྲུག་འབུམ་ཡོད་པ། རྒྱར་གྲངས་ཀྱི་གནས་གཞན་ ཐ་མའམ་བགྲང་དུ་མེད་པ་དང་བཅས་པ་ཞིག་འཆགས་ཏེ། དེ་ལ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི། །གནས་པར་
འདོད་པའི་འོག་དག་གི། རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྔམས་སུ་ནི། །ས་ཡ་དྲུག་འབུམ་གྲངས་

མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་ནི་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་བརྟེན་ཏོ། །ཞེས་པས་དེའི་སྟེང་དུ་ཆར་ཆེན་པོ་འབབ་པ་རྣམས་འོག་གཞི་དང་གློ་ན་གནས་པའི་རླུང་གིས་སྐྱོར་བ་ལས་

ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྔམས་སུ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་དང་། སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་ཞིག་

འཆགས་ལ། དེ་ལ་ནི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་རླུང་གིས་བསྲུབས་པ་ལས་

སྟོད་ཀྱི་ཆ་རྣམས་གསེར་གྱི་ས་གཞིར་གྱུར་ནས་རྔམས་སུ་སུམ་འབུམ་ཉི་ཁྲིར་མཐུག་
པ་ཞིག་ཆགས་ཤིང་དེའི་ཚེ་ཆུའི་དཔངས་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆུ་རྔམས་
འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་དང་། སྟོང་ཕྲག་དག་ནི་ཉི་ཤུའོ། །ཕྱིས་ནི་རྔམས་སུ་འབུམ་ཕྲག་
བརྒྱད། །ལྷག་མ་དག་ནི་གསེར་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་གི་ཐད་ཀའི་རྒྱར་ནི།

ཆུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། །ཐད་ཀར་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། །སྟོང་ཕྲག་
གསུམ་དང་བརྒྱ་ཕྲག་ནི། །ཕྱེད་དང་ལྔ་རྣམས་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཁོར་ཡུག་ནི་
སུམ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ཟླུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ལ་ཐད་ཀའི་སུམ་འགྱུར་ཡིན་

པས། དཔག་ཚད་ས་ཡ་གསུམ་དང་དྲུག་འབུམ་ཁྲི་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའོ། །སརདཔག་ཚད་ཀྱི་གྲངས་མ་གསུངས་པ་ལ། འཆིམས་པ་་་་་་་་ཁ་ཅིག་གསུམ་ཀ་སྟོང་གསུམ་དང་རྒྱ་མཉམ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

48

པར་བཞེད་ཅིང་། འཆིམས་པ་ལྷོ་པ་་་་་་་་ཁ་ཅིག་གསུམ་ཀ་གླིང་བཞི་ཀ་དང་གྲངས་མཉམ་པར་

ཡང་བཞེད་དོ། །
བརྟེན་པ་ལ་གླིང་བཞི་པ་དང་། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་དང་། སྟོང་གཉིས་པ་བར་མ་དང་།

སྟོང་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རི་གླིང་རྒྱ་མཚོའི་གནས་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་།
འགྲོ་བའི་གནས་གཞན་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ནི་རི་རབ་དང་ཞེས་པ་གསེར་གྱི་ས་གཞིའི་སྟེང་
དུ་ཆར་འབབ་པ་རྣམས་རླུང་གིས་བསྲུབས་པ་ལས་དབུས་སུ་རི་རབ་ལྷུན་པོ་གྲུ་བཞི་བ།
ཤར་དངུལ་དང་ལྷོ་བཻཌཱུཪྻ་དང་ནུབ་་་་་་་་་མདོ་ལས་ཤེལ་དམར་བོ་གསུངས།་་་་་་་་ཤེལ་དམར་པོ་
དང་བྱང་གསེར་ལས་གྲུབ་པ།་་་་་་་་གདགས་པར་ཤར་ཤེལ་དང་ནུབ་དངུལ་དུ་བཤད། དེའི་མཐུ་ལས་

ནམ་མཁའ་དང་རྒྱ་མཚོ་ཡང་ཕྱོགས་སོ་སོའི་ཁ་དོག་དང་མཐུན་པར་སྣང་བ་སྟེ། ལྷུན་པོ་
རིན་ཆེན་བཞིའི་རང་བཞིན། །ཆུ་ཡི་ནང་དུ་བརྒྱད་ཁྲི་དག། ནུབ་བོ་ཆུ་ཡི་སྟེང་དུ་ཡང་། །
དཔག་ཚད་དག་ནི་བརྒྱད་ཁྲིའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་། ཞེས་པ་ནི་
རི་རབ་མཐའ་སྐོར་དུ། གསེར་ལས་གྲུབ་པ་ཐིག་ཤིང་ལྟར་རང་རང་གི་དཔངས་དང་རྒྱ་
མཉམ་པའི་གྲུ་བཞི་ནར་མོ། ཆུ་ནང་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ནུབ་པ། རྩེ་
མོའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་་་་་་་་་ས་སྡེར་འདྲ་བ་་་་་་་་་ལས་མིང་དུ་བཏགས་ནས། དེ་ལ་ལྷུན་པོ་གཉའ་ཤིང་འཛིན་། །གཤོལ་མདའ་འཛིན་དང་སེང་ལྡེང་ཅན། །དེ་བཞིན་ལྟ་ན་སྡུག་རི་དང་། །
རྟ་རྣ་དང་ནི་རྣམ་འདུད་དང་། །མུ་ཁྱུད་འཛིན་རིའོ་ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། ས་སྡེར། བར་མ་ལྔའི་

མིང་དེ་ལས་གོ་རིམ་ཟློག་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །བརྒྱད་པོ་འཕང་དུ་ཕྱེད་ཕྱེད་འབྲི། །དེ་
དག་རྔམས་སུ་འཕང་དང་མཉམ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆུ་མཚམས་ཡན་ཆད་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཕྱེད་ཕྱེད་ཀྱིས་དམའ་བས་མཆོད་རྟེན་གྱི་བང་རིམ་ལྟར་གནས་པ་སྟེ། གཉའ་ཤིང་འཛིན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

49

གྱིས་རི་རབ་ཀྱི་ཕྱེད་དུ་སླེབ་པ་ལ་བཞི་ཁྲི་དང་། ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་རིམ་པ་ལྟར་ཉི་ཁྲི་དང་།
ཁྲི་དང་། ལྔ་སྟོང་དང་། ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་དང་། སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་། དྲུག་བརྒྱ་
ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའོ། །གླིང་བཞི་དང་ཞེས་པ་ནི་ཕྱོགས་བཞི་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྩ་བ་གསེར་གྱི་
ས་གཞི་ལ་གནས་པ། རྩེ་མོ་དབྱིབས་དང་ཚད་མི་འདྲ་བ་སྟེ། འཛམ་བུའི་གླིང་དེ་ངོས་
གསུམ་ལ། །སྟོང་ཕྲག་གཉིས་སོ་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་། །གཅིག་ལ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་
བཞི། །ཞེས་པ་ལྟར་ངོས་རིང་བ་གསུམ་ལ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་གཉིས་ཏེ་དྲུག་དང་། ཐུང་
བ་ཕྱིར་བསྟན་པ་ལ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་བཞི་ཡོད་པ་དང་། ཤར་གྱི་ལུས་འཕགས་ཟླ་གམ་
འདྲ། །ངོས་གསུམ་འདི་དང་འདྲ་གཅིག་ལ། །དཔག་ཚད་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའོ། །ཞེས་པ་
ལྟར་ངོས་རིང་བ་གསུམ་ལ་སྟོང་ཕྲག་དྲུག་དང་ཐུང་བ་ནང་དུ་བསྟན་པ་ལ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་དང་། བ་ལང་སྤྱོད་གླིང་ཟླུམ་པོ་སྟེ། །སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །དེ་
ཡི་དབུས་ལ་ཕྱེད་དང་གསུམ། །ཞེས་པ་མཐའ་སྐོར་དུ་བདུན་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་དང་དབུས་ཀྱི་
ཐད་ཀ་ལ་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། སྒྲ་མི་སྙན་བརྒྱད་གྲུ་བཞིར་མཉམ། །

ཞེས་པ་ལྟར་ངོས་རེ་ལ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཡོད་པའོ། །ས་སྡེར། ལྷོ་ལ་དྲུག་

སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་དང་ཤར་ལ་བདུན་སྟོང་ཡོད་པར་ཡང་བཤད་ཅིང་། སྒྲ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཁང་བུ་
བརྩེགས་པའི་མདོ། རྡོ་འཕང་བའི་མདོ། རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས།་་་་་་་་མདོ་ལས། ལྷོ་ལ་བདུན་

སྟོང་དང་། ཤར་ལ་བརྒྱད་སྟོང་དང་། ནུབ་ལ་དགུ་སྟོང་དང་། བྱང་ལ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །བྱམས་པ་ལུང་བསྟན་པའི་མདོར། དེ་ཚེ་འཛམ་བུའི་གླིང་འདི་ཡང་། །

ཆུ་ཞེང་ཐ་གྲུ་མཉམ་པར་ནི། དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་པའོ། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །གླིང་

འདིའི་ཁྱད་པར་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དེའི་དབུས་སུ་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱིས་
གཞི་གང་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བཞུགས་ནས། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

50

སྐྱེད་པར་མཛད་པ་རྡོ་རྗེའི་གདན་མངོན་པར་འགྲུབ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་ལུས་སམ་ས་
ཕྱོགས་གཞན་གྱིས་བཟོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར། དབུས་ན་ནི་གནས་

གཞན་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྡོ་རྗེའི་གདན་ཡོད་ཅིང་། གཞན་ཡང་། འདི་ནས་བྱང་ན་
རི་ནག་པོ། །དགུ་འདས་གངས་རིའོ་དེ་ནས་ནི། །སྤོས་ངད་ལྡན་པའི་ཚུ་རོལ་ན། ཆུ་ཞེང་
ལྔ་བཅུ་ཡོད་པའི་མཚོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡུལ་དབུས་སམ་མཉན་ཡོད་ལ་སོགས་པ་འདི་ནས་
བྱང་ཕྱོགས་སུ་རི་ནག་པོ་གསུམ་ཚན་གསུམ་འདས་པ་ན་རིའི་རྒྱལ་པོ་གངས་རི་ཡོད་ལ།
དེའི་བྱང་ཕྱོགས་ན་རི་སྤོས་ཀྱི་ངད་ལྡན་ཡོད་ཅིང་། དེའི་དཔག་ཚད་བཅུའི་ཚུ་རོལ་མཚོ་
མ་དྲོས་པ་་་་་་་་་དེར་རྫུ་འཕྲུལ་མེད་པའི་མིས་བགྲོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། ལུང་སྨན་གཞི་ལས། གནོད་སྦྱིན་གཏུམ་
པོ་མི་བཟད་གནས་པ་ཡིད་འོང་ཞིང་། མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཤིང་གིས་རྣམ་པར་མཛེས་བྱས་པ། །དེ་ལ་རྒྱ་མཚོ་དུག་
ཅན་དག་ཏུ་འགྲོ་ཡི། །ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་འདི་དག་ཕྱོགས་བཞིར་འབབ། །གངྒཱ་སིནྡྷུ་དེ་བཞིན་བཀྵུ་དང་། །སི་

ཏཱ་དེ་ལས་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོབས་ཐོབ་བ། །མ་གཏོགས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མི་བགྲོད་པ། །དེར་ནི་ཐུབ་པ་དགེ་འདུན་
བཅས་པ་བཞུགས། །ཞེས་སོ།།་་་་་་་་ཞེས་བྱ་བ་ཆུ་ཞེང་ལ་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པཕྱོགས་རེ་རེ་ལ་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པས་གྲུ་བཞི་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །འོག་གཞི་གསེར་གྱི་བྱེ་མ་བརྡལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མཛེས་པ། ངོས་ཐམས་ཅད་རིན་པོ་ཆེའི་རྩིག་པ་ལྟ་
བུར་གནས་པ། བསིལ་ཞིང་མངར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཆུས་

གང་བ། ལྷ་རྫས་ཀྱི་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱད་པ་ཡོད་དེ། གདགས་པར། དེའི་དབུས་
ན་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པའི་ཕོ་བྲང་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པ་ཡོད་ཅིང་། ཕྱོགས་བཞི་ནས་
རིམ་པ་ལྟར་གླང་པོ་ཆེ་དང་རྨ་བྱ་དང་རྟ་དང་སེང་གེའི་ཁ་ནས་ཤར་དུ་ཆུ་གངྒཱ་དང་། ལྷོར་
སིན་དྷཱུ་དང་། ནུབ་ཏུ་པཀྵུ་དང་། བྱང་དུ་ཤཱི་ཏ་རྣམས་ཆུ་ཀླུང་ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་དང་ལྷན་

ཅིག་རྒྱ་མཚོར་འབབ་པར་བཤད་ལ། ཕལ་པོ་ཆེར། དེ་རྣམས་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

51

ཀྱི་བྱེ་མ་འདྲེན་ཞིང་། མཚོ་ལ་གཡས་སྐོར་ལན་བདུན་བདུན་བྱས་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་

འགྲོ་བར་གསུངས་སོ། །གངས་རི་དང་ཉེ་བ་ན་བྲག་གསེར་གྱི་བྱ་སྐྱིབས་སུ་འདུག་པ་ལྷ་
མིན་གྱི་ངོས་ཞེས་བྱ་བ་ཚད་མཚོ་དྲོས་པ་དང་མཉམ་པ་་་་་་་་་འཕངས་བྱེད་དང་བཞི་པ་ཁོར་ཡུག་ན་
གསེར་གྱི་བྲག་བྱ་སྐྱིབས་བརྒྱད་སྟོང་ཡོད་པ་་་་་་་་ཤིན་ཏུ་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཡོད་ལ། དེའི་
བྱང་ཕྱོགས་ན་་་་་་་་དཔག་ཚད་ཉི་ཤུ་་་་་་་་ཤིང་སཱ་ལའི་རྒྱལ་བོ་རབ་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ།་་་་་་་་རྩ་བ་འདོམ་
བཞི་བཅུ་རྩ་དགུ་མཐུར་དུ་ཟུག་པ། སཱ་ལའི་ཕྲེང་བ་རིམ་བདུན་གྱིས་བསྐོར་བ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་
་་་་་་་་གདགས་པར་དཔག་ཚད་ཉི་ཤུའི་་་་་་་་་ཤར་ཕྱོགས་ན་རྫིང་བུ་དལ་གྱིས་འཐོར་ཞེས་བྱ་བ་
ཆུ་བསིལ་ཞིང་མངར་བས་གང་བ། པདྨ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཁེབས་པ། རྫིང་བུ་ལྔ་བརྒྱས་
བསྐོར་བ་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་སུ་གླང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་གླང་པོ་ཆེ་ལྔ་བརྒྱས་་་་་་་་་དང་པོ་འདོམ་བཅུ་གསུམ་ཐུར་དུ་ཟུག་བ་ཕྱི་མ་རྣམས་འདོམ་རེ་རེ་ཕྲི་བ་ཡལ་ག་རྣམས་ཕྱི་མ་ལ་རེག་པའོ།།་་་་་་་་བསྐོར་ནས་
པདྨའི་རྩ་བ་ཟ་ཞིང་གཟུགས་འདོད་རྒུར་བསྒྱུར་ཏེ་བདེ་བར་སྤྱོད་དོ། །གཞན་ཡང་གླིང་

འདི་ན་གནས་འཇོག་གི་མདོར་ཡུལ་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པར་བཤད་ལ་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར། ཐོ་གར་དང་རྒྱ་ཡུལ་ལ་སོགས་པར་ཡུལ་ཕྲན་སྟོང་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། ཁྱད་པར་རྒྱ་གར་ན་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་སུ། མཉན་ཡོད་དང་། སེར་སྐྱ་དང་། ཡངས་པ་ཅན་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དང་། བཱ་ར་ཎཱ་སཱི་དང་། ཙམ་པ་སྡེ་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་
དྲུག་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །་་་་་་་་གླིང་འདིའི་བྱང་གི་འགྲམ་ན་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་གྱི་ཤིང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
མཆོག་ཤིང་ཤལ་མ་ལའི་རྩེ་མོ་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་ལ་མཁའ་ལྡིང་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡོད་དོ།། བར་གྱི་གླིང་བརྒྱད་

དང་ཞེས་པ་ནི་གླིང་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་བར་བར་ན། ལུས་དང་ལུས་འཕགས་སྒྲ་མི་སྙན། །
སྒྲ་མི་སྙན་གྱི་ཟླ་དང་ནི། །་་་་་་་་གདགས་པ་ལས། གཅིག་ན་ནི་མི་མ་ཡིན་པ་རྣམས་གནས་སོ་ཞེས་པ་དང་།
ཡིད་ཀྱི་སར་གཅིག་ནི་སྲིན་མོའི་གླིང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བ་དང་། མཛོད་དུ་ཐམས་ཅད་མིར་འདོད་དོ།། རྔ་ཡབ་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

52

ནི་རྔ་ཡབ་གཞན། །གཡོ་ལྡན་དང་ནི་ལམ་མཆོག་འགྲོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱོགས་བཞིར་

གཉིས་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཡིན་ལ། དབྱིབས་ནི་གླིང་གཙོ་བོ་དང་མཐུན་པ་སྟེ། གླིང་གི་

དབྱིབས་བཞིན་དུ་དེ་ན་གནས་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་གདོང་པའི་དབྱིབས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །
ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་དང་ཞེས་པ་ནི། དེ་དག་བར་བདུན་རོལ་མཚོ་ཡིན། །དང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུའོ། །དེ་ནི་ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཡིན། །དེ་ཡི་ངོས་ལ་སུམ་འགྱུར་རོ། །རོལ་མཚོ་
གཞན་ནི་ཕྱེད་ཕྱེད་བྲི། །ཞེས་པ་ལྟར་གསེར་གྱི་རི་བདུན་གྱི་ནང་གི་མཚོ་བདུན་པོ་རྣམས་
ནི་ཤཱི་ཏ་ཞེས་པ་རྨོས་ཀྱི་རོལ་དང་འདྲ་བས་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མཚོ་ནང་མ་རི་རབ་

དང་གཉའ་ཤིང་འཛིན་གྱི་བར་ན་ཡོད་པའི་ཁ་ཞེང་ལ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་ཅིང་།

དེའི་ཕྱིར་རོལ་གྱི་ངོས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལའང་ཞེང་གི་སུམ་འགྱུར་ཡིན་པས་ཉིས་འབུམ་

བཞི་ཁྲི་ཡོད་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གྲུ་བཞི་ཡིན་པས་མཐའ་སྐོར་དུ་ནི་དེའང་བཞི་འགྱུར་

རོ། །ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཕྲི་བས་གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཁྲི་དང་། བདུན་པ་ལ་སྟོང་ཉིས་

བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་བར་ཏེ། མཐའ་སྐོར་ནི་དཔྱད་པས་ཤེས་ཤིང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། བསིལ་

དང་ཞམ་དང་ཡང་དང་འཇམ། །དང་བ་དང་ནི་དི་ང་མེད། །འཐུང་ན་ ྲི ལྟོ་ལ་མ་གནོད་དང་། ། ིམགྲིན་པ་ལ་ནི་མི་གནོད་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཆུས་ཡོངས་
སུ་གང་བ། མདོག་ཤིན་ཏུ་སྔོ་བ། མེ་ཏོག་དང་སྨན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་
ཆེན་པོ་རྣམས་གནས་པའོ། །
ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་བཞི་དང་ཞེས་པ་ནི། ལྷག་མ་ཕྱི་ཡི་མཚོ་ཆེན་ཡིན། །འབུམ་ཕྲག་

གསུམ་དང་སྟོང་ཕྲག་ནི། ཉི་ཤུ་གཉིས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་མུ་ཁྱུད་འཛིན་ནས་ལྕགས་རིའི་

བར་གྱི་མཚོ་ནི་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱོགས་ཀྱིས་ཕྱེ་བས་བཞིར་ཡང་འགྱུར་ལ།

ཁ་ཞེང་དུ་སུམ་འབུམ་ཉི་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པ་སྟེ། བམ་ཚྭ་ཅན་གྱི་ཆུས་ཡོངས་སུ་གང་བ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

53

ཀླུ་དང་ཆུ་སྲིན་ལ་སོགས་པའི་སྲོག་ཆགས་སྣ་ཚོགས་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་དུ་མ་

ཡོད་པ་ཀླུ་གཙང་སྦྲ་ཅན་གནས་པས་ཤི་བའི་རོ་དང་ཞག་ཏུ་མི་འགྲོགས་པ། རླབས་ཀྱི་
རིམ་པ་ཆེ་ཆུང་རྣམས་་་་་་་་གདགས་པར། ཆུང་བ་ནང་བར་དང་ཕྱི་མ་རེད་ཀྱི་དུས་རླབས་ནི་རྒྱ་མཚོ་ནས་སེམས་ཅན་བཀྲེས་ཤིང་། ཉམ་ཆུང་བས་ཟས་ཆོལ་བ་ནང་པར་མཚོ་ནས་འཐོན་ཞིང་ཕྱི་མ་རེད་བཀྲེས་བཞིན་དུ་

ལྡོག་བས་འབྱུང་ལ། ཆེན་པོ་ཆོས་བརྒྱད་དང་བཅུ་བཞི་སོགས་ལ་རྒྱ་མཚོ་ནས་སེམས་ཅན་ཐང་ལ་བྱུང་ནས་ལྷ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་གསོ་སྤྱོད་བྱེད་པས་འབྱུང་ངོ་་་་་་་་དུས་ལས་མི་འདའ་བར་འབྱུང་བའོ། །དེར་ཆུ་
ཀླུང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བབས་ཤིང་། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆར་གྱི་རྒྱུན་མང་པོ་ཕབ་
ཀྱང་ལྷག་པར་འཕེལ་བར་མི་འགྱུར་བ་ནི། གདགས་པར། དེ་ན་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་

ཀྱིས་ལོངས་སྤྱད་པའི་ལྷག་མ་རླུང་དང་ཉི་ཚན་གྱིས་སྐེམས་པར་བཤད་ཅིང་། མདོ་ལས་་་་
འཛངས་བླུན་དུ། དམྱལ་བའི་མེས་སྐེམས་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་གིས་
མི་སྣང་བར་བྱེད་པར་གསུངས་ལ། ཨ་བྷ་ཡས། སྤྲིན་གྱིས་ཆུ་ནི་མ་བླངས་ཀྱང་། །རྒྱ་
མཚོའི་ཆུ་ནི་ཟད་མི་འགྱུར། །ཞེས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཉིད་འཁོར་བར་ཡང་བཤད་དོ། །རི་རབ་

ཀྱི་བང་རིམ་དང་ཞེས་པ་ནི། འདི་ལ་བང་རིམ་བཞི་ཡོད་དེ། བར་གྱི་ཚད་ན་སྟོང་ཕྲག་
བཅུ་། །སྟོང་ཕྲག་དག་ནི་བཅུ་དྲུག་དང་། བརྒྱད་དང་བཞི་དང་གཉིས་འཕགས་སོ། །ཞེས་
པ་ལྟར་འོག་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་དང་བརྒྱད་སྟོང་དང་བཞི་སྟོང་དང་ཉིས་སྟོང་
ཕྱི་རོལ་དུ་འཕགས་ཤིང་། གོང་འོག་གི་བར་ལ་ཁྲི་ཕྲག་རེ་རེ་ཡོད་པ་སྟེ། གདགས་པར།
དེ་དག་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞི་ལས་གྲུབ་པར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གནས་གཞན་ལ། བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོའི་གནས་གཞན་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་གནས་གཞན་དག་དང་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། བང་
རིམ་བཞི་ལ་འོག་ནས་རིམ་པ་བཞིན། །དེ་ལ་ལག་ན་གཞོང་ཐོགས་དང་། །ཕྲེང་ཐོགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

54

དང་ནི་རྟག་མྱོས་དང་། །རྒྱལ་ཆེན་བཞི་པའི་ལྷ་རྣམས་གནས། །རི་བོ་བདུན་པོ་རྣམས་
ལ་ཡང་། །ཞེས་པ་ལྟར་བང་རིམ་བཞི་བ་ལ་རྒྱལ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་རང་ཉིད་འཁོར་དང་
བཅས་པའི་གནས་ཡོད་ཅིང་། འོག་མ་རྣམས་དང་རི་བདུན་ལ་ཡང་དེའི་རིས་སུ་གཏོགས་
པའི་གྲོང་དང་གྲོང་རྡལ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ལ། །གཞན་ཡང་རི་དང་ཆུ་ཀླུང་དང་། ཤིང་

དང་ནགས་ཚལ་དང་། ས་བླ་དང་ནམ་མཁའ་དང་། རྒྱ་མཚོ་དང་ཉི་ཟླ་དང་སྐར་མ་ལ་

སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་དང་དེའི་ལྷའི་གནས་ཡོད་དེ། མཛོད་འགྲེལ་དུ། དེ་ཉིད་

ཀྱི་ཕྱིར་ལྷའི་རིས་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་པས་ཆེའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ས་དང་གདགས་པར།
གཉའ་ཤིང་འཛིན་གྱི་སྟེང་གི་ཤར་ན་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་གི་ཕོ་བྲང་ཡང་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་
ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷོ་ན་འཕགས་སྐྱེས་བོའི་ཕོ་བྲང་འཕགས་པར་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་བ་དང་།
ནུབ་ན་སྤྱན་མི་བཟང་གི་ཕོ་བྲང་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བྱང་ན་རྣམ་ཐོས་
སྲས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ལྕང་ལོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆུ་ཞེང་དུ་དཔག་ཚད་ཉིས་

བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ། དཔག་ཚད་སྟོང་གི་མཐའ་ནས་གསེར་གྱི་ར་བ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་
པས་བསྐོར་བ། དབྱིབས་ཀུན་ནས་གྲུ་བཞིར་མཉམ་པ། རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་རྩིག་
སྐྱབས་དང་མདའ་ཡབ་དང་ཟམ་པ་བརྒྱུད་མ་བཞི་དང་ལྡན་པ། གཡས་དང་གཡོན་ན་
རྫིང་བུ་ཆུ་སྦྲང་རྩི་ལྟ་བུས་གང་བ་ལ་མེ་ཏོག་དང་བྱ་སྐད་སྙན་པ་སྣ་ཚོགས་པས་བརྒྱན་པ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །
སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་གནས་གཞན་རྣམས་དང་ཞེས་པ་དོན་བཞིས་འཆད་པ་ལ་

ཕྱིའི་ཚད་ནི། ལྷུན་པོའི་རྩེ་ན་སུམ་ཅུ་གསུམ། །དེ་ཡི་ངོས་ལ་བརྒྱད་ཁྲིའོ། །ཕྱོགས་བྲལ་
བརྩེགས་པ་བཞི་ལ་ནི། །ལག་ན་རྡོ་རྗེ་གནས་ཞེས་པ་ལྟར་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་གི་རྒྱ་དང་

མཉམ་པར་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་ངོས་རེ་རེ་ལའང་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པས་མཐའ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

55

སྐོར་དུ་སུམ་འབུམ་ཉི་ཁྲི་ཡོད་ཅིང་། དེའི་མཚམས་བཞིན་ཁང་པ་བརྩེགས་མ་བཞི་ནི་

རིན་པོ་ཆེ་བཞི་ལས་གྲུབ་པ། ཆུ་ཞིང་དུ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཡོད་པ། དཔག་ཚད་
ཕྱེད་དང་ལྔ་གྱེན་དུ་འཕགས་པ་གནོན་སྦྱིན་ལག་ན་རྡོ་རྗེ་གནས་པ་སྟེ། ས་དང་མཛོད་
འགྲེལ་དུ་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱར་ ཡང་གསུངས་སོ། །ནང་གི་གྲོང་ནི། དབུས་ན། གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་ན་སྡུག་ཅེས་པ། །ངོས་ལ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་
བརྒྱ་བ། །དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཉིས་གསེར་གྱི། །རང་བཞིན་གཞི་བཀྲ་མཉེན་པ་ཡོད། །
ཅེས་པ་ལྟར་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་དབུས་ན་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་ན་སྡུག་ཅེས་བྱ་བ། ཆུ་ཞེང་ལ་
དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ། མཐའ་སྐོར་དུ་ཁྲི་ཡོད་པ། གསེར་གྱི་ར་བ་འཕང་དུ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཡོད་པས་བསྐོར་བ། ས་གཞི་ཚོན་སྣ་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གིས་

རྣམ་པར་བཀྲ་བ། མནན་ན་ནེམ་ཞིང་བཏེག་ན་འཕར་བ་དང་ལྡན་པ་ཡོད་དེ། སར། རི་རབ་དེའི་སྟེང་ན་ལྷའི་ཕོ་བྲང་གནས་པའི་ཚད་ནི་ཆུ་ཞིང་དུ་དཔག་ཚད་ཁྲི་ཁྲི་ཡོད་དོ། །
གཞན་དག་ནི་ལྷ་དེ་དག་གི་གྲོང་དང་གྲོང་རྡལ་དང་ལྗོངས་རྣམས་ཡོད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་
གསུངས་ལ། གཞག་པར། དེ་ན་གསེར་གྱི་ར་བ་དཔག་ཚད་ཕིད་དང་གསུམ་པས་བསྱེ ར་པ།

ྐོརྩིག་སྐྱབས་གསེར་དང་དངུལ་དང་བཻ་ཌཱུ་ཪྻ་དང་ཤེལ་ལས་བྱས་པ། མདའ་ཡབ་བཟང་
པོ་བཞི་དང་ལྡན་པ། སྒོ་སྟོང་དུ་གཅིག་གིས་མ་ཚང་བ་ཡོད་པ། སྒོའི་དཔངས་སུ་ཚད་ཕྱེད་
དང་གསུམ་དང་། ཞིང་དུ་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཡོད་པ། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པས་སྤྲས་པ། སྒོ་

རེ་རེ་ལ་སྲུང་མ་གོ་མཚོན་ཐོགས་པ་ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ། ལམ་སྲང་ཞིང་དུ་དཔག་ཚད་
བཅུ་གཉིས་དང་སྲིད་དུ་ཉིས་སྟོང་དང་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ། གསེར་གྱི་བྱེ་མ་བརྡལ་བ་དང་ལྡན་
པ་ལ་སོགས་པར་བཤད་དོ། །གཙོ་བོའི་གནས་ནི། དེ་ན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བྱེད་དེ། ངོས་ལ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

56

ཞེས་པ་ལྟར་ལྟ་ན་སྡུག་གི་དབུས་ན་ལྷའི་དབང་པོའི་ཁང་བཟང་རྣམ་པར་རྒྱལ་བྱེད་ཅེས་
བྱ་བ། ཆུ་ཞིང་དུ་དཔག་ཚད་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ། མཐའ་སྐོར་སྟོང་ཡོད་པ། གྲོང་

ལས་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་ལྔ་གྱེན་དུ་འཕགས་པ། རྨང་རིན་པོ་ཆེ་བཞི་ལས་བྱས་པ། ཐེམ་
སྐས་བཞི་དང་ལྡན་པ། ཀ་བ་རྣམས་གསེར་དང་དངུལ་དང་བཻ་ཌཱུ་ཪྻ་དང་ཤེལ་ལས་བྱས་
པ། ཀ་རྟེན་དང་ཀ་ཞུ་དང་བྲེ་ཕུལ་དུང་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པ། བ་གམ་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་
གིས་མཛེས་པ། བ་གམ་་་་་་་་་ས་ནས་བརྒྱ་བརྒྱ་་་་་་་་རེ་རེ་་་་་་་་་གདགས་པར་་་་་་་་ལ་ཁང་པ་བརྩེགས་པ་བདུན་བདུན་དང་། ཁང་པ་རེ་རེ་ལ་ཁང་མིག་བདུན་བདུན་དང་། ཁང་མིག་རེ་རེ་ལ་
ལྷའི་བུ་བདུན་བདུན་དང་། ལྷའི་བུ་རེ་རེ་ལ་ལྷ་མོ་བདུན་བདུན་དང་། ལྷ་མོ་རེ་རེ་ལ་
གཡོག་མོ་བདུན་བདུན་དང་། གཡོག་མོ་རེ་རེ་ལ་སིལ་སྙན་འཁྲོལ་བ་བདུན་བདུན་ཡོད་
པ་ལ་སོགས་པ་གྲོང་གི་མངོན་དགའ་བ་དང་ལྡན་པའོ། །ཚལ་སོགས་འཁོར་ནི། ཕྱི་རོལ་
ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས་དང་། །རྩུབ་འགྱུར་འདྲེས་ཚལ་དགའ་བས་བརྒྱན། །ཞེས་པ་ལྟར་གྲོང་

ཁྱེར་ལས་དཔག་ཚད་ཉི་ཤུའི་ཕྱི་རོལ་ན་ལྷ་རྣམས་འདོད་ཡོན་ལ་རྩེ་བའི་སྐྱེད་མོས་ཚལ་
བཞི་ཡོད་དེ། ཤར་ན་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཚལ་
དང་། ལྷོ་ན་ལུས་དང་སེམས་རྩུབ་བར་འགྱུར་བའི་ཚལ་དང་། ནུབ་ན་འཆོལ་པར་འདྲེས་ཏེ་སྤྱོད་པའི་ཚལ་དང་། བྱང་ན་ཡིད་རབ་ཏུ་བདེ་ཞིང་དགའ་བར་འགྱུར་བའི་ཚལ་ལོ། །
འདི་དག་གི་ནི་ཕྱོགས་བཞི་ན། ཉི་ཤུས་བཅད་ན་ས་གཞི་བཟང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཚལ་བཞི་
ལས་དཔག་ཚད་ཉི་ཤུའི་ཕྱི་རོལ་ན་ས་གཞི་བཟང་པོ་བཞི་དང་། ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས་དང་
རྩུབ་པ་དང་འདྲེས་པ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཚད་རྣམ་རྒྱལ་དང་མཚུངས་པ། གསེར་གྱི་ར་བ་དཔག་ཚད་གཅིག་པས་བསྐོར་བ། རྩིག་སྐྱབས་དང་མདའ་ཡབ་དང་ཟམ་
པ་བརྒྱུད་མ་རྣམས་རིན་པོ་ཆེ་བཞི་ལས་བྱས་པ། ནང་ན་ལམ་སྲང་དང་རྫིང་བུ་ལ་སོགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

57

པའི་འདོད་ཡོན་སྣ་ཚོགས་དང་བཅས་པའོ། །བྱང་ཤར་མཚམས་ན་ཡོངས་འདུ་སྟེ། ལྷོ་

ནུབ་མཚམས་ན་ཆོས་བཟང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཕྱི་རོལ་བྱང་ཤར་གྱི་ཆ་ལ་
དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ཡོངས་འདུས་བརྟོལ་ཞེས་བྱ་བ། སྦོམས་སུ་དཔག་ཚད་ཉི་ཤུ་ཡོད་
པ། རྩ་བ་ལྔ་བཅུ་ཐུར་དུ་ཟུག་ཅིང་དཔངས་སུ་བརྒྱ་གྱེན་དུ་འཕགས་པ། ཡལ་ག་དང་ལོ་འདབ་ཀྱིས་བརྒྱད་ཅུར་ཁྱབ་པ། མེ་ཏོག་རྒྱས་པའི་དྲི་རྫི་ཕྱོགས་སུ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་དང་
ཕྱོགས་གཞན་ལྔ་བཅུར་ལྡང་བ། དེའི་དྲུང་དུ་ལྷ་རྣམས་དབྱར་ཟླ་བ་བཞི་རྩེ་ཞིང་དགའ་

བར་བྱེད་པ་ཡོད་ལ། ལྷོ་ནུབ་ན་ཆོས་བཟང་ལྷའི་འདུན་ས་་་་་་་་་དབྱིབས་གྲུ་གསུམ་ངོས་རེ་ལ་
སུམ་བརྒྱ། གྱེན་དུ་གྲོང་ལས་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་བཞི་འཕགས་པ།་་་་་་་་ཞེས་བྱ་བ། །ས་གཞི་དང་ཐོག་
ལ་སོགས་པ་ཕལ་ཆེར་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པ། དབུས་ན་བཻ་ཌཱུཪྻའི་ཀ་བ་ཟུར་བརྒྱད་པས་

མཛེས་པ། གསེར་གྱི་ཁྲི་བཟང་པོ་དང་ལྡན་པ། དཔག་ཚད་གཅིག་པའི་འོབས་ཆུ་སྦྲང་རྩི་
ལྟ་བུས་གང་ཞིང་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་རིམ་པ་བདུན་གྱིས་བསྐོར་བ་ཡོད་དེ། དེར་ལྷ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇལ་རྟོག་ངེས་པར་སེམས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཁྱད་པར་

བརྒྱ་བྱིན་ལྷ་དང་མིའི་དོན་ལ་སེམས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། །དེ་དང་ཉེ་བ་ན་ཨར་མོ་ནི་ཀ་

ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་རྡོ་ལེབ་དཀར་པོ་ངོས་རེ་ལ་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ། འཕངས་སུ་
དྲུག་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ། བཟང་ཞིང་ལྟ་ན་སྡུག་པ། བརྒྱ་བྱིན་འཁོར་དང་བཅས་
པའི་གདན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ཡོད་ཅིང་། རྣམ་རྒྱལ་ཁང་བཟང་གི་སྟེང་ན་་་་་་་་་རྔ་དེ་
གཟུགས་མེད་བསྟན་དུ་མི་རུང་ཡང་། དེ་ལྟར་རྔ་སྒྲ་དོན་ཆེན་བརྒྱད་བྱེད་ན། ཞེས་སོ།།་་་་་་་་རྔ་བོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་ཞེས་བྱ་བ། བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས། མ་བརྡུངས་

པར་སྒྲ་འབྱུང་བ། ལྷ་རྣམས་འདོད་ཡོན་ལ་ཡེངས་ན་ཆོས་ལ་སྐུལ་ཞིང་། ལྷ་མ་ཡིན་གྱིས་
གཙེས་ན་དབུགས་འབྱིན་པ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྡན་པའོ། །ཁོར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

58

ཡུག་གི་རི་དང་ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་ན་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའི་ཁོར་ཡུག་སྟེ། །བདུན་ནི་གསེར་
ཡིན་དེ་ལྕགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གླིང་བཞི་གླིང་ཕྲན་ཐམས་ཅད་ཕྱི་རོལ་ནས་འཁོར་ལོ་
ལྟ་བུར་བསྐོར་བའི་ཁོར་ཡུག་ལྕགས་རི་ལས་གྲུབ་པ་ཆུ་མཚམས་ཡན་ཆད་ལ་དཔག་
ཚད་སུམ་བརྒྱ་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ། སར་ནི་མུ་ཁྱུད་འཛིན་དང་ཚད་མཉམ་
པར་ཡང་བཤད་ཅིང་། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་སུ། འདི་ལའང་ལག་ན་རྡོ་རྗེ་གོས་སྔོན་པོ་ཅན་
ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་གནས་པར་གསུངས་སོ། །གླིང་བཞི་བ་

འདི་ནི་བཅོམ་པ་དང་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འདི་དང་འདབས་ཆགས་པར་ཕྱོགས་བཞི་

ན་ཤིན་ཏུ་སྲུང་དང་། དགའ་བ་བཟོད་དཀའ་དང་། སྙིང་པོ་དམ་པ་དང་། གཉེན་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །ནམ་མཁའ་ལ་གཞལ་མེད་ཁང་རྣམས་དང་། ཞེས་པ་ནི་འོག་གཞི་ལ་མ་བརྟེན་པར་བར་སྣང་ལ་གནས་པའི་ཉི་ཟླ་དང་གཟའ་སྐར་

ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་གྱི་གནས་གཞན་ཐམས་ཅད་སྤྱིར་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཐོག་མར་
ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པ་འཆད་པ་ལ་
དོན་ལྔ་ལས།
དང་པོ་་་་་་་་ཉི་ཟླའི་གནས་ལུགས་ནི། ཉི་ཟླ་ལྷུན་པོའི་ཕྱེད་ནའོ། །དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་
གཅིག་དང་བཅས། །ཞེས་པ་ལྟར་གཉིས་ཀ་ལྷུན་པོའི་ཕྱེད་ཀྱི་ཐད་ཀའི་ནམ་མཁའ་ནས་

འཁོར་བ། ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ཆུ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པ། དབུས་ཀྱི་ཐད་ཀ་ལ་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་མེ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པ། ཐད་ཀ་ལྔ་བཅུ་རྩ་
གཅིག་ཡོད་པ། གཉིས་ཀའི་མཐའ་སྐོར་དུ་དེ་དང་དེའི་སུམ་འགྱུར་ལྡན་པ། དཔངས་སུ་

དྲུག་ཕྱེད་དང་དྲུག་ཟེར་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཆ་ཡོད་པ། གསེར་གྱི་ར་བ་དཔག་ཚད་སྤྱོད་ཟེར་
གཅིག་པས་བསྐོར་བ། རིན་པོ་ཆེའི་གཞལ་མེད་ཁང་དང་། ལམ་སྲང་དང་། ལྗོན་ཤིང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

59

དང་། རྫིང་བུ་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་ལྷ་རྫས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་དུ་མ་དང་ལྡན་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་གླིང་བཞི་པོར་འཁོར་ཚུལ་ལ་རང་འགྲོས་རྒྱུ་སྐར་གྱི་སྟེང་ནས་ལོངས་
སྤྱོད་པས་གཡོན་སྐོར་དུ་འཁོར་བ་ནི་ཟླ་བ་མགྱོགས་ཤིང་ངེས་མེད་དུ་འགྲོ་་་་་་་་་ལ་ཕལ་ཆེར་
ཞག་ཉེར་བདུན་ན་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་འཁོར།་་་་་་་་བས་ཟླ་བ་རེར་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་བགྲོད་ཅིང་།
ཉི་མས་ཁྱིམ་རེ་བགྲོད་ལ། རླུང་འགྲོས་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བར་སྣང་ལ་
འཕུལ་དང་འདེགས་པ་དང་སྐྱོར་བའི་རླུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གཡས་སྐོར་དུ་འཁོར་བ་ནི།
ནམ་ཕྱེད་ཉི་མ་ནུབ་པ་དང་། ཉི་མ་ཕྱེད་དང་འཆར་དུས་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟར་བྱང་གི་ནམ་

ཕྱེད་པ་དང་ཤར་གྱི་ཉི་མ་ནུབ་པ་དང་། ལྷོའི་ཉི་མ་ཕྱེད་པ་དང་ནུབ་ཀྱི་ཉི་མ་འཆར་བ་

རྣམས་དུས་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཁོར་ཞིང་སྣང་བའི་བྱ་བ་དེའང་ས་འགྲེལ་དུ་ཉིན་

མཚན་མཉམ་པ་ནའོ་ཞེས་སོ་བྱེད་དེ། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཟླ་བ་དང་གཟའ་སྐར་རྣམས་ཀྱང་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་ལན་རེ་འཁོར་རོ། །ཉིན་མཚན་གྱི་རིང་ཐུང་ནི།་་་་་་་་རང་འགྲེལ་དུ།
འདུས་བཟང་དང་། ཕྱོགས་གླང་གི་འགྲེལ་པ་ལས། དབྱར་གྱི་གཉིས་པ་དབྱར་ཟླ་བ་ཆུང་དང་། དགུན་གྱི་བཞི་བ་

དགུན་ཟླ་བ་ཆུང་དུ་བཤད་ལ། གདགས་པར་ཡང་། དགུན་ཟླ་བ་ཆུང་ཡར་ངོའི་ཚེས་བརྒྱད་ལ་མཚན་མོ་ནི་ཡུད་

ཙམ་བཅོ་བརྒྱད། ཉིན་མོ་ནི་ཡུད་ཙམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་ཡང་འགྱུར་ཁྱད་མིན་པ་དོན་འདྲའམ་སྙམ་སྟེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས་སྟོན་ཟླ་རབ་ཡར་ངོའི་ཚེས་བརྒྱད་ལ་ཉིན་མོ་ནི་ཡུད་ཙམ་བཅོ་བརྒྱད་མཚན་མོ་ནི་ཡུད་

ཙམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་པས་སོ།།་་་་་་་་དབྱར་གྱི་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ཡི། །ཐ་མའི་ཚེས་དགུ་ནས་
མཚན་རིང་། །དགུན་རྣམས་ཀྱི་ནི་བཞི་པ་ན། །ཐུང་དུ་འགྱུར་རོ་ཉིན་མོ་ལྡོག །ཅེས་པ་སྟེ།
ཐོག་མར་་་་་་་་ལོ་གཅིག་ལ་དུས་བཞིར་འབྱེད་པ་་་་་་་་་འདི་ཟུང་་་་་་་་་ན་་་་་་་གོ་བྱེད་པས། ཁྲུམས་དང་
ཐ་སྐར་སྨིན་དྲུག་སྟོན་་་་་་་་གི་ཟླ་བ་གསུམ་ནི། །མགོ་དང་རྒྱལ་དང་མཆུ་ནི་དགུན། །དབོ་དང་
ནག་པ་ས་ག་དཔྱིད། །སྣོན་དང་ཆུ་སྟོད་གྲོ་བཞིན་དབྱར། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འདིར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

60

དེ་དག་དུས་གསུམ་དུ་སྡུད་པས་ན་སྨིན་དྲུག་གི་་་་་་་་་སྟོན་ལ་ཐ་ཆུང་་་་་་་་ཚེས་བཅུ་དྲུག་ནས་་་་་་་་་
དཔྱིད་ཟླ་ར་བ་་་་་་་་དབོའི་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་བར་ཟླ་བ་བཞི་ནི་དགུན་གྱི་དུས་དང་། དེའི་བཅུ་

དྲུག་ནས་་་་་་་་་དབྱར་ཟླ་འབྲིང་པོ་་་་་་་་ཆུ་སྟོད་ཀྱི་བཅོ་ལྔའི་བར་ཟླ་བ་བཞི་ནི་དཔྱིད་ཀྱི་དུས་དང་།
དེའི་བཅུ་དྲུག་ནས་སྨིན་དྲུག་གི་བཅོ་ལྔའི་བར་ཟླ་བ་བཞི་ནི་དབྱར་གྱི་དུས་སོ། །དེ་ལ་གྲོ་
བཞིན་གྱི་ཕྱེད་ཕྱི་མ་ནས་ཁྲུམས་ཀྱི་ཕྱེད་སྔ་མའི་བར་ནི་དབྱར་གྱི་ཟླ་བ་གཉིས་ཡིན་ལ།

དེའི་ཐ་མ་ཁྲུམས་ཀྱི་ཡར་ངོའི་ཚེས་དགུ་ལ་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་ཞིང་། དེ་ནས་མཚན་
མོ་རིང་དུ་སོང་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཟླ་བ་གསུམ་ན་མགོའི་ཡར་ངོའི་ཚེས་དགུ་ལ་དགུན་གྱི་ཉི་མ་ལྡོགགོ་་་་་་་་དེའང་། སྟོན་དཔྱིད་ར་བའི་ཚེས་དགུར་ཉིན་མཚན་མཉམ། དབྱར་དགུན་ར་བས་ཚེས་
ཉི་མ་ལྡོགཅེས་པའོ།། མཆུའི་ཕྱེད་ཕྱི་མ་ནས་དབོའི་ཕྱེད་སྔ་མའི་བར་ནི་དགུན་གྱི་ཟླ་བ་བཞི་
བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཐ་མ་དབོའི་ཡར་ངོའི་ཚེས་དགུ་ལ་དཔྱིད་ཀྱི་ཉིན་མཚན་མཉམ་ཞིང་།

དེ་ནས་མཚན་མོ་ཐུང་དུ་སོང་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཟླ་བ་གསུམ་ན་སྣོན་གྱི་ཡར་ངོའི་ཚེས་དགུ་ལ་དབྱར་གྱི་ཉི་མ་ལྡོག་གོ། །དེ་དག་ནི་རགས་པ་སྟེ། ཞིབ་མོར་ནི་ཉི་མ་ལྡོག་པ་དང་།
ཞག་མི་ཐུབ་འདོར་བ་དང་ཞག་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བྱེད་
རྩིས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
བཞི་པ།་་་་་་་་དེའི་ཚད་དང་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཉིན་མཚན་རིང་བ་ཐང་ཅིག་གོ། །ཉི་མ་

ལྷོ་བྱང་འགྲོ་ཚེའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཞག་རེ་ལ་ཐང་ཅིག་རེས་རིང་ཐུང་དུ་བྱེད་ཅིང་། ཉིན་

མཚན་མཉམ་པ་ནི་གཉི་ག་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་ལྔ་དང་། རིང་ཐུང་དུ་གྱུར་པ་ན་ཐུང་ཤོས་ལ་
ཡུད་ཙམ་བཅུ་གཉིས་དང་། རིང་ཤོས་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཉི་
མ་ལྷོར་བགྲོད་པ་ན་་་་་་་་་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་དྲུག་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཆས།་་་་་་་་གླིང་ལས་ཡོལ་ཏེ་འོད་
ཟེར་རྒྱ་མཚོ་ལ་བབས་པས་གཏིང་གི་ཆུ་དྲོ་ལ། གླིང་གི་མཐའ་མྱུར་དུ་སྤོང་བས་ཉི་མ་ཐུང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

61

ཞིང་གྲང་བའོ། །བྱང་དུ་བགྲོད་པ་ན་་་་་་་་་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་དྲུག་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཆས།་་་་་་་་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཡོལ་ཏེ་འོད་ཟེར་གླིང་གི་སྟེང་དུ་འབབས་པས་གཏིང་གི་ཆུ་གྲང་ལ། གླིང་གི་དབུས་

དལ་བུས་སྤོང་བས་ཉི་མ་རིང་ཞིང་དྲོ་བའོ། །མྱང་འདས་སུ། དགུན་མྱུར་དུ་འགྲོ་བས་ཉི་

མ་ཐུང་ཞིང་གྲང་བ་དང་། དབྱར་དལ་བུས་འགྲོ་བས་ཉི་མ་རིང་ཞིང་དྲོ་བར་ཡང་གསུངས་
ལ། བཅོམ་ལྡན།་་་་་་་་ཁ་ཅིག་་་་་་་་་དཔག་ཚད་བཅུ་གཉིས་མཐོ་དམན་དུ་བྱེད་ཅིང་་་་་་་་་དམའ་བ་ནས་འགྲོ་

བ་ན་མགྱོགས་པས་ཐུང་བ་དང་། མཐོ་བ་ནས་འགྲོ་བ་ན་བུལ་བས་རིང་བའོ་ཞེས་ཀྱང་
བཞེད་དོ། །
ལྔ་པ།་་་་་་་་ཟླ་བའི་ཆ་འཕེལ་འགྲིབ་ནི།་་་་་་་་ཉི་མ་དང་ཉེ་བས་ཉི་མའི་འོད་གཞལ་ཡས་ཁང་
ལ་བབས་པར་ངོས་སུ་གྲིབ་མས་བསྒྲིབས་པས་མ་གང་བར་མཐོང་ལ་ཉི་མ་དང་བྲལ་ནས་དེའི་འོད་ཟེར་ཕོག་
པའི་གྲིབ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་གང་བར་སྣང་སྟེ། སྒྲོན་མེ་དང་ཀ་བའི་གྲིབ་མ་བཞིན་ནོ།།་་་་་་་་ཉི་མ་དང་ནི་ཉེ་
བ་ལས། །རང་གི་གྲིབ་མས་སྒྲིབ་པར་སྣང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉི་མ་དང་ཕན་ཚུན་དུ་ཉེ་བ་
ལས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཟླ་བའི་མཐའ་སྐོར་ལ་ཕོག་པ་ན་གང་མཐའ་སྐོར་གྱི་གྲིབ་མས་

བསྒྲིབས་པ་རྣམས་སྣང་ཞིང་། འོད་ཟེར་ཕོག་པ་རྣམས་ནི་ཆུ་ཤེལ་གྱི་རང་བཞིན་དྭངས་
བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མི་སྣང་བའོ། །ཟླ་བའི་ནང་གི་རི་མོ་ནི། སར། རྒྱ་མཚོའི་ཉ་དང་རུལ་

སྦལ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བར་བཤད་ཅིང་། མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རི་བོང་གི་གཟུགས་བརྙན་བྲིས་པར་གསུངས་སོ། །སྐར་མ་རྣམས་ནི་ཆེ་བ་ལ་རྒྱང་
གྲགས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། བར་པ་ལ་བཅུ་དང་། ཆུང་བ་ལ་བཞི་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་།

མཛོད་འགྲེལ་དུ། ཆུང་བ་ལ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་པར་ཡང་བཤད་དོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་
ཤེལ་ལས་གྲུབ་པ། གསེར་གྱི་ར་བས་བསྐོར་བ། གཞལ་མེད་ཁང་ལ་སོགས་པ་ཉི་ཟླ་

དང་མཚུངས་། ལྷ་དང་ལྷ་མོ་རྣམས་འདོད་ཡོན་ལ་སྤྱོད་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཉི་ཟླ་གཟའ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

62

སྐར་རྣམས་་་་་་་་་གདགས་པར། ལོ་ཀ་བར་མཚམས་ཐམས་ཅད་དུ། །ཉི་ཟླ་དེ་བཞིན་སྐར་མ་དང་། །རྒྱུ་སྐར་

ཚོགས་ནི་རྒྱ་ཆེན་དང་། །ཁོར་ཡུག་མི་འདའ་ལོ་ཀ་ཡིན། །བར་མཚམས་ཐམས་ཅད་མུན་པར་འདུག། ཅེས་སོ།།་་་་་་་་ལྕགས་རིའི་ཁོར་ཡུག་ལས་མི་འདའ་བས་དེ་ཕན་ཆད་ནི་གླིང་བར་གྱི་མུན་པས་ཁེབས་
པའོ། །ལྟས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ལས། སྐར་མ་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་ན་དུང་ཕྱུར་གཉིས་

དང་། བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང་། ས་ཡ་ལྔ་ཡོད་པར་ཡང་བཤད་དོ། །རི་རབ་ཀྱི་ཐད་ཀའི་སྟེང་
གི་ནམ་མཁའ་ལ་འཐབ་བྲལ་བའི་གནས་གཞན་དང་། དེའི་སྟེང་ན་དགའ་ལྡན་དང་། དེའི་
སྟེང་ན་འཕྲུལ་དགའ་དང་། དེའི་སྟེང་ན་ནམ་མཁའ་ལ་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་གཞན་ནི་འོག་མ་འོག་མ་ལས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་ཐམས་ཅད་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་གི་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་ཡང་འདོད་མོད།
གཞན་དག་ནི་གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཉིས་འགྱུར་གྱིས་ཡངས་པར་བཞེད་དོ། །གཟུགས་
ན་སྤྱོད་པའི་གནས་གཞན་རྣམས་དང་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། ཁ་ཅིག་བསམ་གཏན་དང་པོ་གླིང་

བཞི་པ་ཙམ་དང་། གཉིས་པ་སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཙམ་དང་། གསུམ་པ་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མ་

ཙམ་དང་། བཞི་པ་སྟོང་གསུམ་ཙམ་མོ་ཞེས་ཀྱང་འདོད་མོད། གཞན་དག་ནི་དང་པོ་སྟོང་
སྤྱི་ཕུད་ཙམ་དང་། གཉིས་པ་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མ་ཙམ་དང་། གསུམ་པ་སྟོང་གསུམ་དང་།
བཞི་པ་ཚད་མེད་པར་བཞེད་དོ་་་་་་་་འདོད་པ་གཉིས་གཉིས་ནི་མཛོད་འགྲེལ་དུ། སྟེང་འོག་གི་བར་

ཐག་ནི། གནས་ནས་གནས་འོག་ཇི་སྲིད་པ། དེ་ནས་དེ་ཡི་གོང་དེ་སྲིད། །ཅེས་པ་ལྟར་
སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ནས་འདིའི་བར་ལ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པ། དེ་ཙམ་དུ་དེ་ནས་
འཐབ་བྲལ་ཀྱི་བར་ལའང་རྒྱ་ཁྲི་ཡོད་ཅིང་། འཐབ་བྲལ་ནས་དེའི་བར་ལ་འབུམ་དྲུག་ཁྲི་

ཡོད་པ་ལྟར་དེ་ནས་དགའ་ལྡན་གྱི་བར་ལའང་དེ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནས། མཐར་ཤིན་ཏུ་མཐོང་ནས་འདིའི་བར་ལ་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་ལྟར། དེ་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

63

ལའང་དེ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པའོ། །རྫུ་འཕྲུལ་གཞན་རྟེན་མ་གཏོགས་པ། །དེ་དག་གོང་མ་མཐོང་བ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་པའམ། དེས་ཁྲིད་པས་གོང་མ་མཐོང་གི། གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ལ། གོང་མ་འོག་ཏུ་འོངས་པའང་འོག་མའི་ལུས་སུ་སྤྲུལ་ན་

མཐོང་གི། གཞན་དུ་ན་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་ཀྱི་གནས་གཞན་དག་དང་ཞེས་པ་
ནི་རི་རབ་ཀྱི་འོག་གི་ཆ་ཆུ་མཚམས་མན་ཆད་ལ་ཡོད་དེ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ། དཔག་ཚད་སུམ་ཁྲི་ན་འོད་ལྡན་གྱི་གྲོང་ན་སྒྲ་གཅན་དང་། དེ་ནས་བཞི་སྟོང་ན་སྐར་ཕྲེང་
གི་གྲོང་ན་མགུལ་ཕྲེང་དང་། དེ་ནས་བཞི་སྟོང་ན་བརྟན་པའི་གྲོང་ན་རབ་གནོན་དང་། དེ་
ནས་བཞི་སྟོང་ན་ཟབ་པའམ་གསེར་ལྡན་གྱི་གྲོང་ན་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་ཐགས་བཟང་
རིས་གནས་པར་གསུངས་སོ། །ལྷ་རྣམས་མཐོ་བ་བཟང་བ་ལྟར་འདི་རྣམས་དམའ་བ་
བཟང་ཞིང་། བཞི་པ་ཐགས་བཟངས་རིས་ནི་གསེར་གྱི་ས་གཞིའི་སྟེང་ན་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་
ལ་འགྲན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དེའང་ལྟ་ན་སྡུག་གི་དོད་ལ་གྲོང་ཁྱེར་གསེར་
ལྡན་དང་། རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དོད་ལ་ཁང་བཟང་གཏམས་པ་ཅན་དང་། ཆོས་བཟང་གི་དོད་ལ་འདུན་ས་ནོར་བཟངས་དང་། ཡོངས་འདུའི་དོད་ལ་ ཙི་ཏྲ་པ་ཏྲ་དང་། རྡོ་ལེབ་དཀར་པོའི་དོད་ལ་རྡོ་ལེབ་བཟང་པོ་དང་། ཚལ་བཞིའི་དོད་ལ་ཀུན་དགའ་དང་། རབ་དགའ་དང་
དགའ་བ་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་། ས་གཞི་བཞིའི་དོད་ལ་ཀུན་དགའ་ཅན་ལ་སོགས་
པ་བཞི་དང་། རབ་བརྟན་གྱི་དོད་ལ་གཡུལ་གྱི་གླང་པོ་ཏི་སེ་གངས་བརྩེགས་དང་། ས་སྲུངས་ཀྱི་བུའི་དོད་ལ་བཟོད་པར་དཀའ་བ་དང་། སྤྲིན་གྱི་ཤུགས་ཅན་གྱི་དོད་ལ་རྟའི་རྒྱལ་པོ་ཕྲག་འཛིངས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྡན་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངན་འགྲོའི་གནས་གཞན་ལ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་གནས་
གཞན་དག་དང་ཞེས་པ་ནི་སྤྱིར་བསྟན་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་ཁ་ཅིག་རི་རབ་ཀྱི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

64

འོག་གི་ཆ་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བཞེད་དོ། །ཚ་བའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ནི་ས་སྡེར། གངས་རིའི་འོག་དཔག་ཚད་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ན་ཡང་སོས། དེ་ནས་དཔག་
ཚད་བཞི་སྟོང་བཞི་སྟོང་གི་འོག་ན་གཞན་བདུན་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། མཛོད་དུ།
འདི་འོག་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ན། མནར་མེད་པའོ་དེ་ཙམ་མོ། །དེ་ཡི་གོང་ན་དམྱལ་བ་བདུན།
ཞེས་གླིང་འདིའི་དཔག་ཚད་ཉི་ཁྲིའི་འོག་ན་ཆུ་ཞེང་དུའང་ཉི་ཁྲི་པའི་མནར་མེད་ཀྱི་
གནས་ཡོད་པས། འདི་ནས་དེའི་འོག་གཞི་ལ་ནི་བཞི་ཁྲི་ཡོད་ཅིང་། དེའི་སྟེང་ན་གཞན་
བདུན་པོ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། མཛོད་འགྲེལ་དུ་་་་་་་་ཁ་ཅིག་ནི་མནར་མེད་ཀྱི་ལོགས་ན་
གནས་པར་འདོད་དོ། །གྲང་བའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ནི་ས་སྡེར། ཡང་
སོས་ཀྱི་ཐད་ཀ་དཔག་ཚད་ཁྲིའི་ཕ་རོལ་ན་གྲང་དམྱལ་དང་པོ། །དེ་ནས་དཔག་ཚད་ཉིས་

སྟོང་ཉིས་སྟོང་གི་འོག་ན་གཞན་བདུན་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། མཛོད་འགྲེལ་དུ་ནི་

ཚ་དམྱལ་རྣམས་ཀྱི་ཐད་ཀ་ན་ཡོད་པར་ཡང་བཤད་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱ་མཚོ་དང་ཉེ་བར་
གནས་པས་གྲང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །ཉི་ཚེ་བའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་
ཀྱི་གནས་ནི་ངེས་པ་མེད་པར་ཆུ་དང་རི་དང་མྱ་ངམ་གྱི་ཕྱོགས་དང་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་དང་།
མིའི་གནས་ལ་སོགས་པ་ནའང་ཡོད་དོ། །་་་་་་་་དབའ་བཞེད་ལྟར་ན་ཆུ་ཚན་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་ནོ།། དུད་
འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་གནས་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་གནས་ནི་

ཆུ་དང་ཐང་དང་ནམ་མཁའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་མན་ཆད་
ཀྱི་ལྷ་དང་མིའི་ཡུལ་ནའང་ཡོད་ཅིང་། མིའི་ལུས་ལ་སྲིན་བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པར་
གསུངས་པས་དེ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཡི་དྭགས་དེ་དག་ཁ་ཅིག་གི་གནས་གཞན་རྣམས་

དང་ཞེས་པ་ནི་གླིང་འདིའི་འོག་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་ན་རྩ་བའི་གནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཡོད་
ཅིང་དེ་ན་གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་གནས་྄ནས་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

65

མི་དྲན་པ་རྣམས་ལ་ལས་འབྲས་བཤད་དེ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ཡོད་ལ། ཁ་ཅིག་

ཅེས་པའི་སྒྲས་མཁའ་ལ་རྒྱུ་བ་ལ་སོགས་པ་མིའི་ཡུལ་དང་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ནའང་ཡོད་དེ།
བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི་ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་གཉིས་ཀ་དམྱལ་བའི་གནས་ན་ཡོད་པར་
འདོད་དོ། །མཛོད་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་འཛམ་བུ་གླིང་འདི་ཙམ་གྱི་འོག་ཏུ་མནར་མེད་ལ་སོགས་པ་
དེ་ཙམ་ཤོང་བ་ནི། གླིང་རྣམས་འབྲུའི་ཕུང་པོ་ལྟར་ཞབས་རྒྱ་ཆེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་རིམ་གྱིས་གཞོལ་བར་ཡང་བཤད་དོ། །ནམ་མཁའ་ལ་ཤིང་

རྟའི་འཁོར་ལོའི་ཁྱོན་ཙམ་ལའང་། མི་སྣང་བའི་འགྲོ་བ་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟུགས་པ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གཞན་ཐམས་ཅད་པས་ཀྱང་མང་བ་ཡོད་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གླིང་བཞི་བ་གཅིག་གི་གནས་ལུས་རྒྱས་པར་

བཤད་ནས། དེ་ལས་རིམ་གྱིས་བསྒྲེས་ཏེ།
སྟོང་སྤྱི་ཕུད་བཤད་པ་ནི། ཉི་མ་འཇིག་རྟེན་རྣམ་པར་སྣང་བྱེད་ནམ་མཁའ་ལ་ཀུན་
ཏུ་རྒྱུ་ཞིང་གཅིག་གི་ཕྱོགས་སྣང་བར་བྱེད་ནུས་པ་ནི་གླིང་བཞི་བ་གཅིག་ཡིན་ལ་དེ་ཇི་
སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་ན་ནམ་མཁའ་ལ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོང་དང་།
ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོང་དང་། ས་གཞི་ལ་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་སྟོང་དང་། གླིང་འདི་ལ་

ལྟོས་པའི་ཤར་གྱི་ལུས་འཕགས་སྟོང་དང་། འཛམ་བུའི་གླིང་སྟོང་དང་། ནུབ་ཀྱི་བ་ལང་སྤྱོད་སྟོང་དང་། བྱང་གི་སྒྲ་མི་སྙན་སྟོང་དང་། རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྒྱལ་
ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་གཞན་སྟོང་དང་། རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་གི་སུམ་ཅུ་རྩ་

གསུམ་སྟོང་དང་། དེའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཐབ་བྲལ་དང་། དགའ་
ལྡན་དང་། འཕྲུལ་དགའ་དང་། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་གཞན་སྟོང་དང་། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་གཞན་བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད་སྟོང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

66

བ་འདི་ནི་སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱའོ་ཞེས་པ་སྟེ། གླིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་
དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་
ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །སྟོང་གཉིས་པ་བར་མ་བཤད་པ་ནི། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེའང་
སྟོང་དུ་བགྲངས་པའི་གླིང་བཞི་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ་བར་
མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་འཇིག་

རྟེན་ཁམས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པའོ། །སྟོང་གསུམ་བཤད་པ་ནི། སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེའང་སྟོང་དུ་བགྲངས་པའི་སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ས་ཡའམ་གླིང་བཞི་བ་ལ་

སོགས་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱའམ་ཐེར་འབུམ་གཅིག་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་
ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །ཞེས་པའོ། །
སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་རྡོ་རྗེ་ལས་གྲུབ་པའི་ཁོར་ཡུག་ཆེན་
པོས་་་་་་་་་གནའ་མཆན་ལས་དབངས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་དང་མཉམ་ཞེས།་་་་་་་་ཀུན་ཏུ་བསྐོར་རོ། །སྟོང་
གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ནི་མེ་ལ་སོགས་པས་འཇིག་པ་ན་
ཡང་ཐམས་ཅད་དུས་མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་སྟོངས་ལ། འཆགས་པ་ན་ཡང་ཐམས་ཅད་
དུས་མཉམ་དུ་འཆགས་ཤིང་གནས་ཏེ། མཉམ་དུ་འཇུག་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་སོ། །
ཕལ་པོ་ཆེར། སྟོང་གསུམ་མི་མཇེད་འདི་དང་འདབས་ཆགས་སུ་ཕྱོགས་བཞི་ན་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཁམས་ཁེབས་ལྡན་དང་། ཕན་པ་ལྷག་ལྡན་དང་། ཀུན་ཏུ་སོང་བ་དང་། རྡུལ་བསལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་དུ།

སྟོང་གསུམ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་གཅིག་དང་། དེ་བྱེ་བ་
ཕྲག་བརྒྱ་ལ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་རྒྱུད་བར་མ་གཅིག་དང་། ཞེས་པའང་ཡོད། དེ་བྱེ་བ་ཕྲག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

67

བརྒྱ་ལ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་རྒྱུད་གཅིག་དང་། དེ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་རྒྱུད་པར་མ་གཅིག་

དང་། ཞེས་པའང་ཡོད།་་་་་་་་དེ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་གཞིའི་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གི་རྒྱན་བཀོད་པ་གཅིག་

སྟེ། དེ་ནི་ལོངས་སྐུ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཞིང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
རྣམ་པར་སྣང་མཛད་གང་ཆེན་མཚོའི་ཕྱག་གི་མཐིལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལ་གནས་

སོ། །ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །གང་ཡང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་བཞི་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དང་མི་འདྲ་བ་གསུངས་པ་དང་།

ས་དང་གཞག་པ་ལ་སོགས་པར་ནང་གསེས་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བར་བཤད་པ་ནི་ཕྱིའི་དོན་
བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས། སེམས་ཅན་སོ་སོའི་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་སྟེ། མདོ་
ལས། ཞིང་རྣམས་འདི་ཀུན་སེམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བརྟགས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་ནི། སྟོང་གསུམ་འདི་ཆགས་འཇིག་མཉམ་པ་
བཞིན་དུ་ཕྱོགས་གཞན་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་ཚད་མེད་པར་གནས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། འཇིག་

རྟེན་ཆགས་པའི་ཚེ་ཆར་གྱི་རྒྱུན་ཆེན་པོ་སྦོམས་སུ་གཉའ་ཤིང་ཙམ་ཡོད་པ་འབབ་པ་ན།
བར་སྣང་ལ་ཆར་གྱི་རྒྱུན་འབབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐད་ཀ་ལ་བར་དང་སྟེང་འོག་ལ་མཚམས་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འཇིག་པ་དང་འཆགས་པ་

རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཐད་ཀ་ལ་བར་དང་སྟེང་འོག་ལ་མཚམས་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་དེ། ད་ལྟ་ཉིད་
དུའང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དག་ནི་འཇིག་བཞིན་པར་འདུག་གོ །གཞན་དག་ནི་
ཞིག་ནས་སྟོངས་པར་འདུག་གོ །གཞན་དག་ནི་རིམ་གྱིས་འཆགས་སོ། །གཞན་དག་ནི་
འཆགས་ནས་གནས་པར་འདུག་གོ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ།་་་་་་་་ཁ་ཅིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་
ཐད་ཀར་མཐའ་མེད་ཀྱང་སྟེང་འོག་ཏུ་མཐའ་ཡོད་པར་འདོད་མོད། འདི་ནི་ཤར་ཕྱོགས་
སུ་འཇིག་ཆགས་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལོང་བ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བར་ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

68

ཕྱོགས་བཅུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། ད་ལྟ་ཉིད་ལའང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འཇིག་

པ་དང་སྟོངས་པ་དང་འཆགས་པ་དང་གནས་པ་རྣམས་བར་མཚམས་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན། བར་སྡོམ་ནི།་་་་་་་་རྟེན་དང་དབྱིབས་དང་གླིང་དང་ཚད། །ལོངས་སྤྱོད་
སྣང་བ་རྒྱན་དང་ནི། །སངས་རྒྱས་གནས་ཡུན་གནས་ཚུལ་གྱིས། །ཞིང་རྣམས་མཐའ་

ཡས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཞིང་ཁམས་རབ་འབྱམས་ཏེ་དེ་རྣམས་ནི་རྟེན་གཞིའི་སྒོ་

ནས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པ་སྟེ། ཕལ་པོ་ཆེར།་་་་་་་་ལ་ལ་ནི་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཅན་
ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལ་ལ་ནི་ནོར་བུའི་རྒྱ་མཚོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལ་ལ་ནི་པདྨའི་རྒྱ་མཚོ་
ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལ་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུའི་བྱིན་ལ་བརྟེན་་་་་་་་་གསུངས་་་་་་་་པ་ལ་སོགས་
པའོ། །དབྱིབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཟླུམ་པོ་དང་གྲུ་གསུམ་དང་གྲུ་བཞི་དང་། ནོར་བུ་ལྟ་བུ་
དང་། པདྨ་ལྟ་བུ་དང་། འཁོར་ལོ་ལྟ་བུ་དང་། ཟུར་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྟེ། ཕལ་པོ་ཆེར། ལ་ལ་ཟླུམ་པོ་ལ་ལ་ཟུར་གསུམ་སྟེ། །དེ་དག་ལ་ལ་ཕྱོགས་ནི་གྲུ་བཞིར་

གནས། །ནོར་བུ་པདྨ་འཁོར་ལོ་ཡན་ལག་བརྒྱད། །ཀུན་ཀྱང་ལས་རྣམས་རྒྱ་མཚོས་རྣམ་པར་བྲིས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གླིང་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཐ་དད་པ་སྟེ།
འདི་ལྟ་བུ་ན་གླིང་བཞི་བ་དུ་མར་བཅད་པ་དང་། བདེ་བ་ཅན་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ན་
ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་ལྟར་མཉམ་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་གསུངས་པའོ། །གླིང་དུ་བཅད་

པ་ལ་ཡང་ཚད་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་སྟེ། སངས་རྒྱས་རི་རབ་འོད་ཡང་དག་པར་འཕགས་
པའི་ཞིང་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ན་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་དཔག་ཚད་བྱེ་བ་ཡོད་ཅིང་། གཞན་གསུམ་
ལ་བརྒྱད་ཁྲི་རེ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། འདས་པའི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་སེང་གེའི་
བློ་གྲོས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ན་འཛམ་བུ་གླིང་འདི་ལའང་དཔག་ཚད་དྲུག་ཁྲི་བརྒྱད་

སྟོང་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

69

པ་སྟེ། མངོན་པར་དགའ་བའི་ཞིང་ན་མི་རྣམས་གསེར་དང་དངུལ་གྱི་སྐས་ལ་འཛེགས་ནས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་སོང་སྟེ་འདོད་ཡོན་ལ་སྤྱོད་པས་ལྷ་ལ་མི་སྨོན་ཞིང་། ལྷ་རྣམས་
ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་ན་སངས་རྒྱས་བཞུགས་ཤིང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་སྤྱོད་པའོ་
ཞེས་མི་ལ་ སྨོན་པར་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །སྣང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་སྣ་
ཚོགས་པ་སྟེ། ལས་མི་དགེ་བ་མཐུན་པར་བསགས་པའི་དབང་གིས། ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་

འོད་མེད་དེ། །མུན་པའི་འཇིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། །རེག་ན་སྡུག་བསྔལ་སྤུ་གྲི་འདྲ། །བལྟ་
ན་མི་བཟོད་སྐྱི་ཡང་གཡའ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྣང་བ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་། ལྷ་

ལ་སོགས་པའི་འོད་དང་། ལྗོན་ཤིང་དང་རི་བོ་དང་ནོར་བུ་དང་མར་མེ་དང་པདྨ་དང་སྤོས་
ཆུའི་འོད་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་ལྷ་འོད་ཅན། །ལ་ལ་ཁྱིམ་གྱི་
འོད་ཅན་ཏེ། །ལ་ལ་ཉི་ཟླའི་འོད་དང་ལྡན། །ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་རང་གི་འོད། །ཅེས་སོགས་
འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་་་་་་་་་འཇམ་དཔལ་གྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པར།་་་་་་་་ནོར་བུ་
བརྩེགས་པའི་རྒྱལ་པོའི་ཞིང་ན་ཉི་ཟླ་མེད་པར་དེའི་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ནོར་བུས་གསལ་
བར་བྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀུན་ཏུ་བཟང་བོའི་ཞིང་མི་འཛུམ་བ་ན་སྟོང་གསུམ་རིལ་

པོ་ཉི་ཟླ་ཟུར་གཅིག་གིས་སྣང་བར་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །རིན་པོ་ཆེ་
དང་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཐ་དད་པ་མང་

པོ་སྟེ། ཞིང་གི་རྒྱན་མང་བྱེ་པས་བརྒྱས། །ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་རྣམ་པར་བྲིས། །རྒྱན་དང་
ཚུལ་རྣམས་ཐ་དད་པར། །སྣ་ཚོགས་མིག་ཡོར་ལྟ་བུར་སྣང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རོ། །སངས་རྒྱས་ཡོད་མེད་དང་། ཡོད་པ་ལའང་མང་ཉུང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པ་

སྟེ། ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་སངས་རྒྱས་མེད། །ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་སངས་རྒྱས་བཅས། །ལ་ལའི་

ཞིང་ན་སངས་རྒྱས་གཅིག །ལ་ལར་སངས་རྒྱས་མང་པོའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གནས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

70

པའི་ཡུན་རིང་ཐུང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྟེ། ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་བསྐལ་པ་

ཙམ། །ལ་ལ་བསྐལ་པ་བཅུ་པ་སྟེ། །ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་རྡུལ་མཉམ་པའི། །བསྐལ་པ་བྱེད་
པར་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་གནས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐད་ཀ་བ་འདི་ལྟ་བུ་རྣལ་མར་གནས་པ་དང་། འདི་ལ་ལྟོས་ནས་ལོགས་
ལ་རྐང་བ་བཙུགས་ཏེ་འགྲོ་བ་སྣེལ་ཞིའི་འཇིག་རྟེན་དང་། སྟེང་དུ་རྐང་པ་གཙུགས་ཏེ་
འགྲོ་བ་སྤྱིའུ་ཚུགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་སོགས་པ་ལས་དང་སྨོན་ལམ་དང་སྣང་ཚུལ་གྱི་
དབང་གིས་ཚད་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་མེད་པ་
རྣམས་ཀྱང་ཁམས་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ལས། མཛོད་འགྲེལ་དུ། འདོད་ཁམས་གཅིག་ལས་

འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ན་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་ཞིང་།

ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ལའང་དེ་དང་མཚུངས་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྫུ་འཕྲུལ་ཐོབ་པ་ནི་ཞིང་ཁམས་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་འགྲོའི། གཞན་དུ་ནི་མ་
ཡིན་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་ནང་གཡོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་

རྟེན་གང་ཡིན་པ་དང་ཕྱི་བརྟན་པ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གང་ཡིན་པ་དེ་དག། ཇི་ལྟར་ས་

བོན་ཁྱད་པར་གྱིས། །འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས། །སེམས་ཅན་རྣམས་དང་ཞིང་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱུད་ལྔས་བསྡུས་པའི་
འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་ལས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་དེ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཉོན་མོངས་པས་
མཚམས་སྦྱར་ནས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ནི་གནས་པ་པོ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ་
མདོར་ན་ཀུན་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མ་དག་པའི་སྣོད་བཅུད་འདི་མཐའ་དག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

71

ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། ཞིང་གི་ཁམས་རྣམས་ལ་ལ་ནི། །ཀུན་ནས་

ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་གནས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ལས། །ཆོས་ཉིད་དེ་རྣམས་དེ་ན་སྣང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དམིགས་བསལ་ནི། ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་འོད་བཏང་བས། །རིན་ཆེན་
རང་བཞིན་དྲི་མ་མེད། །རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དྲི་མ་དག །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་དག་བྱས། །ཞེས་པ་ལྟར་བདེ་བ་ཅན་ནམ་འོག་མིན་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་དག་ནི་སྣོད་བཅུད་ཡིན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་

པར་བལྟ་སྟེ། ཀུན་འབྱུང་གི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་དེ་དག་ནི་
ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་རྒྱུའི་རྐྱེན་བྱས་ནས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། སྣོད་དེ་
དག་ཀྱང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་བདག་རྐྱེན་ཀྱི་དབང་གིས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཀླུའི་
རྒྱལ་བོས་སྦྲིན་ཕུང་རྣམས། །རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་སྟོན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་

རྒྱས་སྨོན་ལམ་གྱིས། །ཞིང་རྣམས་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་སྔོན་གཞན་དོན་
དུ་སྨོན་ལམ་རྣམ་དག་བཏབ་པ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་བརྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པའི་དབང་
གིས་བྱུང་བ་དག་གོ །ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ལས་བྱུང་ཡང་སྣོད་བཅུད་དུ་སྣང་བ་དེ་ལྟ་བས་ན་
དེ་དག་གི་ཇི་ལྟ་བའི་ཚུལ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་ཡུལ་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་དབང་སྒྱུར་བའི་

རྣམ་པར་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་གསུངས་སོ།།་་་་་་་་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བའི་གནས་ཡོངས་སུ་དག་
པའི་ཞིང་ཁམས་དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་པས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དག་
ནི་བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་གཏན་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་

ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡང་མ་ཡིན་ན། འཇིག་རྟེན་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

72

འཇལ་བ་ན་རྟོག་གེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་རྟོག་
དཔྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། །དེས་ན་གནས་སྐབས་སུ་ལུང་
རྣམ་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། མཐར་ཐུག་ཇི་ལྟ་
བའི་དོན་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྒྲུབས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

མདོའི་དོན་བཤད་དེ་རང་མཚན་ངོས་བཟུང་བ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་མདོའི་དོན་བཤད་པ་ལ་་་་་་་་་བརྒྱད་དྲུག་གསུམ་གཉིས་ཏེ་་་་་་་་བཞི་ལས་ཐོག་
མར་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་ལ་མདོ་དགོད་པ་དང་། དོན་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པར་མ་ཟད་ཡང་མདོ་ལས། སྐྱེ་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །རྒ་བ་ནི་སྡུག་

བསྔལ་ལོ། །ན་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །འཆི་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཞེས་ནང་ལ་བརྟེན་
པའི་སྡུག་བསྔལ་བཞི་དང་། མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །སྡུག་པ་དང་
བྲལ་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །གང་འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པ་དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལོ་ཞེས་ཕྱི་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་དང་། མདོར་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་
སྡུག་བསྔལ་ལོ་ཞེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བའམ་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྡུག་བསྔལ་གཅིག་རྣམས་

གསུངས་པ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཡང་སྨོས་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ངེས་པར་གཟུང་
བས་གདུལ་བྱ་རྣམས་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་སྐྱེ་པའི་དོན་དུའོ། །མདོའི་དོན་བཤད་པ་ལ།
ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་སྡུག་བསྔལ་ཞེ་ན་མངལ་དུ་འདུག་པ་ན་ཟས་ཞུ་མ་ཞུའི་བར་དང་། མི་

གཙང་བའི་རྫས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བཙིར་ཞིང་། བཙའ་བ་ན་ཡང་མངལ་གྱི་སྒོས་དམ་དུ་

བཙིར་བས་དོག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེས་ནས་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་པ་
རྒ་ཤི་དང་མྱ་ངན་དང་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ཞར་ལས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

73

འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྒ་བ་སྡུག་བསྔལ་ཞེ་ན་ན་ཚོད་དམ་
ལང་ཚོ་དར་བ་ལས་རྒུད་པར་འགྱུར་ཏེ་ལུས་ཀྱི་མཐུ་ཉམས་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ན་སྡུག་བསྔལ་ཞེ་ན་རླུང་འཁྲིས་བད་ཀན་གྱིས་ཁམས་མ་སྙོམས་པར་

འགྱུར་ཏེ་ཟུག་རྔུ་དྲག་པོས་གཟིར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འཆི་བ་

སྡུག་བསྔལ་ཞེ་ན། སྲོག་གི་དབང་བོ་འགྱུར་བ་ན་གནད་གཅོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མཚོན་རྣོན་པོས་བཏབ་པ་ལྟ་བུ་མྱོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པ་སྡུག་

བསྔལ་ཞེ་ན་དགྲ་དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་ཕྲད་པ་ལས་ལུས་
སེམས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྡུག་བ་དང་བྲལ་བ་སྡུག་བསྔལ་ཞེ་ན་
གཉེན་བཤེས་དང་ནོར་རྫས་ལ་སོགས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་བྲལ་བ་ལས་ལུས་སེམས་་སྡུག་བསྔལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་གང་འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པ་དེ་ཡང་སྡུག་
བསྔལ་ཞེ་ན་སེམས་ཀྱི་འདོད་པ་ལུས་ངག་གིས་བཙལ་ཡང་མ་རྙེད་པ་ན་ཡིད་ལ་རེ་པའི་
འབྲས་བུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མདོར་ན་ཉེ་བར་
ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྡུག་བསྔལ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལས་དེ་དག་རྒྱས་པར་འགྱུར་བས་ན་གནས་ངན་ལེན་ནམ་
ས་བོན་གྱི་སྒོ་ནས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ལ་ནི་དོག་པས་སྡུག་བསྔལ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུའི་དོན་ལ་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་སྦྱར་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན།རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དེ་རྣམས་དྲུག་ཏུ་བསྡུ་བ་ལ། སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་ནི་ཕྱེ་ན་བརྒྱད་ཡིན་
ཡང་བསྡུ་ན་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། བསྡུ་ན་དྲུག་ཡིན་ཡང་ཕྱེ་ན་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བ་
དོག་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་རྒ་བ་ན་བ་འཆི་བ་རྣམས་ན་ཚོད་ཁམས་དང་སྲོག་འགྱུར་བའི་

སྡུག་བསྔལ་དང་། མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། སྡུག་པ་དང་བྲལ་བའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

74

སྡུག་བསྔལ་དང་། ཡིད་ལ་རེ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་
བ་གནས་ངན་ལེན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ལ། གང་མདོ་ལས་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་
གསུམ་གསུངས་ན། ཅི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་གསུམ་པོ་དག་གིས་སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་

བསྡུས་སམ། འོན་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཉད་གསུམ་བསྡུས་ཞེ་ན། ིདེ་དག་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ བསྡུས་པས་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེའང་བརྒྱད་
ཀྱི་སྐབས་སུ། སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ན་བའི་སྡུག་བསྔལ་
དང་། འཆ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། མི་སྡུག་པ་དང་

ིཕྲད་པའ་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་གང་གསུངས་ ིཔ་འདིས་ནི། སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་

གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་
སྡུག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། གང་འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པ་དེ་ཡང་སྡུག་
བསྔལ་ལོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི། བདེ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་འགྱུར་བའི་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །མདོར་
ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྡུག་བསྔལ་ལོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི། བདེ་སྡུག་
ལས་མ་གྲོལ་ཞིང་མི་རྟག་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ཏེ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་མ་ཡིན་པས།

འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་དེ་དག་གཉིས་སུ་བསྡུ་བ་ནི། ཡང་མདོ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་
སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་སྡུག་བསྔལ་བ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ལ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི་གང་ཡིན། དོན་དམ་
པའི་བདེན་པར་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནས་འདོད་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

75

བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པ་དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་ནི་རྟོགས་པར་སླ་བས་འཇིག་

རྟེན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་དུ་རིག་ཅིང་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་

ཀྱི་བདེན་པར་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །མདོར་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྡུག་བསྔལ་ལོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་བྱིས་པ་ལག་མཐིལ་འདྲ་བ་ཡིས། །འདུ་བྱེད་
སྡུག་བསྔལ་སྤུ་མི་རྟོགས། །འཕགས་པ་མིག་དང་འདྲ་བ་ཡིས། །དེ་ཡིས་ཤིན་ཏུ་ཡིད་

ཀྱང་འབྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་ལ། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཤེས་པས་སྡུག་བསྔལ་དུ་རིག་ཅིང་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པའི་
བདེན་པར་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །

སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པའམ་སྤྱི་མཚན་བསྟན་པ།

གསུམ་པ།་་་་་་་་སྤྱི་མཚན་བསྟན་པ་ལ། སྔར་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་ནས། ད་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་ནི། གང་འདུས་བྱས་ཡིན་པ་དེ་མི་རྟག་པའི་

མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། གང་མི་རྟག་པ་དེ་སྡུག་བསྔལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། གང་

སྡུག་བསྔལ་བ་དེ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། གང་སྟོང་པ་དེ་བདག་མེད་པའི་མཚན་
ཉིད་ཅན་ནོ། །ཞེས་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་རྣམ་པ་འདི་བཞིས་དཔྱོད་པ་སྟེ། འདུས་བྱས་
རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དོ། །
སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ། མི་རྟག སྡུག་བསྔལ། སྟོང་བ། བདག་མེད་བཞི་ལས། དང་པོ་
མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། མདོར་བསྟན་ནི། མེད་དང་རྣམ་འཇིག་འགྱུར་བྲལ་

ཉེ་བ་དང་། །ཆོས་ཉིད་སྐད་ཅིག་རྒྱུན་དང་ནད་ལ་སོགས། །སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

76

འབྱུང་བ་དང་། །འབྱོར་བ་རྒུད་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་ཆགས་ཉིད། །ཅེས་པ།་་་་་་་་བར་སྡོམ་དུ་
བྱས་ཏེ། མཚན་ཉིད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་རྟག་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་རིག་པར་

བྱ་སྟེ། གང་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་འཇིག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། འགྱུར་
བའི་མཚན་ཉིད་དང་། འབྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཉེ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་དང་། སྐད་ཅིག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ནད་ལ་སོགས་
པའི་མཚན་ཉིད་དང་། སེམས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། ལོངས་སྤྱོད་འབྱོར་བ་རྒུད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། སྣོད་འཇིག་པ་དང་འཆགས་པའི་མཚན་ཉིད་

རྣམས་ཀྱིས་འཆད་པ་ཉིད་དོ། །རྒྱས་བཤད་ལ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། མི་རྟག་
པའི་མི་ཞེས་པ་དགག་ཚིག་ཡིན་ལ། རྟག་པ་ཞེས་པ་དུས་ཐམས་ཅད་པ་ཡིན་པས། རྟག་
ཏུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། དབུས་མཐའ་་་་་་་་མི་རྟག་དོན་ནི་མེད་དོན་དང་། །ཞེས་པ་
ལྟར་དགག་གཞི་གང་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་དགག་
བྱའི་ཆོས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བདག་དང་བདག་གི་བ་དུས་རྟག་

ཏུ་མེད་པའོ། །རྣམ་པར་འཇིག་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་
དང་། །ཞེས་པ་ལྟར་འདུ་བྱེད་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་ནས་མེད་པར་འགྱུར་
བའི་རྣམ་པར་འཇིག་པའོ། །འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་
གསར་བ་ལས་རྙིང་པ་དང་ལང་ཚོ་ལས་རྒན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུན་གཞན་དང་གཞན་དུ་
མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བའོ། །འབྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་འདུ་བྱེད་དངོས་པོའི་ཁྱད་པར་ཟས་གོས་དང་ཆུང་མ་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ལ། རང་ཉིད་རྒས་པ་

ལ་སོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་དབང་བྱེད་པ་ཉམས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་རྒྱལ་
སྲིད་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་གི་ཕྲོགས་ནས་བདག་གིར་བྱས་པས་ཉམས་པའོ། །ཉེ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

77

བའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ནད་ལ་སོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་ནས་འཆི་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཚེ་མི་རྟག་པ་མྱོང་ཞིང་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནོན་ཏེ་དེ་ལས་མ་འདས་པའོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ནི། །རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་འབྲེལ་ཉིད། །

ཅེས་པ་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་མི་རྟག་པ་ཉིད་གདོན་མི་ཟ་བར་མྱོང་འགྱུར་དུ་འབྱུང་བ།
རྐྱེན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་རྒྱུས་འབྲེལ་བ་སྟེ། མེའི་ཚ་བ་ལྟ་བུའོ། །སྐད་ཅིག་མའི་

མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདུ་བྱེད་རྣམས་སྐྱེས་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལས་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་
དུ་མི་གནས་པར་དེ་མ་ཐག་འཇིག་པའོ། །རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་འོངས་ཤིང་སླར་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་རབས་སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་བརྒྱུད་དེ་སྐྱེ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་བའོ། །ནད་ལ་
སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ན་བས་ཁམས་མ་སྙོམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྒ་

བས་ན་ཚོད་རྒུད་པར་འགྱུར་བ་དང་། འཆི་བས་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་སུ་འགྱུར་བའོ། །སེམས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་རེས་འགའ་སྤང་བྱ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་དང་། རེས་འགའ་གཉེན་པོ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་ཁོང་ཁྲོ་ཞེ་
སྡང་དང་བཅས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་དང་བྲལ་བ་བྱམས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། རྨོངས་

པ་གཏི་མུག་དང་བཅས་པ་དང་། གཏི་མུག་དང་བྲལ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ནང་དུ་
དམིགས་པ་ལ་སེམས་བསྡུས་ཏེ་ཞི་གནས་ལ་འཇོག་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཏུ་འདོད་ཡོད་ལ་སེམས་འཕྲོས་ཏེ་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་དང་། གཉིད་དང་རྨུགས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱིང་བ་དང་། དང་བར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་རབ་ཏུ་བཟུང་བ་དང་། སྔོན་གྱི་རྩེ་རྩེ་
རྗེས་སུ་དྲན་པས་རྒོད་པ་དང་། དེ་གཉེན་པོས་འདུལ་བར་བྱེད་པས་མི་རྒོད་པ་དང་། བྱིང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

78

རྒོད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བས་ཉེ་བར་མ་ཞི་བ་དང་། བྱིང་རྒོད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བས་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། ནང་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་། དེ་ལས་ལངས་ཏེ་ཐ་
མལ་དུ་གནས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་། གཞན་ཡང་ལས་སུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་
བ་དང་། བསྒོམས་པ་དང་མ་བསྒོམས་པ་དང་། གྲོལ་བ་དང་མ་གྲོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་
རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པར་སེམས་པ་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྱོར་བ་རྒུད་
པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དར་བ་རྒུད་པར་མ་གྱུར་སུ་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་པ་ལྟར་འཇིག་

རྟེན་པའི་འབྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐའ་ནི་གཏན་དུ་གནས་པ་མ་
ཡིན་པས་རྒུད་པར་གྱུར་པའི་ཉེས་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ། །
སྣོད་འཇིག་པ་དང་འཆགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འཇིག་པའི་ཚུལ་དངོས་
དང་། བསྐལ་བའི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་གཞུང་དོན་གྱི་དབྱེ་
བ་མདོར་བསྟན་ནི། ས་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་འཇིག་པར་བྱེད་
པའི་རྐྱེན་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། མེས་འཚིག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆུས་འདྲུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། རླུང་གིས་སྐེམས་ཤིང་འཐོར་བར་བྱེད་པའོ། །འཇིག་པ་ན་ལུས་པ་གསུམ་སྟེ། །དེ་ཡི་སྐྱོན་

དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལྟར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་རྟོག་དཔྱོད་མེ་ལྟ་བུ་ཡོད་
པས་དེ་མན་ཆད་མེས་འཚིག་ཅིང་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ལུས་པ་དང་། གཉིས་པ་ན་དགའ་

བ་ཆུ་ལྟ་བུ་ཡོད་པས་དེ་མན་ཆད་ཆུས་འདྲུལ་ཞིང་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ལུས་པ་དང་། གསུམ་

པ་ན་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ཀྱི་རླུང་ཡོད་པས་དེ་མན་ཆད་རླུང་གིས་སྐེམས་ཤིང་བཞི་པ་

ཡན་ཆད་ལུས་པ་དང་། དེ་ཡང་། བཞི་པ་ན་མེད་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འཇིག་པ་ནི་མེད་དོ། །འོད་ཀྱང་། མི་རྟག་དེ་ཡི་གཞལ་མེད་ཁང་། །སེམས་
ཅན་བཅས་ཏེ་འབྱུང་འཇིག་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལྟར་བསམ་གཏན་བཞི་པ་པའི་སེམས་ཅན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

79

སྐྱེ་བ་ན་ཡང་དེའི་གཞལ་མེད་ཁང་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་དང་།
འཆི་བ་ན་ཡང་གཞལ་མེད་ཁང་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་དུས་མཉམ་དུ་འགག་པས་འཇིག་
ཅིང་འཆགས་སོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་དམྱལ་བ་ཡི། །
སྲིད་པ་མེད་ནས་སྣོད་ཟད་པ། །ཞེས་པ་ལྟར་གནས་པའི་བསྐལ་པ་རྫོགས་པ་དང་དམྱལ་

བར་སེམས་ཅན་གསར་པ་མི་སྐྱེ་ཞིང་། རྙིང་པ་ལས་ཟད་པ་རྣམས་ཤི་འཕོས་ནས་འགྲོ་
བ་གཞན་དུ་སྐྱེ་ལ། མ་ཟད་པ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་གྱི་དམྱལ་བར་སྐྱེ་སྟེ། ཐོག་མར་འདིའི་དམྱལ་བ་མ་ལུས་པ་འཇིག་གོ། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱང་དེ་
དང་འདྲ་ལ། འོན་ཀྱང་གནས་ན་གནས་པ་རྣམས་སྔོན་ལ་འཇིག་ཅིང་། བདེ་འགྲོ་དང་
ལྷན་ཅིག་པ་རྣམས་ནི་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་འཇིག་གོ །དེ་ནས་བར་མི་འགའ་ཞིག་ཆོས་
ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བསྐྱེད་དེ། གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་
སློབ་ཅིང་ཤི་འཕོས་ནས་འོད་གསལ་གྱི་ལྷར་སྐྱེ་ལ། འདོད་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །མཛོད་འགྲེལ་དུ། གླིང་གསུམ་གྱི་མི་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོ་བསྐྱེད་ཅིང་། སྒྲ་མི་སྙན་
པ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་མེད་པས་ཐོག་མར་འདོད་ལྷར་སྐྱེ་སྟེ། འདོད་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་བསམ་གཏན་དང་པོ་བསྐྱེད་ནས་ཐམས་ཅད་ཤི་འཕོས་པ་དང་ཚངས་བའི་འཇིག་རྟེན་
དུ་སྐྱེ་ལ། དེར་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བསྐྱེད་ནས་འོད་གསལ་
དུ་སྐྱེ་བར་ཡང་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆུས་འཇིག་པ་ན་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བར་

ཐོབ་ནས་དེར་སྐྱེ་ཞིང་། རླུང་གིས་འཇིག་པ་ན་བཞི་པའི་བར་ཐོབ་ནས་དེར་སྐྱེ་སྟེ། ཐོག་
མར་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ་འཇིག་གོ། །དེ་ནས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མེས་འཇིག་

པ་ན། སེམས་ཅན་ཀྱི་འཕེན་པ་ཟད་པས་ཡོ་བྱད་གསར་པ་རྣམས་མི་འབྱུང་ཞིང་ཆར་མི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

80

འབབ་པས། སྨན་དང་རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ་རྣམས་ཉི་མ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྲེག་ལ། འདི་

བས་བཞི་འགྱུར་གྱིས་ཚ་བའི་ཉི་མ་དྲུག་རིམ་གྱིས་ཤར་ནས། ཉི་མ་གཉིས་པས་ལྟེང་ཀ་
ཆེ་ཆུང་དང་། གསུམ་པས་ཆུ་བོ་ཆེ་ཆུང་དང་། བཞི་པས་མཚོ་མ་དྲོས་པ་དང་། ལྔ་བ་དྲུག་
པའི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རྣམས་བསྐེམས་ཤིང་། དྲུག་པ་དང་བདུན་པས་
རི་རབ་དང་ས་ཆེན་པོ་ཡང་བསྲེགས་ཏེ། མེ་ལྕེ་རླུང་གིས་ཁྱེར་བས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་
མན་ཆད་བསྲེགས་ནས་དུ་བ་དང་ཐལ་བའི་ལྷག་མ་ཙམ་ཡང་མ་ལུས་པར་འཇིག་གོ། །
དེའི་ཚེ་འོད་གསལ་བ་ལྷ་གཞོན་པ་རྣམས་མེ་ལྕེ་བྱུང་བར་དོགས་པས་སྐྲག་པ་ལ། ལྷ་རྒན་
པ་སྲིད་པ་འཆགས་འཇིག་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས། གྲོགས་པོ་དག་མ་འཇིགས་ཤིག།
མེ་ལྕེ་འདི་ནི་སྔོན་ཡང་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ལན་མང་དུ་བསྲེགས་ནས་དེ་ཉིད་
དུ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དབུགས་འབྱིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ནི་ལུས་འདྲ་ཞིང་

གཅིག་ཀྱང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་ལྷ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཆུས་འཇིག་པ་ན་བསམ་
གཏན་གཉིས་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་ཆུས་སྣོད་ཐམས་ཅད་ལན་ཚྭ་བཞིན་དུ་ཞུ་ནས་
འཇིག་ཅིང་ཆུ་དེའང་མི་སྣང་བར་འགྱུར་ལ། རླུང་གིས་འཇིག་པ་ན་བསམ་གཏན་གསུམ་
པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བས་རླུང་གིས་སར་ལུས་རླུང་ནད་ཀྱིས་བསྐམས་པ་ལྟར་སྣོད་ཐམས་

ཅད་བསྐམས་ནས་མེད་པར་བྱེད་ཅིང་།་་་་་་་་མཛོད་འགྲེལ་ལས་འཐོར་པར་བཤད། རླུང་དེའང་མི་
སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན། གདགས་པར། དེ་ལྟར་ལྷུན་པོ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་དྭངས་པ། །དེ་བཞིན་མཐོ་རིས་ཟད་འགྱུར་ཤེས་ནས་ནི། །སྐྱེ་བོ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟེན་པ་ཡི། །
འཕགས་པའི་གནས་ལ་རྟག་ཏུ་བློ་ཞོག་ཅིག །ཅེས་པ་ལྟར་རིག་པར་བྱའོ། །འཇིག་པར་

བད་པའྱེ་མེ་དང་ཆུ་དང་རླུང་ཡང་རང་རང་གི་ས་བས་ཡི ན་གྱི། ས་རིས་མི་མཐུན་པས་འཇིག་
པ་ནི་མེད་དེ། འོན་ཀྱང་ཕན་ཚུལ་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བཤད་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

81

གསུམ་པ་་་་་་་་དེ་དག་གི་གྲངས་དང་རིམ་པ་ནི། མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་ཆུ་ཡིས་གཅིག། དེ་
ལྟར་ཆུ་བདུན་ཐལ་ན་ཡང་། །མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་དེ་ནས་ནི། །མཇུག་ཏུ་རླུང་གིས་འཇིག་པ་
ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་མེས་འཇིག་པ་ལན་བདུན་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་ཆུས་འཇིག་པ་ལན་རེ་རེ་
འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་མེ་ཡིས་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུ་དང་། ཆུས་བདུན་ཐལ་ནས། སླར་ཡང་

མེས་ལན་བདུན་འཇིག་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་རླུང་གིས་ལན་གཅིག་འཇིག་སྟེ། དེ་
ལྟ་བུའ་བིསྐལ་ཆེན་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞ་ལ། མེས་འཇིག་པ་ནི་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་དང་། ཆུས་འཇིག་

ིཔ་བདུན་དང་། རླུང་གིས་འཇིག་པ་གཅིག་གོ། །རྡོ་རྗེ་གདན་དང་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་དང་

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུའི་ཞིང་ཁམས་ནི་དེ་དག་གིས་མི་འཇིག་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །
གཉས་པ།་

ི་་་་་་་བསྐལ་པའ་རྣམ་གཞག་ལ་བཞི་ིསྟེ། བར་བསྐལ་ཀྱི་རགས་བྫོད། གནས་ ྱེསྐབས་བཞིས་བསྐལ་ཆེན། བསྐལ་པའི་ཞར་འབྱུང་། ཞར་ལས་བྱུང་བའི་འཕྲོས་པའོ། །
དང་པོ་ནི། བསྐལ་ཆེན་གྱི་དབུས་སུ་འབྱུང་བས་བསྐལ་པ་བར་མ་ནི་གསུམ་སྟེ་
ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་དག་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཚུལ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། སྔར་

བྱུང་སེམས་ཅན་གཟུགས་ཅན་བཞིན། །དེ་ནས་རིམ་གྱིས་རོ་ལ་ཆགས། །ལེ་ལོས་སོག་འཇོག་བྱས་ནས་ནི། །འཛིན་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་ཞིང་དཔོན་བསྟབས། །ཞེས་པ་ལྟར་
བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི་རྣམས་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་ལྟ་བུ་ཡིད་ལས་བྱུང་བ། ཡན་ལག་
དང་ཉིང་ལག་དང་དབང་པོ་རྣམས་ཚང་བ། རང་གི་ལུས་ལ་འོད་ཡོད་པ། ནམ་མཁའ་ལ་
འགྲོ་བ། ཟས་སུ་དགའ་བདེ་ཟ་བ། ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པ་ཡོད་པ་ལས། བར་སྐབས་སུ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སའི་བཅུད་ཁ་དོག་མར་སར་པ་ལྟ་བུ། རོ་སྦྲང་རྩི་བསྐོལ་མ་ལྟར་
མངར་བ། སའི་སྟེང་ཆུས་ཁྱབ་པ་ལ་རླུང་གི་སྤྲིས་མ་ལྟར་བྱས་པ་འབྱུང་སྟེ། རོ་ལ་ཆགས་
པ་འགའ་ཞིག་སོར་མོས་བླངས་ནས་ཟོས་པས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་ཅིང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

82

ཁམ་ཟས་ཟོས་པས་ལུས་རྩུབ་པ་དང་ལྕི་བར་འགྱུར་ནས་འོད་ཡལ་ཞིང་མུན་པ་བྱུང་བ་ན་

སྤྱིའི་ལས་ཀྱིས་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་འབྱུང་ངོ་། །རོ་ལ་ཆགས་པས་སའི་བཅུད་དེ་ནུབ་པ་དང་།
སའི་ཞག་སེར་པོ་སྦྲང་རྩིའི་རོ་ཅན་བྱུང་ཞིང་། ལྡུམ་པོའི་ཚལ་དམར་པོ་སྦྲང་རྩིའི་རོ་ཅན་
འབྱུང་ལ། དེ་ནུབ་པ་དང་མ་རྨོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སཱ་ལུ་ཕུབ་མ་དང་ཤུན་པ་མེད་པ་
འབྱུང་སྟེ། ཟས་རགས་པ་དེ་ཟོས་པས་རྒྱུ་མཐུན་འབྱུང་བའི་གཤང་གཅིའི་ལམ་དང་ཕོ་
མོའི་དབང་པོ་བྱུང་ནས། སྔོན་གོམས་དང་ཚུལ་མིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་འཁྲིག་པ་སྤྱོད་པ་
འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་སྨད་པས་བསྲུང་བའི་ཆེད་དུ་ཁྱིམ་བྱེད་པ་འབྱུང་ངོ་། །འབྲས་སཱ་ལུ་དེ་ནང་ཟ་བར་བྱ་བ་ནང་ལེན་ཞིང་། ནུབ་ཟ་བར་བྱ་བ་ནུབ་ལེན་པ་ན། ལེ་ལོ་ཅན་འགའ་
ཞིག་གིས་སོག་འཇོག་བྱས་པ་དང་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་པས་སླར་མི་སྐྱེའོ། །དེ་
ནས་ཞིང་བགོས་ཏེ་འཛིན་པ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་བསྲུང་བའི་ཆེད་དུ་སྟོན་ཐོག་གི་དྲུག་ལ་

བསྟབས་ནས་ཞང་དབོན་བསྐོས་པས་མང་བོས་བཀུར་བའི་རྒྱལ་རིགས་བྱུང་ངོ་། །དེར་
ཁ་ཅིག་ཁྱིམ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་ནས་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པས་ཕྱི་རོལ་པའི་བྲམ་ཟེའི་
རིགས་དང་། ཁ་ཅིག་ལས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་ཀྱང་དམན་པའི་ལས་མི་བྱེད་པས་རྗེའུ་
རིགས་དང་། ཁ་ཅིག་ངན་ལས་གནོད་པའི་ལས་འབའ་ཞིག་བྱེད་པས་དམངས་རིགས་
དང་། ཁ་ཅིག་རྒྱལ་པོའི་རྔན་པ་ལ་བལྟས་ནས་མི་གསོད་པ་གཏུམ་པོ་གདོལ་པའི་རིགས་

རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་ལས་ཀྱི་ལམ་ལྷག་པས། །ཚེ་ཐུང་ལོ་ནི་བཅུ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱིས་རྒྱལ་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཞིང་མ་བགོས་པར་
མང་དུ་བཟུང་བས་རྐུན་པོ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་མཚོན་གྱིས་འདེབས་པས་ནམ་བརྐུས་སོ་ཞེས་རྫུན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་འབྱུང་། དེ་ལྷག་པར་སྤྱད་པས་ངན་སོང་གསུམ་འགྲུབ་ཅིང་། ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་བཅུ་པའི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་འགྲིབ་སྟེ། བར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

83

གྱི་བསྐལ་པ་དཔག་མེད་ནས། །ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་
འགྲིབ་པའི་ཚེ་ལོ་སུམ་ཅུ་པ་ནས་མུ་གེའི་བསྐལ་པ་བར་མ་ལོ་བདུན་དང་ཟླ་བདུན་ཞག་
བདུན་འབྱུང་སྟེ། མིས་ཆོས་མིན་སྤྱད་པ་ན་ལྷས་ཆར་མི་འབེབས་ཤིང་འབྲུ་མི་སྨིན་པས།
བཀྲེས་ཤིང་ཉམ་ཆུང་བ་རྣམས་འདུས་ནས་འཆི་བ་དང་། གབ་ཙེའི་ནང་དུ་ས་བོན་བཞག་
ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་སྲུང་བས་གབ་ཙེ་བ་དང་། ཤ་ཟད་ནས་ཤི་མ་ཐག་རུས་པ་སྣུམ་མེད་དཀར་པོར་འགྱུར་བ་དང་། རུས་པ་དཀར་པོ་ཆུ་ནང་བཅུག་སྟེ་བསྐོལ་ནས་འཐུང་བས་

རུས་གོང་དཀར་བོ་བ་དང་། ཐུར་མས་ཉི་མ་རེས་མོས་སུ་ཟས་འགྱེད་པ་དང་། ཐུར་མས་རྩིག་སྲུབ་ནས་འབྲུ་བྲུས་ཏེ་ཆུ་ནང་བསྐོལ་ཏེ་འཐུང་བ་ཐུར་མས་འཚོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་གྱིས་ཕལ་ཆེར་འཆི་ཞིང་། ཤི་བ་རྣམས་ཀྱང་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེའོ། །ལྷག་མ་རྣམས་
འདུས་ཏེ་སྐྱོ་བ་ཅུང་ཟད་བསྐྱེད་ནས་མི་དགེ་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་པས་རེ་ཞིག་ཚེའང་མི་
འགྲིབ་ཅིང་མུ་གེའང་འཆད་དོ། །དེ་ནས་ཡང་སྐྱོ་བ་མེད་པར་ཆོས་མིན་སྤྱད་པ་ལས་ཚེ་ལོ་
ཉི་ཤུ་པར་འགྲིབས་པ་ན། ནད་ཀྱི་བསྐལ་པ་བར་མ་ཟླ་བདུན་དང་ཞག་བདུན་འབྱུང་སྟེ།
མི་མ་ཡིན་རྣམས་ཀྱིས་ཡམས་དང་གནོད་པ་དང་འགོ་བའི་ནད་གསོར་མི་རུང་བ་སྣ་
ཚོགས་བཏང་ནས། སྨན་སྟེར་བ་དང་གཡོག་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར། ཟུག་རྔུ་དྲག་པོས་གཟིར་ཞིང་ཕལ་ཆེར་འཆིའོ། །ལྷག་མ་རྣམས་འདུས་ཏེ་སྐྱོ་བ་བར་མ་བསྐྱེད་ནས་
མི་དགེ་བ་ཅི་རིགས་སུ་སྤངས་པས་རེ་ཞིག་ཚེའང་མི་འགྲིབ་ཅིང་ནད་ཀྱང་འཆད་དོ། །དེ་
ནས་སྐྱོ་བ་མེད་པར་ཆོས་མིན་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པས་ཚེ་ལོ་བཅུ་པར་འགྲིབ་པ་ན། ཚེ་རྒུད་
པ་རིང་ན་ལོ་བཅུ་དང་། ལུས་རྒུད་པ་མཐོ་གང་ཆང་གང་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྒུད་པས་

མར་དང་འབྲུ་མར་དང་སྦྲང་རྩི་དང་བུ་རམ་དང་ལན་ཚྭ་ནི་མེད་ཅིང་། ཟས་ཀྱི་མཆོག་ཁྲེ་རྒོད་དང་། གོས་ཀྱི་མཆོད་སྐྲའི་ལྭ་བ་དང་། རྒྱན་གྱི་མཆོག་མཚོན་ཆ་ལ་བྱེད་དེ། བུ་མོ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

84

རྣམས་ཀྱང་ཟླ་བ་ལྔ་ལོན་ནས་བག་མ་ལ་གཏང་བ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་མཚོན་གྱི་བསྐལ་པ་བར་མ་ཞག་བདུན་འབྱུང་སྟེ་མི་རྣམས་ཕན་ཚུན་རྔོན་པས་རི་དྭགས་མཐོང་བ་ལྟར་
གནོད་སེམས་དྲག་པོ་སྐྱེས་ནས། གང་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་མཚོན་ཆ་རྣོན་པོ་བརྡ་བར་གྱུར་པས་གཅིག་གིས་གཅིག་གསོད་ཅིང་ཕལ་ཆེར་འཆིའོ། །ནད་དང་མཚོན་གྱིས་ཤི་
བ་རྣམས་ཀྱང་དམྱལ་བར་སྐྱེའོ། །དེའི་ཚེ་གླིང་གཉིས་སུ་བཀྲེས་སྐོམ་ཙམ་དང་། མདོག་
ངན་ཞིང་ཉམ་ཆུང་བ་ཙམ་དང་། གནོད་སེམས་ཙམ་འབྱུང་ངོ་། །མཛོད་འགྲེལ་དུ་གསུམ་ཀ་ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ལ་འབྱུང་བར་བཤད་ཅིང་། དགེ་འདུན་ལ་བསོད་སྙོམས་འབུལ་བ་དང་།
སྨན་འབུལ་བ་དང་། ཉི་མ་འགའ་ཞིག་སྲོག་གཅོད་སྤངས་ན་དེ་དག་ལས་ཐར་བར་ཡང་
གསུངས་སོ། །གདགས་པར། ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་རེ་རེ་ལ་རེས་མོས་སུ་འབྱུང་བར་བཤད་ཅིང་།

རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཞེད་དོ། །དེ་དག་གིས་ནི་གནས་པའི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་
གཅིག་ཚར་ཕྱིན་ཞིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་སྟེ། བསྐལ་པ་མཚོན་དང་
ནད་དང་ནི། །མུ་གེ་རྣམས་ཀྱིས་ཚར་ཕྱིན་ཏོ། །ཞག་རྣམས་དང་ནི་ཟླ་བ་དང་། །ལོ་བདུན་དག་སྟེ་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་བསྐལ་བའི་རྣམ་བཞག་ལ་བཞི་སྟེ། བར་བསྐལ་རྫོགས་བྱེད། གནས་
སྐབས་བཞིས་སྐལ་ཆེན། བསྐལ་བའི་ཞལ་བྱུང་། ཞར་བྱུང་ལས་འཕྲོས་པའོ། །
དང་པོ་བསྐལ་ཆེན་གྱི་དབུས་སུ་འབྱུང་བས་ན་བསྐལ་པ་བར་མ་ནི་གསུམ་སྟེ་
ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་དག་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཚུལ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། སྔར་བྱུང་

སེམས་ཅན་གཟུགས་ཅན་བཞིན། །དེ་ནས་རིམ་གྱི་རོ་ལ་ཆགས། །ལེ་ལོས་སོག་འཇོག་བྱས་ནས་ནི། །འཛིན་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་ཞིང་དཔོན་སྟབས། །ཞེས་པ་ལྟར་བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་ལྟ་བུ། ཡིད་ལས་བྱུང་བ། ཡན་ལག་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

85

ཉིང་ལག་དང་དབང་པོ་རྣམས་ཚང་བ།རང་གི་ལུས་ལ་འོད་ཡོད་པ་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་

ཟས་སུ་དགའ་བདེ་ཟ་བ། ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པ་ཡོད་པ་ལས། བར་སྐབས་སུ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སའི་བཅུད་ཁ་དོག་མར་སར་པ་ལྟ་བུ། རོ་སྦྲང་རྩི་སྐོལ་བ་ལྟར་དངར་བ།
སའི་སྟེངས་ཆུས་ཁྱབ་པ་ལ་རླུང་གིས་སྲིས་མ་ལྟར་བྱས་པ་བྱུང་སྟེ། རོ་ལ་ཆགས་པ་
འགའ་ཞིག་གིས་སོར་མོས་བླངས་ནས་ཟོས་པས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་ཅིང་།

ཁམ་ ཟས་ཟོས་པས་ལུས་རྩུབ་པ་དང་ལྕི་བར་གྱུར་ནས་འོད་ཡལ་ཞིང་མུན་པ་བྱུང་བ་ན་

སྤྱིའི་ལས་ཀྱིས་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་འབྱུང་ངོ་། །རོ་ལ་ཆགས་པས་སའི་བཅུད་དེ་ནུབ་པ་དང་།
སའི་ཞག་སེར་པོ་སྦྲང་རྩའི་རོ་ཅན་བྱུང་ཞིང་། དེའང་མྱངས་པས་ནུབ་པ་དང་། ལྡུམ་བུའི་
ཚལ་དམར་པོ་སྦྲང་རྩའི་རོ་ཅན་འབྱུང་ལ། དེ་ནུབ་པ་དང་མ་རྨོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་

ས་ལུ་ཕུབ་མ་དང་ཤུན་པ་མེད་པ་འབྱུང་སྟེ། ཟས་རགས་པ་དེ་ཟོས་པས་རྒྱུ་མཐུན་འབྱུང་
བའི་བཤང་གཅིའི་ལམ་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་བྱུང་ནས། སྔོན་གོམས་པ་དང་ཚུལ་མིན་ཡིད་

ལ་བྱེད་པས་འཁྲིག་པའི་སྤྱོད་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་སྨད་པས་སྲུང་བའི་ཕྱིར་ཁྱིམ་བྱེད་
པ་འབྱུང་ངོ་། །འབྲས་ས་ལུ་དེ་ནང་བཟའ་བར་བྱ་བ་ནང་ལེན་ཞིང་། ནུབ་བཟའ་བར་བྱ་

བ་ནུབ་ལེན་པ་ན། ལེ་ལོ་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་སོག་འཇོག་བྱས་པ་དང་ཐམས་ཅད་དེ་
བཞིན་དུ་བྱེད་པས་སླར་མི་སྐྱེའོ། །དེ་ནས་ཞིང་བགོས་ཏེ་འཛིན་པ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་སྲུང་
བའི་ཆེད་དུ་སྟོན་ཐོག་གི་དྲུག་ཆ་བསྟབས་ནས་ཞིང་དཔོན་བསྐོས་པས་མང་པོས་བཀུར་
བའི་རྒྱལ་རིགས་བྱུང་ངོ་། །དེར་ཁ་ཅིག་ཁྱིམ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་ནས་ཡིད་ཕྱིར་
ཕྱོགས་པས་ཕྱི་རོལ་ཡིད་ཅེས་པ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་དང་། ཁ་ཅིག་ལས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་
བྱེད་ཀྱང་དམན་པའི་ལས་མི་བྱེད་པས་རྗེ་རིགས་དང་། ཁ་ཅིག་ངན་ལས་དང་གནོད་
པའི་ལས་འབའ་ཞིག་བྱེད་པས་དམངས་རིགས་དང་། ཁ་ཅིག་རྒྱལ་པོའི་རྔན་པ་ལ་བལྟས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

86

ནས་མི་གསོད་པས་གཏུམ་པོ་གདོལ་བའི་རིགས་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་ལས་
ཀྱི་ལམ་ལྷག་པས། །ཚེ་ཐུང་ལོ་ནི་བཅུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱིས་རྒྱལ་པོ་འགའ་ཞིག་
གིས་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཞིང་མ་བགོས་པར་མང་དུ་བཟུང་བས་སྐུན་པོ་འབྱུང་ཞིང་།

དེ་ལ་མཚོན་གྱིས་འདེབས་པ་ན་མ་སྐུས་སོ་ཞེས་བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་འབྱུང་ལ། དེའི་ལམ་ལྷག་པར་སྤྱད་པས་ངན་སོང་གསུམ་འགྲུབ་ཅིང་། ཚེ་ལོ་དཔག་
མེད་ནས་བཅུའི་བར་རིམ་གྱིས་འགྲིབ་སྟེ། བར་གྱི་བསྐལ་པ་དཔག་མེད་ནས། །ཚེ་ལོ་
བཅུ་བའི་བར་དུའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་འགྲིབ་ཚེ་ལོ་སུམ་ཅུ་པ་ན་མུ་གེའི་བསྐལ་

པ་བར་མ་ལོ་བདུན་དང་ཟླ་བ་བདུན་དང་ཞག་བདུན་འབྱུང་སྟེ། མིས་ཆོས་མིན་སྤྱད་པ་
ན་ལྷས་ཆར་མི་འབེབས་ཤིང་འབྲུ་མི་སྨིན་པས།བཀྲེས་ཤིང་ཉམས་ཆུང་བ་རྣམས་འདུས་
ནས་འཆི་བ་དང་། གབ་ཙེའི་ནང་དུ་ས་བོན་བཞག་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་སྲུང་བས་གབ་རྩེ་བ་དང་། ཤ་ཟད་ནས་ཤི་མ་ཐག་རུས་པ་སྣུམ་མེད་དཀར་པོར་འགྱུར་བ་དང་། རུས་པ་
དཀར་པོ་ཆུ་ནང་བཅུག་སྟེ་བསྐོལ་ནས་འཐུངས་བས་རུས་གོང་དཀར་པོ་བ་དང་།ཐུར་
མས་ཉི་མ་རེ་རེས་ཆོས་སུ་ཟས་འགྱེད་པ་དང་། ཐུར་མས་རྩིག་སྲུབས་ནས་འབྲུ་བྲུས་ཏེ་ཆུ་ནང་དུ་བསྐོལ་ནས་འཐུང་བ་ཐུར་མས་འཚོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་གྱིས་ཕལ་ཆེར་འཆི་
ཞིང་ཤི་བ་རྣམས་ཀྱང་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེའོ། །ལྷག་མ་རྣམས་འདུས་ཏེ་སྐྱོ་བ་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་
ནས་མི་དགེ་བ་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་པས་རེ་ཤིག་ཚེའང་མི་འགྲིབ་ཅིང་མུ་གེའང་འཆད་དོ། །
དེ་ནས་ཡང་སྐྱོ་བ་མེད་པ་ཆོས་མིན་སྤྱད་པ་ལས་ཚེ་ལོ་ཉི་ཤུ་པར་འགྲིབས་པ་ན་ནད་ཀྱི་
བསྐལ་པ་བར་མ་ལ་ཟླ་བདུན་དང་ཞག་བདུན་འབྱུང་སྟེ། མི་མ་ཡིནརྣམས་ཀྱིས་ཡམས་
དང་འགོ་བའི་ནད་གསོར་མི་རུང་བ་སྣ་ཚོགས་བཏང་ནས། སྨན་སྟེར་བ་དང་གཡོག་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར།ཟུག་རྔུ་དྲག་པོས་གཟིར་ཞིང་ཕལ་ཆེར་འཆིའོ། །ལྷག་མ་རྣམས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

87

འདུས་ཏེ་སྐྱོ་བ་བར་མ་སྐྱེས་ནས་མི་དགེ་བ་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་པས་རེ་ཤིག་ཚེའང་མི་
འགྲིབ་པ་ནད་ཀྱང་འཆད་དོ། །དེ་ནས་ཡང་སྐྱོ་བ་མེད་པར་ཆོས་མིན་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པས་ཚེ་ལོ་བཅུ་འགྲིབ་པ་ན། ཚེ་རྒུད་པ་རིང་ན་ལོ་བཅུ་དང་། ལུས་རྒུད་པ་མཐོ་གང་ཆང་གང་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྒུད་པས་མར་དང་འབྲུ་མར་དང་སྤྲང་རྩི་བུ་རམ་དང་ལན་ཚྭ་ནི་མེད་
ཅིང་། ཟས་ཀྱི་མཆོག་ཁྲེ་རྒོད་དང་། གོས་ཀྱི་མཆོག་སྐྲའི་ལ་བ་དང་། རྒྱན་གྱི་མཆོག་མཚོན་ཆ་ལ་བྱེད་དེ། བུ་མོ་རྣམས་ཀྱང་ཟླ་བ་ལྔ་ལོན་ནས་བག་མ་ལ་གཏོང་བ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་མཚོན་གྱི་བསྐལ་པ་བར་མ་ཞག་བདུན་འབྱུང་སྟེ། མི་རྣམས་ཕན་ཚུན་རྔོན་པས་རི་

དྭགས་མཐོང་བ་ལྟར་གནོད་སེམས་དྲག་པོ་སྐྱེས་ནས། གང་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་མཚོན་ཆ་རྣོན་པོ་བརྡར་བར་གྱུར་པས། གཅིག་གིས་གསོད་ཅིང་ཕལ་ཆེར་འཆིའོ། །ནད་དང་
མཚོན་གྱིས་ཤི་བ་རྣམས་ཀྱང་དམྱལ་བར་སྐྱེའོ། །དེའི་ཚེ་གླིང་གཉིས་སུ་བཀྲེས་སྐོམ་ཙམ་

དང་། མདོག་ངན་ཞིང་ཉམས་ཆུང་བ་ཙམ་དང་། གནོད་སེམས་ཙམ་འབྱུང་ངོ་། །མཛོད་འགྲེལ་དུ་གསུམ་ཀ་ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ལ་འབྱུང་བར་བཤད་ཅིང་། དགེ་འདུན་ལ་བསོད་སྙོམས་འབུལ་བ་དང་། སྨན་འབུལ་བ་དང་། ཉི་མ་འགའ་ཞིག་སྲོག་གཅོད་པ་སྤངས་ན་
དེ་དག་ལས་ཐར་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་སོ། །གདགས་པར་ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་རེ་རེ་ལ་རེ་མོས་སུ་འབྱུང་བར་བཤད་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་སྲས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཞེད་དོ། །དེ་དག་གིས་ནི་

གནས་པའི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་གཅིག་ཚར་ཕྱིན་ཞིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
པ་སྟེ། བསྐལ་བ་མཚོན་དང་ནད་དང་ནི། །མུ་གེ་རྣམས་ཀྱིས་ཚར་ཕྱིན་ནོ། །ཞག་རྣམས་
དང་ནི་ཟླ་བ་དང་། །ལོ་བདུན་དག་སྟེ་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་བསྐལ་ཆེན་ནི་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། བརྒྱད་ཁྲི་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་དུ་
རིམ་གྱིས་མར་འབྲི་བའི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་གཅིག་སྟེ་ཡ་ཐོག་རིང་པོ་དང་སླར་ཡང་ཡར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

88

འཕེལ་བ་དང་ཞེས་པ་ནི་མཚོན་གྱི་རྗེས་སུ་ཕན་ཚུན་འདུས་ནས་སྐྱོ་བ་ཤས་ཆེར་བསྐྱེད་ པ་ལས། འདི་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྙིང་རྗེ་པདྨ་དཀར་པོར། ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་
ནང་དུ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་འཁྲུ་གང་པ་ཅིག་བྱོན་ནས་ལུས་ཆེ་ཞིང་ཚེ་རིང་བའི་རྒྱུ་ནི་མི་

དགེ་བ་བཅུ་སྤངས་པའོ་ཞེས་ཆོས་བསྟན་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་གསུམ་སྤངས་བས་ཉི་ཤུ་པ་

དང་ལྔ་བཅུ་པ་དང་བརྒྱ་བར་འཕེལ་ཞིང་། ངག་གི་བཞི་སྤངས་པས་་་་་་་་་རིམ་པ་བཞིན་ཕྱེད་
དང་སུམ་བརྒྱ། ལྔ་བརྒྱ། སྟོང་།་་་་་་་་ཉིས་སྟོང་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་སྤངས་པས་་་་་་་་་རིམ་བཞིན།

ལྔ་སྟོང་། ཁྲི། ཉི་ཁྲི། ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཆགས་པས་ཆགས་པ་དང་འདོད་པས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་ལོག་ཆོས་
ལྡན་པ་སྤངས་པས།་་་་་་་་བཞི་ཁྲི་བར་འཕེལ་ལ། ཕ་དང་མར་བཟུང་ནས་བྱམས་པ་བསྒོམས་

པས་བརྒྱད་ཁྲི་བར་འཕེལ་ཏེ། ལུས་དང་མདོག་དང་སྟོབས་དང་དབང་ཕྱུག་དང་དབང་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་འཕེལ་ནས། ས་གཞི་ཐམས་ཅད་བྱ་གག་འཕུར་བས་སླེབ་ཙམ་གྱི་
བར་ཡོད་པའི་གྲོང་གིས་ཁྱབ་པ་དང་། སྙེ་མ་རེ་ལ་འབྲུ་བྲེ་བཞི་བཞི་འབྱུང་བ་དང་། བུ་མོ་
རྣམས་ཀྱང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ལོན་ནས་བག་མར་གཏོང་བ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་པའོ། །དེ་ནས་ཡང་མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལྷག་པར་སྤྱད་པའི་དབང་གིས་ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་
བར་དུ་མར་འབྲི་བ་གཉིས་ནི་བར་གྱི་ཁུག་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་བཅོ་བརྒྱད་དང་སླར་ཡང་དགེ་
བའི་དབང་གིས། དེ་རྣམས་ཚེ་ནི་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡར་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནི་

མ་ཐོག་རིང་མོ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་བཅུ་དགུ་ལ་བཅུ་དང་། གཅིག་ལ་སྣོད་
འཇིག་པས་ཉི་ཤུར་འཇིག་རྟེན་འཇིག་གོ །ཐོག་མཐའི་རྐྱང་པ་རེ་དང་བར་གྱི་ཁུག་པ་རེ་
ནི་དུས་མཉམ་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་ལོ་བརྒྱ་འམ་ཉིས་བརྒྱ་ཞིང་ལོ་རེ་རེས་འཕེལ་
འགྲིབ་བྱེད་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དགེ་སྡིག་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་འཕེལ་
འགྲིབ་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །་་་་་་་་ཐོག་མཐའི་རྐྱང་བ་གཉིས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ནི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

89

བུལ་བར་བཤད། བར་གྱི་ཁུག་པ་རྣམས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ནི་འགྲིབ་པ་ལ་མི་དགེ་བ་སྟོབས་ཆེ་བས་མྱུར་ལ་ཡར་
འཕེལ་བ་ན་ཡང་དགེ་སྟོབས་ཆེ་བས་མྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ།། བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་འཇིག་རྟེན་
ཞིག་ནས་སྟོངས་པར་འདུག་གོ་ཞེས་པ་ནི་དེའི་བར་ལ་འཕེལ་འགྲིབ་མི་འཇུག་ཀྱང་ཡུལ་

མཉམ་པའོ། །བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་འཇིག་རྟེན་འཆགས་སོ། །ཞེས་པ་ནི་གཅིག་ལ་
སྣོད་དང་བཅུ་དགུ་ལ་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཏེ། འཆགས་པ་དང་པོ་རླུང་ནས་ནི། །དམྱལ་
བའི་སྲིད་པའི་བར་དུའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣོད་འཆགས་
པའི་སྔ་ལྟས་སུ་གྱུར་པའི་རླུང་འཇམ་པོ་དལ་བུས་ལངས་པ་ལས་ཐོག་མར་ནམ་མཁའ་
ལ་གནས་གཞན་རྣམས་ཡས་རིམ་བཞིན་འཆགས་ཤིང་། དེའི་རྗེས་སུ་རླུང་ནས་རི་རབ་

ཀྱི་བར་མས་རིམ་བཞིན་འཆགས་སོ། །དེའང་གང་མཇུག་ཏུ་ཞིག་པ་དེ་དང་པོར་འཆགས་
པས། རླུང་གི་ཞིག་པའི་རྗེས་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་དང་། ཆུས་ཞིག་
པའི་རྗེས་ཡིན་ན་གཉིས་པ་མན་ཆད་དང་། མེས་ཞིག་པའི་རྗེས་ཡིན་ན་དང་པོ་མན་ཆད་
ནས་འཐབ་བྲལ་གྱི་བར་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་རྣམས་བར་སྣང་ལ་སྤྲུལ་པ་ལྟར་འཆགས་སོ། །དེ་ནས་རིམ་གྱིས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རླུང་དལ་བུས་ལངས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་

ཏུ་འདུས་པ་ལས་འོག་གཞིའི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་འཆགས་ཤིང་། དེའི་སྟེང་དུ་
སྤྲིན་གསེར་གྱི་སྙིང་པོ་ཅན་ལས་ཆར་ཆེན་པོ་བབས་པས་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་རླུང་གིས་འཐས་ཤིང་སྲ་བར་བྱས་པས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་སྤྲིན་

ཁམས་སྣ་ཚོགས་ཅན་ལས་ཆར་བབས་པས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རྣམས་འཆགས་ཏེ། སྙིང་རྗེ་
པདྨ་དཀར་པོར། ཆུ་དེའི་ནང་ན་གསེར་གྱི་པདྨ་འདབ་མ་སྟོང་དང་ལྡན་པ་སྟོང་སྣང་ནས། གནས་གཙང་མའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཅིའི་སྔ་ལྟས་ཡིན་ཞེས་བརྟགས་པ་ན། བསྐལ་པ་འདི་

ལ་སངས་རྒྱས་སྟོང་འབྱུང་བར་ཤེས་ཏེ། བསྐལ་པ་འདི་ནི་བཟང་པོའོ་ཞེས་བསྒྲགས་སོ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

90

ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །རྒྱ་མཚོའི་ཁམས་བཟང་ཤོས་རྣམས་རླུང་གིས་བསྲུབས་པ་ལས་རི་

རབ་དང་། བར་མ་རྣམས་བསྲུབས་པ་ལས་གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་། ངན་པ་རྣམ་བསྲུབས་པ་ལས་གླིང་དང་གླིང་ཕྲན་དང་ཁོར་ཡུག་གི་རི་རྣམས་འཆགས་སོ། །སེམས་
ཅན་འཆགས་པ་ནི། རླུང་གིས་ཞིག་པའི་རྗེས་སུ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནས་གསུམ་པ་ལ་

སོགས་པར་སྐྱེ་ཞིང་ཆུས་ཞིག་པའི་རྗེས་སུ་གསུམ་པ་ནས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་ལ།འདི་ནི་མེས་ཞིག་པའི་རྗེས་ཡིན་པས། གཉིས་པ་འོད་གསལ་བའི་ལྷ་ཚེ་དང་བསོད་
ནམས་དང་ལས་ཟད་པ་ཞིག་ཤི་འཕོ་ནས་ཚངས་པ་ཆེན་པོར་སྐྱེས་ཏེ་ཤེད་བདག་ཏུ་རྟོག་
གོ། །དེ་གཅིག་པུ་སྐྱོ་བར་གྱུར་ནས་་་་་་་་་འདི་སྐྱོ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་མ་ཡིན་གྱི་སྐྱོ་བ་ཡིན་ནོ།།་་་་་་་་སེམས་
ཅན་གཞན་ཡང་འདིར་སྐྱེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་སྨོན་པ་ན་སླར་ཡང་འགའ་ཞིག་གོང་
མ་ནས་དེར་སྐྱེས་པ་ནི་ཤེད་ལས་སྐྱེས་སུ་རྟོག་ཅིང་། དེ་དག་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་ཀྱང་
ཚངས་པ་ཆུང་བར་འདུ་ཤེས་མཐུན་པས། ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདུ་ཤེས་གཅིག་པའི་ལྷ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་ཡས་རིམ་གྱིས་འདོད་ལྷ་དྲུག་དང་། བྱང་དང་ནུབ་དང་ཤར་དང་ལྷོའི་མི་རྣམས་འཆགས་ཤིང་། དེར་མི་དགེ་བ་སྤྱད་པའི་དབང་གིས་ངན་སོང་གསུམ་
རིམ་གྱིས་འཆགས་ཏེ། དམྱལ་བར་སེམས་ཅན་གཅིག་སྐྱེས་པ་དང་། འཆགས་པ་རྫོགས་

པ་དང་། གནས་པ་རྩོམ་པ་དང་། ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་འགྲིབ་པ་མགོ་ཚུགས་པ་རྣམས་མཉམ་པའོ། །བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་འཇིག་རྟེན་འཆགས་ནས་གནས་པར་འདུག་གོ་
ཞེས་པ་ནི། དེ་ནས་ཡར་སྐྱེ་མར་འབྲི་བའི། །བསྐལ་པ་གཞན་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དང་། །ཡར་
སྐྱེ་བ་ནི་གཅིག་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་འཆགས་པ་འདི། །བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་

གནས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། སར་ཁུག་པ་ཉི་ཤུར་གནས་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །གནས་
པའི་བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདི་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་སྟོང་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་གསང་བ་བསམ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

91

གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོར། སྔོན་བསྐལ་པ་མཛེས་པར་སྣང་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
རྣམ་པར་བརྒྱན་པར་སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་བཀོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱོན་ཏེ། དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་

པོ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་དུ་གྱུར་པ་ལ་སྲས་སྟོང་ཡོད་པ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཞུགས་པར་
ཤེས་ནས། གང་སྔོན་ལ་འཚང་རྒྱ་བ་བརྟག་པའི་ཕྱིར་བུམ་པའི་ནང་དུ་མཚན་བྱང་རྣམས་བཅུག་སྟེ་རིམ་གྱིས་བཏོན་པ་ན། དང་བོར་རྒྱལ་བུ་ཆེ་ཤོས་རྣམས་པར་དག་པའི་བློ་གྲོས་

བྱུང་བ་ནི་རྒྱལ་བ་འཁོར་བ་འཇིག་དང་། མཐར་ཆུང་ཤོས་བློ་མཐའ་ཡས་པ་བྱུང་བ་ནི་

སངས་རྒྱས་མོས་པ་དང་། བཙུན་མོ་དམ་པ་མ་སྨད་པའི་བང་དུ་བརྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པའི་ཁྱེའུ་
ཆོས་ཀྱི་སེམས་དཔའ་ནི་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་སྐུ་དང་བསྟན་པ་གྲུང་བར་སྨོན་ལམ་བཏབ་
པ་དཔལ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་དང་། བཙུན་མོ་དཔེ་མེད་མའི་བང་སུ་སྐྱེས་པ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ནི་

སངས་རྒྱས་སྟོང་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་སྐུལ་བར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཚངས་པ་གཙུག་ཕུད་ཅན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་རྣམས་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་བསྐལ་བ་བཟང་པོའི་
མདོར། ཡུལ་རིགས་འོད་དང་ཡབ་ཡུམ་སྲས། །རིམ་འགྲོ་ཤེས་རབ་རྫུ་འཕྲུལ་མཆོག །
འཁོར་འདུས་སྐུ་ཚེ་དམ་ཆོས་གནས། །སྐུ་གདུང་བཅུ་གསུམ་དོན་གྱིས་བཤད། །ཅེས་བྱ་སྟེ་སྟོན་པ་འདི་ལ་མཚོན་ན། ཡུལ་ནི་གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱའོ། །རིགས་ནི་རྒྱལ་རིགས་སོ། །
འོད་ནི་འདོམ་གང་ངོ་། །ཡབ་ནི་ཟས་གཙང་མའོ། །ཡུམ་ནི་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་མོའོ། །སྲས་ནི་

སྒྲ་གཅན་འཛིན་ནོ། །རིམ་གྲོ་བ་ནི་ཀུན་དགའ་བོའོ། །ཤེས་རབ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ནི་
ཤཱ་རིའི་བུའོ། །རྫུ་འཕྲུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ནི་མོའུ་གལ་གྱི་བུའོ། །འཁོར་འདུས་པ་ནི་བརྒྱ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་མོ། །སྐུ་ཚེ་ནི་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་ལྔར་གནས་སོ། །སྐུ་གདུང་ནི་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །སྙིང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

92

རྗེ་པདྨ་དཀར་པོར། བར་བསྐལ་དང་པོ་འདིའི་ཚེ་ལོ་བཞི་ཁྲི་པ་ལ་སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་
འཇིག་དང་། སུམ་ཁྲི་པ་ལ་གསེར་ཐུབ་དང་། ཉི་ཁྲི་པ་ལ་འོད་སྲུངས་དང་། བརྒྱ་པ་ལ་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ་བྱོན་པར་གསུངས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མདོར། སྟོན་
པ་འདི་ཉིད་རྫ་མཁན་གྱི་ཁྱེའུ་སྣང་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ན་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། གྲངས་མེད་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་བསགས་པ་ལས་ཚོང་དཔོན་ཤེས་རབ་བཟང་པོར་གྱུར་པ་ན་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག་གི་དྲུང་དུ་ས་དང་པོ་ཐོབ་ཅིང་།

གྲངས་མེད་གཉིས་པ་སོང་བ་དང་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་གཞོན་ནུ་སྤྲིན་དུ་གྱུར་པ་ནས་སངས་

རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་གྲངས་མེད་གསུམ་སོང་བ་ལས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ཕྱིས་ཚེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པར་འཕེལ་བ་ན་རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་ཏེ། འཁོར་འདུས་པ་དང་པོ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པ་
ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་དགུ་དང་། ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་ཕྲག་དྲུག་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་
སེང་གེ་དང་། རབ་གསལ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། མེ་ཏོག་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་ལ། མཐར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཅུང་པོ་མོས་པའམ་སྣང་མཛད་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་འཁོར་དང་སྐུ་ཚེ་དང་མཛད་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་གཞན་ཐམས་ཅད་དང་མཉམ་པར་

གསུངས་སོ། །བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདིའི་འོག་ཏུ་བསྐལ་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་ལྔར་སངས་རྒྱས་མི་

འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་བསྐལ་པ་སྙན་གྲགས་ཆེན་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཁྲི་ཕྲག་གཅིག་འབྱུང་

ངོ་། །དེའི་འོག་བསྐལ་པ་བརྒྱད་ཅུར་ཡང་སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་བསྐལ་བ་
སྐར་མ་ལྟ་བུ་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱད་ཁྲི་འབྱུང་ངོ་། །དེ་འོག་ཏུ་བསྐལ་པ་སུམ་བརྒྱར་སངས་
རྒྱས་མི་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་བསྐལ་པ་ཡོན་ཏན་བཀོད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་

སྟོང་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་ཀྱང་སྐལ་བཟང་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་འབྱུང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

93

བའི་བསྐལ་པ་ནི་ཉུང་ཞིང་། མུན་པའི་བསྐལ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་བས་སངས་རྒྱས་འཇིག་

རྟེན་ཏུ་བྱོན་ནས་བསྟན་པ་གནས་པའི་དུས་སུ་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དམ་པའི་
ཆོས་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ། །དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པ་དང་སྟོང་པ་དང་འཆགས་
པ་དང་གནས་པའི་གནས་སྐབས་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་བརྒྱད་ཅུ་སྟེ། དེ་
རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཅེས་བྱའོ། །དེའང་ཞིང་ཁམས་འདིའི་

དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་བར།
བསྐལ་པ་སྐར་མ་ལྟ་བུའི་མར་འགྲིབ་ལའང་ད་ལྟའི་བར་བསྐལ་ཉི་ཁྲི་ཡོད་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཐུབ་དབང་འོད་དཔག་མེད་དང་རྡོ་རྗེ་རབ་འཇོམས་དང་། །སྐུ་མཆོག་
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་འཁོར་ལོ་རབ་སྒྲོགས་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་སེང་གེ་རྣམ་སྣང་སྙིང་

པོ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་པདྨ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། །མངོན་པར་མཁྱེན་པ་ཀུན་གྱི་གཟི་
བརྗིད་རྒྱལ་པོ་དང་། ཟླ་བའི་ཐུགས་མངའ་བཟང་པོའི་དཔལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་
བར་སྐབས་ཀྱི་སྡོམ་སྟེ། ཕལ་བོ་ཆེར། སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་ཞིང་མི་མཇེད་ཀྱི་
བསྐལ་ཆེན་ལ། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཞིང་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞག་གཅིག་གོ་ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་བཅུ་གཅིག་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྔ་མ་སྔ་མའི་བསྐལ་ཆེན་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་ཞག་རེར་
གསུངས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་དེ་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་ཅན་

གྱིས་ཐོས་ཀྱི། གཞན་གྱིས་ནི་མི་ཐོས་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །བསྐལ་ཆེན་ལས་འཕྲོས་

ནས། །དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས། །འབྱུང་ངོ་མར་ནི་འགྲིབ་པ་ཡི། །བརྒྱ་ཡི་

བར་ལ་དེ་དག་འབྱུང་། །རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་གཉིས་ཀ་ལ། །ཞེས་པའི་གྲངས་མེད་
ནི་གྲངས་ཀྱི་གནས་གཞན་དྲུག་ཅུའི་ཐ་མ་ཡིན་ལ། དེའང་ལུང་སིལ་བུར་འབྱུང་བ་ལྟར་
སྡོམ་དུ་བྱས་ན། གཅིག་བཅུ་བརྒྱ་སྟོང་ཁྲི་འབུམ་དང་། །ས་ཡ་བྱེ་བ་དུང་ཕྱུར་རྣམས། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

94

རྐྱང་པའི་གྲངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཐེར་འབུམ་་་་་་་་་དང་ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་ཞེས་སོགས་་་་་་་་ཁྲག་
ཁྲིག་རབ་བཀྲམ་དང་། །གཏམས་དཀྲིགས་མི་འཁྲུགས་ཁྱད་ཕྱིན་དང་། །བང་སྟེང་དེར་
འདྲེན་མཐའ་སྣང་དང་། །རྒྱུ་རིག་འོད་མཛེས་དབང་བོ་དང་། །ལེགས་ཕྱིན་རྟོགས་འགྲོ་

འབྱིང་རྡུལ་དང་། །རྒྱ་རྟགས་སྟོབས་འཁོར་བརྡ་ཤེས་དང་། །རྣམ་འབྱུང་དང་ནི་སྟོབས་
མིག་རྣམས། ཆེན་པོའི་ཟླ་དང་བཅས་པ་སྟེ། གྲངས་མེད་པ་ནི་ཐ་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་
ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཅུ་འགྱུར་དུ་བསྒྲེ་ཞིང་། བར་ནས་བརྒྱད་མ་རྙེད་པ་ནི་མིང་གང་ཡང་

རུང་བ་གཞུག་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་མདོ་དང་བྱང་སར། གྲངས་མེད་དང་པོས་ས་དང་པོའི་བར་དང་། གཉིས་པས་ས་བདུན་པའི་བར་དང་། གསུམ་པས་ས་བཅུ་པའི་བར་

རྫོགས་ནས་འཚང་རྒྱ་བར་གསུངས་ཤིང་། དབྱིག་གཉེན་དང་སེང་བཟང་།་་་་་་་་ཁ་ཅིག་ནི་གསུམ་

ཚན་དུ་ཆོས་མཐུན་པས་གསུམ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། དོན་ལ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་དང་། དེ་ནས་གསུམ་གསུམ་གྱིས་ས་བཅུ་པོ་རེ་རེ་རྫོགས་

པར་བཞེད་ཅིང་། འགའ་ཞིག་་་་་་་་་བསྐལ་བཟང་་་་་་་་ཏུ་བདུན་དང་་་་་་་་་སྡེ་བ་ཐ་དད་བཀླག་པར།་་་་་་་་
བཅུས་རྫོགས་པར་གསུངས་བའང་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་དང་ཐབས་ལ་
མཁས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཡུན་ཐུང་ངུ་ལའང་བསྐལ་པ་མང་པོའི་ཚོགས་འདུམས་པ་ཡོད་དེ། གསང་ཆེན་ཐབས་མཁས་ཀྱི་་་་་་་་མདོ་ལས་སྟོན་པ་དེ་ཉིད་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་སྐར་མར་གྱུར་པ་ན་ཚོང་དཔོན་གྱི་བུ་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་འདུས་པས་བསྐལ་པ་ཁྲིའི་ཚོགས་འདུམས་པ་
དང་། དེད་དཔོན་ཐབས་ལ་མཁས་པར་གྱུར་བ་ན་མི་ནག་པོ་བསད་པས་བསྐལ་བ་འབུམ་གྱི་ཚོགས་འདུམས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ནི་འདོད་ན་ཞག་
བདུན་གྱིས་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་ཡར་འཕེལ་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྐྱོང་བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར། བརྒྱད་ཁྲི་པ་ནས་བརྒྱ་པའི་བར་གྱི་མར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

95

འགྲིབ་ལ་འབྱུང་། བརྒྱ་པ་མན་ཆད་ལ་ཚེ་དང་དུས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྟ་བ་དང་སེམས་ཅན་སྙིགས་མ་ལྔ་ཤིན་ཏུ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་མི་འབྱུང་ལ། རང་སངས་རྒྱས་ནི་ཡར་

འཕེལ་དང་མར་འགྲིབ་གཉིས་ཀ་ལ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་པ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་གཞག་སྟེ།
ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་ནི། སྙིང་རྗེ་པདྨ་བཀར་པོར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐེ་བོང་
ཅན་ཞེས་བྱ་བར་མཐེ་བོང་གི་ཚད་ཙམ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་དུས་སུ་སངས་
རྒྱས་སྐར་མ་ལ་དགའ་བ་བྱོན་པ་དང་། ཚེ་ལོ་སུམ་ཅུ་པ་དང་ལྔ་བཅུ་པ་ལ་སོགས་པ་
ལའང་སངས་རྒྱས་འབྱོན་པར་གསུངས་ཤིང་། བསྐལ་བཟང་དུ། མི་ཡི་འདྲེན་པ་སྣང་
མཛད་པའི། །མི་རྣམས་ཚེ་ལོ་དཔག་ཏུ་མེད། །སངས་རྒྱས་དགུ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་དགུས། །
ཇི་སྙེད་མཛད་ཀུན་དེས་མཛད་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཞར་བྱུང་ནི། བསྐལ་པ་བགྲང་བའི་ཚུལ་དེས་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་

ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཚེའི་ཚད་དང་། གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཚེའི་ཚད་ནི་གོང་
དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ཉིད་དོ། །དེ་དག་གི་ཚངས་ཆེན་པའི་ཚེ་ཚད་བར་བསྐལ་དྲུག་ཅུར་གསུངས་ཀྱང་ལྔ་བཅུ་རྩ་བརྒྱད་ལ་བཏགས་པ་སྟེ། སྣོད་འཆགས་འཇིག་གི་བར་

བསྐལ་གཉིས་དང་སྟོངས་བའི་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་དེའི་ཚེ་ཚད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
བཞིན་དུ་འོད་གསལ་བའི་བསྐལ་ཆེན་བརྒྱ་དང་། དགེ་རྒྱས་པའི་བསྐལ་ཆེན་དྲུག་ཅུ་རྩ་
བཞི་ལའང་ཆགས་འཇིག་གི་བར་བསྐལ་གཉིས་དང་སྟོངས་པའི་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་རེ་
དབྲི་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་ཉེ་བ་ལ་དེ་དག་ཏུ་བཏགས་པའོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་དེ་ལས་འཕྲོས་པ་ནི། བསྐལ་པ་མང་པོར་གནས་པ་དེ་དག་ལ་འཆི་བ་

མེད་དམ་སྙམ་ན། ཁམས་གོང་མའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་རང་སའི་ཚེ་ཟད་ཅིང་འགལ་རྐྱེན་
གྱི་བསོད་ནམས་ཟད་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱང་ཟད་ནས་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

96

ཀྱི་གནས་དེ་ནས་འཆི་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་འཆད་པ་ལ་ཚེ་ཟད་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཚེའི་འཕེན་པ་ཅི་ཙམ་ཡོད་པ་རྫོགས་ཏེ། འཆི་བའི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་དུས་སུ་འཆིའོ། །
བསོད་ནམས་ཟད་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་དེ་དག་སྙོམས་པར་འཇུག་
པའི་རོ་མྱང་་་་་་་་་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ནི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་སྐྱེས་ནས་རོ་མྱང་བར་བྱེད་
ན་ཡང་དེ་ལས་འཆི་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ།།་་་་་་་་བས་ཚེ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་
ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་གནོན་པར་བྱས་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ན་ཚེ་ཟད་དམ་རྫོགས་
པས། དུས་ལ་མ་བབ་ཀྱང་དུས་མིན་དུ་འཆི་བའོ། །ལས་ཟད་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གནས་
གང་ནས་འཆི་འཕོ་བ་དེར་སྐྱེས་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་སྤྱད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་བསགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་
གཏུགས་པ་སྟེ་རྒྱུན་འཆད་པའི་འཆི་འཕོ་བའོ། །ཚེ་དང་བསོད་ནམས་ཟད་ཀྱང་ལས་མ་ཟད་ན་སླར་ཡང་གནས་དེར་སྐྱེའི། ལས་ཟད་པ་ནི་རེ་ཞིག་མི་སྐྱེ་བ་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་
་དོན་དངོས་བཤད་ཟིན་དྲན་པ་ལ་སྦྱར་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ལ་སོགས་
པ་གསུམ་དང་། སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་བརྒྱད་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་
རྣམ་པའམ་མཚན་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དེ་དང་མདོའི་དོན་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ལ་འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་མདོ་ལས་
གང་མི་རྟག་པ་དེ་སྡུག་བསྔལ་དུ་གསུངས་ཞེ་ན། གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་མི་རྟག་པ་ལ་

སྡུག་བསྔལ་གསུམ་རྟོགས་ཚུལ་ལ། མདོར་བསྟན་ནི། མི་རྟག་པ་ཉིད་ནི་གཉིས་ཀྱི་ཆར་
གཏོགས་པ་སྟེ་ཟག་བཅས་སྔར་མ་བྱུང་བ་ལས་གསར་དུ་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བའི་ཆར་གཏོགས་
པ་དང་། བྱུང་ནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་གནས་པས་མེད་པར་འགྱུར་བ་འཇིག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

97

པའི་ཆར་གཏོགས་པའོ། །
རྒྱས་བཤད་ནི། སྐྱེ་བའི་ཆར་གཏོགས་པའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས། སྡུག་
བསྔལ་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་སྐྱེས་ན་གནོད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས། སྡུག་བསྔལ་
གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །འཇིག་པའི་ཆར་གཏོགས་པའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་

བརྟེན་ནས། བདེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཞིག་ན་ཡིད་མི་བདེ་འབྱུང་བས། འགྱུར་བའི་
སྡུག་བསྔལ་ཉིད་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །སྐྱེ་འཇིག་དེ་གཉིས་ཀའི་ཆར་གཏོགས་པའི་མི་རྟག་
པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས། གནས་ངན་ལེན་དང་བཅས་པའི་འདུ་བྱེད་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་ཞིང་
འཇིག་པ་ཡང་འདོད་པ་མ་ཡིན་པས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །
སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་སྡུག་བསྔལ་དུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་དགོས་པ་བརྗོད་མི་

དགོས་པས། གཉིས་ཀའི་ཆར་གཏོགས་འདུ་བྱེད་དང་། འཇིག་པའི་ཆར་གཏོགས་འགྱུར་
བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པ་དེ་ལ་དགོངས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངས་བཏང་སྙོམས་

ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་མི་རྟག་པས་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། བདེ་བའི་
ཕྱོགས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་འགྱུར་བ་ན་ཡིད་མི་བདེ་འབྱུང་བ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ཟག་བཅས་
ཀྱི་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གང་ཅི་ཚོར་ཡང་འདིར་ནི་འདིར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་

གསུངས་སོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་མི་རྟག་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་གཏོགས་ཚུལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་
འཇིག་པ་རྐྱེན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་འདུ་བྱེད་ཟག་
པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་སྣང་ཞིང་མངོན་ཏེ།
དེའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་དེ་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྐྱེ་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་མི་

རྟག་པ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་གྱི། མི་རྟག་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་མ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཡང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

98

སྡུག་བསྔལ་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། བསྡུ་བར། མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ་
སྡུག་བསྔལ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། ལམ་གྱི་བདེན་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་
དང་། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་སྟོང་ཚུལ་མདོར་
བསྟན་ནི། སྟོང་བའི་གཞི་གང་ལ་སྟོང་པའི་ཆོས་གང་མེད་པར་དོན་ལ་གནས་པ་ན། གཞི་
དེ་ནི་ཆོས་དེས་སྟོང་བར་ཡང་དག་པར་ཐོས་བསམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་སོ་སོ་རང་
རིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ་ཡོད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་ཤེས་ཤིང་། འདི་ལ་

ལྷག་མ་སྟོང་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་ངེས་པར་ཡོད་པའི་ཞེས་ཡང་དག་པར་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པས་མེད་པའི་མཐའ་དང་ཡང་བྲལ་བར་རབ་

ཏུ་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡུལ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ལ་བློས་ཀྱང་མཐའ་གཉིས་དང་

བྲལ་བར་རྟོགས་པ་འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་སྟེ། སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡུམ་་་་་་་་་རྒྱས་པ་ལས་སོ།།་་་་་་་་གྱི་
འགྲེལ་བར་ཡང་། སྟོང་པ་ནི་གཞན་དང་གཞན་བྲལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆུ་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་བུམ་པ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། གཞི་གང་ལ་ཆོས་ཅི་ཞིག་མེད་ཅེ་ན། སྟོང་པའི་

གཞི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་སྟོང་པའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་མེད་པའི་རྟག་
པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་མི་འཇིག་པའི་བརྟན་པ་དང་། རྒྱུན་གྱིས་མི་འཇིག་པའི་ཐེར་

ཟུག་དང་། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་བདག་བརྟགས་པ་དང་། དེ་ལ་ལྟོས་
པའི་བདག་གི་བ་ནི་མེད་དོ། །བདག་དོན་གཞན་དང་བྲལ་བ་དེ་ལྟ་བས་ན་གཞི་ཕུང་པོ་
ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་ཆོས་བདག་དང་བདག་གི་བ་དེས་སྟོང་ངོ་། །དེ་ལ་ལྷག་མ་ཅི་ཞིག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

99

ཡོད་ཅེ་ན། བདག་མེད་ཕུང་པོ་ཙམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གང་བརྟགས་པའི་བདག་མེད་
པའི་འདུ་བྱེད་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་དེ་ཉིད་སྣང་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྟག་པ་གཅིག་

རང་དབང་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བདག་ནི་མེད་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་ཆོས་གསུམ་ནི་རེ་ཞིག་

ཡོད་པས་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནི་
གནས་སྐབས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆེད་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའོ། །མཐར་ཐུག་དོན་དམ་པའ་བདེན་པ་ལ་ ིསྦྱར་བ་ན་ིསྟོང་པའ་གཞི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་ ིདང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ། སྟོང་བའི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་

གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་པས་ཡོད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་ཞིང་།

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་། འགྱུར་བ་མེད་པ་ནི་དུས་རྟག་ཏུ་ལྷག་མར་ཡོད་
པས་མེད་པའི་མཐའ་དང་ཡང་བྲལ་བས་ན། དོན་དམ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་
པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མར། རྣམ་དབྱེ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཅན། །གློ་བུར་དག་གི་དབྱིངས་སྟོང་གི། །རྣམ་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །བླ་

མེད་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་འགྲེལ་བར་ཡང་འཕགས་པ་འདི་

ཉིད་ཀྱིས་ དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་ལ། མདོ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བས་ན་གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་དེས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ཡང་། དེ་ལ་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་དེ་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་

ཤེས་ཏེ། ཀུན་དགའ་བོ་འདི་ལྟ་སྟེ་ཟག་པ་རྣམས་ཟད་པས་ཟག་པ་ནི་མེད་ཅིང་། མངོན་
པར་འདུས་མ་བྱས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་

འཇུག་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་ནི། གནས་སྐབས་ཀུན་རྫོབ་སྣང་ཙམ་དུ་ཡོད་ཅིང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

100

དཔྱད་ན་བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པ་དང་། མཐར་ཐུག་དོན་དམ་མི་འགྱུར་བར་ཡོད་
ཅིང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་མེད་པ་འདི་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། ཡོད་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པར། མེད་པ་ལ་ཡང་མེད་པར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་

ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དབུས་མཐར་ཡང་། གཉིས་དངོས་མེད་པའི་དངོས་མེད་པ། །དངོས་པོ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱན་ལས་ཀྱང་། དོན་མེད་པ་
དང་དོན་ཡོད་དག། མི་སྣང་སྣང་བས་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་དང་། མེད་པ་གང་ཡིན་དེ་
ཉིད་ནི། །ཡོད་པ་ཡི་ནི་དམ་པར་འདོད། །ཅེས་པ་དང་། རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་ལྡན་པ་
ཡོད་མེད་ཤེས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །
ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་ལ། སྤྱི་དོན་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་ངོས་
བཟུང་། འཁྲུལ་བའི་སྐྱོན་སྤང་བ། ཆོས་གསུམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོ།
དབྱེ་བ། ཐ་དད། གྲངས་ངེས་སོ། །
དང་པོ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ། ཀུན་བརྟགས་ནི་དོན་ལ་མེད་བཞིན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་

ཅན་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་
བརྟགས་པ། རྟོག་བྱེད་ཀྱི་གཟུང་ཆར་སྣང་བ། བརྟགས་པའི་ཆ་ཅི་ཡང་མེད་པ་རི་བོང་
གི་རྭ་ལྟ་བུ་སྟེ། སུམ་ཅུ་པར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་གང་གིས། །དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་
བརྟགས་པ། །དེ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དེ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ།
།གཞན་དབང་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་རིག་པ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པ།

རྟོག་བྱེད་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ་
རྐྱེན་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོངས་གྲུབ་ནི། སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ་དེའང་གནས་
སྐབས་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། གཞན་དབང་རྣམ་རིག་ཙམ་དེ་ཉིད། ཀུན་བརྟགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

101

བདག་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་པ་སྟེ། གྲུབ་ནི་དེ་ལ་སྔ་མས་སོ། །རྟག་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་པ་གང་། །
ཞེས་པ་དང་། དབུས་མཐར་ཡང་། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །དེ་ལ་གཉིས་པོ་
ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཐར་ཐུག་དོན་དམ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། རང་བཞིན་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ནམ་མཁའ་ལྟར་འགྱུར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གིས་བསྡུས་པའི་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པ་སྟེ། འབུམ་གྱི་འགྲེལ་བར།
གཟུང་འཛིན་་་་་་་་ཀུན་བརྟགས་པ་དང་རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་པ་དང་། རྒྱན་གྱི། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། ཀུན་བརྟགས་
པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དག་གིས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། དབུ་མ།་་་་་་་་བསམ་གྱིས་མ་ཁྱབ་པར་བསྟོད་པར་ཡང་།་་་་་་་་ཡོངས་གྲུབ། དམ་པའི་དོན་ནི་བཅོས་མ་མིན། །ངོ་བོ་ཉིད་དང་
རང་བཞིན་དང་། །ཡོང་དག་རྫས་དངོས་ཡོད་པ་ལགས། །ཀུན་་་་་་་་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་
མེད་པ་ཉིད། །གཞན་གྱི་དབང་ཡང་ཡོད་མ་ལགས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་ལ། ཀུན་བརྟགས་གསུམ་ནི་རྗོད་པ་མིང་ཇི་ལྟར་བར་དོན་དུ་
འདུ་ཤེས་ཤིང་མཚན་མར་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱུ་མཚན་ནམ་དམིགས་ཡུལ་སྔོ་
སེར་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་བརྟག་པར་བྱ་བ་གང་ཡན་པ་དང་། རིད་པ་མྗོ ང་དེའི་བག་ཆགས་

ིཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཀུན་བརྟགས་སུ་གཞག་པ་དང་།
བག་ཆགས་དེ་ལས་ཀྱང་མིང་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་ཀྱང་དོན་རྐྱང་
པར་སྣང་བའི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་དོན་རྗོད་འདུ་ཤེས་ཀྱི། །རྒྱུ་
མཚན་དང་དེའི་བག་ཆགས་དང་། །དེ་ལས་ཀྱང་དོན་སྣང་བ་ནི། །ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

102

མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཀུན་བརྟགས་གཉིས་ནི་མིང་ཇི་ལྟ་བར་དོན་དུ་
སྣང་བ་དང་། དོན་ཇི་ལྟ་བར་མིང་དུ་སྣང་བ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ནམ་དམིགས་པ་དག་སྟེ། མིང་དང་དོན་ནི་ཇི་ལྟ་བར། །དོན་དང་མིང་དུ་སྣང་བ་
གང་། །ཡང་དག་མིན་རྟོགས་རྒྱུ་མཚན་ནི། །ཀུན་ཏུ་བརྟག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །ཡང་་་་་་་་་མིག་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དངོས་པོ་ཙམ་ཉེ་བར་འཛིན་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ཀུན་བརྟགས་
དང་་་་་་་་་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སུ་བརྟགས་པ།་་་་་་་་ཁྱད་པར་ཀུན་བརྟགས་གཉིས་སུའང་

འགྱུར་རོ། །གཞན་དབང་གི་དབྱེ་བ་ནི། གནས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྣང་བ་དང་། དོན་
གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔར་སྣང་བ་དང་། ལུས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དུ་སྣང་བ་གསུམ་
ནི་གཟུག་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཡིན་ལ། ཡིད་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་
དུ་སྣང་བ་དང་། འཛིན་པ་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་སུ་སྣང་བ་དང་། རྟོག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
སུ་སྣང་བ་གསུམ་ནི་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་
གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་རྒྱུ་
རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ་དག་སྟེ། རྣམ་གསུམ་རྣམ་གསུམ་སྣང་བ་ཅན། །གཟུང་དང་འཛིན་
པའི་མཚན་ཉིད་དེ། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ནི། །གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པས་ཕྱེ་བའི་སེམས་

དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། དབུས་མཐར། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ནི། །

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་པ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོངས་གྲུབ་ནི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་བྱིས་པས་བརྟགས་པ་བཞིན་དུ་དོན་ལ་མེད་ཅིང་འཕགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་
དང་། གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དག་གིས་མ་ཞི་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པས་ཞི་བ་ཉིད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

103

ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་
པས་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། མེད་དང་ཡོད་ཉིད་
གང་ཡིན་དང་། །ཡོད་དང་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་དང་། །མ་ཞི་ཞི་དང་རྣམ་མི་རྟོག། ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་འགྱུར་བ་

མེད་པའི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་འདུས་བྱས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཏེ། དབུས་མཐར། འགྱུར་མེད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཡུམ་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེལ་པར།
ཡོངས་གྲུབ་དགུར་ཡང་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། མ་ནོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་།
གཞན་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཆོས་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། ཆོས་
གནས་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། བསམ་གྱི་
མི་ཁྱབ་པའི་དབྱིངས་རྣམས་ནི་རིམ་པ་ལྟར། འཇིག་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་
བྱང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཉིད་དང་། དུས་ཐམས་ཅད་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དང་། རྟོག་གེ་བའི་ལམ་ལས་འདས་པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པས་སོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཐ་དད་བསམ་པ་ནི། ཀུན་བརྟགས་ལ་ངོ་བོ་མེད་ཅིང་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་

པས།་་་་་་་་དེ་རྣམས་ཕན་ཚུན་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་་་་་་་་་གཅིག་པ་བཀག་པའི་

ཐ་དད་ཟེར་་་་་་་་སྟེ། སུམ་ཅུ་བར། དེ་ཕྱིར་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ལས། །གཞན་མིན་གཞན་
པ་མིན་པའང་མིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཐེག་བསྡུས་སུའང་། དེ་དག་ཐ་དད་པ་ཡང་
མ་ཡིན་ལ། ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། དབུས་
མཐར་ཡང་། ཐ་དད་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིན་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

104

བཞི་པ།་་་་་་་་གྲངས་ངེས་ནི། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བརྟགས་པ་བཞིན་དོན་ལ་མེད་པའི་ཆ་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་། རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་སྣང་
ཙམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་དཔྱད་ན་རང་དབང་ཅན་དུ་མེད་པའི་ཆ་ནི་གཞན་དབང་དང་། ཆོས་ཉིད་
མི་འགྱུར་བར་ཡོད་ཅིང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་ཆ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བ་གསུམ་
དུ་ངེས་པ་སྟེ། ཡུམ་བར་མར། བྱམས་པ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་གཟུགས་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི་རྫས་སུ་མེད་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་གཟུགས་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྫས་སུ་ཡོད་པར་བལྟའི་རང་དབང་དུ་
འཇུག་པའི་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྫས་མེད་པ་ཡང་མ་
ཡིན་རྫས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་དམ་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བར་བལྟའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཤིང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་བསྡུས་ནས་
དབུས་མཐར་ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བརྟག་མེད་དང་། །ཡོད་ཀྱང་ཁོ་ན་མ་ཡིན་དང་། །

ཡོད་དང་མེད་དེ་ཡི་ཁོ་ན་སྟེ། །ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཡང་གཟུགས་སོགས་རང་མཚན་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྟོག་ཙམ་དུ་དམིགས་པ་དང་།

རྟོག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྣང་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཡང་སྟེ། ཀུན་ཏུ་རྟོག་དོན་རྣམ་རྟོག་དོན། །ཆོས་ཉིད་དོན་གྱིས་དེ་དག་དེར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་དོན་ལ་མེད་བཞིན་དུ་དོན་དུ་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་བྱེད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་རེ་ཞིག་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དཔྱད་ན་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་པོ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། བརྟགས་པ་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟེ། །དོན་ཕྱིར་ཡང་
དག་མིན་རྟོག་ཕྱིར། །གཉིས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

105

གཉིས་པ།་་་་་་་་འཁྲུལ་སྤོང་ནི། གང་དག་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་འདི་
དག་རྣམ་རིག་སེམས་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྐད་ཡིན་གྱི། དབུ་
མའི་གཞུང་ལུགས་སུ་ནི་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་འཁྲུལ་པ་
ཡིན་པས་རྒྱང་རིང་དུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། དབུ་མ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་
བཅས་པ་རྣམས་སུ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ཡང་ཡང་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ། ཡུམ་བར་མར། བྱམས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཆོས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་
རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་གཟུགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གདགས་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བར་དུ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གདགས་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་
གཟུགས། འདི་ནི་རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་གཟུགས་སོ། འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་
སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་བར་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འབུམ་
གྱི་འགྲེལ་པར་ཡང་། ཀུན་བརྟགས་པ་དང་རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་གཟུགས་དེ་གཉིས་

ཀྱི་རྣམ་པར་བྲལ་བ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་དུ་ཟད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་
ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུར་ཡང་། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་ནི། །བསྟན་པ་གསུམ་ལ་ཡང་དག་
བརྟེན། །བརྟགས་པ་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་མདོར་
བསྟན་ནས། མེད་ཅེས་བྱ་སོགས་ཚིག་གིས་ནི། །བརྟགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་སྟེ།
སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས། །གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཡང་དག་བསྟན། །་་་་་་་་དྲི་བཅས་དེ་
བཞིན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། དྲི་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད་དྲི་མ་མེད་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

106

ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ཤེར་ཕྱིན་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་རྒྱུ་

མཐུན་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བས་ཏེ།་་་་་་་་རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་རབ་
ཏུ་བསྒྲགས། །ཞེས་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང་། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་ནི། །སངས་རྒྱས་

རྣམས་ཀྱིས་་་་་་་་་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལས།་་་་་་་་གཞན་བསྟན་མེད། །ཅེས་མཐའ་གཞན་བཀག་
ནས་དོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། དབུ་མ་སྣང་བར་ཡང་། དབུ་མ་བ་རྣམས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
གཞན་དུ་ན་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བ་ཅི་ལྟར་སྤོང་བར་འགྱུར། ཞེས་
པ་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་དུ་ཡང་། རང་བཞིན་གསུམ་དུ་སྨྲ་བ་ནི་དབུ་མའོ། །ཡང་གང་ཞིག་
ཐམས་ཅད་རྫུན་པ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ནི་དབུ་མ་པ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གིས་ནི། ལང་ཀར་གཤེགས་
པ་དང་། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། དབུས་མཐའ་དང་། རྣལ་
འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་གྱི་
གཞུང་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་འཁྲུལ་པ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་སུ་གཞན་དབང་
རྣམ་རིག་ཙམ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ལ་སོགས་པ་གནས་སྐབས་
སེམས་ཙམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ཡང་གསུངས་མོད། མཐར་ཐུག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བདག་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ལ་སོགས་པ་དབུ་མ་པ་བཞེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་གནས་སྐབས་སུ་
སེམས་ཙམ་པ་བསྟན་པས་སེམས་ཙམ་གྱི་རང་གཞུང་དུ་འགྱུར་ན་ནི། ཡུམ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལ་སོགས་པར་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་གཞུང་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་་ ཏེ་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

107

གསུམ་པ།་་་་་་་་འཇུག་ཚུལ་ནི་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཤེས་པར་
འདོད་པས་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་གཟུང་འཛིན་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། གཞན་དབང་འཁྲུལ་བའི་རྟེན་ཀུན་རྟོག་ཙམ་དེ་ཉིད་སྤང་བར་བྱ་ཞིང་།

ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་ལས་རྣམ་

པར་སྦྱང་བར་བྱ་སྟེ། རྒྱན་ལས། ཀུན་བརྟགས་་་་་་་་རྟག་ཏུ་གཉིས་བྲལ་་་་་་་་་གཞན་དབང་་་་་་་་་
འཁྲུལ་པའི་རྟེན་གང་ཡིན་དང་་་་་་་་་ཡོངས་གྲུབ་་་་་་་་གང་ཞིག་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །བརྗོད་པར་ནུས་
མ་ཡིན་ཞིང་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ཁོ་ན། །དང་པོ་་་་་་་་ཤེས་བྱ་་་་་་་་་གཉིས་པ་་་་་་་་སྤང་
བྱ་་་་་་་་་གསུམ་པ་་་་་་་་རང་བཞིན་དྲི་མེད་འདོད་གང་རྣམ་པར་སྦྱར་བྱ་སྟེ། །དེ་ནི་ནམ་མཁའ་

གསེར་དང་ཆུ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ལས་་་་་་་་་ཀུན་བརྟགས་་་་་་་་་རྣམ་དག་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ཡོངས་གྲུབ་ནམ་མཁའ་དང་གསེར་དང་ཆུ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་
བཞིན་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཡང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་

འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གིས་བསྡུས་པའི་དྲི་མ་མཐའ་

དག་དང་བྲལ་བ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ལ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་ཀྱང་རིག་པར་

བྱ་སྟེ། དབུས་མཐར། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་དག། དེ་ནི་དྲི་བཅས་དྲི་མ་མེད། །
ཆུ་ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། །རང་གཞན་གྱིས་དག་པ་བཞིན་དུ་དག་པར་

འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བས་ན་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཆོས་ཅན་ཀུན་
རྫོབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་ཀྱང་། མངོན་སུམ་དུ་མ་གྱུར་གྱི་བར་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་འཁྲུལ་བ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་། རིམ་གྱིས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལས་ནི་འཕགས་པ་

རྣམས་ཡང་དག་པ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱན་ལས། འགྲོ་བ་དག་ན་དེ་ལས་གཞན་
པའང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ལ། །འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ཡང་དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་བློས། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

108

ཡོད་པ་་ཀུན་ནས་སྤངས་ཏེ་མེད་ལ་མངོན་ཞེན་གང་ཡིན་པ། །འཇིག་རྟེན་རྨོངས་པའི་

རྣམ་པ་ཚབས་ཆེན་འདི་ཀོ་ཇི་ལྟ་བུ། །ཞེས་པ་དང་། བྱིས་པ་ཡང་དག་ཉིད་བསྒྲིབས་ནས། །
ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་ཏུ་སྣང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བསལ་ནས། །ཡང་དག་ཉིད་
ནི་ཀུན་ཏུ་སྣང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ལམ་ཟབ་མོ་ཉམས་སུ་བླང་བར་འདོད་པས་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་གཞན་དབང་སྤང་བར་བྱས་ལ་ཡོངས་གྲུབ་མངོན་སུམ་དུ་ཐོབ་པར་བྱ་སྟེ། དབུས་མཐར། ཡོངས་སུ་ཤེས་ནི་སྤོང་བ་དང་། །ཐོབ་པ་མངོན་
སུམ་བྱ་བས་ནི། །ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །འབྲས་བུ་སྐུ་གསུམ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་ཤེས་ཤིང་གཞན་དབང་སྤངས་ནས་

ཡོངས་གྲུབ་དག་པ་གཉིས་ལྡན་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་སྟེ། ཀླུའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི།་་་་་་་་སྐུ་
གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོར། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་པོ། །ཡོངས་སུ་ཤེས་ཀྱི་ཡང་དག་
པས། །སྐུ་གསུམ་པོ་དག་འཐོབ་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ཕྱེད་དེ་དག་དེ་ཡིས་བསྡུས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞུང་དོན་ནི། ཡང་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་སྦྱར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ།
རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། སྣང་ཙམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་བཞིན་

དུ་དོན་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ནམ་ཡང་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་རང་
བཞིན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་དང་པོས་ནི་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཉེར་བར་གཟུང་
བར་བལྟ་སྟེ། དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ནས་རྣམ་པ་གང་གིས་ཀྱང་གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པས་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཉེ་བར་གཟུང་བར་བལྟ་སྟེ།
དེ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ་དཔྱད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ། །གསུམ་
པས་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཉེ་བར་གཟུང་བར་བལྟ་སྟེ། དེ་ནི་བདག་མཐའ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

109

དག་གིས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་ལུང་རྣམ་
པར་དག་པ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་
པར།་་་་་་་་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་

གསུམ་དུ་གསུངས་སོ་ཞེས་པ་དང་། དབུ་མ་སྣང་བར་ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་བསྟན་པས། དབུ་མའི་ལམ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ངེས་པའི་དོན་ཁོ་ན་གཞུང་འཛུགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་།
དབུས་མཐར་ཡང་། དངོས་མེད་དེ་ཡི་དངོས་མིན་དང་། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་པར་
འདོད། །ཅེས་པ་དང་། རྒྱན་ལས་ཀྱང་། མེད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཤེས་ཤིང་། །དེ་བཞིན་

ཡོད་མིན་སྟོང་ཉིད་དང་། །རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ན། །སྟོང་བ་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་

དོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་
བསྟན་ནས། སླར་ཡང་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པའི་དོན་དུ། རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་སྟོང་བ་ཉིད་བཅུ་
དྲུག་ནི། ནང་དང་ཕྱི་དང་ཕྱི་ནང་ཆེན་པོ་དང་། །སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་འདུས་བྱས་འདུས་
མ་བྱས། །མཐའ་འདས་ཐོག་མཐའ་དོར་མེད་རང་བཞིན་དང་། །རང་མཚན་ཆོས་ཀུན་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་བར་སྐབས་ཀྱི་སྡོམ་དུ་བྱས་ནས། ཟ་པོ་མིག་ལ་སོགས་པ་
ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་བ་ནི་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། བཟའ་བར་བྱ་བ་གཟུགས་

ལ་སོགས་པ་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ནི་ཕྱི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ཕྱི་ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་དེ་དག་གི་ལུས་སམ་ཁོག་པའི་སྟོང་བ་ནི་ཕྱི་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། གནས་ཀྱི་གཞི་
སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྟོང་བ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་
སོགས་པ་དེ་ཡང་གང་གིས་སྟོང་བར་མཐོང་ཞིང་ཤེས་པའི་སྟོང་བ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་
ཉིད་དང་། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་དེའི་སྟོང་བ་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

110

ཉིད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལམ་གྱི་དགེ་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་
བ་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དགེ་བ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
སྟོང་བ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་མཐའ་
ཡས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། བློས་མི་བཏང་བར་

བྱ་བ་འཁོར་བ་ཐོག་མཐའ་མེད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་བ་ཉིད་

དང་། ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་སུ་ཡང་དགེ་བ་མི་ཟད་པར་བྱ་བའི་སྟོང་བ་ནི་དོར་བ་མེད་
པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རིགས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་དྲི་མས་ཀྱང་དག་པར་བྱ་བའི་སྟོང་
བ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ཐོབ་པར་བྱ་བ་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རྣམས་ཀྱི་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དག་པར་བྱ་བ་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་ལྟར་
སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མདོར་བསྡུ་ན། ཀུན་རྫོབ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་

གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མཐའ་དག་གི་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་
པ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བདག་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པ་དེའི་ངོ་བོར་
ཡོད་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དབུས་མཐར། ཟ་པོ་བཟའ་བ་
དེ་ཡི་ལུས། །གནས་ཀྱི་གཞི་ཡི་སྟོང་པ་ཉིད། །དེ་ཡང་གང་གིས་ཇི་ལྟར་མཐོང་། །གང་
ཕྱིར་དེ་ཡང་སྟོང་བ་ཉིད། །དགེ་གཉིས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཕན་
བྱའི་ཕྱིར། །འཁོར་བ་བཏང་བར་མི་བྱའི་ཕྱིར། །དགེ་བ་མི་ཟད་བྱ་བའི་ཕྱིར། །རིགས་
ཀྱང་རྣམ་པར་དག་བྱའི་ཕྱིར། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་ཆོས་
རྣམས་དག་བྱའི་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲུབ་པར་བྱེད། །གང་ཟག་དང་ནི་ཆོས་

རྣམས་ཀྱི། །དངོས་པོ་མེད་འདིར་སྟོང་པ་ཉིད། །དེ་དངོས་མེད་པའི་དངོས་ཡོད་པ། །དེ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

111

ནི་དེ་ལས་སྟོང་ཉིད་གཞན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། སྔགས་མཚན་ཉིད་ངེས་དོན་གཅིག་
པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་ཡང་དག་པར་སྤྱོར་བར་ཡང་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
དབྱེ་བ་འདི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །གཞུང་གཞན་དུ་དུས་གསུམ་གྱི་སྟོང་པ་ནི་

མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུ་འཕྲོ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་
ཉིད་དེ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཡང་ཕྱེ་ལ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས། ཕུང་པོ་ལྔའི་སྟོང་པ་ནི་

དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ནི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཉི་
ཤུར་ཡང་བཤད་དོ། །
དེ་ལྟར་བདག་དོན་གཞན་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པ་བཤད་ནས། རང་གི་ངོ་བོ་བདག་
མ་ཡན་པར་

ི སྟོན་པ་ལ་བཞས། བདག་མེད་པའི་མཚན་ཉི ད་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ། བདག་གི་ིམཚན་ཉད་མེད་ཚུལ། དེ་ལ་དགོངས་པའི་ཤེས་བིད། འཕྱེ ས་པའྲོ་ལུང་དོན་བཤད་པའོ། ། ིདང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་དང་། ནང་པ་ཡིན་ཡང་་་་་་་་་ཉན་ཐོས་་་་་་་་གནས་
མ་བུ་པ་ལ་སོགས་པ་བདག་རྫས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་ནམ། ཕུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་

དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བཀོད་པ་དེས་གཞི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་ཆོས་བདག་གི་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བས་བདག་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་མི་

རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་བདག་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་བདག་མེད་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཤེས་བྱེད་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་དུ་འདུ་
ཞིང་དེ་དག་ལ་བདག་མེད་པ་འདི་ལ་དགོངས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

112

གསུམ་པ།་་་་་་་་ལུང་དོན་ལ། མདོ་བཀོད་དེ་དྲི་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་དག་
ཐམས་ཅད་ནི་ངའི་བའམ་བདག་གི་བ་མེད་པའོ། །འདི་ནི་ངའམ་བདག་མ་ཡིན་པ་པའོ། །
འདི་ནི་ངའི་བདག་མ་ཡིན་པ་སྟེ། ཆོས་འདི་རྣམས་ནི་བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པ་
འདི་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡུལ་བདག་མེད་པ་ཡང་དག་
པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་འདིའི་དོན་ཅི་ཡིན། བདག་དང་བདག་གི་བ་

བཀག་པས་དགག་བྱ་ཐམས་ཅད་ཁེགས་མོད། ཚིག་གསུམ་པ་སྨོས་པའི་དགོངས་པ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལན་གྱིས་བཤད་པ་ནི། ཤེས་པར་བྱེད་པ་པོའི་རྒྱུད་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པ་འདི་ནི་དཔྱད་ན་བདག་གིས་དབང་བསྒྱུར་བར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་པས་ངའི་བ་མེད་པའོ། །ནང་གི་དངོས་པོ་རང་གི་ལུས་འདི་ནི་བདག་ཏུ་བདེན་པར་
མ་གྲུབ་པས་ང་མ་ཡིན་པའོ། །དགག་བྱ་དེ་དག་ཏུ་ཟད་ཀྱང་། སླར་ཡང་ནང་གི་དངོས་པོ་
འདི་ནི་ངའི་བ་དང་འབྲེལ་བའི་བདག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་ནས་ཚིག་གསུམ་
པ་གསུངས་པ་སྟེ། དེས་ན་འདི་ལྟར་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ལ་ནི་བདག་ཏུ་མི་འཛིན་པས་བདག་
གི་བའི་རྣམ་པ་གཅིག་པུ་དང་། ནང་ལ་ནི་གཉིས་ཀར་འཛིན་སྲིད་པས་བདག་དང་བདག་
གི་བའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་བཀག་གོ། །

དེ་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

དེ་དག་ལ་འཕྲོས་པ་ལས། མི་རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལས་
འཕྲོས་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། གཟུགས་ཅན་སྐད་ཅིག་མར་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཞར་བྱུང་གཟུགས་ཅན་ལ་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་མའི་མཚན་ཉིད་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་མདོ་ལས་གང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

113

གསུངས་ཤིང་འདིར་ཡང་སྔར་བསྟན་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་བ་ལ་
སོགས་པ་གཟུགས་མ་རྟག་པར་འདོད་ ིཀྱང་སྐད་ཅག་མར་མི་འདོད་པས་དེ་དག་གི་དོན་དུ། ིདཔེ་ཇི་ལྟར་ན་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པར་འཇིག་རྟེན་ནའང་
གྲགས་ཤིང་སྡེ་བ་དེ་དག་ཀྱང་འདོད་པ་དེ་ལྟར། དོན་གཟུགས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་

པར་བལྟ་སྟེ། ཚོར་བ་འབྱུང་བའི་གནས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་སེམས་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་
ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་དེ་ཡང་སེམས་དང་མ་ཐོབ་པ་ལས་ཐོབ་པའི་གྲུབ་པ་དང་ཐོབ་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་བདེ་བ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་དང་བཅས་ན་ལུས་རྣལ་མར་གནས་
ཤིང་མེད་ན་ལུས་རུལ་བ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་བདེ་སྡུག་དང་ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འགྱུར་ན་ལུས་དེ་ཡང་འགྱུར་བར་སྣང་
བའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ནི་སེམས་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་
རང་སྐད་ཅིག་གིས་མི་འཇིག་ན་འཇིག་པའི་གནས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་ནང་
གི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱུ་སྐད་
ཅིག་མའི་འབྲས་བུ་རྟག་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་ཐར་དང་ཟད་པར་ལ་སོགས་
པ་མཐུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་སེམས་སྐད་ཅིག་མས་ས་ལ་སོགས་པའང་གསེར་ལ་
སོགས་པ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་དུ་དབང་དུ་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་
ན་ནི་བསྒྱུར་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གཞོན་ནུ་ལས་རྒན་པོ་དང་གསར་བ་ལས་
རྙིང་པ་ལ་སོགས་པ་མཐར་འགྱུར་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱན་དུ་་་་་་་་དང་པོར་མི་འཇིག་
མཐར་མི་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་པོ་ནས་སྐད་ཅིག་གིས་མི་འཇིག་ན་མཐར་འགྱུར་
བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེད་ཙམ་ཉིད་ནས་ཀྱང་
འཇིག་བྱེད་ཕྱིར་འབྱུང་གི་རྐྱེན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར། རང་གི་ངང་གིས་སྐད་ཅིག་གིས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

114

རྣམ་པར་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་ནང་གི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་དུ་གྲུབ་

པར་བལྟའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཞར་བྱུང་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་གཟུགས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དཔྱད་པ་ནི།
གཟུགས་གང་ཡིན་པ་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུའི་གཟུགས་ལ་འབྱུང་བ་ཆེན་
པོ་བཞི་དག་ཚང་བ་དང་། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་

ལའང་འབྱུང་གྱུར་ཐམས་ཅད་ཚང་བའོ་ཞེས་གང་མདོ་ལས་གསུངས་ཤིང་འདིར་ཡང་

བསྟན་པ་དེ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེ་ན། སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི་

བྱེད་ལས་ལ་དཔགས་ནས་ཁྱབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་ཅིང་། མདོ་སྡེ་པ་ནི་ས་བོན་ཙམ་ཚང་
བ་ལ་དགོངས་པར་འདོད་མོད། འདིར་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་
སྲིད་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །འབྱུང་བའི་ཕྱོགས་སམ་ཡུལ་གཅིག་

ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་པོའི་དོན་ནི་རྒྱུར་བྱས་པ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། འབྱུང་
བ་ནི་འབྱུང་གྱུར་གྱིས་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། འབྱུང་བའི་ཕྱོགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་
འབྱུང་གྱུར་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱང་ཡིན་ཞིང་། འབྱུང་བ་ལས་ལོགས་སུ་འབྱུང་གྱུར་ལ་རང་དབང་
དུ་འཇུག་པའི་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་རྒྱུའི་གཟུགས་འདུས་པ་གང་ལས་བྱུང་
བའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་གང་དམིགས་པ་དེ་ནི་དེ་ན་ཡོད་ཀྱི། གང་མ་དམིགས་པ་དེ་
ནི་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་གཅིག་ལས་གྱུར་པའི་འདུས་

པ་ཡང་ཡོད་དེ། ས་རྡོག་སྐམ་པོ་ལྟ་བུའོ། །འབྱུང་བ་གཉིས་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་
ཉིད་གཤེར་བ་ལྟ་བུའོ། །འབྱུང་བ་གསུམ་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་དྲོ་བ་ལྟ་བུ་
ནས། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་འདྲིལ་ཞིང་འགྲོ་བ་

ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

115

ལ་ཡང་། རྒྱུར་བྱས་པའི་འབྲས་བུའི་གཟུགས་འདུས་པ་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་ནི་དེ་ན་
ཡོད་ཀྱི། མ་དམིགས་པ་དེ་ནི་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་གཟུགས་
གཅིག་དང་ལྡན་པ་ནི་འོད་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་དང་ལྡན་པ་ནི་སྒྲའམ་དྲི་དང་བཅས་པའི་

རླུང་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་དང་ལྡན་པ་ནི་གཟུགས་དང་དྲི་དང་རེག་བྱ་ཡང་བ་ཅན་གྱི་དུ་བ་
ལྟ་བུ་དང་། བཞི་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་གཟུགས་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་འདུས་པ་བུ་རམ་གྱི་གོང་བུ་
ལྟ་བུ་དང་། ལྔ་དང་ལྡན་པ་ནི་དེ་ཉིད་སྒྲ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་དཔྱད་པ་ནི་མདོ་ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ནི་

གཟུགས་འདུས་པའོ་ཞེས་གང་བརྗོད་པ་དེ་ལ། རྩོམ་བྱེད་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི། ཉི་ཤུ་པར།
རགས་པ་རྩོམ་པའི་དུས་སུ་རྡུལ་་་་་་་་དྲུག་གིས་གཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། ཕྲ་རབ་རྡུལ་་་་་་་་་ཕྱོགས་ཆ་
དྲུག་ཏུ་འགྱུར་་་་་་་་བས་ཆ་མེད་དུ་འགལ་ལོ། །དྲུག་པོ་རྣམས་ནི་གོ་གཅིག་པ་་་་་་་་་ནས་སྦྱོར་ན། །
བརྩམས་པའི་་་་་་་་གོང་བུའང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པས་
དཔྱད་ན་ལུས་སམ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །འོན་
ཀྱང་གོང་བུ་ལ་བློས་ཇི་ཙམ་དུ་ཆ་ཤས་སུ་བཤིག་ཅིང་དབྱེ་བར་ནུས་པ་དེ་ཙམ་དུ་མཐར་
རབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཉིད་དུ་གྲུབ་མཐས་

བརྟགས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཙམ་སྟེ། དོན་ལ་མེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་དགོས་
པ་ནི་འདི་ཐམས་ཅད་གཟུགས་གཅིག་གོ་ཞེས་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་
གཞིག་ཅིང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་རྣམས་རྡུལ་ཕྲ་
རབ་ཏུ་བཤིགས་ནས་དེའང་མེད་པར་བསྟན་པས་གཟུགས་རྫས་སུ་བདེན་པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་ཏེ་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཅིང་མཐར་དེ་ཡང་མེད་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

116

སྡུག་བསྔལ་ལས་འཕྲོས་པ་ལ། སྡུག་བསྔལ་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་དང་། འཆི་བ་

སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། ཡང་སྡུག་
བསྔལ་འདི་ནི་ཐམས་ཅད་ཚང་བས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ལ་གཉེན་པོས་མ་བསྲབས་པ་དང་། རྒྱས་ལ་གཉེན་པོས་བསྲབས་པ་དང་། རྒྱས་ལ་རེ་ཞིག་བསྲབས་པ་ཡང་ཡིན་ལ། གཏན་
ནས་མ་བསྲབས་པ་ཡང་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད། སྡུག་བསྔལ་བར་མ་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱིས་
མ་བསྲབས་པ་ཡང་ཡོད། །སྡུག་བསྔལ་བསྲབས་ལ་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱིས་མ་བསྲབས་པ་ཡང་ཡོད། སྡུག་བསྔལ་ཕལ་ཆེར་ཟད་པས་ཆེས་བསྲབས་ལ་བསྲབས་པ་ཡང་ཡོད། ། སྡུག་བསྔལ་རྩ་བ་ནས་ཟད་པས་ཤིན་ཏུ་ཆེས་བསྲབས་ལ་བསྲབས་པ་ཡང་ཡོད། ངོ་བོ་
སྡུག་བསྔལ་མ་ཡིན་ལ་འཕྲལ་དུ་སྡུག་བསྔལ་དུ་སྣང་ཞིང་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་
བས་བསྲབས་པ་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་བསྲབས་ལ་མ་བསྲབས་པ་གང་ཞེ་ན།
གང་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གང་
ཡང་མ་བསགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དེ་ནི་འགྲོ་བ་ལྔ་དང་སྐྱེ་
གནས་བཞི་དང་། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཚང་བས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
ཤིང་། གཉེན་པོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྲབས་པའོ། །
རྒྱས་ལ་བསྲབས་པ་གང་ཞེ་ན། །འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དེ་ཉིད་ཐར་
བའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། གཉེན་པོས་མྱ་
ངན་ལས་འདའ་ངེས་སུ་བྱས་པས་བསྲབས་པའོ། །ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ལ་བསྲབས་པ་ཡང་ཡིན་
ལ་མ་བསྲབས་པའང་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་པའི་

ལམ་བསྒོམས་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསོད་ནམས་ཆ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

117

མཐུན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། རེ་ཞིག་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་ལས་འདའ་བས་བསྲབས་པའང་ཡིན་ལ། གཏན་དུ་འགྲོ་བ་
མ་ཡིན་པས་མ་བསྲབས་པའང་ཡིན་པའོ། །བར་མ་མ་བསྲབས་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་
ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམ་པར་

སྤངས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དེ་ནི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་འདས་པས་བར་
མ་ཡིན་ལ། གཉེན་པོ་ཟག་མེད་དང་བྲལ་བས་མ་བསྲབས་པའོ། །བསྲབས་ལ་མ་བསྲབས་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་བྱིས་པ་ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་

དགེ་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དེའང་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་སྡུག་
བསྔལ་ལས་འདས་པས་བསྲབས་པ་ཡིན་ལ། གཉེན་པོ་ཟག་མེད་དང་བྲལ་བས་མ་
བསྲབས་པའོ་་་་་་་་མཚལ། །ཆེས་སྲབ་ལ་བསྲབས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འཕགས་པ་སློབ་པ་
སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དེ་དག་ནི་ངན་འགྲོ་དང་
སང་སྐྒོས་དང་དྱེ ད་གཤེར་སྐྲོ ས་ལ་སོགས་པའྱེ་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་བིསྲབས་པར་གྱུར་པའོ། །
ཤིན་ཏུ་ཆེས་སྲབ་ལ་བསྲབས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་མྱ་ངན་

ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་མི་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲོག་གི་དབང་པོ་མ་འགགས་
པའི་རྐྱེན་གྱི་མིང་བཞི་དང་གཟུགས་སོ། །ཞེས་པ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དག་ལྷག་མར་
ལུས་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་འགགས་པ་ན་སླར་མི་འབྱུང་བས་ཤིན་ཏུ་ཆེས་བསྲབས་པའོ། །སྡུག་
བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་སྡུག་བསྔལ་དུ་སྣང་ཞིང་བསྲབས་པ་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་གནས་པ་
གང་ཞེ་ན། གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ས་བཅུ་་་་་་་་་
ས་དང་པོ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་རྣམས་སུ་དམ་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་
སེམས་ཅན་དུ་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་གཞན་སྣང་ལ་སྡུག་བསྔལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

118

གྱི་རྣམ་པར་བསྟན་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་བསམ་བཞིན་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་བླངས་ནས་
ལུས་དང་ཡན་ལག་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་བར། སྣང་ཡང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་
པ་ལས། གྲོལ་བས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཉེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་འཆི་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ནི། འཆི་བའི་

སྡུག་བསྔལ་ལོ་ཞེས་མདོ་ལས་གང་གསུངས་ཤིང་འདིར་ཡང་སྔར་བསྟན་པ་དེ་ལ། འཆི་བ་

སླུ་བར་་་་་་་་ཚེ་དང་དབང་པོ་རྣམས་དང་སྲོག། འགགས་པ་འཆི་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། །འཆི་བ་

སླུ་བའི།་་་་་་་་་ཐབས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་འཚོ་བ་ནི། འཆི་བ་སླུ་བ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་
སྲོག་འགག་པའི་འཆི་བ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཡང་དགེ་བའི་སེམས་ཡོད་པ་དང་། མི་
དགེ་བའི་སེམས་ཡོད་པ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་ཡོད་པའི་འཆི་བའོ། །དེ་
དག་གི་དགེ་མི་དགེ་ནི་འཆི་སེམས་ཐ་མའི་སྔོན་ལ་འབྱུང་བ་གསལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་

པ་སྟེ། ཐ་མ་ཉིད་ནི་མི་གསལ་བ་་་་་་་་་་བསྒྲིབས་པའམ། དོན་གསང་མ་བསྒྲིབས་པའི་་་་་་་་་ལུང་མ་

བསྟན་ཁོ་ནར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་གསལ་ན་རང་གི་སྔོན་གོམས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་སམ། གཞན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཆོས་བསྟན་
ཞིང་བསྐུལ་ནས་བསྒྲུབས་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ། དད་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ནི་དགེ་
བའི་སེམས་ཡོད་པའི་འཆི་བར་བལྟའོ། །ཡང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་གསལ་བ་ན་རང་གི་ཉོན་
མོངས་པས་ཀུན་ནས་བསླང་ཞིང་མི་དགེ་བའི་སེམས་སྐྱེས་བས་སམ། གཞན་སྡིག་པའི་

གྲོགས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུར་ཞིང་བསྒྲུབས་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ། སྡིག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་
པ་ནི་མི་དགེ་པའི་སེམས་ཡོད་པའི་འཆི་བར་བལྟའོ། །སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་གསལ་ཡང་རུང་
མི་གསལ་ཡང་རུང་། རང་གཞན་གྱི་རྐྱེན་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རམ། རྐྱེན་ཡོད་ཀྱང་སྟོབས་ཞན་པས་དགེ་སྡིག་ཏུ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཡང་རུང་སྟེ། ཐ་མལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

119

བར་གནས་པ་ནི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་ཡོད་པའི་འཆི་བར་བལྟའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་འཆི་བ་ན་དྲོད་ཀྱི་བསྡོག་ཚུལ་ནི་དགེ་བ་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་ཐོག་མ་ཉིད་
དུ་རྐང་པ་ནས་སྙིང་གའི་བར་དུ་སྨད་ནས་གྲང་བར་འགྱུར་རོ། །མི་དགེ་བ་བྱེད་པའི་ལུས་
ནི་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་སྤྱི་བོ་ནས་སྙིང་གའི་བར་དུ་སྟོད་ནས་གྲང་བར་འགྱུར་རོ། །སར་མེར་
མེར་པོའི་ཕྱོགས་གང་དུ་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་དེ་སྙིང་ཁ་ཡིན་པས་དེ་ནས་དྲོད་དང་རྣམ་

ཤེས་འཕོ་བར་གསུངས་སོ། །མཛོད་དུ་ནི། འོག་མིན་ལྷར་འགྲོ་མི་སྐྱེ་རྣམས། །རིམ་གྱིས་
འཆི་ན་རྐང་པ་དང་། ལྟེ་བ་སྙིང་གར་ཡིན་འཆི་འཕོ། །ཞེས་ངན་འགྲོ་དང་མི་དང་ལྷར་སྐྱེ་
བ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་་་་་་་་་ངན་སོང་་་་་་་་རྐང་པ་དང་་་་་་་་་མི་་་་་་་་ལྟེ་བ་དང་་་་་་་
ལྷ་དང་དགྲ་བཅོམ་་་་་་་་སང་ག་ནས་དྙི ད་དང་རྣམ་ཤེས་འཕོ་བར་བཤད་དེ། ཁ་ཅྲོག་ནི་དིགྲ་བཅོམ་
པ་སྤྱི་གཙུག་ནས་འཕོའོ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །གཅིག་ཅར་འཆི་བ་ན་ཡིད་དང་བཅས་པའི་

ལུས་དབང་མེད་ལ་འགག་གོ །གཞན་ཡང་དགེ་བ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་
བ་སྣ་ཚོགས་པ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་བདེ་བར་འཕོ་ཞིང་། མི་དགེ་བ་བྱེད་པ་ནི་

གཟུགས་མི་སྡུག་པ་མཐོང་བ་དང་། རྡུལ་དང་སྤུ་ཟིང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། རྐང་ལག་གཡོབ་
པ་དང་། མིག་ལྡོག་པ་དང་། ལྦུ་བ་སྐྱུགས་པ་ལ་སོགས་པས་སྡུག་བསྔལ་དང་བཅས་ཏེ་
འཕོའོ། །གནད་གཅོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་དམྱལ་བ་དང་ལྷ་ལ་མེད་ཅིང་། དགེ་བ་
བྱེད་པ་དང་སྒྲ་མི་སྙན་པ་ཚབས་ཆུང་ལ། མི་དགེ་བ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚབས་ཆེན་པོ་
མྱོང་བར་གསུངས་སོ། །་་་་་་་་ཆགས་བཅས་འཆི་ན་མི་གཙང་བ་དང་ཁུ་བ་འབྱུང་བས་ལུས་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་
པས་དྲི་ང་བ་འབྱུང་ལ། ལྷ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བསལ་བ་ལ་བརྩོན་པར་མི་བྱེད། འཆི་ཁར་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་སེམས་གཏོད་
པས་མིག་འབྱེད་འཛུམ་བྱེད་ཅིང་དེའི་རླུང་སྙིང་གར་འགགས་པས་རླུང་ལྟོ་ནས་གྱེན་དུ་ལྡངས་ཏེ་དེས་རོ་རེངས་སོ།
།དགྲ་བཅོམ་འཆི་ཁར་མི་གཙང་བ་མི་འབྱུང་བས་ལུས་དྲི་མི་ང་། ལྷ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བསལ་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

120

སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་སེམས་མི་གཏད་པས་མིག་འབྱེད་འཛུམ་མི་བྱེད། རླུང་ལྟེ་བར་འགགས་པས་གྱེན་དུ་ལྡང་རྒྱུ་མེད་
པས་རོ་མི་རེངས་སོ་ཞེས་གདགས་པར་རོ།།
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཤི་འཕོས་ནས་བར་སྲིད་འགྲུབ་ཚུལ་ལ་སྤྱི་དོན་བཞིའི། མཚན་ཉིད་ནི།
འདིར་གང་འཆི་དང་སྐྱེ་བ་ཡི། །སྲིད་པའི་བར་དུ་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡུལ་གཞན་
དུ་སྐྱེ་བ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འཆི་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་དག་གི་བར་དུ་མངོན་བར་གྲུབ་པའི་
སྲིད་པའོ། །དབྱེ་བ་ནི་འགྲོ་བ་དྲུག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་བར་དོ་དྲུག་གམ། འདོད་པ་དང་གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བའི་བར་དོ་གཉིས་སོ། །སྒྲུབ་བྱེད་ལ་རིགས་པ་ནི། འབྲུ་ཡི་རྒྱུན་དང་

ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །སྲིད་པ་ཆད་ལས་འབྱུང་བ་མིན། ཞེས་པ་ལྟར། གང་རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་
པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་འབྲུ་
ཡི་རྒྱུན་བཞིན། སེམས་གྱི་རྒྱུན་ཡང་རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་པའོ་ཞེས་པས། ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ།་་་་་་་་ཁ་
ཅིག་འཆི་སྲིད་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་སྲིད་འབྱུང་བར་འདོད་པ་བསལ་ནས། བར་སྲིད་ཡོད་པར་
འགྲུབ་བོ། །ཅི་སྟེ་གཟུགས་ལས་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་རྒྱུན་མེད་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་སྙམ་ན། གཟུགས་བརྙན་མ་གྲུབ་ཕྱིར་བ་དང་། མི་འདྲའི་ཕྱིར་ན་དཔེ་མ་ཡིན། །ཞེས་ཏེ། གཟུགས་
བརྙན་ནི་འཁྲུལ་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གྲུབ་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུན་མ་ཡིན་ཞིང་། གཟུགས་དང་མེ་ལོང་གཉིས་ཀ་ལས་བྱུང་བས་མི་འདྲ་

བའི་ཕྱིར་དཔེར་མི་རུང་ངོ་། །
ལུང་ནི། མགུར་གསུངས་ཕྱིར་ཡོད་དྲི་ཟ་ནི། །ལྔར་གསུངས་འགྲོ་མདོ་ལས་ཀྱང་
འགྲུབ། །ཅེས་པ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མགུར་ནས། སྲིད་པ་ནི་བདུན་ཏེ། འགྲོ་བ་

ལྔའི་སྲིད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། སྲིད་པ་བར་མའོ་ཞེས་པ་དང་། གནས་གསུམ་
མངོན་དུ་གྱུར་ན་མའི་མངལ་དུ་བུ་འཆགས་ཏེ། མ་རུང་ཞིང་ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་པ་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

121

ཕ་མ་ཆགས་ཤིང་ཕྲད་པ་དང་། དྲི་ཟ་ཡང་ཉེ་བར་གནས་པའོ་ཞེས་་་་་་་་་དེ་ཕུང་པོ་ཞིག་པའོ་
སྙམ་ན། རྟ་ལེན་གྱི་མདོ་ལས། ཁྱོད་ཀྱིས་དྲི་ཟ་ཉེ་བར་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྒྱལ་རིགས་སམ་བྲམ་ཟེའམ་རྗེའུ་
རིགས་སམ་འོན་ཏེ་ཤར་ཕྱོགས་ནས་འོངས་པ་ཞིག་གམ་འོན་ཏེ་ལྷོ་དང་ནུབ་དང་བྱང་ནས་འོངས་པ་ཞིག་ཤེས་སམ། ཞེས་སོ།།་་་་་་་་གསུངས་ཤིང་། ཕྱིར་མི་འོང་ལྔའི་ནང་དུ་ཡང་བར་མ་དོར་མྱ་ངན་ལས་
འདས་བར་གསུངས་པ་དང་། འགྲོ་བ་བདུན་གྱི་མདོར་ཡང་། བར་མ་དོར་མྱ་ངན་ལས་
འདའ་བ་གསུམ་གསུངས་པས་བར་སྲིད་ཡོད་པར་འགྲུབ་པོ། །རྩོད་སྤང་ནི་བར་སྲིད་

ཡོད་ན་བདུན་སུན་འབྱིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལུས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དམྱལ་བར་ལྟུང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ལས་ཤིན་ཏུ་དྲག་པོས་མཐོང་ཆོས་ལ་དམྱལ་བའི་མེས་
བསྐོར་ཏེ། ཤི་འཕོས་ནས་བར་སྲིད་ཀྱིས་ཕྱི་མ་ལ་དམྱལ་བར་ལྷུང་བ་ལ་དགོངས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཚམས་མེད་པ་ལྔའི་ལས་གང་བྱས་ཤིང་བསགས་ན་དེ་མ་ཐག་དམྱལ་བར་
སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་། འགྲོ་བ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་རྟོག་ན་གསོན་པའི་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་དམྱལ་བ་མྱོང་བར་ཐལ་ལོ། །གཞན་
ཡང་་་་་་་་་བྲམ་ཟེ་རྒན་པོ་ལ་གདམས་པའི་་་་་་་་མདོ་ལས། བྲམ་ཟེ་ན་ཚོད་ཁྱེར་ཟིན་རྒ་བ་ལས། །
འཆི་བ་ཡིན་ཏེ་གཤིན་རྗེའི་དྲུང་དུ་ཕྱིན། །བར་ན་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཞིང་། །

ཁྱོད་ཀྱི་ལམ་རྒྱགས་ཀྱང་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའང་མིའི་ནང་ན་གནས་མེད་
པ་ལ་དགོངས་པའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། ཁ་དོག་ཁམས་མིང་ཚེ་ཚད་ལས། །མཐོང་དབྱིབས་བགྲོད་པའི་

ཁྱད་པར་རོ། །དེ་ལ་ཁ་དོག་གི་ཁྱད་པར་ནི། དྲོད་ཡལ་ནས་བར་སྲིད་གྲུབ་པ་དེ་ལ་མི་
དགེ་བ་བྱེད་པ་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བའི་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་མངོན་པར་གྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་
གི་ལུས་དང་མཐོང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ནི་དཔེར་ན་ཕྱར་བ་ནག་པོ་ལྟ་བུའམ། ཉི་མ་དང་ཟླ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

122

བ་སྐར་མ་ལ་སོགས་པའི་འོད་དང་བྲལ་བའི་མཚན་མོ་མུན་པ་མུན་ནག་ཏུ་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །དགེ་བ་བད་པ་བདེ་འགྱེ ར་སྐྲོ་བའྱེ་ཡུལ་དང་མཐོང་ཡུལ་ནི་དཔེར་ན་ ིསྣམ་བུ་དཀར་
པོ་ལྟ་བུའམ། དཀར་ཞིང་གསལ་བའི་ཟླ་བའི་འོད་དང་བཅས་པའི་མཚན་མོར་སྣང་བ་
ལྟ་བུའོ། །སྲིད་པ་ཕོ་བའི་མདོར། དམྱལ་བའི་བར་དོར་སྡོང་དུམ་མེས་ཚིག་པ་ལྟ་བུའོ། །
ཡི་དྭགས་ཀྱི་ཆུ་ལྟ་བུ་དང་། དུད་འགྲོའི་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། མི་དང་འདོད་ལྷའི་གསེར་ལྟ་བུ་
དང་། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷའི་སྣམ་བུ་དཀར་པོ་ལྟ་བུར་ཡང་གསུངས་སོ། །ཁམས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ནི། བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་
ན་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་རྣམ་ཤེས་རྐྱང་པས་མི་ནུས་པས་ཡོད་པའོ། །
གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ན་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་གང་དུ་ཤི་བ་དེར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་མེད་པ་ནས་ནི་འཆི་འཕོ་བ་འདོད་
གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོད་པའོ། །མིང་གི་ཁྱད་པར་ནི། བར་སྲིད་དེ་ནི་སེམས་ཙམ་ལས་
བྱུང་ཞིང་བརྫུས་སྐྱེས་ཡིན་པས་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་དང་། དྲི་ཟ་བའི་ཆེད་དུ་འགྲོ་ཞིང་དྲིས་

བརྟས་པར་འགྱུར་བས་དྲི་ཟ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྲིད་པ་འཚོལ་བ་དང་། སྲིད་
པ་གཉིས་ཀྱི་བར་མ་དང་། སྐྱེ་བ་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡིད་
ལས་བྱུང་དང་སྲིད་ཚོལ་དང་། དྲི་ཟ་སྲིད་པ་བར་མ་དང་། འགྲུབ་པའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
ཚེ་ཚད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། བར་དོ་དེར་དེ་ལྟར་ཐོགས་ཤིང་མཆོག་ཏུ་རིང་ན་ཞག་བདུན་
གནས་ཏེ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་རྙེད་ན་དེ་ཚུན་ཆད་ཡུན་ཐུང་ངུ་ཉིད་ཀྱིས་འཆི་འཕོ་བར་
འགྱུར་བའོ། །ཅི་སྟེ་མ་རྙེད་ན་ཞག་བདུན་བདུན་ན་ཤི་འཕོས་ནས་སླར་ཡང་སྐྱེ་ཞིང་།

བདུན་ཕྲག་བདུན་གྱི་བར་དུ་གནས་ལ། དེའི་ཁོངས་སུ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་
རྙེད་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི། དེ་སྲིད་ཚོལ་ཡིན་པས་དུས་ཐུང་ངུར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

123

གནས་ཏེ། ཡུལ་དེར་སྐྱེ་འགྱུར་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ན་་་་་་་་་ཕ་མ་འདུ་བ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་ལས་ཀྱི་རྐྱེན་
ཚོགས་པ་གསར་དུ་འདྲེན་ལ། མ་ངེས་ན་ཡུལ་གཞན་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་ཅིང་། མདོ་སྡེ་པ་ཁ་་་་་་་་་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག། བ་ལང་དབྱར། ཁྱི་སྟོན་། དོམ་དགུན། རྟ་སོས། བ་མེན། ཅེ་སྤྱང་། དྲེད། བོང་
བུ་རྣམས་དུས་མིན་དུ་འཁྲིག་པས། བ་ལང་དུ་སྐྱེ་བ་མེན་ལྟར་འདྲ་བ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་ཟེར་རོ།།་་་་་་་་ཅིག་ནམ་སྐྱེ་
བའི་རྐྱེན་མ་རྙེད་ཀྱི་བར་དུ་གནས་པར་འདོད་དོ། །ལས་སོག་པའི་ཁྱད་པར་ནི། བྱེད་
བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ། མི་ལྡོག་དེ་ནི་དྲི་ཟའོ། །ཞེས་ངན་འགྲོའམ་བདེ་འགྲོའི་བར་སྲིད་གང་འགྲུབ་

པ་དེ་ལས་མི་ལྡོག་པར་འདོད་མོད། འདིར་ནི་ཕལ་ཆེ་བ་དེ་ལྟར་ཡང་། ཅི་སྟེ་ན་ལྡོག་གོ། །
ཞེས་པས་གཞན་དུ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་སྟོབས་ལྡན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན། མི་དགེ་བའི་དབང་གིས་

བདེ་འགྲོའི་བར་དོ་ནས་ངན་འགྲོའི་བར་དོར་ལྡོག་ཅིང་། དགེ་བའི་དབང་གིས་ངན་འགྲོའི་

བར་དོ་ནས་བདེ་འགྲོའི་བར་དོར་ལྡོག་པ་ཡང་སྲིད་དེ། དེ་དཔེར་ན་བསམ་གཏན་བཞི་པ་

ཐོབ་པའི་དགེ་སློང་དགྲ་བཅོམ་པའོ་སྙམ་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་ཤི་ནས་བཞི་པའི་

བར་དོ་གྲུབ་པ་ན། སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཤེས་ནས།་་་་་་་་ཐར་པ་ལ། མི་བདེན་ནོ་ཞེས།་་་་་་་་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་
ལོག་ལྟ་སྐྱེས་པས་དུས་གཞན་ན་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་སད་ནས་དམྱལ་བའི་བར་དོ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་ལ་ངན་འགྲོའི་བར་དོ་གྲུབ་པ་ན་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོ་ག་
ཟབ་མོ་དང་སྦྱིན་གཏོང་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་འགྲོའི་བར་དོར་བསྒྱུར་བ་ལྟ་
བུའོ། །བར་སྲིད་དེ་ན་གནས་པ་ན་ཡང་སྔོན་གྱི་འཕེན་པའི་དབང་གིས་དགེ་བ་ལ་སོགས་
པའི་སེམས་པ་འབྱུང་བས་ལས་སོག་གོ །མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་ནི། སྐལ་པ་མཉམ་པའི་

སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་པ་སྟེ། འགྲེལ་པར། གང་སྔོན་དགེ་མི་དགེ་ལྷན་
ཅིག་སྤྱད་བ་དེ་རྣམས་རྨི་ལམ་གྱི་ཚོད་ཙམ་དུ་མཐོང་བར་བཤད་ལ་སར། རང་དང་སྐལ་
པ་མཉམ་པའི་བར་སྲིད་དང་། རང་གི་སྐྱེ་གནས་མཐོང་ཞིང་། སྡིག་ཅན་རྣམས་མིག་ཐུར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

124

དུ་སྤྱི་ཚུགས་སུ་ལྟ་བ་དང་། ལྷར་སྐྱེ་བ་རྣམས་གྱེན་དུ་ལྟ་བ་དང་། མིར་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཐད་
ཀར་ལྟ་བ་ཡང་གསུངས་སོ། །མཐོང་བྱེད་ནི། རིགས་མཐུན་ལྷ་མིག་དག་པས་མཐོང་། །
ཞེས་པ་རིགས་མཐུན་པའི་མིག་དང་། ལྷའི་མིག་རྣམ་པར་དག་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་
མཐོང་གི། ལྷའི་མིག་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་རང་དང་སྐལ་པ་མཉམ་
པ་དང་། འགྲོ་བ་འོག་མའི་བར་དོའང་མཐོང་ཞིང་། གོང་མ་རྣམས་མི་མཐོང་བར་ཡང་འཆད་དོ། །དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ལས་གང་གིས་འགྲོ་བ་གང་འཕེན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
དེའི་བར་སྲིད་ཀྱང་འཕེན་པས་ན། གང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་བྱད་གཟུགས་སོ་ཞེས་པ་ལྷར་སྐྱེ་བ་ན་ལྷའི་དབྱིབས་ཅན་དུ་འགྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་འཕེན་པ་གཅིག་
པའི་ཕྱིར། །འབྱུང་་་་་་་་་བར་འགྱུར་་་་་་་་་པའི་སྔོན་དུས་་་་་་་་་ཀྱི་སྲིད་་་་་་་་་པའི་དབྱིབས་ཅན། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་འགའ་ཞིག་གི་་་་་་་་་ཕྲུ་གུ་ཤི་ནས་་་་་་་་མངལ་དུ་ཚ་དམྱལ་གྱི་བར་དོ་དེའི་
དབྱིབས་ཅན་དུ་གྲུབ་ན་མངལ་སྲེག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། བལྟར་མི་རུང་བ་
བཞིན་དུ་རེག་ཏུའང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བོངས་ཚོད་ནི་བྱིས་བ་ལོ་ལྔ་དྲུག་ལོན་པ་ལ་
སོགས་པ་ནས་གཟུགས་ཁམས་པའི་བར་དོ་བོངས་ཚོད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྟེ་གོས་ཡོད་
མེད་ཀྱང་སྐྱེ་ཚུལ་དང་འདྲའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་གཞོན་ནུ་ཐུར་བུ་ལྟ་བུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་ཤིང་སྟོང་གསུམ་སྣང་བར་མཛད་པ་ཡིན་ཡང་། ཡུམ་གྱི་རྨི་ལམ་དུ་གླང་

བོ་ཆེ་དཀར་བོས་ཞུགས་པར་གཟིགས་པ་ནི་མཚན་མ་ཙམ་བསྟན་པ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀིའི་

རྨི་ལམ་་་་་་་་་གླང་ཆེན་ཁྲོན་དང་ཕྱེ་དང་ཙན་དན་ཚལ། །གླང་ཕྲུག་མི་གཙང་དབང་བསྐུར་རས་ཡུག་རྩོད།།་་་་་་་་ལྟ་བུའོ། །བགྲོད་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རྡོ་རྗེའི་རིལ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མི་ཟློག་ཅིང་སངས་

རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་ཁེགས་པས་འགྲོ་བ་ལ་ཐགས་ཐོགས་མེད་དོ། །ལས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་ཀྱི་
ཤུགས་དྲག་པོ་དང་ལྡན་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་གང་ན་ཡོད་པ་དེར་མྱུར་དུ་འགྲོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

125

ཞིང་། སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་ནི་ཐོགས་ཏེ། ལྕགས་ཀྱི་ཐུ་ལུམ་འབར་བའི་ནང་ནས་སན་བུ་

ྲིབྱུང་ངོ་ཞེས་གྲགས་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་། ལས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་ཤུགས་དང་ལྡན། །དབང་པོ་ཀུན་ཚང་ཐོགས་མེད་ལྡན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་ཡིན་

ན་དམུས་ལོང་ལ་སོགས་པའི་བར་སྲིད་བྱད་གཟུགས་མི་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་

མེད་དེ། ཕལ་ཆེར་འདྲ་བ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ།་་་་་་་་བར་སྲིད་ནས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་ནི་དཔེར་ན་སྲང་མདའི་མགོ་
འཇུག་མཐོན་དམན་དུས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བར་སྲིད་ནས་འཆི་འཕོ་ཞིང་སྐྱེ་སྲིད་
དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་རོ། །དེ་ཡང་། བློ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གྱུར་པས། །རྩེ་དགས་འགྲོ་བའི་

ཡུལ་དུ་འགྲོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་ནི་གནས་པ་ནི་མངལ་དུ་སྐྱེས་ན་ལས་ཀྱི་
མིག་གིས་སྐྱེ་བའི་གནས་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པ་ལ།་་་་་་་་སར་་་་་་་་ཕ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་པར་འཁྲུལ་
ནས། མཛོད་ལྟར་ན་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་མཐོང་ནས།་་་་་་་་ཕོར་སྐྱེ་ན་མ་ལ་འདོད་ཆགས་སྐྱེད་ཅིང་། མོར་
སྐྱེ་ན་ཕ་ལ་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་དེ། གཅིག་ལ་སྡང་བས་བྲལ་བར་འདོད་ཅིང་ཕྱིན་པ་དང་།
གང་རུང་དེ་ཉིད་ལུས་གཞན་མེད་པའི་ཕོའམ་མོའི་དབང་པོ་ཙམ་དུ་མཐིང་བ་ལ་ཆགས་
ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཞེ་སྡང་གི་བར་སྲིད་འགག་ཅིང་སྐྱེ་སྲིད་ལེན་
པའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཕོ་མོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་
གང་རུང་ལ་སྡང་བ་བཅས་པས་འགག་ཅིང་། ཕ་མའི་ཆགས་པ་དྲག་པོའི་རྗེས་སུ་ཁུ་ཁྲག་
གི་ཐིགས་པ་གཉིས་སྐྱེ་གནས་སུ་འདྲེས་ནས་འོ་མའི་སྤྲིས་མ་ལྟར་ནུང་ནུར་བོར་གྱུར་པ་
ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བཅས་པ་འབྱུང་སྟེ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དེ་ནི་རྣམ་

པར་སྨིན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དྲི་དང་གནས་ལ་མངོན་འདོད་གཞན། །ཞེས་པ་ལྟར་དྲོད་

གཤེར་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་དྲི་སྣ་ཚོགས་འདོད་པས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཞིང་། བརྫུས་ཏེ་སྐྱེས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

126

ན་གནས་དོན་དུ་གཉེར་བས་འཇུག་པ་ནི། ཆར་དང་རླུང་དྲག་པོས་ཉེན་ནས་མེ་འབར་བ་
མཐོང་སྟེ་ཚ་དམྱལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་དང་། མེ་དང་ཉི་མ་ལ་སོགས་པས་ཉེན་ནས་
བསིལ་བར་མཐོང་སྟེ་གྲང་དམྱལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་དང་། གནས་ཡིད་དུ་འོང་
བ་མཐོང་སྟེ་ལྷའི་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སྒོ་ང་ལས་སྐྱེ་ན་དེ་
ཉིད་ཐོག་མར་མངལ་ལམ་དྲོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བས་དེ་དག་དང་མཐུན་པའོ། །དེ་ལྟར་འཕོ་ཞིང་འཇུག་པའི་ཚེ་སྐལ་པ་ངན་ན་ཀུ་ཅོའི་སྒྲ་དང་འདམ་བུ་དང་ནགས་ཐིབས་པོ་

ལ་སོགས་པར་འགྲོ་བའི་མཚན་མ་འབྱུང་ཞིང་སྐལ་བ་བཟང་ན་སྒྲ་སྙན་པ་དང་གཞལ་མེད་ཁང་དང་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ལ་སོགས་པར་འགྲོ་བའི་མཚན་མ་འབྱུང་བར་ཡང་་་་་་་་་པར་གསུངས་སོ། །
ལྔ་པ།་་་་་་་་སྐ་གནས་བཞྱེ འི་དབང་པོ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། རྣམ་

ི སྨིན་ཀུན་གཞ་ཉི ང་མཚམས་ ིསྦྱར་བ་དེའི་འོག་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས་མིང་དང་གཟུགས་དང་

སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་དུ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་
གནས་བཞི་པོ་སྒོ་ང་ཐོག་མར་གྲུབ་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་དང་དྲོད་

དང་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། བརྫུས་ཏེ་འཕྲལ་ལ་སྐྱེ་བར་དབང་པོ་མངོན་པར་འགྲུབ་སྟེ། དང་པོ་ལ་རིམ་གྱིས་འགྲུབ་ཅིང་བརྫུས་སྐྱེས་ལ་ནི་གཅིག་ཅར་འགྲུབ་པོ། །ཁྱད་པར་
མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། ཞག་བདུན་ཕྲག་ལྔས།་་་་་་་་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་ནུར་ནུར་འགྱུར། །

ནུར་ནུར་པོ་ལས་མེར་མེར་འགྱུར། །མེར་མེར་པོ་ལས་ནར་ནར་འགྱུར། །ནར་ནར་པོ་ལས་གོར་གོར་འགྱུར། །གོར་གོར་པོ་ལས་རྐང་ལག་འགྱུར། །་་་་་་་་ཞེས་གནས་སྐབས་དང་པོ་ལྔ་དང་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས། སྐྲ་སྤུ་སེན་མོ་ལ་སོགས་དང་། །དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་དང་ནི། །མཚན་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་་་་་་་་ཞེས་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་རྫོགས་ཏེ། །ཞེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

127

པ་ལྟར་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་བརྒྱད་བོར་ཞག་བདུན་ཕྲག་སུམ་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་ཚང་ནས་ཞག་བཞི་སོང་བ་ན་བཙལ་བར་གསུངས་སོ། །དེའང་ཕལ་ཆེ་བ་སྟེ། སྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན་ལོ་དྲུག་དང་། གནས་བརྟན་རྒན་བོ་སྐྱེ་ལོ་དྲུག་ཅུ་མངལ་དུ་གནས་པར་ཡང་བཤད་དོ། །ཕོར་སྐྱེ་ན་མའི་ལྟོ་བ་གཡས་བ་ལ་རྟེན་
ཅིང་རྒྱབ་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། མོར་སྐྱེ་ན་གཡོན་བ་ལ་རྟེན་ཅིང་མདུན་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། མ་ནིང་

དུ་སྐྱེ་ན་ཆགས་པ་གང་ཤས་ཆེ་བ་དང་མཐུན་པར་ལྟ་ཞིང་། བར་དོ་དབང་པོ་ཚང་བས་ཞུགས་ནས་ཕྱིས་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་གསུངས་སོ། །མཚེ་མར་སྐྱེ་ན་བར་དོའི་དུས་

སུ་མངལ་གྱི་སྒོ་ནས་རིམ་གྱིས་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་སྔར་སྐྱེས་པ་ཉིད་གཞོན་པའོ་ཞེས་ཀྱང་
འཆད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་སྐྱེ་འཆིའི་སྲིད་པ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་ལོ་ལྟར་
འཁོར་བ་སྟེ། མཛོད་དུ་་་་་་་་ཇི་ལྟར་འཕངས་བཞིན་རིམ་གྱིས་རྒྱུན། །འཕེལ་ནས་ལས་
དང་ཉོན་མོངས་ཀྱིས། །འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དུ་འགྲོ་ཞེས། །སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་
འཆད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་བསྒོམས་ན་རྒྱུ་ཟད་པ་
ལས་མཐར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དབུ་མ་་་་་་་་བཞི་བརྒྱ་པར། ཇི་ལྟར་ས་བོན་
མཐའ་མཐོང་ཞིང་། །དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྒྱུ་ནི་མ་ཚང་ཕྱིར། །སྐྱེ་བ་
འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤང་བྱ་ཀུན་འབྱུང་།

དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

128

སྲེད་པ་གཙོ་བོའི་ཚུལ་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ།

སད་པ་གཙོ་བོའྲེ་ཚུལ་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

ིསྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དོན་དངོས་བསྟན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་
དང་། ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ལས་ཟག་པ་དང་

བཅས་པ་སྟེ། གང་ལས་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་བ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལུང་འགལ་སྤང་བ་ནི། དེ་ལྟ་ན་མདོ་ལས་སྲེད་པ་ཉིད་ཀུན་འབྱུང་དུ་

བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྲེད་པ་འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལུས་ཐོབ་པ་ལ་མི་འབྲལ་བར་

སྲེད་པ་དང་ལུས་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོབ་པར་སྲེད་པས་ཡང་སྲིད་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་ཅན་དང་།
ཡུལ་ཐོབ་པ་ལ་དགའ་ཞིང་མི་འབྲལ་བར་སྲེད་པའི་ཡིད་བདེ་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པ་
དང་། ཡུལ་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཕྲད་ཅིང་འབྱུང་བར་སྲེད་པས་དེ་དང་མངོན་པར་དགའ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྲིད་པ་ལ་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པར་བསྟན་བས་
གཙོ་བོར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི་གཙོ་བོའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སྲེད་པ་གང་ཐམས་
ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་ཏོ། །དེས་གཙོ་བོར་འཇོག་ན་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་གང་ཞེ་ན།
དེ་ནི་འདི་ལྟར། སྔར་བསྟན་པ་བཞིན་ལུས་དང་ཡུལ་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་བ་ཐམས་ཅད་
ལ་སྲེད་པས་ཁྱབ་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་བྲལ་བ་

དང་། བདེ་བ་ལ་མི་འབྲལ་བར་སྲེད་ལ། བཏང་སྙོམས་ལ་གཏི་མུག་གིས་སྲེད་ཅིང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

129

ཁྱད་པར་ཀུན་གཞི་ལ་བདག་ཏུ་རྨོངས་བས་སྲེད་པས། ཚོར་བ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་
ཐམས་ཅན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། འདས་པ་ལ་དྲན་པ་དང་། མ་འོངས་བ་ལ་དགའ་བ་དང་། ད་
ལྟ་བ་ལ་ཆགས་ཤིང་སྲེད་པས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། འདོད་པ་དང་གཟུགས་
དང་གཟུགས་མེད་པ་ལ་སྲེད་པས་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། འདོད་པ་དང་
སྲིད་པ་ཚོལ་བ་ལ་སྲེད་པས་ཁམས་བསུམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་འགྲུབ་ཅིང་། ལོག་པའི་ཚངས་
སྤྱོད་ཚོལ་བ་ལ་སྲེད་པས་འཁོར་བ་ལས་མི་ཐར་བས་ཚོལ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་།

འདོད་པ་རྟག་ཏུ་འབྱུང་བར་སྲེད་ཅིང་། མི་འདོད་པ་རྒྱུན་ཆད་པར་སྲེད་པས་རྟག་ཆད་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའོ། །

རང་གི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

རྒྱས་བཤད་ལ། ཉོན་མོངས་ཀུན་འབྱུང་དང་། ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་གང་ཞེ་ན། དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་ནི་དོན་བཅུས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྟེ། གྲངས་དུ་ཡིན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུ་གང་ལས་བྱུང་
བ་དང་། དམིགས་ཡུལ་གང་ལ་འཇུག་པ་དང་། གྲོགས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་
དང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གང་ཡིན་པ་དང་། ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུར་ལོག་པར་ཞུགས་པ་དང་།
ཁམས་གང་ན་གང་ཡོད་དང་། སྡེའམ་རིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། སྤོང་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་
བུ་ཡན་པས་

ིཀྱང་ཉོན་མོངས་པའ་ཀུན་འབྱུང་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བལྟའོ། །ངོ་བོ་རྒྱས་ ིབཤད་ལའང་བཅུ་སྟེ། གྲངས་དང་མཚན་ཉིད་འབྱུང་དམིགས་མཚུངས་ལྡན་དང་། །རྣམ་
གྲངས་ལོག་ཞུགས་ཁམས་རིས་སྤོང་བའོ། །དེ་ལ་གྲངས་གང་ཞེ་ན། བསྡུ་ན་ཉོན་མོངས་
པ་དྲུག་གམ་ཕྱེ་ན་ཉོན་མོངས་པ་བཅུའོ། །ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། སྔར་བསྟན་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

130

ལྟར་ཁམས་གསུམ་པའི་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་འདོད་ཆགས་དང་། གཞན་དག་ལ་ཀུན་ནས་
མནར་སེམས་པ་ཁོང་ཁྲོ་དང་། བདག་ལྟ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཁེངས་པ་ང་རྒྱལ་དང་།
ཁམས་གསུམ་པའ་མི་ཤེས་པ་མ་རི ག་པ་དང་། བདེན་པ་ལ་ཡིད་གཉི ས་ཟ་བ་ཐེ་ཚོམ་དང་། ིཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ལྟ་བའོ། །རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལྟ་བ་ལ། བདག་དང་བདག་གི་་་་་་་་་འཇིག་ལྟ་དང་་་་་་་་ཆད་རྟག་་་་་་་་་མཐར་འཛིན་་་་་་་་དང་། །
མེད་་་་་་་་་པར་ལྟ་བ་་་་་་་་དང་དམན་ལ་མཆོག་་་་་་་་་འཛིན་་་་་་་་ལྟ་དང་། །རྒྱུ་མིན་ལམ་མིན་དེར་ལྟ་
ཚུལ་ཞུགས་་་་་་་་བ། །དེ་རྣམས་ལྟ་བ་ལྔ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྣམ་པ་ལྔར་ཕྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་
གིས་ཉོན་མོངས་པ་བཅུར་ཡང་འགྱུར་རོ། །མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་

འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་ཟིན་ནས། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་གང་ཞིག་

འབྱུང་བ་ན། རྣམ་གཡེང་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། རྒོད་པ་དང་རྨུགས་པ་དང་། བག་མེད་པ་དང་འཛེམ་པ་མེད་པ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་

ཅན་དུ་འབྱུང་བ་སྟེ། བྱེད་ལས་ནི་དེ་འབྱུང་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་རབ་ཏུ་མ་ཞི་ཞིང་ལས་སུ་
མི་རུང་བར་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །འབྱུང་བ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུའི་རྐྱེན་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནམ་བག་ལ་ཉལ་
གཉེན་པོས་ལེགས་པར་མ་བཅོམ་ཞིང་མ་སྤངས་པར་གྱུར་པ་དང་། དམིགས་པའི་རྐྱེན་
ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱི་ཆོས་ཡུལ་སྡུག་མི་སྡུག་ལ་སོགས་ཀྱང་སྣང་བར་གྱུར་བ་
དང་། བདག་པོའི་རྐྱེན་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཡང་མི་སྡུག་པ་ལ་སྡུག་པར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་
པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་དེ་ལྟ་
བུ་ལ་འབྲས་བུ་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕྲ་རྒྱས་སྤངས་པར་མ་གྱུར་དང་། །ཡུལ་ནི་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དང་། །ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ལས། །ཉོན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

131

མོངས་རྒྱུ་ནི་ཚང་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་རང་དང་འབྱུང་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པ་ནི། འདོད་ཆགས་ལ་དམིགས་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་
ཐམས་ཅད་ནི་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དམིགས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དམིགས་པར་བལྟའོ། །དེའང་སྲིད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་གཅིག་
གིས་ཐམས་ཅད་ལ་གཅིག་ཆར་དམིགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་དེས་སྡུག་བསྔལ་
དང་ཀུན་འབྱུང་ལ་དམིགས་ཤིང་། དེ་དག་གིས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །གང་ལས་ཉོན་མོངས་བ་འབྱུང་ཞིང་རྒྱས་པའི་གཞི་ཡུལ་སྡུག་མི་སྡུག་ལ་

སོགས་པ་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་དམིགས་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཟག་བཅས་ས་དགུའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། གཞན་གྱིས་མི་ནུས་པ་་་་་་་་ལྟ་བ་

དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་གཞན་གྱི་ས་པའི་འདུ་བྱེད་ལ་ངའོ་སྙམ་དུ་མི་འཛིན་
པས་བདག་ལྟ་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་བ་བཞི་དང་། ཐེ་ཚོམ་རྣམས་ནི་ས་གོང་མ་ལ་རང་
ས་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་མི་དམིགས་ཀྱང་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པས་དེ་
རྣམས་མ་གཏོགས་པར། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་
དང་ང་རྒྱལ་རྣམས་ནི་ས་གོང་མ་ལ་མི་དམིགས་སོ། །དེའང་གོང་མ་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཆགས་
པ་མེད་ཅིང་ཐོབ་འདོད་འདུན་པ་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་མས་བདག་ལ་གནོད་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་མ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཁེངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་འོག་མ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ་ས་འོག་མ་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའང་འོག་མ་ལ་ཆགས་སྡང་དང་བདག་ལྟ་
ནི་མེད་ཅིང་། འོག་མ་དམན་པར་མཐོང་བས་ཁེངས་བ་ཡང་མེད་ལ། དེ་དག་དང་རྗེས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

132

སུ་འབྲེལ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་ཡང་མི་འབྱུང་བས་སོ། །ཞིབ་མོར་ན་ང་རྒྱལ་གྱི་
དམིགས་པ་སྲིད་དེ། འོག་མ་ལས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བསྡུ་བ་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཟག་མེད་འགོག་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པའི་གཞི་

དམིགས་པ་ཡིན་ན་འགོག་ལམ་ནི་གཞི་མ་ཡིན་པས་དམིགས་པར་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན།
འགོག་པ་དང་ལམ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དམིགས་པ་མཐོང་བས་སྤང་བར་
བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་འགོག་ལམ་དེ་དག་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་
པ་མ་ཡིན་པར་བལྟ་སྟེ། ཟག་མེད་དེ་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཉམ་གཞག་

རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་པ་
དེའི་དམིགས་པར་སྣང་བའི་ཆ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་དེས་ཡོངས་
སུ་བརྟགས་པ་ཙམ་སྟེ། རྟོག་བྱེད་ལས་བརྟགས་པ་གུད་ན་གྲུབ་པ་མེད་པས་རྟོག་པ་ཞེས་
བརྗོད་པའོ། །
བཞི་བ།་་་་་་་་གཞི་བཅས་གཞི་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། གཞིའམ་དངོས་པོ་དོན་
ལ་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི། ལྟ་བ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་ལྟར་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བདག་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་ཅིང་།

ཞེས་ཡུལ་གྱི་བདག་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་གཞི་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ།
ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་སྡུག་མི་སྡུག་ལ་སོགས་པ་རེ་ཞིག་དངོས་པོར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྡུ་བར་ནི། ལྟ་བ་དང་ང་རྒྱལ་གྱི་གཞི་མེད་དང་། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་
ཁྲོ་གཞི་ཡོད་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་མ་རིག་པ་གཉིས་གར་ཡང་གསུངས་ཏེ་ཕྲ་བའི་རྣམ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

133

གཞག་གོ། །མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་ནི། དེ་
གཉིས་ངོ་བོ་མི་མཚུངས་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟར་འདོད་ཆགས་ནི་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་འཛིན་སྟངས་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དམིགས་རྣམས་ལྷན་ཅིག་མཐུན་པར་རྟོགས་པས་མཚུངས་
པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་མི་མཐུན་པ་ཇི་ལྟ་བར་ཐེ་ཚོམ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་པས་བློ་མི་གནས་ན་ཆགས་
པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་མ་ང་རྒྱལ་དང་མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་ནི་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་

པ་མེད་པའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །འདོད་ཆགས་ཁོང་
ཁྲོ་བ་དང་མི་མཐུན་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཁོང་ཁྲོ་བ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་མི་མཐུན་
ཞིང་། ང་རྒྱལ་དང་ལྟ་བ་དང་ཡང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གང་ལ་
ཞེ་འགྲས་པ་དེས་མི་ཁེངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྟོག་པར་མི་ནུས་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ང་རྒྱལ་ནི་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁེངས་
པ་དེ་ལ་མི་ཁྲོ་ཞིང་། བློ་མི་གནས་ན་ཁེངས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །
མ་རིག་པ་ནི་རྨོངས་པར་གྱུར་བ་ལས་ཉོན་མོངས་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཆ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལས་
གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་མ་དཀྲིས་པ་ནི་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ཡང་ཡིན་

ལ་དེ་ནི་ཉོན་མོངས་གང་དང་ཡང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མ་འདྲེས་བའི་མ་
རིག་པ་ནི་བདེན་པ་རྣམས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པ་སེམས་ལ་འགེབས་
ཤིང་སྒྲིབ་པ་དང་མུན་པར་གྱུར་བའོ། །ལྟ་བ་ནི་ཞེ་འགྲས་པ་དང་བློ་མི་གནས་པ་ལ་རྟོག་
མི་ནུས་པས་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཐེ་ཚོམ་ནི་གང་
ལ་བློ་མི་གནས་པ་དེ་ལ་ཞེན་པ་དང་། ཁེངས་པ་དང་རྟོག་པ་མེད་པས་འདོད་ཆགས་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

134

ང་རྒྱལ་དང་ལྟ་བ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
མཚུངས་ལྡན་ནི། ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་
པ་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་མཚུངས་པར་ལྡན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་
གཏོགས་པ་རྣམས་ཞེ་སྡང་གི་ཆར་གཏོགས་པ་དང་མི་མཐུན་པ་བཞིན་ནོ། །གཞུང་ལ་
ལར་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ། མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དག་ནི་རྩ་བའི་ཉོན་
མོངས་པ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པར་ལྡན་པར་ཡང་རིག་པར་བྱའོ། །ཁྱད་པར་ངོ་ཚ་མེད་པ་
དང་ཁྲེལ་མེད་པ་ནི་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་
གཞན་ལ་མི་འཛེམ་པ་མེད་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་ཀྱང་ལུང་མ་བསྟན་ཙམ་དུ་འགྱུར་མོད།
མི་འཛེམ་པ་ལས་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྨུགས་པ་དང་

རྒོད་པ་དང་མ་དད་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་བག་མེད་པ་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དེ་དག་གི་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་

ལ་སོགས་པ་མེད་ན་ཉོན་མོངས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྡུ་བར། དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་ལོག་པར་འདུན་མོས་དྲན་པ་དང་གཡེང་བ་དང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་བསྣན་པའི་བཅུ་

པོ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་ཡང་གསུངས་སོ། །
རྣམ་གྲངས་གང་ཞེ་ན། དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་
པས་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། དགེ་ལ་འདོད་དགུར་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པས་འཆིང་བ་དང་།
འཇིག་རྟེན་པའི་ཡར་འཕེལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྡན་པས་བག་ལ་ཉལ་དང་། ཕྱིན་
ཅི་ལོག་གིས་སེམས་རྒྱུད་མ་རུང་བར་བྱེད་པས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དང་། གཏིང་དཔག་དཀའ་ཞིང་རྒྱུན་
ཕྱོགས་སུ་ཁྱེར་བར་བྱེད་པས་ཆུ་བོ་དང། ལོག་པ་སྒྲུབ་བའི་ཐབས་ཡིན་པས་སྦྱོར་བ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

135

དང་། ལུས་རྒྱུན་ལེན་པར་བྱེད་པས་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། དགྲོལ་དཀའ་བར་གྱུར་པས་

མདུད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་འགེབས་པར་བྱེད་པས་སྒྲིབ་པ་དང་། དགེ་བའི་ལོ་ཐོག་གི་ཞིང་དུ་མ་གྱུར་པས་ཐ་བ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་
པས་དྲི་མ་དང་། རྟག་ཏུ་གནོད་པ་བྱེད་པས་སྡིག་པ་དང་། རབ་ཏུ་མ་ཞི་ཞིང་རིང་དུ་སོང་
བར་བྱེད་པས་ཟུག་རྔུ་དང་། ཕུང་བོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་ཅི་ཡང་དང་།

ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་དང་། སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་
བར་བྱེད་པས་ཟག་པ་དང་། ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཆོག་མི་ཤེས་པས་ཕོངས་པ་དང་། འདོད་པས་ཕོངས་པར་བད་པས་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་། རྒུད་པ་འདྱེ ན་པར་བྲེ ད་པས་འཁྲུག་པ་དང་། ྱེའཐབ་རྩོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་འཐབ་པ་དང་། ནད་ཆེན་པོར་གྱུར་པས་རིམས་ནད་དང་།

ལུས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ལྗོན་ཤིང་སྒྲུབ་པས་ནགས་སྦྱོར་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་
ཅིང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པས་གེགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ངེས་ཚིག་གིས་ས་སྡེར་གསུངས་པ་དག་གོ །
ངོ་བོ་རྒྱས་བཤད་ལ། ཀུན་སྦྱོར་འཆིང་བ་བག་ལ་ཉལ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀུན་
ནས་དཀྲིས། ཆུ་བོ་སྦྱོར་བ་ཉེར་ལེན་མདུད་པ་སྒྲིབ་པ་ཐ་མ་དྲི་མ་དང་། སྡིག་པ་ཟུག་རྔུ་
ཅི་ཡང་ཉེར་སྤྱོད་ཟག་པ་ཕོངས་པ་ཡོངས་གདུང་དང་། འཁྲུག་པ་འཐབ་པ་རིམས་ནད་
ནགས་སྦྱོར་གགས་པ་རྣམས་ ཤེས་ནས་སྤང་བར་བྱ། ཞེས་པ་ལྟར་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའོ། །
དང་པོ་ལ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་རྣམས་ནི་གྲངས་དུ་ཞིག། རྣམ་པ་ཇི་ལྟར། དངོས་གང་དུ་
སྦྱར་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ཀུན་སྦྱོར་དགུའི་དབྱེ་བ་ནི། བསྒྲིབ་བྱའི་དབང་གིས་ཀུན་
དུ་སྦྱོར་བ་དགུ་སྟེ། དེ་ཡང་དབུས་མཐར། སྐྱོ་བ་དང་ནི་བཏང་སྙོམས་དང་། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

མཐོང་བ་སྟེ། །འཇིག་ཚོགས་ལྟ་དང་དེ་གཞི་དང་། །འགོག་དང་ལམ་དང་དཀོན་མཆོག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

136

དང་། །རྙེད་པ་དང་ནི་བཀུར་སྟི་དང་། །ཡོ་བྱད་བསྙུངས་པ་ཡོངས་ཤེས་ལའོ། །ཞེས་
པ་ལྟར། ཁམས་གསུམ་ལས་སྐྱོ་བ་ལ་སྒྲིབ་པ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་།

གནོད་བྱེད་བཏང་སྙོམས་སུ་འཇོག་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཕྱི་མ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་ཅིང་། ཁྱད་པར་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་ཤེས་
པ་ལ་སྒྲིབ་པ་ང་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། དེའི་གཞི་ཕུང་པོ་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་མ་རིག་
པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། འགོག་བདེན་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་།

ལམ་བདེན་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། དཀོན་མཆོག་
གི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། རྙེད་བཀུར་གྱི་ཉེས་
དམིགས་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཕྲག་དོག་གི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཡོ་བྱད་བསྙུངས་པའི་ཕན་

ཡོན་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་སེར་སྣའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བའོ། །རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ནང་ནས་ལྟ་
བ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི་བསྒྲིབ་བྱ་་་་་་་་འགོག་ལམ་གཉིས་པོ་་་་་་་་འི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་།

ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ནང་ནས་གཉིས་ཁོ་ན་འཇོགས་པ་ནི། མཛོད་དུ། གང་ཕྱིར་གཉི་ག་
གཅིག་ཏུ་ནི། །མི་དགེ་རང་དབང་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཕྲག་དོག་སེར་སྣ་དེ་རྣམས་ལས། །ལོག་
ཤིག་ཀུན་སྦྱོར་གཉིས་སུ་བཤད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སྦྱོར་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རྗེས་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་

ལྟར། །མཆོག་འཛིན་ཐེ་ཚོམ་ཕྲག་དོག་སེར་སྣའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དགུ་སྟེ། ཐམས་ཅད་
ཀྱང་གང་གིས་ཇི་ལྟར་གང་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་གྱིས་བྱད་པར་བྱ་ཞིང་། ངོ་བོ་རྣམས་ནི་ཕལ་ཆེར་
སེམས་བྱུང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ཉིད་དོ། །དང་པོ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་ངོ་

བོ་གང་གིས་སྦྱོར་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་ན་ཡོད་པའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཆགས་པའི་

འདོད་ཆགས་སོ། །རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ན་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

137

པ་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ཞིང་སྐྱོ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །འཁོར་བ་
ལ་ཡིད་མི་འབྱུང་ཞིང་ཆགས་པས་དོན་དམ་པའི་མི་དགེ་བ་ནི་ལས་ཟག་པ་དང་བཅས་
པ་ཡིན་ལ་དེ་སྤྱོད་ཅིང་། དགེ་བ་ཟག་མེད་མི་སྤྱོད་དེ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །དངོས་
པོ་གང་ལ་སྦྱོར་ན་ལས་དེས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་སོགས་པ་མ་འོངས་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་
བཞིན་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་
དང་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་གཉིས་པ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་

གང་གིས་སྦྱོར་བ་ནི་གནོད་བྱེད་སེམས་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་མཚོན་ལ་སོགས་
པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་སེམས་ཀྱི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པའོ། །ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ན་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཀུན་དུ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་ནི། གནོད་བྱེད་འདིས་བདག་ལ་

གནོད་པ་་་་་་་་་སྔར་བྱས་སོ་་་་་་་་་ད་ལྟ་བྱེད་དོ་་་་་་་་་ཕྱིས་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་གི་བཤེས་ལ་གནོད་པ་་་་་་་་་སྔར་བྱས་སོ་་་་་་་་་ད་ལྟར་བྱེད་དོ་་་་་་་་་ཕྱིས་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་གི་དགྲ་

ལ་ཕན་བཏགས་སོ་འདོགས་སོ་འདོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཁོང་ཁྲོ་བའི་རྒྱུ་ཀུན་

ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་དངོས་པོ་དགུ་ལས་གནོད་སེམས་ཡལ་བར་མི་འདོར་ཞིང་བཏང་
སྙོམས་སུ་མི་བྱེད་དེ། གནོད་ལན་བྱེད་འདོད་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླང་བ་ལ་སོགས་པའི་
མི་དགེ་བ་སྤྱོད་ཅིང་། དགེ་བ་མི་སྤྱོད་དེ། གང་ལ་སྦྱོར་ན་དེས་ཕྱི་མ་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་
མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས། འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །
གསུམ་པ་ང་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་གང་གིས་སྦྱོར་ན་དབྱེ་བ་ནི་སེམས་ཁེངས་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་དེ་ཉིད་འཇུག་ཚུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། ང་
རྒྱལ་དང་། ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་དང་། ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་

དང་། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ཅུང་ཟད་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

138

ངོ་བོ་ལ། ང་རྒྱལ་གང་ཞེ་ན། རིགས་དང་གཟུགས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རང་བས་ཆུང་བ་བས་བདག་ཆེའོ་སྙམ་པའམ། མཚུངས་པ་དང་བདག་མཚུངས་པ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་གང་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་མཚུངས་པ་བས་བདག་ཆེའོ་སྙམ་པའམ། ཆེ་བ་དང་བདག་མཚུངས་སོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་གང་ཞེ་ན། དོན་ལ་རང་བས་ཆེ་བ་བས་ཀྱང་བདག་ཆེའོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ངའོ་སྙམ་པའི་ང་

རྒྱལ་གང་ཞེ་ན། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་བོ་རྣམས་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ཡང་

དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བའི་ཆ་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཡིན་ཡང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་ང་རྒྱལ་དུ་གཞག་པའོ། །མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གང་ཞེ་ན།
གོང་མའི་ཁྱད་པར་བསམ་གཏན་དང་མངོན་ཤེས་དང་འབྲས་བུ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་རྣམས་དོན་ལ་མ་ཐོབ་པར་བདག་གིས་ཐོབ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་

པའོ། །ཅུང་ཟད་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གང་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ཆེས་འཕགས་པ་བས་
བདག་ཅུང་ཟད་ཅིག་གིས་ཆུང་ངོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་མི་འཛིན་པར་
མཆོག་གི་ནང་ན་ཅུང་ཟད་དམན་ཡང་གཞན་ལས་བདག་ནི་བཟང་བའོ་སྙམ་དུ་སེམས་
ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདུད་པའམ་དམན་པའི་ང་རྒྱལ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ལོག་པའི་
ང་རྒྱལ་གང་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བ་དང་དཔྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་དམན་པ་དང་
ལྟ་བ་ལ། བདག་ལྟ་བ་མཐོན་པོ་དང་སྤྱོད་པ་བཟང་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ན་ང་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དེ་
དག་དང་ལྡན་པ་ནི་ངར་འཛིན་པ་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བའི་རང་བཞིན་

དང་ཉེས་དམིགས་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་ན་ངར་འཛིན་པ་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

139

ང་ཡིར་འཛིན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་ང་རྒྱལ་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བ་ལ་སོགས་པའི་
མི་དགེ་བ་སྤྱོད་ཅིང་དགེ་བ་མི་སྤྱོད་དེ། གང་ལ་སྦྱོར་ན་དེས་ཕྱི་མ་ལ་དམན་ཞིང་ཉམ་

ཐག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །
བཞི་པ་མ་རིག་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་གང་གི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི་ཁམས་གསུམ་
པའི་གནས་ལུགས་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པའོ། །ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ན་མ་རིག་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་

བ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཟག་བཅས་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་དང་། རྒྱུར་
གྱུར་པ་ཀུན་འབྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་དང་ནི་ཉེས་དམིགས་མི་ཤེས་པས་ལྷག་པར་
སྲེད་ཅིང་ཆགས་སོ། །འཁོར་བ་རྒྱུ་འབྲས་དེ་དག་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པས་མི་དགེ་བ་
ལས་ཟག་བཅས་སྤྱོད་ཅིང་དགེ་བ་ཟག་མེད་མི་སྤྱོད་དེ། གང་ལ་སྦྱོར་ན་དེས་ཕྱི་མ་ལ་
སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་འཁོར་བའི་སྡུག་
བསྔལ་དང་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །
ལྔ་པ་ལྟ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་གང་གིས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི་ལྟ་བ་གསུམ་པོ་སྟེ།
འཇིག་ཚོགས་ཕུང་པོ་ལ་བདག་གིར་ལྟ་བ་དང་། དེ་ཉིད་རྟག་པའམ་ཆད་པའི་མཐར་

འཛིན་པར་ལྟ་བ་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མེད་དོ་ཞེས་ལོག་པར་ལྟ་བའོ། །ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ན་
ལྟ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་ནི་འཇིག་ལྟས་བདག་གྲོལ་ལོ། །མཐར་ལྟས་
གྲོལ་ནས་ཀྱང་རྟག་པའམ་ཆད་པའོ། །ལོག་ལྟས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཐར་བ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ལོག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཐོག་མར་ཡོངས་སུ་ཚོལ་ལོ། །འདི་ཉིད་ཁོ་
ན་བདེན་ནོ་ཞེས་རྒྱུན་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་ཏོ། །ལྟ་བ་ལོག་པས་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས། མི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་སྤྱོད་ཅིང་དགེ་བ་ཟག་མེད་མི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

140

སྤྱོད་དེ། གང་ལ་སྦྱོར་ན་དེས་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །
དྲུག་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འཛིན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་གང་གིས་སྦྱོར་བ་ནི་ལྟ་བ་ངན་

པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་དམན་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའོ། །ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ན་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་ལམ་

བཟང་བོ་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟ་བུ་བོར་ནས། ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཤིང་། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་དམན་པ་ལ་དག་གྲོལ་

ངེས་འབྱིན་གྱི་ལམ་དུ་ཡིད་ཆེས་པས་ལོག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཐབས་ལ་རྟོག་གོ །
ཐབས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས། ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྤྱིན་ལ་སོགས་པའི་མི་

དགེ་བ་སྤྱོད་ཅིང་དགེ་བ་ཟག་མེད་མི་སྤྱོད་དེ། གང་ལ་སྦྱོར་ན་དེས་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་
སྣ་ཚོགས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་ངན་སོང་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་
ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །
བདུན་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་གང་གིས་སྦྱོར་བ་ནི་དོན་ལ་མཐའ་གཅིག་

ཏུ་བདེན་པ་རྣམས་ལ་བློས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་ཤིང་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའོ། །ཇི་ལྟར་
སྦྱོར་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་སྤངས་རྟོགས་སམ་དོན་གཉིས་མཐར་

ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་སོམ་ཉི་ཟ་ཞིང་། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་བདེན་པ་
གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་སོམ་ཉི་ཟ་བའོ། །འབྱུང་བ་དཀོན་ཕྱིར་དྲི་མེད་ཕྱིར། །མཐུ་ལྡན་ཕྱིར་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི། །རྒྱན་གྱུར་ཕྱིར་དང་མཆོག་ཉིད་

ཕྱིར། །འགྱུར་བ་མེད་ཕྱིར་དཔོན་མཆོག་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་དཀོན་མཆོག་རྣམས་ཡོན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

141

ཏན་དང་ལྡན་པར་གནས་པ་ལ་ཡོད་མེད་དང་སྐྱབས་གནས་ཡིན་མ་ཡིན་ལ་སོགས་པར་
སོམ་ཉི་ཟ་བས་མཆོད་པ་དང་སྒྲུབ་པ་དང་བསྙེན་བཀུར་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པར་སྒྲུབ་
པར་མི་འགྱུར་རོ། །དཀོན་མཆོག་རྣམས་ལ་བཀའ་བཞིན་ལེགས་པར་མི་བསྒྲུབས་པས་
མི་དགེ་བ་སྤྱོད་ཅིང་དགེ་བ་མི་སྤྱོད་དེ། གང་ལ་སྦྱོར་ན་དེས་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མངོན་
པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །
བརྒྱད་པ་ཕྲག་དོག་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་གང་གིས་སྦྱོར་བ་ནི་རྒྱུ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་
ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པས་ཡུལ་ཕ་རོལ་གྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་ངོ་བོ་མི་བཟོད་པར་བྱས་
པའི་སེམས་ཁོང་ནས་འཁྲུག་པའོ། །ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ན་ཕྲག་དོག་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་
པ་ནི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིའི་ཉེས་དམིགས་མ་ཤེས་ནས་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་

གྱི། དམ་པའི་ཆོས་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་ཞིང་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྙེད་
པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་ཞིང་ལྷག་པར་ཆགས་པས་དེ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་
མི་དགེ་བ་སྤྱོད་ཅིང་དགེ་བ་མི་སྤྱོད་དེ། གང་ལ་སྦྱོར་ན་དེས་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མངོན་
པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །
དགུ་བ་སེར་སྣའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་གང་གིས་སྦྱོར་བ་ནི་རྒྱུ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་
ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་
ནས་དམ་དུ་འཛིན་པའོ། །ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ན་སེར་སྣའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཡོ་བྱད་
སོག་ཅིང་སྤེལ་བ་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། ཡོ་བྱད་ཀྱིས་དབེན་ཞིང་བསྙུངས་པ་

གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡོ་བྱད་ངན་ངོན་ཚུན་ཆད་སོག་པ་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་པས་དེའི་ཆེད་དུ་མི་དགེ་བ་ལས་ཟག་བཅས་སྤྱོད་ཅིང་དགེ་བ་ཟག་མེད་མི་སྤྱོད་

དེ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །གང་ལ་སྦྱོར་ན་དེས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་སོགས་པ་མ་འོངས་པ་ན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

142

ཡི་དྭགས་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་་་་་་་་་དང་པོ་་་་་་་་འཆིང་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལ་འཆིང་བ་ནི་

རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཆགས་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཆིང་བ་དང་། གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་བ་ཞེ་སྡང་གི་འཆིང་བ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་རྨོངས་པ་གཏི་མུག་གི་འཆིང་

བའོ། །དེ་ལྟར་གསུམ་དུ་འཇོག་པའི་ཚེ་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཏི་མུག་ཏུ་བསྡུའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་གང་གིས་གང་ལ་འཆིང་ཚུལ་ནི། །ཚོར་བའི་དབང་གིས་འཆིང་བ་

གསུམ། །ཞེས་པ་ལྟར་འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཆིང་བས་ནི་བདེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཕྲ་
རྒྱས་་་་་་་་་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་ཕྲ་རྒྱས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཡིན་ནོ། །གནས་མ་བུ་བའི་སྡེ་བ་རྣམས་
ཀྱི་ལྟར་ན་ནི་ཕྲ་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་ས་བོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྒྱལ་པོའི་སྲས་སོ། །་་་་་་་་
འཕེལ་བར་བྱེད་པས་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ལ་འཆིང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་སྡང་གི་

འཆིང་བས་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་ཕྲ་རྒྱས་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་
བསྔལ་ཉིད་ལ་འཆིང་བར་འགྱུར་རོ། །གཏི་མུག་གི་འཆིང་བས་ནི་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ཚོར་

བ་ཕྲ་རྒྱས་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ལ་འཆིང་བར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་འཆིང་བར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཞན་ཡང་། དཔེར་ན་ལྕགས་
སྒྲོགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་འཆིང་བས་བཅིངས་ནས་འགྲོ་བར་མི་ནུས་ཤིང་འདུག་

ཀྱང་འདོད་པ་བཞིན་དུ་མི་ནུས་པ་ལྟར། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་
གིས་བཅིངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། འབྲས་བུ་ཐར་བར་འགྲོ་བར་མི་ནུས་ཤིང་། རྒྱུ་

དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ན་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐོབ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་དུག་
གསུམ་དེ་དག་ནི་འཆིང་བ་རྣམས་སོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

143

གསུམ་པ་ལའང་། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མིང་གི་དབྱེ་བས་མདོར་བསྟན་ནི། ཉོན་
མོངས་དྲུག་གི་འདོད་ཆགས་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་དེ་དག་གི་ས་བོན་ནམ་བག་ལ་ཉལ་ནི་
རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བའི་བག་ལ་
ཉལ་དང་། སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་དང་། ང་རྒྱལ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་དང་།
མ་རིག་པའི་བག་ལ་ཉལ་དང་། ལྟ་བའི་བག་ལ་ཉལ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་ལོ། །གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ལོགས་སུ་འཇོག་པ་ནི། ཁམས་གཉིས་ལས་སྐྱེ་སྲིད་

འདོད་ཆགས། །ཁ་ནི་ནང་དུ་བལྟས་ཕྱིར་དེར། །ཐར་པའི་འདུ་ཤེས་བཟློག་ཕྱིར་བཤད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་བཤད་ལ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་ནི་འོག་མ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཕྱོགས་མངོན་གྱུར་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་སམ་གནས་ངན་ལེན་ནམ་ས་བོན་ནོ། །ཁོང་ཁྲོ་བའི་བག་
ལ་ཉལ་ནི་ཞེ་སྡང་ངམ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཕྱོགས་མངོན་གྱུར་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་
སུ་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནམ་ས་བོན་ནོ། །སྲེད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་
ནི་གོང་མ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཕྱོགས་མངོན་གྱུར་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནམ་ས་བོན་ནོ། །
ང་རྒྱལ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་ནི་བཤད་ཟིན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་ཕྱོགས་མངོན་གྱུར་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་
ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནམ་ས་བོན་ནོ། །མ་རིག་པའི་བག་
ལ་ཉལ་ནི་མི་ཤེས་པ་མ་རིག་པའི་ཕྱོགས་མངོན་གྱུར་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནམ་ས་བོན་ནོ། །ལྟ་བའི་བག་ལ་ཉལ་ནི་ཤེས་རབ་ཉོན་
མོངས་ཅན་ལྟ་བ་ངན་པའི་ཕྱོགས་མངོན་གྱུར་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

144

པའི་གནས་ངན་ལེན་ནམ་ས་བོན་ནོ། །ཐེ་ཚོམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་ནི་བདེན་པ་ལ་ཡིད་
གཉིས་ཟ་བ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཕྱོགས་མངོན་གྱུར་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པའི་གནས་ངན་ལེན་ནམ་ས་བོན་ནོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་གང་ལ་རྒྱས་པར་གྱུར་ཚུལ་ནི། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སྲེད་པས་ཚོལ་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་མ་སྤངས་པས་ནི་ཆགས་སྡང་བ་འཕེལ་བར་བྱེད་པས། འདོད་
ཡོན་འབྱོར་པའི་ཚེ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་དང་། འབྱོར་པ་རྒུད་པའི་

ཚེ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་བག་ལ་ཉལ་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །སྲིད་པ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ལ་སྲེད་པའི་ཚོལ་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་མ་སྤངས་པས་ནི་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་
ལ་ཉལ་རྒྱས་ཤིང་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ལམ་ལོག་པས་ཉེས་པ་ལས་ཚངས་པར་སྤྱོད་
པའི་ཐར་བ་ཚོལ་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་མ་སྤངས་པས་ནི་ང་རྒྱལ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་དང་།
མ་རིག་པའི་བག་ལ་ཉལ་དང་། ལྟ་བའི་བག་ལ་ཉལ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཐར་ལམ་དུ་ཞེན་པ་དེ་
དག་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་གཉེན་པོ་ཆུང་ངུ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་སེམས་ཁེངས་པས་ང་རྒྱལ་གྱི་
ས་བོན་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རྣམ་པ་ལ་རྨོངས་པས་མ་
རིག་པའི་ས་བོན་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ལྟ་བ་གསུམ་གྱིས་ལོག་པའི་ཐར་བ་ལ་རྟོག་པ་
དང་། མཆོག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ལོག་པར་ཐར་བའི་ཐབས་ལ་རྟོག་པས་ལྟ་བའི་ས་བོན་
འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དམ་པའི་ཆོས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་བསླབ་

པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལུང་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། གདུལ་བྱའི་

སེམས་འཆོས་ཤིང་ཉོན་མོངས་པ་འདུལ་བར་བྱེད་པ་ལ་སོམ་ཉི་ཟ་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་

ཐེ་ཚོམ་གྱི་ས་བོན་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

145

བཞི་པ་ལ་གསུམ་ལས། རགས་པ་དང་ཕྲ་བའི་རྣམ་གཞག་ལ། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
པ་རྣམས་ནི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་སེམས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་
པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཉོན་མོངས་པ་
དང་མཐུན་ཞིང་དེའི་ཆར་གཏོགས་པས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་ལོགས་སུ་
རང་རྐྱ་མི་ཐུབ་པས་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་
པ་དྲུག་གམ་བཅུ་པོ་རྣམས་མ་གཏོགས་པར། དེ་དག་ལས་གཞན་པ་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོར་བསྟན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དུག་གསུམ་ཉིད་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ནི། ཡང་འདོད་ཆགས་ནི་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་ཡང་ཡིན་ལ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་ཡིན་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་སྡང་དང་
གཏི་མུག་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡང་ཡིན་ལ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་ཡིན་པའོ། །དེ་
ཡང་འདི་ལྟར་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཙོ་བོ་དུག་གསུམ་པོ་དེས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་ཞིང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་ན། ས་བོན་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་ཆགས་པ་
དང་བྲལ་བར་མི་འགྱུར་ལ། གནས་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་དེ་
དག་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་དུག་གསུམ་དེ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་དེ་ཉད་ལ་དགོངས་པའི་ཤེས་བིད་ནྱེ ། བཅོམ་ ིལྡན་འདས་ཀྱིས་ཇ་ིསྐད་དུ།

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་འདི་ནི་ཡུན་རིང་པོ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་
གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ། ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ནི་དོན་གཅིག་པའོ། །
ལྔ་བ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་བར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

146

ཆད་བྱེད་པའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ནི་བརྒྱད་དེ། ཞི་གནས་ཀྱི་བར་ཆད་བྱེད་པ་རྨུགས་པ་
དང་གཉིད་གཉིས་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་བར་ཆད་བྱེད་པ་རྒོད་པ་དང་འགྱོད་པ་གཉིས་

དང་། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ཕྲག་དོག་དང་སེར་སྣ་གཉིས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་གཉིས་པོའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་འཇོག་ཚུལ་ནི། རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་སྒོམ་པའི་དུས་ན་
རྨུགས་པ་དང་གཉིད་ཀྱིས་སེམས་ནང་དུ་བྱིང་ཞིང་ཞུམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷག་
མཐོང་ལ་རབ་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྒོམ་པའི་དུས་རྒོད་པ་དང་འགྱོད་པས་ཕྱི་རོལ་དུ་
འཕྲོ་ཞིང་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟུང་འཇུག་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་སྒོམ་
པའི་དུས་ན་ཕྲག་དོག་སེར་སྣས་གཞན་གྱི་འབྱོར་བ་ལ་སྡང་བ་དང་། རང་གི་འབྱོར་བ་ལ་

ཞེན་ནས་སེམས་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་གཞི་དང་པོ་ཚངས་
སྤྱོད་ལ་སོགས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་སྲུང་བའི་དུས་ན་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་
པས་ཐམས་ཅད་དུ་ལྟུང་བ་ལ་མི་འཛེམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དུས་
ཡང་དང་ཡང་དུ་ངོ་བོ་ཤས་ཆེར་སེམས་ལ་ཀུན་ནས་འཁྲི་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་

བར་ཆད་བྱེད་པས་ན། ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དག་གོ། །
དྲུག་པ་ལ་་་་་་་་་གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཆུ་བོ་ནི་བཞི་སྟེ། མ་རིག་པ་ལྟ་བ་མ་གཏོགས་པ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་རྩ་
བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འདོད་པའི་ཆུ་བོ་དང་། གཉིས་པོ་མ་གཏོགས་པ་ཁམས་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྲིད་པའི་ཆུ་བོ་དང་། ཁམས་གསུམ་ཀའི་ལྟ་

བ་ལྔ་བོ་ལྟ་བའི་ཆུ་བོ་དང་། ཁམས་གསུམ་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་མ་རིག་པའི་ཆུ་བོའོ།།
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི། ཤུགས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པས་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

147

རྒྱུན་ཕྱོགས་སམ་ཐུར་ངོས་སུ་ཁྱེར་ཞིང་ལྟུང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ནི་
ཆུ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་དག་གོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་འབྱུང་ཚུལ་ནི། འདོད་པ་ཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ནི་

དང་པོ་འདོད་པའི་ཆུ་བོ་འབྱུང་བའོ། །སྲིད་པ་ཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
ནི་གཉིས་པ་སྲིད་པའི་ཆུ་བོ་འབྱུང་བའོ། །ལོག་པས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ནི་ཐ་མ་ལ་ལྟ་བ་དང་མ་རིག་པའི་ཆུ་བོ་གཉིས་འབྱུང་བ་སྟེ། རྨོངས་

པར་གྱུར་ན་ལྟ་བ་ངན་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བས་གནས་པ་ལྟ་བ་དང་་གནས་མ་རིག་པ་
འབྲེལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །
བདུན་པ་ལའང་། གསུམ་གྱི་དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་

ཆ་ནས་གཞག་པའི་སྤྱོར་བ་ནི་བཞི་སྟེ། སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཁམས་འོག་མའི་ཉོན་མོངས་པ་
འདོད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྲིད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཁམས་
གསུམ་ཀའི་ལྟ་བ་ནི་ལྟ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། གསུམ་ཀའི་མི་ཤེས་པ་མ་རིག་པའི་སྦྱོར་བའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི། སྤང་བྱ་དང་བྲལ་བའི་བར་དུ་གཅོད་ཅིང་ཁམས་གསུམ་

གྱི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་ལ་དམ་དུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་པའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་འབྱུང་ཚུལ་ནི། །སྦྱོར་བ་བཞི་བོ་དེ་དག་ཀྱང་ཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་
གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་མཐུན་མཐུན་དུ་སྦྱོར་

རོ། །ཞེས་པ་འདོད་པ་ཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་པས་འདོད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། སྲིད་པ་ཚོལ་བ་
ལ་ཞུགས་པས་སྲིད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ལོག་པས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་
པས་ལྟ་བ་དང་མ་རིག་པའི་སྦྱོར་བ་འབྱུང་བའོ། །
བརྒྱད་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ། ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་བཞི་སྟེ། འདོད་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

148

ཡོན་ཏན་ལ་འདུན་ཞིང་ཆགས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ལྟ་བ་ངན་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཉེ་
བར་ལེན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་དམན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་།
མེད་བཞིན་དུ་བདག་ཏུ་ལྟ་ཞིང་སྨྲ་བའི་ཉེ་བར་ལེན་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་འཇོག་ཚུལ་ལ། མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དོན་བསྡུ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་ནི་བཞི་བོ་དེ་དག་གིས་དངོས་སུ་རྩོད་པའི་རྩ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕན་ཚུན་
རྩོད་ཅིང་འཐབ་པ་དེའི་ཕྱིར་བརྒྱུད་ནས་ཡང་སྲིད་པ་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ལ་ཉེ་བར་ལེན་པ་རྣམས་ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱས་བཤད་ལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་་་་་་་་ཁྱིམ་པ་རྩོད་པའི་རྩ་བ་ནི། རང་གི་འདོད་
པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་དང་པོར་མངོན་པར་དགའ་བས་འདོད་ཆགས་དང་། དེ་ཉིད་

ལ་རྒྱུན་གྱི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་ལྷག་པར་ཞེན་པ་དང་། དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པས་སེམས་རྒྱུད་རྣམ་པར་བཅིངས་པ་དང་། གཞན་གྱི་འདོད་པ་ལ་ཡང་དགའ་བར་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་ཞེན་པ་དང་། དེ་དག་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཆགས་ཤིང་སྲེད་པས་ཀུན་ཏུ་
འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུས་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་ཁྱིམ་པ་རྣམས་དང་། ཁྱིམ་པ་རྣམས་
སུ་ནང་ཕན་ཚུན་འདོད་ཡོན་ལ་མི་མཐུན་པས་རྩོད་དེ། རྩོད་པ་དེའི་རྩ་བ་ནི་ཉེར་ལེན་
བཞིའི་དང་པོ་འདོད་པས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་རབ་བྱུང་རྩོད་པའི་རྩ་བའང་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་
པ་ནི། རང་གི་ལྟ་བ་ལ་དང་པོར་མངོན་པར་དགའ་བས་འདོད་ཆགས་དང་། རྒྱུན་གྱི་
ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་ལྷག་པར་ཞེན་པ་དང་། དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པས་རྣམ་པར་
བཅིངས་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་ལྟ་བར་བསྒྱུར་བར་འདོད་པས་ཡོངས་
སུ་ཞེན་པ་དང་། མཐུན་པ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པས་ཀུན་ཏུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

149

གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་བ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་སུ་ནང་ཕན་

ཚུན་ལྟ་སྤྱོད་ལ་མི་མཐུན་པས་རྩོད་དེ། རྩོད་པ་དེའི་རྩ་བ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་བཞིའི་ཕྱི་
མ་གསུམ་པ་དག་སྟེ། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ལྟ་བ་མི་འདྲ་བར་གྱུར་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་
གཉིས་ལ་འདུན་ཞིང་ཆགས་པ་ནི་ལྟ་བའི་ཉེ་བར་ལེན་པའོ། །འགའ་ཞིག་ཞི་བའང་ཡོད་
མོད། །འཕལ་ཆེར་ཁྱི་དང་བ་ལང་ལ་སོགས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་དང་། མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་དཀའ་ཐུབ་དྲག་པོ་ལྟ་བའི་དབང་གིས་མི་མཐུན་པ་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་དག་ལ་
འདུན་ཞིང་ཆགས་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའོ། །ལྟ་སྤྱོད་

སྣ་ཚོགས་དེ་དག་གི་གནས་སམ་གཞི་འཇིག་ཚོགས་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི། རྒྱུ་ལ་
འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བདག་ཏུ་སྨྲ་བའང་ཡིན་ལ་དེ་ལ་འདུན་ཞིང་ཆགས་
པ་ནི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ཉེ་བར་ལེན་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་་་་་་་་ཕྱི་བ་རྩོད་པའི་རྩ་བ་ནི།

ལྟ་བ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་ཐ་དད་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པས་ནི། དེ་དག་བཟང་ངན་ལ་འདོད་ལུགས་དུ་མར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་རྩོད་དོ། །གཉིས་པ་་་་་་་་ཕྱི་ནང་རྩོད་པའི་རྩ་བ་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་ཞིང་

སྨྲ་བའི་ཉེ་བར་ལེན་པས་ནི། བདག་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བློ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་བ་རྣམས་མི་
རྩོད་ཀྱི་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་དང་། ཆོས་འདི་བ་ནང་བ་རྣམས་སུ་རྩོད་དོ་ཞེས་པ་སྟེ།
སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་བདག་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་དོན་བསྡུ་ནི། ཚུལ་དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་དངོས་སུ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་རྩོད་པའི་རྩ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་
བརྒྱུད་ནས་ཕྱི་མ་ལ་ཡང་སྲིད་འཁོར་བ་ཉེ་བར་ལེན་ཏེ། དེས་ན་བཞི་བོ་དེ་དག་ནི་ཉེ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

150

བར་ལེན་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །
དགུ་བ་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ་མདུད་པ་ནི་བཞི་སྟེ། ལོངས་སྤྱོད་ལ་

བརྣབ་སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། གང་ཟག་ལ་གནོད་སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་དམན་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་།
འདི་ཁོ་ན་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་མངོན་
པར་ཞེན་པ་ལུས་ཀྱི་མདུད་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི། དེ་དག་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་མ་ཡིན་གྱི།
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཡིད་དམ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་བསགས་
པའི་ལུས་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མདུད་པ་རྣམས་སོ་ཞེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་
མདུད་པས་དམ་དུ་བསྡམས་པས་གྲོལ་བའི་བར་དུ་གཅོད་པ་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་འཇོག་ཚུལ་ནི། མཉམ་གཞག་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་སེམས་གཡེང་བའི་རྒྱུ་ནི་བཞི་སྟེ། བརྣབ་སེམས་ཀྱིས་ཟས་ལ་སོགས་པ་ཟང་ཟིང་

ཅུང་ཟད་ཙམ་ལའང་ཆགས་པའི་རྒྱུས་སེམས་གཡེང་བ་དང་། གནོད་སེམས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ལ་ཕྱིར་བཅོས་པ་ལ་བསྐུལ་བ་ན་ལེགས་པར་མི་སྒྲུབ་ཅིང་ཕྱིས་འགྱོད་པའི་རྒྱུས་སེམས་
གཡེང་བ་དང་། སྤྱོད་ངན་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པས་ངལ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

དང་། བརྟུལ་ཞུགས་དྲག་པོས་ལུས་སེམས་སྡུག་བསྔལ་བར་གནས་པའི་རྒྱུས་སེམས་གཡེང་བ་དང་། ལྟ་ངན་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པས་གནས་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་ཚུལ་
བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཤེས་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུས་སེམས་ཡང་དག་
པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་ལས་གཡེང་བར་བྱེད་དོ། །ཕྱི་མ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་དང་
འཇོག་ཚུལ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་འཆད་ལ་སྒྲིབ་པའི་ངོ་བོ་ནི་ལྔ་སྟེ་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

151

སྤྱོད་པར་མོས་པ་འདོད་པ་ལ་འདུན་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། ཕན་འདོགས་པ་ལ་ཁྲོ་བར་བྱེད་
པ་གནོད་སེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང་། ནང་དུ་བྱིང་ཞིང་ཞུམ་པར་བྱེད་པ་རྨུགས་པ་དང་གཉིད་

ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་དུ་འཕྲོ་ཞིང་གཡེང་བར་བྱེད་པ་རྒོད་པ་དང་འགྱོད་པའི་སྒྲིབ་པ་
དང་། བདེན་པ་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བར་བྱེད་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྒྲིབ་པའོ། །དེ་ལྟར་གྲངས་
བདུན་ཡོད་ཀྱང་། རྨུགས་གཉིད་རྒོད་འགྱོད་དག་རེ་རེར་བྱས་ནས་ལྔར་འཇོག་པ་ནི། དེ་
དག་གཉེན་པོ་གཅིག་པ་དང་། ཟས་གཅིག་ལས་འབྱུང་བ་དང་། བྱ་བ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཡང་སྒྲིབ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནོད་པས། བར་བ་གཉིས་ཀྱིས་
ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ལ་གནོད་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ངེས་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ན་སྒྲིབ་རྣམས་མི་མཐུན་དང་། །ཟས་དང་བྱ་བ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་

གཅིག་ཕུང་པོ་གནོད་བྱེད་དང་། །ཐེ་ཚོམ་ཕྱིར་ན་ལྔ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་པ་ལ་འདུན་པས་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་དུས་ན་སྒྲིབ་པ་དང་། གནོད་པའི་སེམས་ཀྱི་སེམས་འཚིག་པར་
བྱེད་པས་དགེ་བའི་གྲོགས་ཀྱིས་བསླབ་པའི་གནས་ལ་བསྐུལ་བ་ན་ལེགས་པར་སྒྲུབ་
པའི་དུས་ན་སྒྲིབ་པ་དང་། རྨུགས་གཉིད་ཀྱིས་ཞུམ་པར་བྱེད་པས་ཞི་གནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་དུས་ན་སྒྲིབ་པ་དང་། རྒོད་འགྱོད་ཀྱིས་གཡེང་བར་བྱེད་པས་ལྷག་མཐོང་རབ་ཏུ་འཛིན་
པའི་དུས་ན་སྒྲིབ་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་མཐའ་གཉིས་སུ་བྱེད་པས་ཟུང་འཇུག་བཏང་སྙོམས་

ཀྱི་དུས་ན་སེམས་ལ་སྒྲིབ་ཅིང་འགེབས་པས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་

པས་ན་ལྔ་བོ་དེ་དག་ནི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ཞེས་སོ་གསུངས་སོ། །ཐ་བའི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ།
སྲེད་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཐ་བ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་ཞེ་སྡང་གི་ཐ་བ་དང་། རྨོངས་པ་གཏི་མུག་གི་

ཐ་བ་བའོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་རྒྱུད་ལ་ཡོད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

152

པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གོམས་ཤིང་འདྲིས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ད་
ལྟར་ཡང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་མངོན་གྱུར་ལ་ལྷག་པར་སྤྱོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱོད་

པ་ངན་པ་དེ་མ་སྤངས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་ཞིང་དགེ་བའི་ལོ་
ཐོག་གི་ཞིང་དུ་མི་རུང་བ་དང་། སྤང་བྱ་དང་འབྲལ་དཀའ་ཞིང་གཉེན་པོའི་ཐོང་གཤོལ་
གྱིས་རློག་དཀའ་བར་འགྱུར་བ་དུག་གསུམ་དེ་དག་ནི་ཐ་བ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །དྲི་མའི་ངོ་

བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་དྲི་མ་དང་། གཏི་མུག་གི་དྲི་མའོ་

ཞེས་པ་དྲི་མའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དུག་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། ཀུན་

སློང་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། དྲི་མ་དེའི་ངོ་བོ་སྲོག་

གཅོད་ལ་སོགས་པ་འཆལ་བའ་ཚུལ་ཁིམས་མྲི་དགེ་བའི་རང་བཞིན་ལ་

ིལྷག་པར་དཔད་དེ། ྱོདྲི་མ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ཁྱིམ་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་གྲོང་ན་འདུག་ཀྱང་རུང་། རྒྱང་གྲགས་
གཅིག་འཕགས་པའི་དགོན་པ་ན་འདུག་ཀྱང་རུང་། མི་དགེ་བ་ལས་ཚངས་པ་དག་པའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་བསླབ་པ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ན། གང་གི་ཕྱིར་འདི་སྐད་དུ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་འདི་ནི་མི་དགེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་བྱེད་པས་ལུས་ངག་གི་ཀུན་
སྤྱོད་ངན་པ་འདི་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པ་སྟེ། ལྟུང་བའི་དྲི་མ་དང་བཅས་པས་མི་གཙང་བ་དཔེར་ན་
གྲོང་གི་ནང་དུ་ཚེར་མ་གཅིག་མཐོང་ན་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་དོགས་པ་བཞིན་དུ་གྲོགས་

གཞན་ཡང་གནོད་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར་བ་མ་དག་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱུ་དུག་

གསུམ་དེ་དག་ནི་དྲི་མ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །སྡིག་པའི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་
སྡིག་པ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་སྡིག་པ་དང་། གཏི་མུག་གི་སྡིག་པའོ་ཞེས་པའང་རྒྱུ་ལ་འབྲས་
བུའི་མིང་གིས་བསྟན་པའོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། རྒྱུ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་

དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྡིག་པ་སྤྱད་པས་དུས་ཡུན་རིང་བོར་ཡང་དང་ཡང་འཁོར་བར་སྐྱེ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

153

བ་དང་འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནོད་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་སྡིག་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཟུག་རྔུའི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་
ཟུག་རྔུ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཟུག་རྔུ་དང་། གཏི་མུག་གི་ཟུག་རྔུའོ་ཞེས་པའང་འབྲས་བུའི་
མིང་གིས་བརྗོད་པའོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་
དག་ལ་བརྟེན་ནས། སྲིད་པ་ཁམས་གསུམ་པའི་ལུས་དང་། སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་ཟས་གོས་
ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་འདོད་པའི་སྲེད་པ་སྐྱེས་ཤིང་གནས་ཏེ།
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། དམ་པའི་ཆོས་དང་། འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་དང་།
འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་དེ་དག་བྲལ་བ་འགོག་པ་དང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་རྣམས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞིང་མི་དགེ་བ་སྤྱད་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཟུག་རྔུས་
གནོད་པ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དེ་དག་ནི་ཟུག་རྔུ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཅི་ཡང་གི་ངོ་བོ་

ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཅི་ཡང་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཅི་ཡང་དང་། གཏི་མུག་གི་ཅི་ཡང་

ངོ་ཞེས་པའང་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བསྟན་པའོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་
སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། ལོངས་སྤྱོད་ཅི་ཡང་བཟུང་བས། དེ་དག་སྲུང་
བའི་དོན་དུ་འཇིགས་པ་དང་བཅས། དེའི་ཆེད་དུ་རྩོད་པས་ཁོ་ན་དང་བཅས་ཤིང་། སོག་སྲུང་སྤེལ་བའི་སྒོ་ནས་གཡེང་བ་མང་བར་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉེས་དམིགས་ཅི་ཡང་

འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དེ་དག་ནི་ཅི་ཡང་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉེས་པར་
སྤྱོད་པའི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཉེས་
པར་སྤྱོད་པ་དང་། གཏི་མུག་གི་ཉེས་པར་སྤྱད་པའོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་
ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྲོག་གཅོད་ལ་སོགས་པ་ལུས་ཀྱི་ཉེས་པར་
སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་དང་། བརྫུན་ལ་སོགས་པ་ངག་དང་། བརྣབ་སེམས་ལ་སོགས་པ་ཡིད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

154

ཀྱི་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དེ་དག་ནི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་

ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ས་སྡེར་དུག་གསུམ་ཉིད་མི་དགེ་བའི་རྩ་བར་ཡང་གསུངས་པ་ལྟར།

ལོངས་སྤྱོད་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཟང་ཟིང་ངན་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ལའང་ཆགས་པའི་རྒྱུ་དང་།

གཞན་གྱི་ཉེས་པ་མི་བཟོད་པས་གནོད་པ་བྱས་པའི་རྒྱུ་ལ་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་
སུ་རྟོག་པའི་རྒྱུ་དང་། སྲོག་གི་མཆོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ལོག་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་རྒྱུས། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་མི་དགེ་བ་སྤྱོད་དོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་གང་
ལ་ཉེས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་གཞི་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་རྣམས་ནི་ཉེས་པར་
སྤྱོད་པ་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །མཛོད་དུའང་། འདོད་ལ་འདོད་ཆགས་ཁོང་
ཁྲོ་དང་། །རྨོངས་རྣམས་མི་དགེའི་རྩ་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཟག་པའི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་

སྟེ། མ་རིག་པ་བོར་བའི་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་།
མ་རིག་པ་བོར་བའི་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྲིད་པའི་ཟག་པ་དང་།
རྩ་བ་མ་རིག་ཡིན་པས་ན། །ལོགས་ཤིག་ཏུ་ནི་ཟག་པར་བསྟན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཁམས་
གསུམ་ཀའི་རྨོངས་པ་མ་རིག་པའི་ཟག་པའོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་རྨ་ནས་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་འཕྲོ་ཞིང་རྒྱུད་འཁོར་བར་ཟག་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་ཟག་པའོ་ཞེས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བལྟས་ཏེ་ཁམས་འོག་མར་ཟག་པའི་ཕྱིར་འདོད་པའི་ཟག་པའོ། །སྙོམས་འཇུག་ལ་ནང་དུ་བལྟས་

ཏེ་རོ་མྱང་བས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ཟག་པའི་ཕྱིར་སྲིད་པའི་ཟག་པའོ། །ཟག་པ་དེ་གཉི་
གའི་གནས་སམ་རྩ་བ་ཡིན་པས་ཁམས་གསུམ་དུ་ཟག་པའི་ཕྱི་མ་རིག་པའི་ཟག་པའོ། །
ཕོངས་པའི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཕོངས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཕོངས་པ་དང་།
གཏི་མུག་གི་ཕོངས་པའོ། །ཞེས་པ་ལུས་སེམས་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་ལ་ཕོངས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

155

པ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་ལ་
བརྟེན་ནས། སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པ་མ་འབྱོར་ཏེ་ཕོངས་པས་ལུས་ལ་
གནོད་ཅིང་། དེ་འདོད་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཕོངས་པས་སེམས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་དུག་གསུམ་དེ་དག་ནི་ཕོངས་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཡོངས་སུ་གདུང་བའི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་།
གཏི་མུག་གི་ཡོངས་སུ་གདུང་བའོ་ཞེས་པའང་ཡོངས་སུ་གདུང་གི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་ཉིད་དོ། །
འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། གནས་
ལུགས་དང་མཐུན་པར་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་
པའི་མཚན་མ་འཛིན་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཆ་ཤས་ལ་མངོན་རྟགས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རགས་པ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་ཕྲ་བ་ལ་མངོན་རྟགས་སུ་འཛིན་པ་གང་གིས། ལུས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། སེམས་མྱ་ངན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དེ་དག་ནི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །འཁྲུག་པའི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཁྲུག་པ་དང་། ཞེ་
སྡང་གི་འཁྲུག་པ་དང་། གཏི་མུག་གི་འཁྲུག་པའོ་ཞེས་པ་ལའང་འཁྲུག་པའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་
ཉིད་དོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་སྟེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་
ནས། གཟུགས་སོགས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་དངོས་པོ་གང་དུ་དང་པོར་མངོན་པར་དགའ་
བ་དང་རྒྱུན་གྱིས་ལྟག་པར་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་ཡུལ་དེ་ཉིད། གཏན་མེད་དུ་སོང་བས་རྣམ་པར་གྱུར་ཅིང་རྒྱུན་ཡོད་ཀྱང་མི་སྡུག་པར་གཞན་དུ་གྱུར་ན་ཤིན་ཏུ་མི་བཟོད་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མྱ་ངན་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཅལ་ཅོལ་སྨྲ་བ་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་དང་། ལུས་ལ་རང་གིས་བསྣུན་པ་ལ་སོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་དང་། སེམས་ལ་གདུང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

156

བ་དྲག་པོ་འབྱུང་བ་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ནས་ཀྱང་གནོད་པ་བྱེད་པ་
འཁྲུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་དང་སེམས་ལ་རེག་ཅིང་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་དུག་

གསུམ་དེ་དག་ནི་འཁྲུག་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །འཐབ་པའི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། རང་
ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཐབ་པ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་ལ་སྡང་བས་ཞེ་
སྡང་གི་འཐབ་པ་དང་། ཉེས་དམིགས་མ་རིག་པས་གཏི་མུག་གི་འཐབ་པའོ། །འཇོག་
ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཆད་པས་གཅོད་པ་དང་། བརྡེག་པའི་བསམ་པས་ལུས་ཀྱིས་མཚོན་ཆ་
ལེན་པ་དང་། དབྱུག་པ་ལེན་པ་དང་། ངག་གིས་ཉེས་པ་བརྗོད་ཅིང་འཐབ་པ་དང་སྐྱོན་

ནས་གླེངས་ཏེ་མཚང་འབྲུ་བ་དང་། དེ་མི་བཟོད་ཅིང་རྩོད་པ་དང་། ཞལ་ཆེ། གྲར་གཤག་
འགྱེད་པ་རྣམས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དེ་དག་ནི་འཐབ་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །རིམས་

ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རིམས་ནད་དང་། ཞེ་སྡང་གི་རིམས་ནད་
དང་། གཏི་མུག་གི་རིམས་ནད་དོ་ཞེས་པས་ཕྱིའི་རིམས་ཚ་བས་ལུས་གདུང་བར་བྱེད་པ་
དང་འདྲ་བས་ན་དུག་གསུམ་ཉིད་རིམས་ནད་དོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་
ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལོག་གཡེམ་དང་དམག་
དང་ལིངས་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་འདོད་ཆགས་པའི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་ཆེན་པོས་ལུས་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། མཐུན་ཞིང་ཆགས་པར་མི་རིགས་

པ་ཆོམ་རྐུན་ལ་སོགས་པས་ཡོ་བྱད་ཚོལ་བ་ལ་ཆགས་པའི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་ཆེན་པོས་ལུས་སེམས་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་ལོག་པ་འཚེ་བ་ཆོས་སུ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཆགས་པའི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་ཆེན་པོས་ལུས་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་ཆེན་པོས་ལུས་སེམས་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དེ་དག་ནི་རིམས་ནད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

157

རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ནགས་སྦྱོར་གྱི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ནགས་སྦྱོར་དང་།

ཞེ་སྡང་གི་ནགས་སྦྱོར་དང་། གཏི་མུག་གི་ནགས་སྦྱོར་རོ་ཞེས་པས་ནགས་སྦྱོར་དང་འདྲ་
བས་ན་དུག་གསུམ་ཉིད་ལ་ནགས་སྦྱོར་ཞེས་བརྗོད་དོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་
དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། སྲིད་པར་སྐྱེ་བའི་རྩ་བ་འདུ་བྱེད་ལས་
ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཤིང་སྡོང་གི་རྩ་བ་དང་འདྲ་བ་རྣམས་ལ་ཆགས་ཏེ་སྤྱད་པས་ཀུན་
གཞི་ལ་བག་ཆགས་བཞག་ནས། ངན་སོང་གསུམ་དང་བདེ་འགྲོ་གཉིས་ཏེ་འགྲོ་བ་ལྔའི་

འཁོར་བར་རིགས་དྲུག་གི་ལུས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ནགས་ཚལ་དང་འདྲ་བ་མངོན་པར་
འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དེ་དག་ནི་ནགས་སྦྱོར་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །གགས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་གསུམ་སྟེ། སྲེད་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་ཞེ་སྡང་གི་གགས་
དང་། རྨོངས་པ་གཏི་མུག་གི་གགས་སོ་ཞེས་པ་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་དུག་གསུམ་
ཉིད་དོ། །འཇོག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དེ་དག་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་ཀྱི་གགས་དཀའ་སྤྱད་བྱས་ན་ལུས་ཉམས་སུ་དོགས་ནས་དེ་ལ་
གཅེས་པར་ལྟ་བ་དང་བཅས་པས་དགེ་བ་ལ་མི་སྦྱོར་བ་དང་། སྤྱིན་སོགས་སྤྱད་ན་ལོངས་
སྤྱོད་ཉམས་སུ་དོགས་ནས་དེ་ལ་བསྲུང་བྱར་ལྟ་བ་དང་བཅས་པས་དགེ་བ་ལ་མི་སྦྱོར་བ་

དང་། ལྷག་མཐོང་གི་གགས་ཤེས་བྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བློ་མ་བྱང་བ་ཁྲོན་པའི་རུས་སྦལ་ལྟ་

བུ་དང་། དེ་གཉི་གའི་གགས་གཏན་ནས་མི་སྦྱོར་བར་འཇིག་རྟེན་པའི་འདུ་འཛི་སྣ་ཚོགས་
དང་འདྲེ་ཞིང་གནས་པ་དང་། སྦྱོར་ཀྱང་མཐར་ཐུག་པར་མི་འགྱུར་བར་དགེ་བའི་བྱ་བ་
ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ངོམས་ཤིང་ཆོག་པར་འཛིན་པས་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མི་སྦྱོར་བའི་ཆ་

ནས་དུག་གསུམ་དེ་དག་གགས་རྣམས་ཞེས་བྱ་སྟེ།་་་་་་་་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གགས་ལྔ་གསུངས་པ་གང་དག་ལགས་པ་དེ་དག་དུ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་གགས་ལགས། དུ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་གགས་ལགས། དུ་ནི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

158

གཉི་གའི་གགས་ལགས། བྱམས་པ་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ལྟ་བ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་གགས་ཡིན་ནོ། །འཕགས་
པའི་བསམ་གཏན་འདོད་པ་བཞིན་མ་ཐོབ་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་གགས་ཡིན་ནོ། །འདྲེས་པར་གནས་པ་དང་ཅུང་
ཟད་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་ནི་དེ་གཉི་གའི་གགས་ཡིན་ནོ།།་་་་་་་་མདོ་སྡེར་སེམས་ཀྱི་གགས་ལྔ་
གསུངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །
བདུན་པ་ལོག་པར་ཞུགས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་སོ་སོས་ཡུལ་
སོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་ལོག་པར་
འཛིན་པས་འདོད་ཆགས་སྒོམ་སྤང་གི་ཆ་ནི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་སྤང་
གི་ཆ་ནི་ལྟ་བ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྡུག་པ་ཙམ་དུ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ཆགས་ཇི་ལྟ་བར་ཁོང་ཁྲོ་བ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་སྒོམ་སྤང་
ཡུལ་མི་སྡུག་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་དང་། མཐོང་སྤང་ལྟ་བ་མི་མཐུན་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་སྟེ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཆགས་སྡང་དེ་དག་སེམས་ལ་དམིགས་པའང་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་སུ་རིག་པར་

བྱའོ། །ང་རྒྱལ་ནི་ཆུང་ངུ་བས་བདག་ཆེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྱུང་བས་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་། ལྟ་བ་ངན་པས་སེམས་ཁེངས་པས་ལྟ་བ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །འཇིག་

ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་དང་། ལོག་པར་ལྟ་བ་ནི་ཤེས་བྱ་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་་་་་་་་་མཐར་ལྟ་དང་ལོག་ལྟའི་ཆ་གཅིག་གིས་་་་་་་་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་སྒོ་

ནས་ལོག་པར་རྟོག་བའི་ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་

མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་ལྟ་བ་ངན་པ་དང་། དེའི་སྐྱོན་གྱིས་བྱུང་བའི་སྤྱོད་པ་དམན་པ་ལ་

མཆོག་དང་དག་གྲོལ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །ཐེ་ཚོམ་ནི་
བདེན་པ་ལ་བློ་རྩེ་གཉིས་སུ་འཇུག་པས་གཉེན་པོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

159

པའོ། །མ་རིག་པ་ནི་སྔར་གྱི་ཐམས་ཅད་ལའང་ཁྱད་བྱེད་དུ་ཡོད་པས་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་
ཐམས་ཅད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཐམས་ཅད་བདེན་བཞིན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་ལ། བཅུ་པོའང་གཉིས་པོ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་
པ་དང་། གཉིས་པོའང་བཅུ་པོའི་གཞིའམ་གནས་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་ཡིན་

པས་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའམ། དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་ལོག་པར་
རྟོག་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་དག་གི་དབང་གིས་འཁོར་བ་ལ་
མངོན་པར་དགའ་ཞིང་། རྣམ་བྱང་གི་ངོ་བོ་འགོག་པ་དང་། དེའི་ཐབས་ལམ་ལ་གཡེང་
བར་འདུ་ཤེས་ནས། སྐྲག་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྐྲག་པ་སྐྱེད་པ་དང་། མུ་སྟེགས་
པས་འགོག་ལམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་ནས་ཀྱང་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །
བརྒྱད་པ་ཁམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ཁམས་གསུམ་གང་ན་
གང་ཡོད་ནི། ཁོང་ཁྲོ་བ་མ་གཏོགས་པར་ཉོན་མོངས་པ་ལྔའམ་དགུ་ནི་ཁམས་གསུམ་

ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཁོང་ཁྲོ་བ་ནི་འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པ་སྟེ། འདོད་
ཁམས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་པའོ། །ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཁོང་ཁྲོ་མེད་དེ་རྒྱུད་ཞི་གནས་ཀྱིས་བརླན་པ་དང་། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཚོར་བ་གང་དང་མཚུངས་ལྡན་ལ། འདོད་ཆགས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་
ན་སྒོ་ལྔའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བ་ནི་བདེ་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བ་ནི་ཡིད་བདེ་
བ་དང་། ཐམས་ཅད་རྒྱུན་འཆད་ཁར་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །སྡུག་
བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དང་མི་ལྡན་ཏེ་དགའ་བའི་རྣམ་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་
པའི་ཁམས་ན་ཇི་ལྟ་བར་གཟུགས་ཁམས་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ན་ཡང་དེ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

160

བཞིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་བདེ་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་
ཡིད་བདེ་བ་དང་། འགག་ཁར་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་ནི་ཡིད་བདེ་མེད་པས་བདེ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །
དེ་ཡན་ཆད་བསམ་གཏན་བཞི་བ་དང་གཟུགས་མེད་དུ་ནི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་བཏང་སྙོམས་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །ཁོང་ཁྲོ་བ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་
བ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བ་ཡིད་མི་བདེ་དང་། འགག་ཁར་བཏང་
སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་དང་མི་ལྡན་ཏེ་དམན་པའམ་སྐྱོ་བའི་རྣམ་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ང་རྒྱལ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ས་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་འདོད་པའི་
ཁམས་ན་ཡིད་བདེ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །ཁེངས་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་ཡིན་པས་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་མི་ལྡན་ཞིང་། བདེ་སྡུག་དང་ཡང་མི་ལྡན་ཏེ་རྣམ་ཤེས་
ལྔ་དང་མཚུངས་ལྡན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ན་ནི་ཡིད་

ཀྱི་ས་བའི་བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །
བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་ནི་ཡིད་བདེ་མེད་པས། ཡིད་ཀྱི་ས་པའི་བདེ་བ་དང་། འགག་
ཁར་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །དེ་དག་གི་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་ནི་མདོ་ལས་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་འབྱུང་བ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཚོར་བ་སིམ་པར་མྱོང་
བ་དེས་ཡིད་ཤེས་འཁོར་བཅས་དགའ་བར་བྱེད་པས་ན་དགའ་བ་དང་། ཀུན་གཞི་ཤིན་
ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བས་ཚིམ་པར་བྱེད་པས་ན་བདེ་བའོ། །་་་་་་་་ཇི་སྐད་དུ་དགའ་བ་གང་ཞེ་ན།
གང་གནས་གྱུར་བའ་འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བི རྟེན་པའ་སེམས་ཚིམ་པ་དང་སེམས་ཤི ན་ཏུ་དགའ་བ་དང་། སེམས་ ིརངས་པ་དང་། སེམས་དགའ་བ་དང་། བདེ་བ་མྱོང་བ་སྟེ་ཚོར་བར་གཏོགས་པའོ། །བདེ་བ་གང་ཞེ་ན། གནས་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའི་གནས་ལ་ཕན་པ་དང་། གནས་ཚིམ་པ་དང་མྱོང་བ་སྟེ། ཚོར་བར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

161

གཏོགས་པའོ་ཞེས་སོ།།་་་་་་་་བསམ་གཏན་བཞི་བ་དེ་ཡན་ཆད་དུ་ནི་གཞན་མེད་པས་བཏང་
སྙོམས་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །ང་རྒྱལ་གྱི་མཚུངས་ལྡན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དང་

པོར་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་ས་
བ་ཡིན་པས་འདོད་ཁམས་ན་ཡིད་བདེ་བཏང་སྙོམས་གཉིས་དང་། བསམ་གཏན་དང་

པོ་གཉིས་ན་བདེ་བ་ཡིད་བདེ་བ་བཏང་སྙོམས་གསུམ་དང་། གསུམ་པ་ན་བདེ་བ་བཏང་སྙོམས་གཉིས་དང་། དེ་ཡན་ཆད་ན་བཏང་སྙོམས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །ལྔ་བ་ལོག་པར་ལྟ་བ་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ན་སྡིག་པའི་འབྲས་བུ་མེད་པར་མཐོང་ནས་
སྡིག་ཅན་རྣམས་ཡིད་བདེ་བ་དང་། དགེ་བའི་འབྲས་བུ་མེད་པར་མཐོང་ནས་དགེ་བ་ལ་
འགྱོད་ཅིང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འགག་ཁར་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །
གཟུགས་ཁམས་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ནི་ཚོར་བ་གང་
ཡོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་ལྟ་བ་དང་པོ་བཞི་ལ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་ནོ། །ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་མི་དགེ་བའི་ལོག་ལྟ་མེད་ཀྱང་ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདུ་

ཤེས་གཅིག་པ་ལ་སོགས་པ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལོག་ལྟ་ཡོད་ལ། ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཡིད་

ཀྱི་ས་བ་ཡིན་པས་བདེ་སྡུག་དབང་ཤེས་ཀྱི་ས་བ་དང་མི་ལྡན་ནོ། །ཐེ་ཚོམ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་གཏན་ལ་མ་ཕེབས་པ་ལ་མོས་པ་མེད་པས་ཡིད་བདེ་དང་མི་ལྡན་གྱི། ངོ་བོ་
ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འགག་ཁར་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །ཐེ་ཚོམ་ཤས་ཆེ་བའི་བསམ་གཏན་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་དགའ་བདེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན། ཚོར་བ་གང་ཡོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

162

པར་ལྡན་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཁམས་དང་ས་གང་ན་ཚོར་བ་ལྔ་པོ་གང་ཡོད་པ་དེ་དང་དེར་
མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །མ་རིག་པ་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པ་གང་ཡིན་པ་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་ལས་གཞན་པ་དེ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་བདེན་པ་ལ་
རྨོངས་ནས་ཡང་དག་པའི་ཆོས་ལ་མི་དགའ་བས་ཡིད་མི་བདེ་བ། འགག་ཁར་བཏང་
སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །དེ་ཡན་ཆད་ཁམས་གོང་མ་དག་ཏུ་ནི། ཡིད་ཀྱི་ས་
བའི་ཚོར་བ་གང་ཡོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་
ཅད་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུན་ ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་སྟེ་རྒྱུན་འཆད་ཀར་ཐ་མལ་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་འདུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནུབ་ཅིང་

འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསྡུ་བར། མཚུངས་ལྡན་དེ་དག་ཀྱང་མི་འཆོལ་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་ཆེ་ལོང་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་འཇུག་པས་ཞིབ་མོར་ཕྱེ་ན་འདོད་ཆགས་ཀྱང་འདོད་པ་ལས་བཟློག་པ་བྱུང་ན་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དང་
ལྡན་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོའང་དགྲ་སྡུག་བསྔལ་ན་དགའ་བདེ་དང་ལྡན་པ་དང་། འདུད་པའི་

ང་རྒྱལ་ཡིད་བདེ་དང་ལྡན་པ་དང་། ངན་འགྲོར་ངེས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་ན་ཡིད་བདེ་དང་
ལྡན་པ་དང་། བདེ་སྡུག་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ལྟ་བའང་བདེ་སྡུག་ལྡན་པ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་གང་དང་མཚུངས་ལྡན་ལ། འདོད་ཆགས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་དྲུག་གི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བས་དེ་དག་
དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཞིང་། ཉོན་ཡིད་རྩི་ན་དེ་དང་ཡང་ལྡན་ནོ། །འདོད་ཆགས་ཇི་ལྟ་
བར་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་མ་རིག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཚོགས་དྲུག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ།
།གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་སྣ་དང་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་མེད་པས། མིག་དང་རྣ་བ་དང་ལུས་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

163

ཡིད་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བཞི་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ལྔ་མེད་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །འདོད་ཆགས་ཇི་ལྟ་བར་མ་རིག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

གཟུགས་ཁམས་ན་རྣམ་ཤེས་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་ན་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །ང་རྒྱལ་ནི་བདག་གཞན་ལ་འཇལ་བ་དང་། ལྟ་བ་ནི་ངེས་པར་རྟོག་པ་དང་།
ཐེ་ཚོམ་ནི་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་དག་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་བེམ་
པོའི་རྟེན་ཅན་གྱིས་མི་ནུས་པས། ཁམས་དང་ས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཚོགས་གཅིག་པུ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །
བཞི་པ།་་་་་་་་དངོས་པོའི་ཡུལ་གང་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། འདོད་ཆགས་ཡུལ་སྡུག་པ་དང་།
ཁོང་ཁྲོ་མི་སྡུག་པ་དང་། ང་རྒྱལ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་པས། འདོད་
པའི་ཁམས་ན་དམིགས་བྱའི་དངོས་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གོ །འདོད་པའི་
ཁམས་ན་ཇི་ལྟ་བར། ཁོང་ཁྲོ་ལས་གཞན་གཉིས་པོ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་གཟུགས་
མེད་པའི་ཁམས་ན་ཡང་དེ་བཞིན་དངོས་པོའི་ཕྱོགས་རེ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མ་
མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་དང་ཐེ་ཚོམ་ནི་ཁམས་དང་ས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་སྡུག་མི་སྡུག་ལ་

སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་ བོའམ་གཞི་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པའོ། །
དགུ་པ་རིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མདོར་བསྟན་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ཁྱད་པར་

ཐམས་ཅད་སྡེའམ་རིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་སྟེ། མཐོང་བས་སྤང་
བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་སེམས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཀུན་བརྟགས་སུ་གྱུར་པ་
ཞེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། ཐོས་བསམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྒོམ་པས་སྤང་
བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་སེམས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

164

པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཐ་ན་བྱ་དང་རི་དྭགས་ལ་སོགས་ལའང་ཡོད་པའི་རང་འཁྲུངས་འཁོར་
བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། མཐོང་སྤང་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ན་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་དག་ནི་བཅུའོ། །ཞེས་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བཅུ་སྟེ། འཇིག་ཚོགས་སུ་ལྟ་བས་བདག་དང་བདག་
གི་བ་དང་། མཐར་འཛིན་གྱིས་རྟག་ཆད་དང་། ལོག་ལྟས་མེད་པའམ་དབང་ཕྱུག་གིས་

བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་མཐའ་གཉིས་སུ་འཛིན་པས་བཞི་ནི་དངོས་སུ་
ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། མཆོག་འཛིན་གཉིས་ནི་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པ་ངན་པ་ལ་མཆོག་དང་
དག་བྱེད་དུ་འཛིན་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ནི་ལྟ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། ང་རྒྱལ་
ནི་ལྟ་བས་ཁེངས་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་བ་སྡང་བས་ལྔ་ནི་ལོག་ཞུགས་ལ་
ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་

མ་རིག་པ་ནི་གནས་ལུགས་མི་ཤེས་པས་གཉིས་ཀ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་
མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བར་ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་བཅུ་
དང་། འགོག་པ་ལ་བདག་གྲོལ་བ་དང་། གྲོལ་ནས་རྟག་ཆད་དང་། དགྲ་བཅོམ་མེད་པ་
དང་། ཐར་བ་གཞན་དུ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དང་། ལམ་ལ་ཡང་དག་སྒོམ་པ་དང་།

དེ་རྟག་ཆད་དང་། ལམ་མེད་པར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཅུ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བཅུ་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཟག་མེད་འགོག་ལམ་ལ་
དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་དམིགས་པའི་དབང་གིས་ཕྲ་རྒྱས་སུ་མི་འགྱུར་ཡང་།

ལོག་རྟོག་གི་དབང་གིས་ཟག་བཅས་མཚུངས་ལྡན་ཉིད་ལས་ཕྲ་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བའོ།
།གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ཁོང་ཁྲོ་མེད་པས་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

165

ཉོན་མོངས་པ་དག་ནི་དགུའོ། །སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བར་ཀུན་
འབྱུང་མཐོང་སྤང་དགུ་དང་། འགོག་པ་མཐོང་སྤང་དགུ་དང་། ལམ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་དགུ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་དགུ་བཞི་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ཇི་ལྟ་བར་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བདེན་
པ་བཞི་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དགུས་ལོག་པར་བཟུང་བའི་མཐོང་སྤང་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་སྟེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་མཐོང་སྤང་དེ་དག་མདོར་བསྡུ་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་གཉིས་ནི་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་
བའི་ཉོན་མོངས་པའི་རིས་སོ། །བསྡུ་བར། ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་བདེན་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་
མི་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ནི་རགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། མཛོད་དུ། ཚུལ་ཞུགས་
མཆོག་འཛིན་ཡང་བར་པ་གཉིས་ལ་མི་འཇུག་པར་བཤད་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་ཐ་དད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་འགོག་ལམ་ཟག་མེད་ཁམས་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ནི། ཁམས་གསུམ་

གྱིས་ཟག་བཅས་འགགས་པ་ལ་དེ་དག་གིས་འགོག་པ་དང་། དེའི་ཐབས་ལ་དེ་དག་གི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །སྒོམ་སྤང་ནི། ཐེ་ཚོམ་དང་ལྟ་བ་ཕྱི་མ་གསུམ་ཀུན་བརྟགས་ཁོ་
ན་ཡིན་པས་མ་གཏོགས་པར། འདོད་པའི་ཁམས་ན་བསྒོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་
མོངས་པ་དྲུག་སྟེ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལྷན་སྐྱེས་ནི་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་ཀྱང་གང་ལ་
བརྟེན་ནས་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་འབྱུང་བ་སྟེ། མདོ་
ལས། ཚེ་དང་ལྡན་ཕྲན་ཅན་ཁོ་བོས་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་འདི་དག་ལ་བདག་གམ་
བདག་གིར་ རྗེས་སུ་མི་མཐོང་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་བོ་འདི་དག་ལ་

ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ངའོ་སྙམ་པའི་འདུན་པ་དང་། ངའོ་སྙམ་པའི་བག་ལ་ཉལ་

མ་སྤངས་སོ། །ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་སོ། །མ་བཀག་གོ། །མཐའ་མེད་པར་མ་བྱས་སོ་ཞེས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

166

པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ། བདེ་བར་གྱུར་པའམ་སྡུག་བསྔལ་བར།པ།མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་འདོད་པ་ན། །ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་གང་དེ། །སེམས་ཅན་ལ་ལྟ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །ཞེས་པ་
ལྟར། དཔེར་ན་་་་་་་་་མ་མས་བུ་ཆུང་གི་་་་་་་་གོས་ཀྱི་དྲི་མ་་་་་་་་་བུམ་ཆུ་ལ་སོགས་པས་་་་་་་་བཀྲུས་ཀྱང་དྲི་

མནམས་པའི་བག་སྤོས་ཀྱི་བསལ་དགོས་པ་བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་པ་་་་་་་་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་
ཆ་་་་་་་་་སྔར་་་་་་་་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྤངས་ཀྱང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་སྒོམ་ལམ་གྱིས་སྤང་དགོས་པ་དང་། མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ནི་བདེན་པ་མཐོང་བ་རྣམས་ལའང་ངའི་
བདག་གང་ཡིན་ཞེས་ཡི་ཆད་ནས་མྱང་འདས་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་གཙོ་ཆེར་
ཆད་ལྟས་བསྡུས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་

པ་སྟེ་བཞི་ཡང་ལྟ་བ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་མ་གཏོགས་པར། ཡུལ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་བའོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་ཁོང་
ཁྲོ་བ་མེད་པས་དེ་མ་གཏོགས་པ་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་ལྔའོ། །
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ཇ་ལྟ་བར་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ལྔ་

ི སྟེ།
ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་དེ་དག་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྡུ་ན་ཉོན་མོངས་པ་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཆོས་ཉིད་མཐོང་ཟིན་བསྒོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་
པའི་རིས་སོ། །དེ་རྣམས་དང་ཆེ་འབྲིང་གིས་ཕྱེ་ན་་་་་་་་་འདོད་པར་་་་་་་་ཁོང་ཁྲོ་དགུ་དང་། གཞན་
ལྔ་ལ་་་་་་་་་ས་དགུ་པོར་དགུ་དགུ་་་་་་་་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་པ་རེ་རེ་སྟེ་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞིར་

ཡང་འགྱུར་རོ། །མཛོད་དུ། ལྟ་བ་གཉིས་སྒོམ་སྤང་དུ་མ་བཤད་པ་ནི་དེ་གཉིས་ལྷན་
སྐྱེས་མི་སྲིད་པའི་གྲུབ་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བསྡུ་བར་ཡང་རགས་པའི་རྣམ་
གཞག་ལ་མ་བཤད་ཀྱང་། ཕྲ་བའི་རྣམ་གཞག་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་སྒོམ་སྤང་དུ་
གསུངས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་བཤད་པས། སའི་དངོས་གཞི་དང་མཐུན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

167

པར་དྲུག་ཅར་སྒོམ་སྤང་དུ་བཞེད་དོ། །དེ་དག་ཀྱང་གཙོ་ཆེར་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་དབང་

དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་མཐོང་སྤང་
དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་སྒོམ་སྤང་ཞེས་ཀྱང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །བཅུ་བ་སྤོང་
བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མདོར་བསྟན་ནི། ཐབས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྤོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་ཡིད་

ལ་བྱེད་པ་ཅི་འདྲ་བས་སྤོང་བ་དང་། སྤང་བྱ་གང་ཞིག་ས་བོན་གང་ལ་སྤོང་བའོ། །རྒྱས་
བཤད་ལའང་དེ་ལྟར་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཞེ་ན།
དབྱེ་བ་ནི། གནས་ལུགས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། སྐྱེས་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་པ་དང་།
མ་སྐྱེས་པའི་གཉེན་པོ་རྙེད་པས་སོ་ངོ་བོ་ལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། ནད་སེལ་བ་
ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་དེ་སྐྱེ་བའི་གཞིའམ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བག་ཆགས་མ་
སྤངས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ངོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་སེམས་རྒྱུན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཤིང་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། རྒྱན་དུ་་་་་་་་ཉོན་
མོངས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འཇོམས་སེམས་ཅན་འཇོམས་ཤིང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཇོམས། །ཉམས་བཅས་རྙེད་པ་དམན་ཞིང་སྲུང་དང་དེ་བཞིན་སྟོན་པས་སྨད། །རྩོད་བཅས་མི་སྙན་
དེ་ནི་གཞན་དུ་མི་ཁོམ་རྣམས་སུ་སྐྱེ། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ཉམས་པས་ཡིད་ལ་སྡུག་བསྔལ་

ཆེན་པོ་ཐོབ། །ཅེས་པ་ལྟར་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུའམ་ཉེས་དམིགས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ། །ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་གང་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་
དུ་འབྱུང་བར་གྱུར་པ་དང་དུ་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའོ། །གཉེན་པོ་རྙེད་པ་གང་
ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་སྔར་མ་སྐྱེས་པ་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འབྱུང་ཞིང་ས་བོན་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
གཉེན་པོ་ལམ་ཟག་མེད་རྙེད་ནས་སྒོམ་པ་གང་ཡིན་པའོ། །
གཉིས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཅི་འདྲ་བས་སྤོང་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིའི་མཚན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

168

ཉིད་ཐ་དད་མེད་པར་འདྲེས་པ་ལ་དམིགས་པས་སྤོང་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་
མེད་པར་མཚན་ཉིད་གཅིག་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པས་སྤོང་
ན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་ཞེ་ན། དེ་དག་གིས་དངོས་སུ་མི་སྤོང་ཡང་།
མདོ་ལས། གང་མི་རྟག་པ་དེ་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །གང་སྡུག་བསྔལ་བ་དེ་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་པ་ལྟར་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་
བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་ཅིང་དེ་ཐོབ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་པ་

དེའ་ཡོངས་སུ་སྦི ང་བའོ། །ཞེས་པ་ ྱོ སྟེ། རྣམ་འགལ་དུ།་ ྲེ་་་་་་་སྟོང་ཉད་ལྟ་བས་གིལ་བར་འགྱུར། །

ྲོསྒོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ཏུ།་་་་་་་་ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་
ཅད་ནི། །ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འགྲེལ་བར་་་་་་་་དེས་ན་བདག་མེད་ཤེས་པ་ནི་དེ་བས་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་མེད་པས་ཤེས་པ་བླ་ན་མེད་པ་དང་།
སླར་ལ་མངོན་ཤེས་མྱུར་བ་ལམ་བླ་ན་མེད་པ་དང་། མི་འཁྲུག་པའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་

རྣམ་གྲོལ་བླ་ན་མེད་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱང་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་དང་མི་སློབ་པའི་

ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་གང་ཞིག་གང་ལ་སྤོང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མངོན་གྱུར་སྤོང་བ་མིན་

ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་འདས་པ་ནི་འགགས་ནས་སྤང་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤོང་བ་
མ་ཡིན་ནོ། །མ་འོངས་པ་ནི་མ་བྱུང་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤོང་བ་མ་ཡིན་

ནོ། །ད་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི་གཉེན་པོ་ལམ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཤེས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་མི་འཇུག་
པའི་ཕྱིར་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ས་བོན་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་ནི། མངོན་གྱུར་ལས་མི་སྤོང་བ་འོན་ཀྱང་ཉོན་
མོངས་པའི་གནས་ངན་ལེན་ས་བོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་སྤོང་ངོ་། །དེའང་མཐོང་སྤང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

169

དང་སྒོམ་སྤང་གི་ས་བོན་ནམ་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་གི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་
དང་སྒོམ་ལམ་གང་བྱུང་ན། གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུ་དང་
སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་དེ་འབྱུང་བ་དང་། སྤང་བྱ་གནས་ངན་ལེན་གྱི་
རྣམ་པར་རང་གི་ངོ་སྐལ་དེ་དག་འགོག་པ་ནི་དུས་མཉམ་པས་སྐྱེ་འགག་མགོ་མཉམ་སྟེ་
དཔེར་ན་སྣང་བ་དང་མུན་པ་དག་རིམ་པ་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པ་
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་སྤངས་པའི་སྐབས་དོན་བསྟན་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ངན་ལེན་
ས་བོན་གྱི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བས་རྒྱུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་མ་འོངས་པ་ན་དེའི་འབྲས་བུ་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གནས་པ་དེ་ནི་སྤང་བའོ་
ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་བདག་ལྟའི་ས་བོན་སྤང་བའི་ཕྱིར། །སླར་མི་ཟློག་པ་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ལ། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན།
གཉིས་དང་ལྔའི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན། གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པ། མདོ་
དང་སྦྱར་ཏེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་བཤད་དོ། །
དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་སེམས་པ་ལས་སུ་ང་སྨྲ་སྟེ། བསམ་པ་ཡང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་པ་ཡིད་ཁོ་ནའི་ལས་དང་། དེས་བསྐྱེད་པའི་བསམ་པ་ལུས་
དང་ངག་དང་ཡིད་གསུམ་ཀའི་ལས་ཏེ། གཉིས་པོ་དེས་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་གི་མཚན་
ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་མདོར་བསྡུས་པའོ། །མཛོད་དུ། ལས་ལས་འཇིག་རྟེན་
སྣ་ཚོགས་སྐྱེས། །དེ་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། །སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ཏེ། །དེས་བསྐྱེད་ངག་དང་ལུས་ཀྱི་ལས། །ཞེས་ཀྱང་བཤད་ལ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་ནི། འདི་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

170

འདིས་འགྲོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས།་་་་་་་་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་སེམས་པ་དང་། བྱ་མི་བྱ་དཔྱོད་པ་ལ་
ཞུགས་པ།་་་་་་་་ངེས་པའི་སེམས་པ་དང་། ངེས་ནས་བྱ་བའི་ཚེ།་་་་་་་་ལུས་ངག་བསྐུལ་བའི་སེམས་

པ་གསུམ་ལས། འདི་དང་འདིས་འགྲོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་སེམས་པ་འགྲོ་བའི་དང་། འདི་བྱ་འདི་མི་བྱ་ཞེས་
དཔྱོད་པར་ཞུགས་པ་ངེས་པའི་དང་། ངེས་ནས་བྱ་བའི་ཚེ་སེམས་པ་གཡོ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་པ་གསུམ་ལས།་་་་་་་་
དང་པོ་གཉིས་སེམས་པའི་ལས་དང་། ཕྱི་མ་བསམ་པའི་ལས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་དང་ཡང་མཐུན་པའོ། །
ཡང་ལས་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་

ལས་དང་། སས་རྟེན་བྱེད་པ་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་
པའི་ལས་དང་། བསམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྩོལ་བའི་ལས་དང་།

གསེར་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱན་དུ་བསྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་བསྒྱུར་བའི་ལས་དང་། འཕགས་པའི་

ལམ་གྱིས་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་ལས་སོ། །སེམས་པ་དང་བསམ་
པའི་ལས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ནི། བྱེད་པ་དང་ཐོབ་པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད་མོད་ཀྱི་ཕལ་ཆེར་
རྩོལ་བའི་ལས་སུ་འདོད་དོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་་་་་་་་སེམས་པའི་ལས་གང་ཞེ་ན། གཉིས་

ལས་དང་པོ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། སེམས་བྱ་བ་ལ་བསྐུལ་ཞིང་གཡོ་བར་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིད་

ཀྱི་ལས་ཏེ། དབྱེ་བ་ནི་འདོད་ཁམས་ཀྱི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་།
མི་དགེ་བ་གང་ཡིན་པ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། ཁམས་གོང་མ་དག་གི་དགེ་
བ་་་་་་་་་སྲིད་རྩེའི་སྐྱོན་གྱིས།་་་་་་་་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཞེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ་བསམ་པའི་ལས་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་རྟེན་དང་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་

མདོར་བསྟན་ནི། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ཁོག་པ་ནི་བསགས་པས་ན་ལུས་ཏེ། དེ་གཡོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

171

བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ལས་དང་། དོན་བརྗོད་པས་ན་ངག་གི་ལས་དང་། རྣམ་པར་

ཤེས་པས་ན་ཡིད་དེ་ལུས་ངག་མི་འཇུག་པའི་དུས་ཀྱི་དེ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལས་སོ། །རྟེན་
གྱི་སྒོ་ནས་ལུས་ཀྱི་ལས་དང་ངག་གི་ལས་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་། ངོ་བོའི་སྒོ་

ནས་གཉིས་ཏེ། བྱ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་བ་དགེ་བ་དང་བྱ་བར་མི་འོས་པ་མི་དགེ་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་སྤང་བྱ་མི་

དགེ་བ་ནི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ། ངན་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཡིན་པ་བཅུ་སྟེ།
དེ་ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ་ལ་སྲོག་གཅོད་པ་དང་ཞེས་པ། སྲོག་གཅོད་པ་ནི་
བསམ་བཞིན་དུ། །མ་ནོར་བར་ནི་གཞན་བསད་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བསད་སེམས་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་གཞན་མ་ནོར་བར་གསོད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་ཤིང་མཐར་

ཐུག་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་སྟེ། བསད་སེམས་མེད་པ་དང་ནོར་བ་བསད་པ་ལ་སོགས་པས་ནི་དངོས་གཞིར་མི་འགྱུར་ཡང་རྗེས་མཐུན་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་ལ། སུ་ཡིན་ཡང་བསད་སྙམ་
པ་ལས་ནི་དངོས་གཞིར་ཡང་འགྱུར་རོ། །མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་དང་ཞེས་པ་ནི། མ་བྱིན་ལེན་པ་གཞན་གྱི་ནོར། །མཐུ་དང་འཇབས་བུས་བདག་གིར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་བླང་
སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཞན་གྱི་རྫས་མ་ནོར་བར་བདག་གིར་བྱས་པ་སྟེ། གཏམ་
པ་དང་བུ་ལོན་དང་ཁྲལ་བཙས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བསྙོན་དོར་བྱེད་པ་དང་། སྔགས་དང་གཡོ་སྒྱུ་ལ་སོགས་པ་ལ་བླངས་ནའང་དངོས་གཞིར་འགྱུར་ཞིང་། མཆོད་རྟེན་གྱི་རྫས་
བླངས་ན་སངས་རྒྱས་སམ་སྲུང་མ་ལས་བླང་བ་དང་། བདག་པོ་མེད་པའི་གཏེར་བྲུས་ན་ཡུལ་གྱི་བདག་པོ་ལས་བླང་བ་དང་། རབ་བྱུང་འདས་པའི་ནོར་བླངས་ན་མཚམས་་་་་་་་་
བཅད་པ་དེའི་་་་་་་་ནང་པའམ་་་་་་་་་མིན་ན།་་་་་་་་དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་ལས་བླང་བར་འགྱུར་ལ།
གཞན་གྱི་རྫས་སྲེག་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་འདུལ་བར་སྦོམ་པོར་བཤད་ཅིང་། བསྡུ་བར་མ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

172

བྱིན་ལེན་དང་འདྲ་བའམ་དེ་བས་ཉེས་པ་ཆེ་བར་ཡང་གསུངས་སོ། །བསླབ་བཏུས་སུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་གི་འབྱོར་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ལ་བཏང་ནས། གཞན་
གྱིར་འདུ་ཤེས་པས་སྤྱོད་ན་དངོས་གཞི་དང་། རང་གིར་ཤེས་པས་སྤྱད་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
ལྟུང་བར་འགྱུར་བར་ཡང་བཤད་དོ། །འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་དང་ཞེས་པ་ནི་།

བསྒྲོད་མིན་བསྒྲོད་པར་འདོད་པ་ཡིས། །ལོག་པར་གཡེམ་བ་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་པ་ལྟར་བསྒྲོད་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས། བསྒྲོད་བྱ་མ་ཡིན་པ་རང་གི་ཆུང་མ་དང་གླ་བྱིན་པའི་
སྨད་འཚོང་མ་ལས་གཞན། བདག་པོ་ཅན་དང་ཕ་མའི་བདུན་རྒྱུད་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཉེ་དུ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་ཁ་དང་བཤང་བའི་ལམ་དུ། ཡུལ་
མ་ཡིན་པ་སྣང་བ་ཅན་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་དྲུང་དང་། སྐྱེ་བོ་མང་པོས་མཐོང་བ་དང་། བསྒྲོད་བྱ་ལ་གནོད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ། དུས་མ་ཡིན་པ་ཟླ་མཚན་
ཟག་པ་དང་། སྦྲུམ་མ་ཟླ་བ་ཚང་བ་དང་། ནུ་ཞོ་འཛག་པ་དང་། བསྙེན་གནས་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་མ་ནོར་བར་བསྒྲོད་པ་སྟེ། ནོར་ནས་རང་གིར་འདུ་ཤེས་པས་གཞན་
གྱིས་བསྒྲོད་ཀྱང་དངོས་མི་གཞིར་འགྱུར་ཞིང་། གཞན་དག་གི་་་་་་་་་ལྷ་སྦྱིན་གྱི་ཡིན་པའི་བསམ་

པས་མཆོད་སྦྱིན་གྱི།་་་་་་་ལ་ནོར་བར་བསྒྲོད་ན་ཁ་ཅིག་དངོས་གཞིར་འགྱུར་བར་འདོད་ལ།
གཞན་ནི་་་་་་་་་སྲོག་གཅོད་ལྟར་་་་་་་་བསམ་སྦྱོར་འཛོལ་བའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་བར་འདོད་དོ། །
ངག་གི་ལས་བཞི་ལ། བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ་དང་ཞེས་པ་ནི། བརྫུན་ཚིག་འདུ་ཤེས་
གཞན་བསྒྱུར་བའི། །ཚིག་དོན་མངོན་པར་གོ་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དོན་གཞན་དུ་གནས་
པ་ལ་ཚིག་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ་སྙམ་པས། སེམས་ཅན་གཞན་དག་ལ་མཐོང་ཡང་
མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་གོ་བར་སྨྲས་པ་སྟེ། ཕ་རོལ་བོས་མ་གོ་ན་ནི་བརྫུན་
དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་ངག་འཁྱལ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། །ངག་ཏུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་ཡོད་པ་ལ་མེད་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

173

ལུས་ཀྱི་བརྡ་བྱེད་པ་དང་། ལུས་ངག་གཉིས་ཀས་མ་བྱས་ཀྱང་གསོ་སྦྱོང་གི་ཚེ་ཡོངས་སུ་
དག་གམ་ཞེས་དྲིས་པ་ན་ལྟུང་བ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཅིའང་མི་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའང་བརྫུན་
གྱི་ཁྱད་པར་དུ་གསུངས་སོ། །ཕྲ་མ་དང་ཞེས་པ་ནི། ཕྲ་མ་ཕ་རོལ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར། །ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཚིག། ཅེས་པ་ལྟར་དབྱེ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པས། ཕ་རོལ་བོ་མཐུན་པ་དབྱེ་བའམ། བྱེ་བ་མི་འདུམ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ། ཕན་ཚུན་གྱི་སྐྱོན་མ་ནོར་
ཞིང་གོ་བར་སྨྲས་པ་སྟེ། དེའང་སྐྱོན་བདེན་པ་སྨྲས་ན་ཕྲ་མ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། བརྫུན་པ་སྨྲས་
ན་ནི་བརྫུན་དང་ཕྲ་མ་གཉིས་ཀར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ངག་རྩུབ་པོ་དང་ཞེས་པ་ནི། ཚིག་
རྩུབ་པོ་ནི་མི་སྙན་པ། །ཞེས་པ་ལྟར་མི་སྙན་པ་སྨྲ་འདོད་ཀྱིས་ཕ་རོལ་བོ་ལ་མ་ནོར་ཞིང་

གོ་བར་སྨྲས་པ་སྟེ། བསྡུ་བར་ནི། ལྐོག་གམ་དབེན་པར་སྨྲས་ནའང་འགྱུར་བར་གསུངས་
སོ། །ཚིག་འཁྱལ་དང་ཞེས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་ཀུན་ཀྱལ་བ་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཚིག་ཐམས་ཅད་ཡིན་པས་བརྫུན་སོགས་གཞན་གསུམ་ཡང་ཀྱལ་བར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་བརྫུན་སོགས་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ཅེས་ཀྱང་
འདོད་དོ། །གཞན་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉོན་མོངས། །ཁ་གསག་གླུ་དང་ཟློས་གར་དང་། །བསྟན་བཅོས་ངན་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟར། །ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་འཆད་པ་དང་། སྨྲེ་སྔགས་
དང་། འདུ་འཛིའི་གཏམ་ལ་སོགས་པའོ། །ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་ལ། བརྣབ་སེམས་དང་ཞེས་པ་བརྣབ་སེམས་ནི། ལོག་པས་གཞན་གྱི་ནོར་ལ་ཆགས། །ཞེས་པ་ལྟར་མཐུའམ་འཇབས་བུས་ཀྱང་རུང་ལོག་པས་གཞན་གྱི་ནོར་དང་ཡོ་བྱད་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་པ།
མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། བསྡུ་བར་ནི། རྗེ་དཔོན་འཁོར་དུ་འདུ་བར་འདོད་
པ་དང་། བདག་ཉིད་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་ཡིད་ཆེས་པར་འདོད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ལྷའི་དཔལ་
འབྱོར་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་སྨོན་ཡང་བརྣབ་སེམས་སུ་གསུངས་སོ།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

174

།གནོད་སེམས་དང་ཞེས་པ་ནི། གནོད་སེམས་སེམས་ཅན་ལ་སྡང་བ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གསོད་པ་ལ་སོགས་པའི་
གནོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པ་སྟེ་མི་བཟོད་པ་དང་ཁྲོ་བ་དང་ཁོན་འཛིན་དང་
འཁུ་སེམས་དང་ངོ་ཚ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་གྱུར་པའོ། །ལོག་པར་ལྟ་བའོ་ཞེས་པ་ནི།

དགེ་དང་མི་དགེ་མེད་ལྟ་བ། །ལོག་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟར་གཞི་དོན་ལ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུ་མི་དགེ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་འདུ་ཤེས་ཤིང་

སྐུར་བ་འདེབས་པ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་ཞིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་པའོ། །དེ་དག་ལ་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་ནི། འདིས་སྲོག་འགོག་ཅིང་གཅོད་པའི་སེམས་
པ་ཞེས་སོགས་ཀྱལ་བའི་བར་ལ་སྦྱར་ཏེ། བརྣབ་སེམས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང་ལྷན་
ཅིག་འཇུག་པའི་སེམས་པའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །དེ་རྣམས་ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་
ན་ཡོད་དཔྱད་པ་ནི། དམྱལ་བ་ན་ནི་ཀྱལ་བ་དང་། །ཚིག་རྩུབ་གནོད་སེམས་རྣམ་གཉིས་

སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་ན་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པའི་ཀྱལ་བ་དང་། ཚིག་རྩིབ་སྨྲ་བ་དང་། གནོད་པར་སེམས་པ་གསུམ་མངོན་གྱུར་དང་ལྡན་པ་གཉི་གས་ཡོད་ལ། བརྣབ་སེམས་ལོག་ལྟ་
ལྡན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་འདོད་བྱའི་དངོས་པོ་མེད་པས་བརྣབ་སེམས་དང་། ལས་འབྲས་
མངོན་དུ་གྱུར་པས་ལོག་ལྟ་གཉིས་མངོན་གྱུར་མེད་ཀྱང་ལྡན་པས་ཡོད་ཅིང་། གཞན་

རྣམས་མེད་དེ། ལས་མ་ཟད་པར་མི་འཆི་བས་སྲོག་གཅོད་དང་། རྫས་བཟུང་བ་མེད་པས་
མ་བྱིན་ལེན་དང་། བུད་མེད་བཟུང་བ་མེད་པས་འདོད་ལོག་དང་། དགོས་པ་མེད་པས་བརྫུན་དང་། བྱེ་ཟིན་པས་ཕྲ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲ་མི་སྙན་ན་གསུམ་ཡོད་དོ། །ཞེས་
པ་ལྟར་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ལྡན་པར་ཡོད་ལ། མངོན་གྱུར་མེད་དེ་། རིམ་པ་ལྟར་་་་་་་་ང་ཡིར་

འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། རྒྱུད་འཇམ་ཞིང་མནར་སེམས་ཀྱི་གཞི་མེད་པ་དང་། སྡིག་པ་ཅན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

175

གྱི་བསམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ན་བདུན་པ་དངོས་སུ་ཡང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་པས་གླུ་ལེན་པའ་ཕྱིར་ ིཀྱལ་བ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་ལ། གཞན་རྣམས་མེད་དེ།
ཚེ་ཚད་ངེས་པས་སྲོག་གཅོད་མེད་ཅིང་། རྫས་མ་བཟུང་བ་མེད་པས་མ་བྱིན་ལེན་མེད་དོ། །
བུད་མེད་བདག་གིར་བཟུང་བ་མེད་ཅིང་། ཤིང་གི་རྩར་ཕྱིན་པ་ན་བསྒྲོད་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲིབ་
པ་དང་། མིན་ན་མི་སྒྲིབ་པས་འདོད་ལོག་མེད་དེ། སྨྲས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པས་ངག་
གི་་་་་་་་་ལས་གཞན་་་་་་་་ཡང་མེད་དོ། །འདོད་པ་གཞན་ན་མི་དགེ་བཅུ། །ཞེས་པ་ལྟར་དམྱལ་བ་དང་སྒྲ་མི་སྙན་པ་ལས་གཞན་པའི་འདོད་ཁམས་པ་རྣམས་ལ་བཅུ་ཀ་ཅི་རིགས་སུ་ཚང་
བར་ཡོད་ཅིང་། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་མེད་ལ། འཁོར་ལོས་
སྒྱུར་བ་འབྱུང་བ་ན་མི་ལ་ཡང་བཅུ་ཀ་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་ཀླུ་ཡང་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་

ལེན་པར་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གཉེན་པོ་དགེ་བ་ནི་དགེ་བཅུའི་ལས་ཡིན་ལ་བདེ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་
ཡང་ཡིན་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་པ་སྤང་བའི་སེམས་པ་ནས་མ་བྱིན་ལེན་དང་ལོག་གཡེམ་སྤོང་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་གསུམ་དང་། ངག་གི་བརྫུན་དང་ཕྲ་མ་དང་ངག་རྩུབ་པོ་དང་ཚིག་ཀྱལ་བའི་བར་དུ་སྤོང་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་
བཞི་དང་། ཡིད་ཀྱི་བརྣབ་སེམས་མེད་པ་མ་ཆགས་པའི་སེམས་པ་དང་། གནོད་སེམས་
མེད་པ་བྱམས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་ཤེས་པའི་སེམས་པ་དགེ་བ་གསུམ་པོའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་དངོས་གཞིར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་
སོགས་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ནི་སྲོག་གཅོད་འདོད་ལོག་
བརྫུན་ཕྲ་མ་ཚིག་རྩུབ་གནོད་སེམས་རྣམས་སེམས་ཅན་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཞན་་་་་་་་་མ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

176

བྱིན་ལེན་ཀྱལ་པ་ལོག་ལྟ་་་་་་་་་རྣམས་སེམས་ཅན་ཡིན་མ་ཡིན་གཉིས་ཀ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དེ་
དག་གང་ལས་བྱུང་བའི་གཞི་དང་། གཞི་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། ལས་
དེ་བྱེད་པར་འདོད་པའི་ཀུན་སློང་གི་བསམ་པ་དང་། ལས་དེ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་རང་གིས་

བྱས་པའམ་གཞན་ལ་བསྒོས་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་འབད་པ་སྦྱོར་བ་དང་། དུག་གསུམ་

འདུས་པའམ་སོ་སོ་བས་སྐྱེད་ཚུལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྦྱོར་བ་

དེ་ལས་དེ་མཐར་ཐུག་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་ཟིན་པར་བྱས་པས་ཀྱང་དངོས་གཞིར་

འགྱུར་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་པ་མ་གཏོགས་་་་་་་་་གཞི་བསམ་པ་སྦྱོར་བ་མཐུན་་་་་་་་་
པ་བཞི་ནི་དགེ་བ་ལ་ཡང་སྦྱར་ཞིང་། བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་་་་་་་་་འདོད་
ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་དགེ་བ། །མ་ཆགས་ཞེ་སྡང་
གཏི་མུག་མེད། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་དགེ་བའོ། །ཞེས་ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ། །སྦྱོར་བའི་

ཁྱད་པར་ནི་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་བྱེད་དུ་བཅུག་པས་ཀྱང་དངོས་གཞིར་

འགྱུར་ལ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ལས་ཀྱང་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུར་འགྱུར་ཞིང་། མཛོད་དུ་་་་་་་་་
དམག་ལ་སོགས་པ་དོན་གཅིག་ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་པོ་བཞིན་ལྡན། །ཞེས་པ་ལྟར་
མང་པོ་འདུན་པ་གཅིག་པ་ལས་ཀྱང་སོ་སོའི་ལས་ཀྱི་ལམ་དུ་འགྱུར་རོ། །བཅུ་པོ་དེར་
དགེ་མི་དགེ་ཐམས་ཅད་མ་འདུས་ཀྱང་རགས་པ་བསྡུས་ནས་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུར་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལས་ཆེ་ལོང་བསྡུས་ནས་ནི། །དགེ་དང་མི་དགེ་ཇི་རིགས་པར། །ལས་ཀྱི་ལམ་
ནི་བཅུར་གསུངས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་བཤད་ལ། བསམས་བཞིན་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་འདུ་བྱེད་དང་། །རྟེན་དང་ནུས་པ་གནང་བཀག་རབ་དབྱེ་དང་། འབྲས་བུའི་ཆ་དང་སྦྱིན་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་། །རང་གིས་སྤྱོད་ཚུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

177

དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ལས་ལྔར་དབྱེ་བའི་སེམས་པ་ནི་བསམས་བཞིན་

པ་ཞེས་པར་བསྒྱུར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་བསམ་བཞིན་པ་ལས་བྱེད་པའི་སྔ་རོལ་གྱི་
ཀུན་སློང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པའོ། །དེའང་བསམ་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་བའི་ལས་ཞེས་མདོ་
ལས་གང་འབྱུང་བ་ལ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ན། བསམ་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་པ་གང་ཞེ་ན།
རང་ཉིད་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གཞན་དག་གིས་ནན་གྱིས་བསྒོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་
བཞིན་པ་ལས་གྱུར་བའི་མི་དགེ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། གང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་
འདི་ནི་ཕན་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་མི་

དགེ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོན་མི་ཤེས་ཤིང་མངོན་ཞེན་མེད་ལ་རང་དགར་
འཇུག་པ་བསམ་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་རྩ་བ་
དུག་གསུམ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དྲག་པོས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་
བཞིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། འཚེ་བ་ཆོས་སུ་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བ་སྤྱོད་པའོ། །
དང་པོ་་་་་་་་་གཞན་གྱིས་བསྒོ་བ་དང་གསོལ་བཏབ་པ།་་་་་་་་གཉིས་ནི་དགེ་བ་ལའང་སྲིད་ཅིང་ཡིད་ཀྱི་
གསུམ་ནི་་་་་་་་་དང་པོ།་་་་་་་་དེ་དག་ལ་མེད་དོ་ཞེས་བསྡུ་བར་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་བསགས་པ་དང་ངེས་པའི་དབྱེ་
བ་ནི། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་
པ་ནི་མི་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པར་ང་སྨྲའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཅི་ལ་དགོངས་ཞེ་ན། ལས་ལྔ་
བསྟན་པ་དེ་ལ་དང་པོ་གསུམ་ནི་བྱས་ཀྱང་མ་བསགས་པས་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བར་ངེས་པ་མ་
ཡིན་ལ། རྩ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་བསམ་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བསམ་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་བའི་ལས་གཉིས་ནི་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པས་འབྲས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

178

བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི་མྱོང་བར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
དག་གི་ལས་བྱེད་པ་ནི་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་བའང་བཏང་ཡང་རུང་སྒོ་གསུམ་གྱིས་ཀུན་ཏུ་
སྤྱོད་པའོ། །སོག་པ་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་ཆགས་བཞག་ནས་ས་བོན་དེ་ཉིད་
རྟས་ཤིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་མུ་བཞི་སྟེ། བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་ནི་དང་པོ་
གསུམ་དང་། རྨི་ལམ་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆེད་དུ་མ་བྱས་པ་དང་། ནོར་བ་དང་བརྗེད་པས་
བྱས་པ་དང་། ལན་གཅིག་བྱས་ཀྱང་འགྱོད་པ་དང་གཉེན་པོས་བཅོམ་པ་ལྟ་བུ་དང་།
བསགས་ལ་མ་བྱས་པ་ནི་བསད་སེམས་ཡུན་རིང་པོ་བྱས་ཀྱང་མ་བསད་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བྱས་པ་ལ་ཡི་རང་བ་ལྟ་བུ་དང་། བྱས་ཤིང་བསགས་པ་ནི་ཐ་མ་གཉིས་པོ་ལྟ་བུ་དང་།
གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་ནི་དེ་དག་ལས་གཞན་པ་ལྟ་བུའོ། །མྱོང་བར་ངེས་པའི་ལས་ཞེས་མདོ་
ལས་གང་འབྱུང་བ་ལ་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། སྔོན་གྱི་ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས་འཕངས་ནས་ལས་དེ་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་གྱིས་ཀྱང་མི་བཟློག་པར་ངེས་པ་སྟེ། མ་སྐྱེས་
དགྲས་དྲང་སྲོང་དུ་གྱུར་པ་ན་ཕ་གསོད་པར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་དང་། འཕགས་སྐྱེས་པོས་ཉར་གྱུར་པ་ན་ཤཱཀྱ་རྣམས་གསོད་པར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མྱོང་བར་ངེས་པ་དང་ཞེས་པ་ནི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་ངེས་པ་བསམས་བཞིན་པ་ཐ་མ་གཉིས་ལྟ་བུ་སྟེ། ཉོན་མོངས་རབ་དང་དྲག་པོ་དང་། །
ཡོན་ཏན་ཞིང་དང་རྒྱུན་ཆགས་སུ། །བྱས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། །ཕ་མ་གསོད་གང་
དེ་ངེས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །དུས་ངེས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་དང་སྐྱེས་ནས་དང་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གསུམ་འཆད་པར་འགྱུར་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ལས་ལམ་བཅུའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ནི། ཐམས་ཅད་བདག་པོ་རྒྱུ་མཐུན་
དང་། །རྣམ་སྨིན་འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་སོ་སོ་ལ་སྦྱར་ཏེ་འཆད་པ་ལ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

179

གཉིས་ལས་་་་་་་་མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ནི། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མྱོང་བར་ངེས་པ་དེ་ལ་མི་དགེ་
བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་སྤྱད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་
པའི་འབྲས་བུ་ནི་རིམ་པ་ལྟར་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་དང་དམྱལ་བ་སྟེ་ངན་སོང་གསུམ་
པོ་རྣམས་སུ་སྐྱེས་ནས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་མྱོང་བའོ། །དེ་དག་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་ནི།

དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ། ཆགས་དང་གཏི་མུག་འཇིགས་དང་ཁྲོས། །མི་གང་མི་ནི་གསོད་
པ་དང་། །གཞན་ཡང་བསྐྱེད་ནས་གསོད་བྱེད་པ། །དེ་རྣམས་ངེས་པར་ཡང་སོས་འགྲོ། །

ཞེས་པ་དང་། མེད་པར་ལྟ་བ་གང་ཞིག་གིས། །ཆོས་དང་ཆོས་མིན་ལོག་སྟོན་ཅིང་། །
གཞན་རྣམས་ལ་ནི་ཉོན་མོངས་བྱེད། །དེ་ནི་རབ་ཏུ་ཚ་བར་སྲེག། ཅེས་པ་དང་། གང་ཞིག་

བརྟུལ་ཞུགས་བཟང་མནོས་ནས། །ལེགས་པར་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པ། །དེ་ནི་ངེས་པར་
ཤ་དང་རུས། །འཇིག་པའི་མེ་མ་མུར་དུ་སྲེག །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
རྒྱུ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ལ། བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་ནི་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བྱེད་པར་
འདོད་པ་ཡིན་ལ། མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་ནི་གལ་ཏེ་ངན་སོང་ནས་མིར་སྐྱེས་ན་ཡང་ཚེ་ཐུང་བ་
དང་ནོར་དང་ཁྱིམ་ཐབ་དམན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་སོ་སོ་དང་མཐུན་པར་མིའི་་་་་་་་་

ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པར། བསྟན་པ་འདི་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་མ་རྫོགས་ཀྱང་
ལྟ་བ་དྲང་པོར་གྱུར་ན་ཀླུར་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ལྷ་དང་མིར་སྐྱེས་ནས་བསྐལ་བ་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་ལ་མྱ་

ངན་ལས་འདའ་བར་གསུངས་སོ།།་་་་་་་་ལུས་དང་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཁྱད་པར་རྣམས་མི་འབྱོར་

བ་སྟེ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར།་་་་་་་་གསོད་པ་ཡིས་ནི་ཚེ་ཐུང་འགྱུར། །རྣམ་པར་འཚེ་བས་
གནོད་པ་མང་། །རྐུ་བ་ཡིས་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ཕོངས། །བྱི་བོ་བྱེད་པ་དགྲ་དང་བཅས། །
བརྫུན་དུ་སྨྲ་བས་སྐུར་བ་སྟེ། ཕྲ་མ་ཡིས་ནི་བཤེས་དང་འབྱེ། །ཚིག་རྩུབ་ཉིད་ཀྱིས་མི་
སྙན་ཐོས། །མ་འབྲེལ་བས་ནི་ཚིག་མི་བཙུན། །བརྣབ་སེམས་ཡིད་ལ་རེ་བ་འཇོམས། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

180

གནོད་སེམས་འཇིགས་པ་སྦྱིན་པར་བཤད། །ལོག་པར་ལྟ་བས་ལྟ་ངན་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབང་ངམ་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི་རྒྱུ་སོ་སོ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་རིམ་པ་ལྟར་

ཕྱིའི་དངོས་པོ་རྣམས་མི་འབྱོར་ཞིང་རྒུད་པ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་དང་པོས་་་་་་་་་ས་ཕྱོགས་གཟི་ཆུང་་་་་་་་་
གཉིས་པ་་་་་་་་ལོ་ཐོག་ལ། །དགྲ་མང་་་་་་་་་གསུམ་པ།རྡུལ་གྱིས་འཁྲིགས་པ་དང་། །ངག་གི།་་་་་་་་དྲི་

མ་མཐོན་དམན་ཚ་སྒོ་ཅན། །དུས་ཚིགས་འགྱུར་བ་མི་སྙོམས་དང་། །ཡིད་ཀྱི་གསུམ་གྱིས།་་་་་་་་
འབྲས་བུ་ཕྲ་དང་ཁ་བ་དང་། །ཉུང་བའམ་མེད་པར་སྐྱེ་བའོ། །་་་་་་་་ཞེས་པ་བར་སྡོམ་མོ།། དགེ་
བའི་འབྲས་བུ་ནི་རེ་རེ་ལས་གསུམ་གསུམ་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་
པའ་མདོ་ལས་ཇི་ིསྐད་དུ། དགེ་བ་བཅུའ་ལས་ཀྱི་ལམ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ ིསྤྱད་པ་རྣམས་

ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཆེན་པོས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་དང་འབྲིང་གིས་འདོད་
པའི་ལྷ་དང་། ཆུང་ངུས་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་ནས་འདོད་པ་སྣ་ཚོགས་མྱོང་བའོ། །རྒྱུ་
མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ལ། བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་ནི་སྔ་མ་ལྟ་བུ་དང་། མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་ནི་བདེ་
འགྲོ་དེ་དག་ཉིད་དུ་ལས་སོ་སོ་དང་མཐུན་པར་སྲོག་གཅོད་སྤངས་པས་ཚེ་རིང་བ་དང་

མ་བྱིན་ལེན་སྤངས་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཁྱད་པར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་པའོ། །དབང་ངམ་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི་ལྷ་དང་
མིའི་གནས་དེ་དག་ཉིད་དུ་ལས་སོ་སོ་དང་མཐུན་པར་ས་ཕྱོགས་གཟི་བྱིན་ཆེ་བ་དང་། ལོ་
ཐོག་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་པ་སྟེ། རིན་
ཆེན་ཕྲེང་བར་་་་་་་་མི་དགེ་ཞེས་བྱ་དེ་རྣམས་ཀྱི། །རྣམ་སྨིན་བསྒྲགས་པ་གང་ཡིན་པ། །དགེ་བ་
དག་ནི་ཐམས་ཅད་ལ། །འབྲས་བུ་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འབྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །མདོར་
ན། མི་དགེ་བ་ལས་སྡུག་བསྔལ་ཀུན། །དེ་བཞིན་ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ། །དགེ་ལས་
བདེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དང་། །རྣམ་པ་ཀུན་དུ་བདེ་བ་དག། ཅེས་ཀྱང་རིག་པར་བྱ་ཞིང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

181

རྒྱ་ཆེར་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་དང་། ལས་བརྒྱ་བ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་ལ་སོགས་པ་བལྟ་སྟེ་བླང་དོར་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་འཕེན་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ངོས་བཟུང་བ་ནྫོ ། དགེ་བ་ཟག་པ་དང་བཅས་ ིཔ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་ནི་རིམ་པ་ལྟར་དགེ་བས་བདེ་འགྲོ་ཁོ་ན་དང་མི་དགེ་བས་
ངན་འགྲོ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ཀས་
བདེ་འགྲོ་ངན་འགྲོ་གཉིས་ཀར་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ལས་སུ་རིག་

པར་བྱའོ། །དེ་ལ་འཕེན་པ་ནི་ལས་གང་གིས་གང་དུ་སྐྱེ་བ་དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཕུང་

པོ་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པར་འཕེན་པ་སྟེ། སྐྱ་རིས་བཟང་ངན་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ན་ལས་གང་གིས་གནས་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ན་ཡང་འབྲས་བུ་འདོད་
པ། ཡོན་ཏན་བདུན་བརྗོད་པའི་གཏམ་དུ།་་་་་་་་ཚེ་རིང་དེ་བཞིན་ནད་མེད་དང་། །གཟུགས་དང་
སྐལ་བ་བཟང་དང་རིགས། །ནོར་དང་ཤེས་རབ་དག་དང་བདུན། །ཡོན་ཏན་མདོ་སྡེ་
རྣམས་ལས་གསུངས། །ཞེས་པ་རྣམས་མྱོང་བ་དང་། མི་འདོད་པ་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཚེ་

ཐུང་བ་དང་ནད་མང་བ་ལ་སོགས་པ་མྱོང་བ་སྟེ། ཚོན་བཟང་ངན་གྱིས་རྫོགས་པར་བྱས་

པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ལའང་མུ་བཞི་སྟེ། འཕེན་བྱེད་་་་་་་་དགེ་བས་་་་་་་་་བདེ་འགྲོ་ལ་་་་་་་་འཕངས་ཀྱང་་་་་་་་་རྫོགས་བྱེད་་་་་་་་མི་དགེ་བས་རྫོགས་་་་་་་་་པས་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་་་་་་་་ལ་མི་དབུལ་བོ་ལྟ་བུ་
དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་་་་་་་་མི་དགེ་བས་འཕངས་ཀྱང་དགེ་བས་རྫོགས་པ་ཀླུ་འབྱོར་ལྡན་ལྟ་
བུ་དང་། འཕེན་རྫོགས་གཉིས་ཀ་མི་དགེ་བས་བྱས་པ་དམྱལ་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཉི་ག་དགེ་
བས་བྱས་པ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་འཕེན་ཚུལ་ལ་མུ་བཞི་བརྩི་བ་ནི། འཕེན་བྱེད་་་་་་་་གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་་་

་་་་་་ཁོ་ན་་་་་་་་འཕེན་ཏེ། ཡོངས་རྫོགས་བྱེད་པ་དུ་མ་་་་་་་་་མདོ་ལས། མ་འགགས་པས་བདག་ནི་བསོད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

182

སྙོམས་གཅིག་པུ་དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ལན་བདུན་གྱི་བར་དུ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་
པ་ནས། ད་ལྟར་གྱི་ཤཱཀྱ་ཕྱུག་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་བར་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསོད་
ནམས་ཡང་ཡང་། བྱས་པས་ཐོབ་པའམ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་སེམས་པའི་རྒྱུན་མང་པོ་འབྱུང་བས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ཟེར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ཡིན་ནོ། །འདོད་པའི་ལས་ནི་མིའི་ནང་དུ་སྨིན་འགྱུར་གྱིས། སྨོན་ལམ་སོགས་རྐྱེན་དབང་
གིས་ལྷ་དང་ངན་སོང་དང་། འདོད་ལྷ་དང་པོར་སྨིན་གྱུར་དྲུག་པར་སྨིན་པ་སོགས་ཡོད་དེ། རྣ་རིགས་ཀྱི་མདོ་ལས། སྦྱིན་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱིས་གླང་པོ་ཆེ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོར་སྐྱེས་པ་དང་། གནས་པའི་གྲོང་གི་བྲམ་ཟེ་མོས་ཀཱ་ཏྱའི་བུ་

ལ་བསོད་སྙོམས་ཕུལ་བ། ཡིད་སྨོན་ལོག་པས་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།་་་་་་་་ཡིན། །ཞེས་
ཀྱང་འདོད་མོད། འདིར་ནི་ལས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་ཚེ་གཅིག་གི་རྣམ་

སྨིན་གྱི་ས་བོན་གསོས་ནས་ལུས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད་དེ། །སེམས་
གསལ་གཅིག་བསྐྱེད་འབྲས་བུ་གང་། །ཚངས་པ་ལ་སོགས་ཡིན་པ་ལྟར།།་་་་་་་་སྙིང་རྗེའི་སེམས་གསལ་
བ་གཅིག་གིས་ཚངས་པར་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལས་གཅིག་གིས་ཚེ་རབས་

དུ་མའི་ས་བོན་གསོས་ནས་ལུས་སྐྱེ་བ་དུ་མ་འཕེན་པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད་དེ། མཆོད་རྟེན་ལ་ཕྱག་གུས་པ་གཅིག་ཕུལ་བས་ལུས་ཀྱིས་ནོན་པའི་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་
མཉམ་པའི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། །ལས་དུ་མས་ལུས་སྐྱེ་བ་གཅིག་འཕེན་
པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད་དེ། མཆོད་སྤྱིན་བརྒྱ་བྱས་པས་བརྒྱ་བྱིན་དུ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྔ་པ་་་་་་་་ལས་དུ་མས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཚེ་རབས་དུ་མའི་ས་བོན་གསོས་པས་ལུས་སྐྱེ་བ་དུ་མ་འཕེན་པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དུ་མ་བསྲུངས་པས་ལྷ་མི་དུ་

མ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །
འཕངས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་མྱོང་ཚུལ་ལ། ལུས་དུ་མ་གཅིག་ཅར་མི་རུང་བས།
འགྲོ་བ་ལྔ་འགྲུབ་པའི་ལས་མང་པོ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ཇི་ལྟར་རིམ་གྱིས་རྣམ་པར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

183

སྨིན་པ་མྱོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། རྒྱུད་གཅིག་ལ་ལས་ཀྱི་ས་བོན་དུ་མ་ཡོད་པ་དེ་ལ་དགེ་
མི་དགེའི་ལས་གང་ཤིན་ཏུ་ལྕི་ཞིང་སྟོབས་ཆེ་བར་གྱུར་པ་དེ་ཐོག་མར་རྣམ་པར་སྨིན་
པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ལྕི་ཡང་མཉམ་ན་འཆི་བའི་དུས་ན་གསོས་བཏབ་ནས་གང་མངོན་
དུ་གྱུར་པའོ། །ཡང་དེ་དག་མཉམ་ན་གང་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བར་གྱུར་པའོ། །ཡང་དེ་རྣམས་མཉམ་ན་གང་ཐོག་མར་སྤྱད་པ་དེའི་འབྲས་བུ་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་

སྨིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་སྟེ། ལས་ནི་འཁོར་བར་ལྕི་གང་དང་། །ཉེ་བ་གང་དང་གོམས་
པ་གང། །སྔོན་བྱས་གང་ཡིན་དེ་ལས་ནི། །སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམ་སྨིན་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འདུ་བྱེད་ལ། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་ནི།

བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་

ཞེས་མདོ་ལས་གང་འབྱུང་བ་ལ་བསོད་ནམས་གང་ཞེ་ན་ལས་གང་འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷ་དང་མི་འགྲུབ་པའི་དགེ་བའོ། །བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། ལས་
གང་ངན་སོང་གསུམ་འགྲུབ་པའི་མི་དགེ་བའོ། །མི་གཡོ་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། གང་
གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷ་རྣམས་འགྲུབ་པའི་དགེ་བ་སྟེ།
རང་ས་ལས་གཞན་དུ་རྣམ་སྨིན་མི་གཡོ་ཞིང་། མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་བ་ཡིན་པ་དང་།

ས་འོག་མའི་སྐྱོན་གྱིས་མི་གཡོ་བའོ། །དེ་དག་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཡིན་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་
བཟང་བས་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་རྣམས་ཀྱང་མ་རིག་པས་སྐྱེད་ཚུལ་ནི། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བསོད་
ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་མི་གཡོ་བའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་མདོ་ལས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ། བསོད་ནམས་དང་མ་གཡོ་བ།་ ི་་་་་་་དགེ་བ་དག་ན་དུག་གསུམ་

ིམེད་པ་ལས་འབྱུང་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་ན་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

184

དང་མི་གཡོ་བའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན།
རྨོངས་པ་མ་རིག་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རྨོངས་པ་དང་།

ལས་འབྲས་ཤེས་ཀྱང་བདེན་པ་བཞིའི་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་རྨོངས་པའོ། །དེ་ལ་འབྲས་བུ་
རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རྨོངས་པ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་ན་རྒྱུ་
འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ལྟ་བའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་དབང་གིས་ཚེ་འདིའི་བདེ་
བའི་ཆེད་དུ་སྲོག་གཅོད་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མི་དགེ་
བའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་འབྱུང་། །དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ནི་དགེ་བའི་སེམས་ཡོད་ཅིང་
མ་རིག་པ་མངོན་གྱུར་མེད་ཀྱང་། ས་བོན་གྱི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་མཐའ་དག་སྡུག་

བསྔལ་དུ་མ་ཤེས་པར་བསོད་ནམས་མ་གཡོ་བའི་འདུ་བིད་རྣམས་སྐྱེ ད་པར་གསུངས་སོ། ། ྱེགསུམ་པ་་་་་་་་མི་དགེ་བ་དུག་གསུམ་གྱིས་སྐྱེད་ཚུལ་ལ། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་ནི་་་་་་་་་རྒྱུའི་

ཀུན་སློང་་་་་་་་ཤ་དང་ལྤགས་པ་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆགས་པ་དང་། མི་ཤ་བླན་པར་

འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཞེ་སྡང་དང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་་་་་་་་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པར་འདོད་པ་ལ་
སོགས་པའི་གཏི་མུག་གིས་སྦྱོར་ཏེ། དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་་་་་་་་ཞེ་སྡང་མེད་ན་དངོས་གཞི་མི་

འགྲུབ་པས་ཞེ་སྡང་གིས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་དེ། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་ཇི་ལྟ་བར་ངག་རྩུབ་

པོ་དང་གནོད་སེམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། རྙེད་སོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་། གནོད་བྱེད་ལ་སྡང་བ་དང་། དེ་དག་གི་་་་་་་་ཉེས་དམིགས་ལ་རྨོངས་པས་སྦྱོར་ཞིང་ཞེ་སྡང་གིས་རྫོགས་
པ་ཡིན་ནོ། །མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་ལ་ནི་ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་པ་དང་། གནོད་བྱེད་ལ་ཞེ་སྡང་དང་། མཆོད་སྦྱིན་དང་རྒྱལ་སྲིད་སྲུང་བ་་་་་་་་་དང་བླ་མ་དང་བྲམ་ཟེ་་་་་་་་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་
སྐྱོན་མེད་སྙམ་པའི་གཏི་མུག་གིས་སྦྱོར་ཏེ། ཆགས་པ་མེད་ན་ནི་མི་འགྲུབ་པས་དེས་མཐར་
ཕྱིན་པར་བད་དོ། །མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་ལ་ཇྱེ་ལྟ་བར་འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་ལའང་ ི

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

185

གཞན་གྱི་བུད་མེད་ལ་ཆགས་པ་དང་། གནོད་ལན་དུ་སྡང་བ་དང་། པར་སིག་པ་མ་བག་

མར་ལེན་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏི་མུག་གིས་སྦྱོར་ཞིང་། བརྣབ་སེམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་

ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་པ་དང་། འགྲེལ་པར་་་་་་་་དེའི་འདིའི་མིན་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྡང་བ་
དང་། ཉེས་དམིགས་ལ་རྨོངས་པས་སྦྱོར་ཏེ། གཉིས་ཀའང་ཆགས་པས་མཐར་ཕྱིན་པ་
ཡིན་ནོ། །བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ནི་རྙེད་པ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་ཞེ་སྡང་དང་། མི་ཤེས་པ་གཏི་མུག་གིས་སྦྱོར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་པོ་དག་ལས་གང་ཡང་
རུང་བས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་དོ། །བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ཇི་ལྟ་བར་ཕྲ་མ་དང་ཚིག་ཀྱལ་བ་
ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། དུག་གསུམ་གྱིས་སྦྱོར་ཞིང་གང་རུང་གིས་མཐར་འབྱིན་ནོ། །ལོག་
པར་ལྟ་བ་ནི་ལྟ་སྤྱོད་ངན་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་། དེ་དང་འགལ་བ་ལ་ཞེ་སྡང་དང་། གནས་
ལུགས་མ་རིག་པའི་གཏི་མུག་གིས་སྦྱོར་ཏེ། གཏི་མུག་མེད་ན་ལོག་ལྟ་མི་འབྱུང་བས་རྒྱུ་
འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་གཏི་མུག་གིས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གི་དང་པོ་སྦྱོར་བ་

ནི་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་ཀུན་སློང་དང་། རྗེས་སུ་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཀུན་སློང་རྣམ་གཉིས་རྒྱུ་དང་ནི། །དེ་ཡི་དུས་ཀྱི་སློང་ཞེས་བྱ། །གཉིས་ལ་དང་པོར་
རབ་འཇུག་བྱེད། །གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
རྟེན་དང་ནུས་པས་བཤད་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་བཤད་བྱ་དགོད་པ་ནི་མདོ་
ལས། ལས་ཐུན་མོང་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་། སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་། མཐུ་ཆུང་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བ་ལ་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་་་་་་་་འང་གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་
པ་ནི། ཐུན་མོང་བ་གང་ཞེ་ན། ལས་གང་འབྲས་བུ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སོ་སོར་རྣམ་པར་
འབྱེད་ཅིང་སྐྱེད་པ་སྟེ། ལས་བཟང་པོ་མཐུན་པར་བསགས་པ་ལས་ཞིང་ཁམས་དག་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

186

དང་། ངན་པ་མཐུན་པར་བསགས་པ་ལས་མ་དག་པ་ཐུན་མོང་དུ་གྲུབ་པའོ། །ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། ལས་གང་འབྲས་བུ་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་སོ་སོར་རྣམ་པར་
འབྱེད་ཅིང་སྐྱེད་པ་སྟེ། རང་རང་གི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོའི་ཁྱད་

པར་འགྲུབ་པའོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་སོ་སོ་བ་ཡིན་ན་ཡང་ལས་གང་གིས་

སེམས་ཅན་རྣམས་ཕན་ཚུན་གྱི་དབང་གིས་འབྱུང་བ་ཞེས་མདོ་ལས་བརྗོད་པའི་སེམས་

ཅན་རྣམས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གི་བདག་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་གཅིག་འབྱུང་བའི་ལས་ཐུན་

མོང་བ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་གང་སེམས་ཅན་གཞན་རྣམས་དང་ཕན་ཚུན་དུ་ལྟ་བ་དང་སྨྲ་བ་དང་རེག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་
བའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་ཡོད་ཅིང་རྙེད་སླ་བ་མ་ཡིན་པས་ཤན་ཏུ་དཀོན་ཏེ། གཟུགས་ ིམེད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ལྟ་བ་སོ་སོའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བལྟ་བྱ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སློབ་མ་དང་། རྒྱལ་བོའི་ལས་ཀྱི་
དབང་གས་བི ན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནློ་དབང་འབྲས་ལས་ཐུན་མོང་བར་གྲུབ་པ་ ི སྟེ། ཉ་ཤུ་པར།

ིགཅག་ལ་གཅིག་གི་དབང་གིས་ནི། །རྣམ་པར་རི ག་པ་ཕན་ཚུན་འབྲས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ། ིགཉིས་པ་་་་་་་་ནུས་པའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་སྟོབས་དང་ལྡན་
པའི་ལས་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་བཞིའི། དང་པོ་་་་་་་་གཉེན་པོའི་དབང་གིས་སྟོབས་ལྡན་ལ་
གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་དགེ་བ་སྟོབས་དང་ལྡན་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་ཡང་སྤང་བྱའི་འབྲས་བུ་

འཕངས་ཀྱང་གཉེན་པོས་བསྒྱུར་བར་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པོའི་ལས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཡིན་
ལ།་་་་་་་་འདུ་བྱེད་རྣམ་པ་མཚུངས་པར་ལྡན། །ས་ཉིད་འབྲས་བུ་རྣམ་གཉིས་ཉིད། །འཆད་དང་ཆུང་ངུས་ཡང་དག་

འཇོམས། །སྤོང་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉིད། །ཅེས་སོ།།་་་་་་་་ཁྱད་པར་དུ། འཕགས་པའི་ལམ་ཐོབ་

པའམ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ཡང་སྡིག་པ་ལ་འགྱོད་ཅིང་བཤགས་པ་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

187

པའི་སྟོབས་དང་། མི་དགེ་བའི་གཉེན་པོར་དགེ་བ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་གཉེན་པོར་
ཟག་མེད་སྤྱོད་པ་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་དང་། ཉེས་པ་དེའི་རྒྱུན་གཅོད་ཅིང་སྡོམ་པ་

སླན་ཆད་ལྡོག་པའི་སྟོབས་དང་། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་
པ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ཏེ། ཆོས་བཞི་བསྟན་པའི་མདོར། སྟོབས་བཞི་གསུངས་པ་ལ་སོགས་
པ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བསམས་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་
བའི་ལས་མི་དགེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། གཉེན་པོ་དགེ་བའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་གང་ཕྱི་མར་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་དེ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་འདི་ལ་ནད་

སོགས་ཅུང་ཟད་མྱོང་བར་འགྱུར་བར་བསྒྱུར་བ། དཔེར་ན་དགེ་སློང་དཔས་བྱིན་གྱིས་གཞན་གྱི་བུད་མེད་བསྟེན་ཞིང་དེའི་ཁྱིམ་ཐབ་བསད་དེ་འགྱོད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ངོ་མཚར་བླ་མས་ཆོས་བསྟན་པས། སྡུག་བསྔལ་ཅུང་ཟད་མྱངས་ནས་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའམ། གང་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་མྱོང་བར་
འགྱུར་བའི་ལས་དེ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་ཟད་ཅིང་གཏན་ནས་མྱོང་བར་མི་

འགྱུར་བར་བསྒྱུར་བ། དཔེར་ན་མཛའ་བོའི་བུ་མོས་མའི་མགོ་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ཚེ་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ་མྱོང་བ་བདག་ལས་གཞན་གཅེས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེས་པས་
འཕྲལ་ལ་ཐར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་གཉེན་པོ་ལས་བྱུང་བའི་ལས་ནི་སྤང་བྱ་བས་

སྟོབས་ཆེ་བ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་དུ་མ་ཟད་བསམས་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་བའི་དགེ་
བའི་ལས་ཐམས་ཅད་མི་དགེ་བ་ལས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་ལ་དགོངས་པའི་ཤེས་བྱེད་ནི། གཉེན་པོའི་ལས་སྟོབས་ཆེ་བ་འདི་ལ་

དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཤིན་ཏུ་
བསྒོམས་པ་དམིགས་རྣམ་ཚད་མེད་པས་ཕན་ཡོན་རྒྱ་ཆེ་བ་དེ་ལ། གང་ཚད་དུ་བྱས་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

188

མི་དགེ་བའི་ལས་དེས་གང་ཟག་དེ་ངན་འགྲོ་ལ་སོགས་པར་ཁྲིད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ལས་
དེ་ལ་གང་ཟག་དེ་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ། །ལས་དེས་གང་ཟག་དེ་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་
འབྲས་བུ་མྱོང་བ་པོར་བགྲང་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ལུང་གི་དགོངས་པ་བཤད་པ་ནི། གཉེན་པོ་དགེ་བའི་མཐུ་ཆུང་བའི་

གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བསམས་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལས་མི་དགེ་བ་གང་
ཡིན་པ་དེ་དང་། དགེ་མི་དགེ་གང་ཡིན་ཡང་བསམས་བཞིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལས་རྣམ་
པར་སྨིན་པ་མྱོང་བར་ངེས་པ་དེ་སྤོང་བའི་ཡོངས་ཤེས་འཕགས་ལམ་གྱིས་མ་སྤངས་པ་
དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོངས་ཤེས་ཟག་མེད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་དེ་ནི་རེ་ཞིག་འགལ་

ཟླ་བས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་
འདི་ནི་མདོ་འདིར་ཤུགས་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཁམས་དང་རྒྱུད་ཀྱིས་སྟོབས་ལྡན་ནི། ཡང་འདོད་པའི་ཁམས་དང་རབ་
ཏུ་ལྡན་པའི་མི་དགེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་མང་བའི་ཕྱིར་ཁམས་གོང་མ་དག་གི་ཉོན་མོངས་པ་བས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་། དགེ་མི་དགེ་གང་སྔོན་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱས་པ་ནི་རྒྱུན་ལ་བག་ཆགས་བསྒོས་
པའི་ཕྱིར་མ་གོམས་པ་བས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་། གནས་ལ་གནས་པ་ནར་སོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ནི་མངོན་ཞེན་དང་དད་པ་དྲག་པོས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གཞོན་ནུ་བས་སྟོབས་ཆེ་
བ་དང་། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་རིགས་ཆད་རྣམས་ཀྱི་རེ་ཞིག་

ཐར་བ་བསྒྲུབ་ཏུ་མེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཉེན་པོས་དབྱུང་དུ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རིགས་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་བས་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

189

གསུམ་པ་་་་་་་་ཞིང་དང་བསམ་པས་སྟོབས་ལྡན་ནི། །འགྲོ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཕན་

འདོགས་དང་། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་ཞིང་ཁྱད་འཕགས། །ཞེས་པ་ལྟར། འགྲོ་བའི་ཁྱད་
པར་་་་་་་་་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་བསྟན་པའི་མདོར།་་་་་་་་དུད་འགྲོ་ལ་བྱིན་ན་རྣམ་པར་སྨིན་པ་བརྒྱ་
འགྱུར་དང་།་་་་་་་་དེའི་རུང་མཐུན་སྦྱར་ན་མི་དང་གྲངས་མཉམ་གྱི་དུད་འགྲོ་བཅུ་བསད་པ་དང་མི་ཕལ་པ་

བསད་པ་སྡིག་པ་མཉམ་པོར་མངོན་གསུང་། མི་ཚུལ་ཁྲིམས་མེད་པ་ལ་སྟོང་འགྱུར་དང་། དགེ་
སློང་ལ་ཁྲི་འགྱུར་དང་། དགེ་སློང་ཐེག་ཆེན་སྨྲ་བ་ལ་ཚད་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བའི་ཁྱད་པར་ནད་པ་དང་ནད་གཡོག་དང་གྲང་བས་ཉེན་པ་ལ་སོགས་པ་
དང་། ཕན་འདོགས་་་་་་་་་མཛོད་ལས། འཕགས་པ་མིན་ཡང་ཕ་མ་དང་། །ནད་པ་དང་ནི་ཆོས་སྨྲ་དང་། །སྐྱེ་
མཐའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །ཡོན་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་སོ།།་་་་་་་་པའི་ཁྱད་པར་ཕ་

མ་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་དྲིན་ཅན་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་

ལྡན་པ་དང་། འཕགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་ན་ཞིང་གི་སྒོ་ནས་སྟོབས་དང་
ལྡན་པའི་ལས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའམ། ལོག་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་འདུན་པ་དྲག་པོས་བྱས་པའི་མི་དགེ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་པས་ཀྱང་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ལས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞིང་སོགས་
དགུ་ཡིས་སྟོབས་ལྡན་ནི། གཞན་ཡང་རྣམ་པ་དགུས་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ལས་

སུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་བཟང་པོ་ལ་ཕན་གནོད་བྱེད་པ་ཞིང་

གིས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྦྱིན་བྱའི་དངོས་པོ་བཟང་ཞིང་མང་བའམ། དུད་འགྲོ་

བོངས་ཆེ་བ་བསད་ན་གཞི་ལས་ལྕི་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དངོས་པོས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
དང་། སྦྱིན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒོམ་པ་གསུམ་དང་།་་་་་་་་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་།
ཀྱལ་བ་ནས་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་བར་དང་།་་་་་་་་ཡིད་ཀྱི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་གསུམ་པོ་ཕྱི་མ་རྣམས་ངོ་བོ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

190

ཉིད་ཀྱིས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་ཆགས་བྲལ་དང་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་བྱས་པ་
བྱེད་པོས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། དད་པ་དང་འདུན་པ་དྲག་པོས་བྱས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། མྱང་འདས་སམ་མངོན་མཐོ་སོགས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་བསམས་པས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གྲོགས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་།
སྲོག་གཅོད་རྐུ་བའི་གྲོགས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་སོགས་པ་གྲོགས་ཀྱིས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
དང་། ཡང་ཡང་བྱས་པའམ་རྗེས་སུ་གསོས་པ་ལན་མང་དུ་བྱེད་པས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། རང་ཡང་བྱེད་ལ་གཞན་དག་ཀྱང་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་སྐྱེ་བོ་མང་པོས་ཀྱང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་ཐམས་ཅད་ལ་སྔ་མ་རྣམས་མཉམ་ན་ཞེས་ཀྱང་རིག་

པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་མཐུ་སྟོབས་ཆུང་བའི་ལས་ནི། སྔར་གྱི་སྟོབས་ལྡན་འདི་རྣམས་ལས་

བཟློག་པ་གཉེན་པོ་བས་སྤང་བྱ་སྟོབས་ཆུང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྟོབས་དང་མི་ལྡན་པའི་

ལས་སོ་ཞེས་པ་སྟེ། མཇུག་དང་ཞིང་དང་གཞི་དང་ནི། །སྦྱོར་དང་སེམས་པ་བསམས་པ་
སྟེ། །དེ་རྣམས་ཆུང་དང་ཆེ་བ་ལས། །ལས་ཀྱང་ཆུང་དང་ཆེ་བ་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱུ་འབྲས་གནང་བཀག་གིས་བཤད་པ་ལས། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མདོ་བཀོད་དེ་
དྲི་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་ཟག་སུ་ཞིག་ཚིག་འདི་སྐད་དུ་ལས་བྱེད་པ་པོའི་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་འདི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ལྡན་པ་ལས་བྱེད་ཅིང་

སོག་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ཚོར་བ་གང་ཡིན་དང་འདྲ་བའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་
པ་མྱོང་བར་འགྱུར་ན། ཉོན་མོངས་པ་དྲག་པོ་ཅན་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་
ཡིད་མི་བདེ་དང་བཅས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བ་རྣམས་འབྲས་བུའང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱི་བུད་མེད་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་འདོད་ཡོན་གྱི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

191

བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལ་སྤྱོད་པ་འབྲས་བུའང་བདེ་
བ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་བར་འདོད་པའི་རྟོག་ལྡན་རྣམས་ཚངས་པར་
སྤྱོད་པ་ལ་གནས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། གལ་ཏེ་གནས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་ན་མཐོང་ལམ་
གྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཟད་པ་དང་། སྒོམ་ལམ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་མཐར་དབྱུང་བའི་སྐབས་
ཀྱང་མི་སྣང་ངོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཡང་སུ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ། སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་འདི་རྒྱུ་

དུས་ན་ཚོར་བ་ཅི་ཡོད་ཀྱང་རུང་། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་མྱོང་
བར་འགྱུར་བའི་ལས་དགེ་མི་དགེ་བྱེད་ཅིང་སོག་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ལས་དང་མཐུན་པའི་
འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མྱོང་བར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ཚངས་པར་སྤད་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཞྱོ ང་། གཉེན་པོ་བི སྟེན་པས་ཡང་དག་པར་སྡུག་བསྔལ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་མཐར་དབྱུང་བའི་སྐབས་ཀྱང་སྣང་ངོ་ཞེས་ཟེར་རོ་
ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ་ལུང་གི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་ལན་གྱིས་བཤད་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་གནས་མ་ཡིན་པ་བཀག་
པའི་ཚུལ་འདིར་ནི་ལོག་གཡེམ་བྱེད་དུས་བདེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་

ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལས་བྱེད་དུས་ན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་
སྨིན་པ་མྱོང་དུས་ན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་ངེས་པ་ནི་བཀག་གོ། །དཀའ་ཐུབ་དྲག་པོའི་དགེ་བ་ལས་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་དུས་ན་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པའི་ལས་

ཀྱི་འབྲས་བུའང་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པར་ངེས་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་དང་ལྡན་པའི་

དགེ་སྡིག་ལས་རྣམ་སྨིན་བདེ་སྡུག་མྱོང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་དུས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་

བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་དང་ལྡན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུའང་སྡུག་བསྔལ་
ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་དང་ལྡན་པར་ངེས་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

192

བཀག་པ་ཡིན་་་་་་་་་འདིར་རྣམ་སྨིན་ལས་སྐྱེས་པའི་འཇུག་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་ལས་རྣམ་སྨིན་དུ་
བརྟགས་པའི་ཞེས་ཀྱང་གསུང་་་་་་་་ནོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གནས་ཡིན་པ་རྣམས་གནང་བའི་ཚུལ་ནི། ཡང་ལས་བྱེད་དུས་ན་བདེ་
བ་དང་ལྡན་ཞིང་ཕྱིས་ཀྱང་བདེ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་དགེ་བ་བྱས་ན་རྣམ་པར་
སྨིན་པའང་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་གནང་ངོ་། །འདོད་ལོག་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དུས་ན་བདེ་
ཡང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་

པ་དང་། རྒྱུ་དུས་ན་བདེ་ཞིང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་འགྲུབ་པའི་དགེ་བ་བྱེད་པ་
ནི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་

ལས་ཡིན་པས། འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་

དང་ལྡན་པ་ནི་གནང་ངོ་། །ཉོན་མོངས་པ་དྲག་པོ་ཅན་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དུས་

ན་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་ལ། བདེ་བ་མྱོང་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཡིན་པས་རྣམ་པར་སྨིན་
པ་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་གནང་ངོ་། །རྩོལ་བ་དྲག་པོས་ཆོམ་རྐུན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དུས་
ན་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་ཞིང་། སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཡིན་པས་འབྲས་

བུའང་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པ་དང་། དཀའ་ཐུབ་དྲག་པོས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡན་
ཆད་འགྲུབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་
པ་བཏང་སྙོམས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཡིན་པས། འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་
ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་བཏང་སྙོམས་དང་ལྡན་པ་ནི་གནང་ངོ་། །ལས་བྱེད་དུས་ན་སྡུག་
བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་བཏང་སྙོམ་དང་ལྡན་ལ་ཕྱིས་བདེ་བ་མྱོང་བར་
འགྱུར་བའི་ལས་དགེ་བ་བྱས་ན། རྣམ་པར་སྨིན་པ་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་གནང་ངོ་། །
བཏང་སྙོམས་དང་ལྡན་པས་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་མི་དགེ་བ་བྱས་ན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

193

རྣམ་སྨིན་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པ་དང་། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཉེར་བསྡོགས་སྒོམ་

པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དུས་ན་བཏང་སྙོམས་དང་ལྡན་པས་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་
ཡིན་པ་བཏང་སྙོམས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་མི་གཡོ་བ་བྱས་ན། འབྲས་བུའང་སྡུག་
བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་བཏང་སྙོམས་དང་ལྡན་པ་ནི་གནང་ངོ་། །རྒྱུ་དུས་
ན་ཚོར་བ་ཅི་ཡོད་ཀྱང་། མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་གང་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་སོ་སོར་མྱོང་བའོ་

ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྐབས་འདིར་ལུང་གི་དགོངས་པས་བཤད་པའོ། །
ལས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་
ལ། གཉིས་ལས་་་་་་་་དངོས་ནི། ཡང་ལས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། སྡིག་པའི་རྒྱུན་

འགོག་ཅིང་དགེ་བ་ལ་ཞུགས་པ་སྡོམ་པའི་ལས་དང་། སྡོམ་པ་དང་འགལ་ཞིང་མཐའ་

གཅིག་ཏུ་གཞན་ལ་གནོད་པར་ཞུགས་པ་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། རེས་འགའ་
དགེ་བ་དང་རེས་མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་སྡོམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའང་མ་
ཡིན་པ་བར་མའི་ལས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ནི། ཟ་མ་མ་ནིང་སྒྲ་མི་སྙན། །མཚན་ཉིད་མ་གཏོགས་
མི་རྣམས་ལ། །སྡོམ་མིན་སྡོམ་པའང་དེ་བཞིན་ལ། །ལྷ་ལའང་མི་རྣམས་ལ་གསུམ་མོ། །
འདོད་དང་གཟུགས་སྐྱེས་ལྷ་རྣམས་ལ། །བསམ་གཏན་སྐྱེས་ཡོད་ཟག་མེད་ནི། །བསམ་

གཏན་ཁྱད་པར་འདུ་ཤེས་མེད། །སེམས་ཅན་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་ནའང་། །ཞེས་པ་ལྟར་མི་མ་ཡིན་ཡང་ཟ་མ་མ་ནིང་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་རྟེན་གཉིས་ཀའི་ཉོན་མོངས་པ་
ཤས་ཆེ་ཞིང་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཤས་ཆུང་ལ་སྡུག་པ་ལའང་བློ་མི་བརྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་
མི་སྙན་པ་ལ་ལེན་སེམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་མེད་ཅིང་སྡིག་པ་བྱ་བའི་བསམ་པའང་མེད་
པའི་ཕྱིར་སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་མིན་གཉིས་ཀ་མེད་ལ། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་མི་རྣམས་ཁོ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

194

ན་ལ་སྡོམ་མིན་དང་སོ་སོར་ཐར་བའི་སྡོམ་པ་ཡོད་དོ། །སྤྱིར་ལྷ་རྣམས་ལ་བསམ་གཏན་
དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་ཅིང་། མི་རྣམས་ལ་སྡོམ་པ་གསུམ་ཀའང་ཡོད་ལ། ཁྱད་
པར་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་དོ། །བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་བཟུང་བའི་ཚངས་ཆེན་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པ་མ་གཏོགས་
པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ལྷ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་མེད་ནའང་ལྡན་
པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་དོ། །ངན་འགྲོ་ལ་ནི་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་དེ་དག་འཇིག་རྒྱུ་མེད་པས་སྡོམ་

པ་དང་སྡོམ་མིན་གཉིས་ཀ་མེད་ལ། བར་མ་ནི་འདོད་ཁམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་ལྔ་ཅར་ལ་་་་་་་་་
བར་མ་དགེ་བ་ནི། གཟུགས་ཁམས་མ་གཏོགས་པའི་ཁམས་གཉིས་འགྲོ་བ་ལྔ་ག་ལ་ཡོད་དེ་སྡོམ་པ་སྡོམ་ཡིན་མ་

ཡིན་པའི་དགེ་མི་དགེ་ཀུན་བར་མར་བཤད་པས་སོ།།་་་་་་་་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས། རྣམ་རིག་མིན་རྣམ་གསུམ་ཞེས་བྱ། །སྡོམ་དང་
སྡོམ་པ་མིན་དང་གཞན། །ཞེས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སུ་འདོད་མོད།
དེ་ལྟར་ཀུན་བརྟགས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་གཟུགས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །དེས་ན་སྡོམ་

པ་ནི་བསྡུ་བར། སྤོང་བའི་སེམས་པ་སྟེ་སྤོང་བ་དེ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་་་་་་་་་དད་སོགས་་་་་་་་དབང་
པོ་ལྔ་དང་ལྡན་པ་གང་ཡན་པ་དེ་སི མ་པའོ་ཞེས་པ་ལྟར། མྡོ་མཐུན་ཕིགས་

ྱོ སྤོང་བའ་སེམས་ ིཔ་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་སོ་སོར་ཐར་བ་ནི་ཆོ་གས་བླངས་ཤིང་ལུས་ངག་གི་ལས་བཀག་པ་
རྣམས་སྡོམ་པའི་སེམས་པ་དེས་ཕྱིས་རིགས་འདྲ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་བཏབ་

སྟེ་དེ་ནས་སྲོག་གཅོད་ལ་སོགས་པ་སྤངས་པའོ་ཞེས་བླངས་པ་དྲན་པས་འཛེམ་ཞིང་

བསླབ་པ་མི་འདྲ་བའོ་ཞེས་བྱེ་བཤད་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་
ནི་རྗེས་ཐོབ་ཏུའང་མི་དགེ་བ་སྤོང་ཞིང་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པའི་བསམ་པ་དང་གནས་པ་ཐོབ་
པ་སྟེ། བར་མ་དང་སྡོམ་མིན་ཡང་སྦྱོར་བའི་བསམ་པ་དང་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

195

རྒྱས་བཤད་ལ་སྡོམ་པ་སྡོམ་མིན་བར་མ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྡོམ་པའི་ལས་གང་
ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་སྤོང་བའི་

སེམས་པ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ་སོར་ཐར་བའི་སྡོམ་པས་བསྡུས་པ་དང་།
བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཟག་བཅས་དང་ལྷན་གཅིག་པའི་སྤོང་བའི་སེམས་

པ་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པས་བསྡུས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་

འཛིན་ཟག་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་སྤོང་བའི་སེམས་པ་འཕགས་པ་དགྱེས་པའི་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཟག་པ་མེད་པའི་སྡོམ་པས་བསྡུས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ནི་

ལུས་དང་སྲོག་ལའང་མི་ལྟ་བར་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་
ལ་ཕན་པར་ཞུགས་པའོ་ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་བྱེ་བཤད་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར།་་་་་་་་རིག་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ་གསུམ་གྱི་སོ་སོར་ཐར་བའི་སྡོམ་པ་ལ་སྤྱི་དོན་བདུན་ཏེ། སྒོ་
ཡུལ་མི་ཐོབ་འཐོབ་ཚུལ་དང་། གནས་ཚུལ་གཏོང་རྒྱུ་ངེས་ཚིག་གོ །དང་པོ་ནི་མཛོད་འགྲེལ་དུ། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་སྡོམ་པ་བླང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒོར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་པ་
ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་། རྒྱུ་དང་ཡུལ་དང་ངོ་བོ་དང་། །བསླབ་བྱ་དང་ནི་ཕན་ཡིན་ནོ། །
རྒྱུ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དད་པ་གསུམ་ཐོབ་པའོ། །ཡུལ་ནི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཡིན་ལ།

དེའི་སངས་རྒྱས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོ་སོ་རང་
རིག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རང་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འགྲུབ་ཅིང་།

དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མཁྱེན་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ལམ་སྟོན་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་དང་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བར་ནུས་པ་གཞན་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའང་འགྲུབ་པས། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མར།་་་་་་་་འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྟོགས་མིན་པ། །མཁྱེན་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

196

བརྩེ་དང་ནུས་པར་ལྡན། །དོན་གཉིས་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
ཆོས་ནི་གང་ཞིག་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་འགོག་བའི་བདེན་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
ཅིང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞི་བ་དང་། གང་གིས་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དྲི་མས་དག་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་གསལ་ལ་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་སྟེ། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟོག་མེད་པ། །དག་གསལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱིས། །གང་ཞིག་གང་གིས་ཆགས་བྲལ་བ། །བདེན་
གཉིས་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དགེ་འདུན་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་
པར་གཟིགས་པ་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་དང་ལྡན་པས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་
པ་ཕྱིར་མ་ལིག་པར་གྱུར་པ་

ྡོ སྟེ། ཇ་ལྟ་ཇི་སིད་ནང་གྙེ་ནི ། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པས་ན། །

ིབློ་ལྡན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །བླ་མེད་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
སྐྱབས་གསུམ་བདུན་ཅུ་པར། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐུ་གཉིས་དང་། །མྱ་ངན་འདས་དང་

གང་ཟག་བརྒྱད། །དེ་ལ་གུས་པས་སྐྱབས་འགྲོ་གང་། །གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་
ཡིན། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ལ། གནས་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དང་དེའི་རྟེན་གཟུགས་སྐུ་དང་། ཆོས་གསུང་རབ་དང་དེའི་གཞི་གླེགས་བམ་དང་། དགེ་འདུན་སྡེ་
བ་བཞིའི་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ལ་སོགས་པའོ། །བསྡུ་བ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་
དང་། ཁྱད་པར་ཤེས་པ་དང་། ཁས་བླངས་པ་དང་། གཞན་མི་སྨྲ་བའི་ཁྱད་པར་བཞི་དང་

ལྡན་པས་ཡུལ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་བློ་གཏོད་པའོ། །བསླབ་བྱ་ནི། ཐུན་

མོང་དུ་ཐོས་པའི་སའི་བསྡུ་བར། སྦྱོར་བས་དགེ་བའི་རྟེན་གཞི་དང་། དབང་བོ་མི་རྒོད་
པ་དང་། བསླབ་པའི་གཞི་བླང་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་བ་དང་། དུས་དུས་སུ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

197

དཀོན་མཆོག་མཆོད་པར་བྱ་བ་ལ་བསླབ་པར་གསུང་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་མྱང་འདས་ཀྱི་
མདོར། གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་སོང་བ། །དེ་ནི་ཡང་དག་དགེ་བསྙེན་ཏེ། །ནམ་དུ་
ཡང་ནི་ལྷ་གཞན་ལ། །སྐྱབས་སུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སོང་བ། འཚེ་ཞིང་གནོད་པའི་སེམས་དང་བྲལ། །དགེ་འདུན་ལ་ཡང་སྐྱབས་སོང་བ། །མུ་སྟེགས་
ཅན་ལ་ཕྱག་མི་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཕན་ཡོན་ནི་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་འཇིགས་

པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྒྲོལ་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་རྣམས། །སྐྱབས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། །སྐྱབས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །སྲིད་པའི་འཇིགས་པ་ཆེ་ལས་
སྒྲོལ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བླང་བའི་ཡུལ་ནི། བསྡུ་བར། ཁྱིམ་པའི་སྡོམ་པ་རང་གཞན་

གང་རུང་ལས་ལེན་ཞིང་། རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་གཞན་ཁོ་ན་ལས་ལེན་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་
རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་མི་འོས་པའང་རང་དགར་འཇུག་པས་བསྟན་པ་མི་བརྟན་པར་འགྱུར་

ཞེས་གསུངས་སོ། །འདུལ་བར་དགེ་སློང་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་གསོལ་བཞིས་བསྙེན་པར་
རྫོགས་པ་ནི་ཡུལ་དབུས་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་བཅུ་དང་ལྔའི་ཚོགས་ལས་ལེན་པ་དང་། དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མའང་དགེ་འདུན་ལས་ལེན་པ་དང་། དགེ་ཚུལ་ནི་མཁན་སློབ་
ལ་སོགས་པ་གང་ཟག་ལས་ཀྱང་ལེན་པར་གསུངས་སོ། །་་་་་་་་ལུང་དུ་མཚམས་མེད་བྱས་པ་རང་
རྟགས་རང་གིས་བླངས་པའི་མཁན་བུས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་མཁན་པོ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་ཀྱང་
བསྒྲུབ་བྱས་ཡོད་པར་འདུ་ཤེས་ན་སྐྱེ་བར་མངོན་ནོ།།་་་་་་་་དགེ་བསྙེན་ནི་སྡོམ་བརྒྱད་དུ། དགེ་བསྙེན་
ལས་ཀྱང་བླང་བར་བཤད་ཅིང་། བསྙེན་གནས་ནི་ནམ་སྲུང་བའི་སྔ་དྲོ་ལེན་པ་དང་། ཚེ་
གཅིག་གི་དུས་ངེས་པ་ཅན་ལ་ལེན་པ་གཉི་ག་གསུངས་ལ། དེའང་མདོ་ལས། དགེ་སློང་ངམ་བྲམ་ཟེའམ་གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ཤེས་པ་གཅིག་གི་གན་དུ་སོང་སྟེ་ཞེས་གསུངས་
པས་ཆོ་ག་ཤེས་ན་དགེ་བསྙེན་ནམ་གཞན་ལས་ཀྱང་བླང་དུ་རུང་ངོ་། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

198

མི་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་ནི། སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་བར་ཆད་མཚམས་མེད་བྱས་པ་དང་སྤྲུལ་བ་
ལ་སོགས་པ་དང་། གནས་པའི་བར་ཆད་རྒྱལ་པོས་བཀྲབས་པ་དང་ཕ་མས་མ་གནང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་བར་ཆད་འབྲས་དང་ཕོལ་མིག་ལ་སོགས་
པའི་ནད་དང་ལྡན་པ་དང་། མཛེས་པའི་བར་ཆད་སྐྲ་སེར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །བླང་
བའི་ཡུལ་མ་ཚང་བ་དང་། ཆོ་ག་ཉམས་པ་ལས་ཀྱང་མི་འཐོབ་ཅིང་། སེམས་ཅན་དང་
ཡན་ལག་དང་ཡུལ་དང་དུས་དང་ཚེ་ངེས་པའི་བསམ་པ་རྣམས་ལའང་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་
སོ། །འཐོབ་ཚུལ་ནི། འགལ་རྐྱེན་མེད་ཅིང་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བ་ན། གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་

བྱེད་སོགས་ཀྱིས། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་རང་གི་ཆོ་ག་དང་བསླབ་པ་ཉན་པའི་སྒྲས་ཀུན་
གཞི་ལ་བག་ཆགས་བཞག་ནས་དེའི་མཐུས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་སེམས་
པ་ཐོབ་ཅིང་། སོགས་ཀྱི་སྒྲས་རང་བྱུང་གི་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་དང་རང་

རྒྱལ་དང་། ངེས་པ་ལ་འཇུག་པས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་དང་། ཚུར་ཤོག་
གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་གྲགས་པ་དང་མཆོག་ཟུང་གཅིག་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་་སྟོན་པར་
ཁས་བླངས་ཀྱིས་འོད་སྲུངས། དྲི་བས་མཉེས་པས་ལེགས་སྦྱིན། ལྕི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་ཁས་བླངས་པས་སྐྱེ་དགུའི་

བདག་མོ། ཕོ་ཉས་ཆོས་སྦྱིན་མ། ལྔ་ཚོགས་ཀྱིས་་་་་་་་་མང་པོ་གསུངས་རྣམས་ཀྱང་བསྡུའོ། །གནས་ཚུལ་ནི། རིམ་གྱིས་སྡོམ་པ་མང་པོ་བླངས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་མེད་པས་ན་རྒྱུད་
གཅིག་ལ་་་་་་་་་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་རྒྱན་དུ་མ་ལྟར། མཐའ་འཁོབ། བཅུ་ཚོགས་ཀྱིས་དབུས། སྐྱབས་གསུམ་ཁས་
ལེན་གྱིས་སྡེ་བཟང་དྲུག་ཅུ་སྟེ་མཛོད་འགྲེལ་དུ་བཤད་དོ། །ལེགས་བྱིན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ལན་བཏབ་བས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉེས་པར་གྱུར་ཏེ། མཉེས་པ་ངེས་ན་འདི་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་གྱུར་ཏོ། །སངས་རྒྱས་ལ་འདྲི་བ།

ཆོས་གཅག་ལ་གང་བསྔགས་དད་པའི་སོགས་མངོན་པའི་མདོ་ནས་བཤད་དོ། །དགེ་ ི སློང་ལ་བསན་པར་རྙེ གས་ཤྫོ ང་།

ིདགེ་སློང་མའི་དངོས་པོར་བྱ་བ་དང་། ཟླ་བ་ཕྱེད་ཅིང་དགེ་སློང་ལ་གདམས་ངག་མནོད་པར་བྱ་བ་དང་། དབྱར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

199

དགེ་སློང་མེད་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བར་མི་བྱ་བ་དང་། དགག་དབྱེའི་ཚེ་གཉི་གའི་དགེ་འདུན་ལ་གནས་གསུམ་
གྱིས་དགག་དབྱེ་བྱ་བ་དང་། དགེ་སློང་གི་ལྟུང་བ་གླེང་བར་མི་བྱ་བ་དང་། ལྟུང་བ་བྱུང་བ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་བྱ་བ་དང་།

བླ་མའི་ཆོས་ཀྱི་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་ཟླ་བ་ཕྱེད་དུ་མཉེས་པར་བྱ་བ་སྤྱད་པར་བྱ་བ་དང་། བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པས་དགེ་སློང་གསར་བུ་ལ་ཕྱག་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ།་་་་་་་་ཐ་དད་དུ་གནས་ཤིང་། གཅིག་མངོན་
དུ་གྱུར་པ་ན་གཞན་ས་བོན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རྫས་མཚུངས་ཀྱང་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་

རོ། །གཏོང་རྒྱུ་ནི། བསླབ་པ་ཕུལ་དང་ཤི་འཕོས་དང་། །མཚན་གཉིས་དག་ནི་བྱུང་བ་

དང་། །དགེ་བའ་ི་་་་་་་རྩ་བ་ཆད་དང་མཚན་འདས་ལས། །སོ་སོར་ཐར་བའ་འདུལ་བ་གཏོང་། ། ིཞེས་པ་ལྟར་དང་པོ་བཞིས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་མཚན་མོ་འདས་པས་བསྙེན་གནས་གཏོང་སྟེ། རིམ་པ་ལྟར་བླངས་པ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་རིག་སྐྱེས་པ་དང་། རྟེན་བོར་བ་དང་།
རྟེན་ཉམས་པ་དང་། གཞི་ཆད་པ་དང་། དེ་སྲིད་དུ་འཕངས་པ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་།
ཁ་ཅིག་ལྟུང་བར་འགྱུར་ལས་སྨྲ། །གཞན་དག་དམ་ཆོས་ནུབ་པ་ལས། །ཁ་ཆེ་རྣམས་ནི་བྱུང་བ་ལ། །བུ་ལོན་ནོར་བཞིན་གཉིས་སུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་མདོ་སྡེ་བ།་་་་་་་་ཁ་ཅིག་རྩ་

ལྟུང་བྱུང་བ་ན་ཐམས་ཅད་གཏོང་་་་་་་་་གོས་དམར་་་་་་་་བར་འདོད་ཅིང་། གཞན་དག་དམ་པའི་

ཆོས་ནུབ་པ་ན་བསླབ་མཚམས་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་མེད་པས་གཏོང་ཟེར་ལ། མཛོད་འགྲེལ་དུ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ནུབ་པ་ན་འདུལ་བའི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྔར་མེད་པའི་སྡོམ་

པ་ཐོབ་པ་ནི་མེད་ཀྱི་ཐོབ་ཟིན་པ་ནི་གཏོང་བ་མེད་དོ་ཞེས་བཤད་དོ། །བསྡུ་བར་ཡང་དེ་་་་
་་་་་གོས་དམར་བ།་་་་་་་་ལྟར་གསུངས་སོ། །ཁ་ཆེ་བ་་་་་་་་་དེ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལམ་

གྱིས་རྒྱལ་བའོ། །ཆོས་སྨྲ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལམ་སྟོན་པའོ། །ལེགས་པར་ཞུགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལམ་གྱིས་
འཚོ་བའོ། །ལོག་པར་ཞུགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལམ་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་ཉན་སར་རོ།།་་་་་་་་ནི་

ཕྱོགས་གཅིག་ཉམས་པས་མཐའ་དག་གཏོང་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། བུ་ལོན་དང་ནོར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

200

གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་རྩ་ལྟུང་གང་བྱུང་བའི་ཆ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཡང་ཡིན་
ཞིང་ལྷག་མ་ཡང་སྲུང་བའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པར་འདོད་དོ། །འདུལ་བ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་ཅིང་། འོད་ལྡན་དུ་ནི་གཉིས་ཀའི་ལུང་དང་རིགས་པ་

བཀོད་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པར། དེ་ལྟ་བས་ན་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ནི་ཟབ་

པ་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ངེས་ཚིག་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་གདུང་བ་
བསིལ་བར་བྱེད་པས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། མཁས་པས་བསྔགས་པར་བྱ་བས་ན་ལེགས་
སྤྱད་དང་། བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་ལས་དང་། སྡིག་པ་ལས་སོ་སོར་ཐར་ཞིང་

ལུས་ངག་སྡོམ་པས་ན་སྡོམ་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ནི་ལེགས་སྤྱད་
དང་། །ལས་དང་སྡོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞུང་དོན་ལ། སོ་སོར་ཐར་བའི་སྡོམ་པས་བསྡུས་པའི་ལས་གང་ཞེ་ན། སྡོམ་
པའི་དབྱེ་བ། གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར། དགེ་བསྙེན་ལ་དཔྱད་པའོ། །དབྱེ་བ་ནི་རིས་སམ་

སྡེ་ཚན་བརྒྱད་དེ། ཕམ་པ་བཞི་དང་། ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་དང་། སྤང་ལྟུང་སུམ་བཅུ་
དང་། འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་སྟེ་གཉིས་ལ་ལྟུང་བྱེད་བརྒྱ་ཉི་ཤུར་བྱས་པ་དང་། སོ་སོར་
བཤགས་པ་བཞི་དང་། ཉེས་བྱས་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་གཉིས་ཏེ་དེ་ལྟར་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་ལ་ཉིས་

བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་གཞིས་བསྡུས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་ལ་
སོགས་པ་ལུས་ངག་གི་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དགེ་སློང་གི་

སྡོམ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་བུད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྐྱེས་ཤིང་ལྟུང་བ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་སོགས་
པ་སྲུང་བ་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་དང་། བུད་མེད་ཉོན་མོངས་པ་མང་བས་རིམ་གྱིས་དགེ་
སློང་མ་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དགེ་ཚུལ་མའི་སྟེང་དུ། འདུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།་་་་་་་་གཅིག་པུ་
ལམ་དུ་འགྲོ་མི་བྱ། །ཆུ་བོའི་ཕ་རོལ་རྐྱལ་མི་བྱ། །སྐྱེས་པ་ལ་ནི་རེག་མི་བྱ། །དེ་དང་ལྷན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

201

ཅིག་འདུག་མི་བྱ། །སྨྱན་དུ་འགྱུར་པ་མི་བྱ་ཞིང་། །ཁ་ན་མ་ཐོབ་ཅབ་མི་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་དྲུག་དང་། གསེར་ལ་གཟུང་བར་མི་བྱ་ཞིང་། །འདོམས་ཀྱི་སྤུ་ནི་བྲེག་མི་བྱ། །ས་
རྣམས་བརྐོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། །རྩྭ་སྔོན་རྣམས་ཀྱང་གཅད་མི་བྱ། །བྱིན་ལེན་མ་བྱས་ཟ་མི་བྱ། །
སོག་འཇོག་བྱས་པའང་བཟའ་མི་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་དྲུག་ལ་
སློབ་པ་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དང་། འདུལ་བ་སུམ་བརྒྱ་བར།་་་་་་་་གང་ཞིག་སྲོག་གཅོད་གཞན་
གྱི་ནོར་འཕྲོག་དང་། །མི་ཚངས་སྤྱོད་བརྫུན་བཅོས་བའི་ཆང་ལ་སོགས། །གར་སོགས་
ཕྲེང་སོགས་མལ་ཆེན་མཐོ་བ་དང་། །ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་དངུལ་གཉིས་ལེན་པ་སྤང་། །ཞེས་
པ་ལྟར་རྩ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་དྲུག་སྟེ་སྤང་བྱ་བཅུ་སྤོང་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དགེ་
ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་བུད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ་དང་།
དགེ་བསྙེན་སྡོམ་བརྒྱད་དུ།་་་་་་་་ཇི་སྲིད་འཚོ་བར་་་་་་་་་གཞན་གྱི་སྲོག་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་།་་་་་་་་གསོད་
དང་རྐུ། །ལོག་པར་གཡེམ་དང་་་་་་་་་ཉམས་པ་ཕྱིར་གསོ་བའི་ཆེད་དུ།་་་་་་་་བརྫུན་གྱི་ཚིག །བླངས་
པ་མ་ཉམས་པའི་ཆེད་དུ།་་་་་་་་ཆང་གི་བཏུང་བ་རྣམས་ལས་ལྡོག །ཅེས་པ་ལྟར་སྤང་བྱ་ལྔ་སྤོང་
བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་། དེ་ཉིད་བུད་མེད་ལ་ཡོད་པ་དགེ་བསྙེན་མའི་སྡོམ་པ་དང་། བཤེས་སྤྲིང་དུ།་་་་་་་་འཚེ་དང་འཁྲིག་པ་ཆོམ་རྐུན་བརྫུན་དང་ནི། །
ཆང་དང་དུས་མིན་ཟས་ལ་ཆགས་པ་དང་། །མལ་སྟན་མཐོ་ལ་དགའ་དང་གླུ་དང་ནི། །
གར་དང་ཕྲེང་བའི་ཁྱད་པར་རྣམ་པར་སྤང་། །ཞེས་པ་དང་། མཛོད་དུ།་་་་་་་་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡན་

ལག་བག་ཡོད་པའི། །ཡན་ལག་བརྟུལ་ཞུགས་ཡན་ལག་སྟེ། །བཞི་གཅིག་དེ་བཞིན་
གསུམ་རིམ་བཞིན། །དེ་ཡིས་དྲན་ཉམས་དྲེགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རྩ་བ་བཞི་
སྲུང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། དྲན་པ་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ཆང་སྤོང་བག་ཡོད་པའི་
ཡན་ལག་དང་། དྲེགས་པའི་རྒྱུ་་་་་་་་་གར་སོགས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་་་་་་་་གཞན་གསུམ་སྤོང་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

202

བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ་སྤང་བྱ་བརྒྱད་ཉིན་ཞག་ལ་སྤོང་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་
པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པའམ་ཇི་སྲིད་འཚོའི་སྡོམ་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་བསྙེན་གནས་
པའི་སྡོམ་པའོ། །དེ་ལྟར་མིང་གི་དབྱེ་བས་བརྒྱད་ཡིན་ཡང་རྫས་སུ་ནི་བཞིར་འདུ་སྟེ། སྤང་
བྱ་ལྔ་བརྒྱད་བཅུ་དང་ནི། །ཐམས་ཅད་སྤོང་བ་མནོས་པ་ལས། །རིམ་པ་ལྟར་་་་་་་་དགེ་བསྙེན་
དང་ནི་བསྙེན་གནས་དང་། །དགེ་ཚུལ་དང་ནི་དགེ་སློང་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཁྱད་པར་ནི་དགེ་སློང་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་པ་ལྔ་གཉེན་
པོའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་ཇི་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རྣམ་པར་གཞག་ཅེ་ན། ཇི་སྲིད་འཚོའི་
བར་དུ་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་མི་དགེ་བ་ལས་དབེན་
པར་སྤྱོད་པ་དང་། མི་ཚངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་དབེན་པར་སྤྱོད་པ་སྟེ་
དེ་དག་སྤོང་ནུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཁྱིམ་པའི་སྡོམ་པ་གསུམ་ལས་དགེ་བསྙེན་
དང་དགེ་བསྙེན་མའི་སྡོམ་པ་གང་ཟག་ཇི་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རྣམ་པར་གཞག་ཅེ་ན།
ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྲོག་གཅོད་དང་ལོག་གཡེམ་ལ་སོགས་པ་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལས་

དབེན་པར་སྤྱོད་པ་ཡིན་གྱི། མི་ཚངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་འདོད་པ་ལས་དབེན་པར་སྤྱོད་
པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བསྙེན་གནས་པའི་སྡོམ་པ་གང་ཟག་ཇི་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རྣམ་
པར་གཞག་ཅེ་ན། ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྲོག་གཅོད་ལ་སོགས་པ་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལས་

དབེན་པར་སྤྱོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །མི་ཚངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་འདོད་པ་ལས་དབེན་
པར་སྤྱོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཉིན་ཞག་རེར་གཉི་ག་སྲུང་
བ་ལ་སྡོམ་པར་བཏགས་ནས། རིམ་གྱིས་ཚེ་གང་དུ་གཉི་ག་སྲུང་བ་ལ་གོམས་སུ་གཞུག་
པའི་ཕྱིར་བསྟན་པའོ། །
དགེ་བསྙེན་ལ་དཔྱད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་བསླབ་གྲངས་ལ་དཔྱད་པ་ནི།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

203

དགེ་བསྙེན་གྱི་བསླབ་པའི་གཞི་ལྔ་ལས་ཕྱོགས་གཅིག་སྲོག་གཅོད་སྤང་བ་ལྟ་བུ་ལ་སློབ་
ན་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱའམ་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མིང་

ཆེན་གྱི་མདོར། བཙུན་པ་ཇ་ཙམ་གྱིས་ན་ ིསྣ་གཅག་སྤིད་པའྱོ་དགེ་བསིན་དུ་འགྱུར་བ་ལགས་ ྙེཞེས་སོགས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། བསླབ་བྱ་སྣ་གཅིག་སྲུང་ན་སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པ་དང་། གཉིས་

སྲུང་ན་ཕྱོགས་གཅིག་སྤྱོད་པ་དང་། གསུམ་མམ་བཞི་སྲུང་ན་ཕལ་ཆེར་སྤྱོད་པ་དང་། ལྔ་

ཅར་སྲུང་ན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་དུ་གསུངས་པས། གང་བླངས་པ་
སྲུང་བའི་ཆ་ནས་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷག་མ་མི་སྲུང་བའི་ཆ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་

འཆལ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །བསླབ་བྱ་གཞན་མི་སྲུང་ཡང་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ན། མདོ་
ལས་མིང་ཆེན། འདི་ལྟར་ཁྱིམ་པ་གོས་དཀར་བོ་བགོས་པའི་སྐྱེས་པ་ཕོའི་དབང་བོ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གིས་སངས་

རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ། ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། བདག་ལ་དགེ་བསྙེན་དུ་བཟུང་དུ་གསོལ་
ཞེས་ཚིག་ཏུ་སྨྲ་ན་འདི་ཙམ་གྱིས་དགེ་བསྙེན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ།།་་་་་སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྙེན་དུ་གསུངས་ཤིང་། བསྙེན་གནས་་་་་་་་་ཁ་ཆེ་བ་ཁ་ཅིག་དགེ་བསྙེན་དུ་ཁས་བླངས་པས་སྡོམ་པ་
ཐོབ་ཀྱང་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བསླབ་པ་བསྡོད་པ་ཡིན་ལ། སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་ཐོབ་ཀྱང་གང་སྲུང་བ་དེ་ལྡན་
ལ་མི་སྲུང་བ་དེ་འཆལ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ལ་འཆལ་བ་སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་གང་ཡིན་ཞེས་ཞུ་བ་ཡང་མི་
འཐད་ན་ལན་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་དབྱིག་གཉེན་ཟེར་རོ།།་་་་་་་་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཇི་སྲིད་འཚོའི་
བར་དུ་སྲུང་ན་གོ་མཱིའི་དགེ་བསྙེན་ནོ་ཞེས་པའང་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་མན་ངག་གོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གང་ཟག་ལ་དཔྱད་པ་ལ། གཉིས་ལས་་་་་་་་དོན་དངོས་ནི། ཕོ་མོའི་དབང་

པོ་གང་ཡང་མེད་པ་ཟ་མ་ནིང་དང་། ཡོད་ཀྱང་དགའ་བའི་ཁྱད་པར་སྐྱེ་མི་ནུས་པ་མ་ནིང་

རྣམས་ལ་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་བཀག་གམ་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་མ་བཀག་ཅེ་ན། དགེ་བསྙེན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ངེས་པའི་ཚིག་ནི་བཀག་སྟེ། དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

204

ཕྱོགས་གཉིས་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང་ཉེ་བར་གནས་པས་ན་དགེ་བསྙེན་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། དེ་དག་དང་མཚན་གཉིས་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་འོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཡང་རྟེན་གཉིས་ཀའི་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བས་དགེ་སློང་དང་འགྲོགས་ན་བུད་མེད་
དང་། དགེ་སློང་མ་དང་འགྲོགས་ན་སྐྱེས་པ་བསྟེན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་
བསླབ་པ་བསྲུངས་ན་བསོད་ནམས་མཉམ་པར་བཤད་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན།་་་་

སྐྱབས་
སུ་འགྲོ་བའི་དགེ་བསྙེན་ནི་མ་བཀག་གོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ། །ཞར་བྱུང་ལ་སྔར་བསྟན་
པའི་མ་ནིང་གི་དབྱེ་བ་ནི་ལྔ་སྟེ། མངལ་དུ་ཕོ་མོའི་དབང་བོ་མ་གྲུབ་པས་སྐྱེས་མ་ཐག་
ཉིད་ནས་མ་ནིང་དུ་གྱུར་པ་དང་། གཞན་འདོད་པ་སྤྱོད་པ་མཐོང་ན་སྐྱེས་པའི་སྤོབས་པ་
སྐྱེ་བ་མ་ནིང་ཕྲག་དོག་ཅན་དང་། ཟླ་བའི་དཀར་ཕྱོགས་ནག་ཕྱོགས་ལ་མཚན་འཕོ་ཞིང་

འདོད་ཆགས་འཕོ་བས་གནོད་པ་མ་ནིང་ཟླ་བ་ཕྱེད་པ་དང་། ཁ་ལ་སོགས་པར་མི་གཙང་
བ་བླུགས་པ་ན་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བའམ། འཁྱུད་ན་ལྡང་བ་བླུགས་པའི་མ་ནིང་

དང་།་་་་་་་་འབྲས་བུ་རླུང་གིས་བླུགས་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ།། དུག་དང་མཚོན་དང་མེ་དང་སྔགས་ལ་
སོགས་པས་སྐྱེས་པའི་དབང་པོ་ཆད་ཅིང་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པར་གྱུར་པ་ཉམས་པའི་མ་

ནིང་ངོ་། །
གཉིས་པ་བསམ་གཏན་པའི་སྡོམ་པ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་དངོས་ནི།
འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགེ་བ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་རྒྱུ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་
དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་རྣམ་པར་གནོན་པའི་གཉེན་པོས་འཇོམས་
པའི་དུས་ན། འདོད་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་མི་དགེ་བ་སྤོང་
བའི་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྡོམ་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྤོང་བའི་སེམས་པ་གཉིས་པའི་སྡོམ་པ་དང་། བསམ་གཏན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

205

གཉིས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྤོང་བའི་སེམས་པ་གསུམ་པའི་སྡོམ་པ་དང་།

བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྤོང་བའི་སེམས་པ་བཞི་བའི་

སྡོམ་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་རིང་དུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོས་སྤང་བྱའི་འདོད་པ་ས་བོན་ཉོན་མོངས་
སོགས་པའི་སྤོང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །བཞི་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ན་གཟུགས་མེད་
པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་སྡོམ་པ་མེད་པར་་་་་་་་་འགྲེལ་པར་་་་་་་་གསུངས་བ་ནི་བྱེ་
བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་སྒོ་བསྟུན་པ་སྟེ། ས་སྡེར། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་

བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་འཐོབ་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་ལས་སྐྱེས་བསམ་གཏན་གྱི། །ས་ཉིད་

ཀྱིས་ཐོབ་ཅེས་པ་ལྟར་ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ་ན་འཐོབ་ཅིང་།

གསུམ་པ་་་་་་་་གཏོང་རྒྱུ་ནི། བསམ་གཏན་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ནི། ས་འཕོས་ཉམས་པ་དག་གིས་གཏོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ས་གོང་འོག་ཏུ་སྐྱེས་པའམ་སྙོམས་འཇུག་ལས་ཉམས་

པ་ན་གཏོང་ངོ་། །
གསུམ་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་སྡོམ་པ་གང་ཞེ་ན། བཞི་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་དངོས་ནི།

ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་གི་ཟག་པ་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀུན་སློང་དང་བཅས་པའི་ས་བོན་རྩ་
བ་ནས་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ་འཕགས་པ་དགྱེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་འཐོབ་ཚུལ་ཟག་མེད་ནི། འཕགས་དེས་ཞེས་པ་ལྟར་འཕགས་པར་
གྱུར་པ་ན། བསམ་གཏན་ས་དྲུག་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཟག་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བས་འཐོབ་
ཅིང་། གསུམ་པ་་་་་་་་གཏོང་རྒྱུ་ནི། འབྲས་བུ་ཐོབ་སྤྱངས་ཉམས་པ་ལས། ཞེས་པ་ལྟར་འབྲས་བུ་གོང་མ་ཐོབ་ན་ལམ་སྔ་མ་གཏོང་ཞིང་། དབང་པོ་རྣོན་པོས་སྦྱངས་པ་ལས་རྟུལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

206

འབྲིང་གིས་ལམ་གཏོང་ལ། ཉམས་པ་ལས་ནི་ལམ་གོང་མའང་གཏོང་ངོ་། །
དེ་དག་གི་་་་་་་་་བཞི་བ་་་་་་་་ཞར་བྱུང་སྡོམ་པའི་མིང་ཅན་ནི།་་་་་་་་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་བསྡུ་
བར། མི་དགེ་བ་བཅུའི་ངོ་བོ་ཕྱོགས་གཅིག་སྤོང་བ་དང་། ཕལ་ཆེར་སྤོང་བ་དང་། ཐམས་
ཅད་སྤོང་བ་དང་། ཉིན་ཞག་སོགས་་་་་་་་དུས་ཡུན་ཐུང་ངུས་སྤོང་བ་དང་། ལོ་ལ་སོགས་་་་་་་་རིང་དུ་

སྤོང་བ་དང་། ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྤོང་བ་དང་། གང་ཟག་རང་ཉིད་སྤོང་བ་དང་།
གཞན་སྤོང་དུ་འཇུག་པ་དང་། སྤོང་བའི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། སྤོང་བ་མཐོང་ན་
དགའ་ཞིང་ཡི་རང་བ་རྣམས་བཅུ་བཅུར་ཕྱེ་བས་བརྒྱར་འགྱུར་ལ། བསྡུ་ན་་་་་་་་་ཕྱོགས་གཅིག་

སོགས་་་་་་་་ཆུང་ངུ་དང་་་་་་་་་ཕར་ཆེར་སོགས་་་་་་་་འབྲིང་དང་་་་་་་་་འཚོ་བར་སོགས་་་་་་་་ཆེན་པོ་གསུམ་མམ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་དུའང་འགྱུར་ཏེ། ལུས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེགས་
པ་ཡིས། །ངག་གི་སྡོམ་པ་ལེགས་པ་སྟེ། །ཡིད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེགས་པ་ཡིས། །ཐམས་ཅད་
དུ་ནི་སྡོམ་པ་ལེགས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། བཞི་ལས་དང་པོ་་་་་་་་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་
དངོས་ནི། ཕྱུགས་བསད་དེ་བཙོངས་ནས་འཚོ་བ་ཤན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པའི་སེམས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། བྱ་གག་ཁྱིམ་བྱ་བསྟེན་ཅིང་བསད་པ་

དང་། ཕག་པ་བསྲེལ་ཞིང་བསད་པ་དག་གིས་འཚོ་བ་དང་། ཉ་བཤོར་ཏེ་འཚོ་བ་དང་།
རི་དྭགས་ཀྱི་རྔོན་པ་བྱས་ཏེ་འཚོ་བ་དང་། བྱ་བཤོར་ཏེ་འཚོ་བ་དང་། རི་བོང་རྒྱས་འཆོར་
བའམ་བ་གུ་རི་ཞེས་གྲགས་པའི་སྲོག་ཆགས་བམ་པ་གསོད་པ་དང་། ཆོམ་རྐུན་བྱས་ཏེ་
མ་ཕྱིན་ལེན་གྱིས་འཚོ་བ་དང་། རྒྱལ་པོས་མི་གསོད་པར་བསྐོས་པའི་གཤེད་མ་དང་།
ནགས་ནས་གླང་བོ་ཆེ་འཛིན་ཞིང་འདུལ་སྦྱོང་བྱེད་བ་དང་། སྤྲེའུ་ལྟར་སྤྲུལ་གྱི་རྩེད་མོས་
འཚོ་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་བཙོན་སྲུང་བྱེད་པ་དང་། ཕྲ་མ་དང་འདམ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཉན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

207

རྣ་བྱེད་པས་འཚོ་བ་དང་། མདོར་ན་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པ་བྱ་བའི་སེམས་པ་ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་གང་ཡིན་པའོ། །མཛོད་འགྲེལ་དུ་།
རྒྱལ་པོ་དང་། བློན་པོ་དང་ཤགས་ཟན་རྣམས་ཀྱང་དོན་གྱིས་སྡོམ་མིན་ཅན་དུ་བཤད་
ཅིང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་ཡང་། ཉམ་ཆུང་བཙོན་རྣམས་བཏང་བར་མཛོད། །འགའ་ཡང་
མི་བཏང་མེད་པར་མཛོད། །ཁྱོད་ནི་གང་ལ་གཏང་སེམས་མེད། །དེ་ལས་སྡོམ་པ་མིན་པ་

སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་འཐོབ་ཚུལ་ནི།་་་་་་་་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་བཞིན་སྡོམ་མིན་དང་རིས་བརྒྱད་མ་

གཏོགས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཚང་བ་དང་ཉི་ཚེ་བ་ཡང་ཡོད་ཅེས་མདོ་སྡེ་བ་ཟེར་རོ།། སྡོམ་མིན་དེ་དག་གི་
ལས་སྐྱེས་པས་སམ་ཞེས་པ་དེའི་རིགས་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་འཐོབ་པའང་ཡོད་ལ།
གཞན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་ན་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་ཐོབ་པ་སྟེ། ལུས་ངག་གི་སྦྱོར་

བས་དེ་དག་གི་ལས་སྤྱད་པར་ངེས་པ་བྱས་པའོ། །དེའང་། སྡོམ་པ་མིན་པ་བྱ་བའམ།

ཁས་ལེན་པ་ལས་ཐོབ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་གཏོང་རྒྱུ་་་་་་་་་ལས་དེ་བསམ་པ་ཐག་པས་བཏང་ཡང་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་ན་མི་གཏོར་ཟེར་ལ་བསྡུ་བར་གཏོང་བར་ཡང་གསལ་ལོ།།་་་་་་་་ནི། སྡོམ་མིན་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་དང་། །ཤི་དང་མཚན་
གཉིས་བྱུང་བ་ལས། །ཞེས་པའོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི། ལུས་ངག་མི་སྡོམ་པས་ན་སྡོམ་མིན་དང་། དམ་པས་སྨད་
ཅིང་འབྲས་བུ་མི་འདོད་པ་སྐྱེད་པས་ན་ཉེས་སྤྱད་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཡིན་པས་ན་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལུས་ངག་གི་ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ་དངོས་ཀྱིས་
བསྡུས་པས་ལམ་ཡང་ཡིན་པ་སྟེ། སྡོམ་པ་མིན་དང་ཉེས་སྤྱད་དང་། །འཆལ་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལས་དེའི་ལམ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

208

བར་པ་ནི། སྡོམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། བཞི་

ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་དངོས་ནི། སྡོམ་པ་ལྟ་བུ་དགེ་བ་རྒྱུན་ཆགས་པ་མ་ཡིན། སྡོམ་པ་མ་ཡིན་
པ་ལྟ་བུའི་མི་དགེ་བ་རྒྱུན་ཆགས་པའང་མ་ཡིན་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་སྦྱིན་པ་དང་སྙན་
པར་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བའམ། ཁུ་ཚུར་དང་ཐལ་ལྕག་བསྣུན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། རེས་འགའ་བར་འགྱུར་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་འཐོབ་ཚུལ་ནི། ལྷག་མའི་རྣམ་རིག་མིན་ཞིང་དང་། །ལེན་དང་གུས་
པར་བྱེད་ལས་ཐོབ། །ཅེས་པ་ལྟར་རྫས་་་་་་་་་དགེ་འདུན་ལ་ཀུན་དགའ་ར་བ་འབུལ་བ་དང་། དེར་གཙུག་ལག་ཁང་བརྩིག་པ་དང་། དེར་མལ་ཆ་དང་སྟན་དབུལ་བ་དང་། དེར་འཚོ་བ་ནར་མར་འབུལ་བ་དང་། གློ་བུར་དུ་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ་ལ་སྦྱིན་པ་དང་ནད་པ་དང་ནད་གཡོག་ལ་སྦྱིན་པ་དང་། ཡུལ་ངན་ནམ་རླུང་ངམ་ཆར་འབབ་པ་ན་བདེ་བ་ལ་རེག་པའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པའོ།།་་་་་་་་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ལྟ་བུ་ཞིང་ཕུལ་བ་

དང་། ཟས་ཀྱི་སྔོན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་བྱའོ་ཞེས་སོགས་ཡིད་མ་བླངས་པ་དང་། དགེ་
མི་དགེའི་བྱ་བ་རྩོམ་པའི་གུས་པ་ལས་ཐོབ་བོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ལྡན་ཚུལ་ནི། སྡོམ་མིན་གནས་པའི་དགེ་བ་དང་། སྡོམ་པ་གནས་པའི་

མི་དགེ་བའི། །རྣམ་རིག་མི་ལྡན་ཇི་སྲིད་དུ། །རབ་དང་ཉོན་མོངས་ཤུགས་ལྡན་པར། །
ཞེས་པ་ལྟར་སྡོམ་མིན་ཅན་མིན་ཅན་མཆོད་རྟེན་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རབ་
ཏུ་དང་བའི་ཤུགས་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་དགེ་བ་དང་། སྡོམ་ལྡན་གཞན་ལ་འཐབ་པ་ལ་སོགས་
པ་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཤུགས་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་མི་དགེ་བ་ལྡན་པའོ། །
བཞི་པ་་་་་་་་གཏོང་རྒྱུ་ནི། བར་མ་ཤུགས་བླངས་བྱ་བ་དང་། དོན་ཚེ་རྩ་བ་ཆད་པ་
ལས། ཞེས་པ་ལྟར། དད་པ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཤུགས་ཆད་པ་དང་། བླངས་བ་བཏང་
བ་དང་། ཇི་ལྟར་བླངས་པའི་བྱ་བ་མ་བྱས་པ་དང་། མཆོད་རྟེན་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཞིག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

209

པ་དང་། ཚེ་ཆད་པས་གཏོང་ཞིང་། ཁྱད་པར་དགེ་བ་ནི་དགེ་རྩ་གཅོད་པར་རྩོམ་པས་ཀྱང་གཏོང་ངོ་། །
འབྲས་བུའི་ཆ་ནས་བཤད་པ་ལ། འབྲས་བུའི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ། འབྲས་
བུ་མྱོང་བའི་དུས་ཀྱིས་བཤད་པ། ངོ་བོ་རྣམ་སྨིན་གཉི་གས་བཤད་པའོ། །ངོ་བོ་ལ། བདེ་
བ་སྡུག་བསྔལ་བཏང་སྙོམས་གསུམ་མྱོང་འགྱུར་གསུམ་ལས། དང་པོ་བདེ་བ་མྱོང་བར་
འགྱུར་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཟུགས་ཁམས་བསམ་གཏན་དང་

པོ་གསུམ་པོ་དག་གི་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་དགེ་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། གང་མི་དགེ་བ་སྟེ་
ངན་སོང་ལ་གསུམ་ སོགས་པར་འཕེན་པའོ། །གསུམ་པ་་་་་་་་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་
བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་གསུམ་པོ་དག་
ལས་གོང་མ་བཞི་བ་དང་གཟུགས་མེད་དུ་འཕེན་པའི་དགེ་བའོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཀུན་གཞ་དང་མཚུངས་ ིལྡན་བཏང་སམས་

ྙོ མྱོང་འགྱུར་ཡན་མོད་ཀྱི། ི ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་ཚོར་
བ་དེ་དག་ནི་འཇུག་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དུས་ལ་གསུམ་སྟེ། མཐོང་བའི་ཆོས་དང་སྐྱེས་ནས་དང་། །ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་་་་་་་་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱོང་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། ལས་
གང་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་བྱས་པས་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་

རྣམ་པར་སྨིན་ཞིང་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེའང་། ཞིང་དང་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ལས།

ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་་་་་་་་་དང་པོ།་་་་་་་་ཞིང་ལས་ནི་འདི་ལྟར། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་མཆོག་
ཏུ་ཕན་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཅན་བྱམས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་དང་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལས་ནི་འབྲས་བུ་ཚེ་འདི་ལ་འབྱུང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

210

བ་དང་། བྱམས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་ཇི་ལྟ་བར། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པའི་སེམས་
ཤིན་དུ་སྲུང་བར་གནས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། མྱང་འདས་ལྟར་མཆོག་
ཏུ་ཞི་ཞིང་འཕགས་པའི་གནས་པ་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། མི་དགེ་བ་
ཐམས་ཅད་མི་བྱེད་པའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ཅིང་མཐོང་སྤང་གིས་དག་པའི་གནས་གྱུར་སར་བ་

ཐོབ་པ་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་། མཐར་ཐུག་ཅིང་སྒོམ་སྤང་མ་ལུས་པས་དག་
པའི་གནས་གྱུར་སར་བ་ཐོབ་པ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ལངས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་

མཐར་ཐུག་པ་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་
མང་པོ་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་

ནོ། །ཞིང་པ་དབུལ་བོས་སྟོན་པ་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ་བས་ཞིང་གསེར་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། དགེ་སློང་གཅིག་གིས་དགེ་འདུན་ལ་བུད་མེད་ཅེས་བརྗོད་པས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བུད་མེད་དུ་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གང་དག་འགོག་བྱམས་ཉོན་མོངས་མེད། །མཐོང་དང་དགྲ་བཅོམ་འབྲས་ལངས་པ། །དེ་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པ་ཡི། །འབྲས་བུ་འཕྲལ་དུ་མྱོང་བར་
འགྱུར། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །
གཉིས་པ་་་་་་་་བསམ་པ་ལས་ནི། ཡང་ན་ལས་གང་བསམ་པ་དད་སོགས་དང་ཉོན་
མོངས་ཤིན་ཏུ་དྲག་ཅིང་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཀུན་ནས་བླངས་པའི་སྦྱོར་བས་དགེ་བའམ་མི་དགེ་
བ་སྤྱད་པ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འཕྲལ་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་། ས་དེའི་འདོད་ཆགས་གཏན་བྲལ་ཕྱིར། །རྣམ་སྨིན་ངེས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་འདོད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བ་འདོད་པའི་ས་བའི་ལས་མྱོང་ངེས་ཡོད་
པ་ལྟ་བུའང་མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་བར་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་སྐྱེས་ནས་མྱོང་བ་འགྱུར་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། ལས་གང་བྱས་པའི་སྐྱེ་བ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

211

དེ་ལ་ཚེ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆད་པ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་

པར་སྨིན་ཞིང་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། མཚན་གཞི་དཔེར་བརྗོད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ་མཚམས་
མེད་པ་ལྔའི་ལས་རྣམས་སོ། །
དེའི་་་་་་་་་དོན་དྲུག་གི་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི་་་་་་་་་ཀྲི་ཡ་་་་་་་་དཔུང་བཟངས་སུ། གང་ཞིག་ཕ་མ་དགྲ་

བཅོམ་གསོད། །མཐུན་པའི་དགེ་འདུན་དབྱེན་བྱེད་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་ལ་སྡང་སེམས་ཀྱིས། །མི་གང་སྐུ་མཚལ་འབྱིན་བྱེད་པ། །ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་ལས་འདི་རྣམས། །

རྒྱལ་བས་མཚམས་མེད་ལྔ་རུ་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། ཁ་ཅིག་་་་་་་་་སྒྲོན་གསལ་དུ།་་་་་་་་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་འཇིག་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་དང་། བདེ་ཆེན་རྡོ་རྗེ་་་་་་་་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱོད་པའང་མཚམས་མེད་དུ་བཞེད་ཅིང་།
གཉིས་པ།་་་་་་་་གང་ན་ཡོད་ན། མཛོད་དུ། མཚམས་མེད་གླིང་གསུམ་དག་ན་ཡོད། །ཟ་མ་སོགས་ལ་མི་འདོད་དེ། །ཕ་མའི་་་་་་་་ཕན་དང་་་་་་་་་རང་གི་་་་་་་་ངོ་ཚ་ཆུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་
པ་ལྟར་གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་ལ་ཡོད་དོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་ཕོ་མོས་རང་གི་ལུས་དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཕ་མ་
མིའི་འགྲོ་བ་ཡིན་པ། བསད་སེམས་ཀྱིས་རང་ངམ་བསྐོས་པས་མ་ནོར་བར་བསད་ནས་མཚམས་མེད་དང་པོ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། །མཚན་ནི་གཞན་དུ་གྱུར་ཀྱང་རུང་། །གང་གི་

ཟླ་མཚན་ལས་བྱུང་མ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕ་མ་མཚན་གྱུར་པ་བསད་ནའང་འགྱུར་ཞིང་།

གཞན་གྱི་ཟླ་མཚན་གཞན་གྱི་མངལ་དུ་བླུགས་པ་ལས་སྐྱེས་ན་སྔ་མ་ལས་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མའང་བྱ་བ་ཞུ་བའི་གནས་སུ་གསུངས་སོ། །ཕ་མ་མི་མ་ཡིན་པ་བསད་པ་ལས་ནི་མི་

འགྱུར་ཞིང་། ཁྲིའི་འོག་ན་མ་ཡོད་པར་མ་ཤེས་ཏེ་བསྡད་པས་ཆག་ནས་ཤི་བ་དང་། ཁྲུས་

མཁན་གྱི་བུས་སྦྲང་བུ་ལ་བསྣུན་པས་ཕ་ཤི་བ་ལྟ་་་་་་་་་དགྲ་བོ་བློ་དང་ལྡན་པ་མཆོག་ཡིན་གྱི། །མཛའ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

212

བཤེས་བློ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལྟ་མིན། །བློ་གྲོས་བྲལ་བས་སྦྲང་བུ་བསད་སྙམ་པས། །ཕ་ཡི་ཀླད་པ་བཅོམ་པར་གྱུར་
པ་ལ་ལྟོས། །ཞེས་སོ།།་་་་་་་་བུ་གཞན་ལ་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་མི་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་གསོད་པ་སྟེ། འདི་བསད་དོ་ཞེས་རྟེན་ངེས་པར་བཟུང་
བའི་ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་མིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་དགྲ་བཅོམ་བསད་ཀྱང་འགྱུར་ལ། ཆོས་
ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་བརྗེད་བྱང་དང་སྒྲོན་གསལ་ལས།་་་་་་་་ཕ་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ་ལས་ནི་་་་་་་་་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི། ཕ་བསད་ཀྱི་མཚམས་མེད་གཅིག་ལས་ཀྱང་མེད་འགྱོད་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཟེར། སྐྲ་
ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་མཚམས་མེད་པ་གཉིས་བྱས་ཏེ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུ་གཉིས་དང་སྒོ་ཀྱིས་སྤྱོད་ཀྱི།་་་་་་་་མཚམས་མེད་
གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་་་་་་་་་རྒྱལ་པོ་སྲས་སོགས་་་་་་་་འདོད་ཅིང་། བསྔུན་འོག་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་
མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་གསོད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་རྗེས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས་ཤིའང་མཚམས་
མེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །
བཞི་པ་ནི་དགེ་འདུན་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་བྱེད་པ་སྟེ། དེའང་། དགེ་སློང་ལྟ་སྤྱོད་

ཚུལ་ལྡན་པས། །འབྱེད་དོ་གཞན་དུའོ་བྱས་པ་རྣམས། །སྟོན་དང་ལམ་གཞན་ལ་བཟོད་པ། །བྱེ་བའོ་དེ་ནི་མི་གནས་སོ། །དེ་ནི་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དུ་འདོད། །འཛམ་བུའི་གླིང་

ནའོ་དགུ་སོགས་ཀྱིས། ཞེས་པ་ལྟར་འབྱེད་པ་པོ་་་་་་་་་ཁྱིམ་པ་དང་དགེ་སློང་མ་དང་འདོད་སྲེད་སྤྱོད་
པས་མ་ཡིན་གྱི།་་་་་་་་དགེ་སློང་ལྟ་བ་སྤྱོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ། གནས་སྟོན་པའི་སྤྱན་་་་
་་་་་བཟོད་དཀའ་ཞིང་བཀའ་བཙན་པ་དེས་འཕགས་པ་དབྱེ་བར་མི་ནུས་པས།་་་་་་་་སྔ་ལས་གཞན་དུ། གང་

ཟག་སོ་སོ་་་་་་་་་འཕགས་པ་དབྱེ་བར་མི་ནུས་པས་་་་་་་་སྐྱེ་བོའི་དགེ་སློང་རྣམས། །དབྱེ་འདོད་ཀྱི་གསོལ་
བ་དང་ཚུལ་ཤིང་གིས་འབྱེད་ལ།་་་་་་་་ཚུལ་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་། དེས་བཤད་
པ་ལ་ལམ་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དུས་ཞག་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པར་
འདུམས་ཞིང་། ལམ་ལ་འཇུག་པའི་གེགས་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལས་ཕྱེ་བས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

213

འཁོར་ལོའི་དབྱེ་ན་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཛམ་བུ་གླིང་ཁོ་ན་ཡོད་ཅིང་། དབྱེ་ཡུལ་དང་དབྱེ་བྱ་
བཞི་བཞི་དང་འབྱེད་མཁན་དགེ་སློང་དགུ་ཡན་ཆད་ཚང་བ་ལས་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི། དང་

པོ་མཐའ་སྐྱོན་ཟུང་ཅིག་གི །སྔ་རོལ་ཐུབ་པ་ནོངས་པ་དང་། །མཚམས་མ་བཅད་པ་དག་
ཏུ་ཡང་། །འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐོར་མ་ཐག་པ་་་་་་་་་ན་དབྱེ་བྱ་མེད་པས།་་་་་་་་དང་། མཐའ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཀ་་་་་་་་་དགེ་འདུན་ཤ་གཅིག་པ།་་་་་་་་དང་། བསྟན་པ་ལ་་་་་་་་་ལྟ་ཚུལ་གྱི།་་་་་་་་སྐྱོན་མ་བྱུང་བ་དང་། སྡུམ་པ་བོ་་་་་་་་་མེད་
པས།་་་་་་་་མཆོག་ཟུང་ཅིག་མ་བྱུང་བའི་སྔ་རོལ་དང་། འགྲན་ཟླར་བཟུང་བའི་སྟོན་པ་་་་་་་་་མེད་
པས་་་་་་་་འདས་པ་དང་། མཚམས་ནང་གཅིག་ཏུ་དབྱེ་དགོས་པས་་་་་་་་མཚམས་མ་བཅད་པ་སྟེ་དུས་
དྲུག་ཏུ་མི་འབྱུང་ངོ་། །
གཉས་པ་

ི་་་་་་་ལས་ཀྱི་དབན་ནྱེ་གིང་གསུམ་ན།

ླི མདོ་ལས་་་་་་་་དེ་ན་ི་་་་་་་་དགེ་སློང་་་་་་་་བརྒྱད་དག་
ཡན་ཆད་ཀྱིས། །ཞེས་པ་ལྟར་བསྟན་པ་གནས་པ་ན་མཚམས་ནང་གཅིག་ཏུ་དགེ་འདུན་
མི་མཐུན་པས་ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གང་རུང་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་མཚམས་མེད་མ་ཡིན་ནོ། །
ལྔ་པ་ནི་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་ཐུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་བཀྲོངས་པར་མི་ནུས་
ཀྱང་། དགྲོང་བར་འདོད་པའི་བསམ་པས་ཁྲག་འབྱིན་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བརྡེག་པར་
སེམས་ལས་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་བརྡེག་པའི་བསམ་པ་ཙམ་ཡིན་ན་ནི་དངོས་གཞིར་མི་

འགྱུར་རོ། །
བཞི་བ་་་་་་་་ཉེས་དམིགས་ནི། །མཚམས་མེད་སྦྱོར་བ་བྱས་ལས། །འདོད་ཆགས་
བྲལ་བ་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་མོད། ཐེག་ཆེན་པའི་གཞུང་དུ་ནི། དེ་ཡང་ཆོས་
ཉིད་ངེས་པར་བསམས་ན་མྱུར་དུ་དེ་ལས་ཐར་འགྱུར་གྱི། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་མ་སྐྱེས་དགྲ་ལྟ་བུའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

214

ལྔ་བ་་་་་་་་ལྕི་ཡང་ནི། དགེ་འདུན་དབྱེན་ཕྱིར་བརྫུན་སྨྲ་བ། ཁ་ན་མ་ཐོ་རབ་ཆེར་
འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ལྔའི་ནང་ནས་དབྱེན་ལྕི་སྟེ་ཆོས་སྐུ་ལ་བསྣུན་ཞིང་མཐོ་རིས་དང་
ཐར་བའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བསྐལ་པར་མནར་མེད་སྨིན་པར་འགྱུར། ཞེས་དབྱེན་བྱེད་པ་པོ་མནར་མེད་དུ་ངེས་ཤིང་། གཞན་གྱིས་དམྱལ་བར་ལྟུང་ཡང་མནར་མེད་དུ་མ་ངེས་སོ། །
དྲུག་པ་་་་་་་་རྩོད་སྤང་ནི། ཕ་མ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི་ཆོས་སྲེད་ལྟ་བུ།་་་་་་་་གང་ཟག་
གཅིག་གིས་མཚམས་མེད་མང་པོ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ལ་གཅིག་ཅར་སྨིན་
ན་གཅིག་དང་དུ་མ་་་་་་་་་ལྕི་ཡང་་་་་་་་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། རིམ་གྱིས་སྨིན་ན་ཚེ་ཕྱི་མ་ཁོ་
ན་ལ་མྱོང་བ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལྷག་པས་གནོད་པ་ལྷག་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་་་་་་་་་དང་འགྲེལ་བ་་་་་་་་ལྟར་མང་བོའི་རྣམ་སྨིན་གཅིག་ཅར་མྱོང་སྟེ། དེའི་ལུས་ཤིན་

ཏུ་གཞོན་ཤ་ཅན་མནར་མི་བཟོད་པ་འགྲུབ་ཅིང་། ཆད་པ་དང་མི་བཟད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་
འབྱུང་བས། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་མང་བོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་དགེ་བ་
ཞིང་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་དང་། མི་དགེ་བ་གཞན། མ་
་་་་་་

གསོད་པ་དང་ཉེ་བ་་་་་་་་དགྲ་བཅོམ་མ་་་་་་་་་འདོད་པས་་་་་་་་སུན་ཕྱུངས་དང་། །ཕ་གསོད་པ་དང་ཉེ་བ་་་་་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་གནས་དང་། །་་་་་་་་གང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན། །གང་ནས་

མཚན་གྱི་ལས་བྱེད་པ། །བདེ་འགྲོ་རིགས་མཐོ་སྐྱེང་བར་མཚུངས། །ཕོར་འགྱུར་ཚེ་རབས་དྲན་མི་ལྡོག། ཅེས་
མཛོད་ལས་སོ།། དགྲ་བཅོམ་གསོད་པ་དང་ཉེ་བ་་་་་་་་སློབ་པ་གསོད་དང་་་་་་་་་དབྱེན་དང་ཉེ་བ་་་་་་་་དགེ་འདུན་གྱི། །ཞལ་དུ་་་་་་་་འདུ་བའི་སྒོ་ནི་དགུ་འཕྲོག་པ་དང་། །མཚམས་མེད་པ་དང་ཆ་འདྲ་
སྟེ། །་་་་་་་་ཉེ་བ། ལྔ་བ་་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ལ་ཁྲག་འབྱིན་པ་དང་ཉེ་བ་་་་་་་་མཆོད་རྟེན་འཇིག་པ་ཡིན། །

ཞེས་པ་མཚམས་མེད་དང་ཉེ་བ་ལྔའང་སྐྱེས་ནས་མྱོང་བ་ཡིན་ནོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

215

གསུམ་པ་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། ལས་གང་
བྱས་པའི་ཚེ་ཕྱི་མ་དེ་ལས་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་དུ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་
ཞིང་མྱོང་བ་འགྱུར་བ་སྟེ། ལས་བརྒྱ་བར། ལུས་ཅན་དག་གི་ལས་རྣམས་ནི། །བསྐལ་
པ་བརྒྱར་ཡང་ཆུད་མི་ཟ། །ཚོགས་ཤིང་དུས་ལ་བབ་པ་ན། །འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་སྨིན་པར་
འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དུས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་མགོ་རྩོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
གཞག་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་པའི་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ། རང་རྒྱལ་ལྔ་བརྒྱ་བསད་
པས་དམྱལ་བ་ཀྱི་ཧུད་ཅེས་བྱ་བ་མཚམས་མེད་ཀྱི་དམྱལ་བར་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱེས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་གཉིས་ཀས་བཤད་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ནི་གསུམ་ལས། ངོ་བོ་གནག་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་གནག་པའི་ལས་གང་ཞེ་ན། གང་མི་
དགེ་བའོ་ཞེས་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་སྨིན་མི་འདོད་
པ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་ལྡོག་པ་དཀར་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དཀར་བའི་ལས་གང་

ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཞིང་རྣམ་

སྨིན་འདོད་པའི་མྱོང་བའོ། །ལས་དཀར་ནག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པའང་དཀར་ནག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པ་གང་ཞེ་ན། ལས་གང་འདོད་པའི་ཁམས་དང་རབ་ཏུ་
ལྡན་པའི་དགེ་སྡིག་འདྲེས་མ་ལས་རྣམ་སྨིན་བདེ་སྡུག་འདྲེས་མ་མྱོང་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལ་ངོ་
བོ་གཅིག་ལས་འགལ་ཡང་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་པས། གཞན་སླུ་བའི་
ཆེད་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པ་བསམ་པས་ནག་ལ་སྦྱོར་བས་དཀར་བ་དང་། བུ་དང་

སློབ་མ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ངག་གིས་ཐོ་འཚམ་ཡང་མི་ཕན་པ་ལ་སོགས་ཟློག་པར་འདོད་པ་སྦྱོར་བས་ནག་ལ་བསམ་པས་དཀར་བ་དག་ལ་འདྲེས་མ་ཞེས་བྱའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

216

གཉིས་པ་་་་་་་་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་མེད་པས་མི་གནག་ཅིང་

གཅིག་ཏུ་རྣམ་པར་བྱང་བས་དཀར་བ་ལ། འཁོར་བ་དང་མི་མཐུན་པས་རྣམ་པར་སྨིན་
པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཇོམས་པས་ལས་ཟད་པར་
འགྱུར་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བར་སྦྱོར་བ་དང་། དེ་ཉིད་བར་ཆད་མེད་
པར་སྤོང་བའི་ལམ་རྣམས་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གི་ཞལ་བྱུང་ནི་

ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་་་་་་་་་ཡོན་པོ་ཉེས་བ་རྙོག་པ་དང་། གཙང་བ་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ།་་་་་་་་ལས་ལྔ་གསུངས་ཤིང་།

དེའི་བར་ཆད་ནི་གསུམ་སྟེ། འཕགས་ལམ་བརྒྱད་་་་་་་་་དྲང་པོ་་་་་་་་ལ་སྒྲིབ་པའམ་དབུ་མའི་

ལམ་གྱི་བར་ཆད་མཐར་འཛིན་ལྟ་བས་ཟིན་པ་ཡོན་པོའི་ལས་དང་། སེམས་རྒྱུད་ལ་སྒྲིབ་པའམ་རྣམ་བྱང་ལ་སྡང་བའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཉེས་པའི་ལས་དང་། བསྟན་པ་ལ་
མ་དད་པའམ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་འཇིག་ལྟས་ཟིན་པ་རྙོག་པའི་ལས་སོ། །
མཐུན་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྟ་བ་དྲང་བོས་ཟིན་ཞིང་དྲི་མ་མེད་པ་གཙང་བའི་ལས་སོ། །
ངོ་བོ་ནི་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་ཟག་པ་མེད་པ་ཐུབ་པའི་ལས་སོ། །
མཛོད་དུ་ནི། མི་དགེ་་་་་་་་་བ་དང་།་་་་་་་་གཟུགས་་་་་་་་་ཀྱི་དགེ་བ་་་་་་་་་དང་འདོད་་་་་་་་་པར་་་་་་་་གཏོགས་
པའི། །དགེ་བ་ཉིད་་་་་་་་་གསུམ་་་་་་་་ནི་རིམ་བཞིན་དུ། །གནག་དང་དཀར་དང་གཉིས་ཀའི་

ལས་་་་་་་་གསུམ་སྟེ། །དེ་་་་་་་་་རྣམས་་་་་་་་ཟད་བྱེད་པ་ཟད་མེད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །བདུན་པ་སྦྱིན་པའི་ལས་གང་ཞེ་ན། སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་། སྦྱིན་པ་ཕུན་སུམ་ ཚོགས་ཚུལ། སྦྱིན་བྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། དེའི་གཞི་དང་ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་དངོས་པོ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་གཞིའམ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུ་ནི་ཡོ་བྱད་ལ་མ་ཆགས་པ་དང་། བཏང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

217

ཡུལ་ལ་ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་། ལས་འབྲས་ལ་གཏི་མུག་མེད་པའོ། །ཀུན་ནས་སློང་བ་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་མ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གཏོང་བའི་སེམས་པའོ། །
དངོས་པོ་ནི་ཆོས་དང་ཡོ་བྱད་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་ནི་

གཏོང་བ་ན་ལུས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་གཏོད་པ་དང་། ངག་གི་ལས་ཀྱིས་ཁྱེར་ཅིག་ཅེས་ཟེར་བ་
དང་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱིན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། མདོར་སྦྱིན་པའི་ངང་

ཚུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱིར་ཞིང་ཡང་དང་ཡང་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྦྱིན་པ་
དང་། དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་དང་སློང་བ་དང་ཕོངས་པ་དང་འགྲོན་པོ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་ཞེས་པ་ལྟར་ཉེ་རིང་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོགས་མི་འབྱེད་པར་སྦྱིན་པ་དང་། བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་
དང་གོས་དང་རྒྱན་དང་སྨན་དང་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་དང་མིའི་ཡོ་བྱད་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་

སྦྱིན་ཞེས་པ་ལྟར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྦྱིན་པའི་ཕྱིར་དོན་གསུམ་གྱིས་སྦྱིན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་མདོ་ལས། ལྷུག་པར་གཏོང་བ་དང་། ལག་རྐྱང་བ་དང་། གཏོང་བ་ལ་དགའ་བ་དང་། མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དང་།
གཏོང་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ལེགས་པར་འགྱེད་པ་ལ་དགའ་བ་ཞེས་
གསུངས་པའི་རིམ་པ་ལྟར་སྲིད་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་མི་བསྔོ་ཞིང་། མི་གནས་

པར་སྦྱིན་པ་དང་། བསམ་པ་དང་སྦྱིན་བྱའི་སྒོ་ནས་རྒྱ་ཆེར་སྦྱིན་པ་དང་། རངས་ཤིང་

འགྱོད་པ་མེད་པར་དགའ་བས་སྦྱིན་པ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་ཕྱིར་ཞིང་སྦྱིན་པ་དང་། བསམ་སྦྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱོགས་མི་འབྱེད་ཀྱང་ཞིང་གི་སྒོ་ནས་སྣོད་བཟུང་བ་ལ་སྦྱིན་པ་
དང་། རང་གི་འཁོར་དང་གློ་བུར་དུ་འོངས་པ་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པར་ལེགས་པར་བགོས་ཏེ་སྦྱིན་པས་དོན་དྲུག་གིས་ཀྱང་སྦྱིན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་རིགས་པར་བྱའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

218

གསུམ་པ་ནི། དེའང་སྦྱིན་བྱ་ལ་ལྟོས་པ་ཇི་ལྟར་ན་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་
པར་རིག་པར་བྱ་ཞེ་ན། མདོ་ལས། ལྡང་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ལྟར་
སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་བཅོལ་མ་ལ་བསྙོན་འདེབས་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་གནོད་
པས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ལག་དར་བའི་མཐུས་བསྒྲུབས་པ་ཞེས་པ་ལྟར་སྦྱིན་པར་བྱ་
བའི་དངོས་པོ་གཞན་གྱིས་འབད་པས་བསྒྲུབས་པ་ལས་ཕྲོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྡུལ་
དང་དྲི་མས་མ་ཕོག་པ་ཞེས་པ་ལྟར་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་མ་རུལ་ཞིང་དྲི་མ་མེད་པ་
དང་། ཆོས་དང་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟར་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དུག་དང་མཚོན་ཆ་དང་
བསད་ཤ་དང་ཆང་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པ་རུང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ལྟར་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་གཞལ་གཡོ་དང་ལོག་འཚོས་བསྒྲུབས་པ་ལ་སོགས་པ་སྤངས་
ཏེ་ཆོས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་དོན་ལྔས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །
དང་པོ་་་་་་་་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལས་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡན་ལག་དྲུག་
ལྡན་བཤད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྐྱེན་ཚང་བས་ཡང་
དག་པར་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཉམས་པར་རྗེས་སུ་སྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་
སོ་སོར་ཐར་བའི་སྡོམ་པས་བསྡམས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པ་ནི་སྲུང་བ་པོ་སོ་སོར་ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཆོ་ག་དང་
སྤྱོད་ཡུལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འཕྲལ་གྱི་ཡོ་བྱད་དང་ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་པར་དག་
པ་ཆོ་ག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། དགེ་སློང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་གནས་གསོད་པའི་
ས་དང་། སྨད་འཚོང་དང་། ཆང་འཚོང་དང་། གདོལ་བའི་ཁྱིམ་དང་། རྒྱལ་བོའི་ཕོ་བྲང་སྟེ་ལྔ་སྤངས་པས་སྤྱོད་ཡུལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྨད་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆུང་ངུ་ཙམ་རྣམས་ལ་ཡང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

219

འཇིག་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཞེ་ན།་་་་་་་་རྩྭ་གཅོད་པ་ལྟ་བུ། སྟོན་པས་བཀག་པའི་དབང་གིས་ཉེས་
པར་འགྱུར་བ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་བཅུ་་་་་་་་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེས་པར་
འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་རྣམས་སྤོང་ལ། བཅས་པ་ལའང་རང་བཞིན་དང་

འདྲ་བར་བསམ་པ་དྲག་པོས་འཛེམ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་སློབ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་སློབ་ཅེ་ན། བསླབ་པའི་གཞི་དགེ་
སློང་གི་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གང་བླངས་པ་རྣམས་ལ་བསླབ་
བྱ་ཐམས་ཅད་སྣ་གཅིག་ཀྱང་མ་ཉམས་པར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྲུང་ཞིང་སློབ་པའི་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་མདོ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་སྤྱོད་བཤད་པ་་་་་་་་འི་སྡོམ་་་་་་་་ནི། བསྡམས་པ་

ཕུན་ཚོགས་ཡོངས་དག་དགེ། ཁ་ན་མ་ཐོ་གནོད་པ་མེད། །རྗེས་མཐུན་རྗེས་འབྱོར་ཐབས་

ལྡན་འཚམས། །མཐུན་ཞིང་གདུང་འགྱོད་ཡིད་གཅགས་མེད། །ཅེས་པ་བཅུ་བཞིའོ། །དེ་
ལ། ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་བསྡམས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པས་
གསུངས་པ་ལྟར་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་
ལེགས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྒོ་གསུམ་གྱི་ལྟུང་བར་མི་བྱེད་ཅིང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆུད་མི་གསོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་
ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ལྟུང་བའི་དྲི་མས་མ་གོས་
པའི་ཕྱིར་འགྱོད་པ་མེད་པ་དང་ལས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་བདེ་བར་མཉམ་
པར་བཞག་པ་ལས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་ལ་གནས་ཤིང་དེས་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཐག་བསྲིང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དགེ་བ་ཡིན་ཞེ་ན།
ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པས་སྐྱེད་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

220

དགེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡིན་

ཞེ་ན། མཐོ་རིས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སྨོན་ནས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པས་གནས་པ་རྣམ་པར་

སྤངས་ཏེ་ཐར་བའི་ཆེད་དུ་འབད་པས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་
ན་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གནོད་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་ལ་བསྟོད་པ་ལ་
སོགས་པས་གཞན་ལ་ཁྱད་གསོད་དང་བརྙས་ཐབས་མི་བྱེད་ཅིང་སེམས་མི་བསྲེགས་
པས་འགྲོགས་ན་བདེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་རྗེས་སུ་
མཐུན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱོད་པ་དག་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་མཐུན་
པ་འཕགས་པའི་ལམ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་རྗེས་
སུ་འབྱོར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་དགེ་བའི་ཡོན་ཏན་མི་གཡོབས་ཤིང་མི་ངོམས་པ་དང་།
སྡིག་པའི་ཉེས་པ་མི་འཆབ་ཅིང་མཐོལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་
སྤྱོད་པ་ཐབས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བསྟེན་ན་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བས་ཉེ་བར་འགྲོ་བར་

འོས་པས་ན་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་མང་བོ་ཉེ་བར་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་འཚམས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་
གི་མཁན་པོ་ལ་སོགས་པ་བླ་མ་རྣམས་དང་བླ་མ་དང་ཡོན་ཏན་འདྲ་བས་བཀུར་བར་འོས་པ་རྣམས་ལ་ང་རྒྱལ་བཅགས་ནས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་མཐུན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་ལྟ་བ་ལ་མཆོག་
འཛིན་མེད་པར་བླ་མའི་གདམས་ངག་ལ་མཐུན་པར་འཛིན་ཞིང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གདུང་བ་མེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། མེ་ལྔ་
བསྟེན་པ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་ཐུབ་དྲག་པོ་དང་། ཐལ་བས་འབྱུག་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྤྱོད་པ་ངན་ངོན་ལ་མོས་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་གི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

221

ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཕྱིས་འགྱོད་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁྱིམ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཞིང་ལས་དང་ཚོང་
ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱིས་མཐའ་སྤངས་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་
ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཡིད་ལ་གཅགས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དགེ་བའི་
ཕྱོགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པར་ཇི་ཙམ་ནུས་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྒྲུབས་
ཟིན་པས་མ་གྲུབ་སྙམ་པའི་ཡིད་ལ་གཅགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ལས་རང་གིས་མྱོང་ཚུལ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མདོ་དྲང་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ། སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་ལས་བདག་གིར་བྱ་བ། ལས་ཀྱི་བགོ་
སྐལ་ལ་སྤྱོད་པ། ལས་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་པ། ལས་བརྟེན་པར་བྱ་བ་དག་སྟེ། ལས་ནི་སེམས་

ཅན་མཐོན་པོ་དང་དམའ་བ་དང་། ངན་པ་དང་གྱ་ནོམ་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ལ་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་བཤད་པ་ལ། ལས་བདག་གིར་བྱ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རང་གིས་བྱས་
པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་སུ་
མྱོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་བསྟོད་པར།་་་་་་་་བྲམ་ཟེ་རྣམས་ནི་དགེ་སྡིག་དག། བྱིན་
པ་ལེན་ཞིང་འཕྲོ་བར་སྨྲ། །ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་ཆུད་མི་ཟ་དང་། །མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་མེད་གསུངས། །་་་་་་་་འོ་ན་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་གཞན་གྱིས་དགེ་བ་བྱས་པ་གཞན་ལ་མི་ཕན་ནམ་ཞེ་ན། བྱེད་དུ་བཅུག་
པ་དང་སྦྱིན་བདག་སོགས་ཡིན་ན་རང་གིས་བསགས་པའི་ཆ་ཡོད་ཅིང་དེ་ལྟ་མིན་ན་གཞན་ལ་རྣམ་སྨིན་འབྲས་
བུར་མི་འགྱུར་ཡང་འབྱིན་པའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བས་ཤིན་ཏུ་ཕན་ཏེ། ཤཱ་རིའི་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་དམྱལ་
བ་པ་རྣམས་བདེ་བ་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་བྱས་པས་དེ་ལ་དུཿཁ་དྲག་ཏུ་སྐྱེས་པ་སྟེ། དེ་དག་ལ་བདེ་སྡུག་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དེ་ལྟ་བུ་ལ་རག་ལས་པ་ཡོད་པ་དེ་རྐྱེན་
དེས་མངོན་དུ་འབྱིན་པར་བྱེད་པས་རང་གིས་མྱོང་བ་དང་མི་འགལ་ཞེས་ལུང་འགྲེལ་དུ་འབྱུང་ངོ་།།་་་་་་་་ཞེས་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

222

ལྟར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་རང་གིས་བྱས་པའི་

ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་རང་གིས་མྱོང་བ་དེ་ལའང་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་འདོད་པ་དང་།
མི་དགེ་་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་འདོད་པ་སོ་སོར་མྱོང་བར་རང་དང་མཐུན་པའི་བགོ་སྐལ་
ལ་མ་འདྲེས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལས་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
རྒྱང་ཕན་པ་ལྟར་རྒྱུ་གཏན་ནས་མེད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལྟར་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་དབང་

ཕྱུག་ལ་སོགས་པར་འདོད་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་ལས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་གནས་ཡིན་

ལ་དེ་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་དེ་དག་ནི་འཁོར་བར་འཇུག་པ་ལས་བརྩམས་པ་སྟེ། ལྡོག་པ་ལས་ཀྱང་
བརྩམས་ནས། ཇི་ལྟར་ན་ལས་བརྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་འཁོར་བར་བཅིངས་པ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གཉེན་པོ་ཟག་པ་མེད་
པའི་ལས་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་པར་བྱ་བའི་རྟེན་ནམ་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སེམས་ཅན་མཐོན་པོ་དང་དམའ་བ་གང་ཞེ་ན། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་གིས་བདེ་འགྲོར་

ལུས་ཐོབ་པ་ནི་མཐོ་བ་དང་། ངན་འགྲོར་ལུས་ཐོབ་པ་ནི་དམའ་བའོ། །ངན་པ་དང་གྱ་ནོམ་པ་གང་ཞེ་ན། རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་དབང་གིས་ཡུལ་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ཚེ་ཐུང་བ་ལ་སོགས་
པ་སྐྱོན་དང་ལྡན་པ་ནི་ངན་པ་དང་ཚེ་རིང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ནི་གྱ་
ནོམ་པའོ། །
ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མདོ་བཀོད་དེ་དྲི་བ་ནི། སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའང་མིན་པས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་
པ་བསམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཉིས་པ།་་་་་་་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

223

དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་བཟློག་ཟླ་བསམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་ནི་རྒྱུ་ལས་

དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་བདེ་འགྲོ་ལྷ་དང་མི་རྣམས་

ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་ནས་འདོད་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མྱོང་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གྱིས་ཁྱབ་
པའོ། །རྒྱུ་ལས་མི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་
དང་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་གནས་ངན་པར་སོང་བས་ན་ངན་སོང་། འགྲོ་བ་ངན་པར་

སྐྱེས་པས་ན་ངན་འགྲོ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་གཡང་སར་ལྟུང་བས་ན་ལོག་པར་ལྟུང་བ་རྣམས་
སུ་སྐྱེས་ནས་མི་འདོད་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མྱོང་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བསམ་གྱིས་ཁྱབ་
པའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། བསམ་པར་ནུས་ཤིང་། བསམས་ན་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་སོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སྐབས་དོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལའང་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་སྤང་
བྱ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ནི། རྒྱུ་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་འདི་དང་
འདིས་འབྲས་བུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་ཐ་དད་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའོ། །ཞེས་པ་སྟེ།
བསྟོད་པ་དང་མཛོད་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་རྨ་བྱའི་མདོངས་ནི་གཅིག་པུ་ལ། །རྒྱུ་ཡི་དབྱེ་བ་ཇི་སྙེད་པ། །
དེ་མཁྱེན་པས་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཏེ། །ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་མིན་པས་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཀུན་
མཁྱེན་ལས་གཞན་པས་བསམ་པར་མི་ནུས་ཤིང་། བསམས་ན་མགོ་མྱོས་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྐྱོན་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དེ་དག་ཉིད་གནས་གྲོང་ཁྱེར་
ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་གང་དུ་བྱས་པ་དང་། གཞིའམ་དངོས་པོ་སེམས་ཅན་དང་སེམས་
ཅན་མ་ཡིན་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་དང་། རྒྱུ་དགེ་མི་དགེའི་རྩ་བ་དད་སོགས་དང་ཆགས་སོགས་གང་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལུས་ཀྱི་བཀོད་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་གྲུབ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

224

པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཕྲ་མོ་རྣམས་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྟེ། ཡང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་ཕྱིའི་
འཇིག་རྟེན་ནམ་སྲན་མ་ཟླུམ་པ་དང་ཚེར་མ་རྣོ་བ་དང་། མེ་གྱེན་དུ་འབར་བ་ལ་སོགས་
པའི་དངོས་པོ་སྣ་ཚོགས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པོ། །
ནོར་བུའི་ནུས་པས་ཆུ་ཤེས་ལས་ཆུ་དང་མེ་ཤེལ་ལས་མེ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྔགས་ཀྱི་ནུས་པས་མེས་མི་འཚིག་པ་དང་། དུག་གཞིལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྨན་གྱི་ནུས་པས་མི་སྣང་བར་འགྱུར་བ་དང་གཏེར་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། མཁྱུད་སྤྱད་ཀྱི་ནུས་པས་ལུང་བ་གསུམ་གྱི་མདའ་ན་རྡེའུ་གསུམ་བླངས་ཏེ་མཐོ་སར་ཕྱིན་ནས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་རིམས་རྣམས་སོང་ཞིག་ཅེས་བརྗོད་ཅིང་ལུང་བ་གསུམ་དུ་འཕངས་པས་
རིམས་ཞི་བ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་་ཁ་སྟོར་ན་ཕྱི་སྒོའི་ཡག་ཤིང་ཁུང་བུར་སོག་མ་བཅུག་པས་རྙེད་པ་དང་། ཁྱིའི་
རྐན་ལ་རུས་པ་ཟུག་ན་དམོད་མོ་བརྡབ་ཅིང་སྒོ་ཕྱིར་བསྒུལ་བས་ཐོན་པ་དང་། སྒྱུག་མོའི་ལྟག་པར་མེ་རྩ་བྱས་པས་

མནའ་མའི་ལྭ་བཞི་བ་དང་། མག་པའི་སྤྱི་བོར་མེ་བཙའ་བྱས་པས་སྒྱུག་མོའི་མིག་ཚག་པ་ཕན་པ་དང་། བྱ་རོག་གི་
མཆུ་བཅངས་ན་བདུད་ཟློག་པ་དང་། སྟག་གི་སྡེར་མོ་བཅངས་ན་བཙན་ཟློག་པ་དང་། ས་ལེ་སྦྲམ་བཅངས་ན་ཀླུ་
ཟློག་པ་དང་། དུང་གི་མཆོག་བཅངས་ན་ས་བདག་ཟློག་པ་དང་། རྐུན་མའི་ལག་པ་བཅངས་ན་ནོར་འགྲུབ་པ།་་་་་
དང་ལྡན་པའི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ་་་་་་་་་རྣལ་འབྱོར་
དང་། བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལས་གསུམ་ལས།་་་་་་་་མཉམ་པར་གཞག་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཞི་

གནས་ལྷག་མཐོང་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱི་མཐུ་མངོན་པར་ཤེས་པ་
ཐོབ་པའ་ལས་ས་གཡོ་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བོ། ། ིགཙོ་ཆེར།་་་་་་་་ས་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དབང་འབྱོར་བ་དག་གི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྟེ། དེའང་། སྡོམ་ནི།་་་་་་་་ཚེ་སེམས་ཡོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

225

བྱད་ལས་སྐྱེས་པ། །མོས་སྨོན་རྫུ་འཕྲུལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས། །ཞེས་པ་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐུ་ཚེ་བྱིན་
གྱིས་བརླབས་ནས་ཇི་སྲིད་འདོད་པར་གནས་པ་ཚེ་ལ་དབང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་
བཞིན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་འཇུག་ནུས་པ་སེམས་ལ་དབང་བ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
ཅི་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆར་འབེབས་ནུས་པ་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་དང་། ཁམས་དང་
ས་དང་འགྲོ་བ་དང་སྐྱེ་གནས་དང་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་རྣམས་
གཞན་དུ་བསྒྱུར་བར་ནུས་པ་ལས་ལ་དབང་བ་དང་། བསམ་གཏན་ལས་མ་ཉམས་བཞིན་དུ་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་འདོད་པར་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང་། ས་ལ་སོགས་པའང་ཆུ་དང་གསེར་ལ་སོགས་པ་གང་མོས་པར་བསྒྱུར་བར་ནུས་པ་མོས་པ་ལ་དབང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སྨོན་པ་བཞིན་དུ་རང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
འགྲུབ་པར་ནུས་པ་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང་། གདུལ་བྱ་འདུན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་
རྣམ་འཕྲུལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟོན་ནུས་པ་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པ་
རིག་པ་བཞི་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་དང་། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་
ལ་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཐ་དད་པས་་་་་་་་་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་་་་་་་་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་

བསྟན་ནས་ཅིག་ཅར་ཚིམ་པར་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ལ་དབང་བ་རྣམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་འདྲེས་ཤིང་རོ་གཅིག་པ་བརྙེས་ནས་འབད་པ་དང་རྩོལ་བ་མེད་
བཞིན་དུ། ཀུན་རྫོབ་གདུལ་བྱ་ནམ་དུས་ལ་བབ་པ་ན་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་སྒྲུབ་པའི་ཕྲིན་ལས་ནི་

ཕལ་བ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པ་དེ་རྟག་ཏུ། །མཛད་པ་བསྒྲུབ་པའི་བྱེ་བྲག་དང་། །གྲངས་དང་ཞིང་གིས་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

226

བསམ་མི་ཁྱབ་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་ཐོབ་པའི་ལས་ལ་སོགས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ནི་ཀུན་འབྱུང་མིན་ཡང་། ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པའི་ཆེད་དུ་
ཞར་བྱུང་དུ་བསྟན་པའོ། །

སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ།

སྤྱི་མཚན་ལ་་་་་་་་་གཉིས་ལས་་་་་་་་རྣམ་པ་བཞིར་དབྱེ་བ་ནི། གོང་དུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་
པ་དེ་དག་མདོར་བསྡུ་ན། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་ནམ་
བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་གྲངས་བཞིར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཀུན་འབྱུང་
བའི་མཚན་ཉིད་དང་། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་པ་ལ། རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ལས་དང་
ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ཡང་སྲིད་པ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་འགྲུབ་པའི་བག་ཆགས་ས་བོན་འཇོག་
པའི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཀུན་འབྱུང་བའི་
མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསགས་པ་དེ་དང་དེ་དག་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་དྲུག་པོ་དེ་དང་དེར་ནང་ཕན་ཚུན་ཆ་བྱད་དང་རང་བཞིན་འདྲ་བར་འབྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་
རིག་པར་བྱའོ། །རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་་་་་་་་པྲ་བྷ་བ་་་་་་་་འི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། སོ་སོའི་རང་གི་རྒྱུད་

ཐ་དད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། འགྲོ་བ་དང་སྐྱེ་གནས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་
འབྱུང་བ་དང་། འགྲོ་བའི་མཆོག་སྲིད་པའི་རྩེ་མོར་འབྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རབ་
ཏུ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་བལྟའོ། །རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། སྔར་འཐོབ་པའི་ལུས་གཞན་དང་གཞན་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་ཟིན་པའི་ལུས་གཞན་དང་གཞན་དུ་འདའ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

227

བའི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །
ཐོབ་བྱ་འགོག་བདེན།
ཐོབ་བྱ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ། སྤྱི་དོན་གསུམ་སྟེ། གང་ལས་འགྲུབ་ཚུལ། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་། འཁྲུལ་བ་སྤང་བའོ། །
གང་ལས་འགྲུབ་ཚུལ།
འགྲུབ་ཚུལ་ནི། ལམ་བསྒོམས་པ་ལས་དེ་བཞིན་ཉིད་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ཐོབ་པ་སྟེ།
དེ་བཞན་ཉི ད་ཤེས་ཐམས་ཅད་ནས། །བསིམས་པ་ལས་ནྒོ་ཡང་དག་བྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ། ིངོ་བོ་ངོས་བཟུང་།
ངོ་བོ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དགག་བྱ་དང་གྲངས་མཉམ་པའི་དགག་པ་རྫས་གྲུབ་ཏུ་

འདོད་ཅིང་། མདོ་སྡེ་བ་ནི་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་སྤང་བྱ་ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་ཡལ་བ་ལྟར་གྱུར་པའི་མེད་དགག་ཏུ་འདོད་མོད། འདིར་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་
དག་པ་གློ་བུར་ཀྱི་དྲི་མས་ཀྱང་དག་ནས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་
ཀུན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད། །སྒྲིབ་གཉིས་དག་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
འཁྲུལ་བ་སྤོང་བ།
འཁྲུལ་སྤོང་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་སྐྱེད་འབྲས་སུ་འདོད་པ་སྤང་བ་ནི། ལམ་
བསྒོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་འདུས་བྱས་སོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། དེ་ནི་ཆུ་རྙོག་མ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

228

སངས་པ་ལྟར་སེམས་དྲི་མས་དག་པ་བྲལ་འབྲས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཆུ་རྙོག་པ་ལས་དང་བ་ན། །དང་བ་དེ་ཉིད་

དེ་ལས་སྐྱེས་མིན་ཏེ། །དེ་ནི་དེ་ལ་དྲི་མ་བྲལ་བར་ཟད། །དེ་བཞིན་རང་སེམས་དག་ལ་ཚུལ་འདི་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་སྤང་བ་ནི། དྲི་བཅས་དྲི་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
མི་རྟག་པའོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། སྐྱོན་མེད་ཅིང་རང་བཞིན་ནམ་ཡང་མི་འགྱུར་བས་ན་
རྟག་པ་ཉིད་དོ། །མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་

ལས་བདེན་པ་གསུམ་ནི་མི་རྟག་པ་ལགས་སོ། །བདེན་པ་གཅིག་ནི་རྟག་པ་ལགས་སོ། །
ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལ་བདེན་པ་གཅིག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ལགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་དེ་ཉིད་ནི་རྟག་པ་ལགས་སོ། །གང་རྟག་པ་དེ་ནི་མི་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་
ལགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་གཏན་མེད་དུ་འདོད་པ་སྤང་བ་ནི། སྤང་བྱ་འགོག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་
ལ་འགོག་བདེན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཆོས་འཇིག་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་མ་ལགས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་ཞེས་བགྱི་
བ་འདི་ནི་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན། མ་བྱས་པ་མ་སྐྱེས་པ་མ་བྱུང་བ། ཟད་པ་མེད་པ་
ཟད་པ་དང་བྲལ་བ། རྟག་པ་བརྟན་པ་ཞི་བ་མི་འཇིག་པ། ཉོན་མོངས་པའི་སྦུབས་ཐམས་
ཅད་ལས་གྲོལ་བ། རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་ལས་འདས་པ་དང་ལྡན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
སྐུ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འདི་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

229

སྦུབས་ལས་མ་གྲོལ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་བོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། ཤཱ་
རིའི་བུ་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྟེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་མཐར་ཐུག་གི་འགོག་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་
ལྡན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞུང་དོན་ནི། བམ་པོ་བཞི་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་འཆད་པ་ལ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་ལས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་འགོག་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན། སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་བཤད། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །མདོར་བསྟན་ནི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་དང་། ཟབ་ཅིང་རྟོགས་པར་དཀའ་
བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བརྡའི་ས་བསྟན་པ་དང་། དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་། གནས་
སྐབས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། དེའང་ཐུན་མོང་བའི་ལུགས་ལ་རྒྱན་མེད་པ་དང་། རྒྱན་དང་བཅས་པ་དང་། སྤང་བྱའི་ལྷག་མ་དང་
བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་མེད་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དང་།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་འགོག་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། དེ་ལྟར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་་་་་་་་་དང་པོ་་་་་་་་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང། ལུང་དང་སྦྱར་བ། སྐབས་དོན་བསྡུ་བའོ། །ངོ་བོ་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་འགོག་པ་དང་། ལམ་ཟག་མེད་ཀྱིས་འགོག་པ་དང་། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་འགགས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གཞི་གང་དུ་འགོག་པ་དང་། ཐབས་གང་གིས་འགོག་པ་དང་དགག་བྱ་གང་འགོག་པ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། མདོར་ན་ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་

གྱིས་དག་པ་ལ་ལམ་བསྒོམས་པས་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་འགགས་པ་ནི་འགོག་པའི་མཚན་
ཉིད་དོ་ཞེས་པའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

230

ལུང་ནི་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཆོས་ཉིད་ལ་ཕུང་བོ་སྐྱེ་མཆེད་འགགས་པ་འགོག་
པར་གསུངས་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས།་་་་་་་་མཚོ་ནི་གང་ལས་ལྡོག་པར་འགྱུར། །ལམ་ནི་གང་
ལས་ལྡོག་པ་ལགས། །གང་དུ་འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་དང་། །བདེ་བ་མ་ལུས་འགག་
པར་འགྱུར། །ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་དུ། དེ་བཞིན་ཉིད་

གང་དུ་ཟག་བཅས་ཀྱི་མིག་དང་རྣ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་དེ་
ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། མིང་བཞིའི་ཕུང་བོ་
དང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་བོ་རྣམས་མ་ལུས་པར་ནི་འགགས་པར་གྱུར་པ་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་
གི་མཚོ་དང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་འགགས་པས། དེ་ལས་མཚོ་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཞིང། །ལམ་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཆོས་ཉིད་ལ་ཟག་བཅས་ཁམས་རྣམས་འགགས་པ་འགོག་པར་གསུངས་ཚུལ་ནི་ཡང་གསུངས་པ། དེ་བཞིན་ཉིད་གང་དུ་མིག་གི་ཁམས་འགག་པ་དང་།
མིག་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཁ་དོག་གི་འདུ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་བར་དུ་འགག་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་འགགས་པ་དེ་ནི་གནས་སུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གནས་
ནི་འགོག་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་སོ། །ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་ཡང་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདུས་པས་སྐྱེ་མཆེད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །བསྡུ་བ་ནི་ལུང་གི་རྣམ་

གྲངས་སམ་ཚུལ་འདས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་

ིཀྱང་ཡན་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ཡང་

ིཡིན་པ་གང་དུ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འགགས་པ་དེ་འགོག་པའི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །
ཟབ་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་དངོས་བསྟན་པ་ནི་འདུ་བྱེད་ཟག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

231

བཅས་དེ་དག་གི་འཇིག་པ་མ་ཡིན་དགག་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ལས། འགོག་པ་དེ་གཞན་
ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་སྟེ། གཞན་མ་ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་མ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བས་
སོ། །གཞན་མ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་སྟེ། དེ་དག་མཚན་ཉིད་མི་མཚུངས་ཞིང་། མཚུངས་
ན་འགོག་པའང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །གཞན་པ་ཡང་ཡིན་
ལ་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་སྟེ། སྐྱོན་དེ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་བས་སོ།
།གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་སྟེ། སོ་སོ་རང་
གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ལྟར་མི་བྱ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་མུ་བཞིའི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་མེད་པའི་
དབྱིངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲོས་པ་ནི་འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་བསམ་བྱ་དང་། སེམས་
པ་མི་མཐུན་པ་ཚུལ་དང་ལམ་དང་རིགས་པ་དང་ཐབས་བཞིན་མ་ཡིན་པར་སེམས་པ་སྟེ།
ཚུལ་བཞི་ནི་ཞི་བ་དང་གྱ་ནོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སེམས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་དུ། རེག་པ་
འབྱུང་བའི་སྐྱེ་མཆེད་དབང་བོ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་དག་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ནས་ཟད་པ་དང་།
གཉེན་པོ་རྣམ་པར་ཞིག་པ་དང་། སྤང་བྱའི་སོ་བོན་འགོག་པ། སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བ།
རང་གི་ངང་གིས་ནུས་པ་ལ་སོགས་པའི་འགོག་པ་ལས་ཆོས་ཅན་དེ་གཞན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན།
ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ལ་ཚུལ་མིན་དུ་སེམས་པས་སྤྲོས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གཞན་
དུ་མེད་དོ་ཞེའམ། ཐ་དད་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མེད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེའམ། ཐ་དད་གཞན་པར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེ་ན། ཡང་ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ལ་ཚུལ་
མིན་དུ་སེམས་པས་སྤྲོས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་འདུ་བྱེད་ཁམས་
དང་དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་ནི། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། །གཅིག་དང་ཐ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

232

དད་ཉིད་དུ་གང་རྟོག་པ། །དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་མིན་ལ་ཞུགས་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
དེའི་དོན་ཡང་ཇི་སྲིད་དུ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་དེ་སྲིད་དུ་གཟུང་འཛིན་གྱི་
སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པའོ། །སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་འཁོར་དང་བཅས་པ་འགགས་པ་ནི་མུ་བཞིའི་

སྤྲོས་པ་མེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཐར་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་དབྱིངས་་་་་་་་བསྟོད་པར་ཡང་། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པོ་རྣམ་དག་པ། །དེ་ནི་དེ་ཉིད་

མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་བསྟོད་པར།་་་་་་་་འཁོར་བ་རྣམ་རྟོག་ཙམ་ཉིད་

དེ། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་ཐར་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཟབ་པའི་དོན་ཡང་བསམ་གྱིས་
མི་ཁྱབ་སྟེ། དཔལ་ཕྲེང་གི་་་་་་་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་བསམ་གྱིས་
མི་ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིའང་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་

ལགས་སོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བརྡས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ལམ་གྱིས་
སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཉམས་སྨད་ཅིང་མགོ་མནན་པས་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ཙམ་
ལའང་འགོག་པར་འདོགས་པ་དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འགོག་པ་དེའི་རྣམ་

གྲངས་སུ་གཏོགས་པ་ལ་དགོངས་ནས། མ་ལུས་པར་འགགས་པ་དེའི་ཡན་ལག་གམ་

ཆ་ཤས་ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བཏགས་ནས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་པས་ཇི་ལྟ་

བུ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཀུན་
ཏུ་བཅོམ་སྟེ་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འགོག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་
པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུར་བསྡུས་པའི་མཐོང་སྤང་ཐམས་ཅད་
འགགས་པའམ། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུར་བསྡུས་པའི་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྒོམ་

སྤང་དྲུག་འགགས་པའམ། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུར་བསྡུས་པའི་འདོད་ཁམས་ཀྱི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

233

སྒོམ་སྤང་ཐམས་ཅད་འགགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ། འཕགས་པ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་འགོག་པགང་ཡིན་པའོ། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུར་

བསྡུས་པ་འཕགས་པ་མི་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་མ་ལུས་པ་ཟད་པའི་འགོག་པ་གང་
ཡིན་པའོ། །རྒྱན་མེད་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཙམ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ་མངོན་ཤེས་
ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་མེད་པའོ། །རྒྱན་དང་བཅས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་

དང་ཟག་ཟད་ཤེས་པའི་རིག་པ་གསུམ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་
གྱི་རྒྱན་དང་ལྡན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ རྣམས་ཀྱི་འགོག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ལྷག་མ་དང་
བཅས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་ཚེ་མ་འཕོས་པས་སྔར་གྱི་རྣམ་སྨིན་ཕུང་བོ་་་་་་་་་འདོད་གཟུགས་ལན་་་་་་་་ལྔའམ་བཞི་་་་་་་་གཟུགས་མེད་ན་་་་་་་་འི་ལྷག་མ་
དང་བཅས་པའི་འགོག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ལྷག་མ་མེད་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་
པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཤིང་ཚེའང་འཕོས་པས་རྣམ་སྨིན་ཕུང་བོའི་ལྷག་མ་མེད་པའི་འགོག་
པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་པ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་

གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བསྡུས་པའི་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བའི་རྒྱུར་

ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཉིས་ལས།་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི། མ་ལུས་པར་

སྤངས་པ་དང་། ངེས་པར་སྤངས་པ་དང་། བྱང་བར་གྱུར་པ་དང་། ཟད་པ་དང་། འདོད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

234

ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། རྣམ་པར་ཞི་བ་དང་། ནུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སོགས་པའི་སྒྲས་ནི་ལྷག་མ་རྣམས་སྡུད་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ། སྤང་བྱ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲངས། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་
པའི་རྣམ་གྲངས། སྡུག་བསྔལ་ལས་བཟློག་པའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་
བསྟན་ལྟར་བརྒྱད་དེ། དེའང་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཚིག་ལྷག་མ་ནུབ་པའི་བར་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ནི་སྤང་བྱ་ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་
མ་ལུས་པ་འགགས་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ངེས་པར་སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་བོར་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བག་ལ་ཉལ་ས་བོན་རྩ་བ་ནས་
མཐར་ཕྱིན་པར་སྤངས་ཏེ་སླར་མ་སྐི་བར་ ྱེ བྱས་པའ་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཟད་པ་ཞེས་ ིབྱ་ཞེ་ན།
གཉེན་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་ཕལ་ཆེར་སྲབས་ཤིང་ཟད་དེ་བྲལ་བར་བྱས་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་ལམ་

གྱིས་ས་དང་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འགོག་པ་
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་འགགས་པས་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་ཀུན་འབྱུང་དེའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་བོ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལའང་

ཀུན་འབྱུང་དེའི་འབྲས་བུ་སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡིད་མི་བདེ་རྒྱུ་མེད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ནུབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སྔོན་གྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་འབྲས་བུ་ཕུང་

བོའི་ལྷག་མ་རྣམས་རང་གི་ངང་གིས་འཇིག་ཅིང་ཕྱི་མ་མི་ལེན་པས་སྡུག་བསྔལ་ནུབ་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

235

གཉིས་པ་་་་་་་་ཡོན་ཏན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཟབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་འདུས་མ་བྱས་

དང་བལྟ་བར་དཀའ་བའོ། །དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་

ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བལྟ་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་གྱི་
བར་གྱི་གཟུགས་མཐོང་བ་ཤའི་སྤྱན་དང་། གཟུགས་རྣམས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་ཤི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་སྤྱན་དང་། འཕགས་པའི་རྣམ་པར་མི་

རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་དང་། གསུང་རབ་བཅུ་གཉིས་ཐོགས་མེད་དུ་ཤེས་
པའམ་འཕགས་པ་གཞན་གྱི་རྟོགས་པ་ཤེས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་
པར་རགས་པར་མྫོ ཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཏེ་སྤྱན་ལྔ་གསུངས་པ་ལས། འད་ནི་འཕགས་

ིཔ་ཁོ་ནའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས། ཤའི་མིག་དང་ལྷའི་མིག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་
ལས་ཀྱང་འདས་ན། ཐ་མལ་བའི་མིག་གི་ཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཡང་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་ནི། གཡོ་མེད་མི་འདུད་འཆི་མེད་ཟག་མེད་དེ། ཅིའི་

ཕྱིར་གཡོ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བར་ཕན་

ཚུན་འཕོ་བ་དང་བྲལ་ཞིང་བརྟན་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདུད་པ་ཞེས་
བྱ་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྲིད་པ་གསུམ་དང་བྲལ་བས་སྲིད་པར་གཞོལ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འཆི་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཆི་བའི་རྟེན་ཕུང་བོའི་རྒྱུན་འགགས་
པས་འཆི་བ་ བདག་གི་བདུད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཟག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་
ཞེ་ན། རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་འགགས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་དང་
བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རྟེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ། གནས་དང་གླིང་དང་སྐྱོབ་མགོན་དཔུང་གཉེན་ཏེ།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

236

ཅིའི་ཕྱིར་གནས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཁ་ན་མ་ཐོ་བའམ་སྐྱོན་མེད་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དགའ་

བའམ་བདེ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་གླིང་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་
འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་་་་་་་་་འཁོར་བ་ནི་རྒྱ་མཚོ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ལྔས་རྒྱ་མཚོའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། སྤྱོད་
ཡུལ་ཚད་མེད་པར་མཐུན་པ་དང་། ཟབ་པར་ཆོས་མཐུན་པ་དང་། གཏིང་སླེབ་དཀའ་བར་ཆོས་མཐུན་པ་དང་།
བཏུང་དུ་མི་རུང་བར་ཆོས་མཐུན་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་གནས་ཡིན་པར་ཆོས་མཐུན་པས་སོ། །ཞེས་བསྡུ་
བར་རོ།།་་་་་་་་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་ཡོངས་སུ་ཆད་དེ་ཐང་བདེ་བ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱོབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ཐོབ་ན་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ཐམས་ཅད་ཟློག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མགོན་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འགོག་པ་དེར་དམིགས་

ཏེ་བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་དང་སྦྱོར་བ་ལམ་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པ་
རྣམས་འབྲས་བུ་དོན་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་གཞིའི་གནས་སམ་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་

ཕྱིར་དཔུང་གཉེན་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་མཆོག་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་

ལམ་གྱི་གཞིའི་གནས་སམ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །མདོ་ལས་ཀྱང་། སྡུག་བསྔལ་
འགོག་པའི་བདེན་པ་ཉིད་ནི་ཡང་དག་པར་ན་བདེན་པ་དང་རྟག་པ་དང་སྐྱབས་ལགས་
སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བཞི་བ་་་་་་་་བདེན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དགག་ཕྱོགས་ནས་བཤད་
པ་ནི། འཆི་འཕོ་རིམས་ནད་ཡོངས་གདུང་མེད་པ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་འཆི་འཕོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་
ཞེ་ན། དང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བས་མཐར་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རིམས་

ནད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སྡུག་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་པས་ཕོངས་པའི་ཡིད་མི་བདེ་ཐམས་
ཅད་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཡིད་མི་བདེ་བ་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་རྟོག་མྱ་ངན་དང་། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ཅ་ཅོ་སྨྲེ་སྔགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

237

འདོན་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་གདུང་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་ཡིད་མི་བདེ་
བ་དང་། དེ་དག་གིས་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་འཁྲུག་པ་རྣམས་དང་བྲལ་བས་བསིལ་བར་

གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་བསྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་བཤད་པ་ནི། བདེ་ཞི་བདེན་གཞི་བདེ་བར་འགྱུར་
བ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ན་རྒ་འཆི་བའི་འཇིགས་པ་མེད་པར་འཕགས་
པའི་གནས་པ་རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་གཞིའི་གནས་སམ་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་
ཞི་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པས་གཏན་དུ་ཕན་པའི་

དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བདེ་གཞི་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པ་འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པའི་བདེ་བའི་གཞིའམ་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བདེ་བར་
འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ངལ་དུབ་ཀྱི་མཐའ་སྤངས་ནས་སྦྱོར་བ་ལམ་བདེ་ཞིང་འཇུག་པ་

བདེ་བས་རྣམ་གྲོལ་དེ་ཐོབ་པའི་གཞིའི་གནས་སམ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་སླར་ཡང་དགག་ཕྱོགས་ནས་བཤད་པ་ནི། ནད་མེད་མི་གཡོ་མྱ་ངན་
འདས་པ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་ནད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་

སྒྲིབ་པ་ནད་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
གཟུགས་སོགས་ཡུལ་གྱི་སྤྲོས་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་མར་འཛིན་པ་མེད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་ལ། ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བར་གནས་པའི་གཞིའི་

གནས་སམ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཟློག་པ་ན། མ་སྐིས་པ་དང་མ་བྱུང་མ་ ྱེ བྱས་པ། །འདུས་
མ་བྱས་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ། །ཅིའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ནི་སྐྱེ་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

238

རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། འགོག་པ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་སེམས་
ཅན་གྱི་རིས་རྣམས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མ་བྱུང་
བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་དེའི་འོག་ཏུ་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འབྱུང་བ་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སྔོན་གྱི་མཐའ་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་

ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་འཕེན་པ་དང་བྲལ་བའི་དེ་དག་གིས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ད་ལྟར་གྱི་ཚེ་ལ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་སྲིད་པ་

གཞན་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་གཞིའི་གནས་སམ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མ་འོངས་པ་ཚེ་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་འབྱུང་བ་དང་
བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
སྤྱི་མཚན་ལ། གཉིས་ལས་་་་་་་་བསྟན་པ་ནི་ཡང་འགོག་པའི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་
དམ་རང་བཞིན་རྣམ་པ་བཞིར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཞི་བའི་

མཚན་ཉིད་དང་། གྱ་ནོམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །
བཤད་པ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་
ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན།
མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་བོ་རྣམས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་གྱ་ནོམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བའི་གཙང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བས་བདེ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། སླར་མི་ལྡོག་པར་སོང་བས་རྟག་པ་དང་།
དོན་དམ་པར་དགེ་བས་རང་གཞན་ལ་ཕན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐར་ཐུག་
པའི་འགོག་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཐོབ་པ་སྟེ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

239

གཙང་བདག་བདེ་བ་རྟག་ཉིད་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་འབྲས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ། བསྟེན་བྱ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། སྤྱི་དོན་གཉིས་ཏེ། ལམ་གྱི་རྟེན་དང་། བརྟེན་པ་ལམ་མོ། །རྟེན་པའང་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་རྟེན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་་
་་་་་་་ལ་གཉིས་་་་་་་་གྱི་སྤྱིར་བཏང་ནི། མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། །སྐྱེས་བུ་
དམ་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་དང་། །བདག་གིས་ལེགས་སྨོན་སྔོན་ཡང་བསོད་ནམས་བགྱིས། །
འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་ཁྱོད་ལ་མངའ། །ཞེས་པ་ལྟར་འཁོར་ལོ་བཞི་དང་ལྡན་ཞིང་སྒྲིབ་
པ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ལ་སྐྱེའོ། །དེའང་། མཚམས་མེད་པ་ཡི་ལས་

རྣམས་དང་། །ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེ་ངན་འགྲོ་དང་། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་། །སྒྲ་མི་སྙན་སྒྲིབ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་མཚམས་མེད་ལྔ་བྱས་པ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་དྲག་པོ་ཡིན་ཡང་གཉེན་པོས་གཞོམ་ནུས་མོད་ཀྱི།་་་་་་་་ཟ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བ་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བ་་་་་་་་་གཉེན་པོའི་སྐབས་མི་རྙེད་པས།་་་་་་་་ཉོན་མོངས་
པའི་སྒྲིབ་པ་ཅན་དང་། ངན་སོང་གསུམ་དང་བདེ་འགྲོ་ཡིན་ཡང་། སྒྲ་མི་སྙན་པ་དང་ལྷ་
ཚེ་རིང་པོ་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྒྲིབ་པ་ཅན་ཏེ། དེ་དག་ནི་འཕགས་པའི་ལམ་དང་དེ་ལ་
སྦྱོར་བའི་དགེ་བ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཅན་ཡིན་པས་རྟེན་མ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །དམིགས་བསལ་
ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལ་ངན་འགྲོ་ལའང་སྐྱེ་སྟེ། རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པར། ཀླུ་ཉིས་སྟོང་
སེམས་བསྐྱེད་ནས་བསྐལ་པ་མངོན་པར་དགའ་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དྲི་མེད་
སྙིང་བོར་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་བླ་མ་ལ་སོགས་པར་ལུང་བསྟན་པ་དང་། སྡོང་བོ་བཀོད་
པར་གྲོང་ཁྱེར་སྐྱིད་པའི་འབྱུང་གནས་སུ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་རྒྱ་མཚོ་ནས་འོངས་པའི་ཀླུ་

རྣམས་ལ་སེམས་བསྐྱེད་མཛད་པ་དང་། ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པར། ཡུལ་འཁོར་མོ་འཇིག་
ཏུ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གིས་ཡི་དྭགས་དང་སྲིན་བུའི་རིགས་མང་བོ་བདེན་པ་མཐོང་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

240

ལ་བཀོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གནས་པའི་རྟེན་ནི། ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ལའང་ཁམས་གསུམ་ཅི་

རིགས་པར་གནས་ཤིང་། ཐེག་ཆེན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་

འཕྲུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་དེ། སྤྱན་རས་གཟིགས་
དབང་ཕྱུག་གིས་དམྱལ་བར་གཤེགས་པ་དང་། སྐྱེས་རབས་སུ་དུད་འགྲོར་གྱུར་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་མང་དུ་འབྱུང་བ་དང་། མ་དྲོས་པས་ཞུས་པར་ཀླུའི་རྒྱལ་བོ་དེ་ཉིད་ས་

བཅུ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི། ཚོགས་ལམ་གྱི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་

གསུམ་འདོད་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་གཙོ་ཆེ་ལ། སྦྱོར་ལམ་ནི། སྒོམ་བྱུང་མི་ལྕོགས་

མེད་པ་དང་། །ཁྱད་པར་བསམ་གཏན་ས་བའོ། །ཞེས་སྒོམ་བྱུང་ཡིན་པས་མི་ལྕོགས་པ་

མེད་པ་དང་། དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། བསམ་གཏན་བཞིའི་དངོས་གཞི་
སྟེ་ས་དྲུག་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། མཐོང་ལམ་ཡང་། དེ་ནི་ཆོས་མཆོག་དང་ས་གཅིག །ཅེས་སྔར་དང་འདྲ་ལ། སྒོམ་ལམ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ་
བརྟེན་ཅིང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་དང་ཁྱད་པར་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསམ་
གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་ཆུབ་བར། །བསམ་གཏན་མཐའ་བརྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཕལ་ཆེར་དངོས་
གཞི་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཆོས་རྒྱུན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་སོ། །ཁྱད་པར་སྒོམ་ལམ་ནི་སྔར་དང་འདྲ་བར་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། ཁམས་

གསུམ་གྱི་ས་དགུ་ཅར་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ།་་་་་་་་ས་དགུ་ལ་
ནི་ཆེན་པོ་ཡི། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་དྲི་མ་ཡི། །གཉེན་པོ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ། །སོགས་པའི་
ལམ་ན་དག་པ་ཡི ན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ལམ་ལ། མཚན་ཉི ད་མཚན་གཞི་རྣམ་དབི་དང་། ། ྱེ

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

241

ངེས་ཚིག་དངོས་བཏགས་དཔྱད་པའོ། །མཚན་ཉིད་ལ་ཁ་ཅིག་ཐར་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་

དགེ་བ་ཞེས་པ་དང་། སྤང་བྱ་སྤོང་བར་ནུས་པ་ཞེས་འཇོག་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ས་དང་
གཉེན་པོའི་ཆ་ཡང་དེར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། གང་ལ་ཞུགས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པའམ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་ངོགས་སུ་གྱུར་པ་
ཞེས་པ་ལ་སོགས་ཇི་ལྟར་རིག་པའོ། །མཚན་གཞིའི་དངོས་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པས་
ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་པའོ། །རྣམ་དབྱེ་ནི་ཐེག་
པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་དང་། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གཉིས་

དང་། སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བཞི་དང་། མྱུར་བུལ་དང་དཀའ་སླས་ཕྱེ་བའི་ལམ་

བཞི་དང་། སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་ལམ་གཉིས་དང་། མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་
ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཕལ་ཆེར་གཞུང་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །མཉམ་རྗེས་ཀྱི་ཁྱབ་པར་ལ་སྣང་མེད་དང་སྣང་བཅས་སམ། ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའོ་ཞེས་ཟེར་
བ་ནི་མི་འཐད་དེ། སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་དང་རྗེས་ཐོབ་དེ་བཞིན་དུ་ སྣང་བ་
ཡང་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་

མཉམ་གཞག་དང་། དེ་ལས་ལངས་པའི་བྱ་བ་རྗེས་ཐོབ་ཅེས་བྱའོ། །ངེས་ཚིག་ནི་མྱ་ངན་
འདས་པའི་བགྲོད་པའི་གཞིར་གྱུར་པས་ན་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །
ལྔ་པ་ལ། འགྲེལ་བར། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་འདིའང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་འཁོར་དང་
བཅས་པའི་སྐབས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་དང་། དེའི་བཤད་སྦྱར་དུའང་། ཡེ་ཤེས་
བཤེས་གཉེན་་་་་་་་ཚོགས་སྦྱོར་འཇིག་རྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལམ་
གྱི་འཁོར་དེ་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། འབྲེ་དང་ཐོ་ལ་སོགས་པ།་་་་་་་་གཞན་དག་ཀྱང་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ནི་རྟོག་བཅས་དང་ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལམ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

242

དངོས་མ་ཡིན་ཡང་རྒྱུ་ལ་ལམ་དུ་བཏགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་མོད། རྟོག་བཅས་ཡིན་
ཡང་། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་ལས་མི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་ཤིང་གཉིས་དྲུད་པ་ལས་མེ་འབྱུང་བའི་
དཔེས་་་་་་་་་དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པར་་་་་་་་གསུངས་པ་དང་། ས་བོན་དང་འབྲེལ་བས་ཟག་བཅས་སུ་བཤད་པའང་་་་་་་་་ལམ་དེ་ལྡན་གྱི།་་་་་་་་ཀུན་གཞི་ལ་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། ལམ་གྱི་ཆ་
ཟག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་ལམ་མཚན་ཉིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁ་་་་་་་་་འབུམ་
ཕྲག་གསུམ་པ་་་་་་་་ཅིག་སྔ་མ་བཞི་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་ལམ་དུ་

བཏགས་པའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་མོད། དེའང་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་གོང་དུ་
འགྲོ་བ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་དང་འབྲས་བུ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཞིང་།

ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར་ལམ་བཏགས་པ་བ་དང་
འབྲས་བུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ། །་་་་་་་་སྒོམ་ལམ་ཟག་བཅས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱང་
ལམ་བདེན་གྱིས་མ་བསྡུས་ཏེ། བསྡུ་བར་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། སྨོན་ནས་ཤེས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་དང་། མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་
པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་ནི་ལམ་གྱི་རྗེས་ལ་ཐོབ་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ལམ་ལ་བརྟེན་པ་
ཡིན་མོད་ཀྱི་དེ་དག་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པས་བསྡུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མདོ་སྡེ་བ་དང་མཐུན་པར་བཤད་དོ།།གཞུང་དོན་ལ། སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་འགྲོ་བ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། ཕྱེ་སྟེ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྤྱི་མཚན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །མདོར་བསྟན་ནི། མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཚོལ་བའི་ལམ་གང་གིས་འཁོར་
བའི་ངོ་བོ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལས་དང་
ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། དེའི་ཐབས་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་ཞིང་སྒོམ་པར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

243

བྱེད་པ་སྟེ། བདེན་པ་བཞི་ལ་རང་རང་དང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་འདི་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་
པའི་རང་བཞིན་ནམ་མཚན་ཉིད་མདོར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། ལམ་ལྔ་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་དང་། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ནོ། །
དབྱེ་བ་ནི་ཡང་ལམ་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་དྲོད་མ་

ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཚོགས་གཉིས་སོག་པ་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། དེ་བཞིན་དྲོད་ཐོབ་ནས་
བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་བར་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། དེ་མཐོང་
ནས་སྐད་ཅིག་རྣམས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། ཡོངས་སུ་
རྫོགས་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་སྒོམ་པའི་ལམ་དང་། རང་རང་གི་བསླབ་

པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་མོ། །རང་བཞིན་ནི། ལྔ་བོ་རེ་རེ་ཞིང་དོན་
གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་འཆད་པའི་སྤྱི་དོན་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར། མཚན་ཉིད་སྤངས་

རྟོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །རྣམ་དབྱེ་བྱེད་ལས་ངེས་ཚིག་གོ །དེ་ལ་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་
ཉིད་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བགྲོད་པའི་གཞི་གང་ཞིག་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བས་
བསྡུས་པའོ། །སྤངས་རྟོགས་ནི་སྤང་བྱ་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་འཁོར་བར་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་
བྱེད་རྣམས་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོས་སྤངས་པ་དང་། བདག་མེད་གཉིས་

ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པའོ། །ཡོན་ཏན་ནི། རྒྱན་དུ།་་་་་་་་དེ་ཚེ་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཞི་གནས་དང་། །ཡེ་ཤེས་ཡངས་པ་ཐོབ་བྱའི་

ཕྱིར། །གདམས་ངག་རྒྱ་ཆེར་རྙེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ལས་ཆོས་ཉན་
ཞིང་གཞུང་དང་དོན་འཛིན་པར་ནུས་པ་དང་། སྤྱན་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ཐོབ་ཅིང་

ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལྟ་བར་ནུས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །སྒོམ་བྱུང་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ཞིང་། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

244

བཞིན་དུ་གསུངས་པའང་དེ་དག་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པའོ། །རྣམ་དབྱེ་ནི་ལས་དང་
པོ་པའི་ས་དང་། དད་པའི་ས་དང་། ཐར་བ་ཆ་མཐུན་དང་། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་
པའོ། །བྱེད་ལས་ནི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་
ལ་སོགས་པའོ། །ངེས་ཚིག་ནི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པས་སམ། རྒྱུད་
ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་འགེངས་ཤིང་། ཐར་བར་འགྲོ་བའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་ཚོགས་
ལམ་ཞེས་བྱའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཐར་བའི་རྒྱུའི་

ཆོས་ལྔ་བཤད་པ་ལས། སྤྱོད་འཇུག་ལས།་་་་་་་་དལ་འབྱོར་འདི་ནི་རྙེད་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ། །
སྐྱེས་བུའི་དོན་སྒྲུབ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ལ། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་ཕན་པ་མ་བསྒྲུབས་ན། །ཕྱིས་
འདི་ཡང་དག་འབྱོར་བར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་དལ་འབྱོར་རྙེད་པར་དཀའ་བ་
དང་། དེ་རིང་ཁོ་ན་མི་འཆི་ཞེས། །བདེ་བར་འདུག་པའང་རིགས་མ་ཡིན། །བདག་ནི་

མེད་པར་འགྱུར་བའི་དུས། །དེ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟར་འཆི་བ་མི་

རྟག་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས། སྡིག་པ་བྱེད་པ་བདེ་འདོད་པ། །གང་དང་གང་དུ་འགྲོ་
འགྱུར་བ། །དེ་དང་དེར་ནི་སྡིག་པ་དེས། །སྡུག་བསྔལ་མཚོན་གྱིས་རྣམ་འཇོམས་འགྱུར། །
ཞེས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ཏེ། སྤོང་
བའི་སེམས་ནི་ཐོབ་པ་དང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་བཤད། །ཅེས་པ་ལྟར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡན་ལག་དྲུག་དང་ལྡན་པ་བསྲུང་བ་དང་༡། མིག་གིས་གཟུགས་

རྣམས་མཐོང་སྟེ་མཚན་མར་མི་འཛིན་མངོན་རྟགས་སུ་མི་འཛིན། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་དྲན་པ་རྟག་ཏུ་བྱེད་པས་མིག་སོགས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཆགས་སྡང་
གི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་བསྲུངས་ཏེ་དབང་བོའི་སྒོ་བསྡམ་པ་དང་༢། ཁ་ཟས་ལ་སོགས་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

245

དད་པའི་སྒོ་ནས་ཕུལ་བ་རྣམས་ལ། མི་སློབ་པ་ནི་བདག་པོར་བཤད། །སློབ་པ་བྱིན་པ་
ལེན་པར་སྤྱོད། །བསམ་གཏན་ཀློག་དང་ལྡན་པ་ནི། །གཟི་བརྗིད་ལྡན་པས་རྗེས་གནང་
བརྗོད། །སྐྱིན་པོ་ཉིད་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པ། །ལེ་ལོས་བཅོམ་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན། །གཙུག་
ལག་ཁང་་་་་་་་་དགེ་སློང་གི་དྲི་བ་་་་་་་་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་ལ། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བས་སྤྱོད་པ་

བཀག །ཅེས་པ་ལྟར་གནང་བཀག་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ས་དང་བཤེས་སྦྲིང་་་་་་་་ཁ་ཟས་སྨན་དང་
འདྲ་བར་རིག་བགྱིས་ནས། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་མེད་པར་བསྟེན་བགྱི་སྟེ། །རྒྱགས་ཕྱིར་མ་ལགས་སྒེག་པའི་ཕྱིར་མ་ལགས། །མཚག་ཕྱིར་མ་ལགས་ལུས་གནས་འབའ་
ཞིག་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཧ་ཅང་ཉུང་ན་བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་རིད་དེ་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་མི་བཟོད་
ཅིང་། ཧ་ཅང་མང་ན་རྒྱགས་ཏེ་དབུགས་མི་བདེ་བ་དང་མ་ཞུ་བའི་ནད་སྐྱེད་པས། འཇུ་
ཞིང་ལུས་གནས་པ་ལ་ཕན་པ་ཙམ་དུ་སྤྱོད་པ་ཟས་ཀྱི་ཚོད་ཤེས་པ་དང་༣། རིགས་པའི་

བདག་ཉིད་ཉིན་པར་ཐམས་ཅད་དང་། །མཚན་མོའང་དེ་བཞིན་སྟོད་སྨད་ཐུན་བཟླས་
ནས། །མནལ་ཚེའང་འབྲས་མེད་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར། །དྲན་ལྡན་དེ་སྲིད་བར་དུ་མནལ་

བར་མཛོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་དང་ཆ་སྨད་ལ་མེལ་ཚེ་ཐུན་རེ་ལྷག་ཙམ་མི་ཉལ་བར། སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་་་་་་་་ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། །ཉོན་མོངས་རྣམ་
པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས། །ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཙལ་བྱ་དེ་ཡང་ནི། །འཇིག་

རྟེན་ཆགས་པ་མེད་ལ་མངོན་དགས་འགྲུབ། །ཅེས་པ་ལྟར་འདུ་འཛི་ལ་ཆགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ་མི་སྡུག་པ་དང་ཚད་མེད་པ་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་རྣལ་
འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ་དང་༤། ལུས་ངག་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟག་བྱ་བ། །དེ་ཉིད་ཁོ་ན་མདོར་ན་ནི། །ཤེས་བཞིན་སྲུང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་
ལྟར་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་རུང་བ་སྤྱོད་ཅིང་མི་རུང་བ་སྤོང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

246

བ་ཤེས་བཞིན་དུ་གནས་པར་མངོན་པར་དགའ་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དགེ་བ་གཞན་དང་ཤེས་རབ་བཤད་པ་ནི། གང་ཡང་ཐར་བའི་རྒྱུར་
གྱུར་པའི་དགེ་བ་གཞན་ལྟུང་བས་འགྱོད་པ་མེད་ཅིང་དགའ་བ་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་པ་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ལ་
སོགས་པ་དང་། བཤེས་སྤྲིང་་་་་་་་དད་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཏོང་དང་ཐོས་པ་དང་། །དྲི་མེད་ངོ་
ཚ་ཤེས་དང་ཁྲེལ་ཡོད་དང་། །ཤེས་རབ་ནོར་བདུན་ལགས་པར་ཐུབ་པས་གསུངས། །ནོར་གཞན་ཕལ་བར་དོན་མ་མཆིས་རྟོགས་མཛོད། །ཅེས་པ་ལྟར་འཕགས་པའི་ནོར་
བདུན་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། དབུས་མཐར་་་་་་་་ཡི་གེ་འདྲི་མཆོད་སྦྱིན་པ་དང་། །ཉན་དང་ཀློག་དང་
འཛིན་པ་དང་། །འཆད་དང་ཁ་ཐོན་བྱེད་པ་དང་། །དེ་སེམས་པ་དང་སྒོམ་པ་སྟེ། །སྤྱོད་
པ་འདི་བཅུའི་བདག་ཉིད་ནི། །བསོད་ནམས་ཕུང་བོ་དཔག་མེད་འཐོབ། །ཅེས་པ་ལྟར་
ཆོས་སྤྱོད་བཅུའི་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་པ་དང་། ཉིན་པར་བག་མེད་བྱས་པ་དག །མཚན་མོ་
སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ། །ནུབ་མོ་བྱས་ན་ནངས་པར་བཤགས། །ལེགས་པར་བྱས་ལ་མངོན་དགར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྡིག་པ་བཤགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་ཆེན་པས། ཐེག་བསྡུས་སུ་་་་་་་་གཞན་ལ་ཕན་པའི་མཐུ་མེད་ཀྱང་། །དེ་ཡི་བསམ་པ་

རྟག་ཏུ་བྱ། །གང་ལ་བསམ་པ་དེ་ཡོད་པ། །དེ་ནི་དེ་ལ་དོན་གྱིས་ཞུགས། །ཞེས་པ་ལྟར་གཞན་དོན་གཙོ་བོར་བྱ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དུ་་་་་་་་རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་ཚེ་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟ་བུར། །
དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་འཇུག་འགྱུར་བ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་རིགས་པ་ཐུན་ཚིག་
གིས། །སེམས་ཅན་ཕན་ཕྱིར་དེ་མངོན་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྟན་ལ་འདུག་པ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་བོར་རྡོ་རྗེའི་གདན་ལ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་
པ་ལ་སོགས་པས་སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྒྱུར་བ་དང་། ཡིད་ཆེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

247

པའི་ལུང་རྣམ་དག་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དང་། རིགས་པ་ངེས་པར་བསམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་

ཤེས་རབ་ཀྱང་རུང་སྟེ། མདོར་ན་སེམས་བསྐྱེད་ནས་དྲོད་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་གྱི་དགེ་བ་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་པ་རྣམས་སོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་བཤད་པ་ནི། ཚོགས་ལམ་དེ་བསྒོམས་པས་

བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། རིམ་གྱིས་
སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་འགྱུར་བའི་གནས་ཀྱི་སྣོད་སྦྱོར་ལམ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་

འོས་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྤྱི་དོན་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། མྱ་ངན་ལས་འདས་
པར་བགྲོད་པའི་གཞི་གང་ཞིག་དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་བསྡུས་
པའོ། །སྤངས་རྟོགས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཀུན་བརྟགས་པ་རྣམས་
རྣམ་པར་གནོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་ཞིང་། བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་གི་ཕྱེད་
གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའོ། །དེའི་མཉམ་གཞག་གི་བློ་ནི་སྲེགས་དོན་
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། དྲན་པ་བཅད་ཤེས་དང་། ཡིད་དཔྱོད་དང་། ལོག་ཤེས་
ལ་སོགས་པར་ཡང་འདོད་མོད། སོ་སོ་རང་གིས་ཞེས་གསུངས་པས་རང་རིག་གཙོ་ཆེ་བ་
ཉིད་དོ། །ཡོན་ཏན་ནི། རྩེ་མོ་ཐོབ་པ་དགེ་བའི་རྩ་མི་འཆད། །བཟོད་ཐོབ་ངན་སོང་ཡོང་
མི་འགྲོ། ཞེས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་པས་་་་་་་་་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས་་་་་་་་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒུད་པ་
ལས་གྲོལ་ཞིང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་དང་རྣམ་པར་ཐར་བ་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་
ལ་སོགས་པ་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡུམ་དང་རྒྱན་དུ་་་་་་་་དབང་བོ་རྣོན་པོས་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །རྣམ་དབྱེ་ནི། མོས་པས་སྤྱོད་
པའི་ས་དང་། སྒོམ་བྱུང་པ་ཟག་བཅས་དང་། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། འཇུག་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

248

སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། མཐོང་ལམ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་དང་ཐར་བ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ངེས་ཚིག་ནི་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་ཞིང་

ཐར་བ་བགྲོད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་སྦྱོར་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། སྦྱོར་བའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་ཐུན་མོང་དང་ཁྱད་
པར་གྱི་དབྱེ་བ་ནི། ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་

སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་དྲོད་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་པ་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཡང་དེ་དག་
ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་རྩོམ་བྱེད་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །སྦྱོར་
བའི་ལམ་གྱི་ཆོས་ཡིན་ལ་ཚོགས་ལམ་གྱི་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཚོགས་བསགས་ཤིང་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྤོང་ཞིང་ངེས་པར་

འབྱེད་པ་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་ཆ་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་

བ་རྣམས་ཏེ། དེ་ནི་འདི་ལྟར་གཙུབ་ཤིང་ལས་མེ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་
ཡེ་ཤེས་མེ་ལྟ་བུའི་སྔ་ལྟས་ཡིན་པས་དྲོ་བར་གྱུར་པ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་གཡོ་བ་རྣམས་
ཀྱི་རབ་མཐའ་ཡིན་པས་རྩེ་མོ་དང་། མི་གཡོ་བའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ལམ་དང་

རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པ་དང་། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་འཕགས་པའི་ལམ་རྩལ་

གྱིས་འདྲེན་ནུས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཕྱེ་བའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། དྲོ་བར་གྱུར་བ་གང་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་
སྒྲ་དང་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྒོམ་པ་བོ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདེན་
པ་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་ནང་

འཛིན་པ་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་
པའི་སྣང་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ངོ་བོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་དང་ཤེས་རབ་ལྷག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

249

མཐོང་གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དང་
བཅས་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཉམ་བཞག་པས། །
ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་མ་གཏོགས་པ། །དོན་ཀུན་རབ་ཏུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྩེ་མོ་གང་ཞེ་ན། སྔར་བཞིན་དུ་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདེན་པའི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པ་ན། གཟུང་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་

སྣང་བ་དེ་ཉིད་སྔ་མ་ལས་གོང་དུ་འབྱེད་ཅིང་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་འགྲུས་
བརྟན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་དང་ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་

གྲོགས་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་འཕེལ་བྱའི་ཕྱིར། །བརྩོན་འགྲུས་
བརྟན་པ་ཀུན་ཏུ་རྩོམ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བདེན་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པ་གང་
ཞེ་ན། སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་
ལ་དམིགས་ཏེ་བསྒོམས་པ་ན། དོན་དུ་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཁོ་ནར་སྣང་བས་གཟུང་
བའི་རྣམ་གཡེང་སྤངས་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་།
འཛིན་པའི་རྣམ་གཡེང་ལུས་ཀྱང་འཛིན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སོང་བའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་དང་ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་གྲོགས་དང་

བཅས་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ནས་དོན་དུ་སྣང་བ་ནི། སེམས་སུ་རབ་ཏུ་སྣང་བར་འགྱུར། །
དེ་ཚེ་དེ་ཡི་གཟུང་བ་ཡི། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་དེ་སྤོང་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་
གསུམ་ནི་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསལ་སྣང་ཆུང་ངུ་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོའོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གང་ཞེ་ན། སོ་སོ་རང་གིས་རིག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྒོམས་པ་

ན་དེ་མ་ཐག་པའི་རྗེས་སུ་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་ནས་འཛིན་པ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

250

པའི་སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་དང་ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་

གྲོགས་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཚེ་བར་ཆད་མེད་པ་ཡི། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མྱུར་
དུ་རེག །འདི་ལྟར་དེ་ཡི་མཇུག་ཐོགས་སུ། །འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྤོང་། །འདི་

དག་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ནི། །དྲོ་བར་གྱུར་སོགས་ཡིན་ཤེས་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྱི་དོན་ལ། མཚན་ཉིད་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བགྲོད་པའི་

གཞི་གང་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་བསྡུས་པའོ། །སྤངས་རྟོགས་ནི་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་རྩ་བ་ནས་སྤངས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་དོན་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་། ཆོས་ཅན་ཇི་སྙེད་པའི་དོན་ཡང་ཇི་རིགས་པར་རྟོགས་པར་སྟེ། དེ་
ནས་ཆོས་དབྱིངས་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། །བྲལ་བ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་
འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། དེས་ནི་ཁམས་གསུམ་འདུས་བྱས་རྣམས། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་

རྟོག་པར། །ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་དྲི་མེད་པར། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་གྱིས་མཐོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོན་ཏན་ནི་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ནུས་པ་ཐོབ་པ་ལ་
སོགས་པའོ། །རྣམ་དབྱེ་ནི་གང་ཟག་གིས་ཕྱེ་ན་ཞུགས་གནས་གཉིས་དང་། ཐེག་པས་ཕྱེ་
ན་མཐོང་ལམ་གསུམ་དང་། ངོ་བོས་ཕྱེ་ན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པའོ། །
དེ་ལ་་་་་་་་་གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྲུང་སྡེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདེན་པ་བཞི་གཅིག་ཅར་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ལ། མང་པོས་བཀུར་
བ་དག་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྨྲ་ཞིང་། མཛོད་དུ་ནི། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཆོས་མཆོག་
ལས། །ཆོས་ཀྱི་བཟོད་པ་ཟག་པ་མེད། །འདོད་སྡུག་བསྔལ་ལོ་དེ་ལས་ནི། །དེ་ཉིད་ལ་

ཆོས་ཤེས་དེ་བཞིན། །སྡུག་བསྔལ་ལྷག་མ་རྗེས་བཟོད་ཤེས། །བདེན་པ་གསུམ་ལ་དེ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར། ཆོས་མཆོག་གི་མཇུག་ཏུ། འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དམིགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

251

པའི་ཆོས་བཟོད་དང་། དེ་ལས་ཆོས་ཤེས་དང་། དེ་ནས་ཁམས་གོང་མའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་
དམིགས་པའི་རྗེས་བཟོད་དང་། དེ་ལས་རྗེས་ཤེས་ཏེ་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་གཞན་གསུམ་ལའང་སྦྱར་བའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ཟག་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
བདེན་པ་མཐོང་བར་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་། བཟོད་དང་ཤེས་པ་གོ་རིམ་བཞིན། །བར་ཆད་

མེད་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ། །དེ་ལས་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་ནི། །མ་མཐོང་མཐོང་ཕྱིར་མཐོང་
བའི་ལམ། །ཞེས་པ་ལྟར་བཟོད་པ་བརྒྱད་ནི་མཐོང་སྤང་གི་ཐོབ་པ་གཅོད་པས་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་། ཤེས་པ་བརྒྱད་ནི་བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་རྣམ་པར་
གལ་བའྲོ་ལམ་
ི སྟེ། དེ་དག་ག་ིསྐད་ཅག་བཅོ་ལྔ་ནི་མཐོང་ལམ་དངོས་ཡིན་ཞིང་། བཅུ་དྲུག་

ིཔ་ན་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དང་རྒྱུན་ཆགས་པའི་ཕྱིར་སིམ་ལམ་ཡྒོ ན་ལ། ཤེས་པ་གཞན་བདུན་ ིནི་མཐོང་བ་མ་རྫོགས་པའི་བར་ན་གནས་པས་མཐོང་ལམ་དུ་འཐད་དོ་ཞེས་ཀྱང་སྨྲའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱིས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བར་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས།་་་་་
གཞུང་གཞན་དུ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་སྟེ། ངོ་བོ་གཅིག་པའི་

ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་ན་ལ་ཆར་ཕྱེ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གཞག་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུར་བསྟན་པས་
གདུལ་བྱ་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ཆེད་དུའོ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་་་་་་་་་ཁ་
ཅིག་ནི་འབྲས་བུ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་། བདེན་པ་
སོ་སོ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གོ་ཞེས་ཀྱང་འདོད་ལ། ཐུབ་
དགོངས་་་་་་་་འགའ་ཞིག་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་མཐོང་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་དང་།
གཞན་རྣམས་ནི་བཏགས་པ་པའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་དབང་བོའི་རིམ་

པས་གཅིག་དང་གཉིས་དང་བཞི་དང་བརྒྱད་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བར་ཡང་འདོད་མོད།
གསུམ་པ་་་་་་་་གཞུང་འདིའི་དགོངས་པས་ནི། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་རིམ་པ་བཞིན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

252

བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བར་གསལ་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཞུགས་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་དབང་བོའི་ས་མཚམས་་་་་་་་་སྐ་ཅིག་བཅོ་ལྔ་པ་དང་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གཉག་པ་་་་་་་་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྒོམ་པའི་ཡུན་ནི། ཆོས་བཤེས་་་་་་་་ཁ་ཅིག་སྤང་བྱ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་གཉིས་སྤང་

བའི་དོན་དུ་ལན་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་གཉིས་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་ཀྱང་སྨྲ་ཞིང་། བཅོམ་ལྡན་་་
ལ་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་ས་དང་པོ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གསུངས་པས་མཐོང་ལམ་ལ་
ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའང་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། ས་དང་པོ་ལའང་མཐོང་
བའི་ལམ་གྱི་རྗེས་ལ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡོད་པར་་་་་་་་་འདི་དང་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པར་་་་་་་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ས་དང་པོའི་སྟོད་ཀྱི་ཆར་མཉམ་གཞག་སྒོམ་ཐུན་གཅིག་གི་རྒྱུན་
ལ་སྐྱེས་ཞིང་རྗེས་ཐོབ་ནས་ས་དེའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་གསལ་ལོ།
།བྱེད་ལས་ནི་སྒོམ་ལམ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་དང་འཕགས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་
པ་དུ་མ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཅིག་ཀྱང་དུ་མ་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ངེས་ཚིག་ནི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་སྔར་མ་མཐོང་བ་མཐོང་ཞིང་འཕགས་པའི་སར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་ན་མཐོང་ལམ་
ཞེས་བྱའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། མཐོང་བའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་། རྣམ་གྲངས་བསྟན་པ། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། ལུང་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་དབྱེ་རྒྱས་བཤད་ལ་ལྟོས་
ནས། མདོར་བསྡུ་ན་བདག་རྐྱེན་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་ཀྱང་
དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བར་ཆད་མེད་པར། ངོ་བོ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས།
དམིགས་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པས་མི་དམིགས་ཤིང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་དང་ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྷག་མ་ལ་སོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

253

བཅས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པར་བྱ་བ་གཟུང་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པ་འཛིན་པ་
དག་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་པར་མཉམ་པས། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཉམ་པར་མངོན་སུམ་དུ་
ཤེས་པའང་མཐོང་ལམ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཡང་སྒོམ་པ་བོ་སོ་སོ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་གང་
ཟག་གི་བདག་གི་མཚན་མར་མི་རྟོག་པས་སེམས་ཅན་གྱི་བརྡའམ་འདུ་ཤེས་བསལ་པ་
དང་། རང་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་སོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་མར་མི་རྟོག་པས་ཆོས་ཀྱི་བརྡའམ་འདུ་ཤེས་བསལ་བ་དང་། རང་གཞན་ཐམས་ཅད་དུ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་བདག་དང་ཆོས་ཀྱི་མཚན་མར་མི་རྟོག་པས་གཉི་གའི་བརྡའམ་འདུ་ཤེས་བསལ་བ་ལ་དམིགས་ནས།

དོན་དམ་པའི་ཆོས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཤེས་པའང་མཐོང་ལམ་དེ་ཡིན་ནོ། །བསྡུ་བར། དེ་
གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་ལྟར་མཐོང་སྤང་གིས་ས་བོན་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཐམས་ཅད་རྣམས་སྤོང་ཞིང་། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བས་
གསུམ་དུ་འདུས་ལ། དང་པོ་གཉིས་ཆོས་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་

རྗེས་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུའང་གསུངས་སོ། །ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་་་་་་་་འདིར་ཁ་ཅིག་

ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་མི་མཐོང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གི་མཚན་མར་
མི་འཛིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཤད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །
རབ་དབྱེ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། ཡང་མཐོང་
བའི་ལམ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དེ་རབ་ཏུ་དབྱེ་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་་་་་་་་བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་རྣམ་བཞི་ཡིས། །ཞེས་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པའི་

ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་

ནས་དེའི་ཆོས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

254

བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་ལས་སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་རྟོགས་
པའི་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། དེ་རིག་པ་སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་
སྟེ་བདེན་པ་དང་པོའི་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་ནས་སྤང་བར་
བྱ་བ་ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཀུན་
འབྱུང་བ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་བདེན་པ་གཉིས་པའི་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་
བཞི། སྤངས་པས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། འགོག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་དང་། འགོག་པ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པའི་བཟོད་
པ་དང་། འགོག་པ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་བདེན་པ་གསུམ་པའི་ཡུལ་ཅན་
སྐད་ཅིག་མ་བཞི་དང་། འགོག་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ཤེས་པའི་
བཟོད་པ་དང་། ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་དང་། ལམ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པའི་བཟོད་
པ་དང་། ལམ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་བདེན་པ་བཞི་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་
སྐད་ཅིག་མ་བཞིའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གང་ཞེ་ན། བརྟན་གཡོའི་འཇིག་རྟེན་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྡུག་

བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་གང་ཞེ་ན།
བརྗོད་བྱ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རང་
མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་པ་རྣམས་སོ། །ཆོས་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། སྔར་སྦྱོར་བའི་ལམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་མདོ་སྡེ་
བ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

255

ཤེས་པའོ། །བཟོད་པ་གང་ཞེ་ན། སྔར་སྦྱོར་ལམ་དུ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དེའི་བདག་རྐྱེན་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པ་པོ་སོ་སོ་རང་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་

མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་
རབ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སྟེ། ཤེས་རབ་གང་གིས་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་
བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་བཅུ་དང་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་དགུ་དགུ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་

བརྒྱད་ཀྱི་ས་བོན་རྩ་བ་ནས་སྤོང་བ་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་ཤེས་པས་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་སྤོང་སྟེ་རང་
རྒྱལ་གྱིས་གཟུང་རྟོག་དང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཉིས་ཀ་སྤོང་བའང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པོ། །
སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་བཟོད་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་སྤང་བྱ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་ཞིང་གནས་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་པ་

མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཅིང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
པའི་བཟོད་པ་གང་ཞེ་ན། དུས་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ། དམིགས་

ཡུལ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ངོ་བོ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་འདི་གཉིས་ནི་འཕགས་པ་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་
པའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དངོས་དང་བརྒྱུད་ནས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་
པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུའོ་ཞེས་སྒོམ་པ་བོ་སོ་སོ་རང་ལ་མངོན་་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་བོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། ཟག་པ་མེད་པའི་
ཤེས་པ་གང་གིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྟེ་རང་རིག་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པར་འཛིན་ཅིང་མྱོང་བར་བྱེད་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ལྷག་མ་རྣམས་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི་བདེན་པ་དང་པོའི་ཡུལ་ཅན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

256

སྐད་ཅིག་མ་བཞི་དངོས་སུ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདེན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་
བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་བས་

ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
སྐད་ཅིག་མ་བཞི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ། སོ་སོ་རང་ལ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་
མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེའི་མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། སྤངས་ནས་དེའི་རྣམ་གྲོལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཆོས་ཤེས་པ་དང་། དེ་དག་
འཕགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུར་རྟོགས་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། དེ་
ཉིད་རང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པར་འཛིན་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་སྟེ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་
པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་རྗེས་སུ། སོ་
སོ་རང་ལ་འགོག་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེའི་མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། སྤངས་ནས་དེའི་རྣལ་གྲོལ་ཉམས་སུ་

མྱོང་བ་ཆོས་ཤེས་པ་དང་། དེ་དག་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུར་རྟོགས་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་རང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པར་འཛིན་པ་རྗེས་སུ་
ཤེས་པ་སྟེ་འགོག་བདེན་ལ་དམགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ ིསྐད་ཅག་མ་བཞི་རི མ་ཅན་དུ་འབྱུང་ངོ་། ། ིདེའི་རྗེས་སུ་སོ་སོ་རང་ལ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེའི་མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། སྤངས་ནས་དེའི་རྣམ་གྲོལ་

ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཆོས་ཤེས་པ་དང་། དེ་དག་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུར་རྟོགས་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་རང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པར་
འཛིན་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་སྟེ་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་རིམ་

ཅན་དུ་འབྱུང་བས། མཐོང་བའི་ལམ་ནི་མཉམ་གཞག་སྒོམ་ཐུན་གཅིག་གི་རྒྱུན་ལ་ཡེ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

257

ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་རིགས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་དེ་ཡིས་རང་གི་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་ནི། འགྲེལ་པར་་་་་་་་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཡིན་པས།

སེམས་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་བཞི་དང་ཆོས་ཤེས་པ་བཞི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་གཟུང་བ་གནས་གྱུར་པ་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་སྤང་ལས་
གྲོལ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་སོ། །རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་བཞི་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་
པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འཛིན་པ་གནས་གྱུར་པ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
རང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་སོ། །དེ་དག་གཟུང་འཛིན་རང་བཞིན་མེད་པ་
ལ་སྦྱོར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནས་གྱུར་
པའི་གཟུང་འཛིན་རྟོགས་ཀྱང་མཚན་འཛིན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་གཟུགས་སོགས་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་མི་
དམིགས་པས། དེ་དག་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ནི་མཚན་མ་མེད་པར་གནས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །
བཞི་བ་་་་་་་་ཐམས་ཅད་མཐོང་ལམ་དུ་གཞག་པ་ནི། འདི་ལས་གཞན་དུ་གཅིག་དང་
གཉིས་ལ་སོགས་པར་འདོད་པ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་
དག་ཐམས་ཅད་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་མོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་
སྔོན་མ་མཐོང་བའི་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་གསར་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ལྔ་བ་་་་་་་་སྐད་ཅིག་བྱ་རྫོགས་སུ་བསྟན་པ་ནི། འགྲེལ་པར་་་་་་་་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གི་

ཚད་ནི་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལ་འཇོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཇི་ཙམ་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་འདི་
ནི་འདིའོ་ཞེས་པའི་ཤེས་བ་འབྱུང་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་པ་ལ་སྐད་ཅིག་མ་རེ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

258

རེར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། །སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་ལེགས་པར་ངེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ། གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་གིས་ཞུས་པར།་་་་་་་

་གང་བརྒྱད་པ་འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་པར་ལྡང་བ་འདི་ནི་གནས་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་མཉམ་གཞག་གི་རྒྱུན་གཅིག་ལ་ཐོབ་པར་གསལ་ལོ། །ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་
སྐད་ཅིག་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཚད་མེད་པ་རྣམས་ངེས་པར་དགོས་ཏེ།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་དགུ་བ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་འགོག་
པར་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་སོ་ཞེས་པ་ལྟར། ཕར་ཕྱིན་པ་་་་་་་་ཁ་ཅིག་ཚད་མེད་སྒོམ་པ་དང་

གཞན་དགེ་བ་ལ་འགོད་ཅིང་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱང་བར་བར་
དུ་ཡོད་པར་འདོད་མོད། འོན་ཀྱང་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྲོས་པ་ནི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཙམ་སྟེ་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྤྱིར་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བཞིར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་ལ་གོ་བའི་ཕྱིར་མིང་ཚིག་ཡེ་གེའི་ཚོགས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་གནས་ལུགས་སྟོན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ལམ་དང་། ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལྟར་སྦྱོར་

ལམ་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པར་
རྟོག་པའི་ལམ་དང་། གོམས་པ་ལས་མཐོང་ལམ་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཉམས་སུ་
མྱོང་བའ་ལམ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་གནས་གྱུར་ཐོབ་ནས་མི་ིསློབ་པ་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་རགས་

ྫོཔའི་ལམ་མོ། །དེ་དག་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལམ་བདེན་འཇོག་པས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་

འཁོར་བ་ལ་ནི་ལམ་གྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །
ལུང་དོན་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་བཟོད་ཤེས་གཉིས་ལ་དགོངས་པའི་ལུང་དོན་ནི།

གདུལ་བྱ་མང་བོས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་ཆོས་བདེན་པ་བཞི་བོ་རྣམས་ཀྱི་དེ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

259

བཞིན་ཉིད་ལ་ལྟ་བའི་ཆོས་ཀྱི་མིག་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉོན་མོངས་
པའི་རྡུལ་མེད་ཅིང་གཟུང་འཛིན་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
གང་གསུངས་པ་དེ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ངེས་ཚིག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་སྟེ། ཆོས་ལ་བཟོད་པ་བཞི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པས་རྡུལ་མེད་པའོ། །ཆོས་ཤེས་པ་བཞི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྤངས་པའི་གནས་གྱུར་ཉམས་
སུ་མྱོང་བས་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའོ། །ཡང་བཟོད་པ་བཞིས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་པ་བཞིས་རྣམ་གྲོལ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་སྤང་བྱ་ཐག་
བསྲིངས་ཏེ་སྤང་བས་ཀྱང་མཐོང་ལམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར། རྡུལ་མེད་ཅིང་དྲི་མ་དང་

བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལ་དགོངས་པའི་ལུང་དོན་ནི། ཡང་མདོ་ལས། ཆོས་མཐོང་བ། ཆོས་ཐོབ་པ། ཆོས་རིག་པ། ཆོས་རྟོགས་པ། སོམ་ཉི་ལས་བརྒལ་བ། ཐེ་ཚོམ་ལས་བརྒལ་བ། གཞན་གྱི་དྲིང་ལ་མི་འཇོག་པ། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་གཞན་
གྱིས་མི་བཀྲི་བ། ཆོས་རྣམས་ལ་མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་
གསུངས་པ་དེ་ཡང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཕན་ཡོན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་བཞི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བདེན་པ་བཞིའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་། །ཆོས་ཤེས་པ་བཞི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་གྱུར་དག་པའི་ཆོས་ཉིད་

མངོན་སུམ་དུ་ཐོབ་པོ། །རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་བཞི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་དེ་
གཉིས་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུར་རིག་གོ། རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞི་
བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རང་རང་གི་ཡེ་ཤེས་སྔ་མ་དེ་རང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་སོ། །དེ་
དག་གིས་ནི་བདེན་པའི་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །བཟོད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

260

ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡུན་རིང་བོ་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བ་དེ་ཐོབ་པར་ངེས་པས་འབྲས་བུ་རང་གིས་ཐོབ་པ་ལ་སོམ་ཉི་བརྒལ་ཏོ། །དེ་ཕྱིན་ཆད་གཞན་དག་གིས་ཁྱད་པར་ཐོབ་པ་
ལ་ཡིད་གཉིས་མེད་པས་ཐེ་ཚོམ་ལས་བརྒལ་ཏོ། །གཞན་གྱི་མན་ངག་མེད་ཀྱང་རང་ཉིད་
མཁས་པས་ལམ་སྒོམ་པ་ལ་གཞན་གྱི་དྲིང་ལ་མི་འཇོག་གོ །ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མོས་པ་མི་འཕྲོག་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་ལམ་

དང་ལྟ་བ་གཞན་གྱིས་མི་བཀྲིའོ། །ཆོས་རྣམས་ལ་མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རང་གིས་ཐོབ་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཡོངས་སུ་འདྲི་བའི་ཆོས་དང་། གཞན་གྱིས་དྲིས་

པ་ལུང་སྟོན་པའི་ཆོས་གཉིས་ནི་སྐབས་འདིར་ཆོས་སུ་འདོད་དེ། དེ་དག་ལ་བརྫུན་དུ་སྨྲ་
བ་དང་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་དག་སེམས་ཞུམ་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་དེ་ལ་མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་བོ། །
བཞི་བ་སྒོམ་པའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ། སོ་སོའི་ངོ་བོ། ལམ་སྒོམ་

ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་སྒོམ་སྤང་སྤོང་མི་ནུས་པ་ལས་
འདས་ཀུན་སྦིར་

ྱོལྷག་མ་སམ་སྤང་རྒོ མ་གྱིས་ ི སྤོང་ནུས་པའ་ཕྱིར་ནུས་པ་གོང་མར་གྱུར་པ་ ི སྟེ།
དེའང་ཕལ་ཆེ་བས་ཡན་གྱི། འཇིག་

ི རྟེན་པའ་ལམ་ནི་འབྲས་བུ་འཁོར་བ་སྐི ད་པས་མཐོང་ ྱེལམ་ལས་དམན་པ་ཉིད་དོ། །དེ་དག་ཟག་པ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་ཕྱེ་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་

དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དང་། སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ལམ་ངོ་བོས་ཕྱེ་ན་ལམ་
ཆུང་ངུ་དང་ལམ་འབྲིང་དང་ལམ་ཆེན་པོ་དང་། བྱེད་ལས་སམ་ནུས་པས་ཕྱེ་ན་སྦྱོར་བའི་

ལམ་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་པའི་ལམ་དང་། ཁྱབ་པར་གྱི་
ལམ་མོ། །ངོ་བོ་ལ། འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དང་། །སྦྱོར་

བ་བར་ཆད་མེད་དང་རྣལ་གྲོལ་ཁྱད་པ་ལམ། །ཞེས་པ་ལྟར་དགུའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

261

དང་པོ་སྤྱི་དོན་བཞིའི་གང་ཟག་ནི་གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་རྣམས་
དང་། ལྷའི་ནང་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་སྲིད་རྩེ་བ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་ཞིང་་་་

ངན་སོང་སོགས་་་་་་་་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཅན་རྣམས་ལ་མི་སྐྱེ་ལ། སྲིད་རྩེ་བ་ནི་གོང་མ་ལ་ཞི་
བར་ལྟ་བ་མེད་པས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་ནོ། །་་་་་་་་ཚེ་རིང་བོ་དང་གཉིས་པའང་གནས་པའི་རྟེན་དུ་
མི་རུང་ངོ་།། ངོ་བོ་ནི་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགེ་བ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྟེ།
སྙོམས་འཇུག་དགེ་བ་རྩེ་གཅིག་པ། །རྗེས་འབྲངས་བཅས་ན་་་་་་་་་གཟུགས་ཁམས་ན་་་་་་་་ཕུང་
བོ་ལྔ། །ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཟུགས་མེད་ཕུང་བོ་བཞི། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དབྱེ་བ་ནི། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བས་ཕྱེ་བ་གཉིས་སམ། རྟོག་དཔྱོད་
གཉིས་ཀ་དང་བཅས་པ་དང་། རྟོག་པ་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ཙམ་དང་། རྟོག་པའང་མེད་ཅིང་

སྤྱོད་པའང་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཕྱེ་བ་གསུམ་མམ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དག་པ་
དང་ཟག་མེད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་གསུམ་ལ་སོགས་པའོ། །སྐྱེ་ཚུལ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སར་བསམ་གཏན་ལ་་་་་་་་་བསྡུ་བར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལས་སྒྲའི་རྐྱེན་གྱིས་ལྡང་བ་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས་གཞན་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་འགྱུར་ཏེ། མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་ནི་སྒྲ་འཛིན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་དེ་སོ་སོར་མ་རིག་པར་ལྡང་བ་ཉིད་མི་རིགས་

ཏེ་དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་འཛིན་པ་ཙམ་གྱིས་ལྡང་བ་མིན་གྱི་སྒྲ་སོ་སོར་རིག་ནས་འདོད་ན་དེའི་ལྡང་བར་འགྱུར་རོ།།་་་་་་་་
སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ན་ལུས་ས་འོག་ཏུ་འབྱིང་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཟུགས་མེད་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ན་ལུས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕར་བ་ལྟ་བུ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་རྟགས་སུ་ཡུལ་ལྔ་མཐོང་ཡང་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་ཅིང་འདོད་ཆགས་མི་སྐྱེ་
བ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཆེན་པོས་ལུས་སེམས་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། བྲེ་མོ་འདུ་འཛི་ལ་མི་དགའ་བ་དང་། བརྣབ་སེམས་དང་འཁྲུག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་གསུངས་སོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

262

གཞུང་དོན་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་བཤད་བྱ་
བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་ནི། གང་ཟག་འཇིག་རྟེན་པའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཞིང་དྲན་པས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་
དམིགས་པ་ལ་ཉེ་བར་གཏོད་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་
དང་། བསམ་གཏན་བཞི་བ་སྟེ་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཞི་དང་། སྙོམས་

འཇུག་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀའི་དུས་སུ་དེ་ལྟར་སེམས་པ་འཕེལ་བར་བཏགས་པ་ནམ་
མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཅི་ཡང་མེད་
པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་དེ། སྐྱེ་བ་ན་་་་་་་་གཟུགས་
དང་་་་་་་་་སྙོམས་འཇུག་གི་ཚེ་་་་་་་་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མེད་པས་ན་གཟུགས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་བཞིའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་འཆད་བྱེད་བཞི་ཡིས་རྟོགས་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་

མེད་པ་བཞི་བོ་དེ་དག་ཀྱང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་ཞིང་དག་པ་དང་། རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། མཐར་ཐུག་རྣམ་པར་དག་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་དེ་དག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་རྣམ་གཞག་རྣམ་ དག་བཞི་ལས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པར་བྱེད་པའི་རྩ་བ་བཞི་བོ། སྲེད་པ་དང་ལྟ་བ་དང་
ང་རྒྱལ་དང་མ་རིག་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཁམས་གོང་མའི་
ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའོ། །དེ་ལ་སྲེད་པས་ནི་གསུམ་
པ་མན་ཆད་ན་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་དང་། དེ་ཡན་ཆད་ན་ཤིན་ཏུ་
སྦྱངས་པ་ཉིད་བདེ་བ་གྱུར་པ་ལ་སྲེད་ཅིང་རོ་མྱང་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་སེམས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

263

རྒྱུད་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་་་་་་་་་ཏེ་ལངས་པས་རོ་མྱང་ཞུགས་པ་དེ་ལ་རོ་མྱང་ངོ་།།་་་་་་་་སོ། །ལྟ་བས་ནི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་གྱི་མཐར་རྟོགས་པ་སོགས་འབྱུང་བས། ལྟ་བར་གྱུར་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོགས་ཤས་ཆེར་འཕེལ་བའི་བསམ་གཏན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་རྒྱུད་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སོ། །ང་རྒྱལ་གྱིས་ནི་དེ་དག་ཁྱད་པར་ཐོབ་པས་སེམས་ཁེངས་ནས་ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེར་འཕེལ་བའི་བསམ་གཏན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་རྒྱུད་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་སོ། །མ་རིག་པས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་ཐོབ་པ་དེ་ཐར་བ་ཡིན་
ནམ་མ་ཡིན་སྙམ་ན་ཐེ་ཚོམ་ཤས་ཆེར་འཕེལ་བའི་བསམ་གཏན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་རྒྱུད་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སོ། །དེ་ལྟར་བཞིས་སེམས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དག་ལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་
ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྣམ་པར་བྱང་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རང་སའི་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་
གྱིས་དག་པའི་་་་་་་་་དེ་ལ་དབང་རྟུལ་ད་ལྟ་དག་པ་ལ་གནས་ཀྱང་དགའ་བདེའི་ཕན་ཡོན་མི་བཟོད་པས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་མཐུན་པར་ཉམས་འགྱུར་ནི་ཉམས་པའི་དང་། དབང་བོ་རྣོན་འབྲིང་གིས་མི་ཉམས་ཤིང་གོང་དུ་
མི་འཕོ་བར་རང་ས་དང་། དེ་ལས་གོང་མ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་གྱི་དང་། དེ་ལས་ཟག་མེད་ལ་འཇུག་པ་ངེས་འབྱེད་ཀྱི་ཆ་མཐུན་དང་བཞིའོ།།་་་་་་་་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱང་།
འཇིག་རྟེན་པ་ཡིན་ཡང་ངོ་བོ་དགེ་བའི་ཕྱིར། ཀུན་ནས་དཀྲིས་པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ལ་

རྣམ་པར་བྱང་བ་ཞེས་བྱའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་རྣམ་པར་གཞག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི། ཡན་
ལག་གམ་ཆ་ཤས་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་རྣམ་པར་
གཞག་པ་དང། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚད་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། མིང་དུ་གདགས་པའི་ཚུལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

264

རྣམ་པར་གཞག་པས་སོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། ཡན་ལག་སྙོམས་འཇུག་ཚད་དང་མིང་འདོགས་སོ། །དང་པོ་་་་་་
་་ཡན་ལག་རྣམ་པར་གཞག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་ནི།

བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་སྟེ། ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་ལྔ་ནི་ས་གོང་འོག་ལ་ཞི་
རགས་སུ་རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་དག འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། གནོད་སེམས་དང་
རྣམ་འཚེའི་རྣམ་རྟོག་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

དང་། རྣམ་གཡེང་ལ་སོགས་པ་སྤོང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། སྤང་བྱས་དབེན་
པའི་འདོད་པས་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་
དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་དཔྱོད་འཇུག་ཅིང་དགའ་བདེ་འབྱུང་བས་
དེ་གཉིས་ཀའི་གནས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཉིད་དོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་

ཡན་ལག་བཞི་སྟེ། ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་བཞི་ནི་ནང་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་འཁྲུག་པ་
དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་དང་པ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཆགས་པ་དང་རྟོག་དཔྱོད་དང་

སྡུག་བསྔལ་དང་རྒོད་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་མ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོའི་ཡན་
ལག་དང་། རང་གི་སྦྱོར་བའི་མཐར་ཐུག་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་

དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་
དག་འབྱུང་བས་གཉིས་ཀའི་གནས་ཀྱི་རང་བཞིན་ གྱི་ཡན་ལག་ཉིད་དོ། །བསམ་གཏན་
གསུམ་པ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་སྟེ། ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་ལྔ་ནི་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བའི་འདུ་

བྱེད་བཏང་སྙོམས་དང་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་རྣམས་གཉིས་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་ཡིད་

བདེ་བ་དགའ་བ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་མ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་

དང་། ལུས་ཀྱི་་་་་་་་་ཉན་སར། དེ་དགའ་བའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་གནས་ཤིང་དྲན་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

265

དང་ཤེས་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ་བདེ་བ་ལུས་ཀྱིས་མྱོང་བ་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་དེ་དང་དེ་དྲན་པ་དང་ལྡན་
པ་བདེ་བ་ལ་གནས་པ་བཏང་སྙོམས་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་སྟེ། དགའ་བ་མེད་པ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་སོ།།་་་་་་་་ཚོར་བ་དང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་མྱོང་བ་ཕན་
ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀའི་

གནས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཉིད་དོ། །བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ།
ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་བཞི་ནི་སྐྱོན་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བའི་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་ཡོངས་

སུ་དག་པ་དང་དྲན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་གསུམ་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་ཡིད་བདེ་དང་
བདེ་བ་དང་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་མ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་
པོའི་ཡན་ལག་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེན་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚོར་བ་བཏང་
སྙོམས་ནི་སྐྱོན་གྱི་གནས་ཆུང་བས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་

ལས་དེ་དག་འབྱུང་བས་གཉིས་ཀའི་གནས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་རྣམས་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་གཞན་ཡང་མང་བོ་ཡོད་བཞིན་དུ་དེ་དག་ཁོ་ན་ཡན་ལག་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་རང་རང་གི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་སྤོང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། ལུས་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། དེ་དག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གཞིའམ་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དེ་གཉིས་ཀའི་

གནས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །་་་་་་་་མཛོད་དུ་རབ་ཏུ་དང་བ་དད་པ་ཡིན་པས་རྫས་སུ་བཅུ་གཅིག་ཅེས་ནང་དང་བ་དད་པ་བྱས་
ནས་རྫས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འཆད་ཀྱང་། འདིར་ནང་དང་བ་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་ཡིན་ལ་དེ་དང་པོར་ཡོད་
ཀྱང་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོས་བསྒྲུབས་པས་མ་སྨོས། གཉིས་པར་དགའ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པས་རང་མིང་གིས་མ་

སྨོས། གསུམ་པར་དེ་དང་བྲལ་བས་རང་མིང་གིས་སྨོས་པར་བཤད་པས་རྫས་བཅུ་གཅིག་མེད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

266

བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་ཡོད་པའི་བདེ་བ་རྫས་གཞན་དུ་བརྗོད་ཅེ་ན། འདི་ལྟར། དེའི་བདེ་བ་ནི་ཚོར་བ་ཡིན་

ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་པ་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལ་བདེ་བ་ཞེས་བཤད་དོ། །སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་

བསམ་གཏན་གཉིས་ན་བདེ་བའི་དབང་བོ་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དེ་ལུས་ཀྱི་ཡིན་པར་ནི་མི་རུང་སྟེ།
སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་ལྔ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཀྱི་ཡང་མིན་ཏེ་དགའ་ཞེས་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དགའ་བ་ནི་བདེ་བ་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་རང་འགྲེལ་དུའོ།།
གསུམ་པ་་་་་་་་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ནི། ཆ་ཤས་སམ་རོ་དུ་མ་ཚོགས་
པ་ལ་ཡན་ལག་རྣམ་པར་འཇོག་ནུས་པ་ཡིན་པ་ལ་གཟུགས་མེད་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ན་
ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞི་གནས་སུ་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་རྣམ་པར་
གཞག་པ་ནི་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་དམིགས་པ་ཐ་དད་པས་འཇོག་སྟེ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སོ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་འདུ་ཤེས་གསལ་བ་ནི་མེད་ཅིང་
མི་གསལ་བ་ནི་མེད་པ་ཡང་མིན་ནོ་ཞེས་འཇུག་པས་སོ། །ཉི་ཁྲི་སྣང་བར་བཏང་སྙོམས་

དང་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་དབང་གིས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཡན་ལག་གཉིས་དང་ལྡན་
པའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སྙོམས་པར་འཇུག་རྣམ་པར་གཞག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
བདུན་གྱི་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འདྲེན་ཅིང་ཐ་མས་དངོས་གཞི་ལ་འཇུག་
པའི་ཚུལ་གྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་སྟེ། དང་པོ་ལ་ཇི་ལྟ་བར་འདུ་

ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཉེར་བསྡོགས་དྲུག་

དྲུག་དངོས་གཞི་རེ་རེ་སྟེ་བདུན་བདུན་གྱིས་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་བདུན་གང་ཞེ་ན། མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་འདོད་པའི་
ས་ནི་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པ་དང་ཚེ་ཐུང་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མང་བ་ལ་སོགས་པས་སྐྱོན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

267

དང་བཅས་པར་རགས་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་དེ་དག་མེད་པས་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་ཞི་བའོ་ཞེས་པ་གོང་འོག་གི་ཞི་རགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་ཅིང་རྟོགས་པ་
ཐོས་བསམ་དང་འདྲེས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཐོས་བསམ་ལས་འདས་
ནས་མཐའ་གཅིག་སྒོམ་པའི་རྣམ་པས་ཞི་རགས་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་དམིགས་ཏེ་ཞི་གནས་

ལྷག་མཐོང་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་གོམས་པ་ལས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་སྤངས་ཏེ་དེ་དག་གི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་བ་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལྟར་སྤོང་བ་ལ་དགའ་ཞིང་ཉོན་མོངས་
ཆེན་པོས་དབེན་པའི་དགའ་བདེ་ཆུང་ངུས་རེག་ནས། རྨུགས་གཉིད་རྒོད་གསུམ་དང་
བྲལ་བ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བར་བྱེད་པས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་འབྲིང་བོ་གསུམ་སྤོང་བ་དགའ་བ་སྡུད་པ་དང་། རྒྱུ་དེ་དག་གིས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་མ་བྱུང་བ་ལ། དེ་དག་ཟད་པར་སྤངས་མ་སྤངས་བརྟག་པའི་ཆེད་དུ་སྡུག་པའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་

བྱེད་པས་སོ་སོར་རྟོག་པ་དཔྱོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་དཔྱད་པས་ཆུང་ངུ་གསུམ་མ་སྤངས་པར་
ཤེས་ནས་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉེན་པོ་མཐར་ཐུག་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྦྱོར་བའི་མཐའ་དང་། དེ་ལྟར་འདོད་པའི་
སྐྱོན་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ལས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་སྦྱོར་བའི་

མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་དྲུག་ནི་་་་་་་་་མཛོད་ལས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཉེར་བསྡོགས་
བརྒྱད། །དག་པ་བདེ་མིན་དུཿཁ་མིན། །དང་པོ་འཕགས་པའང་ཁ་ཅིག་གསུམ། །ཞེས་ཉེར་བསྡོགས་ཐམས་ཅད་
དག་པ་ཡིན་ཞིང་། འབད་དེ་དྲང་བར་བྱ་བ་དང་། ས་འོག་མ་ལས་ཡིད་འབྱུང་མ་བྲལ་ཞིང་ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་
ཡིན་པས་བཏང་སྙོམས་ཡོད་ཀྱང་རོ་མྱང་མེད་ཟེར་རོ།།་་་་་་་་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བའི་

ལམ་གྱི་རྟེན་བྱེད་མི་ནུས་པ་མེད་པས་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

268

རྣམས་ཀྱང་སྒོམ་རིམ་དུ། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་དང་བཏང་སྙོམས་དང་རྩེ་གཅིག་པ་སྟེ་ཡན་
ལག་བཞི་ལྡན་དུའང་གསུངས་སོ། །་་་་་་་་གལ་ཏེ་མི་ལྕོགས་པ་མེད་པ་ན་ཡིད་བདེ་བའི་དབང་བོ་ཡོད་ན།
དེ་ལྟ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་དང་པོ་བཞིན་དུ་དགའ་བ་བཅས་པར་མི་གཞག་ཅེ་ན། སྨྲས་པ། དེ་ན་དགའ་བ་
གཡོ་བའ་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་ན་དབང་བོ་དུ་དག་དམི གས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ། བཅོ་བརྒྱད་དོ། །བསམ་ ིགཏན་གཉིས་པའི་ས་ན་དེ་ཉིད་དོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ས་ན་དབང་བོ་དུ་དག་དམིགས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ་
བཅུ་བདུན་ནོ། །བསམ་གཏན་བཞི་བའི་ས་ན་ནི་བཅུ་དྲུག་གོ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་ན་དབང་
བོ་དུ་དག་དམིགས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ་བཅུ་གཅིག་གོ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ས་ན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ།

རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ས་ན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །འདུ་
ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ས་ན་དབང་བོ་དུ་དག་དམིགས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་བསྡུ་བར་རོ།། དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་ལས་གོང་འོག་གི་
ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་བླང་དོར་བྱ་བར་འདོད་པ་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པ་དང་།
ཡང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། འོག་མའི་ཉོན་མོངས་པ་ཆེན་པོ་
གསུམ་སྤོང་བ་རབ་ཏུ་དབེན་པ་དང་། འབྲིང་བོ་གསུམ་སྤོང་བ་དགའ་བ་སྡུད་པ་དང་། ཐོབ་པའི་མཐོང་བ་ང་རྒྱལ་མེད་པ་དཔྱོད་པ་དང་། ཆུང་ངུ་གསུམ་ཡང་སྤོང་པ་སྦྱོར་བའི་

མཐའ་དང་། གོང་མའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་སྦྱོར་བའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ་
བདུན་བདུན་གྱིས་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཚད་རྣམ་པར་གཞག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་རྒྱུ་སྙོམས་

འཇུག་གི་ཚད་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་གུས་སྦྱོར་རྒྱུན་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྡན་པ་
ཆུང་ངུར་ཡོངས་སུ་བསྒོམ་པ་དང་། གང་རུང་དང་ལྡན་པ་འབྲིང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒོམ་པ་

དང་། གཉི་ག་དང་ལྡན་པ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྒོམ་པའམ། ཡང་ན་ཤེས་རབ་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

269

བརྩོན་འགྲུས་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་ཕྱེ་བའོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཇི་ལྟ་

བར་བསམ་གཏན་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་རྣམས་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་བོ་
རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བསྒོམ་ཚུལ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་གྱིས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་ཚད་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་
ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
སྐྱེ་བ་ཚངས་རིས་དང་ཚངས་པ་འདུན་ན་འདོན་དང་ཚངས་ཆེན་ཏེ་གསུམ་མོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཇི་ལྟ་བར་བསམ་གཏན་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ།
གཉིས་པ་ལ་འོད་ཆུང་ཚད་མེད་འོད་འོད་གསལ་གསུམ་དང་། གསུམ་པ་ལ་དགེ་ཆུང་ཚད་མེད་དགེ་དགེ་རྒྱས་གསུམ་དང་། བཞི་པ་ལ་སྤྲིན་མེད་བསོད་ནམས་སྐྱེས་འབྲས་བུ་
ཆེ་གསུམ་སྟེ་བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱེ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །གནས་གཙང་མ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་བོ་རྣམས་ན་ནི་གཞལ་མེད་ཁང་གི་གནས་གཞན་

ཐ་དད་པ་མེད་པའ་ཕྱིར་གནས་ཀྱིས་ཕི་བའྱེ་སྐི་བ་ཐ་དད་པ་ཡང་མེད་དོ། །འོན་ ྱེ ཀྱང་དེ་དག་
ན་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྒོམས་པས་རིམ་པ་ལྟར། ཆུང་ངུས།་་་་་་་་
གཟུགས་མེད་པ་རྣམས་སུ་སྐ་བ་དམན་ཞྱེ ང་ངན་པ་དང་།

ིའབྲིང་གས་

ི་་་་་་་མཐོ་ཞང་ངན་པའམ་

ིདམའ་ཞིང་བཟང་བ་དང་། ཆེན་པོས་་་་་་་་མཐོ་ཞིང་བཟང་བ་རྣམས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དེའང་ཚེ་
རིང་བ་ལ་སོགས་པས་མཐོན་པོ་དང་། ཚེ་ཐུང་བ་སོགས་པས་དམའ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བས་ངན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆུང་བས་བཟང་བོར་མངོན་ནོ། །
བཞི་བ་་་་་་་་མིང་དུ་གདགས་པ་རྣམ་པར་གཞག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་
བཞིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་མིང་ནི་གྲངས་མེད་ཅིང་

བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོས་བསྡུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཇི་སྙེད་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

270

རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཐུ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་སྙོམས་

པར་འཇུག་པ་དེ་དག་གི་མིང་ཡང་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱིས་མི་ཤེས་ན། གྲངས་དང་སྙོམས་འཇུག་མི་ཤེས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། བསམ་གཏན་དང་
པོས་བསྡུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མིང་མཐའ་ཡས་པ་ཇི་ལྟ་བར། བསམ་གཏན་ལྷག་

མ་རྣམས་དང་གཟུགས་མེད་པས་བསྡུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་
མིང་དུ་གདགས་པ་མཐའ་ཡས་ཤིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་བའི་ཡུམ་

ལ་སོགས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་སུ་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་དང་རིན་ཆེན་ཕྱག་རྒྱ་ལ་
སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྱུང་བ་དེ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁྱེན་གྱི། ཉན་རང་རྣམས་ལ་ནི་དེ་མེད་པས་མི་ཤེས་སོ། །
ལྔ་བ་་་་་་་་རྣམ་པར་དག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རང་རང་གི་ཆུང་ངུ་ལས་འབྲིང་དང་།
འབྲིང་ལས་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་ནི་འཕེལ་བའི་རབ་ཡིན་པས་རབ་ཀྱི་མཐའི་ཆ་ལས་བྱུང་བ་

སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
བར་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབས་པ་
ན་འདོད་པ་བཞིན་ཐོབ་པས་ལས་སུ་རུང་བ་ཞིང་མཆོག་ཏུ་ཁྲིད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་
པ་ཞེས་བྱའོ། །མཛོད་དུ་ནི། དེ་ནི་ས་ཀུན་གྱིས་མཐུན་བྱས། །འཕེལ་བའི་རབ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ཡིན། །ཞེས་བཞི་བ་ཁོ་ན་ལ་རབ་མཐའ་བར་བཤད་ཅིང་། དེའང་དང་པོ་ནས་སྲིད་རྩེའི་

བར་ལ་རེ་རེ་ཞིང་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་དང་། ཡང་བཞི་བ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་རེ་
སྤེལ་བ་ལ་ས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བྱས་པས་ཞེས་ཟེར་རོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤྱི་དོན་ལ། མཚན་ཉིད་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བགྲོད་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

271

གཞི་གང་ཞིག་རྗེས་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་བསྡུས་པའོ། །སྤངས་
རྟོགས་ནི་སྒོམ་སྤང་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྤངས་ཤིང་། ཁྱད་པར་ཐེག་ཆེན་པས། མཐོང་བས་
སྤང་བྱའི་ཉོན་མོངས་རྣམས། །ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཟད་བྱས་ནས། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་
སྤང་བའི་ཕྱིར། །སྒོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་སྒྲིབ་གཙོ་ཆེར་སྤངས་
པ་དང་། སེང་གེ་བཟང་པོས་་་་་་་་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་
བྱས་པ་ལས་ཐ་མི་དད་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་རྟོགས་
པས་མཐོང་བའི་ལམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའོ། །ཡོན་ཏན་ནི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཀྱིས་
བསྡུས་པ་འཆད་འགྱུར་རྣམས་དང་། ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་སོ། །རྣམ་
དབྱེ་ནི་ངོ་བོས་ཕྱེ་ན་མཉམ་རྗེས་གཉིས་སམ་ཆེ་འབྲིང་དགུ་དང་། སྤང་གཉེན་གྱིས་ཕྱེ་ན་
བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་དང་། ཐེག་པས་ཕྱེ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པའོ། །བྱེད་ལས་རང་
གིས་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་གཞན་དག་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དེ། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་སྦྱོང་བར་བྱེད། །གཞན་ནི་ཇི་

བཞིན་རྣམ་འཇོག་པ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྨིན་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ངེས་ཚིག་ནི། ཆོས་ཉིད་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་ཅིང་གོང་དུ་རིམ་གྱིས་བགྲོད་པར་བྱེད་
པས་ན་སྒོམ་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས། དང་
པོ།་་་་་་་་དོན་དངོས་ས་བདུན་ལ་རྟེན་ཚུལ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་
དམིགས་ཡུལ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་
གོམས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་སྤང་བྱས་དག་པའི་རྣམ་གྲོལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

272

ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཆོས་ཤེས་པ་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་རང་རིག་པའི་ཚུལ་
གྱིས་རྟོགས་པ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞིའི་ཕྱོགས་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་ལམ་གྱིས་
བསྡུས་པ་རྣམས་དང་། ལྷག་མཐོང་ཤེས་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་པ་མེད་པ་ནས་
ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ཟག་མེད་དུ་སྐྱེས་པར་བསྡུས་པའོ། །ཐོག་མཐའི་ས་

གཉིས་ནི་ཟག་མེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། འདོད་པའི་ཁམས་དང་སྲིད་རྩེ་ན། །བྱང་ཆུང་ལམ་གྱི་
ཡན་ལག་སྤངས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སྲིད་རྩེ་འཇིག་རྟེན་པར་བསྟན་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་
མིན་སྐྱེ་མཆེད་ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཡོངས་སུ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་རྒྱུ་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་པས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇིག་

རྟེན་པ་ཉིད་དེ། འདུ་ཤེས་དམན་པས་དམིགས་པ་ལ་མཚན་མར་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་
གསལ་བའི་མཚན་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཇི་

སྐད་དུ། ཇི་ཙམ་དུ་འདུ་ཤེས་གསལ་བ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་

ཡོད་པ་དེ་ཙམ་དུ་ཆོས་ཀུན་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་
རྟོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཞི་གནས་་་་་་་་་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་།་་་་་་་་ལྷག་མཐོང་་་་་་་་་ཤེས་
རབ་་་་་་་་ནི་སྒོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གསུངས་ཤིང་། དེས་མཚོན་ནས་རྗེས་ཐོབ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱང་སྒོམ་ལམ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཞར་བྱུང་འགོག་པ་ལ་དཔྱད་པ་ནི། སྲིད་རྩེ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་གཞན་
བདུན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་ཡང་བསྟན་ན། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་འཇུག་

དགུ་བ་འགོག་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

273

འདས་པ་སྟེ། འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བདག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་
ཡིད་འགོག་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཐོག་མར་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་བློ་གསལ་ཞིང་སྐྱོ་

ཤས་ཆེ་བས་དེའི་རྟེན་ལ་མངོན་པར་སྒྲུབ་བོ། །སྐྱེ་བའི་རྟེན་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་མངོན་
པར་གྲུབ་ནས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའམ། ཚེ་འཕོས་ནས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་སྲིད་རྩེའི་སེམས་མ་ཐོབ་ན་འགོག་པ་ལ་
སྙོམས་པར་འཇུག་མི་ནུས་ཤིང་། ཐོབ་ན་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བར་ཡང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
འགྲེལ་བར། གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་གཟུགས་མེད་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། མ་བྲལ་ཡང་འཇུག་
པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའོ།།་་་་་་་་མུ་བཞི་གསུངས་པའི་ནང་ནས། མུ་གཉིས་

པ་་་་་་་་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་པས་
ཞི་རགས་སུ་སྒོམ་པའི་སྤོང་ལམ་བསལ་ནས་སྙོམས་འཇུག་སྦྱང་བའི་ཆེད་དུ་ནམ་མཁའི་
འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་ས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་གནས་པས་སྲིད་རྩེའི་བར་གྱི་སེམས་ཐོབ་
པ། གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་ཡང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་པ་གཅིག་
གིས་སྙོམས་པར་འཇུག་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཁ་ཅིག་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བར་གོང་མའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ནི་མི་རིགས་སོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་མོད། བྱིས་
པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་འཕགས་པ་ལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བོ། །ཡང་ན་མཛོད་འགྲེལ་དུ་
སྔར་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་ནས་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པ་ཞིག་གི་སླར་

ཡང་བསྐྱེད་དེ་སྙོམས་པར་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་
སུ་ནི་འགོག་པ་་་་་་་་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་་་་་་་་འི་སྙོམས་འཇུག་འདི་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་དེ།
གཟུགས་མེད་ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བཏགས་པ་བ་མཆོག་ཏུ་ཞི་བས་གནས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ནི། ཞི་བ་ཐོབ་ཟིན་པས་མ་ཞི་བ་འགོག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

274

པ་དེ་ལ་འབད་པའི་རྩོམ་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་ཀུན་གཞི་མི་འདོད་པ་
ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་སྒོ་བསྟུན་པ་སྟེ། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པར་གཞག་ན་ནི་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བར་་་་་་་་་བསྡུ་བར་་་་་་་་ཡང་གསུངས་སོ། །ངོ་བོས་ཕྱེ་བ་
གསུམ་ལས་ལམ་ཆུང་དུ་གང་ཞེ་ན། སམ་སྤང་རྒོ མ་གྱིས་ ི སྤོང་བར་བསྟན་པའ་ཕྱིར། གཉེན་ ིཔོ་ཆུང་རིམ་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། སྤང་བྱ་ཆེ་རིམ་ནས་འགགས་ཚུལ་འཆད་པ་ནི་ལམ་ཆུང་
ངུ་ལའང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དང་། ཆུང་ངུའི་འབྲིང་བོ་དང་། ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ་
ཡིན་ལ། གསུམ་པོ་གང་གིས་འདོད་པ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་གྱིས་ས་དང་ས་དགུ་བོ་དག་
ནི་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་

ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་ཆེན་པོའི་འབྲིང་བོ་དང་། ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་སྤོང་
བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལམ་འབྲིང་བོ་གང་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་ལམ་འབྲིང་བོའི་ཆུང་ངུ་དང་།
འབྲིང་བོའི་འབྲིང་བོ་དང་། འབྲིང་བོའི་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ་པོ་གང་གིས་སྤང་བྱ་ས་དང་ས་
ན་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་

པ་འབྲིང་བོའི་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་བོའི་འབྲིང་བོ་དང་། འབྲིང་པོའི་ཆུང་ངུ་རྣམས་རིམ་པ་

ལྟར་སྤོང་བའོ། །ལམ་ཆེན་པོ་གང་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ་དང་། ཆེན་པོའི་འབྲིང་བོ་དང་། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྟེ། གསུམ་པོ་གང་གིས་སྤང་བྱ་ས་དང་ས་ན་ཁམས་
གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་ཆུང་ངུའི་

ཆེན་པོ་དང་། ཆུང་ངུའི་འབྲིང་བོ་དང་། ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་སྤོང་བའོ། །དེ་
ལ་ལམ་ཆུང་ངུས་ཉོན་མོངས་པ་ཆེན་པོ་ཇི་ལྟར་སྤོང་སྟེ་དོད་ཉམས་དུ་སྤོང་བར་རིགས་

སོ་སྙམ་ན། སྤང་བྱ་ཆེན་པོ་ནི་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་བྲལ་ཞིང་འཛེམ་པ་མེད་པའི་རྒྱུད་ལ་

འབྱུང་བ་རྟོགས་སླ་བས་དྲི་མ་ཆེ་ལོང་དང་འདྲ་བར་གཉེན་པོ་ཆུང་ངུས་ཀྱང་སེལ་ལ་སྤང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

275

བྱ་ཆུང་ངུ་ནི་ཡོངས་སུ་དཔྱད་དཀའ་ཞིང་ཕྲ་བ་རྒྱུད་ལ་ཞེན་པས་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་དང་འདྲ་བར་
གཉེན་པོ་ཆེན་པོས་བསལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་་དང་། ཐོག་མ་ཁོ་ནར་ལམ་ཆེན་པོ་མི་སྲིད་
ཅིང་། དེ་སྐྱེས་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཆེན་པོའང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྨན་ཐུན་གཅིག་
གིས་ཡུན་རིང་བོར་བསགས་པའི་ནད་འབྱིན་པ་དང་། སྒྲོན་མེ་ཆུང་ངུས་མུན་པ་ཆེན་པོ་སེལ་བ་བཞིན་དུ། འཕགས་པའི་ལམ་ཆུང་ངུས་ཀྱང་ཐོག་མེད་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཉོན་
མོངས་པ་ཆེན་པོ་རྩད་ནས་འབྱིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཀར་བོའི་ཆོས་རྣམས་སྟོབས་དང་ལྡན་
པར་ཡང་རིག་པར་བྱའོ། །ནུས་པས་ཕྱེ་བ་བཞི་ལས། སྦྱོར་བའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། ལམ་
གང་བསྒོམས་པ་དག་གིས་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་
གྱི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་དང་བྲལ་བ་ལས་རིམ་གྱིས་གནས་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའི་སྦྱོར་

བ་རྩོམ་པའོ། །བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། སྤང་བར་བརྩམས་པ་གང་གི་འོག་ཏུ་གེགས་ཀྱི་བར་ཆད་བྱེད་པ་མེད་པར་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་ས་བོན་མ་
ལུས་པ་དང་བྲལ་བས་ཐམས་ཅད་གནས་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའོ། །རྣམ་པར་གྲོལ་
བའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། ལམ་གང་གིས་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ནས་ཀྱང་དེའི་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་གནས་གྱུར་དག་པ་སོ་སོ་རང་
རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བར་བྱེད་པའོ། །
ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་
གཞག་པ་ནི། བསྡུ་བར་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྔ་མའི་ཁྱད་

པར་གྱི་ལམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དེ་ལས་གཞན་ཆེན་པོའི་འབྲིང་བོ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤོང་བའི་སྦྱོར་བ་རྩོམ་པ་དང་། བརྩམས་པ་ལྟར་བར་ཆད་མེད་པ་སྤོང་བ་དང་། སྤངས་ནས་ཀྱང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མྱོང་བར་བྱེད་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

276

ལམ་ནི་སྔར་གྱི་སྤོང་བ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ་ཞེས་བྱ་སྟེ་དེ་བཞིན་དུ་
གཞན་ལ་ཡང་རིག་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཤེས་བྱ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་གཞག་པ་ནི། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་མ་སྤངས་
པ་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་དེ་རེ་ཞིག་བསལ་ཞིང་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་ནས་མདོ་ལ་སོགས་
པ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཚུལ་བཞན་སེམས་པའམ། སྔར་ཞུགས་ཏེ་བསམས་ཤིང་
ི རྟོགས་
པའི་ཆོས་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པས་གནས་པའམ། སྙོམས་འཇུག་གཞན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་
པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གང་ཡིན་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་གཞག་པ་ནི། ཡང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་སྔར་མེད་པ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའམ། གྲུབ་
ཟིན་པ་ལ་གནས་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པའོ། །སྒོམ་ལམ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལ་འཕྲོས་ནས་

གཞན་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་སྒོམ་ཚུལ་ལ། ལམ་སྒོམ་པ་གང་ཞེ་ན། ལམ་སྒོམ་ཚུལ་
རྣམ་པ་བཞིར་བསྟན་པ། རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ། ས་གོང་མའི་ལམ་

སྒོམ་པའི་ནུས་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི། དང་པོ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒོམ་པ་དང་། ཐོབ་ཟིན་བསྟེན་པའི་སྒོམ་པ་དང་། སྤང་བྱ་བསལ་བའི་ཕྱིར་
སྒོམ་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཡང་དག་འཇོག་བཞིའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ནི། ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒོམ་པ་གང་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་དགེ་བའི་ཆོས་སྔར་རྒྱུད་
ལ་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་སྒོམ་པའོ། །བསྟེན་པའི་སྒོམ་པ་གང་ཞེ་
ན། གཉེན་པོ་དགེ་བའི་ཆོས་སྔར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་རྣམས་རྒྱུན་དུ་གནས་པ་དང་། འགལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

277

རྐྱེན་གྱིས་མི་ཉམས་པ་དང་། ཡང་ཡང་ཕྱིར་ཞིང་འབྱུང་བ་དང་། གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། རྒྱ་ཆེར་སྤངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྒོམ་པའོ། །བསལ་བའི་ཕྱིར་བསྒོམ་པ་གང་

ཞེ་ན། སྤང་བྱ་སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་སྔར་རྒྱུད་ལ་མངོན་དུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤོང་བའི་

ཕྱིར་གང་བསྒོམ་པའོ། །གཉེན་པོ་སྒོམ་པ་གང་ཞེ་ན། སྤང་བྱ་སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་
སྔར་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ས་བོན་བཀག་ནས་ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་གང་
བསྒོམ་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ལམ་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་འཕགས་
པའི་ལམ་སྐྱེ་བ་ན་རིགས་མཐུན་ཕྱི་མ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་བག་ཆགས་

འཇོག་པ་དེ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྒོམ་པའོ། །ལམ་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་ཀྱང་
རྒྱུན་མི་འཆད་སྒོམ་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་བསྟེན་པའི་བསྒོམ་པའོ། །དེས་རང་རང་གི་སྤང་

བྱ་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་རྩ་བ་ནས་སྤོང་བ་དེ་ནི་བསལ་བའི་ཕྱིར་བསྒོམ་པའོ། །སྒྲིབ་པ་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་ནས་ཀྱང་གནས་གྱུར་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་སྤང་
བྱ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་འཇོག་པ་དེ་ནི་གཉེན་པོ་བསྒོམ་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་གཉེན་པོ་ཁྱད་པར་དུ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ནི། ཡང་སྔར་བསྟན་པའི་གཉེན་
པོ་སྒོམ་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་དང་། སྤོང་བ་གཉེན་
པོ་དང་། རྟེན་གཉེན་པོ་དང་། ཐག་བསྲིང་བ་གཉེན་པོ་རྣམས་ནི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་རྣམ་པ་སུན་འབྱིན་པ་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། ཟག་མེད་ནི་སུན་དབྱུང་དུ་མེད་པས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་འདུ་བྱེད་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་བོ་རྣམས་ལ་ནད་དང་འབྲས་
དང་ཟུག་རྔུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་ཞིང་སུན་འབྱིན་པའོ། །སྤོང་
བ་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། སྤང་བྱ་སྤོང་བ་ལ་རིམ་གྱིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། སྤང་བར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

278

བརྩམས་པ་དེ་བར་ཆད་མེད་པར་མཐའ་དག་སྤོང་བའི་ལམ་མོ། །རྟེན་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་
ན། ཨཱདྷར་ཞེས་རྟེན་ནམ་ཀུན་འཛིན་པ་སྟེ།་་་་་་་་སྤངས་པའི་ཐོབ་པ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་ཞིང་གནས་གྱུར་

ཉམས་སུ་མྱོང་བ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་མོ། །ཐག་བསྲིང་བ་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། དེའི་
གོང་མའི་ལམ་མོ། །ཞེས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་སྔར་སྤངས་

པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐག་བསྲིང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བཅུ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་བྱེད་ལས་དང་སྦྱར་བ་སྟེ་མདོར་
བསྟན་ནི། ཡང་ལམ་སྒོམ་པ་ནི་ཐོག་མར་ལུས་པོ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་མི་གཙང་
བ་ལ་སོགས་པར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བཞི་དང་། བརྟགས་

ནས་སྒྲིབ་པ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་ཡང་

དག་པར་སྤོང་བ་བཞི་དང་། སྒྲིབ་པ་སྦྱངས་ནས་འདུན་པ་ལ་སོགས་པས་སེམས་ལས་
སུ་རུང་བར་འགྱུར་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ལམ་རྫུ་འཕྲུལ་རྐང་བ་
བཞི་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྦྱངས་པ་ལས་འཕགས་པའི་ལམ་སྒྲུབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དྲོད་

དང་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ལམ་དབང་བོ་ལྔ་དང་། དབང་པོ་ཐོབ་
ནས་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་མ་དད་པ་ལ་སོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པ་བཟོད་
པ་དང་ཆོས་མཆོག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འདྲེས་པའི་ལམ་སྟོབས་ལྔ་དང་། དེ་ལྟར་
རིམ་གྱིས་ཞུགས་པ་ལས་དང་པོ་ཉིད་དུ་སོ་སོ་རང་གིས་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

མངོན་སུམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་དང་། དེའི་
འོག་ཏུ་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་ལས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་
ལམ་འཕགས་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་
སྒོམ་པ་དང་། གནས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་མ་ཐོབ་དང་དབང་བོ་རྣོ་རྟུལ་ཐ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

279

དད་པས་ཕྱེ་བའི་ལམ་ནི་ལམ་བཞི་དང་། བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་ཞིང་

དགའ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཆོས་ཀྱི་གནས་བཞི་དང་། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཞི་གནས་ལྷག་

མཐོང་དང་། སྦྱོར་མཐོང་གཉིས་དང་སྒོམ་ལམ་དང་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་རྣམས་རིམ་པ་

ལྟར་སྡུད་པའི་ལམ་ནི་ལམ་ཞེས་བྱ་སྟེ་དབང་བོ་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་བདུན་ནི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། དེ་ནས་བཞི་ནི་ལམ་བཞི་དང་། ཆོས་ཀྱི་
གནས་བཞི་དང་། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་དང་། དབང་བོ་གསུམ་དང་། གོ་
རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད་ལ། སྔར་བསྟན་པ་ལྟར། བྱང་ཆུབ་
ཕྱོགས་མཐུན་བཤད་པ། ལམ་བཞིའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། ཆོས་ཀྱི་གནས་བཞི་བཤད་པ།
ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་བཤད་པ། དབང་བོ་ཟག་མེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱི་དོན་ལྔ་ལས། མཚན་ཉིད་ནི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ཏེ། ཟད་
དང་མ་སྐི་ཤེས་པ་ནྱེ ། །

ིབྱང་ཆུབ་དེ་དང་མཐུན་ཉད་ཕྱིར། །སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དེ་ཡི་ཕིགས། །

ྱོཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་་་་་་་་་རྫས་སུ་བཅུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཁ་ཅིག་གི་གཞུང་
ལུགས་ཡིན་ཏེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན་ལུས་དང་ངག་དག་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་རྫས་གཉིས་ཡིན་པས་བཅུ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྒྱལ་བོའི་སྲས་སོ།།་་་
རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་བཅུ་ཡིན་ཏེ། དད་དང་བརྩོན་འགྲུས་དྲན་པ་དང་། །ཏིང་འཛིན་ཤེས་
རབ་བཏང་སྙོམས་དགའ། །རྟོག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས། །ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །
གཞན་རྣམས་ནི་དེ་དག་གི་ནང་དུ་འདུ་བས་རྫས་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དྲན་པ་ཉེར་
གཞག་ཤེས་རབ་སྟེ། །བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་འཇོག་ཅེས་བྱ། །རྫུ་འཕྲུལ་རྐང་བ་ཏིང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

280

འཛིན་ནོ། །གཙོ་བོ་མོས་པའི་དེ་དག་ནི། །སྦྱོར་བྱུང་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་ཡིན། །ཞེས་
པ་ལྟར་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་དང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་
ཞིང་། རྩོལ་བ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་ལ། ཡང་དག་པའི་ངག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་འཚོ་
བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་མཚམས་ལ། སྡེ་ཚན་བདུན་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །
ལས་ནི་དང་པོ་བ་དག་དང་། །ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་རྣམས་དང་ནི། །སྒོམ་དང་མཐོང་
ལ་རབ་ཏུ་ཕྱེ། །ཞེས་སྡེ་ཚན་བདུན་པོ་རིམ་པ་ལྟར་ཚོགས་ལམ་དང་དྲོད་དང་རྩེ་མོ་དང་
བཟོད་པ་དང་ཆོས་མཆོག་དང་སྒོམ་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་རྣམས་ན་རེ་རེ་ཡོད་པར་འདོད་མོད། འདིར་ནི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ན་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བཞི་དང་། འབྲིང་བོ་ན་
ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཞི་དང་། ཆེན་པོ་ན་རྫུ་འཕྲུལ་ཀྱི་རྐང་བ་བཞི་དང་། སྦྱོར་ལམ་

དང་པོ་གཉིས་ན་དབང་བོ་ལྔ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ན་སྟོབས་ལྔ་དང་། མཐོང་ལམ་ན་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་དང་། སྒོམ་ལམ་ན་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་
པར་འཆད་དོ། །གོ་རིམ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་དེ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་
རིམ་པའོ། །ཟག་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ལམ་ཡན་ལག། ཟག་

པ་མེད་པའོ་གཞན་རྣམ་གཉིས། །ཞེས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཟག་མེད་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། གཞན་

རྣམས་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཡང་འདོད་མོད། ཟག་པ་རྒྱས་པ་མེད་
པའི་ཆ་ནས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཟག་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། འོན་ཀྱང་བྱིས་པ་ལ་ཡོད་པ་
རྣམས་ཟག་བཅས་དང་། འཕགས་པ་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་ཟག་མེད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །གཞུང་དོན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་ལ། བཤད་བྱ་དྲན་པ་
ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ནི་འཆད་ཚུལ་ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
གང་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པ་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

281

བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུར་གང་གྲུབ་ཚུལ་ཏེ་རྣམ་པ་ལྔས་རིག་པར་བྱའོ། །དྲན་པ་ཉེ་བར་
གཞག་པ་རྣམས་ལ་དོན་ལྔས་འཆད་པ་ཇི་ལྟ་བར། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལྷག་མ་
རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་ལྔ་ལྔས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པ་ལ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམ་པ་བཞི། ཡང་དག་

པར་སྤོང་བ་རྣམ་པ་བཞི། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་བ་རྣམ་པ་བཞི། དད་སོགས་དབང་བོ་རྣམ་
པ་ལྔ། དེ་དག་སྟོབས་སུ་གྱུར་པ་རྣམ་པ་ལྔ། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་རྣམ་པ་བདུན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅེས་པའོ། །
དང་པོ་ལ་སྤྱིར་བསྟན་ལྟར་ལྔ་ལས། དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་
པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་བཞིར་དབྱེ་བ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ལུས་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་
ཚོར་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སེམས་དང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེར་འཇོག་ཚུལ་ནི། བྱིས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ཅན་རྣམས་དབང་བོ་
དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་བདག་གི་གནས་སམ་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་དང་། བདེ་སོགས་ཀྱི་
ཚོར་བ་ལ་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཞིའམ་དངོས་པོ་དང་། སེམས་ལ་དམིགས་པར་
བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་། ཆོས་ལ་བདག་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དད་པ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པའི་དངོས་པོའི་ཞེས་འཛིན་པ་དེ་རྣམས་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་བཞག་པའོ། །ངོ་བོ་
ཉིད་གང་ཞེ་ན། ལུས་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་ཞེས་གསུངས་པས་དེ་དག་གི་གནས་
ལུགས་ཇི་ལྟ་བར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པའ་དོན་ལ་མི་བརིད་པར་གནས་པའྗེ་ིདྲན་པའོ། །གགས་གང་ཞེ་ན། ྲོདྲན་ཤེས་དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་ལྔས་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

282

ཤེས་པ་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
སྒོམ་པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ཏེ་་་་་་་་ཁྱད་པར་དུ་དམིགས་རྣམ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཐུན་མོང་
དུ་གཉེན་པོ་སྒོམ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་ནི། དམིགས་ཡུལ་ནང་གི་ལུས་ལ་

སོགས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ལུས་ལ་སོགས་པ་བཞི་བོའི་གནས་
ལུགས་ཇི་ལྟ་བར་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞིང་དྲན་པ་ལ་ཉེ་བར་འཇོག་པའོ། །ནང་ལ་ཇི་ལྟ་བར་ཕྱིའི་
ལུས་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། ནང་དང་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་ལུས་ལ་སོགས་པ་བཞི་ལ་ཡང་དེ་
བཞིན་དུ་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། དང་པོ་ལུས་ལ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་སྒོམ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་དམིགས་པ་ནི། ནང་གི་ལུས་གང་ཞེ་ན། སྒོམ་པ་པོའི་
ལུས་གང་ལ་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་དབང་བོ་ལྔ་བོ་གང་ཡིན་

པ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་སུ་གཏོགས་པའོ། །ཕྱིའ་ལུས་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་ ིཔ་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་ཡུལ་ལྔ་བོ་གང་ཡིན་པ་སྟེ་སེམས་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་ཟིན་པ་

རྣམས་སོ། །ནང་དང་ཕྱིའི་ལུས་གང་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་རྣམས་དང་འབྲེལ་ཞིང་ཚོགས་པ་ཐ་མི་དད་དུ་འཇུག་པའི་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལ་སོགས་
པའི་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དབང་བོའི་གནས་སམ་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་སེམས་ཅན་དུ་གཏོགས་པས་
ནང་ཡང་ཡིན་ལ། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཕྱི་ཡང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། གང་

ཟག་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་གིས་ཕྱི་ཡང་ཡིན་ལ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབང་གིས་ནང་ཡང་ཡིན་པ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྣམ་པ་ནི། ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ལ་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་ཀེང་རུས་དང་རྣམ་པར་སྔོས་པ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་གཟུགས་བརྙན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

283

གྱི་ལུས་དང་འདྲ་བར། གང་ལ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ལུས་ལ་ལུས་འདི་
ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན། འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་འདི་ལས་མ་འདས་པའོ་
ཞེས་མི་གཙང་བར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་
ནི་ནང་གི་ཚོར་བ་གང་ཞེ་ན། གནས་དང་དམིགས་པ་གཉིས་ཀ་ནང་གི་ལུས་དབང་པོ་ལ་
བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཚོར་བའོ། །ཕྱིའི་ཚོར་བ་གང་ཞེ་ན། གནས་དང་དམིགས་པ་
གཉིས་ཀ་ཕྱིའི་ལུས་ཡུལ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཚོར་བའོ། །ནང་དང་ཕྱིའི་ཚོར་བ་
གང་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དམིགས་པ་དང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེས་པ་ནང་དང་ཕྱིའི་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཚོར་བའོ། །
ཚོར་བ་ལ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བར་སེམས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ནང་དང་ཕྱི་
དང་གཉིས་ཀའི་ལུས་ལས་བྱུང་བ་གསུམ་དང་། ཆོས་སེམས་བྱུང་དགེ་མི་དགེ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་ལུས་ལས་བྱུང་བ་གསུམ་དུ་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྟ་བའི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྒོམ་

ཚུལ་ཇི་ལྟ་བར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་
པོའི་གནས་ལུགས་རྗེས་སུ་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་དང་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། ཚོར་
བ་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། སེམས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་སུ་
སྦྱར་བར་རིག་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་་་་་་་་་དབུས་མཐའི་ཊཱི་ཀར།་་་་་་་་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་པ་བདག་མེད་དུ་མཚུངས་པར་སྒོམ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་པ་རྣམ་རྟོག་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་དང་། རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བར།
ལུས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོར་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། ཚོར་བ་ལོག་པར་ཉམས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

284

སུ་མྱོང་བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་གློ་བུར་དུ་འབྱུང་བ་སྤྲིན་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་སྒོམ་པར་

ཡང་གསུངས་སོ། །
གཉེན་པོ་ལ།་་་་་་་་གཉིས་ལས། མདོར་བསྟན་ནི། གཞན་ཡང་བར་ཆད་སེལ་བའི་ཆེད་
སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་དགུ་སྟེ། འདུན་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། རྩོལ་བ་དང་།
སྤྲོ་བ་དང་། མ་ཐན་པ་དང་། ཕྱིར་ནུར་བ་མེད་པ་དང་། དྲན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དང་།

བག་ཡོད་པ་རྣམ་པའོ། །
རྒྱས་བཤད་ནི། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པ་སྒོམ་པའི་ཚེ་གདམས་ངག་གི་
དམིགས་རྣམ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སྒོམ་པར་འདོད་
པའི་འདུན་པ་སྒོམ་མོ། །སྒོམ་པ་ལ་མི་སྤྲོ་བ་ལེ་ལོའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་
ཐོག་མར་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་སྒོམ་མོ། །རྨུགས་ཤིང་བྱིང་བ་དང་འཕྲོ་ཞིང་རྒོད་པ་ཉེ་
བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་བྱིང་རྒོད་སེལ་བའི་རྩོལ་བ་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་
སྒོམ་མོ། །བདག་ལྟ་བུས་ཁྱད་པར་ཐོབ་པར་མི་ནུས་སྙམ་དུ་སྒྱིད་ལུག་སྟེ་སེམས་ཞུམ་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་དཀའ་བའི་གནས་ལ་མ་ཞུམ་ཞིང་མི་འགོང་བའི་
བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྤྲོ་བ་སྒོམ་མོ། །སྦྲང་བུ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པས་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་ཞིང་
མི་བཟོད་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་གནོད་པས་ཇི་མི་སྙམ་ཞིང་མི་འཁྲུག་
པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་མ་ཐན་པ་སྒོམ་མོ། །དགེ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་
ཞིང་ཕྱིར་ལྡོག་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་
ཕྱིར་ནུར་བ་མེད་པ་སྒོམ་མོ། །གདམས་ངག་གི་དམིགས་རྣམ་བརྗེད་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་
མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཉེ་བར་གནས་པའི་དྲན་པ་སྒོམ་མོ། །མི་ཤེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

285

པས་ལྟུང་བ་བྱུང་སྟེ་ཡིད་ལ་གཅགས་ཤིང་འགྱོད་པས་སེམས་མི་གནས་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་སྒོམ་མོ། །བག་
མེད་པས་དགེ་བའི་བརྩོན་པ་འདོར་ཞིང་བརྩམས་པ་མཐར་མི་འབྱིན་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་
མོངས་པའི་གཉེན་པོར་རྟག་ཏུ་དགེ་བ་སྤྱོད་པའི་བག་ཡོད་པ་སྒོམ་མོ། །བསྒོམས་པའི་

འབྲས་བུ་གང་ཞེ་ན། ལུས་གཙང་བ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་། སེམས་རྟག་པ་དང་། ཆོས་བདག་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྤོང་བ་དང་། དབུས་མཐར། གནས་ངན་ལེན་ཕྱིར་སྲེད་རྒྱུའི་ཕྱིར། །གཞི་ཡི་ཕྱིར་དང་མ་རྨོངས་ཕྱིར། །བདེན་པ་བཞི་ལ་

འཇུག་བྱ་བས། །དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་སྒོམ། །ཞེས་པ་ལྟར་ལུས་འདུ་བྱེད་གནས་ངན་ལེན་གྱིས་ཕྱེ་བར་རིག་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཚོར་བ་སྲེད་པའི་རྒྱུར་རིག་ནས་ཀུན་

འབྱུང་དང་། སེམས་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་གཞིར་རིག་ཅིང་བདག་ཆད་ཀྱིས་དོགས་ནས་
མྱང་ངན་ འདས་ལ་སྐྲག་པ་མེད་པས་འགོག་པ་དང་། ཆོས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་སྤང་གཉེན་དུ་ཤེས་ཤིང་མ་རྨོངས་པས་ལམ་ལ་འཇུག་པས་ན། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
ལ་འཇུག་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལུས་ལ་སོགས་པ་བཞིའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་རིམ་

གྱིས་ཐོབ་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྒྲིབ་པ་སེལ་བས་ན་ཡང་དག་པར་སྤོང་བའམ། དམིགས་པ་ལ་

སེམས་འཇོག་པས་ན་ཡང་དག་པར་འཇོག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དེ་ལའང་ལྔ་ལས། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྡིག་པ་དང་

གཉེན་པོ་དགེ་བ་དག་སྐྱེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པ་སྟེ། དེ་དག་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་བའི་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་
དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྒོམས་པས་སྤང་གཉེན་ཤེས་ནས་དེ་དག་ལ་བླང་དོར་བྱེད་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

286

བརྩོན་འགྲུས་དམགས་པས་ཕི་བ་རྣམ་པ་བཞྱེ་ིསྟེ། མ་མཐུན་ཕི གས་དང་གཉེན་པོ་རྣམས། ། ྱོརྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་ཤེས་ན། །དེ་དག་སྤང་ཕྱིར་གཉེན་པོ་ནི། །རྣམ་པ་བཞི་དག་

རབ་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གྲོགས་གང་ཞེ་ན། བརྩོན་འགྲུས་དེ་དག་དང་དོན་ལྔས་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཡིད་ཤེས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
སྒོམ་པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི། གང་སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་
སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དགེ་བའི་
ཆོས་སྐྱེས་པ་རྣམས་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། འདུན་པ་
སྐྱེད་དོ་འབད་དོ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ་སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན་ཏོ་རབ་ཏུ་འཇོག་གོ། །ཞེས་
བྱ་བ་་་་་་་་་བཞི་ཀ་སྦྱར་བ།་་་་་་་་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། རྒྱས་བཤད་ནི། འདུན་པ་ལ་ནི་

བརྟེན་ནས་སུ། །རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ་མཚན་བཅས་སྒོམ་པ། །ཡང་དག་སྤོང་བ་ཐམས་ཅད་
ལ། །གཉེན་པོ་ཞེས་ནི་ངེས་པར་བརྗོད། །ཅེས་པ་ལྟར་མདོའི་ཚིག་ལྔ་བོ་འདིས་ནི་བརྩོན་
འགྲུས་སྒོམ་པའི་ཚུལ་གནས་དང་བཅས་པ་བསྟན་པའོ། །དེ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་གནས་
ནི་སྡིག་པ་སྤོང་བར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་འདུན་པ་སྟེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྩོན་འགྲུས་
འབྱུང་བའོ། །འབད་པ་ནི་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་གི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་
འགྲུས་སོ། །དེ་ཡང་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཞི་གནས་དང་། དམིགས་པ་བསལ་བ་ལ་

རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་མཚན་མ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
གཉེན་པོ་སྐྱོན་མེད་སྒོམ་པ་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དང་
བཅས་པའོ། །སྔར་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་བྱིང་བ་དང་རྒོད་པ་བྱུང་ན་དེ་དག་སེལ་བའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

287

འདི་ལྟར་ཚིག་དེའི་འོག་ཏུ་བྱིང་བ་སེལ་བའི་ཐབས་དགའ་བར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་གསལ་བར་བྱས་ནས་ལྷག་མཐོང་གི་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། རྒོད་པ་སེལ་བའི་ཐབས་ནང་དུ་སྡུད་པའི་སྒོ་ནས་ཞི་གནས་ཀྱི་སེམས་རབ་ཏུ་འཇོག་པ་
སྨོས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་འབྲས་བུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
སྡིག་པ་མ་ལུས་པ་ཉམས་ཤིང་ཟད་པ་དང་། གསུམ་པའི་འབྲས་བུ་གཉེན་པོ་དགེ་བའི་
ཆོས་ཐོབ་ཅིང་སྐྱེས་པ་དང་། བཞི་བའི་འབྲས་བུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་འཕེལ་ཞིང་ཡངས་པར་

གྱུར་པའོ། །
གསུམ་པ་ལ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། ཏིང་ངེ་འཛིན་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་བྱ་བ་སྤྲུལ་པ་དང་བསྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ལས་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་ཏོ། །མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་གནས་སམ་རྒྱུ་ཡིན་

པས་ན་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེར་གནས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད། །དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་འབྱོར་བར་འགྱུར། །ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་འདུ་བྱེད་བརྒྱད། །བསྟེན་པའི་རྒྱུ་

ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གྲོགས་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་གྲོགས་དངོས་ནི་འདུན་པ་དང་བརྩོན་
འགྲུས་དང་སེམས་དང་དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཞི་བོ་དེ་དག་དང་དོན་ལྔས་མཚུངས་
པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཡིད་ཤེས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་གྲོགས་ཅན་ལའང་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་རྟེན་དང་རྒྱུ་ལས་གྱུར་ཚུལ་ནི།
འདུན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། གང་འདུན་པ་དྲག་པོ་དང་སྦྱོར་བ་ནན་ཏུར་གྱིས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

288

གུས་པར་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །བརྩོན་
འགྲུས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། གང་ནམ་ཡང་མི་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་པར་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་

འཆད་པ་ཉིད་དུ་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །
སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། གང་སྔོན་སྐྱེ་བ་སྔ་མར་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམས་པའི་

ས་བོན་བརྟས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ངང་གིས་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་ལ་

རེག་པའོ། །དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། གང་གཞན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
གྱིས་བསྟན་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ལྷག་
མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཡང་དག་འཇོག་ལས་གྱུར་ཚུལ་ནི། རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་འདུན་པའི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་སྒོམ་པར་འདོད་པའི་འདུན་པ་སྐྱེད་པ་ན་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་
པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་འབད་ཅང་བི རྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་ན་སེམས་རྩེ་གཅག་ཏུ་གནས་པ་ཉི ད་ལ་རེག་པར་ ིབྱའོ། །
སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞི་གནས་ཀྱི་ནང་དུ་བསྡུས་ཏེ་སེམས་རབ་ཏུ་འཇོག་པ་ན་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ལྷག་
མཐོང་གིས་གསལ་བར་བྱས་ཏེ་སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་ན་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་
ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །འཇོག་པ་དང་འཛིན་པའི་གོ་རིམ་སྔར་དང་མི་འདྲ་བ་ནི་འདིར་ཏིང་

ངེ་འཛིན་གྱི་རིམ་པ་དང་བསྟུན་པའོ། །
སྒོམ་པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་སྒོམ་ཚུལ་ནི། མི་

མཐུན་ཕགས་ཉེས་པ་ལྔ་ ྱོ སྤོང་བའ་ཆེད་དུ་གཉེན་པོ་འདུ་བི ད་བརྒྱད་གོམས་པར་བྱེ ད་པ་ ྱེ སྟེ། ཉེས་པ་ལྔ་ནི། ལེ་ལོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས། །བརྗེད་དང་བྱིང་དང་རྒོད་པ་དང་། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

289

འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། །འདི་དག་ཉེས་པ་ལྔར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ།

དེ་རྣམས་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ནི་ལེ་ལོས་མི་སྦྱོར་བའི་གཉེན་པོ།
གནས་དང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དུའོ། །ཉེས་པ་ལྟར་གནས་སམ་གཞི་འདུན་པ་དང་། དེ་ལ་གནས་པ་རྩོལ་བ་དང་། འདུན་པའི་རྒྱུ་ཡིད་ཆེས་པ་ལ་སོགས་
པའི་དད་པ་དང་། རྩོལ་བའི་འབྲས་བུ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་
རྣམས་དང་། དམིགས་པ་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་དང་། །བྱིང་དང་རྒོད་པ་རྟོགས་པ་དང་། །
དེ་སྤོང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་། །ཞི་ཚེ་རྣལ་དུ་འཇོག་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བརྗེད་པས་
མཉམ་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་གཉེན་པོར་དམིགས་པ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང་། བྱིང་
རྒོད་ཀྱིས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་གཉེན་པོ་དེ་ཡང་རྟོགས་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་། བྱིང་རྒོད་
སྤོང་བར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་དང་། བྱིང་རྒོད་ཞི་ནས་ཀྱང་འདུ་
བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་རྣལ་དུ་འཇོག་པའི་བཏང་སྙོམས་སོ། །སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་འདི་དག་ནི་

བརྒྱད་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཐབས་བཞིར་འགྱུར་ཏེ། དད་ནས་འདུན་པའི་
རྩོལ་བ་ནི་འབད་པའི་ཐབས་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ནི་ལུས་སེམས་ལ་བདེ་བས་ཕན་
འདོགས་པའི་ཐབས་དང་། དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ནི་མི་འཕྲོ་ཞིང་འཕྲོས་པ་ངོས་ཟིན་

པས་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་ཐབས་དང་། སེམས་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ནི་འདུ་མི་བྱེད་པ་
དང་ཧ་ཅང་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་སྤོང་བས་གཉེན་པོའི་ཐབས་ཞེས་བྱ་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་བྱིང་རྒོད་སེལ་བའི་སྒོམ་ཚུལ་ནི། ཡང་འདུན་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་
སེམས་དང་དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཞི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་གཉིད་དང་རྨུགས་པས་

ནང་དུ་ཞུམ་པ་སྡུད་པ་དང་། དེའི་གཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་དང་བྲལ་བས་བྱིང་བར་གྱུར་
པ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་དང་། སྡུག་པའི་མཚན་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

290

ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བ་གཡེང་བ་དང་དེའི་གཞི་མི་སྡུག་པ་དང་བྲལ་བས་རྒོད་པར་གྱུར་པ་དང་
བཅས་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་

ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་བ་ཞུམ་པ་མེད་པ་དང་། མཐུན་པ་སྒོམ་པ་དང་། ལུས་
ལ་མི་གཙང་བའི་རྫས་སུ་རྟོག་པ་གཡེང་བ་མེད་པ་དང་། མཐུན་པ་སྒོམ་པ་དང་། སྣང་
བའི་འདུ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་དེ་གཉིས་ཀའི་གནས་དང་མཐུན་པ་སྒོམ་པའོ། །འབྲས་བུ་
གང་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་ཚུལ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པས་
ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་ན་ཆོས་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གང་དང་གང་མངོན་དུ་བྱ་ཞིང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ཐབས་དང་

དེ་དང་དེ་ལ་སེམས་མངོན་པར་གཏོད་པའི་གང་ཟག་དེ་རང་རིགས་གནས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་། མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་མངོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་

ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་གནས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད། །དོན་རྣམས་ཐམས་
ཅད་འབྱོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བཞི་བ་དབང་བོ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་ཆེད་དུ་རིམ་གྱིས་སྦྱོར་བས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིའི་ཚུལ་
དམིགས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཐར་བ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་སྐྱེད་པ་ལ་
དབང་བྱེད་པས་དབང་བོ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེའང་འདུན་པའི་རྒྱུ་དད་པའི་དབང་བོ་དང་།
སྦར་བ་བྱོ རྩོན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་བོ་དང་། དམགས་པ་མི་བརིད་པ་ ྗེ དྲན་པའ་དབང་བོ་དང་། ིམི་འཕྲོ་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་བོ་དང་། ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་བོ་སྟེ། ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་བསྐྱེད་ནས། །འདུན་དང་སྦྱོར་བ་དབང་བྱེད་དེ། །དམིགས་

པ་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་དང་། །མི་འཕྲོ་རྣམ་པར་འབྱེད་ཀྱང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གྲོགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

291

གང་ཞེ་ན། ལྔ་བོ་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཡིད་ཤེས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བའི་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །སྒོམ་པ་གང་ཞེ་ན། རིམ་པ་ལྟར་
སྐྱེད་ཅིང་སྒོམ་པ་སྟེ་ཐོག་མར་དད་པའི་དབང་བོ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བོ་
རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་དང་བ་དང་འདོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པར་འགྱུར་

རོ། །དེ་ལྟར་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དད་པ་སྐྱེས་པ་ནི་བདེན་པ་རྣམས་
མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་་འདུན་པའི་སྒོ་ནས་སྤྲོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བརྩོན་
འགྲུས་སྒོམ་པ་འགྱུར་རོ། །སྤྲོ་བས་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ནི་བདེན་པ་རྣམས་ལ་
གསལ་བར་ཉེ་བར་གནས་པའི་དྲན་པ་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པར་

འགྱུར་རོ། །བདེན་པ་རྣམས་ལ་གསལ་བའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་
གཡེང་བ་མེད་པས་དམིགས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམ་པ་འགྱུར་རོ། །
བདེན་པ་རྣམས་ལ་མཉམ་པར་གཞག་ཅིང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཤེས་
རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམ་པར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་གང་ཞེ་ན། བདེན་པ་མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་ནས་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་དང་། དབང་བོ་རྣམས་དང་སྟོབས་རྣམས་ལ། །ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་གཉིས་གཉིས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དྲོ་བར་གྱུར་བ་དང་རྩེ་མོ་གཉིས་

འཕྲལ་དུ་བསྟེན་པས་སྒྲུབ་པ་དང་། བཟོད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ཕྱིས་སྟོབས་ཀྱི་དུས་སུ་བསྟེན་པས་སྒྲུབ་པའོ། །
ལྔ་བ་ནི། དབང་བོ་རྣམས་ལ་དོན་ལྔས་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བར་སྟོབས་རྣམས་ལ་ཡང་
དེ་བཞིན་དུ། དམིགས་པ་བདེན་པ་བཞི་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་དང་།
གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོས་རྣམས་དང་། སྒོམ་པ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

292

བྱེད་པ་དང་། འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་འདི་ནི་བྱེ་བྲག་
ཡིན་ཏེ་ལྔ་བོའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་དད་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་བརྗེད་ངེས་དང་གཡེང་བ་
དང་ཤེས་བཞིན་མེད་པ་རྣམས་ངེས་པར་བསྲབས་ཏེ་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་བས་གཉེན་
པོ་ལ་མི་བརྫི་བའི་ཕྱིར། དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་ནི་སྔ་མ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་སྟེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནི་བསྲབས་པའི་ཕྱིར། །སྟོབས་ལྡན་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་ཡིན། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །
དྲུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བོ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་སྟེ་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་

པ་དོན་དམ་པས་བསྡུས་པའོ། །
ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མིང་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་

མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་
སྦྱར་ཏེ། དེའང་རྒྱན་ལས། ཤེས་བྱ་མ་རྒྱལ་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར། །དྲན་པ་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད། །

ཅེས་པ་ལྟར་དྲན་པ་ནི་ཤེས་བྱ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེས་
གཡུལ་མ་ཕེབས་པ་འབེབས་པ་ལྟ་བུ་དང་། འདི་ཡི་རྣམ་འབྱེད་རྟོག་པ་ཡི། །མཚན་མ་
ཐམས་ཅད་འཇོམས་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ནི་བདག་ཏུ་རྟོག་
པའི་མཚན་མ་འཇོམས་པར་བྱེད་པས་གླང་བོས་ཕྱིར་རྒོལ་འཇོམས་པ་ལྟ་བུ་དང་། འདི་
ཡི་བརྩོན་འགྲུས་མ་ལུས་པ། །མྱུར་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་ཕྱིར་འཇུག །ཅེས་པ་ལྟར་བརྩོན་འགྲུས་ནི་མངོན་ཤེས་མྱུར་དུ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་རྟ་མཆོག་གིས་མྱུར་དུ་བགྲོད་པ་ལྟ་བུ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

293

དང་། ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་རྣམ་འཕེལ་བའི། །དགའ་བས་རྟག་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་དགའ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྣང་བས་སེམས་རྒྱུད་ཚིམ་པར་བྱེད་པས་ནོར་བུའི་འོད་ཀྱིས་
དགའ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲིབ་པ་ཀུན་ལས་ཐར་བའི་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་

བདེ་བ་ཐོབ། །ཅེས་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ནི་ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་བདེ་བ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པས་བཙུན་མོས་བདེ་བ་མྱོང་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་
བསམ་པའི་དོན། །འབྱོར་བ་ཉེ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་
གནས་གྱུར་པའི་འབྱོར་བ་རྣམས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཁྱིམ་བདག་གིས་ནོར་ཐམས་ཅད་
སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །འདི་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་
བཞིན་གནས། །ཞེས་པ་ལྟར་བཏང་སྙོམས་ནི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་
བཞིན་གནས་པར་བྱེད་པས་བློན་པོས་དཔུང་གི་ཚོགས་བདེ་བླག་ཏུ་འདོར་གནས་བྱེད་
པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །དེས་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ནི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ལྟ་བུའི་འབྱོར་བ་

རྣམས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རྟག་ཏུ་རིན་ཆེན་བདུན་ལྟ་བུའི། །བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱིས་
བསྐོར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། རང་བཞིན་ཡན་ལག་གནས་ཡན་ལག།

གསུམ་པ་ངེས་འབྱུང་ཡན་ལག་སྟེ། །བཞི་བ་ཕན་ཡོན་ཡན་ལག་ཡིན། །རྣམ་གསུམ་ཉོན་
མོངས་མེད་ཡན་ལག །ཅེས་པ་ལྟར་དྲན་པ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་བརྗེད་པ་
ལས་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་རྣམས་འབྱུང་བས་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ། །ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་
པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ། །བརྩོན་འགྲུས་ནི་བགྲོད་
བྱ་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་གོ། །དགའ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་
རྒྱུད་རབ་ཏུ་ཚིམ་པར་བྱེད་པས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་གོ། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་ཏིང་ངེ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

294

འཛིན་དང་བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ་ནི་གཞི་དང་གནས་དང་

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། དེའང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་
པ་ནི་གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་འཇིག་པས་གཞི་གང་གིས་ཀྱང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གནས་གྱུར་པར་ཐོབ་པས་གནས་གང་དུའང་ཀུན་
ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། བཏང་སྙོམས་ནི་བརྣབ་སེམས་དང་ཞེ་སྡང་གི་

རྒྱུ་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་བྲལ་བས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡང་མེད་
པའི་ཡན་ལག་ཅེས་བྱའོ། །འདི་ལའང་གཞི་དང་གནས་དང་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་
པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །གྲོགས་གང་ཞེ་ན། བདུན་པོ་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཟག་མེད་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །སྒོམ་པ་གང་ཞེ་ན། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་དུ་དམིགས་ནས་དེས་དབེན་པ་ཚོལ་བ་ལ་གནས་
པ་དང་། སྲེད་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་བའི་གཙོ་བོར་དམིགས་ནས་དེ་ལས་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་ལ་གནས་པ་དང་། འགོག་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་འགགས་པར་དམིགས་ནས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འདོད་པས་གནས་པ་དང་། ལམ་ལ་འགོག་
པར་འགྲོ་བར་དམིགས་ནས་དེས་སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པར་སྤོང་བས་གནས་ཡོངས་སུ་
བསྒྱུར་བ་ཚོལ་ཞིང་སྒོམ་པའོ། །དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་བདེན་བཞི་ལ་

དམིགས་ནས་མི་བརྗེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་ཇི་ལྟ་བར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་འབྱེད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྤྲོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་དང་། དགའ་

བས་ཚིམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པས་ལས་སུ་རུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་
སྒོམ་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

295

ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་རྣལ་དུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པའི་བར་དུ་ཡང་

དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོའི་དོན་བསྟན་བཅོས་སུ་བཤད་པ་འདིས་ནི་

འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་སྒོམ་པའི་

ཚུལ་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །འབྲས་བུ་གང་ཞེ་ན། གཞན་ཡང་མང་བོ་ཡོད་མོད། འདི་དག་

མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་
སྤངས་པའོ། །ཞེས་པ་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་པའོ། །
བདུན་པ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། མཐོང་ལམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེའི་འོག་ཏུ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བོ་དེ་དག་གིས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བའི་དོན་སྔར་མཐོང་ཟིན་པ་ཉིད་ལ་
དམིགས་ནས་རིམ་གྱིས་གོམས་པར་བྱེད་པའོ། །
ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མིང་དོན་གྱིས་དབྱེ་བ་ནི། འཕགས་པས་

ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་དང་རྣམ་གྲོལ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་རྣམས་ཡན་ལག་

བརྒྱད་པོ་འདིས་བསྒྲུབས་པས་ན་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེའང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཡང་དག་པའི་

ལྟ་བ་དང་། རང་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་ཤིང་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་
གཞག་པའི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་འཇུག་པ་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང་། ངག་གི་

ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་ངག་དང་། ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་
པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། གཉིས་ཀའི་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ་དང་།
ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང་། ལམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་
ཡང་དག་པའི་དྲན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཡང་དག་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

296

ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས། དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ཇི་ལྟ་བར། །རྟོག་པའི་རྗེས་སུ་
འཇུག་པ་སྐ། །རྣམ་གཞག་ཇྱེ་བཞིན་

ི རྟོགས་པ་དང་། །རྣམ་པར་གཞག་ལ་འཇུག་པ་དང་། །
ལས་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། །ཤེས་བྱ་དག་དང་ལམ་དང་ནི། །ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་
ཅན་གྱི་ནི། །སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་སྒོམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དབུས་མཐར། ཡོངས་སུ་གཅོད་དང་གོ་བྱེད་དང་། །རྣམ་གསུམ་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། །

ལམ་གྱི་ཡན་ལག་འདི་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི། མཐོང་ལམ་དུ་ཇི་
ལྟ་མྱོང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་འཛིན་པས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་གོ། །ཡང་
དག་པའི་རྟོག་པ་ནི་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་དོན་ངག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཀུན་སློང་ཡིན་པས་

གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གོ། །ཡང་དག་པའི་ངག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་འཚོ་བ་གསུམ་ནི་གདུལ་བྱ་གཞན་རྣམས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། ངག་
གིས་ནི་འདྲི་བ་དང་ལུང་བསྟན་པ་དང་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་ཆོས་གཏན་ལ་ཕབ་པས་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཤེས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་མཐས་ནི་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་ཐམས་ཅད་

དུ་སྤད་ལམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ ྱོ སྟོན་པས་ཚུལ་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་ཤེས་པ་དང་། འཚོ་ ྲིབས་ནི་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་ བར་གནང་བ་བཞིན་ཚོལ་ཞིང་ལོག་པའི་འཚོ་བ་
ཐམས་ཅད་སྤོང་བས་འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་ནི་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་ལྷག་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྤོང་བས་ཉོན་མོངས་
པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཡན་ལག་གོ། །ཡང་དག་པའི་དྲན་པ་ནི་ཞི་གནས་ལ་

སོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མ་བརྗེད་པའི་སྒོ་ནས་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་སྐབས་མི་ཕྱེད་པས་ཉེ་བའི་
ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཡན་ལག་གོ། །ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

297

ནི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་ནས་མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བསྒྲུབས་པས་ཡོན་ཏན་
ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཡན་ལག་གོ། །དེ་ལྟར་ན་བརྒྱད་ཀ་ཚོགས་
པ་ནི་སྒོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཆ་ཤས་སོ་སོ་ལ་དེའི་ཡན་ལག་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །གྲོགས་

གང་ཞེ་ན། ངག་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་དམིགས་རྣམ་མེད་པས་མི་རྩི་ཞིང་། ལྟ་བ་ལ་སོགས་
པ་གཞན་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཟག་མེད་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །སྒོམ་པ་ནི་ཡང་དག་
པའི་ལྟ་བ་དབེན་པ་ལ་གནས་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་གནས་པ། འགོག་པ་ལ་གནས་པ། རྣམ་པར་སྤོང་བས་ཡོངས་སུ་སྒྱུར་བ་སྒོམ་མོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དབེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ཏེ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་ནོ། །འབྲས་བུ་གང་ཞེ་ན། ལྟ་བས་རང་གིས་མྱོང་བ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཡོངས་སུ་
གཅོད་པ་དང་། རྟོག་པས་ངག་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པ་དང་། ངག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྩོལ་བས་སྒོམ་སྤོང་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། དྲན་པས་བྱིང་རྒོད་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་
པར་ཅན་ལ་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམས་འགྲུབ་པའོ། །
གཉིས་པ་ལམ་བཞི་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་བཤད་བྱ་དགོད་པ་ནི། མངོན་
པར་ཤེས་པ་བུལ་ལ་ལམ་སྒྲུབ་པ་དཀའ་བ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་མྱུར་ལ་ལམ་སྒྲུབ་པ་དཀའ་བ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་བུལ་ལ་ལམ་སྒྲུབ་པ་སླ་བ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་མྱུར་ལ་ལམ་སྒྲུབ་པ་སླ་བ་སྟེ། དབང་བོ་དང་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་བཞིའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་ཉིད་བཤད་པ་ལ། དང་པོ་ནི་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་བོ་རྟུལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

298

པོར་གྱུར་པ་ན་མངོན་པར་ཤེས་པ་བུལ་ལ། དངོས་གཞིའི་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་མ་
ཐོབ་པ་ན་མི་ལྕོགས་པ་མེད་པ་མན་ཆད་ཞི་གནས་ཞན་ཞིང་གཟུགས་མེད་ཡན་ཆད་ལྷག་
མཐོང་ཞན་པས་སྒྲུབ་པ་དཀའ་བའི་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་
དབང་བོ་རྣོན་པོར་གྱུར་པ་ན་མངོན་པར་ཤེས་པ་མྱུར་ལ། དངོས་གཞིའི་བསམ་གཏན་མ་

ཐོབ་པ་ན་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་ཞན་པས་སྒྲུབ་པར་དཀའ་བའི་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ན་དད་སོགས་དབང་བོ་རྟུལ་པོར་གྱུར་པ་ན་མངོན་པར་ཤེས་པ་བུལ་ལ། དངོས་གཞིའི་ིབསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ན་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པས་སྒྲུབ་པ་སླ་
བའི་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །བཞི་བ་ནི་དད་སོགས་དབང་བོ་རྣོན་པོར་གྱུར་པ་ན་མངོན་པར་ཤེས་པ་མྱུར་ལ། དངོས་གཞིའི་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ན་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་
ཟུང་དུ་འཇུག་པས་སྒྲུབ་པ་སླ་བའི་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །མཛོད་དུའང་། ལམ་སྒྲུབ་བསམ་གཏན་རྣམས་ལ་སླ། ས་གཞན་རྣམས་ལ་དཀའ་བ་ཡིན། །བློ་རྟུལ་མངོན་ཤེས་བུལ་བ་
སྟེ། །གཅིག་ཤོས་ཀྱི་ནི་མངོན་ཤེས་མྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་ཆོས་ཀྱི་གནས་བཞི་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མིང་གི་དབྱེ་བ་ནི།

བརྣབ་སེམས་མེད་པ་མ་ཆགས་པའི་དགེ་བ་དང་། གནོད་སེམས་མེད་པ་བྱམས་པའི་

བདག་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་དྲན་པ་གདམས་ངག་གི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པ་དང་།
ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཉམ་གཞག་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་སྟེ། དོམ་དམ་པའི་
ཆོས་རིམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་གནས་སམ་གཞིར་གྱུར་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་བསླབ་གསུམ་སྦྱོང་ཚུལ་ནི། བརྣབ་སེམས་མེད་པ་དང་གནོད་སེམས་
མེད་པ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཆགས་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་སྡང་བའི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་མི་

ཉམས་པས་ཡན་ལག་དྲུག་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

299

པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའོ། །ཡང་དག་པའི་དྲན་པ་ནི་དམིགས་པ་ལ་མ་བརྗེད་པའི་སྒོ་ནས་

སེམས་མཉམ་པར་བཞག་ན་བསམ་གཏན་བཞིའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བདེ་བར་གནས་པ་
ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བས་ལྷག་པའི་སེམས་སོ་ཞེས་པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་

བའོ། །ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་

བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་
བས་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་པོ་ཞེས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའོ། །དེ་ལ་
ལྷག་པ་ནི་ཆོས་འདི་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པས་ཕྱི་རོལ་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཐོབ་པའི་གནས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཡིན་ཡང་ཏིང་ངེ་

འཛིན་ལས་འབྱུང་ཞིང་དེའང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་འབྱུང་བས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པ་བསྟན་
པའོ། །
བཞི་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་་་་་་་་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་ལ། ཞི་གནས་གང་ཞེ་
ན། འདི་ལྟར་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་སེམས་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྣམ་པ་

དགུ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་ལས་བསྡུས་ནས་ནང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཉིད་ལ་

ཐོག་མར་རྣམ་གཡེང་སྤངས་ཏེ་ཉེ་བར་གཏོད་པས་སེམས་འཇོག་པ་དང་། རགས་པ་དང་པོར་བཞག་པ་དེ་ཡུན་རིང་དུ་མངོན་པར་སྡུད་པས་རྒྱུན་དུ་འཇོག་པ་དང་། བརྗེད་དེ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཕྲོས་པར་གྱུར་ན་སླར་ཡང་བཀུག་ནས་བླན་ཏེ་འཇོག་པ་དང་། སེམས་ཕྱི་རོལ་
ཏུ་མི་འཕྲོ་བའི་ཆེད་དུ་དང་པོ་ཉིད་ནས་དྲན་པས་བཟུང་སྟེ་ཉེ་བར་འཇོག་པ་དང་། གཡེང་
བའི་རྒྱུ་འདོད་ཡོན་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བས་འཕྲོར་མི་འཇུག་པ་འདུལ་བར་བྱེད་པ་
དང་། འཁྲུག་པའི་རྒྱུ་རྣམ་རྟོག་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བས་འཕྲོར་མི་འཇུག་པ་ཞི་བར་

བྱེད་པ་དང་། བརྗེད་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་གྱུར་དུ་བྱུང་ཡང་དང་དུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

300

མི་ལེན་པ་རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་པས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་
ཏེ་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་སྐབས་མི་འབྱེད་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་གོམས་པས་
འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་སེམས་གནས་པ་མཉམ་པར་འཇོག་པའོ། །རྒྱན་ལས་ཀྱང་། དམིགས་པ་ལ་ནི་སེམས་གཏད་ནས། །དེ་རྒྱུན་རྣམ་པར་གཡེང་མི་བྱ། །རྣམ་གཡེང་མྱུར་
དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །སླར་ཡང་དེ་ལས་བླན་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །ལྷག་མཐོང་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ།
ཆོས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་རྣམས་ལ་འདི་དག་ནི་ཁམས་དྲུག་གོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་
པར་འབྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ་དང་། རྟོག་བཅས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚན་མར་བྱེད་ཅིང་། ངོ་བོ་ལ་རགས་པ་
ཚོལ་བས་ཡོངས་སུ་རྣམ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཁྱད་པར་ལ་ཞིབ་མོར་ཚོལ་བས་

ཡོངས་སུ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའོ། །མདོར་ན་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་ནི་ཞི་གནས་དང་། ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ལྷག་མཐོང་སྟེ། ཡང་
དག་གནས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །སེམས་ལ་སེམས་ནི་འཇོག་ཕྱིར་དང་། །ཆོས་རབ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། །ཞི་གནས་དང་ནི་ལྷག་མཐོང་ཡིན། །ཞེས་སྔར་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་
ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་དེ་དག་ལ་ཡོན་ཏན་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་དུ། རྣལ་འབྱོར་
པ་ཡིས་ཞི་གནས་དང་། །ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པར་བྱས་པས་ནི། །མཚན་མའི་འཆིང་དང་

དེ་བཞིན་དུ། །གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་ལས་གྲོལ། །ཞེས་པ་ལྟར་ལྷག་མཐོང་གིས་

ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་དང་། ཞི་གནས་ཀྱིས་ཉོན་
མོངས་པའི་དམིགས་པ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

301

ཕྱིན་ཅི་ལོག་འཁྲུལ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པ་
ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་དེ་དག་ལས་ལམ་བཞིར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཡང་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཞ་གནས་དང་

ིལྷག་མཐོང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་རྣམ་པ་བཞར་འགྱུར་ཏེ། ིདེའང་གང་ཟག་ལ་ནི་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུས་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་
རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ལྷག་མཐོང་ནི་མ་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ཞི་གནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་
ནས་ལྷག་མཐོང་ཤེས་རབ་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ། །གང་ཟག་ལ་ལ་ནི་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཞི་གནས་ནི་མ་ཐོབ་

པ་སྟེ། དེ་ལྷག་མཐོང་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་
པར་བྱེད་དོ། །གང་ཟག་ལ་ལ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱིས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཡང་ཐོབ་པ་མ་
ཡིན་ལ། ལྷག་མཐོང་གིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཡང་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དམ་པའི་ཆོས་
ལ་རྒོད་ཅིང་མ་ཞི་བ་མངོན་པར་ཚར་གཅད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ཐོས་པ་འཛིན་
པའི་སྒོ་ནས་ལྷག་མཐོང་དང་ཞི་གནས་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ། །གང་
ཟག་ལ་ལ་ནི་ཞི་གནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྷག་མཐོང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཐོབ་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་ནས་ཆ་མཉམ་པར་
ཟུང་དུ་འཇུག་གོ། །དང་པོ་མཐོང་ལམ། གཉིས་པ་དང་བཞི་བ་སྒོམ་ལམ། གསུམ་པ་ལམ་གཉི་ག་སྒྲུབ་པ་

ལས་བརྩམས་ཏེ་བསྟན་ཞེས་སར་རོ།།དབང་བོ་ལ་་་་་་་་་གཉིས་ལས་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི། ལམ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་དབང་

བོ་རྣམས་ནི་གསུམ་སྟེ། སྔོན་མ་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་བོ་དང་། ཀུན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

302

ཤེས་ཟིན་ལ་འཇུག་པའི་དབང་བོ་དང་། ཀུན་ཤེས་པ་སྲུང་བ་དང་ལྡན་པའི་དབང་བོའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་དབང་བོ་བཅུ་སྟེ། ཡད་ཀྱི་དབང་བོ་དང་། དད་སོགས་དབང་བོ་ ིལྔ་དང་། སྡུག་བསྔལ་མ་གཏོགས་པ་ཚོར་བའི་དབང་བོ་བཞིའོ། །ཁྱད་པར་དུ་མི་ལྕོགས་

པ་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ན་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་རྣམ་ཐར་ལ་སོགས་པ་འདོད་པ་ལ་དོགས་པ་
དང་བཅས་པའི་ཡིད་མི་བདེའང་སྲིད་པས་བཅུ་ཀ་དང་ལྡན་ཞིང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་
དང་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་ཡིད་མི་བདེ་མེད་པས་དགུ་དང་། གསུམ་པ་ལ་
བརྟེན་ན་ཡིད་བདེ་བའང་མེད་པས་བརྒྱད་དང་། བཞི་བ་ལ་བརྟེན་ན་བདེ་བའང་མེད་
པས་བདུན་ལྡན་སྲིད་དེ། གྲངས་དེ་དག་ཚང་བའང་སྲིད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། ངེས་
པར་ལྡན་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་བོ་
གང་ཞེ་ན། སྔར་བཤད་པའི་དབང་བོ་དེ་དག་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་བ་མན་ཆད་ལ་སྔོན་མ་ཤེས་
པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་གང་དབང་འབྱོར་བར་བྱེད་པའོ། །ཀུན་ཤེས་
པའི་དབང་བོ་གང་ཞེ་ན། དབང་བོ་དེ་དག་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མན་ཆད་སློབ་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་ཤེས་
ཟིན་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་གང་དབང་འབྱོར་བར་བྱེད་པའོ། །ཀུན་ཤེས་པ་
དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་པ་གང་ཞེ་ན། མྱང་འདས་ཐོབ་ནས་ཡིད་མི་བདེ་མེད་པས་གཞན་
དགུ་བོ་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་ཀུན་ཤེས་པ་སྲུང་བ་དང་རྒྱུན་དུ་ལྡན་པས་གང་དབང་འབྱོར་

བར་བྱེད་པའོ། །ས་གོང་མའི་ལམ་གྱི་ནུས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་བའི་ལམ་

མངོན་དུ་གྱུར་པས་སྒོམ་པ་ན་འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་མངོན་དུ་
མ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱང་སྒོམ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ལ་མཆོག་ཏུ་སྦྱངས་ཤིང་གོམས་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

303

མཐར་ཕྱིན་པས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །་་་་་་་་བོད་བསྒྲེས་
ཁ་ཅིག དགེ་བ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་ནི་སྦྱོར་བྱུང་གི་ཚེ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་བོའི་ཚེ་མིན་ཏེ་བསྡུ་བར། ས་འོག་མའི་ཆོས་
རྣམས་ནི་གོང་མར་སྐྱེས་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་བར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་དང་། ས་འཕོས་པས་འོག་མའི་དགེ་བ་
གཏོང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ནི་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་གཟུགས་བརྙན་
གྱི་རིགས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ནི་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གོང་མས་འདོད་པར་སྤྲུལ་བར་བྱེད་པ་ན་
སྤྲུལ་སེམས་ལ་འདོད་སེམས་བཏགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།་་་་་་་་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་བ་ལ་

འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱང་སྒོམ་པར་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྲིད་
རྩེའི་བར་གྱི་ས་གོང་མ་གོང་མའི་ལམ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་གྱུར་པས་སྒོམ་པ་ན་འོག་མ་འོག་མའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་
ལ་མཆོག་ཏུ་སྦྱངས་ཤིང་གོམས་པར་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དབང་
འབྱོར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་སྤྱི་དོན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མྱ་ངན་

ལས་འདས་པར་ཕྱིན་པའི་གཞི་གང་ཞིག་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱིས་བསྡུས་པའོ། །སྤངས་རྟོགས་ནི། རང་རང་གི་ཐར་བའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་
མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བའི་དོན་ཆོས་ཉིད་རང་རང་གི་སྤང་བྱ་མཐའ་དག་གིས་

དག་པར་རྟོགས་ཤིང་། ཇི་སྙེད་པའི་དོན། དགྲ་བཅོམ་བསེ་རུ་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས། །སྟོང་
གཉིས་གསུམ་དང་གྲངས་མེད་མཐོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རྟོགས་པའོ། །ཡོན་ཏན་ནི་ཐུན་

མོང་དུ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡུམ་གྱི་གླེང་གཞིར་འབྱུང་བ་རྣམས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྟོབས་དང་རྣམ་མཁྱེན་ལ་སོགས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ཐོབ་པའོ། །རྣམ་དབྱེ་ནི། ཐེག་པས་ཕྱེ་བ་གསུམ་འམ། མི་

སློབ་པའི་ཆོས་དང་། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང་། སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་ས་ལ་སོགས་པའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

304

བྱེད་ལས་ནི་ཐུན་མོང་དུ་རྣམ་གྲོལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ། རྒྱན་ལས་་་་་་་་ཇི་

ལྟར་མཁའ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི། །བྱ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་
དབྱིངས་ན་ཡང་། །རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཕྲིན་ལས་སྤྲོ་བར་

བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ངེས་ཚིག་ནི་བསླབ་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བགྲོད་པས་ན་མཐར་

ཕྱིན་པའི་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི།

སྤང་བྱ་གནས་ངན་ལེན་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་བཅད་པ་དང་། དེ་ཉིད་འཆད་པ་

ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་དང་ཕྲད་ཅིང་ལྡན་པའི་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཆད་པ་དང་། ཟག་པ་
གཏན་ནས་བྲལ་བ་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པའི་ཐོབ་པ་རྣམས་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་གཉེན་པོ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་པའི་ཚུལ་
ཏིང་ངེ་འཛིན་དེའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གནས་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་
བོ་དྲི་མ་ཟད་པ་ལ་ཟད་པར་ཤེས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའོ། །རྣམ་གྲངས་
སུ་མི་སློབ་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་མཐར་ཐུག་པ་ལ་
མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནས་མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་
ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱད་དང་། མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་སེམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་།
མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། །
རྒྱས་བཤད་ལ། སྤང་བྱ་གནས་ངན་ལེན་ངོས་བཟུང་། སྤངས་པས་ཐོབ་པའི་ཁྱད་

པར། གཉེན་པོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་ཚུལ། བསྒོམས་པས་གནས་གྱུར་པ་ཐོབ་ཚུལ། ཡེ་ཤེས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ། ཆོས་བཅུ་མཐར་ཐུག་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་གང་ཞེ་ན། མངོན་བརྗོད་ཚོར་བ་ཉོན་མོངས་ལས་རྣམ་སྨིན། །གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

305

པ་སྒྲིབ་རྟོག་ཟས་འཁྲིག་རྨི། ནད་རྒས་འཆི་དང་ཡོངས་ངལ་བརྟན་པ་དང་། ཚེ་སོགས་
ཉོན་མོངས་སྙོམས་འཇུག་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིའོ། །ཞེས་སྡོམ་དུ་བྱས་པ་ལྟར་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་སྟེ།
མིག་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཀུན་གཞི་ལ་

ཐོག་མེད་ནས་གནས་པས་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་མིང་གིས་དོན་མངོན་
པར་བརྗེད་པའི་གནས་ངན་ལེན་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་སྤྲོས་པའི་བག་

ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་ཚོར་བའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ཉོན་མོངས་པའི་གནས་

ངན་ལེན་དང་། ལས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་བག་ཆགས་ལས་ཀྱང་གནས་ངན་ལེན་དང་།
རྣམ་སྨིན་གྱི་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་བག་ཆགས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་།
མ་ནིང་ལ་སོགས་པའི་ཆགས་སོགས་དྲག་ཅིང་རྒྱུན་རིང་བའི་བག་ཆགས་ཉོན་མོངས་
པའི་སྒྲིབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། མཚམས་མེད་ལ་སོགས་པས་ལམ་གྱི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། བདེན་པ་རྟོགས་སུ་མི་

རུང་བ་ངན་སོང་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཐོབ་པའི་བག་ཆགས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྒྲིབ་པའི་

གནས་ངན་ལེན་དང་། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའི་བག་

ཆགས་སྒྲིབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། འདོད་ཡོན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ལ་སོགས་པས་ཟིལ་

གྱིས་ནོན་བའི་བག་ཆགས་རྟོག་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། བཟའ་བཏུང་ཧ་ཅང་མང་
ཉུང་དུ་སྤྱད་པས་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་མི་ནུས་པའི་བག་ཆགས་ཟས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་།
གཉིས་གཉིས་འཁྱུད་པ་ལ་སོགས་པས་ལུས་སེམས་གདུང་བའི་བག་ཆགས་འཁྲིག་
པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་ལུས་བེམ་པོ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་བག་ཆགས་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཁམས་མ་སྙོམས་པས་ཉམས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

306

རབ་ཏུ་མི་བདེ་བའི་བག་ཆགས་ནད་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། འབྱུང་བ་སྨིན་པ་ལས་རང་དབང་མེད་པའི་བག་ཆགས་རྒ་བའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། སྲོག་འགྱུར་བ་ལས་

དབང་པོ་ཐམས་ཅད་འཁྲུགས་པའི་བག་ཆགས་འཆི་བའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། འགྲོ་
འོང་དྲག་པོ་ལ་སོགས་པས་ལུས་དུབ་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་ངལ་བའི་གནས་ངན་

ལེན་དང་། དེ་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ལྟོས་ཏེ་བསྡུས་ན་རིགས་ཆད་

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་གནས་ངན་ལེན་བརྟན་པ་དང་། འདོད་ཁམས་པའི་རྒྱུད་

ལ་ཡོད་པ་གནས་ངན་ལེན་ཆེན་པོ་དང་། གཟུགས་ཁམས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་གནས་ངན་ལེན་འབྲིང་བོ། གཟུགས་མེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་གནས་ངན་ལེན་ཆུང་ངུ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བསྡུས་ན་ཉན་རང་གི་ཐར་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་
ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་གནས་་ངན་ལེན་དང་། སྙོམས་འཇུག་དགུའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་

ཀྱི་བག་ཆགས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྒྲིབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་ཏོ། །
ཐེག་ཆེན་པས་དེ་རྣམས་མ་ལུས་པར་རྒྱུན་བཅད་པ་ཡིན་ལ། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་དག་མ་སྤངས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་སྤངས་པ་ལ་རྒྱུན་བཅད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། སེམས་
རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་རྣམས་རྒྱུན་བཅད་དེ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཐོབ་པ་ལ། ཕྲད་པའི་ཐོབ་པ་རྣམས་གང་ཞེ་
ན། སྔར་བཤད་པའི་གནས་ངན་ལེན་དེ་དག་རྒྱུད་ལ་བསགས་པའི་ཆ་ལ་ཕྲད་པའི་ཐོབ་

པ་ཞེས་གདགས་སོ། །བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། གནས་ངན་ལེན་དེ་དག་ཅི་
རིགས་པར་གཉེན་པོས་བཅོམ་སྟེ་ཟད་པའི་ཆ་ལ་བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །
དེས་ན་ཕྲད་བྲལ་གྱི་ཐོབ་པ་རྫས་གཞན་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

307

གཉེན་པོ་ལ། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དབྱེ་བ་
མདོར་བསྟན་ནི། དགུ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡང་། །དེ་ནི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཡིན། །ཞེས་བར་
ཆད་མེད་ལམ་འབའ་ཞིག་ལའང་འདོད་མོད། འདིར་ནི་སྒོམ་ལམ་མཐར་ཐུག་པའི་སྤོང་
ལམ་གཉིས་ཀ་སྟེ། སྲིད་རྩེའི་སྒོམ་སྤང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའི་ཆ་ཤས་རིམ་གྱིས་སྤོང་བ་སྦྱོར་
བའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་དང་། དེ་མ་ལུས་པར་སྤོང་བ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའོ། །རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་གྱིས་ནོར་གཞན་ཐམས་ཅད་འབིགས་ཤིང་། དེ་གཞན་གྱིས་
མི་ཕིགས་པ་ལྟར། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་གིས་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཞིང་

དེ་སྤང་བྱས་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པས་ན་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་རྒྱས་བཤད་ལ། སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ནི་སྒོམ་ལམ་ཆེན་
པོའི་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་གང་ཕན་ཆད་སྤང་བྱ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐབས་མི་

འབྱེད་ཅིང་། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཤིགས་ཤིང་འཇོམས་པར་ནུས་པའོ། །བར་ཆད་མེད་
པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་གི་འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཟད་པར་ཤེས་པ་དེང་
མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་པོ་འབྱུང་བའི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་
དེ་ཡང་འགལ་རྐྱེན་འཇིག་རྟེན་པའི་སྤྱོད་པས་ནམ་ཡང་མི་བརྫི་བས་བར་ཆད་མེད་པ།
སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་ཕྱེད་ཅིང་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ནི་འཇོམས་པས་བརྟན་ཞིང་སྲ་བ།
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་མཚུངས་པས་རོ་གཅིག་པ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའོ། །
གསུམ་པ་་་་་་་་ལུང་དང་སྦྱར་བ་ནི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་ལ་དགོངས་ནས།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དཔེར་ན་བྲག་ཆེན་པོ་མ་གྲུམ་པས་བར་མེད་པ། སེར་ཁ་མེད་
ཅིང་ཁོག་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པས་བརྟན་ཞིང་སྲ་བ། གཅིག་ཏུ་འདུས་པས་རོ་གཅིག་པ་ཤིན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

308

ཏུ་མཁྲེགས་པས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པ་དེ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རླུང་གི་ཤུགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མི་བསྒུལ་ཞིང་ཆེས་ཆེར་མི་གཡོས་སོ། །ཤར་ཕྱོགས་ཇི་ལྟ་བར་ཕྱོགས་གཞན་
ཐམས་ཅད་རླུང་གིས་ཀྱང་མིག་གཡོས་པ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཏིང་

ངེ་འཛིན་དེ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
གནས་གྱུར་པ་ལ་གནས་མ་ལུས་པར་གྱུར་བ་གང་ཞེ་ན། གང་མི་སློབ་པའི་ལམ་ཐོབ་

པའི་གནས་གྱུར་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བར་གནས་པ་དེ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་པ་
གཉིས་ལྡན་དུ་གྱུར་པ་སེམས་ཀྱི་གནས་གྱུར་པ་དང་། སྔར་མཐོང་ལམ་དུ་འཇིག་རྟེན་
པའི་ལམ་ལས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་གྱུར་ཀྱང་མ་རྫོགས་པ་ལས། འདིར་ནི་སློབ་
ལམ་ལས་མི་སློབ་ལམ་དུ་གྱུར་ཅིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལམ་གྱི་གནས་གྱུར་པ་དང་།
ཀུན་གཞིའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་བྲལ་བར་གྱུར་བ་གནས་ངན་ལེན་གྱི་གནས་གྱུར་པའོ། །དེས་ན་གནས་གྱུར་གྱི་དོན་དྲི་བཅས་དྲི་མེད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་

གྱི་ངོ་བོ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ལ། ཟད་པ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་ཀུན་
འབྱུང་མ་ལུས་པར་ཟད་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པའམ། ཀུན་འབྱུང་ཟད་པའི་

འགོག་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པའོ། །མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། འབྲས་
བུ་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་གཏན་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དུ་སྤངས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་གང་
ཡིན་པའམ། འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་མི་སྐྱེ་བའི་འགོག་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་
ཡིན་པའོ། །དེ་དག་ནི་བདག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན་ལས་མིང་དུ་བཏགས་ཏེ། མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དུ་ནི། དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི། །ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བརྗོད་

དེ། །ཟད་མེད་སྐྱེ་མེད་ཕྱིར་དེ་དག །གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་དོན་དམ་པར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

309

ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པ་ལའང་གསུངས་སོ། །་་་་་་་་ཉན་ཐོས་པ། ཟད་པ་ཤེས་པ་བདེན་རྣམས་ལ། །ཡོངས་ཤེས་ལ་སོགས་ངེས་པའོ། །ཡོངས་ཤེས་བྱར་མེད་ཅེས་ལ་སོགས། །མི་སྐྱེ་བ་ཡི་བློར་འདོད་དོ། །

ཞེས་སོ།། ཆོས་བཅུ་ལ་མ་ིསློབ་པའ་ཆོས་བཅུ་ལ་ནི་ཕུང་པོ་ཟག་མེད་ལྔའི་དབང་དུ་

ིབྱས་པ་སྟེ།
མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ངག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་འཚོ་བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་
པོ་དང་། དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་། ལྟ་བ་རྟོགས་པ་
དང་རྩོལ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕུང་

པོ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པའི་ཕུང་པོའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ཀྱང་རྒྱན་ལས། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་

ཏིང་ངེ་འཛིན། །རྟོགས་པས་མི་ཤེས་ཐོབ་ནས་ནི། །གནས་གཞན་གྱུར་བ་མཐར་ཐུག་པ། །

སྒྲིབ་པ་ཀུན་གྱི་དྲི་མེད་དང་། །གང་ལ་གནས་ན་སེམས་ཅན་ཀུན། །ཕན་ཕྱིར་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་བྱེད་པ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡི། །གོ་འཕང་བླ་ན་མེད་པ་ཐོབ། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
སྤྱི་མཚན་ལ། གཉིས་ལས་་་་་་་་རྣམ་པ་བཞིར་དབྱེ་བ་ནི་ཡང་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་མཚན་
ཉིད་དེ་རང་བཞིན་ནམ་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་གྲངས་བཞིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལམ་གྱི་མཚན་
ཉིད་དང་། རིགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ངེས་པར་འབྱིན་
པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་པ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་
ཞེ་ན།་་་་་་་་སྲོག་རྗེས་སུ་་འཚོལ་བ་ལའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱིངས་ལས་བསྒྲུབས་པས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་ཁོ་
ནའི་དོན་ཡོངས་སུ་ཚོལ་ཞིང་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རིགས་པའི་མཚན་
ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིས་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

310

པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བཟློག་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་འཇོག་ཅིང་སེམས་ཕྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན།
འདུས་མ་བྱས་ཤིང་རྟག་པ་གཏན་དུ་བའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་་་་་་་་་ནིཪྻ་

ཎ་་་་་་་་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་དངོས་བསྟན་པ་ནི་
སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པ་བཅུ་དྲུག་ནི། སེམས་སེམས་བྱུང་གིས་དམིགས་པ་འཛིན་པའི་བྱེ་བྲག་ནི་རྣམ་པ་ཡིན་

ལ། དེ་རྣམས་བྱིས་པས་རྟོགས་པ་ཟག་བཅས་འཇིག་རྟེན་པ་ཡང་ཡོད། འཕགས་པས་
རྟོགས་པ་ཟག་མེད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པ་དག་ལ་བྱེ་བྲག་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བྱིས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
མ་རྟོགས་པས་ཤེས་བྱ་ལ་ལེགས་པར་མ་ཞུགས་པ་དང་། འཕགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ལེགས་པར་ཞུགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་པའི་བག་

ལ་ཉལ་དང་འབྲེལ་བས་སྒྲིབ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། མཐོང་སྤང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་དང་། མིང་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པས་སྤྲོས་བཅས་གཉིས་སྣང་གི་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྤྲོས་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་
འདི་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དག་གི་བྱེ་བྲག་གོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་འདིའོ་ཞེས་ངེས་པར་མི་
འགྱུར་ལ། མ་ངེས་ན་ཤེས་བྱ་ལ་ལེགས་པར་ཞུགས་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

311

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལ་འཇུག་ཅིང་གནས་པ་ན། མི་

རྟག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་ལེགས་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་

གྱི། མི་རྟག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་མིང་དོན་སྤྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་བཅས་པས་
མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་དང་པོ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་བཤད་ཟིན་པ་ཇི་ལྟ་
བ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ལྷག་མ་བཅོ་ལྔ་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་ཇི་ལྟར་མཐུན་མཐུན་དུ་སྦྱར་ཏེ།
ངེས་པར་འབྱིན་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་ཤེས་བྱ་ལ་ལེགས་པར་ཞུགས་པ་
ཡིན་གྱི་ངེས་པར་འབྱིན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་མིང་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་
བཅས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་རིག་པར་

བྱའོ། །ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། བརྗོད་བྱ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་རྣམ་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་གཉིས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།། །།

ཆོས་རྣམ་པར་ངེས་པ་བརྒྱད།

སྔར་མདོར་བསྟན་དུ་མིང་ཙམ་སྨོས་པའི་ཆོས་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། བརྒྱད་
དེ་གསུང་རབ་དང་སྡེ་སྣོད་ངོས་བཟུང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བཤད་པ། དམིགས་བྱའི་

རྣམ་པར་དབྱེ་བ། དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པ། དཔྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་མངོན་
རྟོགས། སྒོམ་བྱུང་གི་ས་ལྔ་བཤད་པ། ཆོས་རྣམས་ལ་མཁས་ཤིང་གནས་ཚུལ། ཁྱད་པར་
དུ་ཐེག་ཆེན་བཤད་པའོ། །
གསུང་རབ་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལ་ལྔའི། དང་པོ་་་་་་་་ལྡང་ཚད་ནི་ཡི་གེ་་་་་་་་་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་

ཞུགས་ཀྱིས་་་་་་་་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་མིང་དང་། མིང་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་ཚིག་དང་། འཇུག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

312

ལྡོག་གི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ།་་་་་་་་ཚིག་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་ངག་དང་། ངག་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་་་་་་་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་ཚང་བར་སྟོན་པ།་་་་་་་་ལེའུ་འམ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། རབ་དུ་བྱེད་པ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་བསྟན་བཅོས་སམ་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་མིང་གི་ཕྲེང་བ་ལྡན་མིན་འདུ་

བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པར་འདོད་ཅིང་། མདོ་སྡེ་བ་སྒྲ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་
ཚད་དང་མཉམ་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྡུས་པར་འདོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་
ཁྲི་དག །གང་རྣམས་ཐུབ་པས་གསུངས་དེ་དག །ཚིག་གམ་མིང་ཡིན་དེ་དག་ཀྱང་། །
གཟུགས་སམ་འདུ་བྱེད་དག་ཏུ་འདུས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱིས། ཐེག་བསྡུས་དང་བཤད་སྦྱར་དུ།་་་་་་་་རྐྱང་བ་དང་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྒྲར་སྣང་བ་འདོད་པའི་
དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཉན་པ་པོའི་རྣམ་པར་རིག་པའི་ཚོགས་ཞེས་པར་འདོད་ཅིང་།
དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་དུའང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་བྱེད་
པའི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པའི་ཚོགས་ཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་གྲངས་ཚད་ནི་སྟོན་པ་འདིའི་གསུང་རབ་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་
བཞི་སྟོང་ཡིན་ལ། རེ་རེའི་ཚད་ཤཱ་རིའི་བུས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚིགས་བཅད་དྲུག་
སྟོང་ཡོད་པ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་ཕུང་པོ་དང་བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་སྣ་རེ་ཚང་བར་སྟོན་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཤཱ་རིའི་བུས། །ཞེས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ཚད་
ཅེས་ཟེར། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་གཏམ་རེ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འགྲེལ་བར་རེ་རེའི་ཚད་ཚིགས་བཅད་སྟོང་ཕྲག་རེ་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་བསྡོམས་པ་ལ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང་
འབུམ་ཕྲག་བཞི་བཅུར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། ཚིགས་བཅད་རེ་རེའི་ཚད་ནི་དབྱངས་
ཡིག་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་བཅིངས་པའོ། །རབ་ཏུ་སྒྲོན་གསལ་དུ་ནི། གླང་བོ་ཆེ་རབ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

313

བརྟན་གྱིས་ཐེག་པའི་སྣག་ཚས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་འབྲི་བར་ནུས་སོ་ཞེས་ཀྱང་
གསུངས་སོ། །
བཞི་བ།་་་་་་་་དགོས་ཆེད་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་ང་རྒྱལ་

ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཇི་སྙེད་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའང་དེ་སྙེད་དུ་
གསུངས་པ་སྟེ། སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐུན་པར་གསུངས། །
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
ལྔ་པ།་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི་ཚིག་གམ་གསུང་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རབ་བམ་མཆོག་ཡིན་

པས་ན་གསུང་རབ་ཅེས་པའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། མིང་གི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན། ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྡེ་སྣོད་

གསུམ་དུ་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་སྟོན་པའམ་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་འཛིན་
པའི་དོན་གྱིས་ན་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཏེ། མདོའི་སྡེ་དང་།
དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པའི་སྡེ་དང་། ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེ་དང་། ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེ་
དང་། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྡེ་དང་། གླེང་གཞིའི་སྡེ་དང་། རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ་དང་།
དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ་དང་། སྐྱེས་པ་རབས་ཀྱི་སྡེ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་དང་། རྨད་དུ་
བྱུང་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་དང་། གཏན་ལ་ཕབ་པར་བསྟན་པའི་སྡེའོ། །རྒྱས་བཤད་ལ། མདོ་དང་དབྱངས་བསྙད་ལུང་བསྟན་ཚིགས་སུབཅད། །ཆེད་དུ་བརྗོད་དང་གླེང་གཞིའི་རྟོགས་
པ་བརྗོད། །དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་སྐྱེས་རབས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས། །རྨད་བྱུང་ཆོས་དང་གཏན་ལ་ཕབ་
པར་བསྟན། །ཞེས་པ་ལྟར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་མདོའི་སྡེ་གང་ཞེ་ན།
གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་དངོས་བསྟན་པ་ནི། གསུང་རབ་གང་དུ་བཞེད་པའི་དོན་གོ་སྨོས་པའམ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྐྱང་པ་སྟེ་ལྷུག་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

314

གསུངས་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དེའི་ཕན་ཡོན་ནི། འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོས་ཐོས་བའི་ཕན་ཡོན་
བཅུ་པོ་འདི་དག་གཟུགས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་སྨོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་
སྟོན་པར་མཛད་དེ། དེའང་འཆད་པ་པོས་བཤད་བྱའི་དོན་མང་པོ་མདོར་བསྡུས་ནས་
ཚེགས་ཆུང་ངུས་སྟོན་པས་རྣམ་པར་གཞག་སླ་བ་དང་། ཚིག་ཉུང་ངུས་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་གོ་བར་བྱེད་པས་བཤད་སླ་བ་དང་། ཉན་པ་པོས་ཀྱང་གཞུང་ཉུང་ཞིང་དོན་གསལ་བས་
བཟུང་སླ་བ་དང་། ཆོས་འདི་བསྒོམས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བ་རྟོགས་ནས་དེ་ལ་གུས་པས་
གཅེས་སུ་འཛིན་ཅིང་མྱུར་དུ་ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། གུས་
པའི་སྦྱོར་བས་ཤེས་རབ་རྣོན་པོར་གྱུར་ནས་མྱུར་དུ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་།
ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ནས་བསྟན་པ་ལེགས་པར་གནས་པ་རྟོགས་ཏེ། སྟོན་པ་པོ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་མི་ཕྱེད་པའི་དད་པ་ཐོབ་པ་དང་། བསྟན་བྱ་དམ་པའི་ཆོས་དང་དེ་
སྒྲུབ་པ་ལ་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ལའང་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་མི་ཕྱེད་པའི་

དད་པ་ཐོབ་པ་དང་། དགོངས་པའི་དོན་འབད་དེ་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལའང་བདེ་བར་གནས་པའི་མཆོག་ལ་རེག་པ་དང་།
བརྒལ་ལན་ལ་སོགས་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་དོན་ཟབ་མོ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་

རྣམ་པར་འབྱེད་པས་དམ་པ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་མགུ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁས་པ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོ་ཞིང་སྙན་པའི་གྲགས་པ་ཀུན་ཏུ་
འབྱུང་བ་་་་་་་་སྟེ་བརྒྱད་ཐོབ་པ་་་་་་་་འོ། །དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པའི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། མདོའི་སྡེ་ལྷུག་
པར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་དབུས་སུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དང་མཐར་བསྡུ་
བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་མཛད་དེ། སྙན་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པ་ལེགས་པར་སྐྱེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

315

ཀྱི་མདོ་་་་་་་་་འཆད་འགྱུར་་་་་་་་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན་གེ་ཡ་ཞེས་པ་དབྱངས་སུ་བྱ་བ་དང་རྟོགས་པར་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པས་ཀུན་རྫོབ་སྒྲུབ་པར་སྟོན་པ་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་

ཚིག་གི་དོན་གཞན་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པའོ། །ལུང་དུ་
བསྟན་པའི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། མདོ་གང་ལས་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཁྱིམ་བདག་ལ་སོགས་པ་སྔར་འདས་ཏེ་ཤི་བའི་དུས་བྱས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ནི་འབྱུང་བར་

འགྱུར་བ་ལུང་སྟོན་པའོ། །ཡང་ན་དོན་དམ་སྒྲུབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་དགོངས་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་ལུང་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེའོ། །
ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། མདོ་གང་དུ་ཚིགས་སུ་སྦྱར་ཞིང་རྐང་པ་མཉམ་པར་

བཅད་ནས་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ལུང་དུ། ཇི་སྲིད་ཟག་མེད་མ་ཐོབ་པ། །དེ་སྲིད་སྐྱིལ་
ཀྲུང་གཞིག་མི་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྩ་བའམ་རྐང་པ་གཉིས་པ་དང་། ཚངས་པར་སྐྱེ་བར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། །འདི་ལ་འབད་པ་བརྟན་པར་གྱིས། །ཆོས་འདི་དག་ལ་གཡུང་དྲུང་ཡིན། །

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྩ་བ་གསུམ་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་ནི་གནས་མེད་ལྟར། །ཕྱི་རོལ་པ་ལ་དགེ་སློང་མེད། །རྟོག་པས།་་་་་་་་བྱིས་པ་རྣམས་ནི་སྤྲོས་ལ་དགའ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
སྤྲོས་མི་མངའ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྩ་བ་བཞི་པ་དང་། །སྐྱོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་འདི་ཡིན། །

བསྐལ་མང་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཏུ། །སྔོན་ཆད་མ་མཐོང་མ་ཐོས་པ། །འཆི་མེད་མྱ་ངན་མེད་
པ་ཡི། །གོ་འཕང་འདི་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྩ་བ་ལྔ་པ་དང་། མཚན་མོ་བཟང་
པོའི་མདོ།་་་་་་་་འདས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་མི་བྱེད། །མ་འོངས་པ་ལ་རེ་བ་མེད། །ད་ལྟར་འབྱུང་
ཆོས་གང་ཡིན་པ། །དེ་དང་དེ་ལ་རྣམ་ལྟ་བ། །མི་འཕྲོག་ཀུན་ཏུ་མི་འཁྲུགས་པ། །དེ་ནི་
མཁས་པས་འཕེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྩ་བ་དྲུག་པའོ། །དེ་དག་ནི་་་་་་་་་ག་ཐཱ་ཞེས་པ།་་་་་་་་གསུང་རབ་ལ་གྲགས་པ་སྟེ། སྙན་ངག་པ་རྣམས་ནི། ཤོ་ལོ་ཀ་ཞེས་པ།་་་་་་་་ཚིགས་བཅད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

316

རྐང་བཞི་ཅན་དེ་ཡང་། ཞེས་རྩ་བ་བཞི་པ་ཁོ་ནར་འདོད་དོ། །ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྡེ་གང་
ཞེ་ན། བསྟན་པ་གནས་པར་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་གང་ཡི་རངས་ནས་བརྗོད་པ་སྟེ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་ཆེད་དུ་བརྗོད་པར་མཛད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གླེང་གཞིའི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། གང་ཟག་གང་དག་གི་ཆེད་དུ་བྱས་ཏེ་གསུངས་པ་དང་། བཟང་སྦྱིན་གྱིས་འཁྲིག་པ་སྤྱད་པ་དང་ནོར་ཅན་གྱིས་ཤིང་བརྐུས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་དང་
ལྡན་པའི་དུས་སུ་ཕྱིན་ཆད་འདི་ལྟ་བུ་མི་བྱའོ་ཞེས་བསླབ་པ་བཅས་པ་གསུངས་པའོ། །
རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། དོན་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་དཔེ་རྒྱས་པ་དང་
བཅས་པར་གསུངས་པ་སྟེ། ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་རིང་ལེན་དང་ཀཱ་ཤིའི་རྒྱལ་པོ་ཚངས་བྱིན་
གྱི་སྔོན་བྱུང་གསུངས་ནས། རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་བཟོད་པ་དང་བཟོད་པའི་བསྔགས་པ་སྨྲ་

ན། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་སྨྲ་བ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་
ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། མདོ་གང་དུ་སྔོན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལས་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་སྤྱད་
པ་ལས་འབྲས་བུ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ལྡན་པའོ་ཞེས་སྟོན་པ་སྟེ་ལས་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་
པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱེས་པ་རབས་ཀྱི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། མདོ་གང་དུ་སྔོན་གྱི་སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་སྟོན་པ་སྟེ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་མདོ་
ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །
ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི་གསུང་རབ་གང་དུ་

ལམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ཉམས་སུ་བླངས་པས་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ས་བཅུ་དང་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སྟོབས་བཅུ་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་འགྲུབ་པར་

སྟོན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་དང་ལྡན་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྣམ་གྲངས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་འཐག་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

317

པའི་སྡེ་དང་མཚུངས་བྲལ་གྱི་སྡེ་ཡང་དོན་དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་གནས་
སམ་གཞི་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཕན་འདོགས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། སྙིང་རྗེས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྣམ་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པས་ཟབ་པའི་རྣམ་པར་ཆོས་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་
པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་འཐག་ཅིང་འཇིག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མཚུངས་
བྲལ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འདི་དང་མཚུངས་པའི་སྡེ་སྣོད་གཞན་མེད་ཅིང་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་མཆོག་
ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི། རྒྱན་ལས།་་་་་་་་དམིགས་པ་ཆེ་བ་ཉིད་དང་ནི། །དེ་བཞིན་
སྒྲུབ་པ་གཉིས་དག་དང་། །ཡེ་ཤེས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་པར་གྱུར་པ་དང་། །ཡང་དག་འགྲུབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། །སངས་རྒྱས་ཕྲིན་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ། །ཆེན་པོ་འདི་དག་དང་ལྡན་ཕྱིར། །ཐེག་ཆེན་ཞེས་ནི་ངེས་པར་བརྗོད། །ཅེས་པ་ལྟར་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་
ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པ་དང་། བདག་མེད་གཉིས་ཀ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། གྲངས་མེད་
གསུམ་དུ་བཀའ་བ་བརྒྱ་སྟོང་ལ་བརྩོན་པ་དང་། སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐར་མི་ལྷུང་བའི་

ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང་། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཕྲིན་ལས་ཏེ། ཆེན་པོ་བདུན་
དང་ལྡན་པའི་དོན་སྟེན་པས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་བགྲོད་

བྱེད་རྒྱུའི་ཐེག་པ་དང་བགྲོད་བྱ་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། དེ་དག་རྗོད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

318

པར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ་ལའང་བརྗོད་བྱའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་ཐེག་ཆེན་ཞེས་
གསུངས་པའོ། །བརྗོད་བྱའི་དོན་ཡང་། རྒྱན་དུ་རིགས་དང་ཆོས་ལ་མོས་པ་ལ་སོགས་པ་
བཅུས་བསྡུས་པར་གསུངས་ལ། ལང་གཤེགས།་་་་་་་་མདོ་ལས། ཆོས་ལྔ་དང་ནི་རང་བཞིན་

གསུམ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཉིད་དང་། །བདག་མེད་པ་ནི་གཉིས་དག་སྟེ། །ཐེག་
ཆེན་མཐའ་དག་ཡོངས་བསྡུས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་གཞན་རྣམས་སྐབས་ཇི་ལྟ་
བར་བཤད་ཟིན་ཞིང་།
ཆོས་ལྔའི་དབྱེ་བ་ནི། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མིང་དང་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ། མིང་ནི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷས་བྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་ཚིག་བླ་དྭགས་རྣམས་སོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི་གང་ལ་བརྟེན་
ནས་མིང་གི་མངོན་རྗོད་འཇུག་པ་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་དོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་

ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་སོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་བདག་
མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་སྒྲའི་རྗོད་

པ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའོ། །ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་སོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་བསྡུ་བ་ནི་མིང་བཞིན་དུ་དོན་ལ་མེད་པའི་ཆ་ཀུན་བརྟགས་དང་། རྒྱུ་

མཚན་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་དབང་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འདུ་བ་སྟེ། དབུས་མཐར། རྒྱུ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། །མིང་ནི་

རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བསྡུ། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་རབ་ཁོ་ན། །གཅིག་པུ་ཁོ་ནར་བསྡུས་པ་ཡིན། །

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། མདོ་གང་ལས་ཀུན་དགའ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

319

བོའི་ཐོས་པ་དང་ཤཱ་རིའི་བུའི་ཤེས་རབ་དང་མོའུ་འགལ་གྱི་བུའི་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་
པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཁྱེན་རབ་དང་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་དང་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་མཐུ་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་དང་། ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། འོད་
དཔག་མེད་ཀྱི་སྐུ་ཚེ་དང་། ཀུན་ཏུ་གཟིགས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་བསྟན་པ་སྟེ། དད་པའི་སྟོབས་སྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཕྱག་
རྒྱའི་མདོར། མཚོ་དཔག་ཚད་ལྔ་འབུམ་པ་པད་མས་ཁེབས་པ་ཞིག་ལ་ལྕགས་ཀྱི་ཤིང་

རྟ་མཁའ་ལྡིང་བས་ཀྱང་མགྱོགས་པའི་རྟས་དྲངས་ཏེ་པད་མའི་འདབ་མ་ཡང་མ་སྣང་
བར་འགྲོ་བའི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྤྲུལ་ཤིན་ཏུ་མགྱོགས་པ་ཞིག་བྱུང་ནས་ལན་བཅུ་བཅུ་
བསྐོར་བའི་ལན་གཅིག་གི་བར་ལ། ཀུན་དགའ་བོས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་

གོ་ཞིང་འཆད་པར་ནུས་པ་དང་། དེའི་གཅིག་གི་བར་ལ་ཤཱ་རིའི་བུས་སྟོང་གོ་ཞིང་འཆད་

ནུས་པ་དང་། དེའི་གཅིག་གི་བར་ལ་མོའུ་འགལ་གྱིས་བུས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱད་
ཁྲི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་འདའ་བར་ནུས་པ་དང་། དེའི་གཅིག་གི་བར་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གླིང་རེ་རེར་ཡང་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་རྒྱས་པ་དང་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པ་དང་། སྐྱེས་པའི་རབས་ཐམས་ཅད་

ཀྱང་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པར་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡོན་ཏན་དེ་ལྟ་བུ་འདས་
པའི་དུས་ན་གང་ཟག་གཞན་ལ་མ་བྱུང་བས་ངོ་མཚར་བ་དང་མ་འོངས་བའི་དུས་ན་མི་

འབྱུང་བས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་དུ།་་་་་་་་གསུངས་སོ། །གཏན་ལ་དབབ་
པར་བསྟན་པའི་སྡེ་གང་ཞེ་ན། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་བརྗོད་

བྱ་བསླབ་པ་གསུམ་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་བསྡུ་ན། གསུང་རབ་གང་དུ་མདོ་ལ་སོགས་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

320

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པ་སྟེ། མདོའི་དོན་
འཆད་ཅིང་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་བས་ན་མ་མོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པའོ། །
བསྡུ་བ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དོན་དངོས་བསྟན་པ་ནི། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
ཕྱེ་བའི་མདོའི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་བརྗོད་

བྱ་བསླབ་པ་གསུམ་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་བསྡུ་ན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེའང་མདོའི་
སྡེ་དང་དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པའི་སྡེ་དང་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེ་དང་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་
སྡེ་དང་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྡེ་གང་ཡིན་པ་འདི་དག་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོའི་སྡེ་སྣོད་དོ་ཞེས་
པ་ནི་ཉན་ཐོས་ལའང་དེ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཆ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་པ་ལ་དེ་
རྣམས་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་རྨད་དུ་བྱུང་བར་འདུས་སོ། །གླེང་གཞིའི་སྡེ་དང་
རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ་དང་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ་དང་སྐྱེས་པ་རབས་ཀྱི་སྡེ་འཁོར་དང་
བཅས་པ་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གླེང་གཞི་

ནི་གཙོ་བོ་དང་། གཞན་གསུམ་ནི་འཁོར་ཡིན་ལ། སྐྱེས་རབས་ལ་སོགས་པར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་སྟོན་པས་སོ། །ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་དང་རྨད་དུ་
བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོའི་སྡེ་སྣོད་དོ་ཞེས་
པ་ནི་རྨད་དུ་བྱུང་བར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་
རྣམས་ཁྱད་པར་དུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ལ་ཕབ་པར་བསྟན་པའི་སྡེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་
ཆུང་གཉིས་ཀའི་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་

ལོག་པར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པས། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉན་ཐོས་
ཀྱི་སར་ནི་གླེང་གཞི་འདུལ་བ་དང་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མངོན་པ་དང་གཞན་རྣམས་མདོ་
སྡེར་ཡང་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

321

གཉིས་པ།་་་་་་་་འདུ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྡེ་
སྣོད་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་གཞག་ཅེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་་་་་་་་སྤང་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི།

གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཉེན་པོའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་གསལ་

བར་བསྟན་པས་ངེས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྷུང་བ་དང་ལྡན་པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱིར་
ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའི་སོག་འཇོག་ལ་སོགས་པ་བཀག་པས་འདོད་པ་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་མཐའ་སྤོང་ཞིང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་གོས་འབུམ་རི་བ་ལ་སོགས་པའང་
གནང་བས་ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་སྤང་བ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །
རང་གི་འདོད་པའི་ལྟ་བ་ལ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་བདེན་ནོ་ཞེས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་
མོངས་པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པས་བློ་བྱང་ནས་ཕྱོགས་

ཞེན་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་བསྒྲུབ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཡང་གདུལ་བྱ་རྣམས་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་བྱང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དེ་རྣམས་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་མདོ་
སྡེའི་སྡེ་སྣོད་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་ཆེར་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་ན་འགྱོད་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རིམ་གྱིས་སེམས་མཉམ་
པར་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའང་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་འདུལ་བའི་
སྡེ་སྣོད་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ནས་
ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་ཆེར་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་བྱེད་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཡང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དང་བརྗོད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

322

བྱའི་དོན་གསལ་བར་བརྗོད་ཅིང་དེ་དག་ལ་བློ་བྱང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་

རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཆོས་དང་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ལས་འབྱུང་ཞིང་། དེའང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་ལས་འབྱུང་བས་དེ་རྣམས་རིམ་གྱིས་
འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་གཞིའི་གནས་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་རྣམ་པར་

བཞག་གོ། །ཆོས་དང་དོན་མང་པོའི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་དབྱེ་ལ་བློ་བྱང་ནས་
ཕན་ཚུན་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྫོགས་

པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་
སྣོད་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །དེ་དག་ཀྱང་འབྲས་བུ་མང་པོ་བསྡུས་པའི་སྣོད་བཞིན་དུ་ཤེས་
བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་སྡེ་སྣོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རྒྱན་ལས། སྡེ་སྣོད་དག་ནི་

གསུམ་མམ་གཉིས་ཀྱང་རུང་། །བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱུ་ནི་དགུར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་
རོ། །གཞན་ཡང་། གནས་རྣམས་དང་ནི་མཚན་ཉིད་དང་། །ཆོས་དོན་སྨོས་ཕྱིར་མདོ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གང་དུ་གསུངས་པའི་གནས་དང་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

དང་ཕུང་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པའི་དོན་སྨོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
གསལ་བར་སྟོན་པས་མདོ་སྡེ་དང་། མངོན་དུའི་ཕྱིར་དང་ཡང་ཡང་དང་། །ཟིལ་གནོན་རྟོགས་ཕྱིར་མངོན་པའི་ཆོས། །ཞེས་པ་ལྟར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་

པར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་རེ་རེའང་རྣམ་པ་མང་པོས་ཡང་ཡང་སྟོན་པ་དང་། སྨྲ་བ་རྣམ་ངེས་ལ་མཁས་པས་ཕྱིར་རྒོལ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་མདོའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་
མངོན་པ་དང་། ལྟུང་དང་འབྱུང་དང་ལྡང་བ་དང་། །ངེས་པར་འབྱུང་དང་གང་ཟག་དང་། །བཅས་པ་དང་ནི་རབ་དབྱེ་དང་། །རྣམ་པར་ངེས་ཕྱིར་འདུལ་བ་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་ལྟུང་
བ་སྡེ་ལྔ་དང་དེ་རྣམས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་དེ་དག་ལས་ལྡང་བའི་ཚུལ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

323

བའི་ཚུལ་ཏེ་བཞི་དང་། གང་ལ་བརྟེན་པའི་གང་ཟག་དང་དེ་ལ་བསླབ་པ་བཅས་པ་དང་
བསླབ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་ལྟུང་བ་ཡོད་མེད་ངེས་ཚུལ་རྣམས་སྟོན་པས་འདུལ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞིང་། མདོ་དང་ཆོས་མངོན་འདུལ་བ་དག །མདོར་ན་དོན་ནི་རྣམ་བཞིར་

འདོད། །བློ་དང་ལྡན་པས་དེ་ཤེས་ན། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ། །ཅེས་
པ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དེ་དག་ལ་མཁས་པར་ཡང་བྱའོ། །འགྲེལ་བར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་གནས་བརྟན་ཀུན་དགའ་བོས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བཟུང་བའང་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། བསྐལ་བཟང་དུ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལའང་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་སྙེད་
ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

གསུང་རབ་སྡེ་སྣོད་ངོས་བཟུང་བ།

ཡུལ་ཅན་ལ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་བློ་

གང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཞེ་ན། དོན་དངོས་་་་་་་་་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་བསྟན་པ་ནི་གསུང་

རབ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་དོན་བསམས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྩེ་གཅིག་ཏུ་
བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གསུམ་དང་། ཤེས་རབ་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པའམ་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ལྡན་ཆོས་བཤད་པ་ལ། ཤེས་རབ་གསུམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་

སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དང་།

ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། གནས་སམ་རྟེན་དང་བཅས་པ་དང་། གྲོགས་དང་

མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཆོས་ལས་གཞན་པའ་དམིགས་པ་ནི་རབ་ཏུ་

ིགྲགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

324

པས་ཆོས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སེམས་སེམས་བྱུང་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན།
རྗོད་བྱེད་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མདོ་དང་དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པའི་

སྡེ་ལ་སོགས་པའོ། །རྣམ་པ་གང་ཞེ་ན། བརྗོད་བྱ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་ལ་སོགས་པ་དང་
ལྡན་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བསྟན་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པའི་ངོ་བོར་ཤར་བ་རྣམས་
སོ། །གནས་གང་ཞེ་ན། ཐོག་མར་བཤད་པའི་དུས་ན་གཞན་གྱི་སྒྲ་ལས་དོན་རྣམ་པར་
རིག་པ་འབྱུང་བ་ནི་ཐོས་བྱུང་གི་གནས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཇི་ལྟར་ཐོས་པ་བཞིན་རྗེས་སུ་
དྲན་པར་གྱུར་པ་ནི་བསམ་བྱུང་གི་གནས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་དྲན་པ་མེད་ཀྱང་གོམས་པའི་
དབང་གས་ཕྱིས་ ིཀྱང་སྣང་བར་འགྱུར་བའ་བག་ཆགས་ནི་སིམ་བྱུང་གྒོ་གནས་སོ། །མཚུངས་ ིཔར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་གཅག་གི་གིགས་

ྲོགཅིག་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བས་
མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པ་མཐུན་པར་ཡང་དག་པར་བརྟགས་པའོ། །

དམིགས་བྱའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ།

གསུམ་ལས།་་་་་་་་དམིགས་བྱའི་རྣམ་དབྱེ་ལ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་
གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་དང་།

ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་སྦྱོར་བའི་དམིགས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་
མཁས་པའ་དམི གས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་རྣམ་པར་སྦིང་བའྱོ་དམི གས་པའོ། ། ིགཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ་བཞིའི་དང་པོ་ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་
ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་བའི་གཟུགས་བརྙན་
དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་དང་། དངོས་པོའི་མཐའ་དང་། དགོས་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

325

ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་བའི་གཟུགས་བརྙན་གང་
ཞེ་ན། ཆོས་མཆོག་མན་ཆད་དུ་ཆོས་ཉིད་ལ་མོས་པ་ཙམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྒོམ་པ་པོའི་

ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ལ་བདག་མེད་པའི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཙམ་སྣང་ཞིང་དམིགས་པ་སྟེ་
དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་རྣམ་རྟོག་དང་བཅས་པའོ། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་

གཟུགས་བརྙན་གང་ཞེ་ན། མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་དུ་ཆོས་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པས་
ཡིད་ལ་བྱེད་པས་གང་སྒོམ་པ་པོའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ལ་བདག་མེད་པའི་དོན་
མངོན་སུམ་དུ་སྣང་ཞིང་དམིགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་རྗེས་ཐོབ་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་མི་རྟོག་པའི་དམིགས་པའོ། །གཉིས་ཀ་

ལའང་གཟུགས་བརྙན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་དང་ཆ་འདྲ་བ་སེམས་ལ་ཤར་
བའོ། །དངོས་པོའི་མཐའ་གང་ཞེ་ན། གང་ཤེས་བྱའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འཐའ་ནི་འདི་ཙམ་དུ་
བཟོད་ཞེས་ཆོས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་བདེན་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་

པར་གནས་པ་ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པའོ། །དེ་ལ་དངོས་པོ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་ནི་
འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་རྣམས་སོ། །གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ནི་
ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་བདེན་པའི་སྒོ་ནས་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་ཕྱེ་བ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བ་དང་། རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་རེ་
རེའང་བཞི་བཞིར་ཕྱེ་བས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་དང་། སྤྱི་མཚན་གྱི་སྒོ་ནས་

ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱེ་བྲག་མེད་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་གྱི་སྒོ་
ནས་སྤྱིར་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

326

ཟག་བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་དང་། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་དང་། རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་གཉིས་

ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟེན་ཕུང་པོ་ལྔ་སྨོན་པར་བྱ་བའི་འོས་སུ་མེད་
པ་དང་། དཔྱད་ན་ཕུང་པོ་ཉེ་བར་ཞི་བས་མཚན་མ་མེད་པའོ། །དགོས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་ཅིང་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་གྲུབ་པ་སྟེ་ཐོགས་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྣང་བས་ན་དམིགས་པའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ནང་སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་ཚུལ་ལ། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དང་རྣམ་ཐར་གསུམ་ཕན་ཚུན་འདུ་བས། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ནང་ནས་སྟོང་བ་
ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་ཞེ་ན། སྟོང་པ་ཉིད་དང་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །སྨོན་པ་
མེད་པའི་རྣམ་པ་དུ་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པས་བསྡུས་ཤིང་ཡིད་སྨོན་པའི་གནས་མ་ཡིན་
པ་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་དང་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་རྐྱེན་རབ་སྐྱེ་བཞི་སྟེ་དྲུག་གོ། །མཚན་མ་
མེད་པའི་རྣམ་པ་དུ་ཞེ་ན། འགོག་ལམ་ལ་མཚན་མར་བྱེད་མི་ནུས་པས་འགོག་པ་ཞི་བ་

གྱ་ནོམ་ངེས་འབྱུང་བཞི་དང་ལམ་རིགས་པ་སྒྲུབ་པ་ངེས་འབྱིན་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །སྤྱོད་
པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་བ་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་

ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་གང་ལ་ཆགས་པའི་ཡུལ་དེ་མི་སྡུག་ཅིང་མི་གཙང་བའི་ངོ་བོར་སྒོམ་

པའོ། །དེའང་། མཛོད་དུ།་་་་་་་་མི་སྡུག་མ་ཆགས་ས་བཅུ་དང་། །དམིགས་པ་འདོད་སྣང་མིས་

སྐྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ནི་མ་ཆགས་པའི་དགེ་བ་ཡིན་ལ། ས་བསམ་གཏན་བཞི་དང་

ཉེར་བསྡོགས་བཞི་དང་ཁྱད་པར་ཅན་དང་འདོད་པ་སྟེ་བཅུ་ལ་བརྟེན་ནས། དམིགས་

ཡུལ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་དམིགས་ཏེ། རྟེན་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་ཁོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

327

ནས་བསྐྱེད་པར་འདོད་དོ། །ཁྱད་པར་དུ་་་་་་་་་ཉན་སར་་་་་་་་རང་ལུས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་
པོར་ནང་གི་མི་གཙང་བའི་རྫས་སུམ་་་་་་་་ཉན་སར་འདི་ལྟ་སྟེ་སྐྲ་དང་བ་སྤུ་དང་སེན་མོ་དང་སོ་དང་ཀློ་
ག་པ་དང་དྲི་མ་དང་ལྤགས་པ་དང་ཤ་དང་རུས་པ་དང་ཆུ་རྒྱུས་དང་རྩ་དང་མཁལ་མ་དང་སྙིང་དང་མཆིན་པ་དང་

གློ་བ་དང་རྒྱུ་མ་དང་གཉེ་མ་དང་ཕོ་བ་དང་ལོང་ཀ་དང་མཚེར་བ་དང་ཕྱི་ས་དང་མཆི་མ་དང་རྔུལ་དང་མཆིལ་མ་

དང་སྣབས་དང་ཞག་དང་ཆུ་སེར་དང་རྐང་དང་ཚིལ་དང་མཁྲིས་པ་དང་བད་ཀན་དང་རྣག་དང་ཁྲག་དང་ཀླད་པ་དང་ཀླད་རྒྱས་དང་གཅིན་དང་ཞེས་སོ།།་་་་་་་་ཅུ་རྩ་དྲུག་ལ་དམིགས་ནས་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པར་

གསུངས་ཤིང་། གཞན་ལུས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་ན་རྣམ་པར་
བསྔོས་པ་དང་གནག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། དབྱིབས་ལ་ཆགས་ན་རྣམ་པར་ཟོས་པ་དང་འཐོར་བ་དང་། རེག་བྱ་ལ་ཆགས་ན་རྣམ་པར་འབུས་གཞིགས་པ་དང་རྒྱུས་པས་སྤྲེལ་
བའི་ཀེང་རུས་དང་། བསྙེན་བཀུར་ལ་ཆགས་ན་ཤི་བའི་རོ་གཡོ་བ་མེད་པར། དམིགས་

ཏེ་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པར་གསུངས་སོ། །ཐུན་མོང་དུ། མཛོད་དུ།་་་་་་་་ཀེང་རུས་ཆགས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ། །རུས་པ་རྒྱ་མཚོའི་བར་དུ་ནི། །སྤྲོ་ཞིང་སྡུད་པས་ལས་དང་པོ། །རྐང་རུས་
ནས་ནི་ཐོད་ཕྱེད་པར། །བཏང་བས་སྦྱང་བ་བྱས་པར་བཤད། །སྨིན་མའི་བར་ཏུ་སེམས་
འཛིན་པ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྫོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆགས་པ་བཞི་ཆར་གྱི་གཉེན་
པོར་ལུས་ཀྱི་ཆ་དཔྲལ་བ་ལ་སོགས་པར་ཤ་མྱགས་ཤིང་ཟགས་ནས་རུས་པར་གྱུར་ཅིང་
རིམ་གྱིས་ལུས་ཐམས་ཅད་དང་རྒྱ་མཚོའི་བར་ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་བར་སྤྲོས་ནས། སླར་

ཡང་བསྡུས་ཏེ་ལུས་གཅིག་པུ་ཀེང་རུང་སུ་སྒོམ་པ་ལས་དང་པོ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་།
སྤྲོ་བའི་ཚུལ་འདྲ་བ་ལ་བསྡུས་པ་ན་རྐང་རུས་བོར་ཏེ་ལྷག་མ་རུས་པར་མོས་པ་ནས་རིམ་

གྱིས་ཐོད་པའི་ཕྱེད་བོར་ཏེ་ཕྱེད་ཙམ་རུས་པར་མོས་པ་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
དང་། ཕྱེད་ཀྱང་བོར་ནས་སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཙམ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

328

རྫོགས་པ་རྣམས་སྒོམ་པའོ། །ཞེ་སྡང་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་དམིགས་ནས་བདེ་བ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དང་ཕྲད་པར་འདོད་པའི་བྱམས་པ་སྒོམ་

པའོ། །དེའང་ཐོག་མར་མཛའ་བཤེས་དང་། དེ་ནས་ཐ་མལ་པ་དང་། མཐར་དགྲ་ལ་སྒོམ་སྟེ། དགྲ་གཉེན་མཉམ་པར་གྱུར་ན་འབྱོངས་པའོ། །གཏི་མུག་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་
གཉེན་པོ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བ་ཞེས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་

བར་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སྟེ། དེའང་རིགས་པ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་
ཡོད་ཀྱི། བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་གཞན་མེད་པར་སྒོམ་པའོ། །ང་རྒྱལ་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་

ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི་ཁམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་ཁམས་དྲུག་པའོ་ཞེས་པ་
ལྟར་ལུས་འདི་ལ་སྲ་གཤེར་དྲོད་ཉིད་གཡོ་བར་སྣང་བ་བཞི་ནི་་་་་་་་་རིམ་པ་ལྟར་་་་་་་་འབྱུང་བ་
བཞིའི་ཁམས་དང་། བུ་ག་རྣམས་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་། མིག་ཤེས་སོགས་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཁམས་སུ་ཤེས་ན་རིལ་བོའི་འདུ་ཤེས་འཇིག་ཅིང་། ས་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་

རྣམས་ཀྱིས་ཁེངས་པར་མི་འགྱུར་བའོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་མང་པོ་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི་དབུགས་ཕྱིར་འབྱུང་བ་དང་ནང་དུ་རྔུབ་པ་འབའ་ཞིག་རྗེས་སུ་དྲན་པས་དེ་
དག་ལ་སེམས་འཛིན་པའོ། །དེའང་། དབུགས་རྔུབ་དབུགས་དབྱུང་དྲན་པ་ནི། །ཤེས་
རབ་ས་ལྔ་སྤྱོད་ཡུལ་རླུང་། །འདོད་རྟེན་ཕྱི་སའི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ནི་དེ་ཁོ་ན་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། ས་ཉེར་བསྡོགས་དང་པོ་གསུམ་དང་བསམ་གཏན་
ཁྱད་པར་ཅན་དང་འདོད་པའི་བཏང་སྙོམས་དང་མཚུངས་ལྡན་ལ་་་་་་་་་དང་པོ་གསུམ་་་་་་་་་
བརྟེན་ནས།སྤྱོད་ཡུལ་རླུང་ལ་དམིགས་ཏེ། རྟེན་འདོད་པའི་ལྷ་དང་མི་ཕྱི་ས་མ་ཡིན་པས་
སྒོམ་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་བགྲང་བའི་སྒོམ་ཚུལ་ནི་འབྱུང་རྔུབ་སོ་སོར་བྱས་ནས་བཅུའི་

བར་དུ་བགྲང་བ་རེ་རེ་ནས་བགྲང་བ་དང་། འབྱུང་རྔུབ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་བཅུའི་བར་ཏུ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

329

བགྲང་བ་ཟུང་དུ་བགྲང་བ་དང་། གཅིག་ནས་བཅུའི་བར་དུ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བགྲང་བ་
དང་། བཅུ་ནས་གཅིག་གི་བར་དུ་རྗེས་སུ་མི་མཐུན་པར་བགྲང་བ་དང་། དེ་དག་ལ་བྱང་
བ་དང་གཉིས་གཉིས་ལ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ནས་བརྒྱ་ལ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་བར་གོང་ནས་
གོང་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་བཅུའི་བར་དུ་བགྲང་བ་སྟེ། བར་དུ་གཡེངས་ན་གཞི་ནས་བསླང་ཞིང་།
ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་བྱའོ། །སྒོམ་ཚུལ་གཞན་ནི་མཛོད་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །
མཁས་པའི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས།་་་་་་་་མཁས་པ་རྣམ་པ་ལྔར་དབྱེ་བ་ནི།
དུ་མ་འདུས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་མཁས་པ་དང་། ཉེར་སྤྱོད་འཛིན་པའི་ཁམས་ལ་མཁས་པ་

དང་། ཉེར་སྤྱོད་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་མཁས་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྱུང་ཚུལ་རྟེན་ཅིང་

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་གནས་དང་གནས་མ་
ཡིན་པ་ལ་མཁས་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་བློ་བྱང་བར་གྱུར་བ་ནི་

མཁས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དམིགས་པ་བསྟན་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལྔ་པོ་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པ་ལ། དང་པོར་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་འདུས་མོད། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པ་ཇི་ལྟར་བལྟ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་ལ་མཁས་པ་ལས་ཕྱེ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་བལྟའོ། །དེའང་དབུས་མཐར། མི་
འདོད་འདོད་དང་རྣམ་དག་དང་། མཉམ་དུ་འབྱུང་དང་དབང་བྱེད་དང་། ཐོབ་དང་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་རྣམས། །གཞན་དབང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏེ་གཞན། །ཞེས་པ་ལྟར་མི་དགེ་བའི་ལས་
མི་འདོད་པ་འབྱུང་བ་གནས་ཡིན་གྱི་འདོད་པ་འབྱུང་བ་གནས་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་

དུ་དགེ་བ་ལས་འདོད་པ་འབྱུང་བ་དང་། སྒྲིབ་པ་མ་སྤངས་པར་རྣམ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་
དང་། སངས་རྒྱས་གཉིས་ཞིང་ཁམས་གཅིག་ཏུ་མཉམ་དུ་མི་འབྱུང་བ་དང་། བུད་མེད་
ཀྱིས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་གོ་འཕང་ལ་དབང་མི་བྱེད་པ་དང་། བུད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་རང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

330

བྱུང་གཉིས་མི་ཐོབ་པ་དང་། འཕགས་པ་རྣམས་ཉེས་པ་ཀུན་ཏུ་མི་སྤྱོད་པ་གནས་ཡིན་གྱི་
དེ་ལས་ལྡོག་པ་རྣམས་གནས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་འོས་པ་དང་
མི་འོས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་མཁས་པའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཕྱི་མ་གཉིས་པོའི་ཁྱད་པར་ལ། འོ་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་
ལ་མཁས་པ་དང་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པའི་བྱེ་
བྲག་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུའི་ཆོས་རྣམས་ལས་འདུ་བྱེད་ལ་
སོགས་པའི་འབྲས་བུའི་ཆོས་རྣམས་མངོན་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྩོལ་
བ་ལ། །སྒྲོ་འདོགས་མེད་ཅིང་སྐུར་འདེབས་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རྒྱུ་གཏན་ནས་མེད་པར་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་
ཡོངས་སུ་སྤངས་པར་ཤེས་པས། དེའི་ཆ་ནས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་མཁས་
པའོ། །ཆོས་རྣམས་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་ཡང་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་
མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་འབྱུང་གི །སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་མཐོ་
རིས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་དང་མཐུན་པར་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་ཡོངས་སུ་བཟུང་ཞིང་ཤེས་པའ་ཕྱིར་དེའི་ཆ་ནས་ཁྱད་པར་གནས་དང་གནས་མ་ཡི ན་པ་ལ་མཁས་པའོ། །ཉོན་མོངས་ ིཔ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྔར་
བཤད་པ་ལྟར་ས་འོག་མ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྐྱོན་དང་བཅས་པས་རགས་པ་ཉིད་དོ། །
ས་གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས་ཞི་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཡིད་ལ་བྱས་

པས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དེ་རྣམ་པར་གནོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ནི་མདོར་བསྡུས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་དང་།
རྣམ་པར་སྤྲོས་ནས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་བག་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

331

ཉལ་རྩ་བ་ནས་ལེགས་པར་སྤོང་བའོ། །

དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པ།

རིགས་པ་ནི་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ལ་བརྩོན་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་
པ་ན་རིགས་པ་དུ་ཞིག་གིས་རྣམ་པར་དཔྱོད་ཅེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི།
རིགས་པ་བཞིས་རྣམ་པར་དཔྱོད་དེ། འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་པ་དང་།

རྒྱུ་རྣམས་འབྲས་བུ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་འཐད་པ་སྒྲུབ་པའི་

རིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་འབྲས་བུ་འདུ་
བྱེད་རྣམས་འབྱུང་བ་ན། རང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་སྟེ། མྱུ་གུ་ས་བོན་ལ་
ལྟོས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་རྐྱེན་གསུམ་ལ་ལྟོས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་

པ་གང་ཞེ་ན། གང་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུའི་ཆོས་རྣམས་སོ་སོ་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སྟེ། མིག་གིས་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །འཐད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱིས་བསྡུས་པའི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་རྣམས་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མ་
དང་མི་འགལ་བར་རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྟོན་ཅིང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བྱས་ཡོད་ལས་
མི་རྟག་པ་དང་དུ་བ་ལས་མེ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་

གང་ཞེ་ན། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་དང་ཆུའི་རང་བཞིན་གཤེར་
བ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གནས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

332

རང་རྒྱུ་ཁོ་ན་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཆོས་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་དུ་གྲགས་པ་སྟེ། འཇིག་

རྟེན་ནའང་མེས་ནི་འཚིག་ཅིང་ཆུས་ནི་འདྲུལ་བ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། གསུང་རབ་
ལས། འབྱོར་ལྡན་མིག་ནི་རྟག་པ་ནས་བདག་གི་བར་གྱིས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
དེའི་རང་བཞིན་ནི་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །རིགས་པ་གཞན་གསུམ་པོའང་
མཐར་འདི་ལ་ཐུག་པས་འདི་ཉིད་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
གྲུབ་པར།་་་་་་་་བསྟོད་པར་ཡང་། རིགས་པའི་ནང་ན་ཆོས་ཉིད་ལྟར། །རྣམ་གྲོལ་ནང་ན་མི་

གཡོ་ལྟར། །ཤེས་རབ་ནང་ན་ཀུན་མཁྱེན་ལྟར། །ཁྱོད་ནི་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

དཔྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་མངོན་རྟོགས།

མངོན་རྟོགས་ལས། དེ་ལྟར་ཆོས་ལ་རིགས་པས་དཔྱོད་པ་ལ་བརྩོན་པའི་ཀུན་ཏུ་

ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བའི་དབྱེ་བ་དང་། བཙལ་བས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གཉིས་

ལས། །དབྱེ་བ་ལ།་་་་་་་་གཉིས་ལས་དང་པོ། མདོར་བསྟན་ནི། ཀུན་ཏུ་ཚོལ་ཞིང་རྟོག་པ་རྣམ་པ་
བཞི་སྟེ། མིང་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་དང་། དངོས་པོ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ། མིང་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་རྗོད་བྱེད་མིང་

གི་ཚོགས་དང་ཚིག་གི་ཚོགས་དང་ཡི་གེའི་ཚོགས་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་ལ་མིང་གློ་བུར་དུ་
བཏགས་ནས་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དཔྱད་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྫས་སུ་ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པ་མེད་པར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་ཅིང་ཚོལ་བའོ། །དངོས་པོ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་
དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་བྱ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱང་མིང་ལ་དོན་དུ་གློ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

333

བུར་བ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དཔྱད་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྫས་སུ་ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་ཅིང་ཚོལ་བ་སྟེ། རྒྱན་ལས། མིང་དང་དངོས་དག་ཕན་
ཚུན་དུ། །གློ་བུར་བ་ནི་ཉིད་དུ་བཙལ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་
ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་བརྡ་ལ་བྱང་བ་ན་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་མིང་དང་བརྗོད་པར་བྱ་
བའི་དོན་རྟོག་ཡུལ་དུ་འབྲེལ་བར་སྣང་བས། མིང་ཐོས་པ་ན་དོན་དྲན་ཞིང་། དོན་མཐོང་
བ་ན་མིང་དྲན་པ་དེ་ལ་མིག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་རྟོག་གི། དཔྱད་ན་བཏགས་པ་བཞིན་དོན་ལ་མེད་པར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་ཅིང་

ཚོལ་བའོ། །ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། སྔ་མ་བཞིན་དུ་གང་རྗོད་

པར་བྱེད་པའི་མིང་ གང་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་རྟོག་ཡུལ་དུ་འབྲེལ་བར་སྣང་བ་དེ་ལ།
རྟག་མི་རྟག་དང་བླ་ན་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་རྟོག་གི།དཔྱད་ན་བཏགས་པ་བཞིན་དོན་ལ་མེད་ལ་མེད་པར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་
ཅིང་ཚོལ་བ་སྟེ། འདོགས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་པོ་འདིར། །དེ་ཙམ་དུ་ནི་ཚོལ་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཡོངས་ཤེས་ལ། དེ་ལྟར་ཆོས་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་ལ་བརྩོན་པའི་འབྲས་བུ་

ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་མདོར་
བསྟན་ནི། གནས་ལུགས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
བཞི་སྟེ། མིང་ཚོལ་བར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་།
དངོས་པོ་ཚོལ་བར་རྟོགས་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཚོལ་བར་རྟོགས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཚོལ་བར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པའོ། །བཙལ་བ་ལས་འགྲུབ་པས་དེ་རྣམས་སུ་རྟོགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

334

གཉིས་པ་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ། མིང་ཚོལ་བར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་བཞིན་དུ་

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། རྗོད་བྱེད་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་རྣམས་བཙལ་བ་ལས་མི་
དམིགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ། །དངོས་པོ་ཚོལ་བར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། རྗོད་བྱེད་མི་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། བརྗོད་བྱ་

ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་བཙལ་བ་ལས་མི་དམིགས་པར་ཡོངས་
སུ་ཤེས་པའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཚོལ་བར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་བཙལ་བ་ལས་རྫས་སུ་མི་དམིགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ། །ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་
ལ་ཚོལ་བར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། རྟག་
མི་རྟག་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་བཙལ་བ་ལས་རྫས་སུ་མི་དམིགས་

པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ཚོལ་བ་བཞི་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གཉིས་དང་། ཡོངས་
ཤེས་བཞི་ཕྱི་མ་གཉིས་སུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་གསུངས་སོ། །

སྒོམ་བྱུང་གི་ས་ལྔ་བཤད་པ།

སྒོམ་བྱུང་གི་ས་ལ། ཆོས་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་པར་བརྩོན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གང་
ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་འབྲེལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་
དག་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བའི་ས་ནི་རྣམ་པ་ལྔར་བལྟ་སྟེ། གཞི་དང་སྐྱེད་པ་སྦྱོར་བའི་ས་

གཉིས་དང་། མེ་ལོང་ལྟ་བུ་དང་སྣང་བ་དངོས་གཞིའི་ས་གཉིས་དང་། གནས་སོ་ཞེས་པ་
འབྲས་བུའི་ས་གཅིག་གོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

335

གཉིས་པ་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་་་་་་་་རྒྱུའི་ས་བཞི་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་
དོན་དངོས་ནི། གཞི་གང་ཞེ་ན། ཚོགས་ལམ་དུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་
བསགས་པའི་སྒོ་ནས། བརྗོད་བྱ་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ་གསུངས་པའི་ཆོས་ལ་
མང་དུ་ཐོས་པ་ཅི་འདྲ་བ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་འབྱུང་བའི་གནས་

སུ་གྱུར་པ་སྟེ། དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གཞི་ཉིད་དོ། །སྐྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། མང་དུ་ཐོས་པའི་
དོན་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སེམས་འཛིན་
ཞིང་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེད་པའོ། །མེ་ལོང་ལྟ་བུ་གང་ཞེ་ན། མང་དུ་ཐོས་པ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུའི་མཚན་མ་སྣང་བ་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེའི་སྤྱོད་

ཡུལ་དུ་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་དང་ཆ་མཐུན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའོ། །སྣང་བ་གང་ཞེ་ན། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་མ་དམིགས་པར་

ི རྟོགས་པའ་ཤེས་པ་ ི སྟེ།
ཆོས་ཉིད་ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་ཞིང་སྣང་བ་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྡུས་
པའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཤེས་བྱེད་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་གདམས་པར་ཚོགས་གཉིས་རིམ་གྱིས་
བསགས་པའ་ིབྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གཅག་རི གས་ཏེ། ྫོཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཐོས་བསམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩེ་གཅིག་
ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པས། ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཤེས་བྱའི་གཟུགས་བརྙན་དུ་མཐོང་སྟེ། དེ་
སེམས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པས་ན་གཟུགས་བརྙན་དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལྡོག་ཅིང་དྲོད་ཐོབ་ལ། དེ་ནས་སེམས་འདི་ཉིད་ཆོས་དང་དོན་
ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་སེམས་ཙམ་དུ་ཟད་པའོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་ངེས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

336

པར་བཟུང་བས་རྩེ་མོ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་ལྟར་ནང་གི་སེམས་ཙམ་ཉིད་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་

ཏུ་གནས་ནས་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱས་པས་བཟོད་པ་ཐོབ་སྟེ། དེའི་འོག་ཏུ་ལྟོས་པ་གཟུང་བ་མེད་པས་ལྟོས་ཆོས་འཛིན་པའང་མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱས་ཏེ་ཆོས་མཆོག་ཐོབ་པ་དང་། དེ་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀའི་

རང་བཞིན་མི་དམིགས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རེག་ཅིང་རྟོགས་པར་བྱས་པས་མཐོང་ལམ་
ཐོབ་པོ་ཞེས་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལེགས་པར་གསུངས་སོ། །ཚིག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་ལེགས་བར་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཡང་ན་ངོ་མཚར་བའམ་ངེས་གཟུང་ལ་ལན་གཉིས་

སྨོས་པ་སྟེ། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་བར།་་་་་་་་ངོ་མཚར་བ་དང་རྩོད་པ་དང་། །ཁྲོ་དང་ཞུམ་དང་ངེས་
བཟུང་དང་། །དད་དང་དགའ་བ་རྣམས་ལ་ནི། །ཚིག་གཅིག་ལན་གཉིས་བརྗོད་པར་བྱ། །

ཞེས་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་འབྲས་བུའི་ས་གཅིག་ལ་གནས་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་ངན་ལེན་དང་
བྲལ་ནས་གནས་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར་པ་སྟེ། རྒྱན་དུ་་་་་་་་དེ་འདིའི་གནས་ཡོངས་གྱུར་པ་
སྟེ། །ས་ནི་དང་པོ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཆོས་རྣམས་ལ་མཁས་ཤིང་གནས་ཚུལ་བཤད་པ།

མཁས་ཤིང་གནས་ཚུལ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་ཆོས་ལ་མཁས་ཚུལ་བཤད་པ་ནི།

ཀུན་དགའ་བོས། ཤཱ་རིའི་བུ་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་ནི་མྱུར་དུ་འཛིན་པ་མང་དུ་
འཛིན་པ་ལེགས་པར་འཛིན་པ་ཟིན་པ་ཆུད་མི་གསོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་བའི་མདོའི་
དོན་འཆད་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་ལྔ་ནི། ཆོས་དོན་ཡི་གེ་ངེས་ཚིག་དང་། སྔོན་དང་ཕྱི་མཐའ་འགྲེལ་བའོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

337

མང་དུ་ཐོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མྱུར་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ངེས་ཚིག་དང་ཡི་གེ་ཕལ་ཆེར་རྣམ་པར་འབྱེད་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་དོན་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོས་མངོན་པ་དང་འདུལ་བ་མངོན་པ་དང་མདོ་སྡེ་མངོན་པ་རྣམས་སུ་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་རང་དང་
སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལེགས་པར་ཤེས་པས་མང་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཁོང་དུ་ཆུད་ན་ཚིག་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་འདྲེན་ནུས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཡི་གེ་ལ་མཁས་པ་
ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་དང་མཐུན་པར་ཡི་གེ་སྣོན་པ་དང་སྒྱུར་བ་དང་མི་མངོན་པར་བྱེད་པའི་ངེས་པའི་ཚིག་བཟང་
པོ་ལ་མཁོ་བའི་ཡི་གེ་རྣམས་ཤེས་པས་ལེགས་པར་འཛིན་པ་སྟེ། གཞུང་མ་ནོར་བར་
འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ངེས་པའི་ཚིག་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་གོ་བདག་གོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རང་རང་གི་ཡུལ་མིའི་ངེས་ཚིག་གམ་མང་ཕྱོགས་རེ་
ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དོན་དང་མཐུན་པར་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཤེས་པས་ལེགས་པར་འཛིན་པ་སྟེ། དོན་མ་ནོར་བར་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་འབྲེལ་བ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྔོན་
གྱི་མཐར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཐོས་ཤིང་བཟུང་བར་གྱུར་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མའི་
མཐར་དགོངས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་སྙིང་པོ་ལེན་ཞེས་ཐོས་པ་ཙམ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཟིན་པ་ཆུད་མི་གསོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དོན་ཤེས་
ནས་ནི་་་་་་་་་ཐ་སྙད་ཀྱི།་་་་་་་་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །ཆུ་བརྒལ་ཟིན་པའི།་་་་་་་་གཟིངས་དང་འདྲ་བ་ཉིད་
དུ་རིག་་་་་་་་ན་ཚིག །ཐོས་པ་་་་་་་་ཙམ་གྱི་་་་་་་་ས་ཆོག་པར་འཛིན་་་་་་་་་པ་་་་་་་་སྤོང་་་་་་་་་ཤིང་དོན་སྒྲུབ་པས་
སྙིང་པོ་ལེན།་་་་་་་་བ། །དེས་ན་ཆོས་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཆོས་ལ་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། ཇི་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

338

གནས་པ་ཉིད་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་དོན་དངོས་བསྟན་པ་ནི། བཙུན་པ་ཆོས་
ལ་གནས་པའི་དགེ་སློང་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པའི་མདོ་དེར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་

མཐའ་དག་ཚང་ན་ཆོས་ལ་གནས་པ་ཡིན་གྱི་ཡ་གྱལ་གང་རུང་གིས་ནི་མ་ཡིན་པར་
གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ཐོས་བསམ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་ན་
རྣལ་འབྱོར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོམ་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར། འཛིན་པ་དང་ཁ་ཐོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོས་པ་དང་སེམས་པའི་སྦྱོར་བ་འབའ་ཞིག་ཀྱང་ཆོས་ལ་
རྫོགས་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་བསྒོམས་ན་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མི་རྟོགས་ལ། ཉོན་
མོངས་པའི་རྩ་བ་དབྱུང་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་སྒོམ་པ་ཙམ་གྱི་ཆོག་པར་
འཛིན་ན། བསྟན་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཐོས་པ་དང་སེམས་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་བཟོར་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་འབའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་གནས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་པས་ནི་ཐར་བ་ཐོབ་པར་

མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ཐོས་བསམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀ་

ལ་བརྟེན་ཏེ། ཐོས་བསམ་དང་སྒོམ་པ་ཟུང་འབྲེལ་དུ་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་གཉིས་ཀ་ལ་
གནས་ན་དམ་པའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། མདོ་ལས་ཀྱང་།
ཆོས་ལ་གནས་པའི་དགེ་སློང་ལས་བརྩམས་ཏེ། མདོའི་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀུན་ཆུབ་
པར་བྱེད། ཁ་ཐོན་དུ་བྱེད། གཞན་དག་ལ་ཡང་སྦྱིན་པར་བྱེད། རྟོགས་པ་མང་བར་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟར། དེའི་འོག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་ལ་སོགས་པ་མི་འདོར་རོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

རྒྱན་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་སྒོམ་པ་གང་ཡིན་དེ་ཡང་དོན་མེད་མིན། །དེ་
ལྟས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་གང་ཡིན་དེ་ཡང་དོན་མེད་མིན། །གལ་ཏེ་ཐོས་པ་
ཙམ་གྱིས་དོན་མཐོང་གྱུར་ན་སྒོམ་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །གལ་ཏེ་མ་ཐོས་པར་ཡང་སྒོམ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

339

འཇུག་འགྱུར་ན་བསྟན་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གི་ཚིག་དང་དོན་་་་་་་་་དང་
གླེགས་བམ་ཡང་། དད་པས་འཛིན་ཞིང་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། བཟུང་བ་གོམས་པའི་
ཆེད་དུ་རང་གིས་ཁ་ཐོན་བྱེད་པ་དང་། སྦྱིན་པར་འོས་པ་གཞན་ལ་བཤད་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ཉན་པས་ཀྱང་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ་ནི་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། རིགས་པས་

བརྟགས་དཔྱད་བྱས་པ་ལས་རྟོགས་པ་མང་དུ་འཕེལ་བ་ནི་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བར་ཡང་

བལྟའོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྦྱོར་བ་དང་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པས་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བར་

བལྟའོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་བཤད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཉིད་དུ་ཆུད་
ཅིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། འདུན་པ་དྲག་པོའི་སྒོ་ནས་གུས་པར་སྦྱོར་བས་རྣལ་འབྱོར་
མི་འདོར་བ་དང་། བསྒོམ་བྱའི་དོན་མ་ནོར་ཞིང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྦྱོར་བས་ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་མི་འདོར་བར་བལྟའོ། །ཆོག་པར་མི་འཛིན་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འོག་མའི་རོ་མི་
མྱོང་ཞིང་ཅུང་ཟད་ཐོབ་པས་མི་ངོམས་པ་དང་། གོང་ནས་གོང་དུ་ཞི་གནས་ལ་སྦྱོར་བས་

ནང་དུ་སེམས་ཞི་གནས་སུ་བྱེད་པ་མི་འདོར་བར་བལྟའོ། །

ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་ཆེན་བཤད་པ།

ཐེག་ཆེན་བཤད་པ་ལ།་་་་་་་་ལྔ་སྟེ།
དེ་ཕར་ཕྱིན་སྡེ་སྣོད་དུ་འཇོག་ཚུལ།

དེ་ཕར་ཕྱིན་སྡེ་སྣོད་དུ་འཇོག་ཚུལ། དེ་ཉིད་ཟབ་རྒྱས་སུ་བསྟན་པ། ཁ་ཅིག་མི་

མོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། མོས་ཀྱང་མ་རྟོགས་ན་ཉམས་ཚུལ། དགོངས་པ་ཟབ་མོའི་ཁྱད་པར།
ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན། མཆོད་པར་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི་ཅིའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

340

ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལ་མདོ་འགའ་ཞིག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཅེས་ཀྱང་བྱ་ན་དེའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དེར། སྦྱིན་
དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །ཞེས་པ་བཤད་བྱའི་དོན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་ལས་བརྩམས་ནས། རྒྱན་དང་ཐེག་བསྡུས་སུ། གྲངས་དང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་གོ་རིམ་དང་། །ངེས་པའི་ཚིག་དང་གོམས་བྱའི་

ཡོན་ཏན་དང་། །རབ་ཏུ་དབྱེ་དང་བསྡུ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །ཡོན་ཏན་ཕན་ཚུན་རྣམ་
ངེས་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་འཆད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་རྣམ་པ་བཅུས་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་དང་པོ། གྲངས་ངེས་པར་བསྟན་པ་དང་ཞེས་པ་ནི།་་་་་་་་ཐེག་བསྡུས་སུ།
འཁོར་བ་ལས་མི་འཕགས་པའི་རྒྱུ་ལོངས་སྤྱོད་དང་ཁྱིམ་ཐབ་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་
དང་པོར་གཉིས་དང་། འཕགས་ཀྱང་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་ལོག་སྒྲུབ་དང་དཀའ་སྤྱད་ལ་སྐྱོ་བའི་

གཉེན་པོར་བར་བ་གཉིས་དང་། མི་ལྡོག་ཀྱང་ཆུད་ཟ་བའི་རྒྱུ་རྣམ་གཡེང་དང་གཏི་མུག་
གི་གཉེན་པོར་ཕྱི་མ་གཉིས་ཏེ་སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་གཉེན་པོ་དྲུག་ཏུ་ངེས་ཤིང་། སྦྱིན་སོགས་
་་་་་་་་ཡང་དང་པོ་བཞིས་མི་གཡེང་བའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་་་་་་་་་བསམ་གཏན་་་་་་་་མི་གཡེང་བ་གཅིག་
འགྲུབ་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བར་་་་་་་་་ཤེས་རབ་ཀྱིས་་་་་་་་ཤེས་པས་
སྟོབས་ལ་སོགས་པ་འགྲུབ་པས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འགྲུབ་པའི་གཞིའི་དབང་དུ་

བྱས་ནས་ཀྱང་དྲུག་ཏུ་ངེས་པ་ལ། གཉིས་ཀར་སྦྱིན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས།་་་་་་་་མི་ཕོངས་པ་དང་་་་་་་་་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས།་་་་་་་་རྣམ་པར་མི་འཚེ་དང་། །བཟོད་པས།་་་་་་་་རྣམ་འཚེ་བཟོད་དང་་་་་་་་་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཞན་དོན།་་་་་་་་བྱ་བས་མི་སྐྱོ་དང་། །བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས།་་་་་་་་
དགའ་བྱེད་་་་་་་་་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་སེལ་ཞིང་།་་་་་་་་ལེགས་པར་བརྗོད་པ་དེ་ཡིས་བྱེད། །དྲུག་
གིས་དངོས་སུ།་་་་་་་་གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་་་་་་་་་བྱེད་ཅིང་དེ།་་་་་་་་རང་གི་དོན་་་་་་་་་ཡང་་་་་་་་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

341

པ་ལྟར་སེམས་ཅན་སྨིན་པ་དང་མཐུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་དྲུག་ཏུ་ངེས་པའོ། །
གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་ཞེས་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་ཕྱིའི་མཚན་
ཉིད་ནི། རྒྱན་དུ་་་་་་་་སྤང་བྱ་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤངས་ཤིང་། གཉེན་པོ་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་ལ། བྱེད་ལས་གནས་སྐབས་སུ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ཅིང་། མཐར་ཐུག་སྐལ་བ་དང་མཐུན་པར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་
སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། སྦྱིན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་། །རྣམ་པར་མི་

རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། །འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་རྫོགས་བྱེད། །སེམས་ཅན་རྣམ་སྨིན་
བྱེད་རྣམ་གསུམ། །ཞེས་པ་་་་་་་་་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་།་་་་་་་་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་་་་་་་་་ཐེག་བསྡུས་སུ།དམ་པ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་པས་རྟེན་དམ་པ་དང་། གཞིའམ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པས་དངོས་
པོ་དམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་བདེའི་དོན་དུ་འཇུག་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམ་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་

དམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པས་བསྔོ་བ་དམ་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་གཉིས་བྱང་བར་བྱེད་པས་རྣམ་པར་དག་པ་དམ་པའོ། །དེས་ན་མུ་བཞི་སྟེ། སྦྱིན་པ་ཡིན་

ལ་ཕར་ཕྱིན་མ་ཡིན་པ་དམ་པ་དྲུག་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིན་པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་ཡིན་ལ་་་་་་་་་ཟང་
ཟིང་གི་་་་་་་་སྦྱིན་པ་མ་ཡིན་པ་དམ་པ་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་ཀ་
ཡིན་པ་དམ་པ་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དམ་པ་དྲུག་དང་
བྲལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའོ། །གཞན་རྣམས་ལའང་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་

བས་ཤེས་ཤིང་། དེ་བས་ན་ཉན་རང་རྣམས་ལ་སྦྱིན་སོགས་ཡོད་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་མེད་ལ།
མཐར་ཐུག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་བ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་་་་་་་་་བཤད་སྦྱར་དུ། བསེ་རུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

342

ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ནི། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་མིང་ཡང་མེད། །བཅོམ་ལྡན་ཉག་གཅིག་ཕ་རོལ་
ཕྱིན། །དྲུག་གི་སྤྱི་ལ་བཞུགས་པ་ལགས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཡུམ་ལས། ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། གདུང་བ་
མེད་པ་དང་། འཁྲུག་པ་མེད་པ་དང་། དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་དང་།

རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཏེ། རེ་རེ་ཞིང་་་་་་་་་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཉམས་སོགས་་་་་་་་ཁྱད་པར་བཞི་དང་ལྡན་པའམ་་་་་་་་་རྟེན་དམ་པ་སོགས་་་་་་་་དམ་པ་དྲུག་དང་ལྡན་
པ་ཞེས་སྦྱར་བ་རྣམས་སོ། །
གསུམ་པ་གོ་རིམ་བསྟན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་བཏང་

བ་ལས་ཚུལ་ཁམས་ལེན་ཞྲི ང་། དགེ་སྦིང་གྱོ་ཆོས་བཞི་དང་

ིལྡན་པ་ལས་བཟོད་པ་འབྱུང་ལ།
གནོད་པས་མི་སྐྱོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་ཤེས་རབ་འབྱུང་
བ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། སྔ་མ་རྣམས་དམན་ཞིང་ཕྱི་མ་རྣམས་མཆོག་ཏུ་གནས་པའི་
རིམ་པ་དང་། སྔ་མ་རྣམས་རགས་ཤིང་ཕྱི་མ་རྣམས་ཕྲ་བའི་རིམ་པས་གསུངས་པ་སྟེ། སྔ་
མ་ལ་བརྟེན་ཕྱི་མ་སྐྱེ། །དམན་དང་མཆོག་ཏུ་གནས་ཕྱིར་དང་། །རགས་པ་དང་ནི་ཕྲ་བའི་

ཕྱིར། །འདི་དག་རིམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བཞི་པ་ངེས་པའི་ཚིག་བསྟན་པ་དང་། ཞེས་པ་ལ་་་་་་་་་གཉིས་ལས་དང་པོ་་་་་་་་སྤྱིའི་ངེས་
ཚིག་ནི་སྲིད་པ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་། ཞི་བ་ཉན་རང་དག་གི་སྦྱིན་སོགས་དགེ་བ་ཐམས་
ཅད་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་སོང་བས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། གཉིས་པ་་་་་་་་སོ་

སོའི་ངེས་ཚིག་ནི། དབུལ་བ་འདོར་བར་བྱེད་པ་དང་། །གདུང་བ་ལས་་་་་་་་བསིལ་བ་ཐོབ་

དང་ཁྲོ་བཟོད་དང་། །མཆོག་སྦྱོར་བ་དང་ཡིད་ནང་དུ་འཛིན་དང་། །དོན་དམ་ཤེས་པའི་
ཕྱིར་་་་་་་་་ཤེས་རབ་ཅེས་་་་་་་་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དབུལ་བ་འདོར་བར་བྱེད་པས་ན་སྦྱིན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

343

པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའམ། ཡང་ན། འགྲེལ་པར་སེར་ན་དབུ་མ་དང་བཅས་པ་སེལ་ བས་ན་སྦྱིན་པ་ཞེས་སོགས་་་་་་་་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་སེལ་བས་ན་དེ་དང་
དེར་བརྗོད་པའོ། །
ལྔ་པ་སམ་པ་བསྟན་པ་དང་ཞེས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་ ྒོ་་་་

རྒྱན་དུ་་་་་་་་སམ་པ་དངོས་པོ་དང་། ། ྒོདེ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། །བསམ་པ་དང་ནི་ཐབས་དག་དང་། །དབང་འབྱོར་ཉིད་

ལ་བརྟེན་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ལྔ་ནི་་་་་་་་་དང་པོ་་་་་་་་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོམ་པ་

བཞི་སྟེ། རྒྱུ་རིགས་སད་པ་་་་་་་་་ལ་རྟེན་པ་སྒོམ་པ་་་་་་་་དང་། རྣམ་སྨིན་ལུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
དང་། སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་སྟོབས་ལ་བརྟེན་པ་ཕར་ཕྱིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་ནི། ཕར་

ཕྱིན་དྲུག་སྟོན་པའི་་་་་་་་་བརྟེན་ནས་བསྒོམས་པས་་་་་་་་མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་ལ་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་སྒོམ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་རོ་མྱང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་རས་སུ་ཡྗེ་རང་བ་ཡིད་ལ་བིད་པ་དང་། རང་ ྱེགཞན་ལ་མ་འོངས་པ་ན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་འབྱུང་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཡད་ལ་བི ད་པའོ། ། ྱེགསུམ་པ་་་་་་་་བསམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དྲུག་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བསྐལ་བ་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་་་་་་་་་གསེར་དངུལ་བེདུརྱ་ཤེལ་སྤུགརྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ། མུ་ཏིག་དམར་་་་་་་་་ཀྱི་
སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་ཕྱིར་ཡང་། ལུས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དང་
ཞིང་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་གང་བ་བྱིན་ཡང་མི་
ངོམས་པ་་་་་་་་འི་སྦྱིན་་་་་་་་དང་། དུས་དེ་སྲིད་དུ་ལུས་དེ་སྙེད་ཀྱིས་སྟོང་གསུམ་མེས་གང་བར་
ཡང་སྤྱོད་ལམ་བཞི་བྱེད་ཅིང་ཡོ་བྱད་ཅིའང་མེད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་་ལྔ་་་་་་་་
མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ནི་མི་ངོམས་པའི་བསམ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

344

ཉམས་པ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱུན་མི་གཅོད་པ་ནི་ཡངས་པ་་་་་་་་འམ་རྒྱ་ཆེ་བ་་་་་་་་འི་

བསམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ཐོགས་
པའི་དགའ་བས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་བཏགས་སོ་སྙམ་པའི་དགའ་བ་ཟིལ་གྱིས་
གནོན་པ་ནི་དགའ་བའི་བསམ་པ་དང་། ཕན་བཏགས་པའི་འགྲོ་བ་འདི་རྣམས་དགེ་
བའི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པས་བདག་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་འདོགས་པར་མཐོང་གི།བདག་གིས་ནི་

དེ་ཙམ་དུ་གཞན་ལ་ཕན་བཏགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ནི་ཕན་པའི་བསམ་པ་

དང་། ལན་དུ་ཕན་འདོགས་པ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རེ་བ་མེད་པར་སྦྱིན་སོགས་ལ་
འཇུག་པ་ནི་མ་གོས་པའི་བསམ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བསོད་ནམས་མཐའ་དག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ནི་དགེ་
བའི་བསམ་པའོ། །
བཞི་བ་་་་་་་་ཐབས་ལ་བརྟེན་པ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པས་

འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའོ། །
ལྔ་བ།་་་་་་་་དབང་འབྱོར་བ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་་་་་་་་་མི་སློབ་ལམ་དུ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཐོབ་པས་སྐུ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་དང་། སྤྲུལ་བའི་སྐུས་སྐལ་བ་དང་
མཐུན་པར་འཇུག་པ་སྤྱོད་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཐོགས་མེད་དུ་འཆད་
པ་སྟོན་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བར་སྦྱིན་སོགས་ཀྱིས་གཞན་ལ་
ཕན་པ་སྒྲུབ་པའོ། །
དྲུག་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནི། རྒྱན་དུ།་་་་་་་་དོན་རྣམས་གཏོང་
བར་བྱེད་པ་དང་། །རྒྱུའམ།་་་་་་་་རྩ་བ་་་་་་་་་མ་ཆགས་པའི།་་་་་་་་སེམས་པ་ལ་བརྟེན་དང་། །འབྲས་
བུ་་་་་་་་ལུས་ངག་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་ཚོགས་དང་། །ལས་རང་གཞན་་་་་་་་གཉིས་རྗེས་འཛིན་དང་་་་་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

345

་་་་ཚོགས་་་་་་་་རྫོགས་བྱེད་དང་། །ལྡན་པ་་་་་་་་དེ་ཡང་སེར་སྣ་མེད་ལྡན་དང་། །འཇིག་པ་་་་་་་་ཆོས་
དང་ཟང་ཟང་མི་འཇི གས་མཐོང་། །སྦྱིན་པ་ ི་་་་་་་་དོན་དུ་ལྡན་པ།་་་་་་་་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས། །
མཁས་པས་ཡང་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རེ་རེའང་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་ལྡན་འཇུག་པ་སྟེ། དོན་དྲུག་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་དང་། འཇུག་པ་་་་་་་་ཁྱད་པར་་་་་་་་་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི།་་་་་་་

་འཇུག་པ་ལའང་་་་་་་་་ཆོས་སྦྱིན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས། །མདོ་སོགས་ཡང་དག་ཇི་བཞིན་སྟོན། །ཞེས་པ་
ལྟར།་་་་་་་་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་དང་མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་གསུམ་དང་། སྡོམ་པ་དང་དགེ་བ་
ཆོས་སྡུད་དང་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་དང་། གནོད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་
པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པ་དང་ཆོས་ལ་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་གསུམ་
དང་། གོ་ཆ་དང་སྦྱོར་བ་དང་མ་ཞུམ་མི་འཁྲུགས་ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་གསུམ་
དང་། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་བསམ་གཏན་གསུམ་དང་། ཐེག་བསྡུས་སུ།་་
་་་་་་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་མམ།
འདི་ཡི་འགྲེལ་བ།་་་་་་་་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དང་གཞན་དོན་གསུམ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་
རབ་གསུམ་མམ། རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པར།་་་་་་་་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་རང་དང་ཐེག་ཆེན་པའི་
ཤེས་རབ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
བདུན་པ་བསྡུས་པ་བསྟན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནི། རྒྱན་དུ།་་་་་་་་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀུན་
རྣམ་གཡེངས་དང་། མཉམ་གཞག་གཉིས་ཀར་ཤེས་པར་བྱ། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་དང་གཉིས་

དང་གཉིས། །གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་དཀར་པོ་དགེ་བའི་
ཆོས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་།

མཉམ་པར་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྡུས་ལ། མཉམ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

346

པར་བཞག་མ་བཞག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་རྣམས་བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་བསྡུས་
པའོ། །ཡང་ན་་་་་་་་་ཐེག་བསྡུས་སུ་་་་་་་་སྦྱིན་སོགས་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་།

དད་སོགས་དེ་དག་དང་མཐུན་པས་བསྡུས་ལ། སྟོབས་སོགས་དེ་དག་གི་འབྲས་བུས་

བསྡུས་པས་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་འདུས་པའོ། །བརྒྱད་པ་མི་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་བསྟན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནི། རྒྱུད་བླར།་་་་་་་་སེར་སྣ་ལ་སོགས་རྣམ་རྟོག་གང་། །
དེ་ནི་ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་པར་འདོད། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང། །དེ་ནི་ཤེས་
བྱའི་སྒྲིབ་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཁོང་ཁྲོ་དང་

ལེ་ལོ་དང་རྣམ་གཡེང་དང་འཆལ་བའི་ཤེས་རབ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའོ། །ཡང་ན་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་

དང་ཕྱི་བཤོལ་དང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་དང་ལན་ལ་རེ་བ་དང་རྣམ་སྨིན་ལ་རེ་
བ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་དང་་་་་་་་་ཐེག་དམན་ཡིད་བྱེད་དང་། འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་

པས།་་་་་་་་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ལ་ཆགས་པ་རྣམས་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ལ་དེ་དག་
གི་གཉེན་པོར་མ་ཆགས་པ་བདུན་གསུངས་པ་སྟེ། རྒྱན་དུ།་་་་་་་་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱིན་
པ་ནི། །སེར་སྣ་་་་་་་་མ་ཆགས་་་་་་་་་ཕྱི་བཤོལ་ལ།་་་་་་་་མི་ཆགས་་་་་་་་་ཆོག་འཛིན་ལ།་་་་་་་་ཆགས་པ་མེད། །
ལན་ལ་རེ་བ་ཉིད་ཀྱི།་་་་་་་་ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། །རྣམ་སྨིན་ལ་རེ་བ་ལ།་་་་་་་་མ་ཆགས་་་་་་་་
་བག་ལ་ཉལ་ལ།་་་་་་་་མི་ཆགས་ཆགས་པ་་་་་་་་་རྣམ་གཡེང་ལ།་་་་་་་་མེད། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ནི།་་་་་་་་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
དགུ་བ་ཡོན་ཏན་གྱི་བསྔགས་པ་བསྟན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནི། རྒྱན་དུ་ངོ་བོ།་་་་་་་་རྒྱ་ཆེ་བ་
དང་་་་་་་་་རྣམ་སྨིན་ལ་རེ་བའི།་་་་་་་་ཟང་ཟིང་མེད། །སེམས་ཅན་གྱི།་་་་་་་་དོན་ཆེ་བ་དང་་་་་་་་་མྱང་འདས་
སུའང་།་་་་་་་་མི་ཟད་པ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་བཞིར་ནི་ཤེས་པར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

347

བྱ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའམ། ཡང་ན་་་་་་་་་འགྲེལ་བར།་་་་་་་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
སྤངས་པ་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་རང་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་སྐྱེས་བུ་
བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་རིགས་འདྲ་མཆོག་ཏུ་འབྱུང་བ་རྒྱུ་མཐུན་པའི་འབྲས་

བུ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་

བར།་་་་་་་་སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །བཟོད་པས་གཟུགས་བཟང་་་་་་་་་ཞིང་

འཁོར་མང་།་་་་་་་་བརྩོན་པས་བརྗིད་་་་་་་་་ཅིང་ལས་མཐའ་འགྲུབ་པ། །བསམ་གཏན་གྱིས་ཞི་་་་་་་་་ཞིང་

གནོད་པ་མེད་པ།་་་་་་་་བློ་ཡིས་གྲོལ་་་་་་་་ཞིང་རིག་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ། །སྙིང་བརྩེ་བས་ནི་དོན་ཀུན་
འགྲུབ། །ཅེས་སོགས་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཐོབ་པའོ། །
བཅུ་པ་གཅིག་ལ་གཅིག་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ནི་རྡོ་རྗེ་གཅོད་
པར་སྦྱིན་པ་གཅིག་པུ་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་གང་རུང་རེ་
རེའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ནི་གཅིག་ལ་སྤྱད་པས་ཐམས་ཅད་ཚང་པར་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་
ནས་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་། ཕན་ཚུན་བསྡུས་ཕྱིར་རབ་དབྱེའི་ཕྱིར། །ཆོས་ཉིད་ཕྱིར་
དང་རྒྱུ་མཚན་ཕྱིར། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །རྣམ་པར་ངེས་པ་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་དང་ མི་འཇིགས་པ་གསུམ་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕར་

ཕྱིན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྦྱིན་པ་གཅིག་པུར་འདུ་ཞིང་། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་

ཡང་ཐམས་ཅད་འདུ་བ་ལྟ་བུ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་དང་། དྲུག་
པོ་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་རང་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་རྒྱུད་ལ་འཇོག་པའི་གཏོང་བ་་་་་་་་་སྦྱིན་པ།་་་་་་་་
དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གནོད་པ་སྡོམ་པ་་་་་་་་་ཚུལ་ཁྲིམས།་་་་་་་་དང་། བཀའ་སྤྱད་ལ་ཇི་མི་

སྙམ་པ་་་་་་་་་བཟོད་པ།་་་་་་་་དང་། ཕྱིར་ཞིང་སྤྲོ་བས་འཇུག་པ་་་་་་་་་བརྩོན་འགྲུས།་་་་་་་་དང་། སོ་སོ་
ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་་་་་་་་་བསམ་གཏན།་་་་་་་་དང་། གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

348

པར་ཤེས་པ་་་་་་་་་ཤེས་རབ།་་་་་་་་སྟེ་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་རབ་ཏུ་དབྱེར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྗོད་

བྱ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དང་རྗོད་བྱེད་མདོའི་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བཟོད་པ་ནི་
ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྡུས་ཤིང་། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་སྦྱིན་སོགས་སུ་འདུ་བའ་ཕྱིར་དང་། ལོངས་སྤིད་ལ་མྱོ་ལྟ་ན་ཚུལ་ཁི མས་ལ་སོགས་ ྲིཔ་ལ་འཇུག་ཅིང་། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་ནས། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལས་གཅིག་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སྦྱིན་སོགས་གང་རུང་རེ་རེ་ལའང་དྲུག་ཀ་ཚང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ཟབ་རྒྱས་སུ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཟབ་པར་ཡང་བསྟན་ཞེ་
ན། དེའི་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་ན་སྦྱིན་
སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་

རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཟབ་ཅིང་བསམ་

གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག་མི་མོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།

གསུམ་པ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཐེག་ཆེན་ལ་སེམས་དམན་པ་ཁ་ཅིག་དེ་
ལྟར་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཟབ་པར་མི་མོས་ཤིང་སྐྲག་པས་་་་་་་་་རྒྱལ་བའི་བཀའ་མིན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ།་་་
ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། རྒྱུ་ཆོས་ཉིད་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཐེག་ཆེན་གྱིས་རྒྱས་
འགྱུར་གྱི་རིགས་དང་བྲལ་བ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་སྨོན་པ་ལ་སོགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

349

པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་མ་བསྐྱེད་པ་དང་། འགལ་རྐྱེན་ཐེག་ཆེན་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་སྡིག་
པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་དུ།་་་་་་་་འགྲོ་བ་དེ་་་་་་་་་སྐྲག་པའི།་་་་་་་་གནས་
མིན་ལ་སྐྲག་པས་་་་་་་་་ངན་སོང་དུ་་་་་་་་གདུང་བྱེད་འགྱུར། །བསོད་ནམས་མ་ཡིན་ཕུང་ཆེན་བསགས་བྱས་་་་་་་་་ཕྱིར།་་་་་་་་ཡུན་རིང་དུ་་་་་་་་འོ། །རིགས་མེད་གྲོགས་ངན་སྔོན་དགེ་མ་
བསགས་་་་་་་་་ཐེག་ཆེན་ལ།་་་་་་་་བློ་མ་སྦྱངས། །ཆོས་འདིས་སྐྲག་འགྱུར་འདི་ན་་་་་་་་་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོའི་ཚོགས་ཀྱི།་་་་་་་་དོན་ཆེན་འདི་ལས་ལྟུང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་
པ་རྣམས་མི་མོས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མོས་ཡུལ།་་་་་་་་དམན་པར་མོས་ཤིང་ཁམས་་་་་་་་་རྒྱས་འགྱུར་རིགས་་་་་་་་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དམན། །གྲོགས་པོ་དམན་པ་་་་་་་་་
སྡིག་གྲོགས།་་་་་་་་དག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར། །ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་
ཆོས། །འདི་ལ་གལ་ཏེ་མོས་་་་་་་་་པ།་་་་་་་་མེད་་་་་་་་་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཆོག་ཏུ།་་་་་་་་གྲུབ་པ་ཡིན། །

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བས་ན་མཐར་ཐུག་ཟབ་མོ་ལ་མོས་ཤིང་མི་སྐྲག་པ་ལ་ནི་གདུལ་བྱ་
སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་འབའ་ཞིག་དགོས་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ།་་་་་་་་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་
ལྷག་པར་བྱས། །དེ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྲུན། །དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་མགོན་བཅས་པ། །
འདི་མཉན་པ་ཡི་སྣོད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

མོས་ཀྱང་མ་རྟོགས་ན་ཉམས་ཚུལ།

བཞི་པ་ནི་་་་་་་་་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ།་་་་་་་་ཅིའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལ་སེམས་ཅན་ཁ་
ཅིག་མོས་པས་ཞུགས་ནས་ཐེག་ཆེན་པར་འདོད་ཀྱང་དེས་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་དོན་དངོས་
བསྟན་པ་ནི། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་མི་ཚོལ་བར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བརྟགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

350

པའི་ལྟ་བ་དམན་པ་ལ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་བདེན་ནོ་ཞེས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་གནས་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་རྣམས་དོན་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་
ཤིང་ཆད་པ་ཆེན་པོའི་མཐར་ལྟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོར་གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་
ནས་སྣ་ཚོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་མ་ཤེས་པར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ངེས་པར་བཟུང་
ན་ཡང་དག་པའི་དོན་མི་རྟོགས་ཤིང་། མ་རྟོགས་ན་སྒྲུབ་ཚུལ་མི་ཤེས་པས་མངོན་པར་
འདོད་པའི་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི།་་་་་་་་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་ཡོངས་
རྟོག་ན། །བདག་ཉིད་་་་་་་་་ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་གྱིས།་་་་་་་་སྙེམས་ཤིང་བློ་ཉམས་འགྱུར། །ལེགས་
པར་གསུངས་པའང་སྤངས་པས་ན། །བརླག་འགྱུར་ཆོས་ལ་ཁོང་ཁྲོས་སྒྲིབ། །ཅེས་པ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལུང་གིས་བཤད་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི་ཐེག་ཆེན་
ལ་མོས་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་ཀྱིས་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་འདི་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་་་་་་་་་ལུང་དུ། ཤེས་ནས་དད་པ་དང་འཕགས་པ་དགེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མེ་ལོང་
བཤད་པ་ལས་འདིར་ནི།་་་་་་་་ཡོན་ཏན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་དུ་རུང་བས་ན་ཆོས་ཀྱི་མེ་ལོང་
ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས།་་་་་་་་ཤེས་ནས། དད་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པའི་མདོ་ལས་
གསུངས་པ། ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དགོངས་པ་མ་ཤེས་པར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བདེན་
པར་བཟུང་ནས། རིགས་པའམ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་རྣམ་
པར་འབྱེད་པ་ལ་ལྟ་བ་ངན་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་འབྱུང་སྟེ་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ། ལྟ་བ་ངན་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་པོ་དག་གང་ཞེ་ན།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

351

གསུམ་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་་་་་་་་་བཅུ་བདུན་དུ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ལ་སོགས་པའི་དགོངས་པ་མ་ཤེས་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅི་ཡང་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནམ་མཚན་མར་བཟུང་སྟེ་ལྟ་བ་དང་། དེ་ལྟར་མཚན་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ནས། སྣང་ཙམ་དུ་གཟུང་འཛིན་ལ་སོགས་པར་བཏགས་ནས་བརྗོད་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ཙམ་དུའང་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཀུན་རྫོབ་

ཏུ་ཡོད་པ་ལ་གཞན་དབང་དུའང་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟ་བ་དང་། མེད་པའི་ལྟ་བ་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་རིགས་པ་ལྟར་སྣང་འགའ་
ཞིག་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཧཱ་ཤིང་གི་མདོ་སྡེ་བརྒྱད་ཅུ་ཁུངས་ལྟ་བུ།་་་་་་་་ངེས་དོན་ཆོས་
ཉིད་ཟབ་མོ་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལྟ་བ་ངན་པ་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བསྒྱུར་བའི་ལྟ་བ་
དང་། ལྟ་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་མི་དགེ་གང་སྤྱད་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་མེད་པར་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་དེ་རྟོགས་ན་སྔོན་བསགས་པའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་ལས་
གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་སོགས་
པ་རྒྱུ་འབྲས་བདེན་པར་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ཁྱད་པར་དུ་གསོད་པ་དབང་ཟ་བའི་
ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་དེ་ལ་མི་མོས་ཤིང་ལས་འབྲས་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་ཞེ་སྡང་བ་རབ་ཏུ་འཁྲུག་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཆད་པའི་ལྟ་བ་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་ཐར་བ་སྒོ་གསུམ་

གྱི་དོན་དང་མཐུན་པའོ་ཞེས་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་

བ་དེ་ལ་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་ནི་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྐྱེད་པའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པས་འཕེལ་བའི་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་ངན་དེ་ལས་བརྩམས་ཏེ་གཞན་གྱིས་བརྒལ་བརྟག་བྱས་པ་ན་ངེད་ལ་ཁས་ལེན་གང་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལྟ་བ་དང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

352

དེ་ཉིད་བསྐྱང་བའི་ཆེད་དུ་ཚིག་དོན་དང་ལྟག་ཆོད་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་
གཞན་ལ་སྐབས་སུ་མ་བབས་པ་འདྲི་ཞིང་སུན་འབྱིན་པ་ངན་གཡོའི་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་དེ་
རྟོགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྲོ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་
འཛིན་པ་བཀུར་སྟིའི་ལྟ་བ་དང་། མཁས་པས་ལུང་རིགས་རྣམ་དག་གིས་སུན་ཕྱུང་ཡང་

མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་ནམ་ཡང་མི་འདོར་བ་རྨོངས་པ་བརྟན་པའི་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་དེ་
དག་གི་བག་ཆགས་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་གནས་པ་ནི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་

བཏགས་ནས་རྩ་བའི་ལྟ་བ་དང་ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་སྐྱོན་གྱི་སྒོ་ནས་་་་་་་་་བཅུར།་་་་་་་་བསྡུ་བ་ལ། མཚན་མར་ལྟ་བ་ནི་མེད་པ་
ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་ལ་ཞེན་ཡང་ཞེན་པ་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ལྟ་བ་ལ་ལྟ་བ་མ་
ཡིན་པར་ལྟ་བ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟ་བ་ནི་འབད་པ་ཐམས་

ཅད་འབྲས་བུ་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་སེལ་བའི་ལྟ་བ་དང་།

ཡོངས་འཛིན་དང་བསྒྱུར་བའི་ལྟ་བ་ནི་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པས་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་

པའི་ཕྱིར་ངེས་པར་འབྱིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་དང་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་ལྟ་བ་ནི་སྒྲིབ་པའི་རྒྱུ་ལ་གཉེན་པོར་འདུ་ཤེས་པས་སྒྲིབ་པ་མི་ཟད་ཅིང་འཕེལ་

བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སྒྲིབ་སོག་པའི་ལྟ་བ་དང་། དབང་ཟ་བ་དང་རབ་ཏུ་འཁྲུག་པའི་ལྟ་བ་
ནི་དམ་པའི་ཆོས་་་་་་་་་རྒྱུ་འབྲས་སྟོན་པ།་་་་་་་་དང་གང་ཟག་ལ་་་་་་་་་བླང་དོར་བྱེད་པ་་་་་་་་ལོག་པར་
བསྒྲུབས་པས་མི་དགེ་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་འཕེལ་བའི་ལྟ་བ་དང་།

ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་འཕེལ་བའི་ལྟ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལོག་པར་འཇོག་པ་དང་ལྟ་བ་ངན་པ་
བཟུང་བ་ལས་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་མེད་པའི་ལྟ་བ་དང་ཁས་
མི་ལེན་པ་དང་ངན་གཡོའི་ལྟ་བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་པོ་ནམ་ཡང་རྒྱལ་བ་མི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

353

སྲིད་ཅིང་ཚར་གཅད་བྱ་བའི་གནས་ཡིན་པས་ཆད་པས་གཅད་པའི་ལྟ་བ་དང་། བཀུར་

སྟིའི་ལྟ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་དེ་ལྟར་མི་གསུང་བ་ལ་གསུང་བར་སྒྲོ་བཏགས་པས་སྐུར་བའམ་སྨོད་པའི་ལྟ་བ་དང་།་་་་་་་་སྐུར་བ་དང་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ནི་མི་འདྲའོ།། རྨོངས་པ་བརྟན་པའི་

ལྟ་བ་ནི་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་འབེལ་གཏམ་བྱས་ཀྱང་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བས་
བསྙད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་དང་། རྩ་བའི་ལྟ་བ་ནི་ལྟ་བ་ངན་པ་ཐམས་ཅད་རྟས་
ཤིང་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བ་ཆེན་པོ་དང་ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །
གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི།་་་་་་་་རྩ་བ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པོ་མཐའ་དག་
ནི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་ ལྟ་བའོ་ཞེས་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་

ཡང་དག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། འདི་དག་ནི་བཅུ་བདུན་ཡིན་ཡང་བཅུར་འགྱུར་ཞིང་བཅུ་ཡིན་ཡང་
བཅུ་བདུན་དུ་འགྱུར་ལ། ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ཡིན་ཡང་གཅིག་ ཏུ་འགྱུར་ཞིང་གཅིག་ཡིན་
ཡང་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་ཀྱི།
མོས་པ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་ན་ནི་ཆད་པ་ཆེན་པོར་
ལྟུང་ཞིང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མི་འཐོབ་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དབུ་མ་རྩ་བར། སྟོང་པ་ཉིད་

ལ་ལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་ཆུང་རྣམས་ཕུང་བར་འགྱུར། །ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་ལ་བཟུང་ཉེས་ན། །
རིག་སྔགས་ལོག་པར་བསྒྲུབས་པ་བཞིན། །ཞེས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། ཆོས་འད་ིལོག་པར་བཟུང་བ་ན། །མ་མཁས་རྣམས་ནི་ཆུད་

ིཀྱང་ཟ། །འད་ལྟར་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡིན། །

ིམི་གཙང་དེར་ནི་བྱིང་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། འོད་སྲུང་གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་རི་རབ་ཙམ་ནི་བླའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་ལྟ་བ་ནི་དེ་ལྟ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

354

མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བས་ན། དབུ་མ་རྒྱན་དུ། རྒྱུ་
དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རྣམས། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་མ་བཟློག་པས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
རྣམ་བྱང་སོགས། །རྣམ་པར་གཞག་པ་འཁྲུག་པ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་

ལས་རྒྱུ་འབྲས་སྣང་ཙམ་དུ་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ་ཞིང་།

མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དུ། ཀུན་རྫོབ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོར།་་་་་་་་མེད་པ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ནི། །དོན་དམ་
པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོར།་་་་་་་་ཡོད་པ་ཡི་ནི་དམ་པར་འདོད། །ཀུན་རྫོབ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་

བོར་ཏེ་་་་་་་་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་དམིགས་པ། །དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོར་་་་་་་་དམིགས་
པ་ཡི་ནི་མཆོག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར། ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སོ་སོ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཡང་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི།་་་་་་་་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འབད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དོ། །

དགོངས་པ་ཟབ་མོའི་ཁྱད་པར།

ལྔ་པ་་་་་་་་་དགོངས་པ་ཟབ་མོའི་ཁྱད་པར།་་་་་་་་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་དགོངས་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཐེག་ཆེན་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་
ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ན་དགོངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
དགོངས་གཞི་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་སྦྱར་ན་མ་འོངས་པ་རྣམས་གྲངས་
ཅན་པ་ལྟར་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་ལས་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་མི་འབྱུང་བ་དང་། འདས་པ་རྣམས་་་་་་་་་གྲངས་ཅན་པའི།་་་་་་་་ཉེ་བར་ཞི་བ་

ཙམ་མ་ཡིན་གྱི། དེའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་སྡོད་པ་མེད་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་

དུ་མེད་པ་དང་། ད་ལྟ་བ་རྣམས་སྐད་ཅིག་མར་གྲུབ་པས་རང་གི་ངོ་བོ་སྐད་ཅིག་ལས་རིང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

355

བ་ཉིད་ལ་མི་གནས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཀྱི། སྣང་ཙམ་དུ་རྒྱུ་
རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་འདུས་བྱས་གཏན་ནས་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟག་བདེ་བདག་
གཙང་ལ་སོགས་པར་བཟུང་བ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་སོ། །འཕགས་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་སྟེ། རང་དང་
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ། །མེད་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་ལ། །མི་གནས་ཕྱིར་དང་འཛིན་བཞིན་ཏེ། །
མེད་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་

དུ་འདུ་བས། དེའི་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
དང་། གཞན་གྱི་དབང་ལ་རང་ཉིད་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་
ནི་དོན་དམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་ཕྱིར། །དེ་དག་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་
ཡིན་གྱི། ཀུན་བརྟགས་བཏགས་པ་ཙམ་དུའང་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བའང་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུའང་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་པས།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སུམ་ཅུ་བར་ཡང་། ངོ་
བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་དབུ་མའི་
གཞུང་་་་་་་་་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ།་་་་་་་་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོན་པའི་མདོར། །རྒྱལ་བས་ཇི་
སྙེད་གསུངས་པ་གང་། །དེ་དག་ཀུན་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལྡོག །ཁམས་་་་་་་་་དབྱིངས།་་་་་་་་དེ་
ཉམས་པར་བྱེད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པ་རྣམས་དཔྱད་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

356

བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གཏན་ནས་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དེས་དགོངས་པ་གཞན་ཡང་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། འོ་ན་ཐེག་ཆེན་དུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་པ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཞེས་འབྱུང་བའ་དགོངས་པ་གང་ཡི ན་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉི ད་མེད་པའི་དགོངས་པ་ཤེས་ ིན་འདི་དག་གི་དགོངས་པའང་ཤུགས་ལ་ཤེས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
དཔྱད་ན་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ལྟར་ན། སྐྱེ་རྒུའི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་མ་སྐྱེས་སོ་
ཞེས་གསུངས་ཀྱི་སྣང་ཙམ་དུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་

ཆ་དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་འགགས་རྒྱུ་མ་གྲུབ་པས་མ་འགགས་སོ་ཞེས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་དང་
པོ་ནས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པའི་ཆ་དེ་ལྟར་ཤེས་ན་སྐྱེ་འགགས་གིས་མ་ཞི་བར་

བྱེད་པ་མེད་པས་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བའོ་ཞེས་པ་དང་། མ་ཞི་བ་ནི་མྱ་ངན་ཡིན་ལ་དེ་ལས་
འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་པོ་ནས་གནས་པ་དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་ཤེས་ཏེ། ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྟེན་ཡིན་པས། །ངོ་བོ་ཉིད་ནི་

མེད་པ་ཡིས། །སྐྱེ་མེད་འགག་མེད་བཟོད་ནས་ཞི། །རང་བཞིན་མྱ་ངན་འདས་པ་འགྲུབ། །

ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བས་ན་མཐར་ཐུག་ཟབ་མོ་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་སྨྲ་བར་བྱའི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དུ།
ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་དང་། །ཆོས་རྣམས་མ་འགགས་ཆོས་རྣམས་གཟོད་ནས་ཞི་བ་དང་། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མྱ་ངན་འདས་པར་
ནི། །དགོངས་པ་མེད་པར་མཁས་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ།་་་་་་་་དགོངས་པ་དང་ལྡེམ་དགོངས་བཤད་པ་ལ་ཡང་བློ་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

357

ལྡན་པ་གང་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་དོན་མདོར་བསྡུ་ན་དགོངས་པ་
ནི་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཉམ་པ་ཉིད་དང་དོན་གཞན་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་

དུས་གཞན་དང་། གང་ཟག་གི་ནི་བསམ་པ་ལ། །དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་བྱ། །
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ནི་་་་་་་་་དགོས་པ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ།་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ལ་བརྙས་པའི་གཉེན་པོར་་་་་་་་་དགོངས་གཞི།་་་་་་་་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མཉམ་པ་ལ་དགོངས་ནས་་་་་་་་་
རྣམ་གཟིགས་ཀྱི་བསྔགས་པ་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ།་་་་་་་་ང་ཉིད་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་
གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན། མཛོད་དུ།་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཚོགས་དང་ནི། །ཆོས་སྐུ་འགྲོ་བའི་དོན་སྤྱོད་པ། །མཉམ་པ་ཉིད་དེ་སྐུ་ཚེ་དང་། །རིགས་

དང་སྐུ་བོང་ཚད་ཀྱི་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱུ་་་་་་་་་ཚོགས་གཉིས།་་་་་་་་དང་འབྲས་བུ་་་་་་་་་ཆོས་སྐུ།་་་་
དང་བྱེད་པ་་་་་་་་་ཕྲིན་ལས།་་་་་་་་གསུམ་མཉམ་པར་ཡང་འདོད་དོ། །དུས་གཞན་ལ་དགོངས་
པ་ནི་་་་་་་་་སྒྱིད་ལུག་པ་ལ་སོགས་པའི།་་་་་་་་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་་་་་་་་་དགོངས་གཞི།་་་་་་་་རིམ་གྱིས་དུས་
གཞན་ན་འགྲུབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་གང་དག་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་དེ་དག་དེར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དྲི་མེད་ཟླ་འོད་ཀྱི་མཚན་བཟུང་ན་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་
གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི་ཆོས་ལ་བརྙས་་་་་་་་་ཤིང་དཀའ་སྤྱད་མི་བྱེད།་་་་་་་་པའི་གཉེན་པོར་་་་་་་་
་དགོངས་གཞི་ལུང་ལས་་་་་་་་དོན་གཞན་་་་་་་་་མཐོང་ལམ་སོགས།་་་་་་་་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་དགོངས་
ནས་སངས་རྒྱས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ནས་གདོད་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གང་ཟག་གི་བསམ་

པ་ལ་དགོངས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་་་་་་་་་དགེ་བ།་་་་་་་་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

358

འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་གང་གིས་ཚིམ་པའི་དགེ་བ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྨད་ཅིང་

གཞན་་་་་་་་་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་དག་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བློ་

དང་ལྡན་པ་གང་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྣམས་ཀྱི་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ཐེག་ཆེན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་མདོར་བསྡུ་
ན། ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞུག་པ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་
པ་དང་། །མཚན་ཉིད་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་གཞན། །གཉེན་པོ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་
དང་། བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་སྟེ། །ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་་་་་་་་་དགོས་པ།་་་་་་་་ཆོས་་་་་་་་་གཟུགས་སོགས་་་་་་་་དང་གང་ཟག་་་་་་་་་གི་བདག་་་་་་་་ཆད་

ཀྱིས་དོགས་ནས་འཇིགས་པའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་དོན་
དུ། དགོངས་པ་ནི།་་་་་་་་་སྣང་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དོ་
ཞེས་པ་དང་། བརྫུས་ཏེ་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། མཚན་
ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་་་་་་་་་དགོངས་གཞི།་་་་་་་་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཀུན་བརྟགས་ལ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་གཞན་དབང་ལ་རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་ཡོངས་གྲུབ་
ལ་ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་་་་་་་་་དགོས་པ་་་་་་་་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་ཉེས་པ་གང་དང་གང་ཡོད་པ་དེ་དང་དེ་འདུལ་
བའི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་རྣམས་ཏེ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པ་དང་། རྒྱན་དུ་འདི་དག་བཟུང་

བའ་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་ཏེ།་ ི་་་་་་་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་བརྙས་པ་དང་། །ལེ་ལོ་ཅུང་ཟད་ཆོག་འཛིན་དང་། །ང་རྒྱལ་འདོད་ཆགས་སྤྱོད་པ་དང་། །འགྱོད་དང་མ་ངེས་ལྡོག་པ་ནི། །སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྟེ། །དེ་ཡི་གཉེན་པོར་ཐེག་མཆོག་གསུངས། །དེས་དེའི་བར་དུ་གཅོད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

359

པ་ཡི། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དང་པོ་བཞི་དགོངས་པར་བཤད་ཟན་པ་ལྟ་བུ་དང་།

ིགཟུགས་དང་སྟོབས་ལ་སོགས་པའ།་

ི་་་་་་་ང་རྒྱལ་ལ་སྤད་པའྱོ་གཉེན་པོར་སངས་ ིརྒྱས་འགའ་ཞིག་གི་་་་་་་་་མཚན་དཔེ་ལ་སོགས་པའི།་་་་་་་་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལྷག་པར་བསྔགས་པ་དང་། ཟག་བཅས།་་་་་་་་འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ཀྱི།་་་་་་་་ཞིང་

ཁམས་འགའ་ཞིག་གི་འབྱོར་བ་ལྷག་པར་བསྔགས་པ་དང་། འགྱོད་་་་་་་་་པས་ཡི་ཆད།་་་་་་་་པའི་

གཉེན་པོར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཐོ་རིས་སུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་དང་། བྱང་སེམས་རིགས་མ་ངེས་པ་
ཐེག་ཆེན་ལས་ལྡོག་པའི་གཉེན་པོར་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་རྣམས་སངས་རྒྱས་སུ་ལུང་བསྟན་
ནས། ཐེག་པ་ནི་་་་་་་་་གནས་སྐབས་སུ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ལ་དགོངས་ནས།་་་་་་་་གཅིག་ཁོ་ནར་
བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་བརྗོད་བྱ་ཤིན་

ཏུ་ཟབ་མོ་དག་སྒྲས་དངོས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་བརྗོད་ནའང་དགོངས་པའི་དོན་དུ་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་ནས་བཤད་དགོས་པ། སྙིང་པོ་མེད་ལ་སྙིང་པོར་ཤེས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་་་་་་་་་རྣམ་གཡེང་མེད་པར་སྙིང་བོར་ཤེས། །ཞེས་བསྒྱུར་ནས།་་་་་་་་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་དང་ནི་ངོ་བོ་ཉིད། །དེ་བཞིན་ཉེས་པ་འདུལ་བ་དང་། །བརྗོད་པ་
ཟབ་པ་ཉིད་ལ་ནི། །ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་
པའོ། །དེ་བས་ན་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་བཟུང་
ཞིང་། དགོངས་པ་དང་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་འཇུག་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་གང་ཞེ་ན། བཤད་སྦྱར་དུ།་་་་་་་་དགོངས་པ་ནི་ཡིད་ལ་

གཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཕ་རོལ་གཟུད་པ་ལ་ལྟོས་པར་ཁས་མི་ལེན་ཏོ། །ལྡེམ་དགོངས་ནི་
དེ་ཉིད་ཕ་རོལ་གཟུད་པ་ལ་ལྟོས་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་་་་་་་་་ཞིང་ནོར་གྱི་རྩ་ལག་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

360

པའང་གསུངས་ཟེར།་་་་་་་་བ་ལྟར་ན་དགོངས་གཞི་ཙམ་ཐུགས་ལ་བཞག་པའི་ཆ་ནས་དགོངས་པ་དང་། དགོངས་གཞི་དང་དགོངས་པ་གཉིས་ཀ་ཐུགས་ལ་བཞག་པའི་ཆ་ནས་ལྡེམ་
དགོངས་སོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཤང་།

ི བཅོམ་ལྡན།་་་་་་་་ཁ་ཅག་དགོངས་པ་བཞི་ནི་ལི མ་དགོངས་ ྡེཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཏེ་གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །
དེ་དག་ལ་འགའ་ཞིག་དགོངས་པ་དང་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་ཡིན་ཞིང་དེའང་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་བརྫུན་པ་འབའ་ཞིག་གོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། དེ་
ལྟར་ཡང་མི་བསམ་སྟེ། གནས་སྐབས་སུ་དགོས་པའི་དབང་གིས་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་

བྱ་དྲང་དོན་ཡིན་ཡང་མཐར་ཐུག་དགོངས་གཞི་དོན་ལ་གནས་པའི་ཆ་ནི་ངེས་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ང་ཉིད་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ་ཞེས་
པའི་སྒྲས་དངོས་སུ་དྲང་དོན་སྟོན་ཡང་། དགོངས་གཞི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་དོན་ལ་གནས་པ་ནི་ངེས་དོན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གང་
ཡིན་སྙམ་ན། ཟླ་བ་སྒྲོན་མར། སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བཤད་པ་ལྟར། །ངེས་དོན་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཤེས། །གང་ལས་སེམས་ཅན་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་བསྟན། །
ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དུ་རིག །ཅེས་པ་ལྟར་མཐར་ཐུག་དོན་དམ་པའི་བདེན་
པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོང་པ་ཉིད་ཟབ་མོ་སྟོན་པ་རྣམས་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང་། གནས་
སྐབས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་དུ་སེམས་ཅན་དང་གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་རྣམས་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་སྒྲོན་གསལ་དུ། སྐལ་
ངན་རྣམས་ལ་རྒྱལ་བ་ཡིས། །སྦས་ཏེ་གསུངས་པ་དྲང་བའི་དོན། །ཡང་དག་དོན་ནི་རབ་

སྟོན་ཕྱིར། །ངེས་པའི་དོན་ཡང་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་་་་་་་་་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལའང་

་་་་་་་དགོངས་པའི་དབང་གིས་སྦས་ཏེ་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

361

བྱ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པས་དགོངས་པ་གཞན་བཙལ་དགོས་པ་ནི་དྲང་བའི་དོན་དང་།
གསལ་པོར་གསུངས་ཤིང་གནོད་བྱེད་མེད་པས་དགོངས་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་གཟུང་དུ་རུང་
བ་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལ་ཡང་ཐེག་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་འོག་མའི་ངེས་དོན་དང་དོན་དམ་ནི་གོང་མ་གོང་མའི་དྲང་དོན་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བའང་

ཡོད་དེ། བདེན་གཉིས་སུ། གཞན་གྱི་དོན་དམ་བྱས་གང་ཡིན། །དེ་ནི་གཞན་གྱི་ཀུན་
རྫོབ་སྟེ། གཞན་གྱི་མར་འདོད་གང་ཡིན་དེ། གཞན་གྱི་ཆུང་མར་ཡང་འདོད་བཞིན། །

ཞེས་་་་་་་་་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ལུང་དྲངས།་་་་་་་་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་པའི་་་་་་་་་ལུགས་ཀྱི།་་་་་་་་དོན་རང་མཚན་དོན་དམ་གྱི་བདེན་པ་ཐེག་ཆེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་་་་་་་་་ལུགས་
ཀྱི།་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་རང་རིག་རང་གསལ་དོན་དམ་གྱི་བདེན་པ་དབུ་མ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་

པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན།

དྲུག་པ་་་་་་་་་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན།་་་་་་་་ནི། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཐེག་ཆེན་ལ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་གནས་པར་གསུངས་ན་དེ་ལ་མཁས་
པར་ཇི་ལྟར་ཏེ་རྟགས་གང་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་ཞེ་ན། རྟགས་སམ་ཕན་ཡོན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། རྒྱན་ལས། ས་རྣམས་ཀུན་ལ་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །བློ་

ལྡན་རྣམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ནི། །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཀ་ལ། །ལྔ་པོའི་བདག་ཉིད་

དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་་་་་་་་་གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་གཉིས་ནི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལའང་
ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ལུས་ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

362

ངན་ལེན་ས་བོན་གྱི་གནས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སམ། ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་

བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་འཇིག་ཅིང་སྟོབས་ཆུང་བར་བྱེད་པ་དང་བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་

ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པར་མོས་པས་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་
ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་ཏེ་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་དགའ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་དགའ་བ་ཁྱད་པར་

ཅན་ཐོབ་པ་དང་ཞེས་པ་སྟེ། ལུས་ལ་གནས་ངན་ལེན་པ་དང་། །སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ཟད་
འགྱུར། ། ལུས་དང་སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཡང་། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པས་གང་བར་འགྱུར། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལྷག་མཐོང་གི་ཕན་ཡོན་གཉིས་ནི་ཇི་ལྟར་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་རྣམས་
རྒྱུན་དུ་མི་བརྗེད་པར་དྲན་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
སྣང་བ་རྣམ་པ་ཕྱོགས་རེར་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་ཅིང་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ཚད་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་ལ་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་གནས་གྱུར་
ཐོབ་པའི་སྔ་ལྟས་སུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལམ་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་ཤིང་

མ་བརྟགས་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་འཁོར་དང་བཅས་པ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་
པའ་མཚན་མ་རྣམས་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་ཞེས་པ་ ི སྟེ། ཆོས་རྣམས་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་དུ། ། ཡོངས་སུ་ཆད་མེད་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་པ་ཡི་རྒྱུ་མཚན་ནི། །མ་བརྟགས་པ་
དག་རབ་ཏུ་མཐོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་གཉིས་ཀའི་ཕན་ཡོན་གཅིག་ནི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སྤངས་པས་གནས་
གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ས་བཅུ་བར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སར་དག་པ་གཉིས་ལྡན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རིམ་གྱིས་ཁྱད་པར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

363

དུ་འཕགས་པའི་གོང་མ་བས་ཀྱང་ཆེས་གོང་མ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་ས་བོན་ཡོངས་
སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཆོས་སྐུ་རབ་རྫོགས་དང་། །རྣམ་པར་དག་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡང་། །ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་ཡོངས་འཛིན་པར་བྱེད། །
ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

མཆོད་པར་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།

བདུན་པ་་་་་་་་་མཆོད་པར་འོས་པ།་་་་་་་་ནི། རྒྱུད་བླར། ཆོས་སྐུ་་་་་་་་་དངོས་དང་བཏགས་པ་བ།་་་
རྣམ་གཉིས་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ཆོས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་་་་་་་་་ཉོན་མོངས་པའི།་་་་་་་་དྲི་་་་་་་་་མ།་་་་་་་་མེད་་་་་
པ།་་་་་་་་དང་། །བསྟན་པ་ཆོས་སྐུ།་་་་་་་་དེ་ཡི་རྒྱུ་མཐུན་ཟབ་པ་དང་། །སྣ་ཚོགས་ཚུལ་ནི་སྟོན་
པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའང་རྟོགས་པ་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཐུན་
དུ་བསྟན་པར་འདྲ་བ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་བདུག་པ་
བསྲེགས་སྤོས་དང་ཕྱེ་མའི་ཕུར་མ་དང་མེ་ཏོག་དང་། མར་མེ་དང་གདུགས་དང་རྒྱལ་
མཚན་ལ་སོགས་པས་མཆོད་པར་འོས་པར་་་་་་་་་མདོ་མང་པོར།་་་་་་་་གསུངས་ཀྱི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། ཐེག་དམན་ནི་གཞན་ལ་ཕན་བདེའི་གནས་
མ་ཡིན་ལ། ཐེག་ཆེན་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཏན་དུ་ཕན་པ་དང་། འཕྲལ་དུ་བདེ་བའི་གནས་སམ་གཞིར་གྱུར་པ་ཡིན་ཞིང་། ཁྱད་པར་གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་པ་
དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནའང་ཡོན་ཏན་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐར། ཁྱད་པར་
ཕྱིར་དང་མི་ཟད་ཕྱིར། །གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་མ་ཞིའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་
མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། ཁྱད་པར་དུ་གསུང་རབ་དང་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་ཆོས་གཏན་
ལ་འབེབས་ཤིང་རྣམ་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་གསུམ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

364

པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།། །།

ཐོབ་པ་རྣམ་ངེས་འཆད་པ།
ད་ནི་བམ་པོ་ལྔ་པ་སྟེ་ཐ་མར་ཐོབ་པ་རྣམ་ངེས་འཆད་པ་ལ། བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་བྱ་ཐོབ་བྱེད་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཐོབ་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན།

མདོར་བསྟན་པ།

གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི། གང་གིས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་

རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། གང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་
གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བལྟའོ། །

རྒྱས་པར་བཤད་པ།
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ། བཞི་སྟེ།་་་་་་་་ཐོབ་པ་པོ་གང་ཟག་ངོས་བཟུང་། ཐོབ་བྱའི་

མངོན་པར་རྟོགས་པ། མངོན་རྟོགས་སུ་འདུས་པའི་ཡོན་ཏན། དེ་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་

ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ། གང་ཟག་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། སྡེ་ཚན་བདུན་དུ་དབྱེ་བ། ནང་ཚན་དྲུག་ཅུར་དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་། རྒྱུན་ཞུགས་གཉིས་ལ་དཔྱད་

པའོ། །
སྡེ་ཚན་བདུན་དུ་དབྱེ་བ།
དང་པོ་ནི། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་ཆུང་ལ་སྤྱོད་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་།
གཉེན་པོ་ཐེག་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

365

ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་ཉེ་བར་བརྟན་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་རིམ་གྱིས་སྦྱོར་བས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ཐོབ་བྱ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་
འབྲས་བུས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། རྟེན་པ་ཁམས་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ཚུལ་གྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཀྱང་
ཐོབ་པ་བོ་གང་ཟག་བསྡུས་ཏེ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བལྟའོ། །

ནང་གསེས་དྲུག་ཅུར་དབྱེ་བ།

དྲུག་ཅུར་དབྱེ་བ།་་་་་་་་གཉིས་པ་ནི། སྡེ་ཚན་བདུན་པོ་རིམ་པ་ལྟར་པ་འབྱེད་པའི་དང་

པོ་སྤྱོད་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཁོར་བ་ན་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་བདུན་ཏེ།
འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཞེ་སྡང་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། གཏི་མུག་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ང་
རྒྱལ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་དག་ཆ་མཉམ་པ་ལ་སྤྱོད་པ་

དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆུང་བའི་གང་ཟག་གོ། །
གཉིས་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མྱང་འདས་ལ་
ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གསུམ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་གོ། །
གསུམ་པ་ཉེ་བར་བརྟན་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་ཚོགས་
སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གསུམ་སྟེ། ཚོགས་མ་བསགས་པ་དང་། ཚོགས་བསགས་
པ་ཡང་ཡིན་ལ་མ་བསགས་པ་ཡང་ཡིན་པ་དང་། ཚོགས་བསགས་པའི་གང་ཟག་གོ། །
བཞི་བ་སྦྱོར་བས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཕལ་ཆེར་སྦྱོར་ལམ་ལ་གནས་
པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཏེ། དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

366

གང་ཟག་གོ། །
ལྔ་པ་འབྲས་བུས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་བཞི་ལ་གནས་པའི་

གང་ཟག་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ཏེ། དེའང་དབང་པོ་དང་སྙོམས་འཇུག་གིས་ཕྱེ་བ་ལྔ་ནི་དད་

པས་མོས་པ་དང་། མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དང་། ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། གཉིས་གའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། རྩ་བའི་སྐྱེས་བུ་
ཟུང་བཞི་ནི་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་དང་། རྒྱུན་ཏུ་
ཞུགས་པ་དང་། ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་དང་།
ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་
པ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་
པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཞིའི་ཁྱད་པར་བཅུ་བཞི་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་གཉིས་ནི། དེ་ལྟར་ཐོགས་ན་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་དང་། རིགས་ནས་རིགས་

སུ་སྐྱེ་བ་དང་། ཕྱིར་འོང་གི་ཁྱད་པར་གཅིག་ནི། བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་
གི་ཁྱད་པར་ལྔ་ནི། བར་དོར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། སྐྱེས་ནས་ཡོངས་སུ་
མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། མངོན་པ་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། གོང་དུ་འཕོ་བ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པའི་ཁྱད་པར་དྲུག་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡོངས་སུ་
ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། བདག་གསོད་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། རྗེས་སུ་སྲུང་བའི་ཆོས་

ཅན་དང་། གནས་པ་ལས་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་། རབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་འོས་སུ་གྱུར་
པ་དང་། མི་འཁྲུགས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གོ། །
དྲུག་པ་ཁམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

367

གང་ཟག་བཅུ་གསུམ་སྟེ། དེ་ལའང་སྤྱིར་ཁམས་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་དགུ་ནི་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། འཕགས་པ་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའོ་ཞེས་པ་གསུམ་དང་།
འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་གསུམ་ཇི་ལྟ་བར་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པ་གསུམ་དང་། གཟུགས་མེད་པ་
ན་སྤྱོད་པའང་དེ་བཞིན་དུ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་གང་ཟག་བཞི་
ནི་འདོད་པ་དང་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཉིས་དང་། འདོད་པ་ན་
སྤྱོད་པའི་རང་སངས་རྒྱས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡིན་

ཡང་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་འདོད་ཁམས་སུ་སྟོན་པས་དེའི་གང་ཟག་གོ། །
བདུན་པ་སྤྱད་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ལྔ་སྟེ། མོས་པས་སྤྱོད་པ་ཅན་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པས་

སྤྱོད་པ་ཅན་དང་། མཚན་མ་དང་བཅས་པར་སྤྱོད་པ་ཅན་དང་། མཚན་མ་མེད་པར་སྤྱོད་

པ་ཅན་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་སྤྱོད་པ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གང་ཟག་གོ། །
དེ་ལ་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ། སྤྱི་དོན་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། བསྟན་པའི་དགོས་པ། ངོ་བོ་
ངོས་བཟུང་། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ། གྲངས་སོགས་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ།་་་་་་་་དགོས་པ་ནི། གང་ཟག་བཏགས་པའི་ཡོད་ཉིད་དུ། །བརྗོད་བྱ་རྫས་སུ་
མ་ཡིན་ནོ། །མི་དམིགས་་་་་་་་་པའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་ནི།་་་་་་་་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་་་་་་་་་དང་།་་་་་་་་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་་་་་་་་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་་་་་་་་་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཀྱིས་ཀྱང་།་་་་་་་
དོན་དམ་པར་གང་ཟག་དང་བདག་དང་སེམས་ཅན་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཏགས་

ནས་བསྟན་པ་ལས་ཕན་ཡོན་བཞི་ཐོབ་པ་སྟེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མཚན་ཉིད་
དང་མིང་ཐ་དད་པ་ཅན་མང་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་ལྷ་སྦྱིན་སོང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

368

བརྗོད་ན་ཐ་སྙད་བརྗོད་སླ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ནའང་ཆོས་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་མ་གྲགས་ཀྱི་
གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་གྲགས་ཤིང་འཕགས་པས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པས་དོན་
གོ་སླ་བ་དང་། གང་ཟག་མེད་ན་ལས་བྱེད་པ་དང་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་མེད་པས་རྒྱུ་འབྲས་མེད་དམ་སྙམ་པའི་སྐྲག་པ་སྤོང་བ་དང་། གང་ཟག་ཆེ་གེ་མོའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱོན་འདི་རྣམས་

སྤངས་སོ་ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་ཐོབ་པོ་ཞེས་སྐྱོན་ཡོན་གྱི་སྤངས་ཐོབ་ཤེས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་འདས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་དབྱེ་བ་དང་རྒྱུན་གྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཡང་བསྟན་པ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་བའི། །གནས་

སྐབས་གཅོད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་། །འཇུག་དང་རྒྱུན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་། །གང་ཟག་གིས་ནི་

ཉེ་བར་བསྟན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། དོན་དམ་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པར། རྒྱུན་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་སྟེ། །མཚན་ཉིད་འཛིན་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ། །འདི་ན་གང་ཡང་འཁོར་བ་མེད། །སུ་ཡང་
མྱ་ངན་འདས་པ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁ་
ཅིག་རྒྱུད་གསུམ་རྣམ་པར་ངེས་པར། ཁ་ཡར་བ་དང་ཚོགས་པ་ཞེས། །བརྟགས་ན་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡི་རྒྱུན། །གང་ཟག་མ་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ས་བོན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །རྒྱུན་ནི་
གང་ཟག་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་ཁ་ཡར་བ་གང་ཟག་ཡིན་ན་བུམ་པ་ལ་

སོགས་པའང་གང་ཟག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། ལྔ་ཀ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཡིན་ན་གཟུགས་མེད་ན་གང་ཟག་མེད་པར་འགྱུར་བས། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་ནི་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་
མོད། དེ་ལྟ་ནའང་སངས་རྒྱས་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། ཕུང་པོ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཅི་རིགས་པའི་རྒྱུན་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

369

ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན།

གསུམ་པ།་་་་་་་་རྣམ་དབྱེ་ནི། འཕགས་བྱིས་སློབ་མི་སློབ་ཐེག་པ། །ཁམས་ལམ་སྦྱར་
བ་ལྟར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དྲུག་ཅུ་བོ་དེ་དག་་་་་་་་་དང་པོ།་་་་་་་་འཕགས་པ་དང་བྱིས་པ་གང་ཡིན་དཔྱད་དེ་ཕྱེ་ན། སྦྱོར་བས་ཕྱེའང་ཟེར་ཏེ་དཔྱད་ཞུགས་པ་དང་པོ་མ་གཏོགས་
པའི་འབྲས་བུས་ཕྱེ་བ་ཉེར་དྲུག་དང་ཁམས་གསུམ་གྱི་སློབ་མི་སློབ་དྲུག་དང་། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཕྱི་མ་བཞི་སྟེ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ནི་འཕགས་པ་ཡིན་ལ།
སྤྱོད་པས་ཕྱེ་བ་དྲུག་དང་། ཉེ་བར་བསྟན་པས་ཕྱེ་བ་གསུམ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་གསུམ་དང་། མོས་པས་སྤྱོད་པ་ཅན་ཏེ་བཅུ་གསུམ་ནི་བྱིས་པ་ཡིན་ཞིང་། ངེས་
འབྱུང་གིས་ཕྱེ་བ་གསུམ་དང་། སྦྱོར་བའི་ཕྱེ་བའང་ཟེར་ཏེ་དཔྱད།་་་་་་་་ཞུགས་པ་དང་པོ་དང་། འདོད་པའི་རང་རྒྱལ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཆུང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་
བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་་་་་་་་་གཉིས་པ།་་་་་་་་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་གང་ཡིན་དཔྱད་དེ་ཕྱེ་ན་
འབྲས་བུས་ཕྱེ་བའི་ནང་ནས་ཞུགས་པ་དང་པོ་དང་། དགྲ་བཅོམ་དགུ་མ་གཏོགས་པ་
ལྷག་མ་བཅུ་བདུན་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་སློབ་པ་གསུམ་དང་། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། བྱང་སེམས་ཕྱི་མ་བཞི་ནི་སློབ་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་གྲོལ་གཉིས་

དང་། དགྲ་བཅོམ་འབྲས་གནས་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་དྲུག་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ནི་མི་སློབ་པ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱོད་པས་ཕྱེ་བ་དང་། བརྟན་པས་ཕྱེ་བ་དང་། ཁམས་
གསུམ་གྱི་བྱིས་པ་དང་། མོས་པས་སྤྱོད་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ནི་སློབ་མི་སློབ་གཉིས་ཀ་མ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

370

ཡིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཆུང་བ་དང་སྦྱོར་བས་ཕྱེ་བ་གཉིས་དང་། ཞུགས་པ་དང་པོ་ནི་གཉིས་མིན་སྲིད་པ་

ཟེར།་་་་་་་་ངེས་འབྱུང་གིས་ཕྱེ་བ་གསུམ་དང་། འདོད་པའི་རང་རྒྱལ་ནི་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་
བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་སློབ་པ་ནི་འཕགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཐར་པ་ལ་བརྩོན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་དཔྱད་པས་ཤེས་སོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཐེག་པ་གསུམ་དང་སྦྱར་ཏེ་ཕྱེ་ན། ངེས་འབྱུང་དང་པོ་དང་། འབྲས་བུས་ཕྱེ་བ་ཉེར་བདུན་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་བ་དང་། ངེས་འབྱུང་བར་པ་དང་། འདོད་པའི་རང་རྒྱལ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། ངེས་འབྱུང་ཕྱི་མ་དང་། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། སྤྱད་པས་ཕྱེ་བ་ལྔ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་
ཡིན་ཞིང་། བརྟན་པས་ཕྱེ་བ་གསུམ་དང་། སྦྱོར་བས་ཕྱེ་བ་གཉིས་དང་། ཁམས་གསུམ་

གྱི་སློབ་མི་སློབ་དྲུག་ནི་གསུམ་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། སྤྱད་པས་ཕྱེ་བ་བདུན་དང་།
ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱིས་པ་གསུམ་ལ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་མ་ཡིན་
གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །
བཞི་པ།་་་་་་་་ཁམས་གསུམ་དང་སྦྱར་ཏེ་ཕྱེ་ན། འདོད་ཁམས་པ་ནི་ཞེ་སྡང་ལ་སྤྱོད་པ་

དང་། ངེས་འབྱུང་བར་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་དང་། ཟུང་དང་པོ་གཉིས་དང་
གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་དང་། རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་
དང་། བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་་་་་་་་་དྲུག་གི།་་་་་་་་དང་པོ་གསུམ་དང་།་་་་་་་་ལྔ་
བའང་ཟེར། འདོད་པའི་སློབ་པ་སོགས་གསུམ་དང་། དེའི་རང་རྒྱལ་དང་བྱང་སེམས་དང་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། གཟུགས་ཁམས་པ་་་་་་་་་ཕྱིར་མི་འོང་གི་ཁྱད་པར།་་་་་་་་
ནི་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་བཞི་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སློབ་པ་སོགས་གསུམ་དང་། དེའི་བྱང་
སེམས་རྣམས་ཡིན་ལ། གཟུགས་མེད་ཁམས་པ་ནི་དེའི་སློབ་པ་སོགས་གསུམ་པོ་ཉིད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

371

ཡིན་ནོ། །འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་ནི་བྱང་སེམས་དབང་ཐོབ་པ་་་་་་་་་སྤྱོད་པས་ཕྱེ་པའི་

ལྔ་བ།་་་་་་་་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་པ་ནི་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཡིན་ལ།
ཁམས་གསུམ་ཀའི་ཐུན་མོང་བས་ནི་་་་་་་་་གོང་མ་གཉིས་ནའང་སྲེད་པ་ཤས་ཆེ་བ་སོགས་ཡོད་པས་་་་་་་་
སྤྱོད་པས་ཕྱེ་བ་དྲུག་དང་། ངེས་འབྱུང་ཕྱི་མ་དང་། བརྟན་པས་ཕྱེ་བ་དང་། སྦྱོར་བས་ཕྱེ་
བ་དང་། དད་མོས་མཐོང་ཐོབ་ལ་སོགས་པ་་་་་་་་་ལྔར་ཕྱེ་བའི་ལྷག་མ།་་་་་་་་དང་། སྤྱད་པས་ཕྱེ་བ་
རྣམས་ཡིན་ནོ། །
ལྔ་བ།་་་་་་་་ལམ་ལྔ་དང་སྦྱར་ཏེ་ཕྱེ་ན། ཚོགས་ལམ་པ་ནི་དང་པོའི་དྲུག་གི་ཕྱོགས་
གཅིག་་་་་་་་་གོང་མ་གཉིས་ནའང་སྲེད་པ་ཤས་ཆེ་བ་སོགས་ཡོད་པས།་་་་་་་་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་
ཡིན་ཞིང་། ཚོགས་སྦྱོར་ཐུན་མོང་བ་ནི་བརྟན་པས་ཕྱེ་བ་གསུམ་དང་། མོས་པས་སྤྱོད་པ་

དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་གསུམ་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བས་

ཕྱེ་པ་གཉིས་ནི་ཕལ་ཆེར་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡིན་ཡང་་་་་་་་་ཁ་ཅིག་་་་་་་་མཐོང་ལམ་དང་གཉིས་

ཀའི་ཐུན་མོང་བར་ཡང་འདོད་དོ། །ཞུགས་པ་དང་བོ་ནི་སྦྱོར་མཐོང་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་
བ་ཡིན་ལ། མཐོང་ལམ་པ་ནི་རྒྱུ་ཞུགས་དང་དེའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ཡིན་ནོ། །མཐོང་སྒོམ་

གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་ནི་དད་མོས་མཐོང་ཐོབ་གཉིས་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་སློབ་པ་
གསུམ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པས་སྤྱོད་པ་དང་། མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་ནང་ནས་ས་

དང་པོ་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། སྒོམ་ལམ་པ་ནི་ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཟུང་བར་པ་
གཉིས་དང་། དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་དྲུག་དང་། ཞུགས་པ་ཕྱི་མ་དང་། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་དང་། བྱང་སེམས་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་

ལ་གནས་པ་ནི་སྔར་གྱི་མི་སློབ་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ལམ་ལྔ་ཀའི་ཐུན་མོང་པ་ནི་ངེས་
འབྱུང་གིས་ཕྱེ་པ་གསུམ་དང་འདོད་པའི་རང་རྒྱལ་ཏེ་བཞིའོ། །དོན་བསྡུ་ནི། དེ་དག་ཀྱང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

372

ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཁོར་བ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སྒྲིབ་པས་མ་དག་པ་སེམས་ཅན་དང་། སྒྲིབ་པ་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་དག་པ་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གིས་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་གསུམ་དུ་འདུ་བ་སྟེ། དབུས་མཐར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་རྣམ་གསུམ་སྟེ། མ་དག་མ་དག་དག་པ་དང་། །རྣམ་པར་དག་པ་ཅི་རིགས་སྦྱར། །འདི་ལས་ཇི་ལྟར་འོས་འོས་སུ། །
གང་ཟག་རྣམ་པར་གཞག་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུད་བླ་མར་ཡང་། མ་དག་
མ་དག་དག་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གོ་རིམ་བཞིན། །སེམས་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལྔ་པ་་་་་་་་་གྲངས་སོགས་དཔྱད་པ།་་་་་་་་ནི། དྲུག་ཅུ་བོ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་གྲངས་དང་གོ་རིམ་

ངེས་སམ་སྙམ་ན། མདོ་འགའ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འདི་ལྟ་བུས་གདུལ་བྱར་
བྱ་བ་དག་ལ་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྡུ་ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཞིང་། ནང་སེམས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ལའང་མང་བོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སར་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་དུ་གསུངས་བ་དང་། ཡུམ་དང་དེའི་རྒྱན་ཉི་ཤུར་གསུངས་པ་དང་།

གཞུང་གཞན་དུ་ཡང་གྲངས་གཞན་གསུངས་ཤང་། གོ་རིམ་ཡང་མི་འིདྲ་བ་མང་པོ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་སོ་སོའི།་་་་་་་་རང་བཞིན་ལའང་། སྤྱོད་དང་ངེས་འབྱུང་ཉེ་བར་བརྟན་པ་དང་། །
སྦྱོར་བ་འབྲས་བུ་ཁམས་དང་སྤྱད་པས་དབྱེ། །ཞེས་པ་ལྟར་བདུན་གྱི་དང་པོ་སྤྱོད་པས་

དབྱེ་བ་ནི། འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པ་གང་ཞེ་ན། སྔོན་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཆགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

373

བྱའི་དངོས་པོ་དམན་པ་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞིང་བྱུང་ནས་ཀྱང་རྒྱུན་
རིང་པོར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ལ་སྤྱོད་པའོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་བར་དུ་ཡང་དེ་
བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །ཞེ་སྡང་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་ཧ་ཅང་སྡང་བར་མི་འོས་པའི་ཡུལ་ལ་ཡང་ཁོང་

ཁྲོ་ཤས་ཆེན་པོ་རྒྱུན་རིང་དུ་འབྱུང་བ་དང་། གཏི་མུག་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་དེ་ཙམ་དུ་རྨོངས་པར་
མི་འོས་པའི་ཡུལ་ལ་ཡང་རྨོངས་པ་ཤས་ཆེན་པོ་རྒྱུན་རིང་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ང་རྒྱལ་ལ་
སྤྱོད་པ་ནི་ཁེངས་བར་མི་འོས་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཁེངས་པ་ཤས་ཆེན་པོ་རྒྱུན་
རིང་དུ་འབྱུང་བ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་འབྲོ་བར་མི་འོས་པའི་ཡུལ་ལ་ཡང་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཤས་ཆེན་པོ་འཕྲོ་ཞིང་རྒྱུན་རིང་བོར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལ་སྤྱོད་པའོ། །
ཆ་མཉམ་པ་ལ་སྤྱོད་པ་གང་ཞེ་ན། སྔོན་སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་
ཆུང་གཉིས་ཀའི་མཐའ་སྤངས་ཏེ་ཡུལ་རྐྱེན་དང་འཚམ་པར་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བས་
འོས་ཤིང་ཆ་མཉམ་པའམ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ་སྤྱོད་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཆུང་བ་
གང་ཞེ་ན། སྔོན་གཉེན་པོ་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་ཤས་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་
པ་ཆུང་ངུ་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང་། འབྲིང་དང་ཆུང་ངུ་ལ་གཏན་ནས་མི་འབྱུང་བས་ཤིན་ཏུ་
སྲབ་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངེས་འབྱུང་གིས་དབྱེ་བ་གསུམ་གའང་། རིགས་དང་དབང་པོ་སྨོན་
ལམ་བསམ་པ་དང་། དམིགས་པ་སྒྲུབ་པ་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ཏེ། བདུན་བདུན་གྱིས་
འཆད་པ་ལ། དང་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་གང་ཞེ་ན། དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོར། མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་གྱུར། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་སྒྲ་ཡང་བསྒྲག་པར་བགྱི། ། ཞེས་པ་ལྟར། སྲིད་པ་ཐ་མ་བའི་དུས་སུ་ཡང་གཞན་ལས་ཉན་པར་བྱེད་པའམ་ཐོས་པ་
ཙམ་སྒྲོགས་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཉན་ཐོས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་རྐྱེན་གཞན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

374

གྱིས་མི་ཕྲོགས་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཅིས་ཀྱང་འགྱུར་བ་དེའི་ཆོས་ཉིད་དུ་ངེས་
པའམ། །དྲོད་རྩེ།་་་་་་་་གཉིས་སློབ་རིགས་ལས་བཟློག་ནས་ནི། །སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་་་་་་་་་
ལ།་་་་་་་་གཞན་་་་་་་་་རང་རྒྱལ་དུ།་་་་་་་་གསུམ་་་་་་་་་པ་བཟོད་པ་བ།་་་་་་་་ཡང་།་་་་་་་་འགྱུར། ཞེས་འདོད་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཐེག་དོན་མཐོང་་་་་་་་་པ་འཕགས་པ།་་་་་་་་དང་མ་མཐོང་བ་་་་་བྱིས་པ་་་་་་་་འོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་བྱང་ཆུབ་གཞན་དུའང་འགྱུར་སྲིད་པ་མ་

ངེས་པ་ལ་གནས་པ་དང་། དབང་པོའི་ཁྱད་པར་ནི་ནང་ཚན་ལ་ལྟོས་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་
འབྲང་ལ་སོགས་པའི་དབང་བོ་རྣོན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་
བཞིན་ནམ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔ་བརྟུལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྨོན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། བདག་ཉིད་གཅིག་པོ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་རྣམ་
པར་ཐར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྨོན་ལམ་བཏབ་ཅིང་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། བསམ་པའི་ཁྱད་
པར་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་།
རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འགོག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལམ་སྒོམ་པར་འདོད་པའི་དད་མོས་
ཀྱི་བསམ་པ་ཅན་དང་། དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་སྡེ་
སྣོད་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས། །སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ནི་ཆོས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ལམ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་སྒྲུབ་ཅིང་། འབྲས་བུའི་ཁྱད་
པར་ནི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་མྱང་འདས་སམ། མདོ་ལས། ལུས་ཞིག་ཚོར་བ་བསིལ་བར་གྱུར། །

འདུ་ཤེས་འགག་ཅིང་འདུ་བྱེད་ཞི། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནུབ་གྱུར་པ། །འདི་འདྲ་འདི་ནི་

སྡུག་བསྔལ་མཐའ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཟད་ཅིང་མཐར་ཕྱིན་པ་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཐོབ་པའོ། །
གཉིས་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་གང་ཞེ་ན། དབུ་མ་རྩ་བར། རྫོགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

375

སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱོན་ཞིང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ནི། །རྟེན་པ་མེད་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ། །ཞེས་པ་ལྟར་གཞན་གྱི་སྒྲ་ལ་མ་བརྟེན་པར་
རང་ཉིད་སོ་སོ་གཅིག་པོར་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ། རིགས་ནི་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་རང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཅིས་

ཀྱང་འགྱུར་བ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་ངེས་པའམ། ཚོགས་སྤྱོད་པ་བྱང་ཆུབ་
གཞན་དུའང་འགྱུར་སྲིད་པ་མ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ཞེས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་ཉོན་
མོངས་པ་ཆུང་བས་འདུ་འཛི་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་གཅིག་པུ་དབེན་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། སྙིང་

རྗེ་ཆུང་བས་གཞན་དོན་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་སེམས་ལས་ཆུང་ངུར་གནས་
པ་དང་། ང་རྒྱལ་ཆེ་བས་སློབ་དཔོན་དང་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་རིགས་

ཅན་ནོ། །དབང་པོ་ནི་ནང་ཚན་ལ་རྣོ་རྟུལ་ཡོད་ཀྱང་གོང་འོག་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་
བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔ་འབྲིང་པོར་གྱུར་པ་དང་། སྨོན་པ་ནི་

བདག་ཉིད་གཅིག་པུ་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྨོན་ལམ་བཏབ་
ཅིང་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། བསམ་པ་ནི། ཐུན་མོང་དུ། སྡུག་བསྔལ་ལས་ཡིད་འབྱུང་བ་

དང་། ཀུན་འབྱུང་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འགོག་པ་ཐོབ་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལམ་སྒོམ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ཅན་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འདྲེན་པ་
གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་འབའ་ཞིག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་
བའི་དད་མོས་ཀྱི་བསམ་པ་ཅན་དང་། དམིགས་པ་ནི་འདི་ལ་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་སྡེ་
སྣོད་ལ་སོགས་པ་མེད་ཅིང་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་འདྲ་བས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་
ལ་དམིགས་ནས་སྒྲུབ་པ་ནི་ཐུན་མོང་དུ་ཆོས་མྱང་འདས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་དེའི་
ལམ་སྒྲུབ་ཅིང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ། དབང་བོ་རྣོན་པོ་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ནི། །

བསེ་རུ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱུས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཚོགས་བསགས་ནས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

376

ཅིང་བདེན་པ་དང་བཅས་པའི་གནས་དྲུག་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་

ཆ་དང་མཐུན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཡན་ཆད་རང་གིས་མངོན་དུ་བྱ་བར་ནུས་པས་སྔོན་སློབ་དཔོན་ལ་ལྟོས་ནས་མ་སྐྱེས་པའམ། དབང་པོའི་འབྲིང་པོ་ཚོགས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ལ་ནི་ཚོགས་
ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་སོག་ཅིང་གནས་དྲུག་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་

ཆ་དང་མཐུན་པ་མན་ཆད་སྔོན་སློབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། མཐོང་ལམ་ཡན་
ཆད་རང་གིས་མངོན་དུ་བྱ་བར་ནུས་པས་སྔོན་སློབ་དཔོན་ལ་ལྟོས་ནས་དགེ་སྦྱོང་གི་

འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་པའམ། དབང་པོ་རྟུལ་བོ་ཚོགས་སྤྱོད་ཆུང་ངུ་བ་ནི་ཚོགས་ཀྱང་སྔ་མ་དག་
ལས་ཉུང་བར་སོག་ཅིང་གནས་དྲུག་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ། སྔོན་སློབ་དཔོན་ལ་ལྟོས་
ནས་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་ཡང་རུང་། གསུམ་
ཀའང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཞིང་ཁམས་སྟོང་པར་
སྐྱེས་ཏེ་གཞན་གྱི་སྒྲ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རང་རང་གི་ལམ་ལྷག་མ་རྣམས་

མངོན་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་པའོ། །འབྲས་བུ་ནི་དབང་བོ་རྣོན་པོ་བསེ་རུ་ལྟ་བུར་ཟླ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་གཅིག་པུར་གནས་པས་རང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའམ། ཕྱི་མ་དག་ཀྱང་སྡིག་པའི་ཆོས་

ལས་རང་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཏེ་ཚོགས་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པས་གང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དངོས་
པོ་ཟད་ཅིང་མཐར་ཕྱིན་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ་སྟེ། དབུ་མ་སྙིང་པོར།་་་་་་་་དང་པོ་
གཅིག་པུར་གནས་པ་སྟེ། །རྟེན་འབྲེལ།་་་་་་་་ཟབ་མོ་ལ་ནི་རྟོག་པ་ཡི། །མོས་པ་དང་ལྡན་ལྷག་
མ་གཉིས། །ཚོགས་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ས་སྡེར། གསུམ་
གས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་བར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པར་བཤད་ལ།
ཡུམ་གྱི་རྒྱན་དུ། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་གཟུང་བ་མེད་པའང་
རྟོགས་པར་གསུངས་ཏེ། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤང་ཕྱིར་དང་། །འཛིན་པ་མི་སྤོང་ཕྱིར་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

377

ནི། །རྟེན་གྱིས་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། །ཡང་དག་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་དང་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། གཞན་

མ་དད་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་ཡང་ཇི་རིགས་པར་སྟོན་ལ། ཞི་བ་དང་དུལ་བས་

བསོད་སྙོམས་ལ་འཇུག་པས་ན་སྒྲ་མེད་པར་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་པར་ཡང་བྱེད་དེ། གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ། །དེ་དེ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ། །
སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེ་དེ་ལྟར་སྣང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་གང་ཞེ་ན། ཡུམ་དུ། གཏོང་བ་ཆེ་བ་དང་བློ་ཆེ་བ་དང་མཐུ་ཆེ་དང་། །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་མཆོག་ལ་ཞུགས་པ་དང་། །གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ཤིང་བདུད་ཀྱི་སྒྱུ་འདུལ་བ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སེམས་དཔའ་ཆེ་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྗོད། །

ཅེས་གསུངས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཡུམ་གྱི་རྒྱན་དུ།་་་་་་་་རིགས་ནི་དབང་

བོ་རྣོན་པོ་སྦྱོར་ལམ་དང་། འབྲིང་པོ་མཐོང་ལམ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྟུལ་ཡང་སྒོམ་ལམ་ས་

བརྒྱད་པ་ནས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཐོབ་ཅེས་དང་བསྡུ་བར་ས་
ཐོབ་ནས་རིགས་ངེས་ཞེས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཉིད་རིགས་ངེས་པ་ལ་གནས་
པའམ། དཔའ་བོས་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པར།་་་་་་་་ཡིད་ནི་མཆོག་ཏུ་གཡོ་བས་ལྡོག །དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་
དབུགས་མ་ཕྱུང་། །ས་བཞིན་གཡོ་མེད་མ་ཐོབ་པར། །བརྟན་མེད་མི་གཡོའི་ས་རྟོགས་
དཀའ། །ཞེས་པ་ལྟར། སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་སྔ་རོལ་དུ་རེ་ཞིག་ཕྱིར་སྲིད་པ་རིགས་
མ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་དང་། བསྡུ་བར། དེ་དག་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ཐེག་དམན་གྱིས་འདའ་མི་སྲིད་པར་

ཡང་གསུངས་སོ།། དབང་བོ་ནི། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྣོན་པོ་ཡིས། །རྟོགས་སླ་རྟུལ་པོས་
རྟོགས་དཀར་བཞེད། །ཅེས་པ་ལྟར་ནང་ཚན་ལ་རྣོ་རྟུལ་ཡོད་ཀྱང་འོག་མ་གཉིས་ལ་ལྟོས་
ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔ་རྣོ་བར་གྱུར་པ་དང་། སྨོན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

378

པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་བྱ་བའི་

ཕྱིར་སྨོན་ལམ་བཏབ་ཅིང་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ངོ་བོ་ནི། ཡུམ་གྱི་རྒྱན་དུ།་་་་་་་་སེམས་བསྐྱེད་
པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ།
ཁྱད་པར་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པར།་་་་་་་་དེ་ལ་དང་པོ་མགོན་པོ་ཡིས། །དོན་གཉེར་རྣམ་
པར་ཡང་དག་བཤད། །གཉིས་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་ལ། །འཇུག་པའི་རྣམ་པར་རབ་ཏུ་

བསྒྲགས། །ཞེས་པ་ལྟར་སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་སུ་

འབྱེད་པ་ལ་སོགས་བའོ། །བསམ་པ་ནི། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །སྙིང་རྗེས་
ཞི་ལ་མི་གནས་དང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་རབ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་སྲིད་པའི་མཐའ་ལ་
མི་གནས་ཤིང་། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་

འདས་པ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ཅན་དང་། དམིགས་པ་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
པ་ལ་དམིགས་ནས། སྒྲུབ་པ་ནི། ཐུན་མོང་དུ་ཆོས་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་ཆོས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཟབ་མོ་སྒྲུབ་ཅིང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ།
རྒྱན་དུ།་་་་་་་་ཇི་ལྟར་རྨ་དང་ཟས་ལ་དེ་དག་གི། །གཟག་དང་སྤྱོད་དུ་རུང་བས་སྨིན་འདོད་
ལྟར། །དེ་བཞིན་རྟེན་འདིར་ཕྱོགས་གཉིས་ཞི་བ་དང་། །ཡོངས་སུ་དཔྱད་པ་སྨིན་པ་ཉིད་

དུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་སྤང་བྱ་སྤང་རུང་དང་གཉེན་པོ་སྐྱེ་རུང་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད། །དྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་ཞུས་པའི་མདོར།་་་་་་་་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྦྱོང་བར་འདོད་པས་རང་གི་སེམས་སྤྱང་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རང་ཇི་ལྟར་

འདོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་ལ། རྒྱན་དུ།་་་་་་་་གང་ཟག་དུས་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །བློ་ལྡན་ལུང་སྟོན་རྣམ་པ་གཉིས། །བྱང་ཆུབ་དང་ནི་ལུང་སྟོན་པ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

379

གཞན་ཡང་ཆེན་པོར་བརྗོད་པ་ནི། །ཞེས་པ་ལྟར་གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་གྱིས་་་་་་་་་རིགས་

ངེས་པ།་་་་་་་་མངོན་སུམ་དུ་ལུང་སྟོན་པ་དང་་་་་་་་་ལེ་ལོ་ཅན།་་་་་་་་གསང་སྟེ་ལུང་སྟོན་པ་དང་། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཚད་ཡོད་པ་དང་མེད་པར་ལུང་སྟོན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་དངོས་སུ་ལུང་སྟོན་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ལུང་སྟོན་འགྱུར་དུ་ལུང་སྟོན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པར་མི་སྐྱེ་བའི་

བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་སྲིད་ཞིའི་མཐར་མི་ལྟུང་བར་ཤེས་པ་ན་ཆེན་པོར་བརྗོད་པའི་ལུང་

བསྟན་པ་ཡང་ཐོབ་ཅིང་འབྲས་བུ་ནི་གང་བླ་ན་མེད་ཅིང་གོང་ན་གཞན་མེད་པ་ཡང་དག་
པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྤང་རྟོགས་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་
ཉིད་དུ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་བརྟན་པས་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་ཚོགས་ལམ་ལ་སྦྱར་བའང་། ཚོགས་མ་བསགས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་བདེན་པ་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་
པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ཇི་ལྟར་ངེས་པ་བཞིན་འཛིན་པའི་མོས་པ་དང་། ཡིད་

ཆེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དད་པ་ཆུང་ངུ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སྟེ། དེ་ཡང་ཚོགས་ལམ་
ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཆུང་ངུ་ལ་གནས་ཤིང་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་ཚེ་རབས་ཀྱི་དུས་
ངེས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའོ། །དེའང་ཕྱི་མ་དག་ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་མ་བསགས་པ་ཞེས་བྱའི་གཏན་ནས་མ་བསགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་
བསགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་མ་བསགས་པ་ཡང་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། གང་བདེན་པ་བཞིའི་

དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ངེས་པ་བཞིན་འཛིན་པའི་མོས་
པ་དང་། ཡིད་ཆེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དད་པ་བར་མ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སྟེ། དེ་ཡང་
ཚོགས་ལམ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འབྲིང་པོ་ལ་གནས་ཤིང་། སྦྱོར་ལམ་ཚེ་རབས་

ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་འདི་ཙམ་ལ་སྐྱེའོ་ཞེས་པའི་དུས་ངེས་པ་དང་ལྡན་པའོ། །སྔ་མ་དག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

380

ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་བསགས་པའི་གང་ཟག་གང་ཞེ་ན། གང་བདེན་པ་བཞིའི་དབང་དུ་

བྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ངེས་པ་བཞིན་འཛིན་པའི་མོས་པ་དང་
ཡིད་ཆེས་ལ་སོགས་པའི་དད་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སྟེ། དེ་ཡང་ཚོགས་ལམ་
ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་ཤིང་། སྦྱོར་ལམ་ཚེ་རབས་དེ་ཉིད་ཀྱི་དུས་
ཅན་ལ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་དང་ལྡན་པའོ། །འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས།་་་་་་་་དེ་དག་གི་ཐར་བ་ནི་བྲལ་
བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། དེའི་ཆ་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ན་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚོགས་ལམ་ན་དད་པ་གཙོ་ཆེ་ཞིང་། སྦྱོར་ལམ་དུ་ནི་ཤེས་རབ་གཙོ་ཆེ་
ལ་གཉིས་ཀ་ནའང་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། དེ་དག་གི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ཆུང་ངུས་ཉམས་སྲིད་པ་ཆུང་ངུ་དང་། ཆུང་འབྲིང་གིས་མི་ཉམས་ལ།་་་་་་་་ཆེན་པོས་
ཉམས་སྲིད་པ་འབྲིང་པོ་དང་། གང་གིས་ཀྱང་མི་ཉམས་པ་ནི་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །
གཉས་པ།་

ི་་་་་་་སྦར་ལམ་ལ་

ྱོསྦྱར་བ་ལ། ཡང་ཕྱི་མ་དག་ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་མ་བསགས་
པ་ནི་བདེན་པ་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས། བདེན་པ་
རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ངེས་པར་སེམས་ཤིང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་
ཟབ་མོ་ལ་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་པ་ཆུང་ངུ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སྟེ། དེ་ཡང་སྦྱོར་ལམ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཆུང་ངུ་ལ་གནས་ཤིང་། མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་ཚེ་རབས་
ཀྱི་དུས་ངེས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའོ། །སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་བསགས་པ་
ཡང་ཡིན་ལ་མ་བསགས་པ་ཡང་ཡིན་པ་ནི་བདེན་པ་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་
ཆོས་ལ་དམིགས་ནས། བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ངེས་པར་སེམས་ཤིང་

རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བཟོད་པ་འབྲིང་པོ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སྟེ། དེ་ཡང་སྦྱོར་ལམ་

ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འབྲིང་བོ་ལ་གནས་ཤིང་། མཐོང་ལམ་ཚེ་རབས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

381

ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་འདི་ཙམ་ལ་སྐྱེའོ་ཞེས་པའི་དུས་ངེས་པ་དང་ལྡན་པའོ། །སྔ་མ་དག་ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་བསགས་པ་ནི་བདེན་པ་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཆོས་ལ་
དམིགས་ནས། བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ངེས་པར་སེམས་ཤིང་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སྟེ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་

ཀྱི་མཆོག་མ་གཏོགས་པར་སྦྱོར་ལམ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཆེན་པོ་ལ་
གནས་ཤིང་། མཐོང་ལམ་ཚེ་རབས་དེ་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཅན་ལ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་དང་ལྡན་པའོ། །
འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་མི་གཏོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཇི་ལྟར་བཟོད་ཆེན་སྐད་
ཅིག་མ། །གཅིག་ཡིན་དེ་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག །ཅེས་པ་ལྟར་དེ་ལ་རྒྱུན་མེད་པས་རང་
བཞིན་གྱིས་སྐད་ཅིག་པ་སྟེ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བས་ཚེ་རབས་དེ་ཉིད་

ཀྱི་དུས་ཅན་ཁོ་ན་ངེས་པའི་ཕྱིར་དཔྱད་མི་དགོས་ཞེས་པའོ། །དེའང་ཐུན་མོང་བའི་དབང་

དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཡུམ་གྱི་རྒྱན་དུ་ནི། དེ་དག་ལའང་རྒྱུན་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིའང་ངེས་པར་བྱེད་པ་དངོས་ནི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆ་ལ་ཕན་འདོགས་ཆ་མཐུན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཉམས་མི་ཉམས་དཔྱད་པ་ནི། ཚོགས་ལམ་ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་
དང་། སྦྱོར་ལམ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཆེན་པོ་དག་ནི་ལམ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པ་
ལ་ནུས་པ་བརྟས་པའི་ཕྱིར་ཉམས་པ་མི་སྲིད་ལ། ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་རྣམས་ལས་རེ་ཞིག་

ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་མངོན་གྱུར་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་ཟད་ཀྱི། བག་ཆགས་ས་བོན་ཡོངས་སུ་ཉམས་པས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འཇོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
ཐར་བའི་ཆེད་དུ་དགེ་བའི་ས་བོན་སྔར་བསྐྱེད་ཟིན་པ་ཡང་བསྐྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཐར་བ་ཆ་མཐུན་ཆུང་ངུ་ལ་དགོངས་ནས་ཀྱང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། མཛོད་དུ། རྣམ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

382

པར་ཉམས་ན་སྔོན་མེད་ཐོབ་ཟེར་ཡང་འདིར།་་་་་་་་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཡང་དག་ལྟ། །ཆེན་པོ་གང་ལ་
ཡོངས་གྱུར་པ། །དེ་ནི་ཚེ་རབས་སྟོང་དུ་ཡང་། །ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི་ལས་འབྲས་ལ་དང་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་
རབ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་བ།་་་་་་་་སྦྱོར་བས་དབྱེ་བ་ལ། དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་གང་ཞེ་ན། གང་
ཟག་གང་ཚོགས་ལམ་དུ་ཚོགས་བསགས་པ་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔ་རྟུལ་པོ་ཕ་རོལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གདམས་པ་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
ནས་བདེན་པ་བཞི་མངོན་སུམ་པར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོར་
བའི་ལམ་སྒོམ་པའོ། །ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་གང་ཞེ་ན། གང་ཚོགས་ལམ་དུ་ཚོགས་བསགས་པ་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔ་རྣོན་པོ། གཞན་གྱི་
ལུང་ལ་མི་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་
དོན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། བདེན་པ་བཞི་མངོན་སུམ་པར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བའི་ལམ་སྒོམ་པའོ། །ཡེ་ཤེས་བཤེས་
གཉེན།་་་་་་་་ཁ་ཅིག་དེ་དག་སྦྱོར་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་མན་ཆད་
ཀྱི་ཐུན་མོང་བར་བཞེད་ཅིང་། མཛོད་དུ་ནི། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་ནི། །མ་མཐོང་མཐོང་
ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ། །དབང་བོ་རྟུལ་རྣོ་དེ་དག་ཏུ། །དད་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་བ། །ཞེས་མཐོང་ལམ་པ་ཁོ་ནར་ཡང་འདོད་དོ། །
ལྔ་བ།་་་་་་་་འབྲས་བུས་དབ་བ་ལ། སྤྱི་དོན་ལྔ་ ྱེ སྟེ། དང་པོ།་་་་་་་་ཁམས་གང་དུ་ཐོབ་ཚུལ་ན།

ིའདོད་པར་གསུམ་ཐོབ་ཐ་མ་ནི། །གསུམ་དུའོ་གོང་ན་མཐོང་ལམ་མེད། །མི་སྐྱོ་ལུང་ལས་
འདིར་རྩོམ་ཞིང་། །དེར་མཐར་ཕྱིན་ཞེས་འབྱུང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་འབྲས་བུ་དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

383

པོ་གསུམ་འདོད་ཁམས་སུ་ཐོབ་ཅིང་དགྲ་བཅོམ་ནི་ཁམས་གསུམ་ཅར་དུ་ཐོབ་པོ། །དེ་
ལ་རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གཉིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་གོང་
མར་མི་ཐོབ་པར་རིགས་མོད། ཕྱིར་མི་འོང་གོང་མར་མི་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེན་ན། དེའི་རྒྱུ་མཐོང་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་གཟུགས་མེད་ན་ཉན་པ་མེད་ཅིང་། འོག་མ་ལ་མི་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་གཟུགས་ཁམས་ན་ལམ་སྒོམ་པའི་རྒྱུ་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་ལས་ཀྱང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་བ་ལྔ་འདིར་རྩོམ་ཞིང་དེར་མཐར་ཕྱིན་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལམ་རང་གི་ངོ་བོ་ནི། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་ནི་དྲི་མེད་ལམ། །འབྲས་བུ་
འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས། །དེ་དག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དགུའོ། །གྲོལ་ལམ་ཟད་པ་རྣམས་དང་

བཅས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ནི་ཟག་པ་མེད་
པའི་ལམ་ཡིན་ལ། དེའི་འབྲས་བུ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་ནི་འདུས་བྱས་དང་ཉོན་མོངས་པ་
ཟད་པའི་ཆ་རྣམས་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལ་ཕྱེ་ན་མཐོང་སྤང་སྤོང་བའི་

བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བརྒྱད་དང་། སྒོམ་སྤང་སྤོང་བའི་ལམ་བརྒྱད་ཅུ་
རྩ་གཅིག་སྟེ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དགུའོ། །འདིར་ནི་གྲངས་དེ་ལྟར་གཅིག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་
པར་མི་འདོད་དེ། གཅིག་ཅར་བ་ལ་སྒོམ་ལམ་དགུ་ལས་མེད་ཅིང་མཐོང་ལམ་ཡང་བར་
ཆད་མེད་ལམ་བཞིར་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཚེ་དུ་ལ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། མྱུར་བ་སྲིད་པ་གསུམ་གྱིས་ཐར། །ཞེས་པ་
ལྟར་ས་བོན་འདེབས་པ་དང་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་དང་འབྲས་བུ་སྨིན་པ་གསུམ་འབྱུང་བ་བཞིན་

དུ་ཚེ་དང་པོ་ལ་ཚོགས་ལམ་དང་གཉིས་པ་ལ་སྦྱོར་ལམ་དང་གསུམ་པ་ལ་འཕགས་ལམ་

རྣམས་བསྐྱེད་ནས་གྲོལ་བ་སྲིད་ཅིང་། བུལ་བ་ལ་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་གྱུར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

384

ནས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མང་པོ་ལེན་པ་ལྟ་བུའོ། །
བཞི་བ།་་་་་་་་ས་བརྒྱད་དང་སྦྱར་བ་ནི། དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས་ནི་སྦྱོར་ལམ་

དང་། རིགས་ཀྱི་ས་ནི་ཆོས་མཆོག་དང་། བརྒྱད་པའི་ས་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་ཞུགས་པ་དང་།
མཐོང་བའི་ས་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་དང་། བསྲབས་པའི་ས་ནི་ཕྱིར་འོང་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་ནི་དགྲ་བཅོམ་དང་། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ས་ནི་ཞུགས་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་དུ་གསུངས་སོ། །
ལྔ་བ།་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ག་ཁྱད་པར་ནི། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུན་ལ་རི མ་གྱིས་ཞུགས་ ིཔས་ན་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དང་། སྤང་བྱ་ལྷག་མ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་འདོད་ཁམས་སུ་ལན་
ཅིག་སྐྱེ་བས་ན་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང་། སྤང་བྱ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ལན་གཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་
བས་ན་ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་མ་ལུས་པར་བཅོམ་ཞིང་མཆོད་པར་འོས་པས་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞུང་དོན་ལ། དབང་པོ་དང་སྙོམས་འཇུག་དབྱེ་བ། རྩ་བའི་སྐྱེ་བུ་ཟུང་བཞི།
འབྲས་བུ་བཞིའི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དད་པས་མོས་པ་གང་ཞེ་ན། སྔར་
གྱི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་གང་ཟག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིས་དགེ་སྦྱོང་

གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་དུས་ན་དད་པ་ལྷག་པའི་དབང་གིས་མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་
ཞེས་བྱའོ། །
མཐོང་བས་ཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན། སྔར་གྱི་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་
བའི་གང་ཟག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིས་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་དུས་ན་དད་

པའང་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་དབང་གིས་ལྟ་བ་ལས་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་
འབྲས་བུ་ནི། ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན།་་་་་་་་ཁ་ཅིག་གོ་རིམ་གྱིས་བརྟུལ་ཤུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ དང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

385

པོའོ་ཞེས་གསུངས་ཞིང་། སྔ་རབས་པ།་་་་་་་་འགའ་ཞིག་སློབ་པའི་འབྲས་བུ་གསུམ་དུའང་

བཞེད་དེ། དེ་ཚེ་དབང་པོ་རྟུལ་རྣོ་དག །དད་པས་མོས་དང་མཐོང་བས་ཐོབ། །ཅེས་པ་་་་་་་་་སློབ་པའི་འབྲས་གནས་ལ་སྦྱར་བ།་་་་་་་་ལྟར་རོ། །
ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། གང་སློབ་པ་་་་་་་་་ཕྱིར་འོང་མ་ཆད་ལ་མི་སྲིད་པས།་་

ཕྱིར་འོང་བ་རྣམ་པར་ཐར་བ་བརྒྱད་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བསམ་གཏན་དུ་བྱེད་
ནུས་ཤིང་ཁྱད་པར་འགོག་པ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གོ་ཞེས་པ་སྟེ།
འགོག་པ་ཐོབ་པའ་ཕྱིར་མི་འོང་། །ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བི ད་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། ། ྱེཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་གང་ཞེ་ན། ཟག་མེད་མི་ལྕོགས་མེད་པ་ཡིས། །ཐམས་
ཅད་ལས་ནི་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་གང་ཟག་པ་ཟད་པ་སྟེ། དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པས་རྣམ་པར་ཐར་བ་བརྒྱད་ལ་བསམ་གཏན་དུ་བྱེད་ནུས་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་གང་

ཟག་གོ །དེའང་མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱན་མེད་ཀྱང་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་
བའི་དགྲ་བཅོམ་པ་སྟེ། མ་ཁོལ་གྱིས།་་་་་་་་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་འབྲང་བ། བསམ་གཏན་
དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་ཀྱང་། །བདུད་ཀྱི་མིག་རས་རྩྭ་བཞིན་དུ། །སྲིད་པ་དག་ནི་ཟློག་པར་
བགྱིད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་གང་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་བས་གང་ཟག་པ་ཟད་པ་དང་། དངོས་གཞི་ཐོབ་
ཅིང་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པའང་སྤངས་པས་རྣམ་པར་ཐར་བ་བརྒྱད་ལ་བསམ་གཏན་
དུ་བྱེད་ནུས་ཤིང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱན་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གོ །དེ་དག་ཀྱང་། འགོག་ཐོབ་
གཉིས་ཀ་ལས་རྣམ་གྲོལ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་གཅིག་ཤོས་སོ། །ཞེས་བ་ལྟར་ཏེ། སྙོམས་

འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ནི་་་་་་་་་དབུས་མཐའི་ཊཱི་ཀར།་་་་་་་་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

386

བཤད་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། ཐེག་དམན་ལའང་དེ་དག་་་་་་་་་ཐམས་
ཅད་སྤང་བ་མེད་ཀྱང་།་་་་་་་་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་པ་ཡོད་དོ། །

ཟུང་བཞིའི་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་གནས་བཤད་པ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་ཟུང་བཞིའི་དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་དོན་དངོས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་
གནས་བཤད་པ་ལ། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་་་་་་་་་འདོད་
པའི་སྐྱོན་ལྔ་སྤངས་པའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་ནས།་་་་་་་་སྦྱོར་ལམ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པ་སྟན་གཅིག་ལ་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ནས་བཟུང་ནས། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་བ་ལམ་ལ་རྗེས་བཟོད་མན་ཆད་ལ་གནས་པ་སྟེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གོ །རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་གང་ཞེ་ན།
གང་མཐོང་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་
པ་སྟེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུན་ལ་ཞུགས་ཤིང་སོན་པ་འབྲས་བུ་དང་པོ་རྫོགས་པར་

ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གོ །
གཉིས་པ།་་་་་་་་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མིང་གཞན་བཤད་པ་ནི། འཕགས་དང་མཚམས་
མེད་བྱེད་པ་དག །རིམ་པ་ལྟར་་་་་་་་ཡངས་དག་ལོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
མཐོང་བའི་ལམ་ནི་ཡང་དག་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་གྱུར་པ་ལ་ཞུགས་
ཤིང་འགྲོ་བ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་པར་རྟོགས་པ་ཡང་མཐོང་
བའི་ལམ་དེ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་རྟེན་གྱི་དབང་གིས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ནི། མཐོང་ལམ་པ་ཐམས་
ཅད་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་ངེས་སམ་སྙམ་ན་མ་ངེས་ཏེ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་འབྲས་བུ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

387

གཉིས་ཀྱང་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྟོན་པ་སྟེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་

སྒོམ་ལམ་གྱི་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་གཅིག་ཀྱང་མ་སྤངས་པའམ། གཅིག་ནས་ལྔའི་བར་

སྤངས་ཀྱང་འདོད་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གང་
ཟག་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་གྱུར་བ་ལ་ཞུགས་ནས། སྔར་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་

བཅོ་ལྔ་མན་ཆད་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་འཇུག་པ་དང་། བཅུ་དྲུག་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །འགྲེལ་པར།་་་་་་་་སྔར་་་་་་་་་ཉན་སར་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། གསུམ་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་།
འདོད་ཆགས་དང་ཤས་ཆེར་བྲལ་བ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའོ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བས་བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་རྟོགས་ན། བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་རྟོགས་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱུན་ཞུགས་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ཆགས་དང་ཤས་ཆེར་བྲལ་བས་བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་རྟོགས་ན་བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་རྟོགས་མ་ཐག་ཏུ་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བས་བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་རྟོགས་ན་བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་རྟོགས་མ་ཐག་ཏུ་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ།།་་་་་་་་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་དྲུག་པ་སྤངས་པའམ། སྔ་
རབས་པ།་་་་་་་་དེར་མ་ཟད་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་སྤངས་པའང་ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་གྱུར་པ་ལ་
ཞུགས་ནས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་མི་སྡོད་པར། སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་མན་
ཆད་ལ་ཕྱིར་འོང་ལ་འཇུག་པ་དང་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་

གནས་པར་འགྱུར་རོ། །འགྲེལ་བར།་་་་་་་་སྔར་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་དགུ་ཅར་སྤངས་ནས་

འདོད་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའམ། སྔ་རབས་་་་་་་་པ་དེར་མ་ཟད་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་བར་གྱི་སྒོམ་སྤང་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྤངས་པ་ཡང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

388

རུང་། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་པ་ལ་ཞུགས་ནས་
མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་ལ་མི་སྡོད་པར། སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་
མན་ཆད་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་འཇུག་པ་དང་། བཅུ་དྲུག་པ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་

གནས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་དང་ཆ་མཐུན་པར་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་གནས་སུ་འགྱུར་བའང་སྲིད་དམ་སྙམ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ་སྔར་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་

གྱིས་སྲིད་རྩེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་བ།་་་་་་་་ལུང་དང་འགལ་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། གང་གི་ཚེ་འདིར་མཐོང་བས་
སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་ལུང་དུ། སྟོང་ཆེན་རབ་འཇོམས་ལས།་་་་་་་་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་

བརྟུལ་ཞུགས་དང་། །ཐེ་ཚོམ་དང་ནི་ཉོན་མོངས་གསུམ་པོ་དག །ཅིག་ཅར་སྤངས་པས་
འཕགས་པའི་བདེན་པ་མཐོང་། །ཞེས་པ་དང་། ཡུམ་དུ།་་་་་་་་གང་ཟག་འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་

བ་གསུམ་སྤངས་པས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་པ་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་

གཙོ་བོ་ཡིན་ལ་དེ་དངོས་སུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་ཕལ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
སྤངས་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་པོ་མཐོང་སྤང་གི་གཙོ་བོ་
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་ནི་ཕུང་པོ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་ནས་གནས་ལ་དགའ་ཞིང་ཐར་བར་འགྲོ་མི་འདོད་པས་སྡུག་བསྔལ་ལས་མི་འཕགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་
པ་དང་། ཅི་སྟེ་འཕགས་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ནི་ལམ་ངན་པ་ལ་
ཐར་བའི་ལམ་དུ་ཞེན་ནས་ལོག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ནི་
ལམ་བཟང་པོ་ལ་སོམ་ཉི་ཟ་བས་ཡང་དག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

389

པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲོ་མི་འདོད་དང་ལམ་ནོར་དང་། །ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དེ་སྙེད་ཅིག །ཐར་
བར་བགྲོད་པའི་གེགས་བྱེད་པ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
ཡང་འཇིག་ལྟ་ནི་ཤེས་བྱ་ཕུང་བོ་བདག་མེད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་ལ་བདག་དང་བདག་
གི་བར་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། མཆོག་འཛིན་ནི་ལྟ་བ་ངན་
པ་ལ་འདག་གྲོལ་ལ་སོགས་པར་ཡིད་ཆེས་ཤིང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ཐེ་
ཚོམ་ནི་གཉེན་པོ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ངེས་པར་མི་འཛིན་ཅིང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཐོང་སྤང་གི་གཙོ་བོར་འགྱུར་རོ། །

ཟུང་གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་བཤད་པ།

ཟུང་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་དུ་ཐོབ་པའི་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་
བཤད་ཟིན་ནས། འདི་རིམ་གྱིས་འཆད་པ་ལ། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་

འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་སྔར་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པའི་རྗེས་སུ་འཇིག་རྟེན་པའམ་འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་གང་རུང་ལ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་
མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྔ་པ་འབྲིང་པོའི་འབྲིང་པོ་སྤངས་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་

གང་ཟག་གོ་ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་པ་ལྔ་ཡི་བར་བཅོམ་པ། །གཉིས་པ་ལ་ནི་ཞུགས་པ་ཡིན། །

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་གང་ཟག་གང་ཞེ་ན། གང་སྒོམ་པའི་ལམ་གང་

ཡང་རུང་བ་ལ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་དྲུག་པ་
འབྲིང་པོའི་ཆུང་ངུ་སྤངས་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ་ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་པ་དྲུག་
པ་ཟད་གྱུར་པ། དེ་ནི་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

390

ཟུང་གསུམ་པ་བཤད་པ།

ཟུང་གསུམ་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དོན་དངོས་བསྟན་པ་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་
འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་འོང་ཐོབ་ནས་འཇིག་རྟེན་པའམ་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་གང་ཡང་རུང་བ་ལས་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སྒོམ་སྤང་

ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་བདུན་པ་ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ་དང་བརྒྱད་པ་ཆུང་ངུའི་འབྲིང་པོ་སྤངས་
བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ །
ཕྱིར་མི་འོང་བའི་གང་ཟག་གང་ཞེ་ན། གང་སྒོམ་པའི་ལམ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་

འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་དགུ་པ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའང་སྤངས་

པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ། །དེ་དག་ཀྱང་། ཉེས་ཆ་བདུན་
དང་བརྒྱད་ཟད་པ། །ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་། གསུམ་པ་ལ་ནི་ཞུགས་པ་ཡིན། །

དེ་དགུ་ཟད་པ་ཕྱིར་མི་འོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལུང་འགལ་སྤོང་བ་ནི། གང་གི་ཚེ་འདིར་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སྒོམ་

པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་
ལུང་དུ་སྔར་གྱི་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་དང་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གནོད་སེམས་ཏེ། ཡུམ་བརྒྱད་སྟོང་ལ་སོགས་པར།་་་་་་་་གང་ཟག་འདི་ནི་ཐ་མའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལྔ་

སྤངས་པས་ཕྱིར་མ་འོང་བ་ཞེས་ ིབྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་མ་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། མི་འགལ་

ིཏེ་ཀུན་སྦྱོར་ལྔ་བོ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ་དེ་དག་དངོས་སུ་བསྡུས་ནས་
བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་མཚོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་སྦྱོར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

391

ལྔ་པོ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཇིག་ལྟ་དང་མཆོག་འཛིན་དང་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་ནི་
འགྲོ་བ་ཐ་མ་ངན་སོང་གསུམ་ལས་མི་འདའ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་འདུན་
པ་དང་གནོད་སེམས་ནི་ཁམས་ཐ་མར་འདོད་ཁམས་ལས་མི་འདའ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་འདོད་ཁམས་ལས་མི་འདའ་ཞིང་། ཅི་སྟེ་འདས་ཀྱང་
དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ཟློག་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཉིས་ཀྱིས་འདོད་ལས་
མི་འདའ་ལ། །གསུམ་པོ་ཡིས་ནི་ཟློག་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཟུང་བཞི་པ་བཤད་པ།

ཟུང་བཞི་པ་ལའང་་་་་་་་་གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དོན་དངོས་བསྟན་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་ནས་སྲིད་པའི་རྩེ་མོའི་སྒོམ་

སྤང་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་པ་ཆུང་ངུའི་འབྲིང་པོ་མན་ཆད་སྤངས་པའི་ལམ་ལ་

གནས་པའི་གང་ཟག་གོ། །དེའང་། སྲིད་རྩེའི་ཆ་བརྒྱད་པར་ཟད་པ། དགྲ་བཅོམ་ཉིད་
ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉོན་མོངས་
པ་གཅིག་སྤངས་པ་ནས་མགོ་རྩོམ་པར་ཡང་བཤད་དོ། །དགྲ་བཅོམ་པ་གང་ཞེ་ན། གང་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་པའི་རྩེ་མོའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་
པ་དགུ་བ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའང་སྤངས་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་གནས་
ཤིང་ཟད་པ་ཐོབ་པ་དང་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དགུ་བའི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་ཡང་། །དེ་ནི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཡིན། །དེ་ཟད་ཐོབ་དང་ཟད་པ་ཤེས། །དེ་ཚེ་དེ་མི་སློབ་དགྲ་
བཅོམ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལུང་འགལ་སྤང་བ་ནི། གང་གི་ཚེ་འདི་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

392

མོངས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་བས་དགྲ་བཅོམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་
ལུང་དུ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་འགྲུབ་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ། གཟུགས་
དང་གཟུགས་མེད་ལས་སྐྱེས་པའི། །འདོད་ཆགས་གཉིད་རྒོད་ང་རྒྱལ་རྨོངས། །ཞེས་པ་
ལྔ་སྤངས་པས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱའི་ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། མི་
འགལ་ཏེ། ལྔ་པོ་དེ་དག་དགྲ་བཅོམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ་དེ་དངོས་སུ་བསྡུས་ནས་
བསྟན་པས་ཕལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤངས་པར་ཤུགས་ལས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ལ་ཅིའི་ཕྱིར་གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་བོ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གོང་མའི་འདོད་ཆགས་དག་ནི་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། རྒོད་པས་སྲེད་པ་དང་།
ང་རྒྱལ་གྱིས་ང་རྒྱལ་བ་དང་། མ་རིག་པས་ཐེ་ཚོམ་ཤས་ཆེ་བའི་བསམ་གཏན་པ་ཉིད་དུ་

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་གསུམ་ནི་གོང་མ་དག་ལས་གོང་དུ་ཡོངས་སུ་
མི་གཏོང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟུང་བཞི་པོ་དེར་འབྲས་བུས་ཕྱེ་བ་ཐམས་ཅད་འདུ་
ཞིང་། རིམ་གྱིས་ཞུགས་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་ཡང་རང་རང་གི་སྔ་མའི་འབྲས་གནས་སུ་འདུ་
བས་བསྡུ་ན་ལྔ་ཉིད་དེ། ཉན་སར་ཡང་། བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་ཞུགས་
པ་རྫས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཁྱད་པར་ལའང་བཞི་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་

པར་ལ་རེ་ལྟར་ཐོགས་ན་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་

བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དབང་བོ་རྟུལ་པོ། སྔར་སྒོམ་སྤང་གཅིག་ཀྱང་མ་ཟད་པ་ཉིད་

འདོད་པའི་ལྷ་དང་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ།་་་་་་་་མི་འཁྲུག་པའི་ཞིང་བཀོད་ལས། རྒྱུན་
དུ་ཞུགས་པ་དེ་ནི་རེ་ལྟར་ཐོགས་ན་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལུས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་

བུ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།་་་་་་་་ལྷ་ནས་མིར་སྐྱེ་ཞིང་མི་ནས་ལྷར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་ལན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

393

བདུན་ཡན་མན་དུ་སྲིད་པའི་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་བྱས་ནས་གང་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་
ཉིང་མཚམས་མི་སྦྱོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་ཅིང་།

དེའང་སྔར་ལྷའི་ནང་དུ་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་ན་ལྷའི་ནང་དང་། མིའི་ནང་དུ་ཐོབ་ན་མིའི་ནང་

དུ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འབྲས་གནས་སྒོམ་སྤང་བྱ་མ་ཟད། །རེ་ལྟར་ཐོགས་ན་ལན་
བདུན་པར། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཅི་སྟེ་རིང་ཡང་དེའི་ཁོངས་སུ་འགྲུབ་པས་རེ་ལྟར་ཐོགས་
ན་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་བས་རིང་བ་མི་འགྲོ་བས་སྦྲུལ་གོམ་པ་བདུན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་

ནོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ།་་་་་་་་ཁ་ཅིག་ནི་ལྷ་དང་མི་དང་དེ་དག་གི་བར་དོ་བདུན་བདུན་ཏེ་སྲིད་པ་
ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་ལེན་ཡང་བདུན་ཚན་དུ་ཆོས་མཐུན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་སྡོང་ལ་འདབ་མ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཡལ་ག་རེ་རེ་ལ་བདུན་བདུན་ཡོད་པས་ཤིང་

འདབ་མ་བདུན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་སྨྲ་བའོ། །རིགས་ནས་རིགས་སུ་

སྐྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཏེ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་བུ་ལ་རིམ་

གྱིས་འཇུག་ཅིང་། འདོད་པའི་ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས་སུའམ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་རིགས་
ནས་རིགས་སུ་སོང་ཞིང་སྐྱེ་བ་བླངས་ནས་སྲིད་པ་ལན་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་བར་བྱས་
ཏེ་གང་སྡུག་བསྔལ་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་མ་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ། རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཞི་ལས་གྲོལ་བ། །ཚེ་གཉིས་གསུམ་དུ་རིགས་ནས་རིགས། །ཞེས་འདོད་
པའི་སྒོམ་སྤང་གསུམ་མམ་བཞི་སྤངས་པ་དེ་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་གཉིས་སམ་

གསུམ་ལེན་པར་ཡང་འདོད་དོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ནི། བར་ཆད་གཅིག་པ་གང་ཞེ་ན།
ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་ཉིད་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་བདུན་ནམ་

བརྒྱད་སྤངས་ཏེ་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་བུ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་ཅིང་། ཕྱི་མ་ལ་འདོད་པའི་ལྷ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

394

རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེ་བ་གཅིག་བླངས་ནས་གང་སྡུག་བསྔལ་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་མ་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ལ་ཉོན་མོངས་པ་གཅིག་
གིས་བར་ཆོད་པས་སམ། དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་ལ་ཚེ་གཅིག་གིས་བར་ཆོད་པས་ན་བར་
ཆད་གཅིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཕྱིར་མ་འོང་གི་ཁྱད་པར་ལ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལྔའི་ི་་་་་་་་དང་པོ་་་་་་་་བར་
མ་དོར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཁམས་སུ་ཕྱིར་མི་འོང་བ་དེ་
ཉིད་གཟུགས་ཁམས་སུའང་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཉོན་མོངས་པའི་ཤུགས་

ཀྱིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི་སྤངས་པས་མི་སྐྱེ་ལ། གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་མངོན་པར་
འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ཙམ་ནི་ལྷག་མར་ལུས་ཤིང་

མ་སྤངས་པ་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཁམས་གང་རུང་གི་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་

མངོན་པར་འགྲུབ་པ་ན་དེ་མ་ཐག་གང་སྔོན་གོམས་པའི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྡུག་
བསྔལ་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་མ་ཐོབ་པ་མྱུར་བར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། བར་མ་དོའི་
སྲིད་པ་མངོན་པར་གྲུབ་པ་ལ་རེ་ཞིག་འདུག་ནས་སྐྱེ་བའི་སྲིད་པར་འགྲོ་བར་བྱའོ་སྙམ་
དུ་མི་སེམས་པ་ཙམ་ཉིད་ནི་གང་སྔོན་གོམས་པའི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་ཐོབ་པ་མྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། རིང་དུ་འདུག་ཅིང་སྐྱེ་
བའི་སྲིད་པར་འགྲོ་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་མངོན་པར་བསམས་ནས་སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་ལ་གཞོལ་
ཞིང་མངོན་པར་འཇུག་སྟེ། འོན་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཙམ་ཉིད་ན་གང་སྔོན་
གོམས་པའི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་ཐོབ་པ་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་

མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་གསུམ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་་་་་་་་་བར་དོ་གསུམ་དང་གཞན་བཞི་སྟེ།་་་་་་་་འགྲོ་

བ་བདུན་གྱི་མདོར། ཞོགས་མེའི་མེ་སྟག་གནམ་དུ་ཡར་མ་ཐག་འཆི་བ་དང་། ལྕགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

395

བསྲེགས་བརྡུངས་པའི་ཟེགས་མ་ཡར་ནས་ལྡོག་ཁར་འཆི་བ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་ཚྭ་ཚྭ་ཡར་
ནས་ས་ལ་མ་ལྷུང་ཙམ་འཆི་བའི་དཔེ་གསུམ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སྐྱེས་ནས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་གང་ཞེ་ན། ཕྱིར་མི་འོང་གང་
གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་དང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་གཉིས་ཀར་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་མ་སྤངས་པ། དེའི་
དབང་གིས་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིས་གང་ཡང་རུང་བ་རྣམས་སུ་སྐྱེས་པ་ཙམ་
ཉིད་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་གང་སྔོན་གོམས་པའི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་གང་ཞེ་ན། ཕྱིར་མི་འོང་གང་གཟུགས་ཁམས་གང་རུང་དུ་སྐྱེས་ནས་ཅུང་ཟད་ལོན་པ་ན་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་འབད་རྩོལ་མེད་པར་སྔོན་གོམས་པ་ལས་ངང་གིས་འབྱུང་བའི་ལམ་

མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའོ། །
བཞི་པ།་་་་་་་་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་
གང་ཞེ་ན། ཕྱིར་མ་འོང་གང་གཟུགས་ཁམས་གང་རུང་དུ་སྐིས་ནས་རྱེ ང་དུ་ལོན་པ་ན་རང་གི་ངང་གིས་མི་འབྱུང་བར། བསྒྲིམས་ཏེ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་འབད་རྩོལ་དང་བཅས་
པས་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའོ། །ལྔ་པ།་་་་་་་་གོང་དུ་འཕོ་བ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་འོག་མིན་དུ་འགྲོ་བ་ནི།

བསམ་གཏན་གྱི་རྣམ་པ་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་ལ་རོ་མྱང་མང་བར་བྱེད་ཅིང་ལྷག་མཐོང་
ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཚངས་རིས་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་

གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིས་བཅུ་དྲུག་པོ་རྣམས་སུ་ས་ནས་སར་ལན་རེ་རེ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཞིང་། མཐར་སྤེལ་མར་བསྒོམས་པས་བཅུ་བདུན་པ་འོག་མིན་གྱི་བར་དུ་ཞུགས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

396

ནས་དེར་ལམ་ལྷག་མ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་མྱང་འདས་ཐོབ་པའོ། །མཛོད་དུ་ནི་འདི་ནས་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ནས་འོག་མིན་དུ་འགྲོ་བ་འཕར་བ་དང་། འདི་ནས་

ཚངས་རིས་དང་དེ་ནས་གནས་གཙང་མའི་འོག་མ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ནས་འོག་མིན་དུ་
འགྲོ་བ་ཕྱེད་དུ་འཕར་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། ས་དང་སར་སྐྱེ་བའང་
ལྟ་བའི་གནས་ཡིན་ཞིང་གཙོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཟད་པས་ཚངས་ཆེན་དུ་མི་སྐྱེ་བར་བཞེད་དོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་འགྲོ་བ་ནི། ཞི་གནས་ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་མི་
འོང་ལ་ལ་ནི་སྤེལ་མར་མ་བསྒོམས་པས་གནས་གཙང་མར་མི་སྐྱེ་ལ། གཞན་སྔར་བཞིན་

ས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་ཞིང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་དུའང་སྐྱེས་ཏེ་མཐར་སྲིད་པའི་

རྩེ་མོའི་བར་དུ་སོང་ནས། དེར་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་། དེ་འཕར་ཕྱེད་འཕར་ཐམས་ཅད་དུ། །འཆི་འཕོ་

གཞན་སྲིད་རྩེ་མོར་འགྲོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ལྔར་བསྟན་པ་ནི་
རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྡུས་པ་སྟེ། རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས། མཛོད་འགྲེལ་ལྟར།་་་་་་་་དབང་པོ་
དང་ཆགས་བྲལ་གྱི་རིམ་པ་དང་གནས་གཞན་ལ་སོགས་པས་ཕྱེ་ན་ཤིན་ཏུ་མང་པོར་ཡང་
འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་སྤེལ་མ་རྒྱུ་འབྲས་བཤད་པ་ནི། དང་པོར་བཞི་བ་སྤེལ་བར་བྱེད། །
སྐད་ཅིག་མ་ནི་བསྲེས་པས་འགྲུབ། །སྐྱེ་དང་གནས་པར་བྱ་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་པས་
ནི་འཇིག་ཕྱིར་ཡང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱིར་མི་འོང་དབང་རྣོན་གནས་གཙང་བར་སྐྱེ་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། དབང་རྟུལ་ཉོན་
མོངས་པས་འཇིགས་ནས་ཐག་བསྲིང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ལས་
སུ་རུང་ཞིང་ལམ་སླ་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་བཞི་བ་ཉིད་དང་པོར་རྒྱུན་དང་ལྡན་པ་སྤེལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

397

ཞིང་། རིམ་གྱིས་རྒྱུན་ཕྲི་ནས་སྐད་ཅིག་མ་སྤེལ་པ་ཐོག་མར་མའི་ནང་དུ་སྒོམ་ལ་ཕྱིས་
ཉམས་ན་གཟུགས་ཁམས་སུའང་སྒོམ་པར་འདོད་མོད། དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་སྤེལ་བ་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་པས་མི་ནུས་པས་རྒྱུན་ཆགས་སྤེལ་བར་
བཞེད་དོ། །དེའང་དང་པོ་ཟག་མེད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་དེ་ནས་ཟག་བཅས་ལ་
སྙོམས་པར་འཇུག་ལ་མཐར་ཟག་མེད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤེལ་མར་
སྒོམ་པ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ཉིད་ཆུང་ངུ་སུམ་སྤེལ་དུ་ཡོངས་སུ་སྒོམ་པ་དང་། དེ་ལྟ་
བུ་ལན་གཉིས་ཀྱིས་འབྲིང་པོ་དྲུག་སྤེལ་དུ་ཡོངས་སུ་སྒོམ་པ་དང་། ལན་གསུམ་གྱིས་ཆེན་པོ་དགུ་སྤེལ་དུ་ཡོངས་སུ་སྒོམ་པ་དང་། ལན་བཞིས་ཆེས་ཆེར་བཅུ་གཉིས་སྤེལ་དུ་ཡོངས་
སུ་སྒོམ་པ་དང་། ལན་ལྔས་ཤིན་དུ་ཆེས་ཆེར་བཅོ་ལྔ་སྤེལ་དུ་ཡོངས་སུ་སྒོམ་རྣམས་ནི་

རྒྱུན་ཡིན་ལ། འབྲས་བུ། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔ་ཡི་ཕྱིར། །གནས་གཙང་སྐྱེ་བ་ལྔ་ཁོ་ན། ཞེས་
པ་ལྟར་ཆུང་ངུས་མི་ཆེ་བ་དང་། འབྲིང་གིས་མི་གདུང་བ་དང་། ཆེན་པོས་གྱ་ནོམ་སྣང་བ་
དང་། ཆེས་ཆེ་བས་ཤིན་ཏུ་མཐོང་དང་ཤིན་ཏུ་ཆེས་ཆེ་བས་འོག་མིན་ཏེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་མ་འདྲེས་པ་གནས་གཙང་མའི་ལྷ་རྣམས་སུ་སྐྱེའོ། །དེ་ལྟར་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་རྗེས་
སུ། གཞན་ནི་གཟུགས་མེད་འགྲོ་རྣམ་བཞི། །ཞེས་ཕྱིར་མི་འོང་འདོད་པ་ན་གཟུགས་
མེད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བར་དོ་མེད་པས་སྐྱེས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་འདུ་བྱེད་ཡོད་མེད་དང་། སྲིད་རྩེ་མ་གཏོགས་པ་ལ་གོང་དུ་འཕོ་བ་སྟེ་བཞི་བཞི་ཡང་གསུངས་ཤིང་།
གཞན་ནི་འདི་ལ་མྱ་ངན་འདའ། །ཞེས་འདོད་པར་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་

ཐར་ཐོབ་པའང་གསུངས་ལ། དེའི་བྱེ་བྲག་འདོད་ཁམས་སུ་ཚེ་གཉིས་པར་འཕོས་པའང་
རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་མྱང་འདས་ཐོབ་ཅིང་ཁམས་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བར་བཤད་དེ། འདོད་པར་
ཚེ་ཡོངས་གྱུར་པས་འཕགས། །ཁམས་གཞན་དུ་ནི་འགྲོ་བ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

398

དགྲ་བཅོམ་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ལ། །དགྲ་བཅོམ་དྲུག་འདོད་དེ་དག་ལས། །ལྔ་
ནི་དད་པས་མོས་ལས་སྐྱེས། །དེ་དག་རྣམ་གྲོལ་དུས་དང་སྦྱོར། །མི་གཡོའི་ཆོས་ཅན་མི་
གཡོ་བ། །དེ་ཕྱིར་དེ་དུས་མི་སྦྱོར་དེས། །དེ་ནི་མཐོང་ཐོབ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་པོ་ལྔ་ནི་་་་་་་་་རྒྱུ་་་་་་་་དད་པས་མོས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་ནས་ཀྱང་།་་་་་་་་ཡོ་བྱད་
དང་ནད་མེད་པ་དང་ཡུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་པའམ་ཉམས་སྲིད་པས་དུས་དང་སྦྱོར་བ་

ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དྲུག་པ་ནི་་་་་་་་་རྒྱུ་་་་་་་་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་
པ་ནི།་་་་་་་་འདོད་རྒུར་ཏིང་ངེ་འཛིན་འགྲུབ་པའམ། ཉམས་པ་མི་སྲིད་པས་དུས་དང་མི་སྦྱོར་

བ་ཞེས་བྱའོ། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ཉེར་སྤྱད་ལས། །ཡོངས་ཉམས་རྣམ་པ་གསུམ་ཞེས་བྱ། །སྟོན་པ་ཐ་མ་མ་གཡོ་ལ། །བར་པའང་གཞན་ལ་རྣམ་གསུམ་མོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྤྱིར་ཉམས་ ིཔ་ལས་ཕྱེ་ན་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ཐོབ་ཟིན་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་། ཐོབ་པར་བྱ་བ་མ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་། ཐོབ་ཀྱང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་ཉེར་སྤྱད་ལས་ཉམས་པ་སྟེ་
གསུམ་ལས། སྟོན་པ་ལ་ཐ་མ་དང་། མི་གཡོ་བ་ལ་བར་པ་དང་ཐ་མ་གཉིས་དང་། གཞན་

རྣམས་ལ་གསུམ་ཀའང་ཡོད་པར་འདོད་ལ། འབྲས་ལས་ཉམས་ལས་འཆི་བ་མེད། །བྱ་
བ་མ་ཡིན་དེ་མི་བྱེད། །ཅེས་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པའང་དེ་སོར་མ་ཆུད་པར་མི་འཆི་ཞིང་།
ཉམས་ཀྱང་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པར་ཡང་འདོད་མོད། མདོ་ལས།
འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལེགས་པར་སྤངས་པའོ་ཞེས་པ་དང་། སློབ་པ་ལ་བག་ཡོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས། སློབ་པ་ལ་ཉམས་པ་སྲིད་ཀྱི་
དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་ལ། ཉམས་པར་གསུངས་པ་ནི་བསམ་

གཏན་དངོས་གཞིའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་ལས་ཉམས་
པར་འགྱུར་བ་སྟེ། རྙེད་དང་བཀུར་སྟིས་དབྱེན་སྤྱོད་པས་དབང་པོ་ཉམས་པ་སྲིད་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

399

ཕྱིར་རོ། །ཉམས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལྔ་ནི་་་་་་་་་རྒྱལ་བོའི་སྲས་ཀྱིས་མདོ་དྲངས་པ་ལྟར།་་་་་་་་ལས་ཀྱི་
མཐའ་ལ་ཞུགས་པ་དང་སྨྲ་བ་ལ་ཞུགས་པ་དང་རྩོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། རིང་དུ་རྒྱུ་བས་
དུབ་པ་དང་ནད་ཡུན་རིང་པོས་ཐེབས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ནི་དྲན་པ་དང་
ཤེས་བཞིན་གྱིས་སེམས་རྗེས་སུ་སྲུང་བར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་དགྲ་བཅོམ་པ་གང་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིའི་དབང་གིས་མྱོས་ཀྱང་རུང་མ་མྱོས་ཀྱང་རུང་། རང་གིས་རང་གསོད་ཀྱང་རུང་
མི་གསོད་ཀྱང་རུང་སྟེ། གང་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་་་་་་་་་འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལས་མི་ཉམས་ཀྱང་།་་་་་་་་འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞི་ཐོབ་པ་ལས་ཅིས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་སྐལ་བ་ཅན་ནོ། །བདག་
གསོད་པའི་ཆོས་ཅན་གང་ཞེ་ན། དགྲ་བཅོམ་པ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ཉིད་རྙེད་པ་དང་བཀུར་
སྟིས་མྱོས་ཀྱང་རུང་མ་མྱོས་ཀྱང་རུང་། རང་གིས་རང་མི་གསོད་ན་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་དེ་
ཉིད་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་བསམ་གཏན་དངོས་གཞིའི་སེམས་སྔར་ཐོབ་པ་ལས་ཕྱིས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་སྐལ་བ་ཅན་ཡིན་པས་གསོད་ནུས་ན་ཉམས་པའི་སྐལ་
བ་ཅན་མ་ཡིན་པས་མ་ཉམས་པའི་གོང་དུ་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའོ། །་་་་་་་་ཚེ་
དང་ལྡན་པ་གནག་ཚོགས་ཅན་སློབ་པར་གྱུར་པ་ཡང་ཡང་ཉམས་ནས་ལྕེབས་པ་ན་འཆི་ཁ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་ནི་
སློབ་པ་བདག་གསོད་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་བདག་གསོད་པའི་ཆོས་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
རྗེས་སུ་སྲུང་བའི་ཆོས་ཅན་གང་ཞེ་ན། གང་དགྲ་བཅོམ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ཉིད་རྙེད་
པ་དང་བཀུར་སྟིས་དབྱེན་སྤྱོད་པས་མྱོས་ན། མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་བདེ་བར་
གནས་པ་བསམ་གཏན་དངོས་གཞིའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྔར་ཐོབ་ཅིང་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པ་
ལས་ཕྱིས་ཡོངས་སུ་ཉམས་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་ཡིན་ལ། དྲན་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

400

དང་ཤེས་བཞིན་གྱི་བཟུང་སྟེ་མ་མྱོས་ན་ཉམས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཉམས་སུ་

དོགས་ནས་རང་གི་སེམས་རྗེས་སུ་སྲུང་བར་བྱེད་པའོ། །གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པ་

གང་ཞེ་ན། དགྲ་བཅོམ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིའི་དབང་གིས་མྱོས་ཀྱང་
རུང་མ་མྱོས་ཀྱང་རུང་། མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་སྐལ་བ་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ཤེས་
རབ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་རྟུལ་བོ་ལས་རྣོན་པོར་སྦྱོང་བའི་སྐལ་བ་ཅན་ཡང་མ་
ཡིན་པས་གཞི་དེ་ལས་གོང་འོག་ཏུ་མི་འཕོ་བའི་གང་ཟག་གོ །རབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་འོས་

སུ་གྱུར་པ་གང་ཞེ་ན། གང་དགྲ་བཅོམ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་རྙེད་བཀུར་གྱིས་མྱོས་ཀྱང་རུང་མ་མྱོས་ཀྱང་རུང་། མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་སྐལ་པ་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་ལ། འབད་རྩོལ་གྱིས་
དབང་པོ་རྣམས་རྟུལ་པོ་ལས་རྣོན་པོར་སྦྱོང་ཞིང་སྦྱངས་པ་ལས་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་མི་གཡོ་
བའི་ཆོས་ཅན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་སྐལ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གོ། མི་འཁྲུགས་
པའི་ཆོས་ཅན་གང་ཞེ་ན། དགྲ་བཅོམ་པ་གང་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔ་རྣོན་པོར་གྱུར་པ་སྟེ། དེས་ན་དབང་བོ་སྦྱང་མི་དགོས་ཤིང་། རྙེད་པ་དང་
བཀུར་སྟིའི་དབང་གིས་མྱོས་ཀྱང་རུང་མ་མྱོས་ཀྱང་རུང་། མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་

བདེ་བར་གནས་པ་བསམ་གཏན་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་པ་ལས་ནམ་ཡང་མི་གཡོ་
ཞིང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་སྐལ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

401

ཁམས་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་དགུ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ།
དྲུག་པ།་་་་་་་་ཁམས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ཁམས་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་
དགུ་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་ནི། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་པོ་གང་ཞེ་ན། གང་འདོད་
པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཞེས་པས་གོང་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེས་པ་སེལ་ལ། འཕགས་
པའི་ཆོས་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ནི་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གོ་ཞེས་པས་འཕགས་པ་
ཡིན་པ་བསལ་ནས་བྱིས་པར་མཚོན་ཏེ་རང་རང་གི་ལས་སོ་སོའི་དབང་གིས་གནས་ཐ་

དད་དུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་སོ། །འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སློབ་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་པའི་ཁམས་

སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཅེས་པས་གོང་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེས་པས་སེལ་ཏེ། འཕགས་པའི་ཆོས་
རྣམས་ཐོབ་ཅེས་པས་བྱིས་པ་ཡིན་པ་སེལ་ལ། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་

གང་ཟག་གོ་ཞེས་པས་མི་སློབ་པའང་བསལ་ནས་འཕགས་པ་སློབ་པར་མཚོན་ནོ། །འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་མི་སློབ་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཅེས་
པའི་གོང་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེས་པ་སེལ་ཏེ། འཕགས་པར་འཇོག་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་ཅེས་
པས་སོ་སོར་སྐྱེ་བོ་ཡིན་པ་ལ་སེལ་ལ། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལྷག་མ་མེད་པའི་གང་ཟག་གོ། །
ཞེས་པའི་སློབ་པའང་བསལ་ནས་མི་སློབ་པར་མཚོན་ནོ། །འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་གང་
ཟག་གསུམ་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བར། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་སྤྱོད་པའི་སོ་སོ་

སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པ་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་གསུམ་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་

ན་སྤྱོད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པ་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་གསུམ་ལ་ཡང་མཚན་
ཉིད་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་བལྟ་བར་བྱའོ། །འདོད་གཟུགས་ཀྱི་གང་ཟག་བཞི་ཁྱད་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

402

དུ་བཤད་པ་ལ་། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་དང་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གང་ཞེ་ན། གང་མཐུའི་ཁྱད་པར་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་
བྱ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པ་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་བསམ་

གཏན་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སེམས་ཐོབ་པའི་བདེ་བས་གནས་ཤིང་དེ་ལས་མཉམ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་མང་བོ་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ཕྱིར་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་གང་
ཡང་རུང་བ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གང་ཟག་གོ །འདོད་པ་ན་སྤྱོད་
པའི་རང་སངས་རྒྱས་གང་ཞེ་ན། གང་སྔོན་སྨོན་ལམ་བཏབ་པའི་དབང་གིས་རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་རྣམས་འབྱུང་བ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཁམས་

སུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཏེ། གཞན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་
ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གོ །དབུ་མ་སྙིང་པོར། ཆོས་རྣམས་བསལ་དང་གཞག་
མེད་ཕྱིར། །ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ། །གང་ཕྱིར་དེ་ནི་གཤེགས་གྱུར་པ། །དེ་ཕྱིར་དེ་
ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་པ་གཉིས་ལྡན་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་དེའི་ངང་དུ་གཤེགས་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་གསུངས་པ།

སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གང་ཟགསྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གང་ཟག་གང་ཞེ་ན། གང་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་གནས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

403

མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་བཤད་པ།

བདུད་ལས་རྒྱལ་བའི་བར་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་མཛད་པ་དགུ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་

པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་བར་རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་
གསུམ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་

ཐམས་ཅད་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡང་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་

སྟོན་པའ་གང་ཟག་གོ། །དེ་དག་ ིཀྱང་རྒྱུད་བླ་མར། དགའ་ལྡན་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། །
ལྷུམས་སུ་འཇུག་དང་བལྟམས་པ་དང་། །བཟོ་ཡི་གནས་ལ་མཁས་པ་དང་། །བཙུན་མོའི་འཁོར་དགྱེས་རོལ་བ་དང་། །ངེས་འབྱུང་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། །བྱང་ཆུང་སྙིང་པོར་

གཤེགས་པ་དང་། །བདུད་སྡེ་འཇོམས་དང་རྫོགས་པར་ནི། །བྱང་ཆུབ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསར། །མྱང་ངན་འདས་པར་གཤེགས་མཛད་རྣམས། །ཡོངས་སུ་མ་དག་ཞྐོང་རྣམས་སུ། །

ིསྲིད་པ་ཇི་སྲིད་གནས་པར་སྟོན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་མཚོན་
ན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས་དགའ་ལྡན་པའི་ལྷའི་བུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བར་འཁྲུངས་ནས་ལྷའི་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྨིན་ཅིང་གྲོལ་བར་མཛད་དེ། འཛམ་བུ་གླིང་

པ་ཐམས་ཅད་གདུལ་བའི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་རིན་པོ་ཆེའི་ཅོད་པན་བྱམས་པ་ལ་གནང་
ནས་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐུར་ཞིང་། ལྷ་རྣམས་ལ་ཁོ་བོ་མི་རྣམས་གདུལ་བའི་ཕྱིར་འགྲོ་
སྟེ་ཁྱེད་རྣམས་ལ་མ་ཕམ་པ་ཆོས་ ི སྟོན་པར་འགྱུར་གྱིས་བག་ཡོད་པར་གྱིས་ལ། འཛམ་བུའ་ིགླིང་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ན་ཡང་མཉན་པའི་ཆེད་དུ་ཤོག་ཅིག །ཅེས་གསུངས་ནས་
རིམ་གྱིས་བྱོན་པ་ལྟ་བུ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་་་་་་་་་གཅིག་་་་་་་་དང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

404

དེ་ནས་སྤྲུལ་པའི་ལུས་ལེན་པའི་ཚུལ་བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་བྱེད་ལས་འབྱུང་བ་དང་
མཐུན་པར་གླང་པོ་ཆེ་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ་མཆེ་བ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་རྒྱབ་གསེར་གྱི་དྲ་བས་གཡོགས་པ་ཞིག་ཏུ་སྤྲུལ་ཏེ། ཡུམ་གསོ་སྦྱོང་ལ་གནས་པའི་གློ་གཡས་པ་ནས་དགེ་བའི་
ལྟས་བསམ་གྱིས་མ་ཁྱབ་པ་དང་བཅས་པས་ཞུགས་ཤི ང་། ལྷུམས་དེ་ཡང་རི ན་པོ་ཆེ་བཀོད་ ིཔ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞལ་མེད་ཁང་ཆེན་པོར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་ཟླ་བ་བཅུའི་བར་དུ་

བདེ་བའི་ངང་ལ་བཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ལྷུམས་སུ་འཇུག་པའི་མཛད་པ་་་་་་་་་གཉིས་་་་་་་་དང་། དེ་
ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོའི་སྐྱེད་མོས་ཚལ་རྣམས་སུ་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཁ་
འབུས་པ་དང་གཏེར་ཆེན་པོ་ཉི་ཁྲི་ཡང་ཁ་བྱེ་བ་དང་། མཛོད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་ལས་
ཀྱང་རིན་པོ་ཆེའི་མྱུ་གུ་འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལྟས་བཟང་པོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་

བྱུང་ཞིང་བཙའ་བའི་དུས་ལ་བབ་པ་ན། ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་མོ་ལུམྦི་ནཱིའི་ཚལ་ལེགས་
པར་བརྒྱན་པའི་ནང་དུ་གཤེགས་པ་ན་ཤིང་ལྗོན་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་བྱས་པའི་ཡལ་ག་ནས་

བཟུང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐུ་ནོར་བུ་ལྟར་དྭངས་ཤིང་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་མཛེས་པ་རྒྱན་དང་ན་བཟའ་དང་བཅས་པ་ཡུམ་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་གློ་གཡས་པ་

ནས་འཁྲུངས་པ་ལ། ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་ལྷའི་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་
པས་མཆོད་ཅིང་ཕྱོགས་དྲུག་ཏུ་གོམ་པ་བདུན་བདུན་པོར་བ་ལས་པད་མ་འདབ་མ་སྟོང་
དང་ལྡན་པ་ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་ཙམ་རེ་རེ་ཡང་བྱུང་ཞིང་། ང་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་མཆོག་གོ་
ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་སེང་གེའི་སྒྲ་བསྒྲག་པ་ཡང་མཛད་དེ་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་

བྲམ་ཟེས་མཚན་བཟང་པོ་ཡང་ལུང་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་ལྷུམས་ནས་བལྟམས་པའི་མཛད་པ་་་གསུམ་་་་་་་་དང་། དེ་ནས་ཡིག་ཤིང་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེས་སྤྲས་པ་གསེར་གྱི་ཡང་མིག་ཅན་

ཐོགས་ཏེ་བྱིས་པ་ཀུན་གྱི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཡི་གེའི་གྲར་བྱིན་ནས་ཨཱ་ལི་དང་ཀཱ་ལི་རྣམས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

405

ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཞིང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་མིང་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པའི་ཡེ་གེའི་
རིགས་མཐའ་ཡས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པས་བྱིས་པ་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡང་སྨིན་པར་
མཛད་ལ། རྩིས་པ་ཤཱཀྱ་སྲིད་སྒྲུབ་ཀྱི་དྲུང་དུ་བྱོན་ནས་རྩིས་དང་ཤྭོ་དགོད་པ་དང་འཕོང་
དང་གྱད་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་བསླབ་པའི་གནས་རྣམས་ལ་
ཡང་སློབ་པར་མཛད་ཅིང་སློབ་དཔོན་ལས་ལྷག་པའི་གོ་འཕང་བརྙེས་པས་སྐྱེ་རྒུ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བར་མཛད་པ་ལྟ་བུ་བཟོའི་གནས་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ་་་་བཞི་་་་དང་།
དེ་ནས་དགུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་ལོན་པ་ན་རྒྱལ་པོའི་གདུང་བརྒྱུད་མི་འཆད་པའི་དོན་དུ་ཡོན་
ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་བཙུན་མོ་རྣམས་བཞེས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་།
དེ་དག་གི་ཕ་ཤཱཀྱ་ལག་ན་བེ་ཅོན་ལ་སོགས་པས་གང་སྒྱུ་རྩལ་མཁས་པ་དེ་ལ་སྦྱིན་པར་བྱའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལྷ་སྦྱིན་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་བོས་ཐོས་ནས། ཡི་གེ་དང་རྩིས་དང་
གྱད་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་དང་བོང་དང་མཆོངས་དང་རྐྱལ་དང་འཕོང་གི་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་
པའི་སྒྱུ་རྩལ་ཐམས་ཅད་ལ་འགྲན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། ས་འཚོ་མ་དང་གྲགས་འཛིན་མ་དང་ལེགས་སྐྱེས་མ་དང་རི་དྭགས་འཛིན་མ་རྣམས་འཁོར་
ཉི་ཁྲི་ཉི་ཁྲི་དང་བཅས་པ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་བཙུན་མོའི་འཁོར་དང་དགྱེས་པར་རོལ་བའི་མཛད་པ་་་་་་་་་ལྔ་་་་་་་་དང་། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དུས་ལས་
མི་འདའ་ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུལ་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་དག་གིས་བྱིན་
གྱིས་བརླབས་པའི་རོལ་མོ་རྣམས་ལས་སྔོན་གྱི་དམ་བཅས་པ་དྲན་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པ་ཡང་ཡང་བྱུང་ནས་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་བཞེད་པ་ལ། ཡབ་ཀྱིས་སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་འདོད་ཡོན་ལ་རྩེར་བཏང་བའི་ལམ་དུ་རྒས་པ་དང་ན་བ་དང་ཤི་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་གཟིགས་
ཤིང་དགེ་སྦྱོང་གི་ཡོན་ཏན་ཡང་གཟིགས་ནས། ཡབ་ལ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་ཞུས་པས་མ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

406

གནང་བར་ཁང་བཟང་ཟབ་མོར་བཅུག་སྟེ་ཕྱོགས་བཞི་ནས་ཤཱཀྱ་ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱས་སྲུང་
ཞིང་གནས་པ་ལས། ཞག་བདུན་འདས་པའི་ནམ་ཕྱེད་ན་ལྷའི་མཐུས་མི་རྣམས་གཉིད་

མཐུག་པོར་གྱུར་པ་དང་ཡབ་ལ་ཞུས་ཤིང་གནང་སྟེ། འདུན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་རྟའི་རྒྱལ་

པོ་ལ་ཆིབས་ནས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ལྷའི་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པས་མཆོད་བཞིན་པས་བར་སྣང་ལ་མཆོད་རྟེན་རྣམ་དག་གི་དྲུང་དུ་བྱོན་ཏེ་རྟ་མཆོག་རྒྱན་
དང་བཅས་པ་འདུན་པ་ལ་ཟློག་ཅིང་། རལ་གྲི་ཨུཏྤལ་མཐིང་ག་ལྟ་བུས་ཉིད་ཀྱི་དབུ་སྐྲ་
ཉིད་ཀྱིས་བཞར་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲུལ་བའི་རྔོན་པས་ན་བཟའ་ངུར་སྨྲིག་ཕུལ་བ་ཡང་
བླངས་ཏེ་དཔལ་རང་བྱུང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་མཛད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནས་

ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཛད་པ་་་་་་་་་དྲུག་་་་་་་་དང་། དེ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་

དམན་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ཅན་གཅེར་བུ་དང་རྩེ་གསུམ་ལ་མཆོང་པ་དང་མེ་ལྔ་བསྟེན་པའི་དཀའ་སྤྱད་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བར་རློམ་པའི་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་སུན་དབྱུང་
བའི་ཕྱིར། ཆུ་བོ་ནཻ་རན་ཛ་ནའི་འགྲམ་དུ་དབུགས་དབྱུང་རྔུབ་བཀག་སྟེ། མི་གཡོ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་ཏིལ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཙམ་
གསོལ་བའི་དཀའ་བ་ལོ་དྲུག་སྤྱད་པས་སྐུ་ལུས་ཤིན་ཏུ་རིད་ཅིང་བསྐམས་པར་གྱུར་བ་

ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་འོད་ཟེར་གྱིས་བསྐུར་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་
བཞེངས་པ་དང་། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུར་ནས་ཞིང་བའིབུ་མོ་ལེགས་སྐྱེས་མ་ལ་སོགས་
པས་འབྲས་ཆན་དང་འོ་ཐུག་དྲངས་པ་གསོལ་བས་སྐུ་གསེར་གྱི་གཏན་པ་ཕྱིས་པ་ལྟར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་མཛད་པ་་་་་་་་་བདུན་་་་་་་་དང་། དེ་ནས་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་
རྒྱས་མང་པོས་བྱང་ཆུབ་བརྙེས་པའི་གནས། །རྡོ་རྗེ་གདན་ལ་ཐུགས་གཏད་དེ་གཤེགས་
པའི་ལམ་དུ་རྩྭ་འཚོང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རྩྭ་ཀུ་ཤ་རྨ་བྱའི་མགྲིན་པ་ལྟར་སྔོ་ཞིང་འཇམ་ལ་དྲི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

407

ཞིམ་པ་ཕུལ་བ་རྣམས་བླངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་མ་འཁྲུགས་པར་བཏིང་བ་ལ་

སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་གིས་བཞུགས་ཤིང་སྐུ་དྲང་པོར་བསྲངས་བའི་ཞལ་ཤར་ཕྱོགས་སུ་གཟིགས་

ནས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་སྟན་དེ་ཉིད་ལས་མི་གཡོ་བར་དམ་བཅས་པ་
མཛད་པ་ལ་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟོད་པ་ལྟ་བུ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ་་་་་་་་་བརྒྱད་་་་་་་་དང་། དེ་ནས་སྲོད་ལ་བབ་པའི་དུས་

སུ་སྨིན་མཚམས་ནས་བདུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་པར་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་
མཐའ་ཡས་པ་བཀྱེ་ཞིང་། འོད་ཟེར་གྱི་རྩེ་མོ་རྣམས་ལས་བདུད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་
སྒྲ་ཆེན་པོ་བྱུང་བས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་
པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དང་། བདུད་སྡིག་ཅན་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཤིན་ཏུ་འཁྲུགས་
ནས་འཇིགས་སུ་རུང་བའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་དཔུང་གི་ཚོགས་ཆེན་པོ་སྟེང་
གི་བར་སྣང་ལ་འོངས་ཏེ། རི་དང་བྲག་དང་མེ་དང་ཐོག་དང་འཁོར་ལོ་དང་མདུང་ཐུང་
དང་རལ་གྲི་དང་གཏུན་ཤིང་དང་མདའ་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་མཚོན་ཆ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
སེར་བ་དྲག་པོའི་རྒྱུན་བཞིན་དུ་བར་དང་མཚམས་མེད་པ་ཕབ་ཀྱང་། དེའི་བྱམས་པའི་

མཐུ་ལས་གནོད་པ་མེད་ཅིང་མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ནས་ལྡིང་ཞིང་འབབ་

པར་གྱུར་པས་ཞེ་སྡང་གི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་ཀྱང་བརྫི་བར་མ་ནུས་ལ། བདུད་ཀྱི་བུ་མོ་ཤིན་

ཏུ་མཛེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མཐའ་ཡས་པ་བསྟན་པས་ཀྱང་བསླུ་

བར་མ་ནུས་པ་ལྟ་བུ་བདུད་ཀྱི་སྡེ་མཐའ་དག་འཇོམས་པའི་མཛད་པ་་་་་་་་་དགུ་་་་་་་་དང་། དེ་ནས་ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་མངོན་དུ་མཛད་ཅིང་གུང་ཐུན་ལ་མངོན་པར་
ཤེས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་ནས་ཐོ་རངས་ཟག་པ་ཟད་པ་མངོན་དུ་མཛད་པ་སྟེ། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མར་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

408

བྱའི་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་

སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པས། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་ས་གཡོ་བ་དང་འོད་གསལ་བ་དང་མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབབ་པ་ལ་

སོགས་པའི་ལྟས་བཟང་པོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བྱུང་བ་ལ། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་

ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྔགས་ཤིང་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་མང་པོས་ཀྱང་མཆོད་ཅིང་

བསྟོད་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཛད་པ་་་་་་་་་བཅུ་་་་་་་་དང་། དེ་ནས་ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་ལྷའི་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པས་
གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩིབས་སྟོང་དང་ལྡན་པ་ཡོན་དུ་ཕུལ་ཏེ་གསོལ་བ་ཡང་ཡང་བཏབ་པས། བཱ་ར་ཎཱ་སཱིར་བྱོན་ཏེ་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་བཀའ་དང་

པོ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལོ་བདུན་དུ་བསྐོར་བས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
ལས་བཟློག་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་པ་དང་། བྱ་རྒོད་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པར་བྱོན་ཏེ་གང་ཟག་སྡེ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་

བཀའ་བར་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལོ་བཅུའི་བར་དུ་བསྐོར་བས་དངོས་
པོར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ལས་བཟློག་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་སྨིན་པར་མཛད་པ་
དང་། མཉན་ཡོད་དང་ལང་ཀ་པུ་རི་ལ་སོགས་པར་བྱོན་ཏེ་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་པའི་
གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་བཀའ་ཐ་མ་དོན་དམ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལོ་སུམ་ཅུར་བསྐོར་བས་ཡོད་མེད་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་བཟློག་ནས་མུ་བཞིའི་

སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱོར་བར་མཛད་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསར་བའྐོ་མཛད་པ་ ི་་་་་་་་བཅུ་གཅག་

ི་་་་་་་དང་། དེ་ནས་རེ་ཞག་འོས་སུ་གྱུར་པའི་གདུལ་

ིབྱ་རྣམས་

ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གཟུགས་ཏེ་ལེ་ལོ་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་བསྐུལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

409

བ་དང་རྟག་འཛིན་ཅན་རྣམས་དེ་ལས་བཟློག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ། གྲོང་ཁྱེར་རྩྭ་
མཆོག་ཏུ་གཤེགས་ནས་ཤིང་སཱ་ལ་ཟུང་གི་ཚལ་དུ་གཟིམས་མལ་གྱི་ཐ་མ་མཛད་ཅིང་

ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་བཅས་པས་བུད་ཤིང་

ཟད་པའི་མེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་། ཀུན་དགའ་བོ་ལ་སོགས་པས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ལ་བྱ་བ་བཞན་དུ་སྐུ་ལ་ཤིང་བལ་

འཇམ་པོས་དཀྲིས་ཤིང་རས་ཟུང་སྟོང་གིས་ཀྱང་བཅིངས་ནས་འབྲུ་མར་གྱིས་བཀང་བའི་
སྒྲོམ་དུ་བཅུག་སྟེ་ཙན་དན་གྱི་མེ་ཤིན་ཏུ་ཚ་བས་སྦྱངས་ཀྱང་ཚིག་པར་མ་གྱུར་པ་ལས།
ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ཀ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་བྱུང་བས་ཞག་བདུན་དུ་སྦྱངས་པ་ལ་ལྷ་དང་བཅས་
པའི་འགྲོ་བ་མཐའ་ཡས་པས་མཆོད་པའི་ཚོགས་ཚད་མེད་པ་ཕུལ་བས། རིང་བསྲེལ་མ་

ག་དྷཱའི་ཁལ་བཅུ་གཉིས་བྱོན་པ་ཆ་བརྒྱད་དུ་གྱུར་ནས་སེར་སྐྱ་ལ་སོགས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་

ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་བབས་ཏེ་སྐུ་གདུང་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་པ་ལྟ་
བུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ་་་་་་་་་བཅུ་གཉིས་་་་་་་་རྣམས་སོ། །

སྤྱད་པའི་དབྱེ་བ་ལ་སྤྱི་དོན་གཉིས།

བདུན་པ།་་་་་་་་སྤྱད་པས་དབྱེ་བ་ལ་སྤྱི་དོན་གཉིས་ཏེ། གང་ལ་གནས་པ་སའི་རང་

བཞིན་དང་། ས་ལ་ཞུགས་ནས་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་དང་།
སོ་སོའི་རང་བཞིན་གཉིས་ལས། དབྱེ་བ་ལ། གཉིས་ཀྱི་དང་པོ།་་་་་་་་ཐོབ་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ་བ་ནི།

ཆོས་རྣམས་ལ་མོས་པ་གཙོར་སྤྱོད་པས་འཇུག་པ་མོས་པས་ཐོབ་པའི་ས་དང་། ཆོས་སྤྱོད་
བཅུ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་འཇུག་པ་སྤྱོད་པས་ཐོབ་པའི་ས་དང་། ས་དང་པོ་ཡན་
ཆད་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཤེས་པ་རྟོགས་པས་ཐོབ་པའི་ས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

410

བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་གྲུབ་པས་ཐོབ་པའི་ས་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་སྟེ། རྒྱན་ལས། ས་ཐོབ་པ་ནི་མོས་པ་དང་། །སྤྱོད་པ་དག་ལ་འཇུག་པ་དང་། །རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་དང་ས་རྣམས་ནི། །གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གྲུབ་
ཚུལ་གྱིས་དབྱེ་བ་ནི། ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་མོས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་ནི་མ་གྲུབ་པ་

དང་། མཐོང་སྒོམ་གྱི་གནས་སྐབས་མོས་པ་སྤྱོད་པའི་ས་ནི་མ་གྲུབ་པ་དང་། མཐོང་སྒོམ་

གྱི་གནས་སྐབས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ས་ནི་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་པ་ལའང་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་ནི་འབད་རྩོལ་དང་བཅས་པའི་ཆ་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་། བརྒྱད་པ་ཡན་
ཆད་ནི་འབད་རྩོལ་མེད་པའི་ཕྱིར་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་སྟེ། ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མ་
གྲུབ་དང་། །གྲུབ་པ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། །གྲུབ་པ་དག་ཀྱང་མ་གྲུབ་པ། །གྲུབ་པ་དག་ཏུ་ཡང་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
རང་བཞིན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་མོས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་ནི། ཐེག་ཆེན་རྒྱས་
འགྱུར་རིགས་སད་ཅིང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་དང་བོར་མ་ཆུད་ཀྱི་
བར་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་
རིམ་གྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ནམ་གཞིར་གྱུར་པ་སྟེ། དེ་ལ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་
ས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལྷག་བསམ་དག་པའི་ས་ལ། མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སྤངས་པ་རྟོགས་པ་
དང་། །ཡོངས་སྦྱོང་འཕོ་ཚུལ་ཡོན་ཏན་ངེས་ཚིག་གོ། །
མཚན་ཉིད་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སློབ་པའི་ཡེ་ཤེས་མཚུངས་
ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དབུ་མ་འཇུག་པར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

411

ན་ཆར་ཕྱེ་བ་ལ་ནི་སའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་
དང་། དབུས་མཐའི་ཊཱི་ཀར་ཡང་། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ནི་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གཞིའི་ཚུལ་གྱིས་ས་རྣམས་སོ་
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
དབྱེ་བ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་་་་་་་་གང་ཟག་གིས་དབྱེ་བ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་
པ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བ་རྣམ་པར་
དག་པའི་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་ས་གཉིས་པ་ལ་ལྟུང་བ་ཕྲ་མོས་ཀྱང་མི་

གོས་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། གསུམ་པ་ལ་བསམ་གཏན་དང་ཏིང་

ངེ་འཛིན་མཐའ་ཡས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པ་དང་། བཞི་པ་ལ་

ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ལ་ཐ་དད་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ་དང་། ལྔ་བ་ལ་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྒྱུད་ལ་ཐ་དད་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ་དང་། དྲུག་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་ལ་ཐ་དད་པའི་

ང་རྒྱལ་མེད་པ་དང་། བདུན་པ་ལ་མཚན་མ་མེད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་
ལ་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་རྣམས་སྒོམ་པའི་བློ་ཐོབ་པ་དང་། བརྒྱད་པ་ལ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་བཏང་སྙོམས་ཤིང་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བ་དང་། དགུ་པ་ལ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་
བཞི་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། བཅུ་པ་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མཐུ་ཆེ་ཞིང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྒོའི་

ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ལ་དགའ་ལྡན་ན་གནས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུལ་པ་ངེས་པར་སྟོན་
ཅིང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལས་དབང་སྐུར་བ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག །ཚུལ་ཁྲིམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་མཉམ་པར་གཞག །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

412

ཆོས་ལ་སངས་རྒྱས་རྒྱུད་དང་ཀུན་ཉོན་མོངས། །རྣམ་པར་དག་པ་ཐ་དད་ང་རྒྱལ་མེད། །སྐད་ཅིག་གཅིག་བློ་ཐོབ་པ་བཏང་སྙོམས་པ། །ཞིང་རྣམས་སྦྱོར་བ་སེམས་ཅན་སྨིན་བྱེད་
པ། །མཁས་པ་མཐུ་ཆེན་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་པ་དང་། །ངེས་པར་སྟོན་ལ་མཁས་པ་དབང་སྐུར་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

བསླབ་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་བསླབ་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བ་ནི། ས་དང་པོར་བསླབ་གསུམ་རྣམ་པར་
དག་པའི་རྒྱུ་ལ་སློབ་ཅིང་། གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། གསུམ་པར་
སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། བཞི་པ་ལྔ་པ་དྲུག་པ་རྣམས་སུ་རིམ་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་

དང་བདེན་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ལ་བསླབས་པས། དེ་དག་གི་འབྲས་བུས་ས་བདུན་པ་ལ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བརྒྱད་པ་ལ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དགུ་པ་ལ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་དང་། བཅུ་པ་ལ་ཏིང་ངེ་

འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འགྲུབ་པ་སྟེ། ཆོས་ཉད་རབ་ཏུ་

ི རྟོགས་ནས་འདར། །

ིལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་སེམས་དང་། །ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རྗེས་སློབ། ཅེས་པ་
དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་པ་འདི་བཞི་ནི། །ས་བཞི་པོ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ཕུང་པོ་ལྔས་དབྱེ་བ་ནི། ས་དང་པོར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་
ནས། གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། གསུམ་པར་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་།
བཞི་བ་ལྔ་བ་དྲུག་པ་རྣམས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། བདུན་པ་ལ་སོགས་པར་འབྲས་བུ་བཞིའི་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕུང་པོ་སྦྱོང་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་
ལ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་ཐོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

413

གཟིགས་པའི་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་ནས་འདིར། །ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་ཕུང་བོ་སྦྱོང་། །དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ཏིང་འཛིན་དང་། །ཤེས་རབ་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་སྦྱོང་། །དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་ནི། །སྒྲིབ་པ་བཞི་དང་ཐོགས་པ་ཡི། །སྒྲིབ་པ་ལས་ཀྱང་
རྣམ་གྲོལ་དང་། །གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་སྦྱོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕར་ཕྱིན་ལྔའི་དབྱེ་བ།

བཞི་པ།་་་་་་་་ཕར་ཕྱིན་གྱིས་དབྱེ་བ་ནི། ས་རེ་རེ་ནའང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་
ཚང་བར་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་དང་པོ་ན་སྤྱིན་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ནས་བཅུ་པ་ན་ཡེ་ཤེས་གཙོ་ཆེ་
བའི་བར་ཏེ། དབུས་མཐར། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་
དང་ནི་ཤེས་རབ་ཐབས། །སྨོན་ལམ་སྟོབས་དང་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །འདི་དག་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་བཅུ། །ཞེས་པ་ལྟར། ཁྱད་པར་ཅན་དང་ཁྱད་མེད་ནི། །ས་བཅུ་རྣམས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སྤངས་པ་ནི། ས་བཅུ་སོ་སོར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་རིག་པས་བསྡུས་པའི་ཤེས་
བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྤངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མ་རིག་པ། །ཉོན་མོངས་
ཅན་མིན་སྒྲིབ་པ་བཅུ། །ས་བཅུའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི། །གཉེན་པོ་དག་ནི་ས་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། ས་བཅུ་བའི།་་་་་་་་མདོ་ལས། ས་ཐོབ་འགྱུར་མ་ཐག་ཏུ་
འཇིགས་པ་ལྔ་དང་བྲལ། །འཚོ་བ་ཆད་དང་འཆི་དང་མི་བསྔགས་ངན་འགྲོ་དང་། །

འཁོར་གྱི་འཇིགས་བྲལ་དེ་ལ་བག་ཚའི་རྣམ་པ་མེད། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་དེ་ལ་བདག་གི་
གནས་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་འཇིགས་པ་ལྔ་སྤངས་པ་དང་། རྒྱུད་བླ་མར། འཕགས་
པས་འཆི་དང་ན་བ་དང་། །རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྩད་ནས་སྤངས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

414

དབང་གིས་སྐྱེ། །དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆུ་བོ་བཞིའང་

སྤངས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
རྟོགས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་ཇི་ལྟ་བའི་

ཚུལ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་རྟོགས་ཤིང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་ཅན་
ཀུན་རྫོབ་ཇི་སྙེད་པའི་ཚུལ་སྣང་བ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་ཏེ། རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་གཟུངས་སུ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་དང་མཚུངས་པར་མཐོང་ངོ་། །དེའི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དང་མཚུངས་པར་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སོ་སོས་ནི། ས་དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ས་གཉིས་པར་རང་བཞིན་

གྱིས་འདི་འོད་གསལ་བར་མཐོང་བས་མཆོག་གི་དོན་དང་། གསུམ་པར་བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་དོན་དང་། བཞི་པར་གང་ལ་ཡང་བདག་གི་བར་

ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་དོན་དང་། ལྔ་པར་རྣམ་པར་དག་པའི་དབྱིངས་སུ་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་རྣམས་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དང་། དྲུག་པར་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་གློ་བུར་
བ་ཡིན་གྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པས་གསལ་དུ་རྣམ་པར་དག་
པའང་མ་ཡིན་པའི་དོན་དང་། བདུན་པར་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་མ་ཐ་དད་
མེད་པའི་དོན་དང་། བརྒྱད་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་ཉོན་མོངས་པ་
བྲི་བ་དང་རྣམས་པར་བྱང་བ་འཕེལ་བ་མེད་པའི་དོན་དང་། ཉོན་ཡིད་གནས་གྱུར་པས་
རྣམས་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་དབང་བའི་དོན་དང་། དབང་ཤེས་གནས་གྱུར་བས་ཞིང་དག་
པ་ལ་དབང་པའི་དོན་དང་། དགུ་བར་ཡིད་ཤེས་གནས་གྱུར་པས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

415

རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་པའི་དོན་དང་། བཅུ་བར་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་སྤྲུལ་ནས་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པས་ཕྲིན་ལས་ལ་དབང་བའི་གནས་ཀྱི་དོན་དུ་སྟེ། དབུས་
མཐར། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དོན་མཆོག་གི་དོན། །རྒྱུ་མཐུན་དོན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དང་། །ཡོངས་
སུ་འཛིན་པ་མེད་དོན་དང་། །རྒྱུད་རྣམས་ཐ་དད་མེད་པ་དང་། །ཉོན་མོངས་རྣམ་དག་
མིན་དོན་དང་། །ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་ཉིད་དང་། །བྲི་མེད་འཕེལ་བ་མེད་དོན་དང་། །
དབང་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡི་གནས། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱན་དུ། ཡིད་དང་འཛིན་དང་རྣམ་པར་
རྟོག །གཅིག་པ་ལྟར།་་་་་་་་གྱུར་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་དང་། །ཞིང་དང་ཡེ་ཤེས་ལས་དག་ལ། །
དབང་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །དབང་དེ་མི་གཡོ་ལ་སོགས་པའི། །ས་གསུམ་ལ་ནི་རྣམ་
བཞི་སྟེ། །གཅིག་ལ་་་་་་་་་བརྒྱད་པ་ལྟར།་་་་་་་་རྣམ་གཉིས་དེ་ལས་གཞན། །དགུ་བ་དང་བཅུ་བ་ལ།་་་་་
དབང་རེ་རེར་ནི་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་་་་་་་་་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ཚུལ་
ལ་ཁྱད་ཡོད་ཀྱང་།་་་་་་་་རྟོགས་བྱའི་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པ་ལ་
ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་གསུང་མོད། འོན་ཀྱང་གློ་བུར་གྱིས་དྲི་མ་རིམ་གྱིས་སྤངས་པ་
ལས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའང་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པར། ཇི་ལྟར་ཚེས་པའི་ཟླ་བ་ནི། །སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་རྒྱས་པར་

མཐོང་། །དེ་བཞིན་ས་ལ་ཞུགས་རྣམས་ཀྱིས། །རིམ་གྱིས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་པར་མཐོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
ཡོངས་སྦྱོང་།

ཡོངས་སྦྱོང་ནི། རང་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བར་
བྱེད་པ་སྟེ། ཡུམ་གྱི་རྒྱན་དུ། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས། །ས་ནི་དང་པོ་ཐོབ་འགྱུར་
ཏེ། །བསམ་དང་ཕན་པའི་དངོས་ཉིད་དང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

416

བཞིན་ནོ། །
འཕོ་ཚུལ་ནི། ཇི་སྲིད་དུ་རང་རང་གི་ཡོངས་སྦྱོང་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དེ་སྲིད་དུ་ས་དེ་
དང་དེ་ཡིན་ཞེས་དང་རྫོགས་ནས་གོང་མ་གོང་མར་འཕོ་བ་སྟེ། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་པར། ས་གོང་གི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འགྱུར་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་ནི་
ས་དེ་ཡིན་ལ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་ནི་ས་གཞན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལྟར་
རོ། །ཡོན་ཏན་ནི་ས་དང་པོར་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ལའང་། མདོའི་དོན་སྡོམ་དུ་བྱས་པ།་་་་་་་་ཏིང་

འཛིན་བརྒྱ་ཐོབ་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་་་་་་་་་གཅིག། །སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་་་་་་་་་གཉིས།་་་་་་་་དེ་
ཡིས་བྱིན་རླབས་རིག་་་་་་་་གསུམ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་་་་་་་་་བཞི།་་་་་་་་ཞིང་ཞིང་བརྒྱར་་་་་
ལྔ།་་་་་་་་འགྲོ །དེ་བརྒྱ་སྣང་བྱེད་་་་་་་་་དྲུག་་་་་་་་འགྲོ་བར་བརྒྱ་སྨིན་པར་བྱེད་་་་་་་་བདུན། །བསྐལ་
པ་བརྒྱར་་་་་་་་་བརྒྱད།་་་་་་་་གནས་སྔོན་དང་ཕྱི་མར་འཇུག་་་་་་་་དགུ། ཆོས་སྒོ་བརྒྱ་་་་་་་་་བཅུ།་་་་་་་་

འབྱེད་ལུས་བརྒྱ་སྟོན་དང་་་་་་་་་བཅུ་གཅིག། །ལུས་རེའང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྒྱ་ཕྲག་
གི། །འཁོར་གྱིས་ཀུན་ནས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བར་སྟོན་་་་་་་་བཅུ་གཉིས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡོན་
ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་གཉིས་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་

པ་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་གསུམ་པར་ཡོན་ཏན་འབུམ་
ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་རྣམས་ཐོབ་ཅིང་།

ས་བཅུ་བར་དབང་བསྐུར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡང་ཐོབ་སྟེ། རྒྱན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐུར་བྱིན། །དེ་ནི་ཆོས་ལ་དབང་བ་ཀུན་དང་ཡང་དག་ལྡན། །སངས་རྒྱས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཤེས། །བསླབ་པ་བཅའ་བས་ཚར་
གཅོད་ཕན་འདོགས་བད་ལ་བྱེ རྩོན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་སྨིན་རང་ལུགས་སུ་གཞག་པ། དང་པོ་ལ།་་་་་་་་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་་་་་་་་་གཉིས་པ་ལ།་་་་་་་་གླིང་བཞི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

417

བའི་རྒྱལ་པོ་དང་་་་་་་་་གསུམ་པ་ལ།་་་་་་་་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པ་ནས་་་་་་་་་རིམ་གྱིས།་་་་་་་་གནས་
གཙང་མའི་ལྷའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ས་དང་པོར་སྟོང་
གསུམ་གཏེར་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་གིས་གང་བར་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྨི་ལྟས་

ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་་་་་་་་་གསེར་འོད་སོགས་སུ།་་་་་་་་གསུངས་སོ། །
ངེས་ཚིག་ནི། འབྱུང་བོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་འཇིགས་པ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
དུ་ཕྱིར་ཞང་གོང་དུ་འགི་བ་དང་

ྲོལྡན་པའ་ཕྱིར་ས་ཞེས་ ིབྱ་སྟེ། འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་འཇགས་

ིམེད་ཕྱིར། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལ། །ཕྱི་ཕྱིར་གོང་དུ་འགྲོ་ལྡན་ཕྱིར། །དེ་དག་ཉིད་

ལ་སར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལུས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ལ་
ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའང་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་སྤྱོད་པས་ཕན་འདོགས་པ་དང་། ཐེག་དམན་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་

མཐུན་གྱི་སྤྱོད་པས་ཕན་འདོགས་པ་དང་། གཉི་གའང་འདུན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་མངོན་
ཤེས་ཀྱི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་པས་ཕན་འདོགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིམ་གྱིས་གདུལ་
བྱའི་ཆེད་དུ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་སྤྱོད་པས་ཕན་འདོགས་པ་དང་།
རྒྱན་དུ་་་་་་་་ལུས་ཅན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་། །ཐེག་པ་དམན་ལ་མོས་པ་རྣམས། །གཉི་ག་འདུན་

པར་བྱ་བ་དང་། །གདུལ་བར་བྱ་ཕྱིར་བརྟན་རྣམས་ཀྱི། །སྤྱོད་པ་བཞི་པོ་མདོ་བཞིན་དུ། །

རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞུང་དོན་ལ། མོས་པ་སྤྱོད་པ་ཅན་གང་ཞེ་ན། རིགས་ལ་གནས་པ་སྨོན་ལམ་
ཆེན་པོ་བཏབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་

ཡེ་ཤེས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་ཉིད་ལ་མོས་པ་ཙམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

418

ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་རྐྱེན་ཆུང་ངུས་
ཀྱང་ཉམས་སྲིད་པ་ཆུང་ངུ་དང་། རྐྱེན་ཆེན་པོས་ཉམས་སྲིད་པ་འབྲིང་པོ་དང་། རྐྱེན་གང་
གིས་ཀྱང་མི་ཉམས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གང་ཡིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའོ། །དེའང་ཐེག་བསྡུས་སུ། སྤང་བྱས་མི་བརྫི་བ།་་་་་་་་བཟང་དང་་་་་་་་་རྟག་ཏུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ཕྲད་པ།་་་་་་་་སྨོན་པའི་སྟོབས་ཅན་དང་། །སྡིག་པའི་གྲོགས་པོས་མི་འགྱུར་བ།་་་་་་་་སེམས་
བརྟན་་་་་་་་་འདི་ཕྱི་ཐམས་ཅད་དུ་དགེ་བ་མི་ཉམས་ཤིང་།་་་་་་་་ཁྱད་པར་འགྲོ་བ་ཡིས། །བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་གྲངས་མེད་གསུམ། །ཀུན་ཏུ་རྩོམ་པར་མཛད་ཅེས་བརྗོད། །ཅེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་གྲངས་མེད་དང་པོས་རྫོགས་པར་གསུངས་སོ། །
ལྷག་པའི་བསམ་པས་སྤྱོད་པ་གང་ཞེ་ན། ཨ་བྷི་དཱ་ན་ལས།་་་་་་་་རབ་ཏུ་དགའ་དང་དྲི་

མ་མེད། །འོད་བྱེད་པ་དང་འོད་འཕྲོ་བ། སྦྱང་དཀའ་བ་དང་མངོན་དུ་གྱུར། །རིང་དུ་

སོང་དང་མི་གཡོ་བ། །ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། །ཞེས་པ་ལྟར། གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་ལ་གནས་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པས་
བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་གོ། མཚན་མ་དང་བཅས་པར་སྤྱོད་པ་གང་ཞེ་ན།
རྒྱན་དུ། བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་ཉེ་བ་ན། །སེམས་ཅན་དོན་སྒྲུབ་མཐོང་བ་ལས། །རབ་ཏུ་དགའ་
བ་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་རབ་དགའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། འཆལ་ཚུལ་རྩོལ་བའི་དྲི་བྲལ་ཕྱིར། །དྲི་མ་མེད་
པའི་ས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་དང་ཐེག་དམན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དྲི་

མ་དང་བྲལ་བས་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་ཆེན་པོ་ནི། །བྱེད་པའི་

ཕྱིར་ན་འོད་བྱེད་པ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་ཚད་མེད་པ་ཚོལ་
ཞིང་གཞན་དག་ལའང་ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

419

འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆོས། །རབ་ཏུ་སྲེག་བྱེད་འོད་ལྟ་བུ། །དེ་དང་ལྡན་ཕྱིར་
ས་དེ་ནི། །གཉིས་པོ་སྲེག་པས་འོད་འཕྲོ་ཅན། །ཞེས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་
ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སྲེག་པར་བྱེད་པས་ས་བཞི་བ་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་

དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྨིན་བྱེད་ཅིང་། །རང་གི་སེམས་ཀྱང་སྲུང་བའི་ཕྱིར། །
བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱང་དཀའ་བ། དེ་ཕྱིར་སྤྱང་དཀའ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་མང་བོ་སྨིན་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་དག་གི་ལོག་སྒྲུབ་ལས་སེམས་སྲུང་བར་ཡང་བྱེད་པ་ནི་

སྒྲུབ་པར་དཀའ་བས་ས་ལྔ་བ་ཤིན་ཏུ་སྤྱང་དཀའ་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་བརྟེན་ནས། །འཁོར་བ་དང་ནི་མྱ་ངན་འདས། །གཉིས་འདིར་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། །མངོན་
དུ་གྱུར་པའི་ས་ཞེས་བཤད། །ཅེས་པ་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྲིད་ཞིའི་རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པས་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་
གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ལ་གནས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ས་དྲུག་ཐོབ་ཀྱང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་་་་
གཟུགས་སོགས་སྤྲོས་པའི།་་་་་་་་མཚན་མ་དང་འདྲེས་པར་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་གོ། །མཚན་མ་མེད་པར་སྤྱོད་པ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གང་ཞེ་ན། བགྲོད་གཅིག་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །
རིང་དུ་སོང་བའི་སར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་
གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ལ་གནས་པ་སྟེ། བསྒྲིམས་ནས་
ཇི་སྲིད་པར་འདོད་པར་མཚན་མ་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་བའི་གང་ཟག་གོ། །དེ་ལྟར་ས་
བདུན་ནི་གྲངས་མེད་གཉིས་པས་རྫོགས་པར་་་་་་་་་ཐེག་བསྡུས་སུ་་་་་་་་གསུངས་སོ། །མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་སྤྱོད་པ་ཅན་གང་ཞེ་ན། འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཡོའི་ཕྱིར་མི་གཡོ་བ་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྗོད། །ཅེས་པ་ལྟར་མཚན་མར་རྩོལ་བ་དང་མཚན་མེད་དུ་རྩོལ་
བའི་འདུ་ཤེས་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཡོ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བརྒྱད་པ་མི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

420

གཡོ་བ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་བློ་བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཡིན། །ཞེས་པ་
ལྟར་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པས་ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་དང་། སྤྲིན་
བཞིན་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་ཆོས། །ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏིང་

ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་སྤྲིན་ལྟ་བུས་ཐོས་པའི་ཆོས་གནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་པས་ན་
ས་བཅུ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ལ་གནས་པ་སྟེ། ས་སྔ་མ་རྣམས་སུ་གོམས་པར་
བྱས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བས་མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་གོ། དེ་ལྟར་དག་པ་ས་གསུམ་ནི་གྲངས་མེད་
གསུམ་པས་རྫོགས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་། གཅིག་ནི་མོས་པ་དང་ལྡན་པ། །
ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པ་གཞན། །མཚན་མ་དང་ནི་མཚན་མ་མེད། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་སྤྱོད་པ། །ལྔ་བོ་འདི་དག་ས་ཀུན་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ཞེས་བྱ། །
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
རྒྱུན་ཞུགས་གཉིས་ལ་དཔྱད་པ།

རྒྱུན་ཞུགས་གཉས་པ་ལ་དིཔྱད་པ་ལ། དབ་བ་ནྱེ ། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཅེས་ ིམདོ་ལས་གང་གསུངས་ཤིང་འདིར་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལ། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་
ནི་གཉིས་ཏེ་རིམ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་གཅིག་ཅར་ངེས་པར་འབྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ངོ་བོ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་རིམ་གྱིས་པ་བཤད་ཟིན་དྲན་པ་རྣམས་ལ་སྦྱར་བ་ནི།
རིམ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱིན་པ་ནི་སྤང་བྱ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྤངས་ནས་འབྲས་བུ་བཞི་རིམ་

གྱིས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། སྔར་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་གཅིག་ཅར་པའི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ལ། གཅིག་ཅར་ངེས་
པར་འབྱིན་པ་ནི་གང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་པར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

421

རྟོགས་པས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པར་བྱས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་

ལྕོགས་པ་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཁམས་
གསུམ་གྱི་ས་དགུ་ན་སྤྱོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་པོ་རྣམས།
འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྤོང་བ་ན་སྲིད་རྩེའི་བར་གྱི་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་
རྣམས་སྤོང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སྤོང་བ་ན་སྲིད་རྩེའི་བར་གྱི་ཆུང་
ངུའི་ཆུང་ངུ་རྣམས་སྤོང་བ་ནི། དཔེར་ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་མཐོང་སྤང་གཅིག་ཅར་སྤོང་
བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པས་གཅིག་ཅར་སྤོང་བ་སྟེ། སོར་མོའི་རྩེ་མོའི་མདོ་ལས། གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་ཅིའང་རུང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་
བ་ནས་རྒྱང་རིང་པོ་དང་ཐག་ཉེ་བའི་བར་དེ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་ཆ་གཅིག་

ཏུ་བྱེད་དོ། །གཅིག་ཏུ་བཟླུམས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ཕུང་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་འདི་ལྟར་

ཡང་དག་པར་སློབ་སྟེ། འདི་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་སྡུག་བསྔལ་

བ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་མཐོང་
སྤང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་། སྒོམ་སྤང་མ་ལུས་པར་

སྤངས་པར་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ཐོག་མཐའི་འབྲས་བུ་གཉིས་ལ་གདགས་སོ། །
བར་པ་གཉིས་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་ལྷག་མ་ཡོད་
མེད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་དབང་དུ་མཛད་
ནས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོར་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འོག་ཏུ་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམ་པར་གཞག་
གོ། །དེ་ཕལ་ཆེར་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པའི་ཚེ་ཉིད་ཀྱིས་སམ་དེ་ལས་
འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཀུན་ཤེས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །གལ་ཏེ་མི་བྱེད་ན་
ཡང་དེ་མྱུར་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འདོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཅན་ཡིན་པས།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

422

སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྒོམ་སྤང་ལྷག་མ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་འདོད་པའི་ཁམས་ཉིད་དུ་

སྐྱེས་ཏེ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་ན་དེའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་དུ་གྱུར་པའང་སྲིད་ཅིང་དེ་མེད་
པ་ན་རང་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རིམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བའང་སྲིད་དེ། རྒྱན་དུ། དོན་བྱས་མ་ཡིན་དེ་སངས་རྒྱས། །མེད་པར་སྐྱེས་ནས་སྤྲུལ་དོན་གཉེར། །བསམ་
གཏན་དོན་བརྩོན་དེར་བརྟེན་ནས། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོར། མེའི་དཔེས་ཉན་ཐོས་སུ་གྱུར་ནས་རང་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་རོ། །
ཕྱིས་ནི་སངས་རྒྱས་སུ་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོབ་བྱའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ།

མངོན་རྟོགས་ལ་སྤྱི་དོན་གསུམ་གྱི། དང་པོ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། བསྡུ་བར་བདེན་པ་རྣམས་ལ་ངེས་པའ་ཤེས་རབ་རིས་འབྲངས་དང་བཅས་པའྗེ་མཚན་ཉི ད་ཅན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། ིཡང་ན་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན།་་་་་་་་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའོ་ཞེས་
ཀྱང་གསུང་སོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། ངོ་བོའི་དབྱེ་བ་ལམ་ལྔའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་
པའི་དབྱེ་བ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ངེས་ཚིག་ནི། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་རྟོགས་པའམ། མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་

རྟོགས་པས་ན་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བྱའོ། །
གཞུང་དོན་ལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ། སོ་སོའི་ངོ་བོ། ཐེག་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །
དབྱེ་བ་ནི། གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་བཅུ་སྟེ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

423

དེའང་ངོ་བོས་ཕྱེ་ན་ཚོགས་ལམ་དུ་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། སྤྱོར་ལམ་དུ་དོན་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། མཐོང་ལམ་དུ་དེ་ཁོ་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། སྒོམ་ལམ་

དུ་རྗེས་ལམ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། མཐོང་སྒོམ་གཉིས་ཀར་དཀོན་མཆོག་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་བ་མངོན་པར་རྟོག་པ་དང་། མི་སློབ་པའི་ལམ་དུ་

མཐར་ཐུག་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་པས་ཕྱེ་ན་ཐེག་ཆུང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། བར་མ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའོ། །
ངོ་བོ་ལ། ཆོས་དོན་དེ་རྗེས་དཀོན་མཆོག་དང་། །ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་མཐར་ཐུག་པ། །

ཉན་རང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན། ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོའི་གནས་སྐབས་ན་བདེན་པ་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་
ནས་ཇི་ལྟར་ངེས་པ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་མོས་པ་དང་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་

ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ཐོབ་པས་བདེན་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན། སྦྱོར་ལམ་ངེས་པར་འབྱེད་
པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་སྐབས་ན་བདེན་པ་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་
བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་
པ་བཅུ་དྲུག་ལ་ངེས་པར་སེམས་ཤིང་། རྣམ་པར་དཔྱད་ནས་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་པ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་འཕྲོག་པས་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་སྟེ། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་
པ་དེ་ཡང་གནས་ལུགས་དང་མཐུན་པར་འཛིན་པ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཆེན་པོའི་
ཆུང་ངུ་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཆེན་པོའི་འབྲིང་བོ་རྩེ་མོ་དང་བཟོད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཆེན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

424

པོའི་ཆེན་པོ་ཆོས་མཆོག་གི་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའོ། །དེ་ཁོ་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་བདེན་པ་ལྟར་བདེན་པ་བཞི་
ལ་དམིགས་ནས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པོ་དག་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་ཐོབ་པའོ། །མཐོང་བའི་ལམ་ནི་བདེན་པ་བཞིའི་དམིགས་རྣམ་འདི་དང་འདི་

ལྟ་བུའོ་ཞེས་རྣམ་པར་འཇོགས་པ་མཉམ་གཞག་ཆོས་ཉིད་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་

ལས་བྱུང་བ་རྗེས་ཐོབ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་དབང་གིས་ས་བོན་བཏབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོབ་སྟེ། སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་བར་མ་
ཆད་དུ་འབྱུང་བ་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་སེམས་ཀྱི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་

མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དེ་དག་ནི་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་མངོན་དུ་
བྱེད་དོ། །རྗེས་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན། སྒོམ་སྤང་གི་ས་བོན་མགོ་ནོན་པས་
སྤོང་བ་འཇིག་རྟེན་པ་ཡང་རུང་རྩ་བ་ནས་སྤོང་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡང་རུང་།
དེའང་ཕྱི་མ་གཙོ་ཆེ་བ་སྟེ། མདོར་ན་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རྗེས་ལ་གོམས་
པར་བད་པ་སྱེ མ་པའྒོ་ལམ་ཐམས་ཅད་དོ། །དཀོན་མཆོག་མངོན་པར་ ི རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན།
ཀྱེ་མ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་སངས་རྒྱས་
ལ་དེའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་ནས་མི་ཕྱེད་པའི་དད་པ་ཐོབ་པ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ནི་ལེགས་པར་གསུངས་པའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་
ཆོས་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་དང་། འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ནི་ལེགས་པར་ཞུགས་པའོ་ཞེས་དགེ་འདུན་ལ་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་དང་བ་ཟག་མེད་ཐོབ་པའོ། །མཛོད་དུ།་་་་་་་་བདེན་་་་་་་་་པ་དང་པོ།་་་་་་་་གསུམ་མཐོང་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་་་་་་་་་ཐོབ་པ།་་་་་་་་དང་། །ཆོས་
ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ། །ལམ་མངོན་་་་་་་་་པར།་་་་་་་་རྟོགས་ནས་སངས་རྒྱས་དང་། །དེ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

425

ཡི་དགེ་འདུན་དག་ལ་ཡང་་་་་་་་་ཤེས་ནས་འདོད། །ཞེས་ཀྱང་འདོད་དོ། །ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་

བ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན། མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་བའི་སྡོམ་པ་ཟག་མེད་
ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་སློབ་པ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། བདག་གི་རྒྱུད་ལ་

ངན་སོང་གི་རྒྱུ་ལས་ངན་པ་ཟད་པས་འབྲས་བུ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཟད་དོ་དུད་འགྲོ་ཟད་དོ་ཡི་དྭགས་ཟད་དོ། །ཆོས་ངན་པ་སྤྱོད་པས་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་མྱོང་
བས་ངན་འགྲོའི་གཡང་ས་ཆེན་པོར་ལྷུང་བས་ལོག་པར་ལྟུང་བ་ཟད་དོ། །སྔར་གྱི་ལས་
ངན་པ་སྤངས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཕྱིས་ཀྱང་ཉེས་སྤྱོད་ཀུན་ནས་སློང་བའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་
པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ལས་ངན་པ་བྱས་ནས་

འབྲས་བུ་ངན་སོང་རྣམས་སུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་སྡུག་བསྔལ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་སྐལ་
བ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་སྟེ། འཕགས་པ་དགྱེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་བར་རྟོགས་པའོ། །དེས་ན་འདི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ཞིང་

སྔ་མ་ནི་དད་པ་ཡིན་ལ་གཉི་ཀའང་མཐོང་ལམ་ནས་ཐོབ་ཅིང་སྒོམ་ལམ་ནས་མངོན་དུ་
བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །མཐར་ཐུག་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་གཅོད་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་སྔར་ཇི་ལྟར་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་བསྟན་ཟིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན། སྔར་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པའི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་བདུན་པོ་དེ་ཉིད་མདོར་བསྡུས་ཏེ། ཁྱད་པར་དུ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་དུས་ན་ཡང་ཕལ་ཆེར་
གཞན་སློབ་དཔོན་གྱི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཆ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
ཞེས་བྱའོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། སྔར་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བདུན་པོ་དེ་དག་ཕལ་ཆེར་གཞན་སློབ་དཔོན་གྱི་སྒྲ་ལ་མ་བརྟེན་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

426

རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་ཆ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་ཉན་རང་གི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་བདུན་པོ་དེ་དག་ལའང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་

བཟོད་པ་ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་གང་
ཡན་པ་

ི སྟེ། སང་རྙི ས་སེམས་ཅན་ལ་ལྟ་ཞྗེ ང་ཐེག་པ་ཆུང་ངུས་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ ིཉན་རང་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་བསྟན་ནས་སླར་ཡང་ས་དང་བོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་ལྟར་
རབ་དགའ་དངོས་སུ་སྨོས་པས་ཆོས་དང་དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བར་ཡང་འགྲུབ་ཅིང་། རྗེས་ལ་ས་གཞན་རིགས་འདྲ་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡང་འགྲུབ་སྟེ།
ཇི་ལྟར་སྨྱུག་ཚིགས་དང་པོ་ལ། །བཀས་པའི་ཚུལ་ལྟར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །དེ་ལྟར་མྱུར་དུ་འགས་པར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ནས་གཅིག། ཅེས་་་་་་་་་ཐེག་བསྡུས་སུ།་་་་་་་་
བཤད་སྦྱར་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཁྱད་པར་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེས་ན།
གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ཁྱད་པར་བཅུའི་དབྱེ་བ་ལ། དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་ཐེག་
དམན་རྣམས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཙམ་ལ་དམིགས་ཤིང་ཐེག་ཆེན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་
སྣོད་ལ་ཡང་དམིགས་པ་དང་། ཉེ་བར་རྟོན་པའི་ཁྱད་པར་ནི་ཐེག་དམན་རྣམས་སྲིད་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

427

གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཙམ་ལས་ཚོགས་མི་སོག་ཅིང་ཐེག་ཆེན་པ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སོག་པ་དང་། རབ་ཏུ་རྟོགས་
པའི་ཁྱད་པར་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་ཤིང་། རང་རྒྱལ་

གྱིས་བདག་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཙམ་རྟོགས་ལ། ཐེག་ཆེན་པས་གང་ཟག་དང་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མཐའ་དག་གི་སྟོང་བར་རྟོགས་པ་དང་། ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་ནི་ཐེག་
ཆུང་བས་རང་དོན་ཙམ་སྒྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་ཐེག་ཆེན་པས་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་ནི།
རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ལས། །ཉན་ཐོས་ས་ནི་བརྒྱད་བཤད་པ། །

དེ་བཞིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ས་ཉུང་བ་དང་མང་བས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་ནི་ཐེག་ཆུང་
བ་འཁོར་བའི་མཐའ་སྤངས་ནས་ཞི་བའི་མཐའ་ཡོངས་སུ་འཛིན་ལ། ཐེག་ཆེན་པ་ཤེས་
རབ་དང་སྙིང་རྗེས་སྲིད་པ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་གཉིས་ཀ་སྤངས་ནས་མི་གནས་པའི་མྱ་

ངན་ལས་འདས་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། གནས་དང་གཡོག་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཐེག་ཆུང་བ་ཞིང་སྦྱོང་བ་དང་འཁོར་སྡུད་པ་མི་བྱེད་ལ། ཐེག་ཆེན་པ་གནས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་འཁོར་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཉེ་བར་སྡུད་པར་
བྱེད་པ་དང་། བཙུན་པར་སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་ནི་ཐེག་ཆུང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་སོབ་
མི་ནུས་ལ། ཐེག་ཆེན་པས་ཡབ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་འཛིན་ནུས་པས་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་ནི་ཐེག་ཆུང་བ་རྣམས་ཕལ་བར་སྐྱེ་
ལ་ཐེག་ཆེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སུ་པད་མ་ལས་བརྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་དང་། འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ནི་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་ཐེག་ཆུང་བས་གནས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

428

གྱུར་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་མི་ཐོབ་ལ། ཐེག་ཆེན་པས་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཕྱི་མ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། སྤྱི་དོན་བཞི་སྟེ། གང་ལས་འགྲུབ་པའི་

རྒྱུ། ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པའི་ཚུལ། གང་ཞིག་འགྲུབ་པའི་དོན། སྒྲུབ་པར་རིགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །
རྒྱུ་ནི། བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པས་སྦྱོར་བ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་
གིས་བསྡུས་པའི་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས་་་་་་་་
སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསོད་ནམས་ཀྱི། །ཚོགས་ཡིན་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་་་་་་་་འོ། ། གསུམ་པོ་གཞན་ནི་གཉིས་ཀའི་་་་་་་་་ཚོགས།་་་་་་་་སྟེ། །ལྔ་ཅར་ཡང་ནི་་་་་་་་་མི་རྟག་པས་ཟིན་ན།་་་་་་་་

ཡེ་ཤེས་ཚོགས། །ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །དེའང་མདོར་བསྡུ་ན་མཉམ་གཞག་ཏུ་མི་རྟོག་པ་བསྒོམ་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་ལ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྨིན་པར་བྱེད་
པ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་ནི། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་སྦྱོང་བར་བྱེད། །གཞན་ནི་ཇི་བཞིན་རྣམ་འཇོག་པ། །
སེམས་ཅན་རྣམ་ཡོངས་སྨིན་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ཚོགས་གཉིས་བསྐལ་

པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསགས་པ་ལས་འགྲུབ་པར་གསུངས་མོད། འོན་ཀྱང་བརྩོན་འགྲུས་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་བསྐལ་བ་མང་པོའང་དུས་ཐུང་ངུར་
འདུ་བ་སྲིད་དེ། དུས་གསུམ་བརྟག་པར། རྨི་ལམ་ལ་ནི་ལོ་གཅིག་ཀུན། །ཡུད་ཙམ་གྱིས་
ཀྱང་དམིགས་པ་སྟེ། །དེས་ན་དཔག་མེད་དུས་རྣམས་ཀྱང་། །སྐད་ཅིག་ཉིད་དུ་འདུ་བར་

འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
འགྲུབ་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་གང་ལས་གང་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དོན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་བསྒྲུབས་པ་ལས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

429

འབྲས་བུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་འགྲུབ་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དོན་དུ་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་བསྒོམ་པ་ལས་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འགྲུབ་པ་སྟེ། རིན་ཆེན་
ཕྲེང་བར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས་ པ་སྟེ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །རྒྱལ་བོ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་གནས་གང་དུ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། འོག་མིན་ཆེན་པོར་ལོངས་སྐུའི་རྟེན་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་ཅིང་། གླིང་བཞི་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཅིག་ཅར་

མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པར་མཛད་པ་སྟེ། ལང་ཀར་གཤེགས་པར། གཙང་མའི་གནས་
རྣམས་སྤངས་པ་ཡི། །འོག་མིན་གནས་ནི་ཉམས་དགའ་བར། ཡང་དག་རྫོགས་སངས་

དེར་སངས་རྒྱས། །སྤྲུལ་པ་པོ་འདིར་མངོན་སངས་རྒྱས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ།་་་་་་་་གནས་གྱུར་ལས་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། དཔྱད་ན་དོན་ལ་མེད་པའི་གློ་བུར་

གྱི་དྲི་མ་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་སྤངས་ནས་མི་སྣང་ཞིང་རྟག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཡོད་པ་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བས་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་ཟག་མེད་ཀྱི་
འབྱོར་པ་སྤྱོད་པ་ལ་སྟེ། རྒྱན་ལས། དོན་མེད་པ་དང་དོན་ཡོད་དག །མི་སྣང་སྣང་བ་ཡིན་

ཞེས་བྱ། །དེ་ནི་གནས་གཞན་གྱུར་པ་སྟེ། །འདོད་དགུར་སྤྱོད་ཕྱིར་ཐར་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་
ལྟར་རོ། །
གྲུབ་པའི་དོན་ལ། སྐུ་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དོན། ཡེ་ཤེས་བཞི་དང་ལྡན་
པའི་དོན། ཕྲིན་ལས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དོན། ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཟབ་པའི་དོན། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་ནི། རང་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

ཀྱི་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་ལའང་གདུལ་བྱ་ཉེ་བ་ལ་སྣང་བ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

430

རིང་བ་ལ་སྣང་བ་སྤྲུལ་བའི་སྐུ་སྟེ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་དང་པོ་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་
རྟེན་ཡིན་ཞིང་། གཉིས་པོའང་རིམ་པ་ལྟར་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་
སྐུ་དབྱེ་བ། །རང་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། །གཞན་ནི་སྤྲུལ་བའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། །
དང་པོ་གཉིས་པོའི་རྟེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

སྐུ་གསུམ་བཤད་པ།
གསུམ་པ།་་་་་་་་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ། གསུམ་གྱི།་་་་་་་་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཟག་པ་མེད་
པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་
པ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་ཡང་བྲལ་ནས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་

དུ་གྱུར་པ་སྟེ། ཡུམ་གྱི་རྒྱན་དུ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་
དག། ཐོབ་གྱུར་རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ནི་འོག་མིན་ཆེན་པོར་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་
བརྒྱན་པའི་སྐུས་རྒྱལ་སྲས་འཕགས་པ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཁོ་
ན་ལ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་སྟེ། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། དཔེ་
བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་འདི། །ཐེག་ཆེན་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། །ཐུབ་པའི་ལོངས་
སྤྱོད་རྫོགས་སྐུར་བཞེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པའི་

བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་འཕྲུལ་སྣ་ཚོགས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་

པར་མཛད་པ་སྟེ། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར། །འགྲོ་ལ་ཕན་པ་སྣ་ཚོགས་དག།
མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི། །ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
དེའང་དྲི་ཟ་གདུལ་བའི་དོན་དུ་རྒྱུད་མངས་སྤྲེང་བ་ལ་སོགས་པ་བཟོའི་སྤྲུལ་པ་དང་། རི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

431

བོང་དང་རུ་རུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྟོན་པ་སྐྱེ་བའི་སྤྲུལ་བ་དང་། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་
པར་སྟོན་པ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པ་དང་། དུས་ལ་བབ་པ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་

ཡང་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྣམ་གྲོལ་ལ་སྦྱོར་བར་མཛད་པ་སྟེ། རྒྱན་དུ། བཟོ་དང་
སྐྱེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །མྱ་ངན་འདས་པ་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་བའི་སྐུ་འདི་ནི། །
རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་དེ་དག་གི་འཇོག་ཚུལ་ནི། འགའ་ཞིག་སྐུ་བཞིར་འདོད་པའང་རང་
དོན་དོན་དམ་པའི་སྐུ་ལ་དག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་
པའི་ཆ་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་ཕྱེ་བའམ། ཡང་ན་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དེ་དག་ཏུ་ཕྱེ་བ་
ཡིན་གྱི། བསྡུ་ན་སྐུ་གཉིས་དང་གསུམ་དུ་མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་སྐུ་གཉིས་

སུ་འདོད་པའང་རྒྱུད་བླ་མར། བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་འབྱོར་པའི་གནས། །དམ་པའི་དོན་གྱི་སྐུ་
ཡིན་ཏེ། །དྲང་སྲོང་རྣམས་ཀྱི་བརྡ་ཡི་སྐུ། །ཕ་རོལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་གནས། །ཞེས་
པ་ལྟར་རང་དོན་གྱི་སྐུ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་སྐུ་གཉིས་པོ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱེ་ན་གསུམ་དང་བཞིར་མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་

ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པར་བལྟ་སྟེ། རྒྱན་ལས། སྐུ་གསུམ་དག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྐུ་
བསྡུས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། །སྐུ་གསུམ་དག་གིས་རང་བཞིན་གྱི། །དོན་འདི་རྟེན་དང་
བཅས་པར་བསྟན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བཞི་བ།་་་་་་་་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་བ་ནི། མི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་རང་གིས་མ་མཐོང་བ་དང་།
ལུང་ལས་ཀྱང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་མོད། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་སྐུར་བ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

432

འདེབས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མར། རིམ་གྱིས་དེ་མཐོང་དེ་བརྟེན་
ནས། །ཐེག་པ་འདི་ལ་གནས་པ་རྣམས། །ནང་གི་དམ་པའི་ཆོས་སྐུ་ནི། །ཡེ་ཤེས་མིག་
གིས་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ནི་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་གདུལ་བྱ་ལ་སྣང་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་ཞུགས་ན་དོན་དམ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡང་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
དུ་སྣང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའང་སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
ཆ་དཔྱད་ན་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་གྱི་ཆ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་སྟོང་བ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་
པ་ཡིན་གྱི། གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་ལ། རང་གིས་མ་མཐོང་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་མེད་
པར་མི་འགྲུབ་ཅིང་། ཉོན་མོངས་པས་བསྒྲིབས་པ་དང་། སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་
མ་མཐོང་བར་ཟད་དེ། ཆོས་དབྱིངས་་་་་་་་བསྟོད་པར། ཇི་ལྟར་ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །

རྒྱ་མཚོ་སྐེམས་པར་མཐོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་མི་ཤེས་པས་བསྒྲིབས་པས། །སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་བཏགས། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་ཆུ་ཡི་སྣོད་ཆག་
ན། །ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་མི་སྣང་བ། །དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ངན་པ་ལ། །སངས་
རྒྱས་གཟུགས་ཀྱང་མི་སྣང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ནི་དོན་
དམ་པའི་སངས་རྒྱས་སོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། དེ་ལྟར་ཡང་མི་བསམ་སྟེ། དེ་ནི་སྐལ་བ་ལ་
ལྟོས་ནས་གཞན་སྣང་ལ་གྲུབ་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་འདུས་མ་བྱས་ལ་སོགས་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡུམ་ལས། དགེ་
སློང་དག་ང་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ལྟོས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་ཤིང་། རྡོ་རྗེ་
གཅོད་པར། གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། །གང་དག་ང་ལ་སྒྲར་ཤེས་པ། །ལོག་པར་སོང་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ། །སྐྱེ་བོ་དེ་ཡིན་ང་མི་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་ལ། སྤྲིན་ཆེན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

433

པོར་ཡང་། བཅོམ་ལྡན་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། །བཅོམ་ལྡན་སྐུ་ནི་དེ་འདྲ་ལ། །ཆོས་བསྟན་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲ། ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་
འགའ་ཞིག་འཁོར་འདས་དབྱེར་མེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་གནས་ལུགས་

བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འདོད་མོད། དེ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱང་འཁོར་བའི་སྐྱོན་མ་འགགས་ཀྱི་བར་ལ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ།
ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པར། འདོད་ཆགས་ཟད་པས་མྱ་ངན་འདའ། །ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་

ཟད་པ་དང་། །དེ་དག་འགགས་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་ལས་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཁོར་འདས་དབྱེར་མེད་དུ་གསུངས་པའང་ཆོས་ཅན་འཁོར་བའི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་

མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་
དུ་ཁྱབ་པར་འཁོར་བའི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་ཉིད་མྱ་ངན་ལས་

འདས་པའོ་ཞེས་སྟོན་པ་སྟེ། རྒྱན་དུ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པར། །གང་ཕྱིར་ཆོས་མེད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་་་་་་་་་མ་རིག་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ནི་གཅིག་གོ་ཞེས་སོགས།་་་་་
བསྟན་བསྟན་པ་ལ། །བློ་ལྡན་དགོངས་པ་དེ་ཡིན་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡེ་ཤེས་བཞི་བཤད་པ།

ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་བཞི་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་ལ། ཡེ་ཤེས་ལྔར་འབྱེད་
པ་ན་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད། །སྒྲིབ་གཉིས་དག་
པའི་མཚན་ཉིད་དེ། ། དངོས་པོ་ཤེས་པ་དེ་ལ་དམིགས། །དབང་ཟད་མི་ཤེས་མཚན་ཉིད་

དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་པ་གཉིས་ལྡན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་མེ་ལོང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

434

ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་བཞིའི་དང་པོ་ནི་མི་གཡོ་ཞིང་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་དེ་ལ་
བརྟེན་པར་གྱུར་པ་སྟེ། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་མི་གཡོ་སྟེ། །ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན། །
མཉམ་པ་ཉིད་དང་སོ་སོར་རྟོག །བྱ་བ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ། བཞི་ལས།་་་་་་་་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ང་ཡིར་འཛིན་པ་མེད་པའི་
སྒོ་ནས་ཡུལ་མཐའ་དག་དུས་རྟག་ཏུ་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་གསལ་བར་མཁྱེན་
ནས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་རྨོངས་ཤིང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་པའང་མ་
ཡིན་པ་སྟེ། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ང་ཡི་མེད། །ཡོངས་སུ་མ་ཆད་རྟག་ཏུ་ལྡན། །ཤེས་བྱ་ཀུན་
ལ་མ་རྨོངས་ཤིང་། །རྟག་ཏུ་དེ་ལ་མངོན་ཕྱོགས་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཉམ་པ་ཉིད་

ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་སློབ་ལམ་དུ་བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བསྒོམས་པ་ལས་མི་གནས་
པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ་ན་སྲིད་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མཁྱེན་པ་སྟེ། མཉམ་ཉིད་

ཡེ་ཤེས་སེམས་ཅན་ལ། །བསྒོམ་པ་དག་པ་ལས་འདོད་དེ། །མི་གནས་ཞི་བར་ཞུགས་པ་
ནི། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐོགས་མེད་དུ་མཁྱེན་ཅིང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་མཐའ་

ཡས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྟག་མི་ཐོགས། །
ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་རྣམས་ཀྱི། གཏེར་དང་འདྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཞིང་ཁམས་མཐའ་ཡས་པར་སྤྲུལ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་བསྟན་ནས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་མཁྱེན་པ་སྟེ། བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཁམས་

རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་ཞིང་། །དཔག་མེད་བསམ་ཡས་སྤྲུལ་པ་ཡིས། །སེམས་ཅན་ཀུན་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་འབྱུང་ཚུལ་གྱིས་བསྡུད་པ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་མང་དུ་ཐོབ་ཤིང་འཛིན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

435

པ་ལས་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བསྒོམས་པ་ལས་

མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཡང་དག་པའི་ཆོས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ལས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། གཞན་གྱི་བྱ་བ་བསྒྲུབས་པ་ལས་བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་
འབྱུང་བ་སྟེ། འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་སེམས་མཉམ་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཆོས་རབ་སྟོན་ཕྱིར་དང་། བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །ཡེ་ཤེས་བཞི་པོའང་ཡང་དག་འབྱུང་། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གནས་གྱུར་ལས་འབྱུང་ཚུལ་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གནས་གྱུར་པ་མེ་ལོང་ལྟར་བུའི་
ཡེ་ཤེས་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིད་གནས་གྱུར་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཡིད་

ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གནས་གྱུར་པ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་གནས་
གྱུར་པ་བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་སྐུ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་མདོ་དང་ཙནྡྲ་གོ་མཱི་ལ་

སོགས་པས།་་་་་་་་གསུངས་སོ། །
བཞི་བ།་་་་་་་་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་བ་ནི། ཁ་ཅིག་ཡེ་ཤེས་རྣམས་གཞན་སྣང་ལ་ལྟོས་ནས་
བཞག་པ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་དེ། འཇུག་པ་ལས། སེམས་འགགས་པ་དེ་སྐུ་ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སེམས་འགགས་པར་གསུངས་པའང་མདོ་ལས་སེམས་ནི་སེམས་མ་
མཆིས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟར་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་འགགས་པ་ལ་དགོངས་པ་
ཡིན་གྱི། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་དག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་འགགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མར། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་
ཡིན་པ། །དེ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་དེ། ཞེས་པ་ལྟར། ནམ་མཁའ་ལྟར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཡེ་ཤེས་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པའང་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུམ་ལས། ཡེ་ཤེས་མེད་ན་ཡོན་ཏན་འཕེལ་མེད་བྱང་ཆུབ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

436

མེད། །རྒྱ་མཚོ་འདྲ་བའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་མ་བགྱིས་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་མི་ནུས་

སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་མཉམ་བཞག་ལའང་་་་་

བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་སོགས་སུ།་་་་་་་་མཉམ་བཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་སྒྲུབ་ཏུ།་་་་་་་་རྗེས་ཐོབ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྣང་གི་རྟོག་པ་དང་བཅས་པར་ཡང་འདོད་མོད།
དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ནང་དུ་ཡང་དག་འཇོག་ལས་བཞེངས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་
གཞན་སྣང་ལ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ལུང་ལས། གླང་ཆེན་བཞེངས་ཀྱང་མཉམ་པར་བཞག །གླང་ཆེན་བཞུགས་ཀྱང་མཉམ་པར་བཞག །རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན། །

ཞེས་པ་ལྟར་དོན་དམ་པར་མཉམ་གཞག་ལས་གཡོ་བ་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཟུང་
འཛིན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པར་རྟོགས་ཤིང་། རྒྱུད་བླ་མར། འཁོར་གསུམ་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་འདོད། །ཅེས་པའི། འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་་་་་་་་་མཛོད་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་རིམ་གྱིས་མཁྱེན་པ་དང་།
ཕལ་ཆེ་བ་མཁྱེན་གྱི་མཐའ་དག་མི་མཁྱེན་པ་དང་། རལ་གྲི།་་་་་་་་ད་ལྟར་པ་དངོས་སུ་མཁྱེན་
པས་འདས་མ་འོངས་ཤུགས་ལ་མཁྱེན་པར་འདོད་པའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་དུ།་་་་་་་
སངས་རྒྱས་རྣམ་ནི་མངོན་སུམ་སྤྱན། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱུད་བླར།་་་་་་་་དུས་ལའང་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་
པ་མེད། །ཅེས་པ་དང་། བདེན་གཉིས་སུ།་་་་་་་་མཁྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ནི། ཤེས་
བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ཁྱབ་ཅན། །ཞེས་པ་ལྟར་དུས་གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་གཅིག་ཅར་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་ཡེ་ཤེས་ལ་ཀུན་རྫོབ་

ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སྣང་ན་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། མི་སྣང་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

437

ཡང་འགལ་ལོ་སྙམ་ན་གནས་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ནི་མ་དག་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
མི་སྣང་བས་འཁྲུལ་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་། དཔྱད་ན་ཀུན་རྫོབ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
མེད་པ་ལ་མེད་པར་མཁྱེན་པའི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ཡང་མི་འགལ་ཏེ།
ཡུམ་གྱི་རྒྱན་དུ།་་་་་་་་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །མཁྱེན་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་

ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ནི་
རྟོག་གེའ་སྤིད་ཡུལ་ལས་འདས་པའྱོ་ཕྱིར་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་

ི སྟེ། རྣམ་
འགྲེལ་དུ། གཟུགས་སོགས་དང་ནི་སེམས་དེ་ལྟར། །གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་སྤྱོད་པ་ནི། །
མ་དག་བློ་ཅན་ལས་ཡིན་གྱི། །རྣལ་འབྱོར་རྟོགས་པ་བསམ་མི་ཁྱབ། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

འཕྲིན་ལས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ།

འཕྲིན་ལས་ལ། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། དཔེར་ན་ལྷའི་

རྔ་བོ་ཆེས་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་སྟོན་པ་དང་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེས་འབད་
རྩོལ་མེད་བཞིན་དུ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་དང་མཐུན་པར། རང་རང་གི་ཁམས་དང་བསམ་
པ་དང་བག་ལ་ཉལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་དང་སྤྲུལ་བ་མཛད་པ་ལ་སོགས་པས་
གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མཛད་ཀྱང་། འདི་དང་འདི་བྱའོ་སྙམ་པའི་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་འབད་རྩོལ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་རྔ་དག་
མ་བརྡུངས་པར། །སྒྲ་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྒྱལ་བ་བཟོ་མེད་པར། །
བཤད་པ་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་། །ཇི་ལྟར་ནོར་བུ་འབད་མེད་པར། །རང་གི་འོད་ནི་སྟོན་
པ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་བཟོ་མེད་པར། །དེ་བཞན་མཛད་པའང་ངེས་པར་ ི སྟོན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

438

གཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་དོན་ནི། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ནམ་མཁའི་

དབྱིངས་སུ་འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བཞིན་དུ། ཟག་

པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་དུས་ལ་
བབ་པ་ན་ཕྲིན་ལས་འཇུག་ཅིང་མ་བབ་ན་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་
རྒྱུན་མི་འཆད་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་འཇིག་རྟེན་གྱི། །བྱ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ལྟར། །

དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཇི་ལྟར་
མཁའ་ལ་རྟག་ཏུ་ནི། །བྱ་བ་ཉམས་ཤིང་འབྱུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་
ཡང་། །སངས་རྒྱས་ཕྲིན་ལས་སྐྱེ་ཞིང་འབྲིང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་སྐལ་པར་ལྟོས་པའི་དོན་ནི། དཔེར་ན་ཆུ་དང་བ་ཅན་གྱི་སྣོད་མང་པོར་
ཉི་མའི་གཟུགས་བརྙན་གཅིག་ཅར་བ་བཞིན་དུ་གདུལ་བྱ་སྐལ་བ་བཟང་པོ་ཅན་རྣམས་
ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕྲིན་ལས་གཅིག་ཅར་འཇུག་པས་སྨིན་པར་མཛད་པ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མར།
གང་ཕྱིར་གདུལ་བྱ་དག་པ་ཡི། །ཆུ་ཡི་སྣོད་ནིཐམས་ཅད་ལ། །སངས་རྒྱས་ཉི་མའི་

གཟུགས་བརྙན་ནི། །དཔག་ཏུ་མེད་པར་གཅིག་ཅར་འཆར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་
དཔེར་ན་རིའི་ཁྱད་པར་ལས་ཉི་མ་རིམ་གྱིས་འཆར་བ་བཞིན་དུ་གདུལ་བྱ་སྐལ་བ་བཟང་

པོ་དང་བར་མ་དང་དམན་པ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕྲིན་ལས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པས་
ཀྱང་སྨིན་པར་མཛད་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་རྒྱ་ཆེན་འོད་ཟེར་སྟོང་ལྡན་ཉི་ཤར་འདི། །འཇིག་རྟེན་
ཀུན་ཏུ་སྣང་བར་བྱས་ནས་རིམ་གྱིས་ནི། །མཆོག་དང་བར་མ་དམན་པའི་རི་ལ་འབབ་དེ་
བཞིན། །རྒྱལ་བའི་ཉི་མ་སེམས་ཅན་ཚོགས་ལ་རིམ་ཀྱིས་འབབ། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

439

ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཟབ་པའི་དོན།
ཟབ་པའི་དོན་ནི། འཁོར་འདས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དག་
དགོས་པ་མ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་པ་ན་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མ་
དག་པའང་མ་ཡིན་པས་ཟབ་ཅིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་སྟེ། རྒྱན་ལས། སྔ་མ་ཕྱི་མ་
ཁྱད་མེད་ཀྱང་། སྒྲིབ་པ་ཀུན་གྱི་དྲི་མེད་པ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་འདོད། །དག་
པ་མ་ཡིན་མ་དག་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ན་གང་
ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་བའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པའང་ཡིན་ལ། །དེ་
བཞིན་ཉིད་དག་དག་པའི་བདག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡོད་པའང་ཡིན་པས་བསམ་གྱིས་
མི་ཁྱབ་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་དག་ན། །བདག་མེད་མཆོག་གི་བདག་ཐོབ་པས། །
སངས་རྒྱས་དག་པའི་བདག་ཐོབ་ཕྱིར། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བདག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་
པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཟག་བཅས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་མེད་པའང་མ་ཡིན་པས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་སྟེ། དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཡོད་མིན་
ཞིང་། །མེད་པར་ཡང་ནི་མི་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་དེ་སྐད་འདྲི། །ལུང་མ་བསྟན་
པའི་ཚུལ་དུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་ལྕགས་ཀྱི་ཚ་བ་དང་མིག་གི་རབ་རིབ་

སྤངས་ནས་མེད་ཀྱང་ལྕགས་གྲང་མོ་དང་མིག་གསལ་པོ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་

པ་ན་རྣམ་ཤེས་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་སྤངས་ནས་མེད་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་གྲོལ་
བའི་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ལྕགས་ལ་ཚ་བ་དང་། །མིག་ལ་
རབ་རིབ་ཞི་བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་སེམས་དང་ཡེ་ཤེས་ལ། །ཡོད་དང་མེད་པར་མི་བརྗོད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

440

དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་ན་དོན་དམ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནམ་མཁའ་ལྟར་རོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་མང་པོ་མ་ཡིན་ལ། ཐ་སྙད་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་
རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་གཅིག་པུའང་མ་ཡིན་པས་བསམ་གྱིས་
མི་ཁྱབ་པ་སྟེ། ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་སངས་རྒྱས་རྣམས། །མཁའ་ལྟར་ལུས་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །སྔོན་གྱི་ལུས་རྗེས་འབྲང་བའི་ཕྱིར། །མང་པོ་མ་ཡིན་གཅིག་ཉིད་མིན། །ཞེས་པ་
ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གཅིག་གང་དུ་འབྱུང་བ་ན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ལྟར་
སངས་རྒྱས་གཅིག་གི་ཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་
པའི་ཕྱིར་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གཅིག །བྱུང་ན་འོད་
ཟེར་ཀུན་འབྱུང་བ། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་། །ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
སྒྲུབ་པར་རིགས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ན་རང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་
ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམས་སྤྱད་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་དཀར་པོའི་ཆོས། །དཔེ་མེད་ལྡན་ཕྱིར་ཕན་བདེའི་རྒྱུ་མཚན་
ཕྱིར། །བདེ་དགེ་དམ་པ་མི་ཟད་འབྱུང་གནས་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དགེ་བླང་
བའི་རིགས། །ཞེས་པ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། བདག་ལྟ་རིགས་ཀྱི་མིར་སྐྱེས་ནས། །
ཕན་དང་གནོད་པ་ངོ་ཤེས་བཞིན། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་མ་བཏང་ན། །བདག་གིས་བྱང་
ཆུབ་ཅིས་མི་ཐོབ། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཞུང་དོན་ལ། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། དོན་བཅུས་འཆད་
པ་སྟེ། གནས་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཐེག་ཆུང་བས་ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ངན་ལེན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

441

གནས་གྱུར་པ་ཙམ་ལས་མ་ཐོབ་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པས་རྒྱན་དུ། གང་ལ་ཉོན་མོངས་ཤེས་
བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་དུས་རིང་རྟག་ལྡན་པ། །སྤང་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་རྣམ་པ་ཀུན་གྱིས་
རབ་ཏུ་བཅོམ་གྱུར་ཏེ། །གནས་གྱུར་ཆོས་དཀར་ཡོན་ཏན་མཆོག་རབ་ལྡན་པ་ཐོབ་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད། །དེ་ནི་མི་རྟོག་རབ་དག་ཤིན་ཏུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ལམ་གྱིས་ཐོབ། །
ཅེས་པ་ལྟར་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་མ་ལུས་པ་སྤངས་ཏེ་ཡོན་ཏན་བླ་ན་མེད་པ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། ཐེག་ཆུང་བས་བསམས་
ནས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་ལས་མ་ཐོབ་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པ་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་
འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པ་ལྔའི་
ཁྱད་པར་ནི། ཐེག་ཆུང་བ་ལ་འདི་རྣམས་མེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པ་ལ། འགྲེལ་པར། རྣམ་
པར་དག་དང་ཡོངས་དག་དང་། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། །ལས་ཀྱི་སངས་
རྒྱས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་བརྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ལུས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་
པ་དང་། སྤྲུལ་པས་ཞིང་ཁམས་མཐའ་ཡས་པར་ཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྐུ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཐེག་ཆུང་བས་སྐུ་གསུམ་ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པས། རང་བཞིནལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། །སྤྲུལ་པ་དག་གིས་ཐ་དད་འཇུག །ཅེས་པ་
ལྟར་སྐུ་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཁྱད་
པར་ནི་ཐེག་ཆུང་བས་ཕུང་པོ་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་སུ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པའི་ཡོན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

442

ཏན་རྒྱུན་གཅོད་ཅིང་ཐེག་ཆེན་པས་མི་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་འདིའི་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་
ནི་་་་་་་་་ཀླུའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས།་་་་་་་་སྐུ་གསུམ་གྲུབ་པར། ཕུང་པོར་བཅས་པའི་མྱ་ངན་འདས། །
ཐུབ་སྐུ་གཉིས་ལ་བཞག་པ་ཡིན། །ཕུང་པོ་ཀུན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཕུང་
པོ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། འདྲེས་ཤིང་ཉེ་བར་འདྲེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནུས་པ་ཐོབ་
པའི་ཁྱད་པར་ནི། ཐེག་དམན་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པས་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་རྟེན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ཤིང་བརྟེན་པ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཉེ་བར་འདྲེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནུས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཁྱད་པར་ནི། ཐེག་ཆུང་བས་སྒྲིབ་པ་ཕྱོགས་རེ་
ཙམ་སྤངས་པ་ལས་མེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པས་དབུས་མཐར། ཉོན་མོངས་པ་ཡི་སྒྲིབ་པ་དང་། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དག་ཏུ་བསྟན། །དེར་ནི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དེ། །དེ་ཟད་ནས་ནི་
གྲོལ་བར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་གཉིས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདྲེས་
པ་དང་ཉེ་བར་འདྲེས་པའི་ལས་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ནི། ཐེག་དམན་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་ཅིང་།

ཐེག་ཆེན་པས་རྒྱན་དུ། ཇི་ལྟར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། །འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་
འདྲེས་ཤིང་། །རྟག་ཏུ་བྱ་བ་གཅིག་ལ་འཇུག། འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་སྣང་བར་བྱེད། །དེ་
བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་འདྲེས་ཤིང་། །མཛད་པ་
གཅིག་ནི་མཛད་པ་ལ། །ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་མཛད་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་རེ་རེ་འདུལ་བ་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་ནུས་པ་
ཕྲིན་ལས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་

པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་སྟོན་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཐེག་དམན་ལ་ཐབས་དེ་ལྟ་བུ་མེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པས་ཐེག་བསྡུས་སུ། ལ་ལར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྟོན། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

443

ལ་ལར་མེ་བཞིན་མྱ་ངན་འདའ། །ནམ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྟག་པའི་སྐུ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་ཁམས་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་སུ་འཁོར་བ་
ཇི་སྲིད་པར་ལ་ལར་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ལ་ལར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་

དང་། ལ་ལར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ཡང་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ཇི་ལྟར་རིགས་

པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྨིན་གྲོལ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པ་རྣམ་པ་ལྔའི་

ཁྱད་པར་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཀྱང་གཞན་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་པར་མི་ནུས་ཤིང་།

ཐེག་ཆེན་པས་རྒྱན་དུ། འཚེ་བ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། །ངན་སོང་དང་ནི་ཐབས་
མིན་དང་། །འཇིག་ཚོགས་ཐེག་པ་དམན་པ་ལས། །དེ་ཕྱིར་སྐྱབས་ཀྱི་དམ་པའོ། །ཞེས་
པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་འོན་པ་དང་ལོང་བ་དང་སེམས་འཁྲུགས་པ་དང་ནད་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་རྣམས་ཞི་བར་མཛད་པས་འཚེ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པ་

དང་། མི་དགེ་བ་ལས་བཟློག་ནས་དགེ་ལ་སྦྱོར་ཞིང་མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལ་འགོད་
པས་ངན་སོང་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། ལྟ་བ་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་བཟློག་ནས་
ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་འགོད་པས་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། གནས་སྐབས་

སུ་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་མྱང་འདས་ལའང་བཀོད་ནས་འཇུག་ཚོགས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་
ཅིང་བྱང་སེམས་མ་ངེས་པ་རྣམས་ཐེག་དམན་དུ་མི་ལྟུང་བར་མཛད་པས་ཐེག་པ་དམན་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱོབ་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
རྣམས་རིག་པར་བྱས་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །
ཡོན་ཏན་ལ་སྤྱི་དོན་གསུམ་གྱི། དང་པོ།་་་་་་་་ཐུན་མོང་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་སུ་བསྡུ་
བ་ནི། ཚད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཚད་མེད་པས་དང་པོ་བཅུ་པོ་རྣམས་མཐར་ཐུག་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

444

སངས་རྒྱས་ལ་མངའ་ཡང་གནས་སྐབས་སུ་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་

ཐོབ་པ་ཡོད་པས་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སྟོབས་བཅུ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་མ་
དགུའི་དོན་དམ་གྱི་ཆ་ནི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཚུལ་གྱིས་གཞན་ལའང་ཡོད་ཀྱང་མངོན་
དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་བས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མཐར་ཐུག་
པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་མཐར་ཐུག་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བསྡུ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་དོན་དམ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གདོད་མ་ནས་དབྱེར་མེད་དུ་ཡོད་པ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུས་ཕྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་སུམ་ཅུ་རྩ་
གཉིས་དང་། གཞན་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་ཀུན་རྫོབ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཡོད་པར་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པ་ལས་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུས་ཕྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་

བྱ་ཞེས་བྱ་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་འདུ་བ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མར། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐུ་
དང་ནི། །དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་སྐུ་ཉིད་དེ། །བྲལ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་
ནི། །ཡོན་ཏན་དབྱེ་བ་དྲུག་ཅུ་བཞི་འདི་དག །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་དེ་དག་ཀྱང་དཔེ་དང་སྦྱར་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། སྟོབས་བཅུ་བོས་མ་རིག་པ་

ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་འཇོམས་ཤིང་སྒྲིབ་པས་སླར་མི་ཕྱེད་པའི་ཕྱིར་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་
དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞིས་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་འཇིགས་པ་དང་བག་ཚ་བ་མེད་པར་ཆོས་
སྟོན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་སེང་གེ་ལྟ་བུ་དང་། མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ནི་གཞན་

ལ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་མ་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་སུམ་བཅུ་རྩ་གཉིས་ནི་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་སྣ་ཚོགས་སུ་
སྣང་ཡང་དེའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་་་་་་་་་སྤྲུལ་སྐུ།་་་་་་་་ཆུ་་་་་་་་་ལ་ཟླ་བ།་་་་་་་་དང་་་་་་་་་ལོངས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

445

སྐུ།་་་་་་་་ནམ་མཁར་ཤར་བའི་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྟོབས་ནི་མ་རིག་སྒྲིབ་ལ་རྡོ་རྗེ་བཞིན། །མི་

འཇིགས་རྣམས་ནི་འཁོར་དུ་སེང་གེ་བཞིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མ་འདྲེས་མཁའ་
བཞིན་ཏེ། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རྣམ་གཉིས་ཆུ་ཟླ་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

མངོན་རྟོག་ཏུ་འདུས་པའི་ཡོན་ཏན།

གཞུང་དོན་ལ། མངོན་རྟོགས་གང་གིས་བསྡུས་ཚུལ། །མིང་གི་དབྱེ་བ་མདོར་
བསྟན། །དོན་གྱི་ངོ་བོ་རྒྱས་བཤད། །གང་གིས་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ཚུལ། ཉམས་རྗེས་གཉིས་སུ་

བསྡུ་བ། སོ་སོའི་བྱེད་ལས་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ལ། མངོན་རྟོགས་སུམ་འདུས་པའི་འཕགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་འགའ་
ཡང་མེད་པས། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚད་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་འདི་དག་བཤད་ཟིན་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བཅུ་པོ་འདི་དག་གི་ནང་ནས་གང་
གི་བསྡུས་ཞེ་ན། སྒོམ་ལམ་དུ་གྲུབ་པ་རྣམས་རྗེས་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། མི་

སློབ་ལམ་དུ་གྲུབ་པ་རྣམས་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྡུས་སོ། །དེའང་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཕལ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཟད་པ་ཕྱོགས་དེ་
ཙམ་དང་མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ། མ་སྡུག་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས། །ཡང་དག་མི ན་ལའང་ཞེས་པ་དང་། མྱ་ངན་བསལ་བར། ། ིདྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ལྔ་མངོན་ཤེས། །མཁའ་ལ་རྐྱང་རིང་འགྲོ་བ་ཡང་། །གང་ན་སྤྱོད་ཡུལ་
འཆི་མེད་པའི། །གནས་དེར་འགྲོ་བ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
དབྱེ་བ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཀྱང་ཚད་མེད་པ་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་ཐར་བ་རྣམས་དང་། ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་དང་། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

446

ཀྱི་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་བོར་བ་དང་མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྔ་ནི་བྱིས་པ་དང་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་ཐུན་མོང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། བསམས་ནས་ཤེས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྣམས་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་ཐུན་མོང་བ་དང་། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་རྣམས་དང་། ཡོངས་སུ་དག་པ་རྣམས་ནི་ཐེག་ཆེན་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་
གཉིས་ལ་ཡོད་པའི་ཐུན་མོང་བ་དང་། སྟོབས་རྣམས་དང་། མི་འཇིགས་པ་རྣམས་དང་།
དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་དང་། བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམས་དང་། བསྙེལ་བ་མི་མངའ་
བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། བག་ཆགས་ལེགས་པར་བཅོམ་པ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་

ཐེག་ཆེན་མི་སློབ་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་
ཀྱང་མདོ་སྡེ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་རྣམས་སོ། །ངོ་བོ་ལ། ཚད་མེད་རྣམ་ཐར་ཟིལ་གནོན་
ཟད་པར་ཉོན་མོངས་མེད་དང་བསམས་ནས་ཤེས། །རིག་དང་མངོན་ཤེས་མཚན་དཔེ་ཡོངས་དག་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་རྣམས་དང་། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྲུང་མེད་
བསྙེལ་མེད་བག་ཆགས་བཅོམ་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། །མ་འདྲེས་བཅོ་བརྒྱད་རྣམ་མཁྱེན་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་མཆོག་མངའ་རྣམས་ལ་འདུད། ཅེས་པ་ལྟར་བཅུ་དགུ་སྟེ། རེ་རེ་ཞིང་

ཡང་གནས་དང་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གྲོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་པར་
བྱའོ། །དེ་ལ་ཚད་མེད་པ་བཞི་ནི། རྒྱན་དུ།་་་་་་་་བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་་་་་་་་་ཚད་མེད་དེ་དག་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པ་ནི།་་་་་་་་བདེ་འདོད་དང་། །སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་དང་བདེ་བ་དང་། །ཉོན་མོངས་ཅན་་་་་་་་་ལ་དམིགས་པ་དང་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དེ་དག་་་་་་་་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་་་་་་་་་ལ་
དམིགས་པ།་་་་་་་་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་ནི།་་་་་་་་དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག །ཅེས་པ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

447

ལྟར་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་དམིགས་

མེད་པ་སྟེ་གཉིས་གཉིས་གསུངས་ལ། འདིར་ནི་གཙོ་ཆེར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་
འཆད་པའི་་་་་་་་་དབུ་མ་རྒྱན་ནས།་་་་་་་་བྱམས་པ་སྙིང་རྗེ་དགའ་བ་བཏང་སྙོམས་བཞི་ལས།

བྱམས་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་རྟེན་ཏེ། དམིགས་

ཡུལ་བདེ་བ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཕན་ཞིང་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པར་ཤོག་ཤིག་པར་བསམ་པའི་གནས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་ཞིང་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་
བཞིན་དབང་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་ཞི་གནས་དང་ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་གང་ཡིན་པ་
དང་། གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་
རྣམས་སོགས། གནས་དང་གྲོགས་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པ་རྣམས་ལའང་དེ་དག་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པར་བྱའོ། །སྙིང་རྗེ་གང་ཞེ་ན། གནས་བསམ་གཏན་ལ་རྟེན་ཏེ་དམིགས་ཡུལ་སྡུག་
བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ། རྣམ་པ་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བར་ཤོག་ཤིག་པར་བསམས་པའི་གནས་པ། ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་
བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན། དགའ་བ་གང་ཞེ་ན། གནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་

ལ་བརྟེན་ཏེ་དམིགས་ཡུལ་བདེ་བ་དང་། ལྷག་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་བའི་སྒོ་ནས་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་ཤོག་ཤིག་པར་བསམ་པའི་གནས་པ་

ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །བཏང་སྙོམས་གང་ཞེ་ན། གནས་ཀྱི་དངོས་
གཞི་གང་རུང་ལ་རྟེན་ཏེ་དམིགས་ཡུལ་ཆགས་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་
གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཉོན་མོངས་པ་ལས་གྲོལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

448

ཕན་པར་བསམ་པའི་གནས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་
རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་རྣམས་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་རྣམས་
བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཕལ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། བསམ་གཏན་མ་
ཐོབ་པས་བསྒོམ་པའང་ཡོད་ལ། གནས་སྐབས་ཚངས་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཚངས་
པའི་གནས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞིང་། དམིགས་ཡུལ་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་་་་་་་་་

ས་དང་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་ཚད་མེད་པ་ཐོབ།་་་་་་་་པས་ན་ཚད་མེད་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ལ་མངའ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱན་དང་ཐེག་བསྡུས་བསྟོད་པ་ནི། སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་བརྩེ་བ་ཅན། །ཕྲད་དང་བྲལ་བའི་དགོངས་པ་ཅན། །མི་འདྲལ་བ་ཡི་

དགོངས་པ་ཅན། །ཕན་བདེའི་དགོངས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྣམ་ཐར་ལ་སོགས་པའི་སྡེ་ཚན་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་ནི། མཛོད་དུ། གཟུགས་མེད་ཅེས་བྱ་
ཁམས་གསུམ་གྱི། །རྟེན་ཅན་ལྷག་མ་མི་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་པ་དང་། ངོ་བོ་ནི། རྣམ་པར་

ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །མི་སྡུག་བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད། །གསུམ་པ་མཐའ་
ན་དེ་མ་ཆགས། །གཟུགས་མེད་མཉམ་གཞག་དགེ་རྣམས་སོ། །ཞེས་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ནི་མི་སྡུག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ན་ཡོད་པ་དང་། གསུམ་
པ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ན་ཡོད་ཅིང་ངོ་བོ་མ་ཆགས་པ་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་
རྣམ་ཐར་བཞི་ནི་དེའི་ས་བའི་མཉམ་གཞག་དགེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། ཟད་པར་བཅུའོ་
བརྒྱད་མ་ཆགས། །བསམ་གཏན་མཐའ་ན་སྤྱོད་ཡུལ་ནི། །འདོད་པ་གཉིས་ནི་གཟུགས་

མེད་དག །སྤྱོད་ཡུལ་རང་གི་ཕུང་པོ་བཞི། །ཞེས་པ་དང་པོ་བརྒྱད་ངོ་བོ་མ་ཆགས་པ་དང་
ས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་དམིགས་པ་འདོད་པའི་གཟུགས་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཐ་མ་
གཉིས་གཟུགས་མེད་དག་པའི་རང་བཞིན་རང་སའི་ཕུང་པོ་བཞི་ལ་དམིགས་པར་ཡང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

449

བཤད་ཅིང་། འདིར་ནི་རྣམ་ཐར་ལའང་གསུམ་གྱི། དང་པོ།་་་་་་་་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་
གསུམ་ལ། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དགོས་
ཆེད་དམ་ངེས་ཚིག་ནི་ས་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པ་གསེར་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་

སུ་སྤྲུལ་པ་དང་དབང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
།གནས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལྟ་བ་པོ་བདག་ལ་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་
དང་མ་བྲལ་བའམ། འགྲེལ་བར་གཟུགས་མེད་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་བཤད་པས་དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་གཞག་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ། དམིགས་ཡུལ་རང་བཞིན་པར་
སྣང་བའི་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་དང་བཟང་ངན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ། རྣམ་པ་ཆུང་ངུ་ལ་ཆེན་པོ་དང་ཆེན་པོ་ལ་ཆུང་ངུ་དང་མཛེས་པ་ལ་མི་མཛེས་པ་དང་མི་མཛེས་པ་ལ་མཛེས་པ་ལ་སོགས་གང་སྤྲུལ་པར་འདོད་པར་མོས་པ་ལྟ་བའི་གནས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་
འབྱོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱིའི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འགྲེལ་བར།་་་་་་་་གནས་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ལ་བརྟེན་པ་་་་་་་་་ཞེས་པ་ལྟར།་་་་་་་་ཡིན་ན་ལྟ་བ་པོ་བདག་ལ་
གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའམ་མིན་ཡང་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལ་
གཟུགས་མེད་པ་མིང་བཞིའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ། དམིགས་ཡུལ་
རང་བཞིན་པར་སྣང་བའི་གཟུགས་བཟང་ངན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་གང་སྤྲུལ་
བར་འདོད་པ་མོས་ནས་ལྟ་བའི་གནས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
དང་ཤེས་རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་རྣམས་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །
སྡུག་པའི་རྣམ་པར་་་་་་་་་བསྡུ་བར། དེ་ལ་འཕགས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་མ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

450

བྱེད་པས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཤིང་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་ངོ་། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་ཇི་ལྟར་ཟིལ་གྱིས་
གནོན་ཅེ་ན། སྨྲས་པ། འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཏེ་གཟུགས་སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་གཅིག་ལ་གཅིག་ལྟོས་པའི་འདུ་

ཤེས་དང་གཅིག་ལ་གཅིག་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ལ་གཅིག་འབྲལ་བའི་འདུ་ཤེས་དང་གཅིག་ལ་གཅིག་འབྲེལ་
བའི་ཕྱིར་གཟུགས་སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་ལ་སྡུག་པར་རོ་གཅིག་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལྟར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་ཀྱི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ཐ་མ་སྟེ་དེ་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ།།་་་་་་་་ཐར་བ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་གནས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དགོས་
ཆེད་ནི་སྡུག་ཅིང་མཛེས་པ་དང་མི་སྡུག་ཅིང་མི་མཛེས་པ་ལ་སྤྲུལ་བར་འདོད་པའི་རྗེས་
ཆགས་དང་སྤྲུལ་པར་མི་འདོད་པའི་ལེ་ལོའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའི་སྒྲིབ་པ་
ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གནས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དམིགས་
པ་རང་གིས་སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པའི་གཟུགས་སྤྲུལ་བ་རྣམས་ལ། རྣམ་པ་དཔེར་ན་
དངུལ་བུམ་ནི་ཟངས་བུམ་ལ་ལྟོས་ནས་སྡུག་པ་དང་གསེར་བུམ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་སྡུག་
པ་ཡིན་གྱི་མ་ལྟོས་པར་རིགས་གཅིག་པ་ལ་སྡུག་མི་སྡུག་གི་བློ་མི་འབྱུང་ངོ་སྙམ་དུ་ཕན་
ཚུན་ལྟོས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཟངས་བུམ་ལ་ལྟོས་པའི་སྡུག་པ་ལ་གསེར་
ལ་ལྟོས་པའི་མི་སྡུག་པ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ཞིང་མི་སྡུག་པ་ལའང་སྡུག་པ་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བའམ་སེམས་ཅན་ལ་སྡུག་པར་གྲགས་པའང་ལྤགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ་དེའང་སྐྲ་ལ་སོགས་པའི་མི་གཙང་བའི་རྫས་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་སྡུག་མི་
སྡུག་ནི་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། དེ་ལྟར་སྡུག་མི་སྡུག་གི་

གཟུགས་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་བསྲེས་ཏེ་མདོ་ལས་སྡུག་པའོ་ཞེས་མོས་པར་འགྱུར་བ་ནི་གསུམ་པའོ་ཞེས་པ་ལྟར་ཐམས་ཅད་སྡུག་པ་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པའི་འདུ་ཤེས་ཐོབ་ནས་
དེ་དག་ལ་གནས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གྲོགས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

451

མཚུངས་ལྡན་རྣམས་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་ལ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་གང་ཞེ་ན། ཐར་བའམ་ཟག་པ་མེད་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ནམ་

མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་གནས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་
བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་

ནོ། །ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ཇི་ལྟ་བར་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་
དང་། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

ཟག་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རང་རང་གི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་གནས་པ་ཡང་དག་
པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པར་བལྟ་བར་བྱ་
སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ནི་རང་རང་གི་དངོས་གཞི་ཡིན་ཞིང་དམིགས་རྣམ་ནི་གོང་དུ་
བཤད་ཟིན་ལ། དགོས་ཆེད་ནི་འདི་ལྟར་མ་ཞི་བ་གཟུགས་ལས་འདས་པའི་གཟུགས་

མེད་ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ཟག་བཅས་ལ་ཆགས་ཤིང་རོ་མྱོང་བའི་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་
པར་ཐར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གཅིག་ལ། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་
རྣམ་པར་ཐར་བ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དགོས་ཆེད་ནི་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་
ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གནས་འདུ་
ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་གཟུགས་མེད་
ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ལ་གནས་པ་ལས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་འདས་ནས་ལམ་ཟག་

མེད་ཀྱི་གནས་པས་མཆོག་ཏུ་ཞི་ཞིང་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཐར་བ་མྱ་ངན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

452

ལས་འདས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གནས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ངོ་བོ་གང་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཚོགས་བདུན་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་འགོག་པའོ། །འགྲེལ་བར།་་་་་་་་ཤེས་རིག་བཀག་པའི་ཕྱིར་དམིགས་རྣམ་དང་གྲོགས་ནི་མེད་ཅིང་།
འཕགས་པ་རྣམས་འདི་དག་གིས་གནས་པས་འཕགས་པ་གནས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་

བརྒྱད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་རྣམས་ལས་ཀྱང་གསུམ་པ་དང་བརྒྱད་པ་ནི་མཆོག་ཡིན་པས་

ལན་མང་དུ་གནས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་པ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གནས་གྱུར་རྫོགས་པར་མངོན་
དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཟིལ་གནོན་བཤད་པ།
ཟིལ་གནོན་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ།་་་་་་་་རྣམ་ཐར་ལས་བྱུང་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས་ནང་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་ཁ་དོག་མཛེས་པ་དང་ཁ་དོག་མི་སྡུག་པ་དང་ངན་པ་དང་བཟང་པོ་རྣམས་ལ་ལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟ་བུར་འདུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་
མཆེད་དང་པོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱས་པར་སྦྱར་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆེན་པོ་
ལ་ལྟ་བ་ནི་གཉིས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་ལས་
བྱུང་ཞིང་། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་ལ་ལྟ་བ་ནི་གསུམ་པ་དང་། ཆེན་པོ་ལ་ལྟ་བ་ནི་བཞི་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ནི་ནང་གཟུགས་མེད་པར་ཤེས་
ནས་ཕྱིའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་ལས་བྱུང་བས། དེ་ལྟར་ན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་
སྐྱེ་མཆེད་དང་པོ་བཞི་ནི་རྣམ་པར་ཐར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

453

ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་གམ་ཡུལ་བཱ་ར་ཎཱ་སཱིའི་རས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་
སྟོན་པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ནང་གཟུག་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་ལྟ་ཞིང་། གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ་དེ་ལྟ་བུར་འདུ་ཤེས་པ་འདི་ནི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་པའོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་རྒྱས་པར་སྦྱར་ཏེ་སེར་པོ་དོང་ཀའི་མེ་ཏོག་་་་་་་་་དང་རས་སེར་པོ།་་་་་་་་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་
ནི་དྲུག་པ་དང་། དམར་པོ་བན་དྷུ་ཛཱི་བ་ཀའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུར་མཐོང་བ་ནི་བདུན་པ་དང་།

དཀར་པོ་སྐར་མ་པ་བ་སངས་ལྟ་བུར་མཐོང་བ་ནི་བརྒྱད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཟིལ་གྱིས་
གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཕྱི་མ་བཞི་ནི་སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ལུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་
ཏེ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་གནས་པ་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྣམ་ཐར་ལས་ཟིལ་གནོན་འབྱུང་ན་དེ་དག་
ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་སྙམ་ན། རྣམ་པར་ཐར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དང་པོར་དམིགས་པ་ཆེ་ཆུང་དང་བཟང་ངན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་གང་སྤྲུལ་བར་འདོད་པར་མོས་ཤིང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེའི་འོག་ཏུ་ཇི་ལྟར་
འདོད་པ་བཞིན་སྤྲུལ་བ་དང་བསྒྱུར་བ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སྔར་གྱི་དམིགས་པ་དེ་མི་
སྣང་པར་བྱེད་ཅིང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་མདོའི་དོན་བཤད་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་དང་སེམས་ཅན་མ་
ཡིན་པར་གཏོགས་པ་རི་དང་ཁང་བ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ནི་རིམ་པ་ལྟར་ཆུང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

454

ངུ་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཁ་དོག་མཛེས་པ་དང་མི་སྡུག་པ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་
བ་ཡིན་ལ། མི་དང་ལྷའི་གཟུགས་རྣམས་ནི་རིམ་པ་ལྟར་ངན་པ་དང་བཟང་བོ་རྣམས་སོ། །
གཟུགས་དེ་དག་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཞེས་པ་ནི་དབང་བསྒྱུར་ཏེ། ཤེས་ཞེས་པ་ནི་
ཞི་གནས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་ཤེས་ཤིང་། མཐོང་ཞེས་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་ལམ་གྱིས་མཐོང་ལ། དེ་ལྟ་བུར་འདུ་ཤེས་པར་གྱུར་ཞེས་པ་ནི་ཟིལ་གྱིས་མནན་མ་མནན་ཇི་ལྟར་བར་ཤེས་
པས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པའོ། །ཕྱི་མ་བཞིའི་སྐབས་སུ་སྔོན་པོ་ནི་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་།
ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ནི་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་
བ་དང་། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་འོད་འཕྲོ་ཞིང་གསལ་བ་ཡིན་ལ།

སེར་པོ་ལ་སོགས་པ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། མེ་ཏོག་དང་རས་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་
དང་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བའ་དཔེའོ། ། ིལྷག་མ་ནང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ལས་
འབྱུང་བ་ཇི་ལྟ་བ་སྟེ། གནས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། དམིགས་པ་སྣང་བའི་གཟུགས་

དང་། རྣམ་པ་བཟང་ངན་ལ་སོགས་པ་དང་། ངོ་བོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་།
གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་རྣམས་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །

ཟད་པར་བཤད་པ།

ཟད་པར་ལ་་་་་་་་་གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དོན་དངོས་བསྟན་པ་ནི། གནས་བསམ་གཏན་
བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། སྔར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཐ་མལ་
བ་ཟིལ་གྱིས་མནན་ཞིང་དབང་བསྒྱུར་ནས་འདིར་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་
དམིགས་པ་ས་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ལུས་ཤིང་ཟད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

455

པར་རྒྱས་ཤིང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པར་གནས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་བཅས་པ་ནི་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཟད་པར་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་། ཟད་པར་སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་དམར་པོ་དང་དཀར་པོ་དང་། ཟད་པར་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཟད་པར་ས་ལ་དབང་འབྱོར་པས་ཆུ་ལ་སོགས་པའང་སར་སྤྲུལ་ཞིང་མི་བྱིང་བར་འགྲོ་བ་དང་། ཆུས་

ས་ལ་སོགས་པའང་ཆུར་སྤྲུལ་ནས་འཛུལ་བར་ནུས་པ་དང་། མེས་ཆུ་ལ་སོགས་པའང་མེ་འབར་ཞིང་མེའི་ཆར་འབེབས་པ་དང་། རླུང་གིས་རླུང་ལྟར་མགྱོགས་པར་འགྲོ་ཞིང་

རླུང་གི་ཆར་འབེབས་པ་དང་། སྔོན་པོས་བཻ་ཌཱུརྱ་ལ་སོགས་པར་སྒྱུར་བ་དང་། སེར་པོས་གསེར་ལ་སོགས་པར་སྒྱུར་བ་དང་། དམར་པོས་མུ་ཏིག་དམར་པོ་ལ་སོགས་པར་སྒྱུར་བ་དང་། དཀར་པོས་ཟླ་བ་ཆུ་ཤེལ་ལ་སོགས་པར་སྒྱུར་བ་དང་། ནམ་མཁས་རི་ལ་སོགས་པའང་ནམ་མཁར་སྤྲུལ་ནས་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པས་
གཉིད་དང་རྨུགས་ལ་སོགས་པ་སེལ་ཞིང་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་བསམས་ནས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །
ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་པ་ནི། རྣམ་ཐར་དང་ཟིལ་གནོན་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་མི་འཇོག་པར་
ཅིའི་ཕྱིར་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་ས་ལ་སོགས་པ་ཟད་པར་དུ་གདགས་ཞེ་ན། འདིར་ནི་གནས་འབྱུང་བ་དང་བཅས་པ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་
ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱས་ཤིང་ཁྱབ་པར་བྱ་བ་འབྱོར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཟད་པར་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ས་ལ་སོགས་པའང་གཞག་སྟེ་གནས་འབྱུང་བའི་གཟུགས་ལ་རྒྱས་ཤིང་

ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མེད་ན་གནས་པ་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལ་རྒྱས་ཤིང་ཁྱབ་པར་བྱེད་མི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

456

ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་མ་ཟད་པར་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་ནི་གཟུགས་

མེད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་མཐུན་དུ་སྦྱོར་རོ། །འོན་ཀྱང་
རྣམ་ཐར་གྱིས་མོས་པའི་སྒོ་ནས་མགོ་རྩོམ་ཞིང་ཟིལ་གནོན་གྱིས་དབང་བསྒྱུར་ནས་
སྦྱོར་བར་བྱེད་ལ། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་བས་བརྩམས་པ་

རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཕལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མངའ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་

དེ། ཐུབ་པ་སྒྲིབ་ཀུན་ངེས་པར་གྲོལ། །འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན། །ཁྱོད་
ཀྱི་མཁྱེན་པས་ཤེས་བྱ་ཁྱབ། །ཐུགས་གྲོལ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ཏེ་དམིགས་པ་གཞན་

གྱི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་བདག་ལ་དམིགས་ནས་

ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་བལྟས་ཏེ་སྐྱེ་ན་དེའི་གནས་སུ་མི་འགྲོ་བའམ་འགྲོ་ན་ཡང་ཆགས་

སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་འཐབ་རྩོད་ལ་སོགས་
པར་འབྱུང་བ་རྗེས་སུ་སྲུང་ཞིང་སྤོང་བར་གནས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་

སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །དེའང་། ཡུམ་གྱི་རྒྱན་དུ།་་་་་་་་ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། །མི་ཡི་ཉོན་མོངས་ཡོངས་སྤོང་ཉིད། །གྲོང་སོགས་སུ་དེའི་ཉོན་
མོངས་རྣམས། །རྒྱུན་གཅོད་རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་རྣམས་
ནི་བདག་མཐོང་བ་ལས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བ་རྗེས་སུ་བསྲུང་བ་ཙམ་ཡིན་ལ།
སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་གདུལ་བྱ་གང་ན་ཡོད་པར་གཤེགས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པ་
འཇོམས་ཤིང་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་མཛད་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

457

ཉོན་མོངས་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་འདུལ། །ཉོན་མོངས་འཇོམས་མཛད་ཉོན་མོངས་ལ། །བརྩེར་བཅས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བསམ་ནས་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ཏེ་དམིགས་ཡུལ་

དུས་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་གང་ཤེས་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ། རྣམ་པ་འདི་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་བསམས་ཤིང་སྨོན་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ངོ་བོ་
ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་རྣམས་དང་
བཅས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །དེའང་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འབད་རྩོལ་
དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་ཞིང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་ཆགས་མི་མངའ། །ཐོགས་པ་
མི་མངའ་རྟག་པར་ནི། །མཉམ་པར་གཞག་ཅིང་འདྲི་ཀུན་གྱི། །ལན་ལྡོན་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་
འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རིག་པ་ལ། ཆོས་དང་དོན་དང་ངེས་པའི་ཚིག་དང་སྤོབས་པ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ལས། ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། བཞི་
ཀའང་གནས་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ། བཅོམ་ལྡན་བདེ་གཤེགས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དང་། །མ་རིག་པ་དང་མི་ཤེས་པ། །མི་མཐོང་མངོན་པར་མི་རྟོག་པ། །ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་གཏི་མུག་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སོགས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་
རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །
དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་གཞན་ལ་སོགས་པའི་དགོངས་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

458

ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་
ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །ངེས་པའི་ཚིག་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་

པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་གར་བ།་་་་་་་་ཀུམྦྷ་དང་་་་་་་་་བོད།་་་་་་་་བུམ་པ་ཞེས་་་་་་་་་བརྗོད།་་་་་་་་པ་ལ་སོགས་
པ་ཡུལ་མི་སོ་སོའི་སྐད་མི་འདྲ་བ་དང་། འགྲེལ་བར།་་་་་་་་འཇིག་ཅིང་རབ་ཏུ་འཇིག་པས་ན་
འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའམ། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་ན་་་་་་་་་ཆོས།་་་་་་་་བདེན་པ་བཞི་
ལ་ཨེ་ནེ་དང་མེ་ནེ་དང་དམ་པོ་དང་ད་དམ་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀྱི་ངེས་པའི་ཚིག་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཤེས་པ་ཡང་དག་པ་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །སྤོབས་པ་
སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། རྫས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡང་དག་
པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་
བཞིན་ནོ། །དེ་དག་གི་རྟེན་ཆོས་དང་བརྟེན་པ་དོན་ནི་བཤད་བྱ་ཡིན་ལ། གསུང་ངེས་
ཚིག་དང་མཁྱེན་པ་སྤོབས་པ་ནི་འཆད་བྱེད་ཡིན་ཞིང་། ངོ་བོ་ནི་ཤེས་རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་
སྟེ། མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ལ་མངའ་བ་ནི། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཤད་བྱ་དང་། །གསུང་
དང་མཁྱེན་པ་འཆད་བྱེད་ལ། །བློ་གྲོས་རྟག་ཐོགས་མི་མངའ་བས། །ལེགས་སྟོན་ཁྱོད་ལ་
ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
མངོན་ཤེས་ལ། རྫུ་འཕྲུལ་ལྷ་ཡི་རྣ་བ་དང་། །སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སྔོན་གནས་
དྲན། །འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་ཟག་པ་ཟད། །མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དྲུག། ཅེས་པ་ལྟར་ཏེ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གནས་བསམ་གཏན་བཞི་

པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་བོར་འགྱུར་པ་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

459

སོགས་པ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་བ་་་་་་་་་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་སྤྲུལ་བ་ནི་སེམས་ཡོད་པ་སེམས་ཅན་དེའི་དབང་གིས་འགྱུར་བ་ཟས་ཟོས་ནས་སྤྲུལ་བའི་ལྟོར་འཇུ་བ་ཡིན་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་ནི་སེམས་མེད་པ་སྤྲུལ་བ་
བོའི་སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་འགྱུར་པ་ཟས་ཟོས་ནས་སྤྲུལ་བ་པོའི་ལྟོར་འཇུ་བའོ་ཞེས་བཏགས་པའོ། །སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྔོན་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་གང་
ཡིན་པ་དང་། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷ་དང་མི་ཁ་ཅིག་གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་

ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རྒྱལ་བོ་ང་ལས་ནུ་ལྟ་བུའོ། །རྫུ་འཕྲུལ་ནི་རིས་མཐུན་པས་བསྡུས་པའི་བྱ་རྣམས་དང་། ཡི་དྭགས་
ཁ་ཅིག་གི་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྡུ་བར་རོ།།་་་་་་་་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ལ། རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་
བཞིན་ཤེས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་
དང་གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་
རྣམས་སོ། །ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་

ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉན་ཅིང་ཐོས་པ་

ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མངོན་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་་་་་་་་མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་
པའམ་དམིགས་པ་གང་འཛིན་ཅེ་ན་མི་འཛིན་ཏེ། དེ་ནི་རྣམ་པའམ་དམིགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ་སེམས་འདི་
ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་ཀྱི། གཟུགས་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་ལ་ཆགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟ་
མིན་ན་དེས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་འཛིན་པ་ན་དེའི་རང་གི་

ངོ་བོ་ཉིད་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ།།་་་་་་་་ཆགས་པ་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་
ནས་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བར་ཤེས་ཤིང་འཇུག་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་
རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

460

པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། སྔོན་གྱི་འདས་པའི་མཐའི་སྤྱོད་པ་ཚེ་རབས་བརྒྱུད་
པ་མང་བོའི་མིང་དང་རིགས་དང་རུས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་
བར་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་
བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་གང་
ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྔ་མ་ནས་འཆི་འཕོ་དང་ཕྱི་མར་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པ་བར་མ་

དོའི་སྲིད་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་དེ་དག་གི་ཁ་དོག་བཟང་ངན་དང་བདེ་འགྲོ་
དང་ངན་འགྲོ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བར་ལྷའི་མིག་གིས་མཐོང་བ་ཡང་དག་པར་
འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་

ནོ། །ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ་ཐབས་གང་གིས་ཟག་པ་ཟད་ཅིང་མི་

སྐྱེ་བ་དང་ཟད་ཅིང་མི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་ལ་དམིགས་ཏེ། རྣམ་པ་དེ་དག་གི་གནས་
ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ནི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་
ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ་ཞེས་ཀྱང་་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན།་་་་་་་་གསུང་ངོ་། །
འདི་རྣམས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ལ་མངའ་པའི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་

བྱེད་ལས་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པ་ནི། གཤེགས་ནས་སྤྱོད་པ་མཁྱེན་མཛད་དེ། །དེ་དག་
སྐད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི། །འོང་དང་འགྲོ་དང་ངེས་འབྱུང་ལ། །ལེགས་འདོམས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་བོ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། གནས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

461

བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་རུས་སྦལ་ཞབས། །ཞེས་
པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་བཟང་བོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་

དང་། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་ཡོན་ཏན་
གསལ་བར་བྱེད་པའི་དཔེ་བྱད་བཟང་བོ་བརྒྱད་ཅུས་བརྒྱན་པའི་སྐུ་རྣམ་པ་གདུལ་བྱའི་

སྣང་ངོར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའི་ཚུལ་མཁྱེན་པ། ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་། ཞེས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་མཚན་དཔེར་གསུངས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་་་་་་་་་འགྲེལ་བར།་་་་་་་་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་སྐུས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་

ཆ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་ནུས་པ།་་་་་་་་བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་
ཀྱིའང་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་ཞིང་། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་
པ་དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཐོབ་པའོ། །བྱང་སར་མཚན་
དཔེ་དེ་དག་གཟུགས་ཅན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་
བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་སྟེ། འདི་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་མངའ་བའི་སྒོ་ནས་བྱེད་
ལས་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པ་ནི། ལུས་ཅན་ཀུན་གྱིས་ཁྱོད་མཐོང་ན། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་
ལགས་པར་འཚལ། །མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་རབ་དང་བར། །མཛད་པ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
ཡོངས་དག།

ཡོངས་དག་ལ། གནས་དང་དམིགས་པ་ཐུགས་དང་ནི། །མཁྱེན་པ་ཡོངས་སུ་དག་
པའོ། །གནས་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གནས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

462

བཞེད་པ་བཞིན་དུ་གནས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང་། ཚེ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་

བཞུགས་པ་དང་། ནམ་བཞེད་པ་ན་སྐུ་ཚེ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་ཚུལ་རྣམས་མཁྱེན་པ། ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་དེ་
དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །
དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ཞེ་ན། རང་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་སྔར་མེད་
པའི་དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་མང་བོ་གསར་དུ་སྤྲུལ་བ་དང་། སྔར་ཡོད་པའི་དམིགས་པ་ས་ལ་སོགས་པའང་གསེར་ལ་སོགས་པར་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་མཁྱེན་
པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །
ཐུགས་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ཞེ་ན། རང་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་རེ་
རེ་ལ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་དབང་བསྒྱུར་ཞིང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་
ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །
མཁྱེན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ། ཡུམ་ལས།་་་་་་་་ཨ་ར་པ་ཙ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་པ་ལྟར་སྐྱེ་བ་
མེད་པ་དང་རྡུལ་དང་བྲལ་བ་དང་། དོན་དམ་པ་སྟོན་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་མེད་པ་དང་།
མིང་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡི་གེ་བཞི་བཅུ་རྩ་
གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་པོར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
ཐམས་ཅད་བརྗོད་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ། ཚིག་དང་དོན་མི་བརྗེད་ཅིང་དྲན་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

463

འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག འགྲེལ་
བར།་་་་་་་་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལའང་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་མཐར་ཐུག་
སངས་རྒྱས་ལ་མངའ་བ་ནི། ལེན་དང་གནས་དང་གཏོང་བ་དང་། །སྤྲུལ་དང་ཡོངས་སུ་
བསྒྱུར་བ་དང་། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཡེ་ཤེས་ལ། །མངའ་བརྙེས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
སྟོབས་ལ། རྒྱུད་བླ་མར། གནས་དང་གནས་མིན་ལས་རྣམས་ཀྱི། །རྣམ་པར་སྨིན་
དང་དབང་བོ་དང་། །ཁམས་རྣམས་དང་ནི་མོས་པ་དང་། །ཀུན་འགྲོའི་ལམ་དང་བསམ་

གཏན་སོགས། །ཉོན་མོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། །སྔོན་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། །ལྷ་
ཡི་མིག་དང་ཟག་པ་ཟད། །མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི་རྣམ་པ་བཅུ། །ཞེས་པ་སྟེ།
གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དང་པོ་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། གནས་དང་གནས་མ་
ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་གང་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གནས་བསམ་གཏན་བཞི་བའི་

རབ་མཐའི་ས་ཟག་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ་རྒྱུ་མཐུན་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་
བ་ནི་གནས་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུ་མི་མཐུན་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པ་
ལ་དམིགས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ། ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་ འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཐར་ཐུག་པ་གང་ཡིན་པ་
དང་། གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་
སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་སོ། །ལས་བདག་གིར་བྱ་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་གང་ཞེ་ན། རང་རང་གིས་བྱས་པའི་

ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་རང་རང་གིས་མྱོང་བའི་ཚུལ་ལས་བདག་གིར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

464

ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལྷག་མ་རྣམས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་ཚུལ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་བོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་
གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁམས་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པ་དང་། ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ལ་མོས་པ་ལ་སོགས་པ་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པ་དང་། འགྲོ་བ་རྒྱུད་ལྔ་དང་མྱང་
འདས་གསུམ་དུ་བགྲོད་པའི་ཚུལ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པ་དང་། བསམ་གཏན་
དང་རྣམ་པར་ཐར་བ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཚུལ་མཁྱེན་པ་དང་། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་
སུ་དྲན་ཞིང་མཁྱེན་པ་དང་། ལྷའི་མིག་གིས་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པ་དང་། ཟག་
པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཏེ་སྟོབས་ལྷག་མ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་སྔ་མ་གཉིས་

པོ་དེ་བཞིན་དུ་རང་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་ཐོགས་མེད་དུ་མཁྱེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་
རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་ཇི་ལྟར་མཐུན་མཐུན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་རྣམས་
ཀྱི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པས་ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་

ལ་སླུ་བ་དང་། ལས་བདག་གིར་བྱ་བ་མཁྱེན་པས་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་སྐྱབས་ལས་
སླུ་བ་དང་། བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པ་མཁྱེན་པས་ཟག་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་ན་ཐར་བའོ་ཞེས་དག་པ་ལས་སླུ་བ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས་དང་པོ་བ་འདུན་པ་ཟློག་ཅིང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལས་སླུ་བའི་བདུད་འཇོམས་
པས་ན་སྟོབས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐབས་དང་སྐྱབས་དང་དག་པ་དང་། །ཐེག་ཆེན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རབ་སླུ་བའི། །བདུད་འཇོམས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

465

མི་འཇིགས་པ་ནི། མདོ་ལས།་་་་་་་་སྟོན་པ་ཆོས་གསུང་བ་ན། ང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་ཆོས་འདི་དག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་མ་རྒྱས་

སོ་ཞེས་་་་་་་་་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་ང་རྒྱལ་བའི་་་་་་་་དགེ་སྦྱོང་ངམ་་་་་་་་་རིགས་ཀྱིས།་་་་་་་་བྲམ་ཟེའམ་་་་་་་་་ལོངས་
སྤྱོད་ཀྱིས།་་་་་་་་ལྷའམ་་་་་་་་་སྟོབས་ཀྱིས།་་་་་་་་བདུད་དམ་་་་་་་་་ཆགས་བྲལ་གྱིས་ང་རྒྱལ་བའི།་་་་་་་་ཚངས་
པའམ་གཞན་སུ་ཡང་རུང་བས་ཆོས་དང་་་་་་་་་མི་མཐུན་པར་རྒོལ་སྲིད་མོད།་་་་་་་་མཐུན་པར་ང་ལ་་
་་་་་་་ངག་གིས།་་་་་་་་རྒོལ་བའམ་་་་་་་་་སེམས་ཀྱིས།་་་་་་་་འགྲན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་མ་མི་མཐོང་སྟེ།
མཚན་མ་དེ་མ་མཐོང་བས་་་་་་་་་ལུས།་་་་་་་་བདེ་བ་ཐོབ་་་་་་་་་སེམས།་་་་་་་་མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་་་་་་་་་
ངག་་་་་་་་བག་ཚ་བ་མེད་པ་ཐོབ་ནས་གནས་སོ། །གནོད་པ་དང་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པས།་་་་་་་་ཁྱུ་མཆོག་གི་གནས་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཞལ་གྱིས་འཆེའོ། །ཞི་ཞིང་བསིལ་བར་གྱུར་པས།་་་་་་་་ཚངས་
པའི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་རོ། །ཕས་རྒོལ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པས།་་་་་་་་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་སེང་གེའི་སྒྲ་

ཡང་དག་པར་སྒྲོག་གོ། །དེ་བཞིན་དུ་་་་་་་་་གཞན་ལའང་རྒྱས་པར།་་་་་་་་སྦྱར་ཏེ་ངས་ཟག་པ་ཟད་
དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཟག་པ་འདི་མ་ཟད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ངས་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་གང་
དག་བསྟན་པ་ལ་དེ་དག་བསྟེན་ཀྱང་བར་དུ་གཅོད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ངས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ལམ་གང་དག་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་་་་་་་་་ང་རྒྱལ་ཅན།་་་་་་་་སུས་ཀྱང་རྒོལ་བར་མི་ནུས་པས་མི་འཇིགས་པ་

ཐོབ་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེའང་། མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་ཟག་ཟད་མཁྱེན། །
བར་གཅོད་ཆོས་དང་ངེས་འབྱིན་ལམ། །རང་གཞན་དོན་དུ་སྟོན་པ་ལ། །མི་འཇིགས་པ་
ནི་རྣམ་པ་བཞི། །

ཞེས་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་གང་ཞེ་ན། ཐམས་
ཅད་ཀྱང་གནས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་རབ་མཐའ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་མར་རང་གི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

466

དོན་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་དམིགས་ཡུལ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་

སྙེད་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
ཆུབ་ཅིང་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པར་ཞལ་གྱིས་འཆེ་བ་འཇོག་པ་ལ་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་རྒོལ་བའི་འཇིགས་པ་མི་མངའ་བ་དང་། ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
དང་ཤེས་རབ་མཐར་ཐུག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་གྲོགས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་

སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཟག་མེད་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་སོ། །ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་གང་ཞེ་ན། རང་གི་དོན་དུ་སྤངས་པ་
མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཟག་པ་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྣམ་

པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་ཞལ་གྱིས་འཆེ་བ་འཇོག་པ་ལ་འཇིགས་པ་མི་མངའ་བ་ཡང་དག་
པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་
བཞིན་ནོ། །
བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་ལ་མི་འཇིགས་པ་གང་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྤང་བྱ་
ལས་བརྩམས་ཏེ་ཐར་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་

ཐམས་ཅད་སྟོན་པར་ཞལ་གྱིས་འཆེ་བ་འཇོག་པ་ལ་འཇིགས་པ་མི་མངའ་བ་ཡང་དག་
པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་
བཞིན་ནོ། །
ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་ལ་མཁས་པ་གང་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་གྱི་དོན་དུ་གཉེན་པོ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ནས་མཐར་

ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་བར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པར་ཞལ་གྱིས་འཆེ་བ་འཇོག་པ་ལ་འཇིགས་པ་མི་མངའ་བ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

467

བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་
ལྟར་རང་དོན་དུ་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་གཞན་དོན་དུ་སྤང་གཉེན་མཐའ་ཡས་པ་སྟོན་པ་ལ་ཕས་གྱི་རྒོལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་བརྫི་བས་ན་མི་འཇིགས་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། རང་གཞན་དོན་དུ་ཡེ་ཤེས་དང་། །སྤངས་དང་ངེས་འབྱུང་གེགས་བྱེད་རྣམས། །སྟོན་མཛད་མུ་སྟེགས་གཞན་དག་གིས། །མི་བརྫི་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་གསུམ་གང་ཞེ་ན། སྟོན་པ་ཐུགས་ཅན་གྱིས་གདུལ་བྱའི་

ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོངས་སུ་བསྡུས་ཏེ། དགེ་སློང་དག་འདི་དག་ནི་ཕན་པ་དང་བདེ་
བ་དང་ཕན་བདེར་གྱུར་པའོ་ཞེས་ཆོས་སྟོན་པ་ན་དམིགས་ཡུལ་སློབ་མའི་ཁྱད་པར་
གསུམ་ལ་རྣམ་པ་གུས་ཤིང་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་མི་འབྱུང་
བ་དང་མི་གུས་ཤིང་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་མི་འབྱུང་ཞི་བ་དང་། ཁ་ཅིག་
གུས་ཤིང་ཁ་ཅིག་མི་གུས་པ་ལ་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་བར་བཏང་སྙོམས་ཅན་གྱི་
དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ལ་ཉེ་བར་གནས་པ། ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །
བསྲུང་བ་མེད་པ་གསུམ་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་མེད་པས་གཞན་གྱི་སྐྱོན་བརྗོད་ན་རང་ལའང་བསྙད་

གདགས་སུ་འོང་སྙམ་པའི་དོགས་པའམ་འཇིགས་པ་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར། དམིགས་ཡུལ་
གདུལ་བྱའི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་སྡུད་པ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་ཚར་བཅད་
དེ་སྤ་བཀོང་ནས་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཟིན་བསྐྱང་བའི་ཆེད་དུ་གདམས་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་
པའི་ཆེད་དུ་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་སྦྱོར་བ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

468

ཤེས་རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསྲུང་
བ་མེད་པ་གསུམ་དང་སྔར་གྱི་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་གསུམ་
གྱིས་ཚོགས་ཡོངས་སུ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ནི། བསྲུང་མེད་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བས། །འཁོར་
གྱི་ནང་དུ་བག་རྐྱོང་མཛད། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཉིས་སྤངས་པས། །འཁོར་སྡུད་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བསྙེལ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དམིགས་ཡུལ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་བྱ་
བ་རྣམས་རང་རང་གི་ཁམས་དང་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། དུས་
ལས་མི་འདའ་བར་སྐུའི་རྣམ་འཕྲུལ་མཛད་པ་དང་གསུང་གི་ལེགས་བཤད་གསུངས་བ་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་མངོན་པར་བརྗོད་ཅིང་རྟག་ཏུ་མི་བསྙེལ་བར་དྲན་པ་ཉེ་བར་
གནས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་པ་དང་
ཡང་མཐུན་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་བྱ་བ་ལ། །ཁྱོད་ནི་དུས་ལས་མི་འདའ་བས། །

མཛད་པ་རྟག་ཏུ་དོན་མངའ་བ། །མི་བསྙེལ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
བག་ཆགས་ལེགས་པར་བཅོམ་པ་གང་ཞེ་ན། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་

པ་སྤངས་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་གྱུར་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་བག་
ཆགས་མ་སྤངས་པ་ལྟ་བུའི་སྐུ་དང་གསུང་གི་གཡོ་བ་འཁྲུལ་བ་ཅ་ཅོ་ཀུན་མི་འབྱུང་བ་ཡང་
དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་
མ་བཞིན་ནོ། །མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་པོ་གཉིས་དང་ཡང་མཐུན་པ་སྟེ། ཀུན་མཁྱེན་
ཁྱོད་ལ་རྒྱུ་བ་དང་། །གནས་པ་ཀུན་ལ་རྟག་པར་ཡང་། །ཀུན་མཁྱེན་མིན་སྤྱོད་མི་མངའ་

བ། །ཡང་དག་དོན་ལྡན་ཁྱོད་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

469

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ།

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གང་ཞེ་ན། ཉིན་མཚན་ལན་གསུམ་གསུམ་གྱིས་མཚོན་ནས་རྒྱུན་
མི་འཆད་པར་དམིགས་ཡུལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་
ལ་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་དེ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་
བསྒྲལ་བར་བཞེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་གནས་པ་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་
འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་
བཞིན་ནོ། །དེ་དང་ལྡན་པ་ལ་བྱེད་ལས་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཀུན་
ལ་ཉིན་མཚན་དུ། །ལན་དྲུག་དུ་ནི་སོ་སོར་གཟིགས། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི། །

ཕན་དགོངས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། བཞི་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་སྤྱོད་པས་
བསྡུས་པ་དྲུག་ནི། རྒྱུད་བླ་མར། འཁྲུལ་དང་ཅ་ཅོ་མི་མངའ་སྟེ། །སྟོན་ལ་དྲན་པ་ཉམས་
མི་མངའ། །མཉམ་པར་མ་བཞག་ཐུགས་མི་མངའ། །འདུ་ཤེས་སྣ་ཚོགས་ཀྱང་མི་མངའ། །
མ་བརྟགས་བཏང་སྙོམས་མི་མངའ་འོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ལ་གླང་པོ་ཆེ་གཏུམ་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཁྲུལ་བ་དང་། གད་མོ་དང་འཕྱ་
བ་ལ་སོགས་པའི་ཅ་ཅོ་དང་། དྲན་པ་ཐོབ་ཟིན་ཉམས་པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་མཉམ་པར་
མ་བཞག་པ་དང་། སྲིད་ཞིའི་རང་བཞིན་ལ་ཐ་དད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། གདུལ་བྱ་མ་
བརྟགས་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་འཇོག་པ་རྣམས་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྐུའི་སྤྱོད་པ་ལ་སྦྲུལ་རྡོག་པས་བརྫི་བ་ལ་སོགས་པའི་འཁྲུལ་བ་ནམ་ཡང་མི་མངའ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

470

བ་དང་། གསུང་གི་སྤྱོད་པ་ལ་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཚིག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཅ་ཅོ་མི་
མངའ་བ་དང་། ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་ཡུན་རིང་བོ་ནས་མཛད་པ་དང་གསུངས་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་དང་། མཉམ་གཞག་
རྗེས་ཐོབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བཞིན་དུ་འཇུག་པས་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་

མངའ་བ་དང་། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་འཁོར་འདས་ཐ་དད་
ཀྱི་འདུ་ཤེས་མི་མངའ་བ་དང་། གདུལ་བྱ་བརྟགས་ནས་དོན་དུ་མི་འགྱུར་ན་ཡལ་བར་

འདོར་བ་སྲིད་ཀྱིས་མ་བརྟགས་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་འཇོག་པ་མི་མངའ་བ་སྟེ། སྒོ་

གསུམ་གྱི་ཕྲིན་ལས་གཞན་དང་ཐུན་མོང་བ་དཔེ་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པར་
འབྱོར་བ་དང་།
གཉས་པ།་

ི་་་་་་་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་ན། འདུན་དང་བི རྩོན་འགྲུས་དྲན་ཏང་འཛིན། ། ིཤེས་རབ་རྣམ་གྲོལ་རྣམ་གྲོལ་གྱི། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་ཉམས་མི་མངའ། །ཞེས་པ་སྟེ།
དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ལྷག་མ་ཡོད་པས་འདུན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་མ་ཐོབ་
པའི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་
དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར་བརྩོན་འགྲུས་དང་དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
དབང་བོ་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་གནས་འདུན་པ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ཡེ་ཤེས་དང་
བཅས་པ་རྣམས་མ་ཐོབ་པའི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བ་དང་།

གསུམ་པ།་་་་་་་་མཛད་པས་བསྡུས་པ་གསུམ་ནི། ལས་གསུམ་ཡེ་ཤེས་སྔོན་འགྲོ་དང་། །

ཞེས་པ་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་ལ་རེས་དགེ་བ་དང་རེས་ལུང་མ་བསྟན་
ཡོད་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པས་ཡེ་ཤེས་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

471

བས་ཡེ་ཤེས་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྲིན་ལས་དགེ་བ་
ཁོ་ནའི་མཛད་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བ་དང་།
བཞི་བ།་་་་་་་་མཁྱེན་པས་བསྡུས་པ་གསུམ་ནི། དུས་ལའང་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་པ་མེད། །
ཅེས་པ་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྩོལ་བ་ཙམ་གྱིས་མི་རྟོགས་པས་ཆགས་པ་དང་བཅས་ཤང་ཐམས་ཅད་མི་ིརྟོགས་པས་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་ཡན་ལ། དེ་བཞི ན་གཤེགས་ ིཔས་རྩོལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མ་ཆགས་མ་་་་་་་་་རིམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་དང་མང་བོ་ཤེས་
པ་དང་ད་ལྟར་བའི་ཤུགས་ལ་གཞན་ཤེས་པར་འདོད་པ་མིན་གྱི། མཛོད་འགྲེལ་ལས། རྒྱུན་གྱིས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་
ན་དཔེར། །མེ་ཡིས་ཐམས་ཅད་སྲེག་འདོད་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་འདོད་བྱའི། །གཅིག་ཅར་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་ཕྱིར་མིན། །ཅེས་སོ།།་་་་་་་་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་མཚུངས་ལྡན་
དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་
བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་སྡེ་ཚན་བཞི་དང་ལྡན་པས་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། སྤྱོད་པ་དང་ནི་རྟོགས་པ་དང་། །ཡེ་ཤེས་
དང་ནི་ཕྲིན་ལས་ཀྱིས། །ཉན་ཐོས་རང་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི། །བླ་མ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གནས་བསམ་གཏན་བཞི་བ་རབ་

ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ་ཤེས་བྱ་ཕུང་བོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་དོན་རྣམས་ལ། རྣམ་པ་ངོ་
བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

472

ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཉིད་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་དང་ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་མཐར་ཕྱིན་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་

དེ་དག་དང་དོན་ལྔས་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་
ཟག་པ་མེད་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སོ། །དེའང་སྐུ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོ་ཐོབ་ནས་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་གི་དོན་མཛད་པ་སྟེ། སྐུ་གསུམ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཆེ།
།རྣམ་པ་ཀུན་བརྙེས་ཐམས་ཅད་དུ། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དག། གཅོད་པ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །
སྒྲུབ་ཚུལ་ལ། ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་སྒྲུབ་ཅེ་ན། གཉིས་ལས་དང་

པོ།་་་་་་་་གང་ཞིག་གང་ལ་བསྟན་ཚུལ་ནི། །སྒྲུབ་པ་པོའི་གང་ཟག་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པའམ་
ནང་བའི་ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་རུང་སྟེ། སྒྲུབ་པའི་གནས་དག་པའི་

བསམ་གཏན་བཞི་གང་རུང་གི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས། ཚད་མེད་པ་རྣམས་མངོན་
པར་སྒྲུབ་པོ། །ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བར་ཟག་བཅས་ཀྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ་དེ་དག་ནི་ཕྱི་ནང་གཉི་གའི་ཐུན་མོང་ཡིན་ནོ། །ཟག་མེད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་དང་
རྣམ་ཐར་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གང་ཟག་ཕྱི་རོལ་པས་མི་སྒྲུབ་ཀྱི་
སྔར་ཐུན་མོང་ཡིན་མིན་དུ་ཕྱེ་བ་ལྟར་ཉན་ཐོས་སམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འམ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ་གནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ལ་མི་བརྟེན་གྱི་
རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་པར་སྒྲུབ་བོ། །འོན་
ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་མཛད་པ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པོ་ཞེས་
བརྗོད་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དེས་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གནས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

473

བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་ཅེ་ན། མདོ་ལས། བྱམས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་

ཁོ་ན་མེད་པ་འགྲན་ཟླ་མེད་པ་གཅུགས་མེད་པ་གནོད་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་རྣམས་མཉམ་གཞག་བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་སེམས་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རང་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་ལན་མང་དུ་
ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སྒོམ་པར་ནུས་པས་འགྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་བསམ་གཏན་མ་ཐོབ་
ན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཉམ་རྗེས་གཉིས་སུ་བསྡུ་བ་ནི། ཚད་མེད་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་བཅུ་དགུ་པོ་འདི་དག་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། རང་རང་གི་བྱ་
བ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། གནས་པ་ལས་གྱུར་པ་མཉམ་གཞག་གིས་བསྡུས་པའོ། །དེའང་ཅི་རིགས་སུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བ་ནས་ཐེ་ཚོམ་
གཅོད་པའི་བར་རང་རང་གི་བྱ་བ་ལ་ཉེ་བར་གནས་ཤིང་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་

པ་དེ་དག་ནི་འགའ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་པའང་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་པའི་
རང་བཞིན་དུ་བལྟའོ། །མཆོག་ཏུ་ཞི་ཞིང་ནང་དུ་སེམས་གནས་པ་ལས་གྱུར་པ་དམིགས་

པ་མེད་པའི་ཚད་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་མཉམ་གཞག་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བལྟ་སྟེ་དེས་
ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པའོ། །བྱེད་ལས་ལའང་བཅུ་དགུ་ལས། ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། སོ་སོའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གནོད་སེམས་
དང་རྣམ་འཚེ་དང་ཕྲག་དོག་དང་ཆགས་སྡང་རྣམས་སྤོང་ངོ་། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐུགས་བརྩེ་བར་གནས་ཤིང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པར་མཛད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྒྱན་ལས།་་་་་་་་སྙིང་རྗེས་ཟིན་པའི་བརྩེ་ལྡན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

474

རྣམས། །ཞི་ལའང་ཡིད་ནི་མི་གནས་ན། །འཇིག་རྟེན་བདེ་དང་རང་སྲོག་ལ། །ཆགས་

པར་འགྱུར་བ་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་དོན་ལ་མི་ལྟ་བས་སེམས་ཅན་ཡོངས་
སུ་སྨིན་པར་མཛད་པ་ལ་མི་སྐྱོའོ། །
རྣམ་པར་ཐར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ས་ལ་སོགས་པ་གསེར་ལ་སོགས་པར་སྤྲུལ་བའི་ལས་མངོན་པར་སྒྲུབ་བོ། །གསུམ་པས་དགེ་བ་སྟེ་སྡུག་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྤྲུལ་པ་ལ་ཆགས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་
འགྱུར་རོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞིས་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཙམ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་རྣམས་ལ་མི་ཆགས་སོ། །འགོག་པས་མོས་པ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་
པར་ཐར་བའི་ཕྱིར་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་བཀག་པས་འཕགས་པའི་གནས་པ་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་
ཞི་བའི་གནས་པས་གནས་སོ། །ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན།
ཐ་མལ་བའི་དམིགས་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་
ཐར་བ་གསུམ་པོ་དག་གི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དབང་བསྒྱུར་བར་

མཛད་དོ། །ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། མཐའ་དག་ཟད་ཅིང་

མ་ལུས་པར་རྒྱས་ཤིང་ཁྱབ་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཐར་པས་ཇི་ལྟར་མོས་པའི་
དམིགས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་མཐར་ཕྱིན་པར་སྒྲུབ་པར་མཛད་དོ། །
ཉོན་མོངས་པ་མེད་པས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། གཞན་གྱིས་སེམས་སྲུང་ཞིང་ཇི་

ལྟར་མཐུན་པར་སྨྲ་བས་གཟུང་བར་འོས་པའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །བསམས་ནས་ཤེས་
པས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། འདས་པ་ན་བྱུང་བ་དང་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་ད་ལྟར་གྱི་དོན་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལུང་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། འདི་ནི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

475

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་མང་བོས་བཀུར་བར་འགྱུར་རོ། །སོ་སོ་ཡང་
དག་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་དུ་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་རྣམ་པ་མང་བོས་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་ཅིང་བཤད་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཚིམ་ཞིང་མགུ་བར་མཛད་དོ། །
མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འག་བ་ལ་སོགས་པའྲོ་ལུས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་གདུལ་ ིབྱ་བསྟན་པ་ལ་འདུན་པར་མཛད་དོ། །
ལྷའི་རྣ་བས་སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་ནས་སོ་སོའི་སྐད་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་
ངག་གི་ལས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་འདུན་པར་མཛད་དོ། །གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་ནས་དགེ་
མི་དགེ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ཀུན་ཏུ་བརྗོད་པས་ཀྱང་འདུན་པར་མཛད་དོ། །སྔོན་གྱི་
གནས་དྲན་པས་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་སྔ་མ་གང་ནས་འོངས་པ་དང་ལྷའི་མིག་གིས་ཕྱི་
མ་གང་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཟག་ཟད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་
བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཐབས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གདམས་ངག་འདོམས་སོ། །
མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། གདུལ་བྱས་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་གདོན་མི་ཟ་བར་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ཆེས་
པར་མཛད་དོ། །སེམས་ཀྱང་མངོན་པར་དང་ཞིང་སྤྲོ་བར་མཛད་དོ། །ཡོངས་སུ་དག་
པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། གནས་ཡོངས་སུ་དག་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་ན་བསམ་བཞིན་དུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཚད་མེད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏོ། །བཞེད་ན་
སྐུ་ཚེ་བསྐལ་པའམ་བསྐལ་པ་ལས་ལྷག་པར་བཞུགས་སོ། །གཤེགས་པ་དོན་ཆེ་ན་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཀྱང་འདོར་རོ། །དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པས་དངོས་པོའི་ཆོས་ལ་དབང་བསྒྱུར་རོ། །ཐུགས་ཡོངས་སུ་དག་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་དབང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

476

བསྒྱུར་རོ། །མཁྱེན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པས་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་

ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་འཛིན་ཏོ། །
སྟོབས་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་
པས་མངོན་མཐོའི་འབྲས་བུ་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་འབྱུང་བ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པ་རྒྱུར་སྨྲ་བ་དང་། ལས་བདག་གིར་བྱ་བ་མཁྱེན་པས་རང་གིས་མ་བྱས་པའི་ལས་

ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་ཕྲད་པར་སྨྲ་བ་བསལ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་མཛད་དེ་ཡང་
དག་པར་མངོན་པར་མཐོ་བ་བདེ་འགྲོའི་ལམ་སྟོན་ཏོ། །བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པ་
མཁྱེན་པས་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དག་མ་དག་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དང་།

དབང་བོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པས་བཤད་པའི་སྣོད་དད་སོགས་སྨིན་མ་
སྨིན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པས་བསམ་པ་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། ཁམས་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པས་བག་ལ་ཉལ་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་གང་ཤས་ཆེ་
བའི་ཁྱད་པར་དང་། ཀུན་འགྲོའི་ལམ་མཁྱེན་པས་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གང་ལ་
དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། སྔོན་གྱི་གནས་དྲན་པས་སྔ་མར་ཚོགས་ཇི་ཙམ་བསགས་
པའི་ཁྱད་པར་དང་། ལྷའི་མིག་གིས་ཕྱི་མ་ལ་ལམ་གང་སྐྱེ་བའི་འོས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ཟག་
ཟད་མཁྱེན་པས་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྗེས་སུ་རྟོགས་ནས་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ངེས་པར་ལེགས་པ་ཐར་བའི་ལམ་སྟོན་ཏོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕུང་བོ་ལ་སོགས་
པའི་བདུད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚར་གཅོད་དོ། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་ཤིང་ཐོགས་པ་མི་
མངའ་བའི་ཕྱིར་རང་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་དྲི་བས་དྲིས་པ་ཡང་ལུང་སྟོན་ཏོ། །
མི་འཇིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། འཁོར་མང་བོ་འདུས་པའི་ནང་དུ་
བདག་ཉིད་རང་གཞན་ལ་ཕན་པར་ཞུགས་པའི་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་ཡིན་པར་རྣམ་པར་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

477

འཇོག་གོ། །རང་གིས་སྤང་རྟོགས་ཐོབ་པ་དང་གཞན་ལ་སྤང་གཉེན་སྟོན་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་རྒོལ་བ་གཞན་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་དང་མཐུན་པར་ཚར་གཅོད་དོ། །དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། གུས་པ་ལ་ཆགས་པ་
དང་མི་གུས་པ་ལ་སྡང་བ་དང་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲེས་མའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་
ཡིན་པར་གདུལ་བྱའི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་སྡུད་དོ། །
བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། རང་གི་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་བརྗོད་

དུ་དོགས་པ་མེད་པས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཚོགས་ལ་གདམས་ངག་འདོམས་སོ། །ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་སྟོན་ཏོ། །
བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། ལས་བརྒྱ་པར།་་་་་་་་རྒྱ་མཚོ་ཆུ་
སྲིན་རྣམས་ཀྱི་གནས། །དུས་རླབས་ཡོལ་བར་འགྱུར་བའང་སྲིད། །གདུལ་བར་བྱ་བའི་

སྲས་རྣམས་ལ། །སངས་རྒྱས་དུས་ལས་ཡོལ་མི་མངའ། །ཞེས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ནམ་ཡང་མི་འདོར་རོ། །
བག་ཆགས་ལེགས་པར་བཅོམ་པས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་ནས་མེད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་པ་འཁྲུལ་

བ་དང་ཅ་ཅོ་ལ་སོགས་པ་ནམ་ཡང་མི་སྟོན་ནོ། །
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། ཉིན་མཚན་ལན་དྲུག་གིས་མཚོན་ནས་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་ལ་ཕན་པར་དགོངས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོས་རྣམ་པར་གཟིགས་སོ། །
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་ཕྲིན་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྤྱོད་པ་མ་འདྲེས་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་དག་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

478

དང་། རྟོགས་པ་མ་འདས་པ་དྲུག་ལེགས་པར་ཐོབ་པ་དང་། ཕྲེ ན་ལས་མ་འདྲིས་པ་གསུམ་ ྲེགྱིས་གཞན་དོན་ལ་གཤེགས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ་གྱིས་མཁྱེན་བཞིན་དུ་

བཞུགས་པས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཡེ་ཤེས་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་དོ། །ཐེ་ཚོམ་བཅད་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པས་བསྟན་པ་རྣམས་སྡུད་པ་པོས་བསྡུས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་ཡུན་རིང་དུ་འཇོག་
གོ། །དེའང་་་་་་་་་མཛོད་འགྲེལ་ལ་སོགས་པར། ལོ་སྟོང་དང་ཕྱེད་དང་ཉིས་སྟོང་དང་། ཕྱེད་དང་སུམ་སྟོང་

གནས་པར་ཡང་བཤད་མོད།་་་་་་་་འབུམ་ཏཱིག་ལ་སོགས་པར། སྟོན་པ་འདིའི་ཆོས་ལོ་དགུ་སྟོང་
གནས་པ་ལ་བུད་མེད་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་བཞི་སྟོང་འགྲིབས་ནས་ལྔ་སྟོང་གནས་ཏེ། ལྔ་བརྒྱ་
བ་ཕྲག་བཅུ་ལ།་་་་་་་་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། ཕྱིར་འོང་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པས་འབྲས་བུའི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་ཕྲག་གསུམ་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་
པས་སྒྲུབ་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་ཕྲག་གསུམ་ནི་རྟོགས་པའི་དུས་དང་། མངོན་པ་དང་མདོ་སྡེ་
དང་འདུལ་བ་ལ་སྤྱོད་པ་ལུང་གི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཕྲག་གསུམ་དང་། རྟགས་ཙམ་འཛིན་
པ་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཕྲག་གཅིག་གོ །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དེས་སེམས་ཅན་ཡོངས་
སུ་སྨིན་པ་རྣམས་སྤང་བྱ་སྤང་རུང་དང་གཉེན་པོ་སྐྱེ་རུང་གི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་
མཛད་དོ། །ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་རྣམས་འཆིང་བ་མཐའ་དག་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་བྱང་
ཆུབ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞུང་ལུགས་རྣམ་པར་དག་པ་འདིར། ཕུང་བོ་་་་་་་་་ལྔ།་་་་་་་་སྐྱེ་མཆེད་་་་་་་་་བཅུ་གཉིས།་་་་་་་་རྣམ་ཤེས་་་་་་་་་དྲུག་་་་་་་་རེག་་་་་་་་་དྲུག་་་་་་་་ཚོར་་་་་་་་་དྲུག་་་་་་་་
ཁམས་་་་་་་་་དྲུག། །རྟེན་འབྲེལ་་་་་་་་་བཅུ་གཉིས།་་་་་་་་ཕར་ཕྱིན་་་་་་་་་དྲུག་་་་་་་་སྟོང་ཉིད་་་་་་་་་བཅོ་ལྔ།་་་་་་་་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

479

ཕྱོགས་མཐུན་ཆོས་་་་་་་་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན། །བདེན་པ་་་་་་་་་བཞི།་་་་་་་་བསམ་གཏན་་་་་་་་་བཞི།་་་་་་་་ཚད་
མེད་་་་་་་་་བཞི།་་་་་་་་གཟུགས་མེད་བཞི། །རྣམ་ཐར་་་་་་་་་བརྒྱད།་་་་་་་་སྙོམས་འཇུག་་་་་་་་་དགུ།་་་་་་་་སྒོ་

གསུམ་མངོན་ཤེས་དྲུག །ཏིང་འཛིན་གཟུངས་སྒོ་སྟོབས་བཅུ་མི་འཇིགས་བཞི། །སོ་སོ་
རིག་བཞི་བྱམས་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེ། །མ་འདྲེས་བཅོ་བརྒྱད་ཟུང་བཞི་རང་སངས་རྒྱས། །བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་མཁྱེན་པ་གསུམ། །ཞེས་་་་་་་་་སམ་དུ་ ྡོ བྱས།་་་་་་་་པ་ལྟར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཤེས་རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དམ་པ་མཛད་པ་
ཡིན་ནོ། །
འཕྲོས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་འདོར་ལེན། བསྟན་
པ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བཅུ་བོ་འདི་དག་ལས་རིམ་གྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་
དུ་འཕགས་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུ་ཐོབ་ནས་ལམ་སྔ་མ་དམན་པ་འབྲས་
བུ་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་ནི་འདོར་ཏེ། སླར་ཡང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་
གང་དང་གང་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་དེའི་སྤང་བྱ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་གནས་གྱུར་

ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ལམ་སྔ་ཕྱི་བསྡོམས་ཏེ་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་དོ། །མྱང་འདས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་མྱང་འདས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ནི། ཕུང་བོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཉན་ཐོས་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་ཡང་དག་པར་གཅོད་
ཅིང་མངོན་གྱུར་གཏན་མེད་པའི་རྣམ་པར་འདོར་བས་རྣམ་པར་སྤོང་སྟེ། ཞུམ་པ་མེད་
པའི་སེམས་ཀྱིས་ནི། །ཚོར་བ་དང་དུ་ལེན་པ་ན། །མར་མེ་ཤི་བར་གྱུར་པ་བཞིན། །དེ་ཡི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

480

སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་ཐར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ནི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད། མྱ་ངན་ལས་ཟློ་བའི་བསམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་ཕྱིར་ལྷག་མེད་དུ་ཡང་
གཞན་གྱི་དོན་རྒྱུན་གཅོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་རྒྱུའི་དུས་ན་དགེ་བའི་རྩ་བ་མི་ཟད་པ་དང་། འབྲས་བུའི་དུས་ན་ཡོན་ཏན་མི་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ལུང་མ་བསྟན་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དྲི་བ་ཐམས་ཅད་ལུང་སྟོན་
ཞིང་ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ཡིན་ན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་དངོས་པོ་བཅུ་བཞི་ལ་

སོགས་པ་གང་དག་རྣམ་པར་གཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞི་མ་གྲུབ་པར་

ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དཔྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དང་མི་ལྡན་ཞིང་ཚུལ་བཞིན་མ་
ཡིན་པ་ལན་གདབ་ཏུ་མི་རུང་བ་ཡོངས་སུ་འདྲི་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཚུལ་བཞིན་མ་
ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་འདྲི་ཞེ་ན། བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་ནས་འདྲི་ན་ཚུལ་བཞིན་འདྲི་

བ་ཡིན་པ་ལ། འདིར་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་འགོག་པ་
དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་འགོག་པ་དང་ལམ་ལ་སེམས་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་བདག་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་དང་མི་ལྡན་པ་འདྲི་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ།་་་་་་་་བྱང་སེམས་ལ་ཟུང་གསུམ་མེད་ཚུལ་ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ། ཞུགས་ཏེ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པར་མི་
འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཐོབ་པས་ཉན་རང་
གི་མྱང་འདས་ཆད་པའི་མཐར་ལྟུང་བའི་རྒྱུན་ལ་འཇུག་པ་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

481

།དེ་བཞིན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་དྲུག་སྤངས་ནས་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བར་མི་
འགྱུར་ཞེ་ན། འདོད་པར་ལན་ཅིག་ཙམ་འོང་བར་མ་ཟད་གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་ན་བསམ་བཞིན་དུ་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཚད་མེད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་དགུ་སྤངས་ཀྱང་ཕྱིར་མི་འོང་བར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན།
བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་ཤིང་དེ་ལས་མ་ཉམས་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་

འདོད་པའ་ཁམས་སུ་སྐི་བ་ལེན་པའྱེ་ཕྱིར་རོ། །རྒྱན་གྱི་འགི ལ་བར། ས་དང་པོ་དང་བརྒྱད་ ྲེཔ་དང་བཅུ་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་རིམ་པ་ལྟར་འབྲས་བུ་བཞི་གཞག་པ་ནི་ཕྱོགས་

རེ་ཙམ་འདྲ་བ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་དག་ལ་མོས་པ་རྣམས་དྲང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པའོ། །
ལྔ་པ།་་་་་་་་ཐེག་ཆེན་པས་གཉེན་པོ་སྒོམ་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་
ས་དང་པོའི་སྟོད་ཀྱི་ཆར་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་ས་རེ་རེའང་བསྐལ་པ་མང་བོས་འགྲུབ་པར་བཤད་པས་དང་པོའི་ཕལ་ཆེ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་བཅུ་བའི་བར་ས་བཅུ་རྣམས་སུ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་

གཉེན་པོའི་ལམ་གཙོ་བོར་སྒོམ་པ་ཡིན་གྱི། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ནི་གཙོ་
བོར་སྒོམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་སུ།་་་་་་་་ཐབས་ཆེན་དག་དང་ལྡན་པ་ལ། །ཉོན་མོངས་
བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་གཞན་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུའི་ཉོན་མོངས་
པ་ཅུང་ཟད་གཞག་པ་ནི་རེ་ཞིག་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་སྤོང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་
ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྒྲིབ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ལྷག་མ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་གཅིག་

ཅར་སྤང་ངོ་། །ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པས་གཅིག་ཅར་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་
པས་གཅིག་ཅར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་རེ་ཞིག་ཉོན་མོངས་པ་མ་སྤངས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

482

སུ་ཟིན་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་ཐུལ་ལ་སྤངས་པ་མེད། །སྔགས་ཀྱིས་བསད་པའི་དུག་དང་

འདྲ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྔགས་དང་སྨན་ཀྱིས་སོད་པའི་དུག་གིས་མི་གནོད་ཅིང་ཕན་པ་ལྟ་བུ་
དང་། དཔེར་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའ་དིགྲ་བཅོམ་པ་ལྟར་ས་བཅུ་བོ་ཐམས་
ཅད་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་རང་གཞན་འཇོམས་པ་ལ་སོགས་པ་མི་སྐྱེད་ཅིང་མི་རྟོག་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པས་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །མཁས་པ་དང་དབང་བོ་སྦང་ཚུལ། ྱོདྲུག་པ།་་་་་་་་མཁས་པ་དང་དབང་བོ་སྦང་ཚུལ་ལ། ྱོགཉས་ལས་དང་པོ།་ ི་་་་་་་མདོར་བསྟན་ན།

ིཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དམིགས་ཡུལ་ཤེས་བྱ་ལ་མཁས་པ་དང་། ཉམས་ལེན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། སྤང་བྱ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་མཁས་པ་
དང་། གཉེན་པོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །དུས་དུས་སུ་དབང་པོ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྦྱང་བར་བྱའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ།་་་་་་་་མཁས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་
བཞི་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་ཤེས་བྱ་ལ་མཁས་པ་ལའང་གང་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཤེས་
བྱ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་བལྟ་སྟེ། འཁྲུལ་བ་ནི་གཟུང་འཛིན་
དོན་ལ་མེད་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་དུ་ཀུན་ནས་བརྟགས་ཏེ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། འཁྲུལ་
བའི་གནས་ནི་གང་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་མངོན་ཞེན་ནས་འཇུག་པའི་གཞི་གཞན་དབང་ཡང་
དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་དུ་རྟོག་པ་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་གནས་ནི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
ནམ་གཞིར་གྱུར་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཤེས་བྱ་ལ་རྟོག་པས་འཁྲུལ་བ་
སྤངས་པ་ཡིན་ལ། མི་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང་ཡིན་པ་ནི་ཟག་མེད་ཡེ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

483

ཤེས་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་། མ་འཁྲུལ་བ་ནི་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཐུན་པ་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་
ལ་ཐོབ་པའི་དགེ་བའོ། །
གཉིས་པ་་་་་་་་ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཞེ་ན། གདུལ་བྱ་རྣམས་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་
བཞིས་བསྡུས་ནས་དགེ་བ་ལ་འགོད་པ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་རྫོགས་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ལ་སྤྱོད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། སྡིག་པ་

བཤགས་པ་དང་བསོད་ནམས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་སངས་རྒྱས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་སྟེ་བཞིའམ། ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་
པ་ཡན་ལག་བདུན་པ་བྱམས་པས་ཞུས་པའམ་བཟང་སྤྱོད་ལ་སོགས་པར་གསུངས་པ་
བཞིན་ཉིན་མཚན་ལན་དྲུག་ཏུ་བྱེད་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་མྱུར་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་ནས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་གདུལ་བྱ་
ཇི་ལྟ་བར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་ལམ་རྒྱུན་མི་

འཆད་པ་ལ་མཁས་པའོ། །
གསུམ་པ་ལའང་སྤང་བྱ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན།
གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་རྣམ་རྟོག་བཅུར་བསྟན་པ་ནི། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ས་བོན་དུ་གྱུར་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ རྩ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ལུས་དབང་བོ་
གཟུགས་ཅན་དང་གནས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཡུལ་ལྔའི་རྣམ་པར་རིག་
པ་ནི་གཟུང་བྱའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་གྱུར་པ་མཚན་མའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཚོགས་དྲུག་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

484

ཉོན་ཡིད་ནི་སྔར་གྱི་གཟུང་བྱའི་མཚན་མ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་སྣང་བར་གྱུར་པས་མཚན་
མར་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ལུས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་རྣམས་ཡིད་དུ་འོང་
མི་འོང་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་འཇུག་པ་མཚན་མར་གྱུར་པའི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་དང་། ཡུལ་འགྱུར་བའི་དབང་གིས་ཡུལ་ཅན་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པའང་
བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མཚན་མར་སྣང་བ་འགྱུར་
བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་
པ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་ཉེས་བཤད་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་འདུས་བྱས་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་དང་། ལེགས་བཤད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མྱང་འདས་ཞི་བར་འཛིན་
པ་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཚུལ་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ལྟ་བར་གྱུར་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཚུལ་
བཞིན་ལས་གཡེང་བའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ལས་གཡེང་བ་རྣམ་པར་
གཡེང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཕྱི་མ་བཅུར་དབྱེ་བ་ནི། ཡུམ་གྱི་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་སྤང་གཉེན་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པར་གཡེང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་རྣམ་
པ་བཅུ་ལས་དངོས་པོ་མེད་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུའང་
མེད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་དུ་ཡོད་བཞིན་དུ་

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དངོས་པོར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་
ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་། དེའི་མིང་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་བྱང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

485

ཆུབ་དང་སྤྱོད་ཅེས་བྱ་བ་དང་མི་སྤྱོད་ཅེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡོད་
པར་འཛིན་པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་མིང་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟ་བུ་དང་། སྐུར་བ་འདེབས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་མིང་དེ་ཀུན་བརྟགས་དང་བྲལ་
བ་ཙམ་དུའང་མེད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཅིག་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཀུན་
བརྟགས་དང་སྟོང་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་གཟུགས་ཀྱི་
སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐ་དད་པ་
ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་སོ་སོ་ཐ་དད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། དེའི་
གཉེན་པོར་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་གཟུགས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་སྟོང་
པ་ཉིད་གཟུགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ངོ་ངོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་བརྗོད་
བྱའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་གཟུགས་ནི་མིང་

ཙམ་མོ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་ནི་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྟེ།
དེའི་གཉེན་པོར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྐྱེ་མི་འགག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་
བྱང་བ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། མིང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

དོན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་མིང་གིས་གང་བསྟན་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་པར་འཛིན་པ་སྟེ།
དེའི་གཉེན་པོར་མིང་བཅོས་མ་ལ་ཆོས་དེ་དག་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་གློ་བུར་དུ་མིང་གི་

རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མིང་དུ་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་ནི་དོན་ལ་གང་གནས་པ་ལྟར་མིང་གིས་ཀྱང་ངེས་པར་སྟོན་ཏོ་སྙམ་དུ་འཛིན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

486

པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་དེ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་
མ་མཐོང་ངོ་། །མི་མཐོང་བས་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་དོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ། ིརྒྱས་པར་རིགས་པ་དང་བཅས་པ་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
རྒྱན་ལས་ཀྱང་། རྒྱལ་བའི་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མེད་དང་ཡོད་ཉིད་དང་། །སྒྲོ་འདོགས་
སྐུར་བའ་ིརྟོག་དང་གཅག་དང་ཐ་དད་དང་། །རང་དང་ཁྱད་པར་

ི རྟོག་དང་མང་དོན་ཇི་བཞིན་

ིདུ། །མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡང་དག་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཉིད་དོ། །
བཞི་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྤང་བྱ་ངོས་ཟིན་ནས་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་གང་ཞེ་
ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་མི་རྟོག་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི། མི་རྟག་པའམ་སྡུག་བསྔལ་པ་ལ་

སོགས་པའི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ངེས་པ་ཐོབ་པ་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་སེམས་ཚིམ་ནས་སྟོང་
བའམ་བདག་མེད་པའམ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་གཞན་མི་ཚོལ་བ་ནི་ཆོག་པར་འཛིན་
པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གི་གཉེན་པོར་གཟུགས་སོགས་ཆོས་ཙམ་དུ་བརྟགས་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ཏེ་བདག་སོགས་སུ་མི་རྟོག་པ་ནི་

ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དང་། གཟུགས་སོགས་ཆོས་ཙམ་དེའང་
སྤྲོས་པར་རིག་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་མ་བཤིགས་ཏེ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་མཆོག་
ཏུ་ཞི་བས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པ་ནི་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པ་ཉིད་དེ། ཆོག་པར་འཛིན་པ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ནི་ཉན་

ཐོས་རྣམས་དང་། སྤྲོས་པ་མེད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་དང་གོ་
རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

487

སྤྲོས་མེད་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་དཔྱད་པ།

གཉིས་པ།་་་་་་་་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་དཔྱད་པ་ལ། སྤྲོས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མི་

རྟོག་པ་ཉིད་ནི་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་འདིའོ་ཞེས་བརྗོད་པར་དཀའ་བས་མཐའ་གཞན་རིམ་

གྱིས་བཀག་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའང་གཟུགས་སོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་མེད་པ་རྐྱང་བས་ཀྱང་དེར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིད་ལོག་པ་དང་ར་རོ་བ་ལ་སོགས་པའང་སྤྲོས་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །རྟོག་དཔྱོད་ལས་ཡང་དག་པར་

འདས་པ་རྐྱང་བས་ཀྱང་དེར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱང་
སྤྲོས་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་རྣམ་པར་ཞི་བ་རྐྱང་བས་

ཀྱང་དེར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པའང་སྤྲོས་མེད་དུ་ཐལ་
བར་འགྱུར་བས་སོ། །རྟོག་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་དེར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་

ཏེ་གཟུགས་སོགས་བེམ་པོ་རྣམས་ཀྱང་སྤྲོས་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །འདི་ནི་

མི་རྟོག་པའོ་སྙམ་དུ་དམིགས་པ་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པས་ཀྱང་དེར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་

པར་བལྟ་སྟེ། དེ་ནི་མཚན་མ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རྟོག་པའང་སྤྲོས་མེད་དུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་བས་སོ། །འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གདམས་

ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་མ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་རྟོགས་ཏེ་དེ་ལ་གོམས་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་སོ་སོ་རང་གིས་དམིགས་པ་ལ་བཀྲ་བར་འཛིན་པ་
དང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ནི་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དུ་བལྟའོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

488

ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང་། རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། །རྣམ་པ་ལྔ་ནི་རྣམ་སྤངས་ཤིང་།

།ཡང་དག་དོན་ལ་བཀྲར་འཛིན་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དབང་བོ་སྦྱོང་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སྔར་རང་
བཞིན་གྱིས་དབང་བོ་རྣོན་པོར་བཤད་པ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་དུས་དུས་སུ་དབང་བོ་རྣམས་
སྦྱོང་དགོས་སོ་ཞེ་ན། གཞན་རིགས་ལ་ལྟོས་ནས་རྣོན་པོ་ཡིན་ཡང་རང་རིགས་ལ་ལྟོས་
ནས། དབང་བོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །དད་དང་མཐོང་ཐོབ་རིགས་ནས་རིགས། །ཞེས་
པ་ལྟར་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་པས་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དབང་བོ་ལྔ་རྣོན་པོའི་ལུགས་ཀྱི་ཆུང་ངུའམ་རྟུལ་པོ་ལ་བརྟེན་ཏེ་རྣོན་པོའི་འབྲིང་བོར་སྦྱོང་ཞིང་མངོན་
པར་སྒྲུབ་པོ། །དབང་བོ་རྣོན་པོའི་འབྲིང་བོར་འཕེལ་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་རྣོན་པོའི་ཆེན་པོར་
སྦྱོང་ཞིང་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མངོན་པར་སྒྲུབ་པོ། །ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་ཐོབ་པ་རྣམ་པར་ངེས་པར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་བཞི་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།། །།

འབེལ་གཏན་རྣམ་ངེས།

འབེལ་གཏམ་རྣམ་ངེས་ལ། དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་བ་མཐའ་

དག་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། བཤད་བྱའི་དོན་གང་ལས་བརྩམས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་
ཤིང་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། འཆད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་རྣམ་པར་བཤད་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། མུ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་ཀུན་ཏུ་བསྟན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

489

ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དག་པར་དྲི་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། གཏན་ལ་
ཕབ་པའི་དགོས་པ་རྣམས་བསྡུ་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། སྐབས་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་སྨྲ་བའི་ཆོ་ག་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། ཟབ་མོའི་དོན་འཆད་ཐབས་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་རྣམ་པར་ངེས་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་རྒྱས་བཤད་ལ། དོན་དང་རྣམ་བཤད་རབ་དབྱེ་ཡང་དག་དྲི། །

བསྡུ་བ་སྨྲ་བ་ལྡེམ་དགོངས་རྣམ་ངེས་སོ། །དང་པོ་ལ། དོན་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ནི། དོན་དྲུག་ལས་བརྩམས་ནས་བཤད་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཏན་
ལ་འབེབས་ཤིང་རྣམ་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱུད་བླར། དག་་་་་་་་་པ་ངོ་བོ་དང་།་་་་་་་་ཐོབ་་་་་བྱེད་རྒྱུ་དང་།་་་་་་་་བྲལ་བ་་་་་་་་་འབྲས་བུ་དང་།་་་་་་་་རང་བཞིན་དོན་་་་་་་་ལས་དང་། །དེ་རྟེན་་་་་་་་་ལྡན་པ་
དང་།་་་་་་་་ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེ་དང་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་་་་་་་་་འཇུག་པའི་དོན།་་་་་་་་ཞེས་པས་བྱང་ཆུབ་
གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་ལ། དོན་དྲུག་གང་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་དུ། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་ལྡན་
འཇུག་པ་དང་། །ཞེས་པས་ཆོས་དབྱིངས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་། རྒྱུའི་དོན་དང་། འབྲས་བུའི་དོན་དང་། ལས་ཀྱི་དོན་དང་། ལྡན་པའི་དོན་དང་། འཇུག་
པའི་དོན་གྱིས་གང་བཤད་པར་བྱ་བ་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཉིད་དོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་ངོས་བཟུང་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མོ་ཞེས་པ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུའི་དོན་ནི་རྐྱེན་བཞི་ལས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་། མ་རིག་པ་ལས་འདུ་

བྱེད་ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མ་རིག་པ་འགགས་ནས་འདུ་བྱེད་འགགས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བའམ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

490

པ་ལ་སོགས་པ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའོ། །འབྲས་བུའི་དོན་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་སྨིན་གྱི་
ཆ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་རྒྱུ་དང་འདྲ་བའམ། །ཞེས་པ་ལྟར།་་་་་་་་དགེ་བ་ལས་དགེ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་རྒྱུ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་དང་།

སེམས་ཅན་ཐུན་མོང་གི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འགྲུབ་པ་ལྟ་བུ་བདག་
པོའི་འབྲས་བུ་དང་། གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་སྐྱེ་དང་། །འབྲས་དེ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་པ་ལྟར།་་་་་་་སོ་ནམ་གྱི་འབད་རྩོལ་ལས་ལོ་ཐོག་དང་ས་འོག་མའི་སྦྱོར་བ་ལས་གོང་མའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་དང་། བྲལ་བ་བློ་ཡིས་ཟད་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར།་་་་་་་་ལམ་
གྱིས་སྤང་བྱ་སྤངས་པ་ལས་འགོག་བདེན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་བྲལ་བའི་འབྲས་བུའོ། །ལས་ཀྱི་དོན་ནི་ཚོགས་དྲུག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་དམིགས་པའི་ལས་དང་། སས་རྟེན་
བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའི་ལས་དང་། ཀུན་སློང་དང་བཅས་པའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་
འབད་པའི་ལས་དང་། བསྔོ་བས་དགེ་བ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུ་བསྒྱུར་བའི་ལས་དང་། ལམ་
བསྒོམས་པས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཐོབ་པའི་ལས་ཏེ་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་དུ་བཤད་ཟིན་

པ་རྣམས་སོ། །ལྡན་པའི་དོན་ནི་ཤིང་དང་ཕ་གུ་དང་འཇིམ་པ་ལ་སོགས་པ་འདུས་པ་ལས་
ཁང་བ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་མང་བོ་ལས་གྱུར་པའི་ལྡན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་མེད་ཀྱང་ས་བོན་ཡོད་ན་དེས་ཀྱང་འཆིང་ནུས་པ་རྗེས་སུ་འཆིང་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྡན་པ་དང་།
རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་དཔོན་ཏུ་གྱུར་པའམ་སྐྱེ་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་དུར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྡན་པ་དང་། ཕན་པ་དང་གནོད་པའི་དབང་གིས་བདེ་
བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་གནས་སྐབས་ལས་གྱུར་པའི་ལྡན་པ་དང་། གློ་བུར་

དུ་ཆགས་སོགས་མངོན་གྱུར་རམ་དད་སོགས་མངོན་གྱུར་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་འགྱུར་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྡན་པའོ། །འཇུག་པའི་དོན་ནི་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་དུ་སྣང་བས་འདུས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

491

བྱས་སུ་མཚོན་པ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དང་། ས་གཞི་ལ་སེམས་ཅན་གནས་པ་ལྟ་བུ་རྟེན་གྱི་འཇུག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཇུག་པ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་འཇུག་པ་

དང་། འདུས་བྱས་རྣམས་དུས་གསུམ་དང་ཕྱི་ནང་ལ་སོགས་པར་འབྱེད་པ་ལྟ་བུར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་འཇུག་པའོ། །
གཉིས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་

མདོར་བསྟན་ནི། བཤད་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་གང་གིས་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་གསུང་

རབ་རྣམས་གསལ་བར་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་རྣམ་པར་བཤད་པར་བྱེད་པ་སྟེ།
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་རྣམ་པར་
བཤད་པའི་སྒོ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ནི་ཕུང་

བོ་ལ་སོགས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་

དོན་དམ་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་དང་། གང་ལས་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བ་དང་དབང་བོའི་སྒོ་བསྡམ་པ་ལ་

སོགས་པ་དང་། གང་གིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་གནས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སེམས་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་
གྲོལ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་དེ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་

ཐོབ་པ་སྟེ། གཞུང་སོ་སོར་དེ་རྣམས་ཁ་ཡར་བའམ་ཚང་བ་ཅི་རིགས་སུ་སྟོན་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་བཅུ་བཞིར་དབྱེ་བ་ནི། ཡང་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་
རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་བཅུ་བཞིར་ཡང་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ལ་སྒོ་བཅུ་བཞི་ནི་ངག་གང་དུ་

མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་དགོངས་པ་དང་ཚིག་དོན་དང་མཚམས་སྦྱོར་དང་དགོས་པ་དང་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

492

བརྒལ་ལན་ཏེ་ལྔས་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་བཤད་པ་བསྡུ་བའི་སྒོ་དང་། གང་
དུ། སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱའོ། །ཞེས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། དགེ་བ་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པར་བྱ། །ཞེས་པས་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་འདུལ། །ཞེས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་བསྡུས་ཏེ། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན། །

ཞེས་བསྟན་པའི་བརྗོད་བྱ་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ལྟ་བུའམ། གཞན་ཡང་བདེན་པ་བཞིས་

བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་བསྡུ་བའི་སྒོ་དང་། གང་དུ་དལ་འབྱོར་གྱི་དོན་
འཆད་པ་ན་བདག་གི་འབྱོར་བ་དང་། གཞན་གྱི་འབྱོར་བ་ཞེས་གཉིས་བསྟན་པའི་བདག་
འབྱོར་ལྔ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན་དུ།་་་་་་་་མིར་གྱུར་ཡུལ་དབུས་སྐྱེས་པ་དང་། །དབང་བོ་ཚང་ཞིང་་་་་་་་་དམ་པའི་ཆོས།་་་་་་་་གནས་ལ་དད། །དེ་བཞིན་་་་་་་་་མཚམས་མེད་ལ་སོགས་མ་བྱས་པ།་་་་་་
ལས་མཐའ་མ་ལོག་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། གཞན་འབྱོར་ལྔ་ནི་སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་
བྱོན་པ་དང་། དེས་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། གསུངས་པའི་བསྟན་པ་ལ་གནས་པ་དང་།
བསྟན་པ་ལ་འཇུག་་་་་་་་་ཅིང་གདམས་ངག་སྟོན།་་་་་་་་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་དང་། སྦྱིན་བདག་
རྣམས་ཀྱང་དད་པས་བསོད་སྙོམས་འབུལ་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡན་ལག་གིས་མདོར་བསྟན་པ་དང་ཉེ་བའི་ཡན་ལག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྒོ་དང་། གང་དུ་དབང་བོ་
ལྔའི་དད་ན་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ཞིང་། བརྩོན་པ་ལས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གནས་ལ། གནས་
པ་ལས་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་ཅིང་བཞག་པ་ལས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བར་རབ་ཏུ་

ཤེས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་དང་།

གང་དུ་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལས་བརྩམས་ནས་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་སྤོང་བ་དཔེར་ན་སྟེ་ཡུ་
ལྟ་བུའི་མདོར། དགེ་སློང་དག་ང་ནི་ཤེས་བཞིན་དུ་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་བཞིན་དུ་ཟག་པ་

ཟད་པར་སྨྲའོ་ཞེས་པ་དང་། ཡུན་བསྲིངས་ན།་་་་་་་་སྟེ་ཡུ་་་་་་་་ལྟར་འགྱུར་བ་་་་་་་་འི་དཔེ་དང་། གྲུའི་་་་་་་་་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

493

ཟག་ལྷན་ལ་འབད་དགོས་པའི།་་་་་་་་དཔེས་ཟག་པ་ཟད་པའི་ཆོས་ལས་བརྩམས་ཏེ་རིམ་པ་

བཞིན་ཕྱི་རོལ་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དུ་ཟག་པ་ཟད་དོ། ཞེས་པས།་་་་་་་་ཆོས་འདི་པ་ཐོས་བསམ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་དང་། སྟེ་ཡུའི་དཔེས།་་་་་་་་སྒོམ་པས་ཡི་ཆད་པ་དང་། གྲུ་ཡི་དཔེས།་་་་་་་་
ཚོགས་མ་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་སྤངས་པ་ལྟ་བུའམ། ཡུམ་ལས་རྣམ་དག་གི་སྣོད་

དུ་ཐེག་ཆེན་ལ་སྨོད་པ་སྤངས་པ་ལྟ་བུ་སྤོང་བའི་སྒོ་དང་། གང་དུ་དོན་གཞན་ལ་རབ་ཏུ་
གྲགས་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་དོན་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་
ཡི་གེ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་པའི་སྒོ་དང་། གང་དུ་ཆུད་ཟ་བ་དང་མི་ཟ་བ་དང་དེ་དག་གི་ཐབས་

དབྱེ་བ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པ་དཔེར་ན་ལེགས་པར་སྐྱེས་ཀྱི་མདོར། རིགས་ཀྱི་བུ་ལེགས་པར་སྐྱེས་འདི་ནི་གཉིས་ཀྱིས་མཛེས་པར་སྟོན་པ་སྟེ་གང་སྐྲ་དང་ཁ་སྤུ་བྲེགས་ནས་རབ་
ཏུ་བྱུང་བའི་བར་དང་། གང་ཟག་པ་ཟད་པ་ནས་རབ་ཏུ་ཤེས་པའི་བར་གྱིས་སོ་ཞེས་པ་
དང་། དེ་ཉིད་དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་དེ།་་་་་་་་དགེ་སློང་འདི་ནི་གཉིས་ཀྱིས་མཛེས། །ཉེ་བར་ཞི་ཞིང་

ཟག་པ་ཟད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཁྱིམ་དང་ཆུང་མ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིའི་རྫས་དང་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་བོ་ནང་གི་རྫས་ལ་ཆགས་པ་ནི་ཆུད་ཟ་བ་དང་། དེ་དག་ལ་ཆགས་པ་
དང་བྲལ་བ་ནི་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་། རབ་ཏུ་མི་འབྱུང་ཞིང་བྱུང་ནས་ཀྱང་ཟག་པ་ཟད་པར་
མི་བྱེད་པ་ནི་ཆུད་ཟ་བའི་ཐབས་དང་། དེ་དག་ལས་བཟློག་པ་ནི་ཆུད་མི་ཟ་བའི་ཐབས་

དང་། ཆགས་བྲལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པ་ལྟ་བུ་ཆུད་ཟ་བ་དང་ཆུད་མི་ཟ་བའི་

སྒོ་དང་། གང་དུ་གང་ཟག་འདི་སྙེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདི་གསུངས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་
དཔེར་ན་ཆུ་ལས་གྱུར་པ་ལྟ་བུའི་མདོར། བྱིས་པ་དང་འཕགས་པ་གཉིས་དང་། བྱིས་པ་ལའང་དཀར་པོ་མིན་པ་དང་ཅུང་ཟད་དཀར་བ་དང་ཆེས་དཀར་བ་གསུམ་དང་། འཕགས་པ་ལའང་འབྲས་གནས་བཞིར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་གང་ཟག་རྣམ་པར་བཞག་པའི་སྒོ་དང་།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

494

གང་དུ་མུ་བཞི་ལ་སོགས་པར་ཕྱེ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དཔེར་ན་མི་རྟག་པའི་མདོར།
གང་གིས་འདི་ཐམས་ཅད་་་་་་་་་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལེགས་པར།་་་་་་་་མཐོང་བ་དེས་གཟུགས་མཐོང་
ངམ་གཟུགས་མཐོང་བ་དེས་འདི་ཐམས་ཅད་མཐོང་ངམ་ཞེས་པ་ལ། འདི་ཐམས་ཅད་

མཐོང་ལ་གཟུགས་མ་མཐོང་བ་ནི་མིང་བཞི་ལ་རྟག་་་་་་་་་བདེ་བདག་གཙང་།་་་་་་་་སོགས་སུ་སྒྲོ་
མ་བཏགས་པར་་་་་་་་་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་བདག་མེད་མི་གཙང་བར།་་་་་་་་ཤེས་བྱ་དང་སྤང་བྱར་ལྟ་
བུ་དང་། གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་འདི་ཐམས་ཅད་མ་མཐོང་བ་ནི་གཟུགས་ལ་རྟག་སོགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཤེས་བྱ་དང་སྤང་བྱ་མིན་པར་ལྟ་བ་དང་། འདི་ཐམས་ཅད་མཐོང་ལ་
གཟུགས་ཀྱང་མཐོང་བ་ནི་གཟུགས་ལ་རྟག་སོགས་སུ་སྒྲོ་མ་བཏགས་པར་ཤེས་བྱ་དང་སྤང་བྱར་ལྟ་བ་དང་། འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་མཐོང་གཟུགས་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་ནི་མིང་

བཞི་ལ་རྟག་སོགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཤེས་བྱ་དང་སྤང་བྱ་མིན་པར་ལྟ་བ་སྟེ་བཞིར་

འབྱེད་པ་དང་། གཟུགས་ལ་ཇི་ལྟ་བར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་ཏེ་སྟོན་པ་ལྟ་བུར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམ་པར་གཞག་པའི་སྒོ་དང་། གང་དུ་དེ་ཁོ་ནའི་ཚུལ་དང་ཐོབ་པའི་ཚུལ་དང་བཤད་པའི་ཚུལ་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཚུལ་དང་། བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་དང་། དགོངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པ་དཔེར་ན་རོ་མྱང་བའི་མདོར།
དགེ་སློང་དག་གཟུགས་ལ་རོ་མྱོང་བ་དང་དམིགས་པ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡོད་དོ་
ཞེས་རོ་མྱང་སོགས་ཡོད་པར་བསྟན་པས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་དང་། གཟུགས་

སོགས་ཕུང་པོ་ཙམ་བསྟན་པས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་སྤངས་ཏེ་དེ་ཁོ་ནའི་ཚུལ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་དང་།དགེ་སློང་དག་ཇི་ཙམ་དུ་ངས་བླ་
ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་

རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ནང་དུ་ཤེས་སོ་ཞེས་པས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་སྒོ་ནས་ཐོབ་པའི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

495

ཚུལ་བསམ་གྱིས་མ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་དང་། བཤད་ ིབྱ་མདོ་ས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་ ྡེསུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་རོ་མྱང་
བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཕུང་བོ་ལྔ་པོ་ལྔ་དེ་ལྟར་་་་་་་་་རོ་མྱང་བ་སོགས།་་་་་་་་གསུམ་དུ་བསྒྱུར་བས་ཇི་ལྟ་བར་རྟོགས་པ་དང་། ཤེས་པའི་འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་ལས་
རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། དེ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པར་ནང་དུ་ཤེས་པའོ་
ཞེས་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཤད་པའི་ཚུལ་དགོངས་པའི་ཚུལ་ལྔས་འཆད་པ་ལྟ་བུ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་དང་། གང་དུ་དེ་ཁོ་ནའི་མཚན་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས་་་་་་་་་དེ་ཤེས་སྤོང་མངོན་སྒོམ་རྣམ་
གནས། །བར་རྗེས་ཉེས་དམིགས་ཕན་ཡོན་ནོ། །ཞེས།་་་་་་་་དོན་བཅུ་གཅིག་གིས་སྟོན་པ་དཔེར་ན་རོ་
མྱང་བའི་མདོ་དེ་ཉིད་དུ། དེ་ཁོ་ནའི་མཚན་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་་་་་་་་་པའམ་དེ་ཉིད།་་་་་་་་
ནི་ཉེར་ལེན། ཕུང་བོ་ལྔས་བསྡུས་པ་་་་་་་་་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་་་་་་་་དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཚན་
ཉིད་རོ་མྱང་བ་ལ་སོགས་པས་་་་་་་་་སྡུག་བསྔལ།་་་་་་་་དེ་ཉིད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བར་ཤེས་པ་དང་།
སྤོང་བའ་མཚན་ཉིད་

ི སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་དང་། མངོན་དུ་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་གནས་གྱུར་བ་

མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་དང་། སྒོམ་པའི་མཚན་ཉིད་སྔར་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པའི་སེམས་
ཀྱིས་ལན་མང་དུ་གནས་པ་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ལའང་ཕུང་པོ་
ལྔར་འབྱེད་པ་་་་་་་་་དང་སྤོང་ཤེས་ལའང་རོ་མྱང་ཤེས་སོགས་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་དང་། སྤོང་བ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་བ་གཅིག་དང་། མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལའང་དེ་གཉིས་ལས་གྲོལ་བ་གཉིས་དང་། སྒོམ་
པ་ལ་ཡང་མཐོང་ལམ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་་་་་་་་ལ་སོགས་པ་དང་། གནས་དང་གནས་པར་འབྲེལ་
བའི་མཚན་ཉིད་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། ཡོངས་ཤེས་སོགས་ལ།་་་
བར་དུ་གཅོད་པའི་མཚན་ཉིད་རོ་མྱང་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་བསྒྱུར་མི་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་ཕུང་བོ་ལྔ་ལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་ཉེས་དམིགས་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

496

སོགས་པའ་རྣམ་པར་དཔིད་པ་དང་།

ྱོ མ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའ།་

ི་་་་་་་ཉེས་དམགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

ིམི་གྲོལ་བ་ནས་འཚང་མི་རྒྱ་བའི་དོན་དང་། ཤེས་པ་སོགས་པའི།་་་་་་་་ཕན་ཡོན་གྱི་མཚན་ཉིད་
རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་བར་རོ་ཞེས་འཆད་པ་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་དང་། གང་དུ་ཚིག་སོ་སོ་བ་ཐམས་ཅད་ཚང་ན་དོན་
གོ་བར་ནུས་ལ་གང་རུང་གཅིག་མ་ཚང་ན་གོ་བར་མི་ནུས་པ་དཔེར་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོར། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ཞིང་འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་སྟེ། འདི་ལྟར་མ་རིག་
པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཉིས་རིམ་པར་སྟོན་པ་ལྟ་
བུ་སྟོབས་དང་སྟོབས་མ་ཡིན་པའི་སྒོ་དང་། གང་དུ་མདོར་བསྟན་པའི་ཚིག་རེ་རེ་ནས་
བཟུང་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དཔེར་ན། ཆོས་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་ནི་ཁའི་

དབུགས་ཀྱིས་རིའི་རྒྱལ་བོ་གངས་རིའང་མཐོར་ན། རོ་ལྟ་བུའི་མ་རིག་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་
ཅི་དགོས། དྲུག་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། གནས་པ་དང་། ལྡང་བ་དང་། འཕེལ་བ་དང་། འབྲི་བ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྟེ། དེའང་བསྐྱེད་པ་ནི་བསམ་གཏན་
བཞི་ཐོབ་པ་དང་། གནས་པ་ནི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་པ་ལས་གནས་པ་ཆ་མཐུན་དུ་བྱེད་པ་
དང་། ལྡང་བ་ནི་གནས་པ་ཆ་མཐུན་ལས་ཁྱད་པར་ཆ་མཐུན་དུ་བྱེད་པ་དང་། འཕེལ་བ་
ནི་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་ཅིང་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤེལ་བ་དང་། འབྲི་བ་ནི་སྡིག་པ་སྐྱེས་པ་
རྣམས་སྤོང་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་མི་སྐྱེད་པ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་
རྐང་བ་བཞི་ཐོབ་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བཟླས་ཏེ་བརྗོད་པའི་སྒོ་དང་། གང་དུ་ཚིག་རེ་རེའང་
བཞི་ལ་སོགས་པས་སྟོན་དེ་རེ་རེའང་བཞི་བཞི་ལ་སོགས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་
དཔེར་ན། སངས་རྒྱས་རྩོམ་པའི་མདོར། བཞི་བོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་སྒོམ་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

497

པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེ་འགྲས་པ་མེད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་རྟག་ཏུ་ཕན་པ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཟང་ཟིང་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་
གཏོང་བའོ། །དེ་ལ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་སྟོང་པ་ཉིད་སྒོམ་པ་སྟེ། ནང་དུ་སེམས་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པ་ལ་གནས་པ་དང་། མོས་སྤྱོད་དུ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པ་དང་། སློབ་ལམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟ་བར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། མི་སློབ་ལམ་དུ་སྒྲིབ་
པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་བྱེད་པའོ། །ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་སེམས་ཅན་ལ་
ཞེ་འགྲས་པ་མེད་པ་སྟེ། ཚེ་རབས་སྔ་མའི་བྱམས་པ་སྒོམ་པ་དང་། ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་
སེམས་མི་འཁྲུགས་པ་དང་། གནོད་པ་བྱེད་པའི་མཚན་མ་ལ་མི་རྟོག་པ་དང་། གཞན་ལ་
ཕན་པའི་འབད་པ་ལ་མི་སྐྱོ་བའོ། །ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཕན་
པ་སྒྲུབ་པ་སྟེ། བདག་ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་འཇལ་ཞིང་ང་རྒྱལ་མེད་པ་དང་། དམའ་བ་ལ་
ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་སྟོན་པ་དང་། མཚུངས་པ་ལ་དེས་ཤིང་འགྲོགས་ན་བདེ་བ་
དང་། ལྷག་པ་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པའོ། །ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་ཟང་ཟིང་

མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་སྟེ། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་བར་ཆོད་དུ་ཤེས་པ་དང་། རྨོངས་པ་

དང་བྱིང་བ་སེལ་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མགོན་བྱེད་པའི་ཆོས་ལ་དགའ་བའོ་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱི་
སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པས་རང་དོན་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟན་ཞིང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གསུམ་
གྱིས་གཞན་དོན་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟན་ལ། གཞན་རྣམས་ཀྱིའང་དང་པོ་རེ་རེས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་པ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གསུམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་སྟོན་པ་
ལྟ་བུ་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་སྒོའོ། །
གསུམ་པ་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་ཀུན་ཏུ་བསྟན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

498

དུ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཕུང་བོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ནས་གཏན་ལ་

འབེབས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གཅིག་ནས་རྟོག་པ་ནི་ཆོས་དུ་མ་སྡེ་ཚན་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་་་་་་་་་

སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་་་་་་་་ཆོས་དང་པོ་གཞན་ལྷག་མ་དུ་ཡོད་པ་དང་སྦྱར་ནས་འདྲི་

ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའང་གཞན་ཐམས་ཅད་དང་སྦྱར་ནས་དྲིས་ཏེ་
ངེས་པར་བྱེད་པ་དཔེར་ན། གང་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལྡན་པ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
དང་ལྡན་ནམ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལྡན་པ་དེ་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལྡན་ནམ་ཞེས་
པ་ལ་དང་པོའོ་ཞེས་པ་དང་། གང་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལྡན་པ་དེ་རྣ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་
ཡང་ལྡན་ནམ་ཞེས་པ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཡང་ལྡན་ནམ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་རེ་རེ་ནས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཚིག་གོང་མ་དང་སྦྱོར་བ་ནི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་

པ་ཤེས་བྱའང་དེ་ཡིན་ནམ་ཤེས་བྱ་གང་ཡིན་པ་ཤེས་པའང་དེ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཟུང་དུ་དྲིས་

པ་ལས། ཤེས་པ་ནི་ཤེས་པ་གཞན་ནམ་རང་རིག་གི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པས་སྔ་མའོ་ཞེས་གོང་
མ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུང་སྟོན་པ་དང་། ཚིག་འོག་མ་དང་སྦྱོར་བ་ནི་གཟུང་བ་གང་ཡིན་པ་

འཛིན་པའང་དེ་ཡིན་ནམ་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་གཟུང་བའང་དེ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པ་ལ།
མིག་ལ་སོགས་པའང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པས་ཕྱི་མའོ་ཞེས་འོག་མ་ལ་བརྟེན་
ནས་ལུང་སྟོན་པ་དང་། མུ་གཉིས་པ་ནི་ཕུང་བོའི་གྲངས་གཅིག་གང་ཡིན་པ་ཁམས་ཀྱི་
གྲངས་གཅིག་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནམ་ཁམས་ཀྱི་གྲངས་གཅིག་གང་ཡིན་པ་ཕུང་བོའི་གྲངས་
གཅིག་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པ་ལ། ཕུང་བོའི་གྲངས་གཅིག་ཡིན་ལ་ཁམས་ཀྱི་གྲངས་
གཅིག་མ་ཡིན་པ་གཟུགས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་བོ་དང་། ཁམས་ཀྱི་གྲངས་གཅིག་ཡིན་

ལ་ཕུང་བོའི་གྲངས་གཅིག་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཏེ་དེ་དག་ལས་གཞན་མེད་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ་མཐའ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྟོན་པ་དང་། མུ་གསུམ་པ་ནི་ཕུང་བོའི་དང་སྐྱེ་མཆེད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

499

ཀྱི་གྲངས་ལ་འདྲི་ན། ཕུང་བོའི་གྲངས་གཅིག་ཡིན་ལ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མ་ཡིན་པ་གཟུགས་

ཀྱི་ཕུང་བོ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གྲངས་གཅིག་ཡིན་ལ་ཕུང་བོའི་གྲངས་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེ་མཆེད་དང་། གཉིས་ཀའི་གྲངས་རེ་རེ་ཡིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཕུང་བོ་དང་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
དེ་དེ་རྣམས་ལས་གཞན་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་མཐའ་ གསུམ་དུ་ངེས་པར་སྟོན་པ་དང་། མུ་བཞི་བ་ནི་གང་མིག་དང་ལྡན་པ་དེ་རྣ་བ་དང་ཡང་ལྡན་ནམ་ཞེས་སོགས་འདྲི་ན། མིག་
དང་ལྡན་པ་རྣ་བ་དང་མི་ལྡན་པ་མིག་སྐྱེས་ཤིང་མ་ཉམས་ལ་རྣ་བ་འོན་པ་དང་། རྣ་བ་
དང་ལྡན་ལ་མིག་དང་མི་ལྡན་པ་རྣ་བ་སྐྱེས་ཤིང་མ་ཉམས་ལ་མིག་ལོང་བ་དང་། གཉི་ག་
དང་ལྡན་པ་གཉི་ག་སྐྱེས་ཤིང་མ་ཉམས་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྡན་པ་དེ་རྣམས་མ་
གཏོགས་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མཐའ་བཞི་ཡོད་པ་ལུང་སྟོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་བྱས་གང་ཡིན་པ་མི་རྟག་པའང་དེ་ཡིན་ནམ་མི་རྟག་པ་
གང་ཡིན་པ་འདུས་བྱས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པ་ལ། དེ་དག་ནི་དེ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
མཐུན་པར་བརྗོད་པས་ལུང་སྟོན་པ་དང་། སྤོང་བ་ན་ཕུང་བོར་མ་གཏོགས་པའི་འདུ་བྱེད་
རྣམས་བདེན་པ་གང་གས་བསྡུས་ཞེས་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དི་བ་ཉྲིད་

ི སྤོང་བའོ། །
བཞི་བ་ཡང་དག་པར་དྲི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་
སྒྲའི་རྣམ་དབྱེ་དང་སྦྱར་ཏེ་དབྱེ་བ་ནི་རྣམ་དབྱེ་བདུན་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པ་བརྒྱད་ལས་
བརྩམས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྟེ། ཡུམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པར་

གསུངས་པ་སྦྱར་ན། དང་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་བྱེད་པ་པོ་ཅི་ཞིག་མི་དམིགས་ན་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། །གཉིས་པ་ལས་སུ་བྱ་བ་ཅི་མི་

དམིགས་ན་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་བྱེད་པ་ཅིས་མི་དམིགས་

ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་སོ། །བཞི་པ་དགོས་ཆེད་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་མི་དམིགས་ན་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

500

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱོབ་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུའོ། །ལྔ་བ་འབྱུང་
ཁུངས་ཅི་ལས་མི་དམིགས་ན་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་དམ་པའི་

ཆོས་ཉན་པ་དང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལས་
སོ། །དྲུག་པ་འབྲེལ་བ་ཅན་ཅིའི་ཕྱིར་མི་དམིགས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིའོ། །བདུན་པ་
གནས་སམ་གཞ་ཅི་ཞིག་ཏུ་མི་དམི གས་ན་མོས་པ་སྤིད་པའྱོ་ས་ནས་ས་བཅུ་བའི་བར་དུའོ། ། ིབརྒྱད་པ་དབྱེ་བ་ཇི་ཙམ་ཞིག་མི་དམིགས་ན་དུས་གསུམ་དང་ཕྱི་ནང་དང་ཕྲ་རགས་
བཟང་ངན་དང་ཉེ་རིང་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཅི་ཞེས་པ་བསྟན་པ་ཡང་དག་པར་
དྲིས་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་རྣམ་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཅི་ཞེས་བསྟན་པ་
ལ་ཇི་ལྟ་བར་གང་ཞེས་བསྟན་པ་ལ་ཡང་དོན་གང་ཞིག་དང་། ལས་སུ་བྱ་བ་གང་དང་།
བྱེད་པ་གང་གིས་དང་། དགོས་ཆེད་གང་གི་ཕྱིར་དང་། བྱུང་ཁུངས་གང་ལས་དང་། འབྲེལ་བ་ཅན་གང་གི་དང་། གནས་གཞི་གང་དུ་དང་། དབྱེ་བ་གང་ཙམ་ཞིག་མི་དམིགས་

ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་སྔ་མ་ལྟར་སྦྱར་བ་དེ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ལམ་བཞིར་དབྱེ་བ་ནི། ཡང་རྣམ་པར་དཔྱོད་ཅིང་

ངེས་པར་བད་པའྱེ་ལམ་བཞི་ིསྟེ། གཞན་གྱི་ཉེས་པའ་ཕིགས་ལུང་རྱོ གས་ཀྱིས་འགོག་ཅིང་

ིསུན་འབྱིན་པ་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་ལེགས་པའི་ཕྱོགས་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཇོག་ཅིང་སྒྲུབ་

པར་བྱེད་པ་དང་། གཞན་ལ་ངེས་པ་སྦྱིན་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད་པ་དང་། དོན་གང་ལ་རྨོངས་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལེགས་པར་བསྟན་ནས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་པའོ། །ལྔ་བ་བསྡུ་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། གནས་བཅུས་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། གནས་བཅུ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་
འཚོ་ཐབས་ལ་སོགས་པའི་དགོས་པ་ལ་དཔྱོད་པ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

501

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཐེག་པ་གསུམ་ལས་གང་ལ་འཇུག་
ཅིང་གཞུག་པར་བྱ་ཞེས་དཔྱོད་པ་འཇུག་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་ཡང་ཐོས་བྱུང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཐོས་པ་བཞིན་ཡིད་ཆེས་པ་མོས་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། བསམ་བྱུང་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྔ་ཕྱིའི་དགོངས་པ་འཇལ་བར་རིགས་པས་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། ཐོས་ཤིང་བསམ་པའི་དོན་ཕན་ཚུན་གླེང་བས་ཆོས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་
རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། མཐོང་ལམ་དུ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་རྣམ་
པར་ངེས་པ་དང་། སྒོམ་ལམ་དུ་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་མངོན་པར་སྒྲུབ་པས་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། མུ་གཉིས་ལ་སོགས་པས་ཆོས་མཐའ་ཡས་པས་སྟོན་པའི་ཚིག་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བས་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ན་ལུས་ལ་ཆགས་པ་དང་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པས། འབད་མི་དགོས་ཤིང་བཞེད་པ་ཙམ་གྱིས་བྱ་བ་མཐའ་དག་འགྲུབ་པ་ནི་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རྩོལ་བ་ཙམ་གྱིས་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་
རྣམ་པར་ངེས་པའོ། །
དྲུག་པ་སྨྲ་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི། ངོ་
བོ་སྨྲ་བ་དང་། དབང་བོ་སྨྲ་བའི་ཞལ་ཆེ་བ་དང་། བརྗོད་བྱ་སྨྲ་བའི་གཞི་དང་། ཡོན་ཏན་
སྨྲ་བའི་རྒྱན་དང་། སྐྱོན་སྨྲ་བ་ཆད་པས་གཅད་པ་དང་། བྱ་མི་བྱ་བརྟག་པ་སྨྲ་བ་ལས་
འབྱུང་བ་དང་། ངེས་པར་དགོངས་པ་སྨྲ་བ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་
མཁས་པ་སྟེ། ཐོས་པའི་སར་ཡང་། སྨྲ་དང་དེ་ཡི་ཞལ་ཆེ་བ། །དེ་ཡི་གཞི་དང་རྒྱན་རྣམས་

དང་། །དེ་ཡི་ཆད་པས་གཅད་པ་དང་། །འབྱུང་དང་གཅེས་སྤྲས་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

502

གཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་ལ། དེ་ལྟར་བདུན་གྱི་དང་པོ་སྨྲ་བ་གང་ཞེ་ན། དེ་ལའང་
གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དབྱེ་བ་ནི། སྨྲ་བ་དང་རྨ་ཁྱེར་བ་ནི་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྨྲ་བ་དང་། རྩོད་
པ་སྨྲ་བ་དང་ཚིག་ངན་པ་སྨྲ་བ་ནི་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། མཐུན་པར་སྨྲ་བ་དང་བའོ། །
གདམས་པ་སྨྲ་བ་ནི་བླང་བར་བྱ་བའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ངོ་བོ་ལ། སྨྲ་བ་ནི་ཐུན་མོང་བ་སྟེ་ཚིག་གམ་ངག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཐམས་

ཅད་དོ། །རྨ་ཁྱེར་བར་སྨྲ་བ་ན་འཇིག་

ི རྟེན་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངོ་མཚར་དུ་བད་པའྱེ་ིགྲགས་

པ་ཁྱད་པར་དུ་སྨྲ་བའོ། །རྩོད་པ་སྨྲ་བ་ནི་ཕན་ཚུན་་་་་་་་་ཁྱིམ་པ།་་་་་་་་འདོད་ཡོན་དང་་་་་་་་་རབ་
བྱུང་།་་་་་་་་ལྟ་སྤྱོད་ལ་མི་མཐུན་པར་གནས་པས་རྩོད་པའོ། །ཚིག་ངན་པ་སྨྲ་བ་ནི་ཕན་ཚུན་
ཚིག་བརླང་བོས་ཉེ་བར་གནས་པ་སྟེ་ཚིག་རྩུབ་དང་ངག་ཀྱལ་དང་ཚོགས་སུ་དབྱུང་བར་
མི་འོས་པ་དང་ཆོས་ལོག་འཆད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །མཐུན་པར་སྨྲ་བ་ནི་མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་

གྱིས་དམ་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་རྣམ་པར་ངེས་པར་བྱེད་པའོ། །གདམས་པ་སྨྲ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་སེམས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་རྣམས་ལ་མཉམ་པར་
གཞག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞི་གནས་སྐྱེ་བའི་ཐབས་དང་། སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པ་
རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཐར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལྷག་མཐོང་འཕེལ་བའི་ཐབས་སྟོན་པའོ། །
གཉིས་པ་སྨྲ་བའི་ཞལ་ཆེ་བ་ནི། གང་གི་མདུན་དུ་སྨྲ་བར་བྱ་བའི་དཔང་བོ་སྟེ། བཀའ་བཙན་
གྲགས་ལྡན་ཤེས་རབ་ཅན།་་་་་་་་རྒྱལ་བོ་རང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བཞུགས་པ་དང་། དེས་་་་་་་་་དཔང་བོར་་་་་་་་བསྐོས་པའི་བློན་པོ་ལ་སོགས་པ་འདུས་པའི་ས་དང་། ཚོང་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བོ་
མང་བོ་འདུས་་་་་་་་་ན་མཁས་པ་ཡང་ཡོད་སྲིད།་་་་་་་་པ་དང་། གང་གི་ཚིག་ལ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་

ཀ་ཡད་ཆེས་པ་ཚད་མར་རུང་བའི་ཟླ་གིགས་རྣམས་དང་། ནང་བའྲོ་དགེ་སྦི ང་དང་ཐུན་མོང་ ྱོ

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

503

བའི་བྲམ་ཟེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མཁས་ཤིང་བློ་བྱང་བ་རྣམས་སོ། །
གསུམ་པ་སྨྲ་བའི་གཞི་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་མདོར་བསྟན་ནི། གང་ལ་བརྟེན་
ནས་སྨྲ་བར་བྱ་བ་སྟེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི་ངོ་

བོ་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །སྒྲུབ་པར་
བྱེད་པ་ནི་དམ་བཅའ་བ་དང་གཏན་ཚིག་དང་དཔེ་དང་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་དང་མཇུག་སྡུད་

པ་སྟེ་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་ལྔ་དང་། མངོན་གྱུར་ལ་འཇུག་པ་ན་མངོན་སུམ་
ཚད་མ་དང་། ལྐོག་གྱུར་ལ་འཇུག་པ་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་དང་། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་
འཇུག་པ་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ངོ་། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་རྒྱས་བཤད་་་་་་་་་ལ་གཉིས།་་་་་་་་ཀྱི། དང་པོ།་་་་་་་་བསྒྲུབ་བྱ་གཉིས་རྒྱས་པར་

བཤད་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི་གང་ཟག་ལ་སོགས་པའི་བདག་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་དང་། ཕུང་བོ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་དོའམ་མེད་དོ་ཞེས་པའོ། །ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི་བཞི་བརྒྱ་བར། ཕྱི་རོལ་པ།་་་་་་་་ལ་ལས་་་་་་་་་བདག་་་་་་་་ཀུན་ཏུ་སོང་
བར་མཐོང་། །ལ་ལས་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཙམ་ཞིག །ལ་ལས་རྡུལ་ཙམ་ཞིག་མཐོང་སྟེ། །ནང་
པ།་་་་་་་་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་་་་་་་་་བདག་་་་་་་་མེད་པར་མཐོང་། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བདག་གི་ཁྱད་
པར་དང་། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་སྒྲུབ་བྱེད་བརྒྱད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དམ་བཅའ་བ་ནི་བདག་ཉིད་

ཞེ་ནས་འདོད་པས་གཞན་འདོད་པ་་་་་་་་་དམ་བཅའ་ཡིན་པ།་་་་་་་་སེལ་ཞིང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་

དོན་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་པ་སེལ་ལ་གཞན་ལ་་་་་་་་་ངག་གིས།་་་་་་་་གོ་བར་སྟོན་པས་རང་གཅིག་པུ་

སྨྲ་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་བརྡ་བྱེད་པ་དང་ཉན་པ་པོས་དོན་དེ་མ་ཤེས་པའང་དམ་བཅའ་ཡིན་

པ་བསལ་ནས་་་་་་་་་ཐམས་ཅད།་་་་་་་་ཚོགས་པས་དམ་བཅར་མཚོན་ཏེ། རྒོལ་བས་ཕྱིར་རྒོལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

504

ལ། ལ་ལ་མེ་ཡོད་ཅེས་སྟོན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཏན་ཚིགས་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་
པ་ལ། སྔར་མ་གྲགས་ཤིང་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ཕྱིས་ཡིད་ཆེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་

མཚན་དུ་བ་ལྟ་བུ་་་་་་་་་རྟག་པ་འཛིན་ལ།་་་་་་་་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་དང་། གཅིག་དང་དུ་
བྲལ་ལྟ་བུ་མ་དམིགས་པ་་་་་་་་་རིམ་གྱིས།་་་་་་་་བསྙད་པའོ། །དཔེ་ནི་དུ་བ་ལ་མེས་ཁྱད་པའི་
མཐའ་མཐོང་ཞིང་གྲགས་པའི་ཆ་ཚང་མང་དང་། སྔར་དེ་ལྟར་མཐའ་མ་མཐོང་ཞིང་མ་

གྲགས་པའི་ཆ་རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ། གཉིས་པོ་རྟགས་དང་ཆོས་ཡོད་དུ་མཚུངས་པར་
སྦྱར་ཞིང་བསྙད་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་ལ་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་གཞིའོ། །ཉེ་
བར་སྦྱར་བ་ནི་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་ལྷག་མ་སྔར་མ་
གྲུབ་ཀྱང་གྲུབ་པ་དེ་དང་རིགས་འདྲ་བ་ལ་གྲུབ་ཟིན་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སྦྱར་བའི་

ཚུལ་གྱིས་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་མཐུན་པར་བསྙད་པ་སྟེ། ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་མེ་ཡོད་པ་ལྟར་བུད་ཤིང་གི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །མཇུག་
སྡུད་པ་ནི་དེ་ལྟར་རིགས་པས་ལེགས་པར་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་དེ་བཞིན་ཁོ་ནའོ་
ཞེས་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྙད་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་དཔེར་བརྗོད་ན། དམ་བཅའ།་་་་་་་་ལ་ལ་མེ་
ཡོད་དེ་་་་་་་་་གཏན་ཚིགས།་་་་་་་་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེ།་་་་་་་་ཚད་མར་བཞིན། ཉེ་བར་སྦྱར་བ།་་་་་་་་
རིགས་པ་འདིས་བུད་ཤིང་གི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་ལ། མཇུག་སྡུད་པ།་་་་་་་་དེའི་ཕྱིར་ལ་
ལ་མེ་དང་བུད་ཤིང་གི་རྣམ་འགྱུར་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའམ། ཕུང་བོ་ལ་བདག་
མེད་དེ་་་་་་་་་གལ་ཏེ་ཕུང་བོ་བདག་ཡིན་ན། །བདག་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ཕུང་བོ་རྣམས་
ལས་གཞན། །ཕུང་བོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།་་་་་་་་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་སོགས་པར་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་བ་ལ་འདས་པ་གདགས་སུ་མེད་པ་བཞིན།
རིགས་པ་འདིས་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཕུང་བོ་ལྔ་མི་རྟག་པ་ནས་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

505

བདག་མེད་པ་གྲུབ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །མངོན་སུམ་ནི་མིག་གི་གཟུགས་ལྟ་བུ་རང་རང་
གི་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན། བཞི་བརྒྱ་བར། གཟུགས་་་་་་་་་ཀྱི་ཆ།་་་་་་་་མཐོང་་་་་་་་་བའི།་་་་་་་་ཚེ་
ན་བུམ་པ་ནི། །དྲི་སོགས།་་་་་་་་ཐམས་ཅད་ཁོ་ན་མཐོང་མི་འགྱུར། །བུམ་པ་མངོན་སུམ་ཞེས་
བྱ་བའང་། །བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དོན་ཡོད་པར།་་་་་་་་དེ་ཉིད་རིག་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ། །ཞེས་པ་ལྟར་
རྫས་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་རང་མཚན་སོ་སོ་བར་ཡོད་ཅིང་སྒྲིབ་པ་
ལ་སོགས་པས་མི་སྣང་བ་མ་ཡིན་པར་སྣང་ལ། མགལ་མེ་བསྐོར་བ་དང་། སྒྱུ་མ་དང་

སྨིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་ནོར་བ་མ་ཡིན་པར་མ་ནོར་བར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། གཞལ་བྱ་མངོན་
སུམ་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་མ་ལྐོག་གྱུར་ལ། དེ་དང་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ལས་ཡིད་ཆེས་ཤིང་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་
མཐོང་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་དུ་བ་མཐོང་བ་ལས་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡིད་
ཆེས་པའི་ལུང་ནི། རྣམ་འགྲེལ་དུ།་་་་་་་་གནས་གསུམ་པར་ནི་འཕོ་བ་ན། །བསྟན་བཅོས་ལེན་
པ་རིགས་ལྡན་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། མཐོང་དང་མ་མཐོང་བ་དག་ལ། །རིགས་པས་

གྲུབ་དང་རང་ཚིག་གིས། །གནོད་མེད་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་ཏེ། །གཟུང་བར་བྱ་ཕྱིར་སྤྱོད་འཇུག་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་མངོན་གྱུར་གྱི་ཆ་སྟོན་པ་ན་མངོན་སུམ་དང་མི་འགལ་
ཞིང་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཆ་སྟོན་པ་ན་རྗེས་དཔག་དང་མི་འགལ་བས་ཚད་མ་དེ་གཉིས་ཀ་དང་
མི་འགལ་ལ། རང་ཚིག་དང་ཡང་མི་འགལ་བས། དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམ་པར་དག་པའོ། །
བཞི་བ་སྨྲ་བའི་རྒྱན་ནི། གང་དང་ལྡན་ན་སྨྲ་བ་མཛེས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བདག་དང་
གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ཚིག་དོན་སྔ་ཕྱི་རྒྱུན་ཆགས་པར་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

506

ཤེས་ཤིང་སྟོན་པར་ནུས་པ་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་གཏམ་གྱི་ཉེས་པ་ཅལ་ཅོལ་ལ་
སོགས་པ་མེད་པས་ཚིག་ཟུར་ཕྱིན་ཞིང་རྗོད་པ་དག་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། མཁས་པ་དུ་མ་འདུས་པའི་དབུས་སུ་ཡང་བག་ཚ་བ་མེད་ཅིང་མི་འཇིགས་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཕ་
རོལ་བའི་ངག་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡིད་དལ་དུ་སྨྲ་བས་བརྟན་པ་དང་། རང་བཞིན་

བཟང་བས་གཟུ་བོར་གནས་པ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པའོ། ། ལྔ་བ་སྨྲ་བ་ཆད་པས་བཅད་པ་ནི། གང་དང་ལྡན་ན་སྨྲ་བ་ཚར་གཅད་པར་འགྱུར་
བ་སྟེ། གཏམ་རྗེས་གཅོད་པ་དང་གཏམ་འཕྲོ་ལུས་པ་དང་གཏམ་གྱི་ཉེས་པའོ། །དེ་ལ་གཏམ་རྗེས་གཅད་པ་ནི་བདག་ནི་མ་ལེགས་སོ་་་་་་་་་མ་བརྟགས་པའོ་མི་རིགས་པའོ་མ་འབྲེལ་
བའོ།།་་་་་་་་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་རང་གི་སྨྲ་བའི་སྐྱོན་ཁས་བླངས་པ་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་ནི་
ལེགས་སོ་་་་་་་་་བརྟགས་པའོ་རིགས་པའོ་འབྲེལ་བའོ།།་་་་་་་་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་གཞན་གྱི་སྨྲ་
བའི་ཡོན་ཏན་ཁས་བླངས་པ་སྟེ་དེ་ཕྱིན་ཆད་སྨྲར་མེད་པའོ། །གཏམ་གྱི་འཕྲོ་ལུས་པ་ནི་

འདི་ལྟར་ཕ་རོལ་བོས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པས་དམ་བཅའ་སྔ་མ་བཏང་ནས་གཞན་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་གཏམ་གཞན་ནས་གཞན་བརྒྱུད་པའམ། སྐབས་སུ་བབ་པ་བོར་ནས་ཟས་སྐོམ་དང་རྒྱལ་བོའི་གཏམ་ལ་སོགས་པ་གཏམ་གཞན་སྨྲ་བ་སྟེ། ཁྲོ་བ་སྟོན་པ་དང་་་་་
ཞེ་སྡང་དང་།་་་་་་་་ང་རྒྱལ་སྟོན་པ་དང་འཆབ་པ་སྟོན་པ་དང་་་་་་་་་མནར་སེམས་དང་།་་་་་་་་མི་བཟོད་
པ་་་་་་་་་དང་རྐྱེན་ངན།་་་་་་་་སྟོན་པ་དང་། ཅང་མི་སྨྲ།་་་་་་་་ཡུལ་ཡུལ་བོར་གྱུར་་་་་་་་་ཕྲག་པ་བཅུམ། གདོང་
སྨད། སེམས་ཁོང་དུ་ཆུད། སྤོབས་པ་མེད།་་་་་་་་པ་ལ་སོགས་པ་མདོ་སྡེ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་་་་་་་་་
བཅུ་གསུམ་ཐོས་པའི་སར་གསུངས་པ།་་་་་་་་ལྟ་བུའོ། །གཏམ་གྱི་ཉེས་པ་ནི་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་

གཏམ་སྣ་ཚོགས་སྨྲ་བ་ཅལ་ཅོལ་དང་། ཁྲོས་པའམ་དགའ་བས་གཡེངས་ཏེ་འཁྲུགས་པ་དང་། ཚིག་དང་དོན་འཁོར་དང་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་མི་གོ་བ་བརྡ་སྤྲད་དུ་མི་རུང་བ་དང་།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

507

ལྷག་པའམ་ཟློས་པའམ་ཉུང་བས་རན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དགོས་པའི་དོན་མེད་པ་དང་།
བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་བྲལ་བ་དང་། མ་ངེས་ཤིང་རིགས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་འདྲ་བར་སྒྲུབ་དགོས་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཞིང་ཚོགས་སུ་དབྱུང་
བར་མི་འོས་པའི་ལྷག་ཆད་ཅན་རྣམས་ནི་དོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྔར་སྨྲ་བར་
བྱ་བའི་ཕྱིས་སྨྲ་ཞིང་ཕྱིས་སྨྲས་པས་ཆོག་པ་སྔར་སྨྲ་བ་དུས་ཚིགས་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དང་།
དམ་བཅས་ནས་སྨོད་ཅིང་སྨད་ནས་་་་་་་་་ཡང་དེ་ཉིད་་་་་་་་དམ་འཆའ་བ་དང་་་་་་་་་ཧ་ཅང་་་་་་་་མྱུར་

ཆེས་པས་རྟབ་རྟབ་པོར་གྱུར་པ་མི་བརྟན་པ་དང་། སྒྲའི་མཚན་ཉིད་དང་འགལ་བ་དང་།
རྗེས་བརྗོད་མ་བྱས་པར་ལན་སྨྲ་བ་དང་། ལེགས་སྦྱར་གྱིས་མགོ་བརྩམས་ནས་ཕལ་སྐད་ཀྱིས་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། ཕལ་སྐད་ཀྱིས་མགོ་བརྩམས་ནས་ལེགས་སྦྱར་གྱིས་མཐར་འབྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་གསལ་བ་དང་། བར་སྐབས་སུ་ཚིག་དང་སྤོབས་པ་ཐོགས་རྡུག་
དང་བཅས་པས་ཚིག་རྒྱུན་ཆགས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །
དྲུག་པ་སྨྲ་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ནི། སྐྱོན་ཡོན་བརྟགས་ནས་སྨྲ་མི་སྨྲའི་ཚོད་
ཤེས་པ་སྟེ། དེའང་ཕྱིར་རྒོལ་བ་མི་དགེ་བ་ལས་བསླངས་ནས་དགེ་བ་ལ་གཞག་པར་མི་
ནུས་པས་སྣོད་མ་ཡིན་པ་དང་། འཁོར་འདུས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཉེས་ལེགས་མི་གོ་ཞིང་གཟུ་

བོར་མི་གནས་པས་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། བདག་ཀྱང་སྨྲ་བའི་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་དང་མི་
ལྡན་ཞིང་མི་མཁས་པར་རིག་སྨྲ་བར་མི་བྱ་བ་དང་། དེ་དག་ལས་བཟློག་སྟེ་ཕྱིར་རྒོལ་བ་
ལྟ་བ་ངན་པ་སྤངས་ནས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་བ་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་གམ།

འཁོར་འདུས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཉེས་བཤད་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཆ་རྣམ་པར་འབྱེད་ཤེས་ཤིང་

གཟུ་བོར་གནས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ནམ། བདག་ཀྱང་རང་གི་ལེགས་
པའི་ཡོན་ཏན་སྐྱོང་བ་དང་། གཞན་གྱི་ཉེས་པའི་སྐྱོན་ཚར་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

508

མཁས་པ་རིག་ནས་སྨྲ་བར་བྱའོ། །
བདུན་པ་སྨྲ་བ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ། གསུམ་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་
ངེས་པར་དགོས་པའི་ཆོས་གསུམ་བསྟན་པ་ནི། སྨྲ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་གདོན་མི་ཟ་

བར་དགོས་པ་འདི་རྣམས་ཡིན་ལ། དེའང་བདག་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གསལ་བར་
སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་མཁས་ཤིང་བྱང་བ་སྟེ། དེས་གཏམ་གྱི་གཞི་ཐམས་

ཅད་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱང་བས་མི་འཇིགས་པ་ནི་གང་གིས་བཙུན་ཞིང་མཁས་
པའི་མངོན་ཞེན་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་པའོ། །རིགས་པ་དང་གྲོལ་བར་སྨྲ་བའི་སྤོབས་པ་ནི་གང་གིས་སྨྲ་བའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་
ལན་གདབ་པ་ཤེས་པའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ལེགས་པར་འདོད་པས་རྩོད་པ་སྤང་ཚུལ་ནི། དེ་རྣམས་ལ་མཁས་པས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྩད་པར་བྱའོ་སྙམ་ན། ཡང་བདག་ཉིད་མཐོ་རིས་དང་ཐར་བ་དོན་དུ་
གཉེར་ཞིང་ལེགས་སུ་འདོད་པས་སྨྲ་བའི་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ཤེས་
པར་བྱའི། གཞན་དག་དང་བརྩད་ཅིང་སྨྲ་བར་ནི་མི་བྱའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་དེ་ཉིད་མངོན་པའི་མདོ་དང་སྦྱར་བ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དོན་
དངོས་བསྟན་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྩོད་ཅིང་སྨྲ་བ་ལ་སྐྱོན་གྱི་གནས་བཅུ་གཉིས་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཐོས་བསམ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པ་རྙེད་བཀུར་
ལ་མི་ལྟ་བར་སྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་གྱི་ སྙིང་བོར་བྱེད་པ། རང་དོན་ལ་མ་ཆགས་པར་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཉེ་བར་སྡུད་ཅིང་གཞན་དོན་ལྷུན་ལེན་པ། དུས་མྱུར་དུ་རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

509

པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་གཞན་དག་དང་རྩོད་པས་སྨྲ་བར་མི་བྱའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ་གནས་བཅུ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
དམ་པའི་ཆོས་དགོས་པ་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་
ཟབ་པའི་ཕྱིར་མི་བརྩད་པར་བཤད་པས་ཀྱང་ཀུན་ཤེས་པ་དཀོན་ན་རྩོད་པས་ལྟ་སྨོས་
ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ་ཀུན་ཤེས་པ་དཀོན་པ་དང་། གང་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་པ་སྨྲ་བ་དེའང་
སྐྱོན་གདགས་པའི་བསམ་པའི་སྨྲའི། ཕ་རོལ་བོས་མ་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་

བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པས་སྨྲ་བ་དཀོན་པ་དང་། དཔང་བོ་གཟུ་བོ་གང་དག་གི་མདུན་
དུ་སྨྲ་བར་བྱ་བའི་ཚོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་དང་དོན་ལ་མཁས་ཤིང་བྱང་བ་དང་།

ལེགས་ཉེས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་དཀོན་པ་དང་། ཕྱོགས་སམ་གྲུབ་

མཐའ་ངན་པ་དང་པོར་བྱུང་རྒྱལ་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཞིང་རྒྱུན་གྱིས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཉེས་པ་དང་། ཚིག་དོར་དང་ལྟག་ཆོད་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ཚར་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་ངན་གཡོ་སྨྲ་བའི་ཉེས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ངག་མ་རྫོགས་པར་ལན་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་དུས་མ་ཡིན་པར་གཏམ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཉེས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ལེགས་པར་སྨྲས་ཀྱང་
མ་ལེགས་ཞེས་སྨོད་པ་གཏམ་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་ཉེས་པ་དང་། ཚིག་རྩུབ་ལ་སོགས་པས་གཞན་གྱི་སེམས་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་ཚིག་བརླང་བོའི་ཉེས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་མི་སྙན་པ་བརྗོད་པ་ན་རང་ཡང་ཡིད་འཁྲུག་པའི་ཉེས་པ་སྟེ་གང་ཉེས་པ་དྲུག་སྤངས་ནས་
སྨྲ་བ་དཀོན་པ་ནི་གནས་གཅིག་དང་། ཁྲོ་བ་དང་དགའ་བས་མ་གཡེངས་པར་ཉེ་བར་ཞི་
ཞིང་འཁྲུག་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་དཀོན་པ་དང་། མ་ཞི་བ་ལ་དད་པ་དཀའ་བས་གཞན་གྱི་སེམས་མ་དད་པ་སྲུང་ཞིང་སྨྲ་བ་དཀོན་པ་དང་། འཁྲུག་པར་གྱུར་ན་རྣམ་གྲོལ་གྱི་གནས་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་མི་ནུས་པས་རང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྗེས་སུ་སྲུང་ཞིང་སྨྲ་བ་དཀོན་པ་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

510

དང་། རྩོད་པ་ཕལ་ཆེར་རང་རྒྱལ་ཞིང་གཞན་ཕམ་པའི་ཆེད་དུ་སྨྲ་བས་རྒྱལ་བའམ་ཕམ་
པའི་སེམས་མེད་པར་སྨྲ་བ་དཀོན་པ་དང་། རྒྱལ་བའམ་ཕམ་ཡང་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གདུང་བས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དཀོན་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་གྱུར་པ་ནི་ལུས་དང་སེམས་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པ་དཀོན་པ་དང་། བདེ་བ་ལ་རེག་པར་མི་གནས་པ་ནི་གཉེན་པོ་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སེམས་ཤིང་རྒྱུན་
དུ་སྒོམ་པ་དཀོན་པ་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་རྒྱུན་དུ་མི་སྒོམ་པ་ནི་ཁྱད་པར་ཐོབ་པར་བྱ་བ་
མ་ཐོབ་པའི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་སེམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལས་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པ་ལའང་ཉོན་མོངས་པའི་
འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དཀོན་པ་སྟེ། མདོར་ན་རྩོད་པ་དམ་པའི་ཆོས་སུ་འགྱུར་
བ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའོ་ཞེས་པའོ། །

ལྡེམ་དགོངས་བཤད་པ།

བདུན་པ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་
མཚན་ཉིད་ནི། རྗོད་བྱེད་མིང་གི་ཚོགས་དང་ཚིག་གི་ཚོགས་དང་ཡི་གེའི་ཚོགས་རྣམས་
ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་དངོས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་བརྗོད་ལ་དགོངས་པའི་དོན་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་
བསྒྱུར་ནས་བཤད་དགོས་པ་སྟེ།
གཉིས་པ།་་་་་་་་དཔེར་ན་བརྗོད་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ།་་་་་་་་སྡིག་ཏོ་དག་པར་བསྒྱུར་
པའི་ལྡེམ་དགོངས་ནི་ཇི་སྐད་དུ། དངོས་ཀྱི་དོན་འཇིག་རྟེན་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་སྐྱེ་བོ་བླ་མ་ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། ཐུན་མོང་བའི་བླ་
མ་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་རྒྱལ་པོ་དང་། སྦྱིན་གནས་དམ་པ་དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་སྟེ་གཙང་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

511

སྦྲ་ཅན་གཉིས་དང་། སྐྱེ་བོ་ཆེན་པོའམ་མང་བོ་ནི་ཡུལ་འཁོར་གྱི་མི་རྣམས་དང་། དེ་དག་
གི་འཁོར་བ་ལང་དང་རྟ་དང་མ་ཧེ་ལ་སོགས་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་བཅོམ་ན། མི་དེ་དག་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དགོངས་པའི་དོན་ནི། ཕ་་་་་་་་་དང་འདྲ་བ།་་་་་་་་

འཕེན་པའི་རྒྱུ་ལས་དང་། མ་འགྲུབ་པའི་སྲེད་པ་བསད་དེ་སྤང་བར་བྱས་ཤིང་། རྒྱལ་བོ་
ཉེར་ལེན་དང་བཅས་པའི་ཀུན་གཞི་དང་། གཙང་སྦྲ་ཅན་མཆོག་འཛིན་གཉིས་ཡུལ་ཁོར་
དང་བཅས་པ་སྐྱེ་མཆེད་སྤྱོད་ཡུལ་དང་བཅས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་བཅོམ་ཞིང་སྤངས་པ་ན་མི་

དེ་དག་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ། ཞེས་བསྒྱུར་ནས་བཤད་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་དམན་པ་མཆོག་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་ལྡེམ་དགོངས་ནི་ཡང་ཇི་སྐད་དུ།
དངོས་ཀྱི་དོན་ཡིད་ཀྱི་ལས་ངན་པ་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པའི་དགེ་བ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། བྱས་པ་མི་ཤེས་པས་ཕན་བཏགས་པའི་ལན་དུ་གནོད་
པ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ལས་ངན་པ་མི་གང་ཞིག་

གཞན་གྱི་ཁྱིམ་འབིགས་ཤིང་རྐུ་བས་འཚོ་བ་ཤིན་ཏུ་སྨད་པའི་ལས་བྱེད་པ་དང་། ངག་
གི་ལས་ངན་པ་རྫུན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྷུར་ལེན་པས་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ངན་པ་ཁྱི་དང་བྱ་རོག་དང་ཡི་དྭགས་ལ་སོགས་པ་
བཞིན་དུ་སྐྱུགས་པ་ཟ་བ་དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་མཆོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དགོངས་པའི་
དོན་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་རྣམ་གྲོལ་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བ་ན། རང་གིས་རིག་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ཙམ་ནི་ཡིད་མི་ཆེས་པ་དང་། བྱས་པ་མི་ཤེས་པ་
་་་་་་་་ཨ་ཀྲིཏ་ཛྙཱ།་་་་་་་་ནི་མ་བྱས་པ་ཤེས་པ་སྟེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཀྱིས་མངོན་པར་
འདུས་མ་བྱས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་དང་། ཁྱིམ་འབིགས་བྱེད་པ་ནི་ཡང་སྲིད་ལེན་
པའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་དང་། དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་མ་ལ་འཁོར་བར་སྡུག་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

512

བསྔལ་འགྲུབ་པའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་དང་། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཡོ་བྱད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་
ལུས་འཛིན་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་དང་སྲོག་ལ་རེ་བ་མེད་ཅིང་། སྐྱུགས་པ་ཟ་བ་དང་འདྲ་བར་
ཤེས་པ་དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྒྱུར་ནས་བཤད་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གསུམ་པ།་་་་་་་་སྲིད་རྒྱུ་ཐར་བར་བསྒྱུར་བའི་ལྡེམ་དགོངས་ནི། དངོས་ཀྱི་དོན་འཁོར་
བ་སྙིང་བོ་མེད་པ་ལ་སྙིང་བོར་ཤེས་ཤིང་། འདུས་བྱས་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཤིན་ཏུ་གནས་ལ། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཀུན་ནས་རབ་ཏུ་ཉོན་མོངས་པར་གྱུར་པ་དེ་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དགོངས་
པའི་དོན་ནི། སཱ་ར་སྙིང་བོ། བི་སཱ་ར་རྣམ་གཡེང་ཡིན་པས་རྣམ་གཡེང་མེད་པ་ལ་སྙིང་

བོའམ། མཆོག་ཏུ་ཤེས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང་། འདུས་བྱས་རྟག་

པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་པ་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས། ཐུགས་རྗེ་ཉིད་ལས་འཁོར་བར་
ཁྱོད། །ཡུན་རིང་ཉོན་མོངས་འབའ་ཞིག་གོ །ཞེས་སྡོམ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་དྲངས་པ་
ལྟར་གཞན་དོན་དུ་ཡུན་རིང་བོ་དཀའ་བ་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཉོན་མོངས་པར་བྱས་ཏེ། སྒོམ་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལས། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་བསྒྱུར་ནས་བཤད་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །
བཞི་པ།་་་་་་་་སྤང་བྱ་གཉེན་པོར་བསྒྱུར་བའི་ལྡེམ་དགོངས་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་

སྦྱིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཡང་ཇི་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་
ན་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ལྔ་གང་ཞེ་ན། དངོས་ཀྱི་
དོན། སྦྱིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེར་སྣའི་ཆོས་ཉིད་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། སྦྱིན་པས་
ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བ་དང་། སློང་བ་ལ་ཚིག་པ་ཟ་བ་དང་། རེས་འགའ་ཅུང་ཟད་སྦྱིན་པར་མི་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

513

བྱེད་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ལས་རིང་དུ་གྱུར་པའོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དགོངས་པའི་དོན་ནི།

སེར་སྣ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་ནས། དེའི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་གནས་

གྱུར་པ་མངོན་སུམ་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡུན་རིང་བོར་སྦྱིན་པའི་ཆེད་དུ་ལུས་
དང་རྒྱལ་སྲིད་ལ་སོགས་པ་གཏོང་བའི་དཀའ་སྤྱད་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་ངལ་ཞིང་སྐྱོ་སྐྱོ་

ལྟར་བྱེད་པ་དང་། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བཏང་ཟིན་པས་བསླང་ཅི་དགོས་ཁྱེར་
བས་ཆོག་མོད་སྙམ་དུ་སློང་བ་ལ་ཚིག་པ་ཟ་བ་དང་། དུས་རེས་འགར་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་ཙམ་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་ཀྱི། དུས་རྟག་ཏུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཉེ་
བ་ལ་སྦྱིན་པ་དང་། ཁེ་དང་གྲགས་པའི་ཆེད་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མ་དག་པའི་སྦྱིན་པ་
རྣམས་ལས་རིང་དུ་གྱུར་པའོ་ཞེས་བསྒྱུར་ནས་བཤད་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ།་་་་་་་་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་ན་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཞིང་། ཚངས་པར་
སྤྱོད་པའི་མཆོག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྔ་གང་ཞེ་ན།
དངོས་ཀྱི་དོན། འཁྲིག་པ་ལས་གཞན་དུ་འཁྲིག་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མི་ཚོལ་ཞིང་

འཁྲིག་པ་སྤྱོད་པ་དང་། འཁྲིག་པ་སྤོང་བ་ལ་གཡེང་ཞིང་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱེད་པ་དང་།
འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་སྐྱེད་པ་དང་དུ་ལེན་ཞིང་བསྟེན་པ་དང་། འཁྲིག་པའི་གཉེན་
པོའི་ཆོས་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྲག་པ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཕོ་
མོ་གཉིས་ཀྱིས་དབང་བོ་གཉིས་སྦྱོར་བའོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དགོངས་པའི་དོན་ནི།

རྒྱན་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པ། །གང་ཕྱིར་ཆོས་མེད་དེ་ཡི་ཕྱིར། ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ལས། །ངེས་འབྱུང་ཆགས་སོགས་ཡིན་པར་དགོངས། ། ཞེས་པ་ལྟར་འཁྲིག་པའི་ཆོས་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་འཁྲིག་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མི་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

514

ཚོལ་ཞིང་། དེའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པས་སྤོང་བ་དང་།
གཡེལ་བ་ནི་ཨུ་པེ་ཀྵ་ཞེས་པ་སྟེ་དེ་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་ན། ཨུ་པ་ཡ་ཐབས་དང་། ཨཱི་
ཀྵ་ཎཾ་རྟོག་པ་ཡིན་པས། འཁྲིག་པ་སྤོང་བའི་ཐབས་ལ་ལེགས་པར་རྟོག་པ་དང་། དང་
དུ་ལེན་པ་ནི་ཨཱ་དྷི་ཝཱ་ས་ན་ཞེས་པ་སྟེ་དེ་ཡང་ཨཱདྷྱཱད་ཨད་མ་ནང་དང་པྲ་ཝཱ་ས་ནཾ་ཕྱི་རོལ་
ཡིན་པས། འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་ནང་དུ་སྐྱེས་པ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་དང་།
སྐྲག་པ་ནི་ཨུ་ཏྲ་སྱ་ཞེས་པ་སྟེ་དེ་ཡང་ཨུཏ་ཏཱ་ར་ཎཱ་ཡ་བསྒྲལ་པའི་ཆེད་དང་། བྱཱ་བ་སྱ་ཏི་
རྩོལ་བ་ཡིན་པས། འཁྲིག་པ་སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོའི་ཆོས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
བསྒྲལ་བའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཞི་གནས་དང་ལྷག་

མཐོང་གཉིས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་བདེན་པ་བཞི་རྟོགས་
པའི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གཉིས་ལ་སྦྱོར་ཞིང་།
སྙོམས་པར་འཇུག་པའོ་ཞེས་བསྒྱུར་ནས་བཤད་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། འབེལ་གཏམ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་
ལྔ་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།། །།
མཚན་གྱི་ངེས་ཚིག་གིས་བསྡུས་པ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ།་་་་་་་་དྲི་བ་ནི། དེ་ལྟར་
ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་
ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གཉིས་པ།་་་་་་་་ལན་ནི་ས་མུཙྪ་ཡ་ཞེས་པ་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་

ན། རྩོམ་པ་བོ་ཕལ་བས་བཏུས་པ་མ་ཡིན་གྱི།་་་་་་་་ས་མེ་ཏྱ་རྟོགས་ནས། ཨུ་ཙྪ་ཡ་བཏུས་པ་སྟེ། འཕགས་པས་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་

ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ལེགས་པར་བཏུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི།་་་་་་་་

ས་མན་ཏདྲ་ཀུན་ནས་ཏེ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

515

མཐའ་ཡས་པ་ཀུན་ནས་བསམ་པར་ནུས་ཤིང་། བསམ་པ་ལས་ཕན་ཡོན་ཡོད་པ་བསམ་
བྱའི་གནས་ཐམས་ཅད་བཏུས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྩམས་པ་ལས་ཕན་ཡོན་མེད་པ་མ་
ཡིན་གྱི།་་་་་་་་སམྱཀ་ཡང་དག་པར་ཨུཙྪཏྭ་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཨ་ཡ་ཏ་ནཾ་གནས་ཏེ་འདི་ལས་

འབྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་རབ་གསུམ་གོམས་པར་བྱས་ནས་བླང་དོར་ཉམས་སུ་བླངས་ན། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཐབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་གཞིའམ། གནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བས་ན། འཁོར་
བའི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་སྤངས་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་
འདོད་པའི་བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས། དེའི་ལམ་ཟབ་མོ་བསྒོམ་པ་ལ་འཁྲུལ་བ་སྤང་
བའི་ཆེད་དུ། རྣམ་པར་དག་པའི་གཞུང་ལུགས་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ཐོས་པ་དང་། བསམ་པས་
ཚུལ་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཉིད་དོ། །དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པར་ཀུན་ལས་བཏུས་
པ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཚིག་དོན་མཐའ་དག་གསལ་བར་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།
དོན་དེ་ལེགས་པར་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་གྱིས་
ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྐད་དུ་བརྩམས་ཤིང་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་

ལས། སྔོན་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུའང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་
ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་དུས་སུ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཆེན་པོ་་་་་་་་ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ།་་་་་་་་ཛི་ན་
མི་ཏྲ་སྟེ་རྒྱལ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། ཤཱི་ལེན་དྲ་བོ་དྷི་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དབང་བོའི་བྱང་
ཆུབ་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བན་དྷེ་་་་་་་་་ཞང་སྣ་ནམ།་་་་་་་་ཡེ་ཤེས་སྡེས་རྒྱ་གར་གྱི་དཔེ་ལས་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་དག་ཀྱང་མཛད་དེ། འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་
སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་པའོ།། །།

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

516

རབ་འབྱམས་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་གྱུར་རྣམ་དག་གཞུང་གི་རྣམ་བཤད་འདི། །

རྒྱལ་དང་རྒྱལ་སྲས་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་དག་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་། །
བློ་གྲོས་གསལ་ལྡན་བརྟན་པའི་ཐུགས་མངའ་འདྲེན་པ་མཆོག་གི་ལེགས་བཤད་སོགས། །
དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གཉེར་རྣམས་ལ་ཕན་ཕྱིར་བཀོད། །༡
ཇི་ལྟར་དཀར་གསལ་གངས་ཀྱི་རི་བོ་ཡང་། །
ཟླ་བའི་འོད་ཀྱིས་ཆེས་གསལ་འགྱུར་བ་བཞིན། །
རྣམ་དག་གཞུང་འདི་མཆོག་ཏུ་གསལ་མོད་ཀྱང་། །
རྣམ་བཤད་འདིས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བགྱིས། །༢
གཞུང་འདི་སྔོན་གྱི་དམ་པ་མང་བོའི་རྣམ་འགྲེལ་དག་གིས་རིམ་པར་བཤད་མོད་དེ་ལྟ་
ནའང་། །གཞུང་རྣམས་མ་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་གསལ་བའི་ཚིག་གིས་བདེ་བླག་
ཉིད་དུ་རྟོགས་བྱའི་ཕྱིར། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་འབྱོར་དང་ལྡན་གདན་སར་

གནས་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་བོས་བསྐུལ་བའི་ངོར། །ལེགས་པར་བསམས་ཏེ་འབད་པས་བསྡེབས་མོད་ཉེས་པ་མཆིས་ན་དམ་པ་རྣམས་ལ་བཟོད་པ་གསོལ། །༣
ཇི་ལྟར་མཁའ་ལ་མཁའ་ལྡིང་བགྲོད་པ་ལྟར། །
འདབ་ཆགས་གཞན་ཡང་བགྲོད་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །

མཁས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་བཤད་སྤེལ་བ་ལྟར། །
བདག་ཀྱང་ལེགས་བཤད་འཆད་ལ་སྤྲོ་བར་གྱུར། །༤

རྙེད་ལ་རྐམ་ཞིང་སྡིག་གྲོགས་དང་ལྡན་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་པའི། །

དམན་པ་མཆོག་འཛིན་གཟུ་ལུམ་ཅན་དག་རྣམ་བཤད་འདི་ཡིས་མགུ་དཀའ་མོད། །
གནས་ལུགས་རྟོགས་ནས་ཕགས་འཛིན་སྤངས་ཏེ་རྣམ་དག་གཞུང་འདྱོ་འཆད་འདོད་པའི། །

ི

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

517

སྐལ་བཟང་དང་ལྡན་དམ་པའ་ཚོགས་ཀུན་ལེགས་བཤད་འདིས་

ིཀྱང་དགས་པར་མཛོད། །༥ ྱེཇི་ལྟར་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་མཆོག་ལ་ཡང་། །
ལྟ་མི་ཤེས་པའི་མི་རྣམས་མི་མགུ་ཞིང་། །

རྟོག་མཁས་དེད་དཔོན་མཆོག་རྣམས་མགུ་བ་ལྟར། །
ཆོས་ཚུལ་འདི་ལའང་དེ་བཞིན་འགྱུར་བ་ཉིད། །༦
བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་མཁའ་ལས་ལེགས་འོངས་རྣམ་བཤད་ཉིན་བྱེད་འོད་ཟེར་གྱིས། །
དམ་ཆོས་མངོན་པའི་པད་ཚལ་ཡིད་འོང་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ལས་བྱུང་བའི། །
ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་རོ་མཆོག་དང་ལྡན་ལེགས་བཤད་སྦྲང་རྩིའི་དགའ་སྟོན་འདིས། །
བློ་ལྡན་དོན་གཉེར་རྐང་དྲུག་ལྡན་རྣམས་ཕན་བདེའི་དཔལ་ལ་སྤྱོད་གྱུར་ཅིག །༧
ཚུལ་འདི་བླ་མ་དམ་པའི་བཀའ་དྲིན་ལས། །

མང་དུ་ཐོས་ཤིང་རྣམ་དཔྱོད་གསལ་ལྡན་པའི། །
བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་གྱིས་རྣམ་པར་སྦྱར། །
དགེ་བས་འགྲོ་ཀུན་ཀུན་མཁྱེན་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །༨
དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་
ནས་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྣང་བ་ཅུང་ཟད་ཐོབ་པ། བོད་ཀྱི་པཎྜི་ཏ་འཇམ་
དབྱངས་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་དགེ་ལྡན་ས་བཟངས་སུ་ལེགས་པར་གྲུབ་པའོ། །
བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་སེམས་ཅན་མང་བོ་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་གྱུར་
ཅིག། །།མངྒ་ལམ་བྷ་ཝ་ཏུ།།
མངོན་པའི་མདོ་ནི་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་ལ། །གསུངས་ཤིང་དེ་ཡིས་རྒྱལ་སྲས་

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

518

ཐོགས་མེད་ལའོ། །བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་ཐོགས་མེད་དབྱིག་གཉེན་དང་། །བློ་བརྟན་
གང་བ་སྤེལ་ལས་རིམ་བརྒྱུད་དེ། །ཛི་ན་མི་ཏྲས་ཀ་ཅོག་ཞང་གསུམ་ལའོ། །དེ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་་་་་་་་་ནམ་ནང་།་་་་་་་་ཟླ་བའི་རྡོ་རྗེ་དང་། །ལྷ་ལུང་།་་་་་་་་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་་་་་་་་་དཔའ།་་་་་་་་རྒྱལ་
བའི་ཡེ་ཤེས་་་་་་་་་གསུམ་ཀ་་་་་་་་ལའོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་་་་་་་་་བའི་ཡེ་ཤེས།་་་་་་་་དང་་་་་་་་་བུ།་་་་་་་་མཆོག་
གི་ཡེ་ཤེས་ལའོ། །དེ་ནས་རིམ་བཞིན་་་་་་་་་སེ་བཙུན།་་་་་་་་གཞོན་ནུ་དབང་ཕྱུག་དང་། །འགར་
མི།་་་་་་་་ཡོན་ཏན་་་་་་་་་ཁུ་སྟོན།་་་་་་་་གཡུང་དྲུང་བརྩོན་འགྲུས་གཡུང་དྲུང་དང་། །ཁྲི་བཟང་འབར།་

་་་་་་་ར་རྒྱལ་་་་་་་་་ཚུལ་སེང་།་་་་་་་་ལི་་་་་་་་་ཆོས་གྲགས།་་་་་་་་གསུམ་དར་མ་སྙིང་བོ་དང་། །ཡེ་འབྱུང་
འབན་་་་་་་་་དཀོན་མཆོག་རྡོ་རྗེ།་་་་་་་་དང་ཐོ་་་་་་་་་སྟོན།་་་་་་་་དང་སྟོན་སྐྱབས་དང་། །འཇད་པ་གཞོན་བྱང་འབྲི་མཚམས་ཞང་དང་ནི། །བོ་དོང་རིན་རྩེ་སྟག་སྡེ་སེང་རྒྱལ་དང་། །མཁན་ཆེན་བློ་
གྲོས་བརྟན་པ་ལས་བརྒྱུད་དེ། །ས་བཟང་པཎྜི་ཏ་་་་་་་་་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོ་བདག་་་་་
ལ་གནང་བའོ། །
དེ་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་མགོན་པོ་དང་། །ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་རིན་ཆེན་བསོད་
ནམས་ལའོ།། །།དགེའོ།།

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

519

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག།
ༀ་སྭ་སྟི། ཆོས་སྐུ་ཀུན་ཁྱབ་བདེ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་དབྱིངས། །
བརྟན་གཡོ་ཀུན་གྱི་སྲོག་ཏུ་རྟག་བཞུགས་ཀྱང༌། །

མ་རྟོགས་འགྲོ་ཀུན་སྒྲིབ་གཉིས་ལེགས་བསལ་ཕྱིར། །
མདོ་དོན་མཐར་ཐུག་ཟབ་ཆོས་ཐང་མར་བརྡལ། །རྒྱུད་རྒྱལ་ཆུ་གཏེར་དངོས་གྲུབ་རླབས་ཕྲེང་འཁྲིགས། །

ཟབ་དོན་ནོར་བུའི་ཕུང་པོ་འབུམ་བརྡལ་ལས། །
རྨད་བྱུང་ལེགས་བཤད་སྦྱོར་བ་འདིར་འོངས་པ། །
དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་སྲས་བཅས་བསྐྱེད་པའི་ཡུམ། །
སྒྲུབ་པའི་ཐབས་མཆོག་རྣམ་པར་དག་པ་འདི། །
སྐལ་ལྡན་འགྲོ་ལ་དར་ཞིང་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། །
གྲངས་མེད་གླེགས་བམ་སྣང་བརྙན་འབད་མེད་དུ། །སྤེལ་ཕྱིར་སྤར་འཕྲུལ་གསར་བསྐྲུན་མཛད་པ་འདི། །

དངོས་དང་བརྒྱུད་ནས་གང་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །མཐུན་རྐྱེན་ཡོན་སྦྱར་ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག །བསྟན་དང་འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་འབད་པས་བསྒྲུབས། །
ཕྱི་ནང་གསང་བའི་བར་ཆད་དབྱིངས་སུ་ཞི། །

ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས། སྤྱིའི་དེབ་བདུན་པ།

520

འདི་ལས་རྒྱ་ཆེར་བསོད་ནམས་གང་འགྲུབ་པ། །
སྲིད་ཞིའི་ལེགས་བྱས་ཀུན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །

ཡོངས་སུ་ཞུགས་པས་མཐའ་ཡས་འགྲོ་བ་ཀུན། །

བླ་མེད་རྒྱལ་བའི་ས་ལ་འཁོད་པར་ཤོག །
ལས་འདིར་འབད་རྩོལ་འབྲེལ་བ་གང་ཡོད་དང༌། །
ཕ་མའི་གཙོར་གྱུར་འབྲེལ་ཐོག་འདས་ལྡན་དང༌།།སྐྱེ་བོ་སྲིད་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་ཀུན། །
སྐུ་བཞི་མཆོག་གི་རྒྱལ་སར་བགྲོད་པར་ཤོག །
ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་བར་དུ་ཡང༌། །

ཚེ་རིང་ནད་མེད་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱས་པ་དང༌། །

བདུད་ཀྱི་ལས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀུན་ཞི། །

བསམ་པའི་དོན་ཀུན་ཡིད་བཞིན་འགྲུབ་པར་ཤོག །
སྤར་འདི་བཞུགས་པའི་ཡུལ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ། །
དུས་བཞི་སྙོམས་ཤིང་ལོ་ཕྱུག་རྟག་ཏུ་ལེགས། །
འཐབ་རྩོད་འཁྲུག་པའི་མིང་ཙམ་མེད་པ་དང༌། །
བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འབར་འཛམ་གླིང་རྒྱན་དུ་ཤོག །
ཅེས་པ་འདི་ཡང་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་སྤར་བྱང་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་བཟང་
པོས་སྨོན་པའོ། །

ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་བ། སྨད་ཆ། པོད་གཉིས་པ།

521

ས་བཅད་སྒྲིག་མཁན། མཁན་དཀོན་མཆོག་ཆོས་གོ།
གློག་ཀླད་ཡིག་སྒྲིག་པ། ཐུབ་དབང་། ཁམ་པོ།
དེབ་གཞིའི་བཟོ་འགོད་པ། གསུང་སྙན།
མ་ཡིག་མཁོ་སྤྲོད་པ། ཇོ་ནང་དཔེ་ཚོགས་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅།།མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། སྟོད་སྨད།